XVIII-1-12

Caja C-96

3
23 - 4º

Caja
C-23

27.a.2
- 4 -

i 11839831

LEXICON PENTAGLOTTON,

Hebraicum, Chaldaicum, Syriacum, Talmudico-Rabbinicum, & Arabicum:

IN QVO OMNES VOCES HEBRÆÆ, CHALDÆÆ, Syræ, Rabbinicæ & Arabicæ, adjectis hincinde Persicis, Æthiopicis & Turcicis, ordine Alphabetico, sub suis singulæ Radicibus digestę continentur: Earumq; Significationes, Usus ac Elegantiæ, ex SS. Hebræis Bibliis; horum Chaldaicis Paraphrasibus; Testamento N. Syriaco; utroq; Babylonico & Hierosolymitano Talmudo, Midraschim, Rabbinorum Commentatoribus, Theologis & Philosophis; Arabica V. & N. Instrumenti Translatione, Alkorano, Avicenna, &c. ut & Græca LXX. Interpretum, & omnibus Latinis Bibliorum versionibus, doctè, amplè, ac dilucidè proponuntur & explicantur.

VARIORVM ITEM INTERPRETVM DIFFICILES, ac discrepantes sententiæ conferuntur, & examinantur.

Nil addit Expurg! an. 1707.

COLLECTUM, ET CONCINNATUM

à

Clarissimo & doctissimo viro,

DN. VALENTINO SCHINDLERO OEDERANO, Authore damnato

Linguarum Orientalium in celeberrimis Witembergensi & Helmstadiensi Academiis, quondam Professore. Authore damnato.

Opus novum, nunc post Authoris obitum, ex ipso Autographo fidelissimè descriptum, & in locis dubiis cum Bibliis Regiis collatum, [redacted] in lucem editum. prohibitum, Cum Expurg.e permissum

Cum triplici INDICE:

1. Abbreviaturarum Hebræarum copiosissimo.
2. Nominum propriorum hoc LEXICO citatorum.
3. Omnium vocum Latinarum, quibus dicta Idiomata explicantur, locupletissimo.

Esta expurgado de Att.o conforme al expurgatorio nuevo de 1640.

Cum privilegiis S. Cæs. Majest. & Regiæ Galliarum.

Cura & Auspiciis RULANDIORUM.

HANOVIÆ,

Typis Joannis Jacobi Hennëi.

MDCXII.

Ne vero quis, vel Typographorum, vel Bibliopolarum, eorum præsertim, qui contra omnem & pietatis, & æquitatis rationem, ex aliorum labore, & impendio suum compendium, cum illorum gravi dispendio, facere satagunt, Edictorum seu Privilegiorũ S. Cæs. & Regiæ Majestatis ignorantiam prætendant, eorundem summam hic subjiciendam duximus.

Summa Privilegii, seu Edicti Cæsarei.

RUDOLPHI II. Romanorum Imperatoris semper Augusti Diplomate cautum, & edictum est, ne quis alius in universo Romano Imperio, præter RULANDIOS, hoc LEXICON PENTAGLOTTON, VALENTINI SCHINDLERI, intra annos decem, ab ejus editione numerandos, imprimat, aut imprimi curet, neve alibi, hac, vel alia forma excusum, venales habeat, vel quovis modo distrahat, sub pœna in Diplomate comprehensa, & confiscatione omnium ejusmodi librorum. In cujus rei fidem ipsa Cæs. Majest. Diplomati manu subscripsit, & sigillum imperiale apponi jussit.

Summa seu tenor Edicti Regii.

LOUIS *par la grace de Dieu, Roy de France, & de Nauarre &c. Nous auons permis, ottroyé, & accordé, permettons, ottroyons, & accordons par ces presentes aus* Rulands, *que par tels libraires que bon leur semblera, apres l'impression de ce liure intitulé,* Lexicon pentaglotton *&c.* Valentini Schindleri *&c. il le puissent faire vendre, ou distribuer en cestuy nostre Royaume, païs, & terres de nostre obeyssance, sans que par aucuns Libraires, ou Imprimeurs, demeurans, si non ceulx qui auront pouuoir d'eulx, durant dix annees consecutiues, à commencer du iour, que sara fini la dicte impression, il puisse estre imprimé, ny mis en vente. Ce que nous leur defendons tresexpressement, à peine de confiscation des exemplaires, qui s'en trouueront, de deux mille liures d'amande, & de tous depens, domaiges, & interests, desdicts* Rulands *&c. Non obstant oppositions, ou Appellations quelconques, & Lettres à ce contraires, car tel est nostre plaisir. Donné à Paris le 22. iour de Nouemb. L'An de grace* MDCX. *Et de nostre Regne le premier.*

Par le Roy, en son Conseil.

Verdin ss.

Generosis, Magnificis & Nobilissimis viris,

DN. THOMÆ A KNESEBECK,

Electorali consiliario intimo, Veteris Marchiæ præsidi, &c.

DN. KUNRADO A BORSTEL,

principis Anhaldini Consiliario præcipuo, præfecto in Bernburg, & Warmstorf, &c.

DN. LEVINO A BORSTEL,

Domino hæreditario in Westeregeln.

DN. IVLIO à MARENHOLTZ,

Domino hæreditario in Steimbken, &c.

Dominis & patronis meis colendis.

GEnerosi, Magnifici, nobilissimíq; viri, patroni plurimùm honorandi. Vestra virtus eximia facit, præsertim ea, quæ summa est in omnibus; quæ uniuerso generi humano, si qui in hoc incumbant, à Deo optimo, maximo, sapientissimo concessa sunt; Ut sapientissimos vos prædicent ii, qui totos se addixêre studio sapientiæ, & hoc negotium sive soli, sive præ aliis intelligunt. Quorum ego, cùm plures, qui mariti mei amici fuêre, consulerem, quibus potissimùm hoc ipsius opus inscriberem, auctores mihi esse non dubitârunt, idipsum ad vos mittendum esse potissimùm. In hoc eos, virtute, & doctrina præstantes, cùm non aberrare crederem, feci, quod jubebant. Ajebant autem, primùm vos è quamplurimis, & primis equestris ordinis, hæc omnium optimè intelligere: scire enim, quantum referat in Republica Christiana, linguarum, quæ hoc Lexico publicè explicantur, cognitionem conservari, quæq; illarum sit & utilitas, & necessitas: alterum, quòd de vestra erga auctorem (utinam ille vivat) ejúsque viduam, & liberos benevolentia, nihil dubitarent, quæ esset omni occasione beneficentia. Hoc addit, qui hæc scribit, aliorum, ad vos, nomine: beneficentiam esse divinum hominum generis non solùm vinculum, sed in rebus humanis beatitudinem, ab altera verò, etiamsi longo intervallo, proximam. Neque enim alia ratione virtutem exercent, & probant, quibus eæ facul-

cultates sunt: & hoc pacto egentiores, beneficos, sive munificos colunt secundùm ipsum Numen. Ipsa autem vidua, meiq; liberi, vos rogamus, ut hoc munus, vobis dignum existimatum, æquo animo acceptetis, & patroni nobis esse dignemini. De marito meo VALENTINO SCHINDELERO, Vestræ Magnificentiæ à multis abhinc annis cognoverint, &, si per negotia vobis liceat, cognoscêt ex aliis, déque ipsius potissimùm studio juvandi Sacrarum litterarum intelligentiam, quam viri docti absque linguarum, quas ipse inter se contulit in hoc Opere, cognitione mutilam mancamq; esse judicant. Unum rogo, & obsecrant mei liberi, ut hoc munus à nobis libenter accipiatis, & nos in clientela vestra pro bonitate vestra spem aliquam ponere jubeatis: quod pro vestra summa virtute facere non dedignabimini. Valete Viri amplissimi, & me, meósque liberos vestra humanitate complectimini, & singulari, quæ vestra est, erga bonos & litteras benevolentia. Helmæstadij in Acad. Jul. VII. Idus Quinctil. cIↃ IↃ CXI.

Vestris Magnificentiis

addictissimi

VIDUA, & LIBERI
Valentini Schindeleri.

renco Valderamen
Vicario De Medina
ron

Medina

CIↃ IↃ CXI.

Serenitatis, & Celsitudinis vestræ

Obsequentissimus.

IOAN. CASELIUS.

ENGELBERTUS ENGELS
MARCODURANUS JULIACENSIS,
LECTORI STUDIOSO S. P. D.

QUAM deploranda in humano genere calamitas, humaniſſime Lector, quàmque inæſtimabile damnum linguarum ſit, vel confuſio, vel diviſio, Epicurei certè, Miſanthropi, Ciclopes & cęteri, omnia ſuſque deque habentes, vel non intelligunt, vel non curant. Verùm ſanioris judicij homines, ij maximè, qui cauſam ejus in Verbo Dei revelatam conſiderant, optimè, & quidem maximo animi dolore, animadvertunt, evidentiſſimum illam eſſe iræ divinæ ſignum: horribilem graviſſimorum peccatorum, ſuperbiæ videlicet, ſecuritatis, contemptus Dei, & Eccleſiæ, pœnam: cauſam item etiamnum hodie manifeſtiſſimam diſſociationis animorum, nec non mutationis cùm ingeniorum, tum ſtudiorum, & morum. Ea propter, quantum è contrà bonum ſit, res quàm præſtans, quàm precioſa, & utilis, linguarum cognitio, patet & hinc, & ex eo, quòd D. Apoſtolus Paulus 1. Corinth. 12. v. 10. inter alia Spiritus S. χαρίσματα, quæ ab immenſa Dei, per Chriſtum unicum Salvatorem noſtrum nobis reconciliati, benignitate in communem totius humani generis ſalutẽ, Apoſtolis in primis ſunt conceſſa, *Sapientiam* puta, *ſcientiam, fidem, ſanationes, efficacias potentiarum, prophetiam,* & *diſcretiones ſpirituum,* numerata quoque ſunt τὰ τῶν γλωσσῶν γένη. Et quidem linguarum genera, quàm utilia ſint hominibus, quàm neceſſaria in Theologia, Politia, imò in omnibus ſcientijs, & facultatibus, dici ſufficienter vix poteſt. Nam ut hodie, ad procurandam aliarum quoque nationum, ſeu gentium ſalutem, linguæ vel maximè requiruntur; ita & olim Euangelij doctrina, in qua tamen æterna totius mundi ſalus conſtitit, per Orbem, abſque linguarum notitia, divulgari non potuit. Unde & Salvator miraculo, & quidem tanto, quantum in Veteri Teſtamento accidiſſe uſpiam non legitur, Apoſtolis ſuis variarum, diverſiſſimarumque linguarum cognitionem dedit. Ipſam naturam hominis, & civilem ejus converſationem quod attinet, ἄνθρωπος πολιτικὸν ἐστι, καὶ κοινωνικὸν ζῶον. Ut autem τῶν ἀλόγων alia alijs forma, naturæq; ſimilitudine conciliantur, ita homines hominibus tum ratione, tum vel maximè uſu ſermonis: ſed ſermonis utrobique intelligibilis. Etſi autem quælibet natio proprium habeat ſermonis genus, ſicque ὁμοχώριοι, καὶ ὁμόγλωσσοι amicitiam inter ſe contrahere, nec non de rebus ad communem vitæ uſum pertinentibus, familiariter & utiliter ſermones conferre poſſint, ut non modò non neceſſarium, ſed etiam ſupervacaneum alicui videatur linguis peregrinis tempus aliquod, & operam impendere. Quia tamen vel legationum obeundarum cauſâ, vel ſtudiorum quorumcunque gratiâ, vel mercaturæ exercendæ ergò in exteras regiones ſæpe inſtituenda ſunt itinera, non ſufficit undique vernacula lingua, ſed & exoticarum comparanda eſt cognitio; ſive artium liberalium ſtudioſus quis fuerit, ſive mercator, ſive aulicus: cuilibet tamen pro ſua vocatione. Imò omnis qui in quolibet vitæ genere ſui ordinis hominibus antecellere concupierit, ſola lingua materna non poteſt, nec debet eſſe contentus. Atque id partim ob allatas modò cauſas: partim item, ut in vita communi, vel ex converſatione cum peregrinis, vel ex librorũ idiomate peregrino conſcriptorum, lectione augmentum capiat eruditionis, prudentiæ, ſapientiæ, cæterarumq; ad piam, & tranquillam hujus vitæ tranſactionem, neceſſariarum virtutum. Adhæc ut noſtri idiomatis ignaros, & noſtra vel inſtructione, vel ope indigentes (quod indies ferè accidere ſolet;) auxilio eſſe poſſimus. Hanc verò cauſam, non eſt ut quiſquam tanquam frivolam levioriſve momenti exſibilet. Deus enim, Exod. 23. verſ. 4. ſeveriſſimè mandat, ut vel cum jactura proprij commodi, *bovem & aſinum*, & quidem *inimici noſtri, errantes ad eum ducamus.* Quòd ſi animanti irrationali, quanto magis in eodem caſu, homini cujuſcunque vel regionis, vel religionis, hoc charitatis officium eſt exhibendum. Hæc, ne quid de voluptate, quæ citra controverſiam maxima eſt, dicam, cùm ſit vulgarium

vulgarium linguarũ utilitas, & necessitas; Hebrææ profectò linguæ, & cognatarum, longè major est. Hac enim ipsa Deus revelavit, hac eadem & Prophetæ conscripserunt ea omnia, quæ ad salutem hominis æternã sunt necessaria. Eamq; ob causam unica hæc est, ad quam in religionis controversiis, quotiescunq; ad illarum dijudicationem aliquid ex Veteri Testamento adducitur, tanquam ad sacram anchorã tutò nos recipere possumus, & debemus. Unde & jure præ cæteris linguis omnibus, sanctitatis nomine ut indigitaretur, obtinuit. Ea propter sancta hæc lingua, ut non modò conservaretur, sed & studiosis adolescentibus, & inter hos vel in primis S. S. Theologiæ tironibus subinde familiarior redderetur, quotquot doctiorum, atq; exercitatiorum curam aliquam adhibuerunt, digni profectò sunt, quos revereamur, honoremus, eorumque labores grati exosculemur: nec non, siquid utile, siquid præclarum, adeoq; luce dignum meditati sint, id, quantũ per vires nostras licet, ab interitu vindicemus: maximè methodum nobis si monstrârunt ejusmodi, qua & minimam pretiosi temporis jacturam faciamus, & fructum laboris uberrimum reportemus.

Inter hos autem postremum locum minimè occupat doctissimus, & clarissimus vir, VALENTINUS SCHINDLERUS p. m. Hic enim, ut maximo studiosorum emolumento, ita & eximia laude, cùm viva voce, tum scriptis quibusdam, & in lucem editis libellis ante aliquot annos, primùm quidem in celeberrima Witebergensi universitate, deinde & in Julia seu Helmstadiensi (ubi & Naturæ debitum reddidit;) Academia, literas Hebraicas docuit. Licet autem, ut in Græca & Latina lingua, sic in Hebraica quoque varia Dictionaria, non solùm à Christianis, sed & ab ipsismet Judæorum Rabbinis evulgata sint: nihilominus tamen [redacted] SCHINDLERUS ut in Grammaticis præceptionibus id, quod sui muneris esse ratus est, præstitit: sic in singularum quoq; vocum significationibus explicandis, declarandisve majori etiam nisu sibi elaborandũ esse statuit. Eam itaq; ob causam per plures annos, quibus publicè docuit, ex varijs diversorũ Authorum diversarumq; linguarũ libris, ex Alcorano, Avicenna, Libello precationũ Turcico, Geographia Arabica, Genesi item, Psalterio, & N. T. Arabicè versis: Ex variis Rabbinorum scriptis: maximè autem ex authentico Bibliorum codice, quicquid ad amplificationẽ & propagationem sanctæ Hebrææ linguæ, & declarationem sacrosanctæ, Veteris præsertim Testamenti Scripturæ facere visum fuit, in unum comportavit. Opus autem ad umbilicum etsi perduxit, & semel atq; iterum, ut ipsius Adversaria testantur, relegerit: ob mortem tamen præmaturam, ut non satis recognoscere, & elimare, ita nec in congruentem ordinem omnia ubique redigere potuit. Hic verò defectus, ut ab aliis suppleretur, quidam ex Dn. SCHINDLERI familiarib. operis hujus utilitatẽ honestissimis quibusdam viris, & rem literariam quoque modo promovere unicè cupientibus, commendârunt, & fœtui huic posthumo, ut providerent, de ijs, qui obstetricandi munus obirent, institerunt. Illi itaque pro sua erga Musas Hebræas affectione, locum honestæ horum petitioni relinquentes, ipsum Autographũ Viro cuidam doctissimo, ea spe freti, ut quàm primùm publici juris fieret, describendum commiserunt. Provinciam hanc primò quidem ille satis promptè in se recepit: Verùm sive laborem in describendo fugiens, sive molestiam in digerendo, & revolvendo præsagiens, manum, operi non admovit. Unde factum ut ad meos tandem devolutum sit humeros. Quanquam autem & ego oblatũ onus cùm ob alias causas recusare potuerim, tum quòd, Regio Bibliorũ opere excepto, omnibus ferè libris, ex quibus Lexicon nostrum congestum est, fuerim destitutus: tamen operis perpendens utilitatem, & eorum, qui laborem hunc à me requisivêre, promptam erga me benevolentiam, grato animo acceptans, Autographũ SCHINDLERI, plurimis in locis confusum, & intricatũ ad manus sumpsi, ac describendo in eum, quem Lector benevolus hîc spectat, ordinem, labore profectò haud mediocri, sæpe etiam magno cum tædio, redegi. Sed hoc studium meum si commendationem bonorum commeruerit, & linguarum studiosis speratum attulerit fructum, non pœnitebit me insumpti laboris, non devorati tædii: Deo Opt. Maximo gratias agens, ipsius benignitate opus jam tandem ad finem esse perductum. Hisce ita præmissis, nũc porrò, ut Lector candidus fructu, quàm fieri potest, maximo ipsummet opus evolvat, operæpretium me facturum existimo, si, quid Autor noster hoc in Dictionario præstare animũ intenderit paucis explicavero. Hoc verò est, linguas Orientales, quæ quidem ad genuinum S. Sripturæ sensum eliciendum aliquod afferre possunt adjumentũ, Hebraicam inquam, & huic cognatas, Chaldaicam, Syriacam, Arabicam, Rabbinicam, & Talmudicam, unâ & eâdem quodammodo operâ docere: & simul pluribus in medium adductis exemplis monstrare viam, qua & verus Sacrarũ literarum sensus erui, & causæ, propter quas interpretes, non Latinus modò, & hoc recentior Germanus, sed & Chaldæi, &

Græci alicubi fuerint allucinati, investigari possint. Propositum verò suũ ut assequeretur, diversam à communi, & vulgò hactenus recepta, ingressus est docendi methodum. Cùm enim cæteri λεξικόγραφοι linguas modò commemoratas suis in Dictionariis, & quidẽ Hebraicam ex Hebræis, præter alios David Kimhi, & Joseph Caspi: ex Latinis Pagninus, Forsterus, Avenarius, Marcus Marinus: Chaldaicam, ut & Rabbinicam Elias Levita: Talmudicã, R. Nathan: Et deniq; Syriacam, Andreas Masius, separatim tractârint; Autor noster linguas illas simul omnes, ubicunq; id fieri potuit, uno intuitu Lectori contemplandas, atq; animo comprehẽdendas proponit. Fundamenti loco omniũ primò Hebraicã collocavit. Et meritò: hæc enim omnium prima, ut præter nostros testatur & Targum Hierosol. Gen. 11. v. 1. hisce verbis: וַהֲוֺן כָּל דַּיְירֵי אַרְעָא לִישָׁן חַד וּמַמְלַל חַד וְעֵיצָה חֲדָא אֲרוּ' בְּלִישָׁן קוּדְשָׁא הֲווֹ מְמַלְלִין דְּבֵהּ אִתְבְּרֵי עָלְמָא מִן שֵׁירוּיָא: Ejusdem sententiæ & Talmudistæ sunt, & Aben Ezra: quorum testimonia in Rad.
+fol. 1921 שפה citantur. Quòd si prima, ergò & mater, origo, & fons, unde reliquæ, maximè propinquiores illæ, tanquam rivuli fuêre deductæ, & propagatæ. Secundo deinde loco collocavit Chaldaicam: tertio Syriacam: quarto, licet Syriacâ antiquiorem, Arabicam: Rabbinicam, & Talmudicam, loco cuiq; congruente. Ex hac collocatione, singulæ hæ linguæ σχέσιν ad se invicem quam habeant, cùm omnibus conspicuum sit, nemo non videt, compendio temporis, & laboris longè majori, quàm unquàm aliâs linguas hasce cognatas à quolibet, modò φιλομαθειογλώσσῳ, posse addisci. Ut quoq; obiter innueret voces habere Græcos quidem & Latinos origine Hebræas: Rabbinos verò contrà, origine Græcas, vel Latinas, nomini Hebræo explicationẽ immediatè subjũgit cognatã: ut, סם σής, שכר σικὴρ vel σίκερα, גר γείωρ, תור ταῦρος, תמר θάμαρ, פלח φέλλω &c. & ita פיטס πέλεκυς, פלכין, חלה, פילון, פורן φέρνη, פיג, סימן σημεῖον, סיפינא σινδών, temetũ, סרין sindon, עגורין nodi, סלוי sylva, סיקר sicarius, סמל simile, seu idolum, נטר nitrũ, נץ nisus, &c. Radices, non ut à Pagnino, juxta verborum, & nominum accidentia, sed juxta significationũ varietatem sunt dispositæ: non item ad earum explicationes Rabbinorum Cõmentaria, sed sacrosancta divini Spiritus adhibita sunt eloquia. Significationes enim & propriæ, & figuratæ vel inter se conferũtur, vel similium in sacro Textu locorum collatione illustrantur, vel
+1887. ex antecedentibus aut consequentibus eruuntur. V. g. השמים significare DEUM, non Rabbinis tantùm, de quo Elias in Tischbi: sed etiam Prophetis, & Euangelistis, ostenditur ex Dan. 4. v. 23. Matth. 11. v. 11. Luc. 15. v. 18. Vide in Rad. שמה. Esa. 9. v. 11. בכל פה, Lxx. significatione reddunt communiori; ὅλῳ τῷ στόματι. Hos secuti Hieron. *toto ore*: Et Germanus interpres **mit vollem maul**. fortè propter verbũ præcedens ויאכלו. Verùm cùm verb. אכל aliis quoq; rebus, ut gladio, igni, &c. per Metaphorã tribuatur, SCHINDLERUS interpretibus memoratis præponit Chaldæum, qui habet בכל אתר *in omni loco*, atque id quia præcedit immediatè, *Syri* מקדם, *& Philisthỹm* מאחור. Vide pag. 1423, d. Esa. 42. v. 22. pro הפח, Lxx. *habent* παγίς, Hieron. *laqueus*: quòd punctis destituti legerint הפח. at ex eo q. præcedit, עם בזוז ושסוי, SCHINDLERUS reddit, *sufflantur*, hoc est, cũtemnuntur, pag. 1426, e. Lev. 19. v. 13. פעלה non opus seu actionem ipsam, ut quidem aliâs, & propriè, sed *actionis fructum* significare, manifestũ est ex Deut 24. v. 15. ibi enim pro eo habetur שכר. Psalm. 51. v. 9. & alibi, אזוב non significare hyssopum, ut plærique interpretum, propter vocum convenientiam sunt arbitrati, sed *rutam murariam*, monstratur pag. 48. ex 1. Reg. 4. v. 32.

Præter פסוק autem, sive ipsa Scripturæ verba, quòd ubique ferè interpretes allegat Author, facit id primò quidem, ut linguas, Hebraicam & Chaldaicam in Veteri, Syriacam verò, & Arabicam in Novo Testamento conferat, deinde ut suam interpretationem aliorum suffragio confirmet, tertiò, ut sicubi aberrârint, causas allucinationis indaget. Cùm verò jucundissimum sit & utilissimũ videre cur quisq; interpretum hinc inde à scopo aberrârit, totam Dn. SCHINDLERI hac de re doctrinam, & quidem exemplis sufficientibus illustratam, in gratiam Lectoris hîc in brevi συνόψει subjiciam. Sunt itaque interpretes allucinati, vel quòd Biblia nacti fuerint punctis carentia, vel quòd literas pro literis propter similitudinem, eamq; vel figuræ, vel soni acceperint, vel quòd dictionem pro dictione, ob vocis itidem similitudinem, literam aut omittentes, aut inserentes, aut transponentes legerint, vel quòd unam dictionem in duas discerpserint, & contrà duas in unam cõtraxerint, vel quòd propria appellativè, & contrà appellativa propriè acceperint, vel deniq; quòd ad vocum quarundam significationes non in Sancta lingua, sed in aliis, maximè Chaldaica, usitatas respexerint.

Equidem ob punctorum absentiam interpretes nunquã non à veritate deflexisse, evidentissimum est ex sequentibus: Eccl. 12. v. 7. יִרְאוּ *timebunt*, Lxx. ὄψονται, q. יִרְאוּ *videbunt*. Esa. 5. v. 17. כְּבָשִׂים *arietes*, Lxx. διηρπασμένοι *oppressi*: q. כְּבֻשִׁים. Esa. 17. v. 11. וּכְאֵב אָנוּשׁ, Lxx. καὶ ὡς πατὴρ ἀνθρώπου,

θρώπου: q. וּכְאָב אֱנוֹשׁ. Psalm. 88. v. 11. *Si* רְפָאִים *mortui resurgent*, Lxx. *ἢ ἰατροὶ ἀναστήσουσι medici suscitabunt?* q. רֹפְאִים יְקִימוּ. Hos. 4. v. 18. מָגִנֶּיהָ *clypei (principes) ejus*, Lxx. *ἐκ φρυάγματος αὐτῆς*: q. מִגַּאֲוָתָהּ. Psalm. 120. v. 5. גַּרְתִּי מֶשֶׁךְ *habitavi (cum) Mesech*, Lxx. *ἡ παροικία μου ἐμακρύνθη*: q. גַּרְתִּי מָשַׁךְ. Esa. 8. v. 9. דָּבָר, Lxx. *τὸν θάνατον*: q. דֶּבֶר. sic contrà, Psalm. 91. v. 6. מִדֶּבֶר *à peste*, Lxx. *ἀπὸ πράγματος*: q. מִדָּבָר. Hos. 3. v. 1. אֲהֻבַת רֵעַ *amatam (à) socio*, Lxx. *ἀγαπῶσαν πονηρά*: q. רַע *malum*. Gen. 15. v. 11. וַיַּשֵּׁב אֹתָם, Lxx. *συνεκάθισεν αὐτοῖς*: q. וַיֵּשֶׁב אִתָּם. 1. Reg. 10. v. 19. עָגֹל *rotundum*, Lxx. *μόσχων*: q. עֵגֶל, &c.

Sunt multi doctissimi clarissimiq; viri, qui ideo, quòd quidam Judęorum Rabbini longè post 22. Alphabethi literas puncta ab hominibus invēta esse asserant, uno eodemq; cum consonantibus tempore Hebræorum vocales non extitisse, existimant. Verùm loca Scripturę, è multis pauca modò enumerata, si attentiùs consideretur, perspicuum evadet, puncta unà cum 22. literis, aut orta esse; aut Scripturam olim cerei instar, nunc in hanc partem, nunc in illam fuisse flexibilem. Et si puncta ab hominibus sunt inventa, sequitur necessariò, Scripturam hoc nostro tempore authoritatem habere, non divinam, sed humanam.

Similitudo porrò literarum, quoad figuram, multiplex est. Eaque aut similior, aut dissimilior. Inter literas quæ similiores sunt, primum locum occupant ד & ר: harum enim similitudo interpretibus imposuit, cùm in aliis locis, tum in his: Ezech. 21. vers. 17. יְרֵכֶךָ *fœmur tuum*, Lxx. *τὴν χεῖρά σου*: q. יָדְךָ. Job. 35. ult. יַכְבִּר *multiplicabit*, Lxx. *βαρύνει*: q. יַכְבִּד. Amos 4. ver. 5. תּוֹדָה *confessionē*, Lxx. *νόμον*: q. תּוֹרָה. Hos. 7. v. 14. יִתְגּוֹרָרוּ *congregabuntur*, Lxx. *κατετέμνοντο concidebantur*: q. יִתְגּוֹדָדוּ. Esa. 29. vers. 3. כַּדּוּר (sicut) *sphæra*, Lxx. *ὡς Δαβίδ*: q. כְּדָוִד. 1. Sam. 19. vers. 16. כְּבִיר *pulvinar*, Lxx. *ἧπαρ*: [redacted]LERUS: sed Complut *στρογγύλωμα τῶν τριχῶν stragulum pilorum*. Genes. 49. vers. 14. חֲמוֹר גָּרֶם *asinus ossis*, Lxx. *τὸ καλὸν ἐπεθύμησεν*: leg. חָמוּד גֵּרַם. II. ה & ח Job 30. vers. 2. כָּלַח *senium*, Lxx. *συντέλεια*: q. כָּלָה. Jerem. 16. vers. 7. יִפְרְסוּ לָהֶם *frangent illis*, Lxx. *κλασθῇ ἄρτος frangetur panis*: q. לֶחֶם. Psalm 29. vers. 2. בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ *in decore sanctitatis*, Lxx. *ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ*: q. חֵדֶר vel חֶדְרַת *atrium*. Genes. 49. שִׁילֹה, Hieronym. *qui mittendus est*: q. à שָׁלַח. III. ב & כ. Job. 3. vers. 5. כִּמְרִירֵי יוֹם *vapores diei*. Vulg. *Et involvatur amaritudine*: legit בִּמְרִירִים, à מרר. Eccles. 5. v. 16. יֹאכֵל *comedet*, Lxx. *καὶ ἐν πένθει*: q. ab אֵבֶל *luctus*. IV. ם & ס: Genes. 49. vers. 14. גָּרֶם *ossis*, Lxx. *ἐπεθύμησεν*: q. גָּרַס *desideravit*. Esa. 30. vers. 4. חָנֵס *Hanes*: nomen urbis. Lxx. *μάτην*: q. חִנָּם. V. ו & ז. Psalm. 50. vers. 11. וְזִיז *& fera*, Lxx. *ὡραιότης pulchritudo*: q. זִיו. VI. ו & ן: Psalm. 114. vers. 13. מִזַּן אֶל זַן *à cibo ad cibum*, Lxx. *ἐκ τούτου εἰς τοῦτο*: q. מִזּוּ אֶל זוּ. VII. ו & י: Zach. 14. vers. 6. יְקָרוֹת *splendores*, Lxx. *καὶ ψῦχος & frigus*: q. וְקָרוֹת. Genes. 49. vers. 5. כְּלֵי *vasa*, Lxx. *συντέλεσαν*: q. כִּלּוּ. Thren. 2. in Mem: כַּיָּם *sicut mare*, Lxx. *ποτήριον*: q. כּוֹס. hoc in exemplo & ס pro ם legerunt. Cant 7. vers. 9. דּוֹבֵב *loquens*, Lxx. *ἱκανούμενος*: q. דַּי. VIII. ז & ן. Esa. 30. vers. 12. וְנָלוֹז *& perverso*, Lxx. *καὶ ὅτι ἐγόγγυσας & quia murmurasti*. Hieron. *Et tumultu*: q. נָלוֹן, à לון *murmuravit*.

Quæ sequuntur literæ, dissimiliores mea opinione sunt, quàm ut Lectoribus, ne dicam interpretibus attentis, dubium aliquod movere potuissent: sed cum à [redacted]. SCHINDLERO ad hanc quoque classem referantur, ego earum etiam exempla præcedentibus adjungam. Inter has primum locum tribuo literis נ & ב: Deuter. 12. תְּנַקֵּשׁ *impingas*, ut & Targum habet: at Lxx. *ἐκζητήσῃς inquiras*: q. תְּבַקֵּשׁ. II. ט & ש: Ezech. 16. v. 30. שַׁלָּטֶת *imperiosæ*, Lxx. *τρισσῶς tripliciter*: q. שְׁלֹשֶׁת. III. ט & ם. Psalm. 90. vers. 9. כְּמוֹ הֶגֶה *sicut sermonem*, Lxx. *ὡσεὶ ἀράχνη ἐμελέτων sicut aranea meditabuntur*: legerunt כְּטוֹ, & acceperunt pro Chald טוּיָארָה *aranea*. IV. ו & ר: Esa. 28. vers. 13. צַו לָצָו *mandatum ad mandatum*, Lxx. *θλῖψις ἐπὶ θλῖψιν*: q. צַר לְצָר. Psalm. 139. vers. 15. רֻקַּמְתִּי *contextus* seu *formatus sum*, Lxx. *καὶ ἡ ὑπόστασίς μου & statura mea*: legerunt וְקָמָתִי. 1. Sam. 14. vers. 47. יַרְשִׁיעַ *commovebat*, Lxx. *ἐσώζετο salvabatur*: legerunt יוֹשִׁיעַ: V. ב & ם: Exod. 38. vers. 8. הַצֹּבְאוֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ *militantium quæ militabant*, Lxx. *τῶν νηστευσασῶν αἳ ἐνήστευσαν jejunantium quæ jejunabant*: q. à צוּם *jejunavit*. VI. ה & ם: Genes. 1. versic. 9. יִקָּווּ *congregentur autem aquæ sub cœlo ad* מָקוֹם, Lxx. *συναγωγὴν congregationem*: q. מִקְוֵה. VII. ב & פ: Malach. 2. versiculo 3. פֶּרֶשׁ *stercus*, Lxx. *ἤνυστρον ventriculum*: legerunt כֶּרֶשׂ. Jerem. 48. versic. 45. מִכֹּחַ à *robore*. Hieron. *de laqueo*: q. מִפַּח. VIII. א & ם: Hoseæ 13. vers. 8. כְּלָבִיא *sicut Leo*, Lxx. *σκύμνοι catuli*: q. כְּלָבִים. IX. ב & ט: Job. 13. vers. 15. יִקְטְלֵנִי *occidet me*, Lxx. *χειρώσηταί ceperit me*: q. יְקַבְּלֵנִי. X. ם & ר: Zachar. 13. vers. 1. מָקוֹר *fons*, Lxx. *τόπος*: q. מָקוֹם. XI. ר & ה: Esaiæ 8. vers. 12. קֶשֶׁר, Targum מְרוֹד *rebellio*: liga. at Lxx. *σκληρὸν durum*: q. קָשָׁה. Job. 9. vers. 26. *cum navibus* אֵבֶה *cupiditatis*: cupidis eundi. Lxx. *ἰσχυρῶν fortibus*: q. ab אבר. Hæc de similitudine literarum quoad figuram.

Literæ quoad sonum similes aliquo modo sunt eæ, quæ eodem instrumento proferuntur. Quomodo autem hac literarum similitudine, vel cognatione interpretes sint de-

cepti patefiet ex sequentibus. Pronunciationis instrumenta secundùm Authorem Libri יצירה sunt quinque; גרון *guttur*, חיך *palatum*, לשון *lingua*, שנים *dentes*, שפתים *labia*. Gutturis adminiculo quæ proferuntur sunt literæ אהחע: Jeremiæ 17. חררים *adusta*: Targum בלאולד *absque liberis*: quasi עריריים *steriles*. Zophon. 2. versiculo 14. חרב *vastitas*, Lxx. κόρακες, Vulg. *corvus*: quasi ערב. 1. Samuel. 23. versiculo 21. חמלתם *miserti estis*, Lxx. ἐπονέσατε: quasi עמלתם. Hoseæ 8. פרא *onager*, Lxx. ἀνέθαλεν *germinavit*: quasi פרה *fructificavit, crevit*. 1. Reg. 12. versiculo 16. ראה *vide*: provide. Lxx. βόσκε *pasce*: quasi רעה. II. Quæ Palati, sunt גיכק: Hoseæ 9. versiculo 9. העמיקו *profundarunt*, Lxx. κατέπηξαν *confixerunt*: quasi המעיכו. in hac voce מ & ע sunt transposita. 1. Regum 9. versic. 12. כבול *Cabul*, Lxx. ὅριον *terminum*: quasi גבול. Psalm. 2. versic. 12. נשקו *osculamini*, Lxx. δράξασθε παιδείας *apprehendite disciplinam*: quasi נשגו. Zachariæ 5. versiculo 3. נקה *vacuus*, Targum לקי *percussus*: quasi נכה. III. Quæ linguæ, דטלנת: Psalm. 60. versiculo 6. *dedisti timentibus*, &c. Lxx. ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου: acceperunt קשט pro קשט: Et insuper נס להתנוסס *signum ad exaltandum*. pro נוס *fugit*. 1. Samuel. 6. versiculo 18. אבל הגדלה *campum magnum*, Targum אבנא רבתא *lapidem magnum*. IV. Quæ dentium, זסצרש: Job 35. versiculo 10. זמירות *psalmos*, Lxx. φυλακάς *custodias*: quasi שמירות. Esaiæ 60. versiculo 4. *Super* צד *latus*, Hieronym *ad ubera*: accepit pro שד *uber*. Esaiæ 33. versiculo 18. נועז *fortem*, Lxx. συνεβουλεύοντο: quasi à יעץ *consuluit*. V. Quæ labiorum, בומף: Esaiæ 40. עצמה *robur*, Lxx. λύπην: quasi עצבה *tristitia*. 2. Samuelis 1. versiculo 19. הצבי *ò decus Israëlis*, Hieronymus, *considera Israël*: quasi צפה *speculatus est*. 1. Sam. 13. versiculo 21. פצירה *lima*, Lxx τρύγητος *vindemia*: quasi בצירה. Deuteronomii 1. vers. 13. לשבטיכם *tribubus vestris*, Lxx. τοῖς κριταῖς ὑμῶν: q. לשפטיכם. Esa. 9. v. 6. למרבה *multiplicationi*, Lxx καὶ ὑγίειαν αὐτῷ *& sanitatem ipsi*: q. à רפא *sanavit*. Ezech. 20. v. 16. צבי *voluptas* vel *gloria*, Lxx. κηρίον: q. à צוף *favus*. 1. Reg. 20. v. 18. ויתחפש *& denudavit se*, Lxx. κατεδήσατο: quasi חבש *ligavit*.

Dictiones pro dictionibus itidem, propter aliquam ad se invicem, quam habent, soni similitudinem, sunt expositæ. Et hîc quidem interpretes primò literam neglexerunt: idque vel in medio dictionis, vel in fine. In fine: Proverbiorum 7. versiculo 17. אהלים *sandalis*, Lxx. τὸν δὲ οἶκόν μου: legerunt אהלי *tabernaculum meum*. Psalm. 58. versiculo 9. נפל אשת *abortivus mulieris*, Lxx. ἐπέπεσε πῦρ: quasi נפל אש *cecidit ignis*. Proverbior. 24. versiculo 22. ופיד *& exitium*, Targum וספותא *& labia*: quasi ופי *& os*. In medio: Joel 1. versic. 17. פרדות *grana*, Lxx. δαμάλεις: quasi פרות. Esaiæ 45. versiculo 16. *abierunt in ignominia* חרשי צירים *fabricatores idolorum*, Lxx. ἐγκαινίζεσθε πρός με νῆσοι *innovamini ad me insulæ*: legerunt חרשו ציים. Hîc præterquam quòd ר in צירים neglectum, literæ quoque ר & י in nomine חרשי, mutatæ sunt ו & ר. Jeremiæ 11. נשחיתה *perdamus arborem*, Targum נרמי *projiciemus*: quasi נשיתה *ponemus*: à שות.

Deinde, modo contrario literam legerunt absentem, & ad dictionem exponendam non pertinentem, similiter vel in medio dictionis, vel in fine. In fine: Hoseæ 13. versic. 10. אהי *ubi?* idem quod איה, per metathesin. at Hieron. *ero*: quasi אהיה. In medio: Esaiæ 27. *In gladio suo* הקשה *duro*, Lxx. τὴν ἁγίαν: quasi הקדשה *sancta*. Ecclesiast. 8. vers. 12. *Et facit malum* מאת *centum*, Lxx. ἀπὸ τότε: quasi מעתה *ex hoc nunc*: hîc quoque literæ gutturales א & ע invicem sunt commutatæ.

Tertiò denique literas inter legendum transposuerunt: ut, 2. Samuelis 23. versic. 7. בשבת *in sessione* seu *mansione*, Lxx. εἰς αἰσχύνην *in pudorem*: quasi בבשת. Jud. 20. versic. 43. כתרו *cinxerunt*, Lxx. κατέκοψαν *interemerunt*: quasi à כרת *abscidit*. Zachar. 3. vers. 9. מפתח פתחה *sculpo sculpturam ejus*, Lxx. ὀρύσσω βόθρον *fodio foveam*: quasi פחת *fovea*. ut & Mich. 5. versic. 5. בפתחיה *in ostijs*, vel *in gladijs* seu *armis ejus*: juxta Psalm. 55. versic. 22. Et quia præcedit, *Et pascent terram Assur gladio*. At Lxx. ἐν τῇ τάφρῳ αὐτῆς: quasi פחת. Esaiæ 57. versic. 9. רקחיך *pigmenta tua*, Lxx. μακρὰν ἀπὸ σοῦ: quasi רחקים. Psal. 20. נדגל *vexillabimus*, Lxx. μεγαλυνθησόμεθα: quasi נגדל. Prov. 20. מתעבר *transit*, Targum מתחלט *immiscet se*: legit מתערב. Amos 9. כפתר *superliminare*, Lxx. ἱλαστήριον: quasi כפרת.

Pro dictione una duas fuisse lectas constat: Ezech. 27. versic. 5. לחותים *tabulas* sive *naves*, Hieron. *tabulatum maris*: quasi לחות ים. Psalm. 4. versic. 3. כבודי לכלמה *gloria mea in ignominiam*, Lxx. βαρυκάρδιοι· ἱνατί ἀγαπᾶτε ματαιότητα: legerunt כבודי לב למה *graves corde, quare* &c. Hîc & literarum כ ב similitudo, & absentia punctorum malæ interpretationis causa fuit. Cantic. 7. versic. 9. vide pag. 353 D. Proverb. 23. vers. 29. למי אבוי *cui væ est?* Hieron. *cujus patri væ?* quasi למי אב אוי. Genes. 49. *Inde Pastor* אבן *lapis Israël*, hoc est, universus Israël. Targum *qui verbo suo pavit* אבהן ובנין *patres & filios*: quasi à אב & בן. Contrarium animadvertitur, Genes. 28. versic. 19. ואולם לוז *& verè Luz*. Lxx. Οὐλαμμαούς: Alii Οὐλαμλούζ. Zachar. 11. vers. 11. *Et cognoverunt*

gnoverunt לָכֵן עֲנִיֵּי הַצֹּאן *sic afflicti gregis*, LXX. οἱ χαναναῖοι: quasi בְּנַעֲנִי. pag. 1352 E. Amos 4. vers. 13. שֵׂחוֹ מַה־שֵּׂחוֹ *quæ* (sit) *cogitatio illius*, LXX. τὸν χριστὸν αὐτοῦ: q. מְשִׁיחוֹ. 2. Reg. 2. versic. 14. אַף־הוּא *etiam ipse*, LXX. ἀπφῶ. Al. ἀφῶ.

Antecedentia autem, & consequentia, atque adeo tota orationis structura, satis accuratè quòd non vel considerata, vel cum aliis similibus Scripturæ locis collata fuerit, causa quoque extitit, ut interpretes non leviter fuerint lapsi, & propria appellativè alicubi reddiderint, & contrà, appellativa propriè. Illud contigit, Psalm. 60. versic 8. *Vallem* סֻכּוֹת *Succoth mettar*, LXX. τῶν σκηνῶν *tabernaculorum*. Amos 7. v. 9. *Et desolabuntur excelsa* יִשְׂחָק *Isaac*, LXX. γέλωτος *risus*. Verùm proprium esse sequentia declarant. Jud. 4. *planicies* בְּצַעֲנַנִּים *in Zaanannim*, Targum אַגְנֵיָּא *puteorum*: accep. pro Rabb. בְּצָנִים *cisterna*. 2. Reg. 5. versic. 10. *Percussit eum* קָבַל־עַם *Kabolam*, Targum קֳדָם עַמָּא *coram populo*, &c. CONTRA, appellativa propriè sunt exposita: Amos 1. v. 15. מַלְכָּם *rex eorum*, Hieron. *Melchom*. 2. Sam. 21. v. 20. אִישׁ מָדוֹן *vir mensura*, LXX. ἀνὴρ ἐκ Μαδὼν. sed proprium non esse, colligitur ex 1. Paralip. 20. ubi habetur, אִישׁ מִדָּה: quæ locutio reperitur, Numer. 13. v. 32. Jerem. 48. v. 4. צְעִירֶיהָ *parvuli ejus*: Targum שִׁלְטוֹנֵיהוֹן die kleine Herren. at LXX. εἰς Ζόγορα *ad Zogora*. Hîc ע, ut aliàs, per γ seu g exprimitur. Jerem. 29. *Ad* נֶחֱלָמִי *somniatorem*, Targum דְּמִן חֵלָם *qui est ex Halem*. 1. Sam. 20. v. 20. לְמַטָּרָה *in signum*, LXX. εἰς τὴν ἀματταρί, &c.

Causis hucusque quas recensui, meritò annumerandum, quòd interpretes respexerunt alicubi ad verborum quorundam, seu vocum significationes, non in Sancta lingua, sed in Chaldaica, & fortè aliis usitatas: ut, Hoseæ 4. versiculo 18. סָר *recessit potus eorum*, LXX. Χαναναίοις, ita & Targum בְּאִישׁ *fœtet*. acceperunt pro Chaldaico סְרִי *fœtuit*. Deuter. 11. versiculo 16. *ne forte* יִפְתֶּה *persuadeatur cor tuum*: LXX. πλατυνθῇ *dilatetur*. acceperunt pro Chaldaico פְּתָא *latus fuit*. Psalm. 60. versiculo 10. *Olla* רַחְצִי *lotionis meæ*. LXX. τῆς ἐλπίδος μου: pro Chaldaico רְחַץ *confisus est, speravit*. Esaiæ 53. versiculo 10. *Deus voluit* דַּכְּאוֹ *contundere illum*: LXX. καθαρίσαι αὐτὸν: pro Chaldaico דְּכָא *mundavit*. Ecclesiast. 12. v. 5. *Et dissipatur* הָאֲבִיּוֹנָה *cupiditas*, scilicet Veneris: Hieronymus, *capparis*: Rabbinis אֲבִיּוֹנוֹת *baccæ capparis* dicuntur. Psalm. 58. versic. 9. נֵפֶל אֵשֶׁת *abortivum mulieris*: Targum הֵיךְ נְפִילָא וְאָשׁוּתָא *sicut abortivus & talpa*. accepit אֵשֶׁת pro Chald. & Rabb. אָשׁוּת *talpa*: Et ו copulativum addidit de suo.

Quòd quandoque non ipsa Scripturæ verba πρὸς λέξιν, seu, ut Hebræi loquuntur, מִלָּה בְּמִלָּה redduntur, sed tantùm sensus exprimitur: Et contrà, figuratè in textu quod dicitur, id in Translationibus alicubi propriè vertitur, etsi minoris sit momenti, cùm eo modo Scripturæ sensus non periclitetur, utile tamen est, ut & hoc observetur. Exempla habentur, 2. Samuelis 21. versiculo 2. מִיֶּתֶר *ex residuo*: reliquiis. LXX. ἐκ τοῦ αἵματος. Esaiæ 48. versiculo 10. בְּכוּר עֹנִי *in camino ignis*: Metaphora. Targum בְּרַחוֹן מִסְכְּנוּ *in pressura paupertatis*. Deuteronomii 2. vers. 19. צְבָא הַשָּׁמַיִם *exercitum cœlorum*: LXX. τὸν κόσμον, Hieronymus, *Et omnia astra cœli*. Jeremiæ 50. versiculo 27. *Occidite omnes* פָּרֶיהָ *juvencos ejus*: Metaphora. Vulg. *fortes ejus*. 1. Samuelis 24. וַיְשַׁסַּע *& disrupit David viros suos verbis suis*: Targ. וּפַיֵּס *& persuasit*. ita & LXX. καὶ ἔπεισε. Job. 15. *Curret ad illum* בְּצַוָּאר *in collo*, scilicet extento: LXX. ἐν ὕβρει *in injuria*. Hæc inquam, & ejus generis similia, levioris sunt ponderis, & tamen notanda. Præstat aliquando neglectâ propriâ verbi alicujus significatione sensum tantùm exprimi. Nam cùm D. Hieronymus, vel quicunque Vulgatæ editionis author est, Exodi 34. versiculo 29, & 30. verbum קָרַן non per radiare, coruscare, aut glorificatum esse, sed *esse cornutum* (quod propriè denotat) interpretatus sit, factum est, ut Moses vulgò & pictus cornutus, & creditus fuerit. Melius ergò LXX. δεδόξασται ἡ ὄψις τοῦ χρωτός: Et Targ. סְגִי זִיו יְקָרָא *multiplicatus erat splendor gloriæ faciei ejus*.

Hæc ferè sunt, Lector Christiane, quæ de causis errorum, ab Interpretibus commissorum, hinc inde per totum librum recensentur. Et quidem ab Authore tanti illa fiunt, ut non dubitârit, in quascunque versiones Scripturæ, ex hoc fundamento animadversiones instituere, & castigationes, seu emendationes. Equidem Septuaginta, & qui hos pluribus in locis secutus est, Hieronymum, & Targumistas quòd attinet, quàm plurium errorum, obiter licet, Author noster reos egerit, patet è superioribus, & ampliùs patebit omnibus, quibus lectio hujus Dictionarij grata fuerit. Alicubi autem idem ex professo facere non veretur: ut, Genes. 38. v. 5. *Et erat* (Judas) בִּכְזִיב *in Cesib*: LXX. αὐτὴ δὲ ἦν ἐν Χασβί *ipsa autem erat in Chasbi*. Hac versione Septuaginta volunt, Thamar, cum Sela pareret, fuisse in Cesib. Sed falluntur: quia verbum הָיָה mascul. non potest referri ad nomen fœm. vide pag. 855 D. quo loco & Vulgata refellitur, quòd proprium כְּזִיב acceperit pro appellativo כָּזָב.

His omissis ad Germanum interpretem veniamus, nam & hic omnia vidisse non fuit

(**) 3 exsti-

existimatus: ut, Esaiæ 9. vers. 12. quo de loco suprà. Deut. 32. vers. 26. ubi pro אַפְאֵיהֶם interpres Germanus Hieronymum secutus, habet, wo sind sie? At SCHINDLERUS, *angulabo eos:* angulatim profligabo: Pag. 1416 C. Ezech. 34. versic. 16. וְאֶת הַשְּׁמֵנָה וְאֶת הַחֲזָקָה אַשְׁמִיד *& pinguem & fortem disperdam:* contrarium sensum exprimunt LXX. qui habent, καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω: Hieron. *Et quod pingue & forte custodiam:* Germanus interpres, Und was fett unnd starck ist/ wil ich behüten/ Decepti similitudine literarum ד״ר, legerunt אֶשְׁמֹר: contrà quàm fecit Chaldæus, qui habet, וְיָת חַטָּאָה וְיָת חַיָּבַיָּא אֲשֵׁיצֵי *& impios & peccatores consumam:* Vide in Radice שָׁמַד. Vide item p. 26 B. & p. 1383 D. & alibi.

In emendatione [...]cæ Hosiandri duo notat SCHINDLERUS. Prius est, quòd Editionem Vulgatam sæpissimè non correxerit, ubi corrigi debuit: Posterius, quòd multis in locis malè correxerit. Malè autem, vel quòd non tam juxta veritatem Hebraicam, quàm versionem Lutheri Germanicam, Vulgatam emendaverit: vel quòd ipse deceptus, suis quibusdam rationibus, & à vulgata, & Luthero, atque adeo ab ipsismet sacris fontibus recesserit. Primi generis exempla habentur, Esaiæ 1. vers. 29. מֵאֵלִים *propter terebinthos:* Vulg. *ab idolis:* vide pagina 67 E, & 68 A. Hoseæ 7. vers. 14. יִתְגּוֹרָרוּ *congregabuntur:* Hieron. *ruminabant:* pag. 299 E, & 300 A. Zoph. 2. v. 14. חֹרֶב *vastitas:* Vulg. *corvus:* pag. 647 D. Esaiæ 33. vers. 18. נוֹעָז *fortem:* Vulg. *imprudentem:* pag. 780 A & B. Vide quoque Ezech. 34. vers. 25. pag. 818 B. Genes. 50. vers. 5. pag. 895 D. &c. Secundi generis loca sunt, Esaiæ 32. vers. 14. pag. 1234 B & C. Amos 7. vers. 1. pag. 302 A. Exod. 38. vers. 8. pag. 1675 A. Jerem. 50. vers. 57. pagina 1473 C. 1. Sam. 17. vers. 18. pag. 1383 D. &c. Tertii denique, Esaiæ 10. vers. 33. pagina 1417 D. Job 1. v. 22. ultimo, וְלֹא-נָתַן תִּפְלָה *& non dedit insulsum.* hunc sensum exprimit & Vulgata, *Neq; stultum quid locutus est;* Et Lutherus, und thet nichts thörlichs. Hosiander verò correxit: *Neque orationem locutus est.* Verùm aliud est תִּפְלָה, aliud תְּפִלָּה. HÆC NUNC hoc de argumento sufficiant: plura qui desiderat ipsum Lexicon evolvat. Quid verò, Christiane Lector, quid inquam statuendum de Authore hoc nostro, quod nulli tam veterum, quàm recentiorum: non Targumistis, non Septuaginta (horum si modò est, quam præ manibus habuit, versio Græca) non vulgatæ, non Luthero, non Hosiandro, non item aliis pepercerit? Equidem inter scribendum ea cùm usus sit moderatione, ut ne quidem durius aliquod verbulum, vel contra personam, vel contra rem ipsam, in toto opere, quod sciam, uspiam reperiatur, non aliorum vel labores suggillandi, vel ἐφημίων allatrandi libidine, sed veritatem in locis diversimodè expositis investigandi amore & studio, illum interpretes & inter se contulisse, & ad examen sanctæ Hebrææ linguæ revocâsse existimo. Interim tamen & ipse homo cùm fuerit, omnia ipsius dicta, ijs in locis, in quibus in vocabulorum, sive Grammatica resolutione, sive explicatione ab aliis dissentit, pro oraculis non sunt habenda: quinimò de hoc ipso Opere judicandi eam sibi quilibet vendicabit libertatem & modum, quibus ille in versionibus aliorum examinandis est usus. Ut porrò ea, quæ veritati minus consentanea fuere visa, respectu nullo, vel personæ, vel autoritatis habito, hîc liberè scribuntur: Sic è contrà, suum cuique ut tribuatur. Et loca quæ in Interpretibus, vel temporis injuria, vel injuria scribarum sunt depravata, hinc inde suæ quoque integritati restituuntur. Ut in Septuaginta, Proverb. 3. vers. 3. לוּחַ *tabula:* Sept. πλάτος *latitudine:* lege πλάκος. Psalm. 3. vers. 8. לֶחִי *maxillam:* Sept. ματαίως *sine causa:* lege μάθνας *maxillas.* Ezech. 20. vers. 26. בְּמַתְּנוֹתָם *in muneribus suis:* Sept. ἐν τοῖς δόγμασιν αὐτῶν: lege ἐν τοῖς δόμασιν. Hoseæ 4. בְעֵצוֹ *in ligno:* LXX. ἐν συμβόλοις: lege συμβούλαις *in consiliis:* acceperunt enim pro עֵצוֹת. Psalm. 31. versic. 16. עִתֹּתָי *tempora mea,* LXX. κλῆροί μου: lege καιροί. Jerem 50 versic. 8. כְּעַתּוּדִים, LXX. ὥσπερ δράκοντες: lege τράγοι, &c. In Targum: Esaiæ 37. versic. 22. לָעֲגָה *subsannatio tibi:* Targ. מְעִיקָא *tribulavit te:* lege מְמִיקָא *deridet.* Esaiæ 9. vers. 19. נֶעְתַּם *obscurata est:* Targum חֲרִיבָה *vastata est:* lege חֲרִיכָה *adusta est.* Proverb. 1. vers. 25. וַתִּפְרְעוּ *& irritum fecistis:* Targum וְשַׁנִּיתוּן *& mutastis:* lege וְשַׁטִּיתוּן *& sprevistis.* Proverb. 13. vers. 18. פּוֹרֵעַ *spernens:* Targum מְרִיס, lege מְדִישׁ *conculcavit,* &c. In vulgata: Zachar. 12. vers. 6. לַפִּיד, Vulg. *faciem ignis:* lege facem. Exod. 17. vers. 15. *Dominus* נִסִּי, Hieronym. *Exultatio mea:* lege exaltatio. Jud. 16. versic. 9. פְּתִיל הַנְּעֹרֶת *filum tortum stupæ,* Vulg. *filum de stupa tortum sputamine:* lege, filum tortum de stupæ putamine. Exod. 30. v. 3. *omnis transiens* עַל הַפְּקֻדִים *ad numeros:* Vulg. *ad nomen:* lege, numerũ. Jud. 15. v. 14. כַּפִּשְׁתִּים: Vulg. *sicut ligna:* lege, lina, &c. ANALYSIN vocabulorum Grammaticam, (ut & de hoc Lector admoneatur,) Author hoc in libro ex professo quidem, ut Pagninus fecit, & alii, non tractat, neq; etiam prorsus negligit. Negligit quidem vulgaria illa, seu regularia, de quibus ipse Author succinctè, & perspicuè in Grammatica sua Hebraica, & tabulis Syro-Chaldaicis

Merceri

Merceri à se evulgatis: sed ἀνωμαλώτερα, & quorum ratio minus exercitatis è vestigio non innotescit, passim satis diligenter, & sedulò explicat: ut, Proverb. 4. v. 21. יַלִּיזוּ pro יָלִיזוּ. Jud 7. v. 8. וַיִּקְחוּ pro וַיִּקָּחוּ. Jer. 18. תִּמְחֶה pro תִּמַּח. Psal. 68. v. 8. מִן pro מְנָה. Psal. 68. v. 13. יִדֹּדוּן pro יִדּוֹן. Hos. 10. v. 12. נִירוּ pro הָנִירוּ, &c. Eorum, quæ ad locorum quorundam declarationem, & nominum quorumcunq; propriorum explicationem ab Authore historicè affertur ex S. Scriptura, ex scriptis Rabbinorum, & quibusdam Arabum libris supervacaneum esse existimo ullam facere mentionem specialem; illa enim omnia maxima & voluptate, & utilitate sese studioso Lectori passim offerent.

Et hæc quidem hactenus. Postremo loco & de lingua Arabica aliquid dicendū. Hanc si quis fortè tantæ vel utilitatis esse negaverit, vel jucunditatis, ut locum hoc in Lexico; quod id præcipuè pro Theologiæ studiosis sit adornatum; non mereatur, sicque eidem aliquid vel temporis tribui, vel laboris impendi non debere, ne is ignavus sit & bardus oportet. Nam laborem quod attinet, & jacturam, quæ imaginatur, temporis, ex hoc ipso libro perspicuum evadit, quàm innumera Arabum vocabula leni tantum inflexione, vel Hebraica sint, vel Chaldaica; ita quidem, & si quis duas hasce linguas habuerit cognitas, & Arabicam, si non quoad genuinam pronunciationem (hæc enim & duplex esse, & perplexior creditur, quàm ut ab aliarum nationum hominibus, vel addisci possit, vel exprimi) tamen quoad intelligentiam, facilimo negocio sibi possit reddere familiarem. Hoc quidem ex libro etsi parum de scriptura seu characteribus Arabicis, eorumque genuina elocutione, de Etymologia item, & Syntaxi statui possit; potest tamen videri, quàm prope lingua hæc Hebraicæ cognata sit; potest item intelligi; quod certè quemvis ingenuum adolescentem maximoperè delectat; cujusnam sint linguæ, & quam habeant appellationis rationem vocabula quædam, quæ etiamnum hodie in usu sunt in Astronomia; ut, *Zenith, nadir, aux, almicantarath, azimuth, alhancabuth, dubb, aldigag. dalu, alasad, suhel, fumahant, faras, alarnab, deneb alcaytos, almugambra, algathi*, &c. Et in Historijs; ut, *Alkair, Carthago, Soldan* sive *Sultan, Othman, Soliman, Saraceni* (hi enim non ut putatur vulgò, à Sara dicuntur) *Chalifa, Cadi, Vesir, Mustafi*, &c. Et in Officinis; ut, *Dialtameron, robb, syrub, zibebe*, &c. Imò & in vulgari lingua Germanica vocabula reperiuntur origine Arabica: ut, Ziffern / Saffran / Hamel / Almanach / Mamluck / &c. Hinc patere cuivis arbitror, si vel maximè linguæ Arabicæ cognitio, ut quidem in hoc libro traditur, nullum afferre possit studiosis, quatenus quidem Theologiæ operam navant, adjumentum, tamen & ob causam modò allatam, & quòd Hebraicæ admodū sit cognata, meritò quoque, præter cæteras dialectos, hoc in Opere cùm Hebræa confertur & explicatur. Certè, si præter initia hæc à Domino SCHINDLERO tradita, à viris hujus linguæ peritis præcepta Grammatices, suis absoluta numeris, evulgaretur, & Lexicon scriberetur undiquaq; perfectum, ita ut his mediis instructi solidam aliquam hac in lingua cognitionem sibi comparare possint ii, quibus ad sublimiora, non in aula solùm seu Politia, & Medicina, sed in ipsa etiam Theologia ascendendi animus est, linguam Arabicam esse Germanis etiam futuram utilissimam, & honorificentissimam, neutiquam dubitarem.

Atque hæc sunt, Lector benevole, quæ proœmii loco, huic Lexico præmittenda duxi, ex quibus, ut opinor, & de labore Authoris in eo præstito, & de ejus utilitate judicium facilè sumes. Tu eo, ad gloriam Dei, & Ecclesiæ ædificationem feliciter utere, & nostros conatus boni consule. Schaffhemii, 28. Augusti, Anno à Nativitate Christi 1611.

LITERA

א Aleph.

PRIMA Alphabeti litera dicitur Hebræis אָלֶף, *aleph:* Chaldæis אַלְפָא, *alpa:* Syris אָלַף, *olaph:* Arabibus אָלִיף, *elif:* Græcis, ἄλφα. significat autem אֶלֶף *bovem*, cujus quandam ſimilitudinem figura א habet. Vel certè bovis nomine litera hæc inſignitur, quia, ut armenti quaſi dux bos eſt, ſic & א reliquas literas omnes antecedit.

Poteſtas ejus alia in orthographia eſt, alia in Etymologia. In orthographia valet Spiritum tenuem, quem initio dictionis, ante vocales, Latini ſubintelligunt: Græci per (') notant: ut, אָדָם ἀδὰμ, *Adam.* In Etymologia, modò radicalis eſt, modò ſervilis: & quidem ſervit in principio, medio & fine.

In principio, ut Hebræis, ita Chaldæis, Syris & Arabibus, formal aut primam futuri perſonam; ut à כָּתַב hebraicè fit אֶכְתֹּב, Chald. אֶכְתּוֹב, Syr. אֶכְתּוֹב, Arabicè אַכְתֻב *ſcribam.* aut nomen verbale; ut à צָבַע fit Hebraicè אֶצְבַּע, Chald. & Syr. אֶצְבַּע, Arab. אִצְבַע, *izba, digitus.* ¶ Apud Thalmudicos א reperitur loco אֶל, ut, אַלִּבָּא *ad cor*, אַרֵישָׁא *ſuper caput.* ¶ Pro ה item ſervili Hebræorum uſurpant Chaldæi, Syri, & Arabes literam א. primò pro ה Characteriſtica cõjugationum tertiæ & quartæ, nimirum hiphil & hithpael, v. g. à בָּדַל hebr. fit הִבְדִּיל, Chald. & Syr. אַבְדֵּל, Arab. אַבְדַל *diſtinxit.* à מְטַר Chald. fit אַמְטַר *pluit.* à בְּטַל *ceſſavit*, fit אבטל *abolevit.* באטל *inanis.* à verbo arabico גלס *galas, ſedit*, fit אגלס *aglas, collocavit.* Et in HITHpael pro hebraico הִתְבַּדֵּל, Chaldæi dicunt אִתְבַּדַּל, Syr. אֶתְבַּדַּל, Arabes אִתְבַּדַּל *ſeparatus fuit.* Secũdò uſurpatur pro ה articulo emphatico, ſed à Chaldæis, & Syris in fine; ab Arabibus verò in principio, idq; vel ſolùm, vel cum אַל *al.* Ut hebr. הַמֶּלֶךְ, Chal. & Syr. מַלְכָּא, Arab. אמלך *amlec*, & אלמלך *almelic, rex ille.*

In fine eſt pro ה fœminino, ut pro hebr. מַלְכָּה, & Arab. מלכה *melica*, Chald. & Syr. dicitur מַלְכָּא *regina.*

In fine item pluralem numerum generis maſculini format aliquando: ut à מַלְכָּא fit מַלְכַיָּא *reges.*

In medio verborum quieſcentium in Ainpoal, conſtituit participium præſens; ut דָּאִין *judicans*, à דָּן: תָּאִיב *revertens*, à תָּב *reverſus eſt.*

Arabes peculiariter per א formant, primò, initio nominum adjectivorum, comparativum, ut יבס *ſiccus*, איבס *ſiccior.* כַּבִּיר *magnus*, אַכְבַּר *major.* צעיר *parvus*, אזער *azger, minor*; nam iod cadit. ¶ Secundò, initio verborum imperativum primæ conjugationis, ut אַכְתֻּב *ſcribe.* ¶ Tertiò poſt primam radicis literam, participium præſens, primæ conjugationis; ut בָּאֹרִל *ſeparans*, hebr. בּוֹדֵל. ¶ Quartò poſt ſecundam radicis literam in nominum medio, א format numerum pluralem, ut, עָמַל *opus*, עַמַאל & אַעְמַאל *opera.* קול *caul*, אקואל *acual.* וגע *labor*, אוגאע *labores.* מקטי, plur. מקאטי. אנדר *andar*, אנאדר *anadar.* In HEEMANTICIS verò per אמת initio formatis, poſt primam; ut, à מרבח, fit מראבח; à מַנְזַל, fit מנאזל, *domicilia.* אצבע *digitus*, אצאבע *digiti.* מסכין plur. מסאכין *pauperes.* inde fit fœm. מַסְכִּינָה *mendica.* חקרים, plur. חקארים. & תַּרְגמה, plur. תראגים. à תגריב *tagrib, experientia, vel examen*, fit plur. תגארב. à מזבלה, fit plur. מזאבל. à מזמר fit מזאמר. à כרסי fit כראסי. ממלכה *mamlacha, regnum*, ממאלך *regna.* תלמיד *talmid, diſcipulus*, plur. תלאמיד *talimid.* נפיפה *ſpongia*, plural. נפאף *ſpongiæ.* Quadrilitera, חנזיר *porcus*, חנאזיר *porci.* קנפר, plur. קנאפר. à מטבחה *matbacha*, fit plur. מטאבח *matabich, coqua.* à תפסיר *tafcit*, fit plur. תפאסיר *tafacit, commentum.* à תרביה *tarbia, nutritio*, fit תראבי *tarabi.* A duplicato טביב *tabib*, fit אטבא, *atibbe.* עקרב *acrab*, plur. עקארב *akarab.* ¶ Quintò א in nominum fine adverbia conſtituit; ut, אבד *ſeculum*, אבדא *in ſeculum.* ¶ Sextò in fine verbi, tertiæ, aut ſecundæ perſonæ,

gesch resolvunt in literam נ epentheticam. In plur. ergò dicitur אִבִּים, Chald. אִבִּין & אִבְבִין & אִנְבִּין. Cant. 6. v. 11. *ut viderē* בְּאִבֵּי נַחַל *in fructibus vallis.* Hier. *poma convallium.* Kimchi בעצי *in lignis*, sive *arbusto.* Et sing. cum affixo אִבּוֹ. Chald. אִנְבֵּיהּ pro אִבֵּיהּ *fructus ejus.* Job. 8. v. 12. *Est* בְּאִבּוֹ *in fructu suo, & nondum evellitur, & ante omne gramen arescit*; *scilicet juncus, aquarum rigatione destitutus.* Targ. בְּפֵיוּתֵיהּ. Lxx. ἔτι ἐπὶ ῥίζης. Hier. *in flore.* Dani. 4. v. 9. ואִנְבֵּהּ *& fructus ejus multus.* Psal. 1. v. 3. פִּרְיוֹ, Targ. אִנְבֵּהּ *fructū suum dabit tempore suo.* Psal. 67. v. penult. *Terra dedit* יְבוּלָהּ, Targ. אִבָּהּ *fructum suum.*

Secundò אַבּוּב vel אַבּוּבָא, Chald. & Syr. *fistula, ex novarum frugum calamo confecta*, καλαμὶς, *cithara, instrumentum musicum.* plur. אַבּוּבִין. 1. Sam. 10. v. 5. *Tympanum* וְחָלִיל, Targ. וְאַבּוּבָא *& fistula.* Job. 30. v. 31. וְעֻגָבִי, Targ. וְאַבּוּבִי *fistula*, sive *organum meum.* 1. Cor. 14. 7. *sive* אַבּוּבָא *fistula.* Arabes verò loco dagesch literam נ proferunt, dicentes אַנְבּוּב *anbub, tibia* sive *instrumentum musicum.* hinc אַנְבּוּבַיָּא *ambubajæ, tibicines.* Suetonius de Nerone: *Inter scortorum totius urbis, ambubajarumq; ministeria.* &, *Ambubajarumq; collegia*, apud Horatium. Deinde Arab. אַנְבּוּב *fundibulum* significat, *cannam*, vel *canalem, instrumentum nimirum quo liquores vel in vasa infunduntur, vel ex eisdem extrahūtur.* plur. אַנָאבִב *anibib, infundibula.* Fœm. אַנְבּוּבָה *anbuba, cannula.* hinc אין ממתין באנבובה, *ut sugatur per cannulā.*

Tertiò אַבּוּב vel אָבוּב, Rabb. & Talmud. *quicquid calami similitudinem habet*, ut אָבוּב רוֹעֶה, Arab. אבוב אַלְרַאעִי *abbub alrai, calamus pastoris*; est herba unicaulis, & frumenti calamo similis, quæ Chald. חוטרא דְרָעְיָא *virga pastoris* nuncupatur, *dipsacus, carduus fullonum.* אבוב של קליות או קְלָאִין *calamus tostionis:* Est calamus, vel baculus ferreus, quo aliquid torrendum igni adhibetur; aut etiam, quo ignis accenditur.

אבא Chald. אֲבָא *voluit.* Est a. idem quod hebraicum אָבָה, ut Deut. 23. v. 5. וְלֹא אָבָה יְהוָה, Targ. mutato ה in א *aleph*: וְלָא אֲבָא *& noluit Dominus.* Veruntamen non ubiq; pro אָבָה Chaldæus habet אבא, sed in libris אמת, redditur per פִּיוּס, quod est, interprete Elia in mathurgeman, רצון טוב *bona voluntas.*

אבא *pater.* quære in אָבָה. sed אִבָּא *fructus*, in אבב.

אבד, Chald. אֲבַד. Syr. אבד. Arab. אבד *abad.* Dicitur primò de re, quam aliquis amittit. Secundò de omnimoda rei perditione. reperitur autem nunc absolutè positum, nunc constructum cū literis בלם. Et quidem duo præcipuè significat. ¶ Primò, *periit, sublatus* vel *amotus fuit.* item, *interfectus est*; si dicatur de homine. In Piel אִבֵּד, Chald. אַבַד. In Hiphil הֶאֱבִיד, Chald. אוֹבֵד, vel etiam הוֹבֵד, præsertim in Job, & Psalterio. Syr. אוֹבֵד *perdidit, amisit, sustulit, abstulit, abolevit.* de homine, *occidit, interfecit.* Passivum, sive Hophal est הוּבַד per ה in Daniele, & in Targum אמת, h. e. Job, Proverbiorū, & Psalmorum. Chald. Deut. 30. v. 18. אָבֹד תֹּאבֵדוּן, Targ. מֵיבַד תֵּיבְדוּן, *pereundo peribitis.* Jer. 18. v. 18. *Non* תֹאבַד *peribit doctrina de Sacerdote.* Targ. תִפְסַק *cessabit.* Ezech. 12. v. 22. וְאָבַד *& peribit omnis visio.* Targ. וְתִבְטַל *& abolebitur.* Jer. 4. v. 9. יֹאבַד *peribit cor regis.* Targ. יִתְבַּר *frangetur.* Jer. 9. v. 12. Quare אָבְדָה *periit terra?* Targ. חָרְבַת *devastata est?* Esa. 57. v. 1. *Iustus* אָבָד *periit, & non est, qui ponat super cor.* Targ. *Iusti* מָיְתִין, *moriuntur.* Sic in N. T. Matth. 26. v. 52. ἀπολοῦνται, *peribunt.* Syr. נמותון *morientur.* Luc. 11. v. 51. τοῦ ἀπολομένου, *qui periit inter altare, & ædem.* Syr. הוּ דְאֶתְקְטֶל, *qui interfectus est.* Jer. 56. v. 6. *Oves* אֹבְדוֹת *pereuntes fuerunt populus meus.* Targ. *Grex.* מְבַדְּרָא *dispersus.* Deut. 26. v. 5. אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי *Syrus perdens (erat) pater meus.* Targ. לָבָן אֲרַמָּאָה בְּעָא לְאוֹבָדָא יָת אַבָּא *Laban Syrus quærebat perdere patrem meum.* Hier. *Syrus persequebatur patrem meum.* Laban enim, qui dicitur Genes. 28. vers. 5. אֲרַמִּי, id est, *Syrus*, dura servitute premebat Jacobum, & persequebatur in patriam redeuntem, ut à Mose, Gen. 31. v. 23. refertur. Est autem hoc loco אֹבֵד, idem quod מְאַבֵּד *perdens*; transitivum: permutata conjugationum significatione. Quidam exponunt: *Syrus pater meus peribat.* h. e. Jacob pater meus, cum in Syria esset, miser, & pauper erat. sed conjungi אָבִי & אֲרַמִּי non possunt, quia interposito אוֹבֵד dirimuntur. Deut. 32. v. 28. גוֹי אֹבַד עֵצוֹת *gens periens consiliis.* hoc in exēplo patach, est loco zere. Syr. Joh. 10. v. 28. *Et non* נאבדון *peribunt in æternum.* Arab. Psal. 9. v. 7. אבדת *perierunt frameæ.* Psal. 1. v. 6. *Iter impiorum* תֹּאבֵד *tabit, peribit.* Piel. 2. Reg. 11. v. 1. וַתְּאַבֵּד *& perdebat omne semen regium*, h. e. trucidabat. Ezechielis 28. v. 16. וָאַבֶּדְךָ *& perdam te.* pro וָאֲאַבֶּדְךָ, ne duo *aleph* concurrant. abjicitur א rad. ejusq; punctum patach ad א *ethan* transfertur. Hiphil Deut. 7. v. 24. וְהַאֲבַדְתָּ, Targ. וְתוֹבֵד *Et perdes*, si-

des, sive *abolebis nomen eorum sub sole.* Dan. 2. v. 16. *Ut non* יהובדון *perderent*, vel *interficerent Daniele.* Syr. Matth. 2. v. 13. דנובדיוהי *ut perdat*, sive *occidat eum.* Jer. 46. vers. 8. אובידה *perdam urbem, & habitantes in ea.* pro, אאבידה, mutatur א in ו ad formam Chaldaicam, ne duo א concurrant. Hophal. Chald. Dan. 7. v. 11. והובד *& sublatum fuit corpus ejus.* Psal. 142. v. 5. אבד *perijt fuga à me.* Targ. הובד *ablata est.* Psal. 1. v. ult. *Et iter impiorum* תאבד *peribit.* Targ. תהובד *auferetur.* ubi in codicibus Venetis הובד per Holem, perperam scribitur.

Nomen אֲבֵדָה, Chaldaicè אֲבֵדְתָא, *res perdita, amissa, ablata.* אֲבַדּוֹן & אֲבַדֹּן, item אֲבָדוֹן, & nun final. abjecto, אֲבַדֹּה. Chald. אֲבַדָּן, Syria. אֶבְדָּן, Rabb. אֲבֵידָה *rei perditio, amissio, mors.* Levit. 5. 22. *Vel invenit* אֲבֵדָה, Targ. אֲבֵדְתָא *amissionem, & negaverit eam.* Regim. Deut. 22. v. 3. לְכָל אֲבֵדַת אָחִיךָ *omni rei perditæ fratris tui.* Psal. 88. v. 12. *veritas tua* בָּאֲבַדּוֹן *in perditione*; In sepulchro, ubi corpora pereunt & consumuntur. Proverb. 15. v. 11. *Infernus* וַאֲבַדּוֹן, Targ. וְאַבְדָנָא *& perditio.* hoc tamen loco à Judæis pro Gehenna accipitur. Num. 24. v. 20. & 25. וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אֹבֵד, *& finis ejus ad perditionem.* Targ. וְסוֹפֵיהּ לְעָלְמָא יֵיבַד, *& finis ejus in æternum peribit.* Deinde אבדון *cacodæmonis nomen* Rabbinis est. nomen enim Græcum *ἀπολλύων*, cum appellatione hebraica, *ἀβαδδών*, significatione prorsus convenit.

Talmud. אַבְדָן *nomen cujusdam Rabbini*, compositum ex אַבָּא *pater*, & דָן *judex.*

¶ Altera hujus verbi significatio primaria, Arabum est, illis enim אבד *seculum* significat. plural. אבאד *secula.* אבדא & אלי *in seculum*; *in æternum.* ויחיא אלי אלאבד *& vivat in æternum.* חיאה אלאבד *vita æterna.* מובד & אבדי *invariabilis, æternus, continuus.* Fœm. אבדיה *æterna*, אלחיאה אלאבדיה *vita æterna.* מובד, *æternus.*

אבה, Chald. אֲבָא *voluit, cupijt, desideravit, propensus, persuasus, delectatus fuit, propenso animo fuit.* Deut. 23. v. 5. *Nec* אָבָה, Targ. אֲבָא *voluit Dominus Deus tuus.* Deut. 1. v. 26. *Non* אֲבִיתֶם, Targ. צְבִיתוּן *voluistis surgere.* Proverb. 1. v. 10. *Si suaserunt tibi peccatores, ne* תֹּבֵא (pro תֹּאבֶה) *velis*, Targ. תִּסְפֵּס *assentiaris.* Gen. 24. v. 8. *Et si non* תֹאבֶה, Targ. תֵיבֵי *voluerit mulier sequi me.* Proverb. 6. v. 35. *Nec* יֹאבֶה *volet, si multiplices munera.* Targ. מִתְפַּיֵּס, *persuadetur, placatur.* Prov. 1. v. 30. *Non* אָבוּ, Targ. צְבוֹ, *voluerunt consilium meum.*

Constructum cum ל significat, *assensit, consensit, acquievit, obtemperavit.* Psal. 81. v. 12. *Israel non* אָבָה לִי *voluit mihi.* Lxx. *προσέσχε μοι intendit mihi.* Deut. 13 v. 8. לֹא־תֹאבֶה לוֹ, Targ. לָא תֵיבֵי לֵהּ, *ne velis illi.* Lxx. *οὐ συνθελήσεις αὐτῷ, ne consentias illi.*

Nomen. אֵבֶה *voluntas, cupiditas, desiderium*, eorum scilcet, qui volunt celeriter ire. Job. 9. v. 26. *Transierunt dies mei, cum navibus* אֵבֶה *cupiditatis*, hoc est, cupidis eundi celeriter ad locum ad quem tendunt, ad eumq; properantibus. Targ. דְמַעְנִין מְגַרְיָא, *quæ oneratæ sunt pomis.* Hier. *Naves poma portantes.* Acceperunt אֵבֶה, pro אֵב *fructus*: de quo supra in rad. אבב diximus. Lxx. *ἰσχυρῶν fortibus*; legerunt אבר literarum הר similitudine decepti.

אָב, Chald. & Syr. אַב, Arab. אב *eb, pater*: ab affectu & propensione in filios. plur. אָבוֹת, Chald. & Syr. אֲבָהָן, rarò אֲבָהִין. Arab. אבואת, heterocliton numero, *patres.* singulare in Regimine, & cum affixis, loco ה tertiæ radicalis, assumit apud Hebræos י, apud Chald. & Syr. ו quiescens, & apud Arabes א. ut, Matth. 6. אֲבוּנָא, Chald. אֲבוּנָא, Syr. אבון, Arab. secundum Postellum אבאנא, *abana, pater noster.* Apud Arabes insuper hoc vocabulum, in Regimine ו, & cum affixis singul. numeri, א assumit, ut אבו אלרחמה *pater misericordiæ.* אבאי *pater meus.* אבאה *pater ejus.* Esther 2. v. 7. *Quia non erat ei* אָב וָאֵם *pater, aut mater.* In Regimine mutatur ־ in ּ, ut, Gen. 17. v. 5. אַב־הֲמוֹן גּוֹיִם, *pater multitudinis gentium.* Targ. לְאַב *in patrem.* verum id hoc tantum in loco, & paucis nominibus proprijs inde compositis, ut אַבְרָם *pater excelsi*, אַבְרָהָם *pater multitudinis.* aliâs semper in Regimine, & cum affixis א habet ־ָ, ut Gen. 34. vers. 6. *Hemor* אֲבִי שְׁכֶם, Targum אֲבוּהִי דִשְׁכֶם *pater Sichem.* Et cum י affixo primæ personæ, alterum י abjicitur apud Hebræos: apud Chald. verò & Syros, א pro י affixo usurpatur. ut, Gen. 27. 31. *Surgat* אָבִי, Targ. אַבָּא *pater meus.* Gen. 50. v. 5. אָבִי, Targ. אַבָּא *pater adjuravit me.* ubi observes Chaldæis & Syris אַבָּא interdum esse idem, quod simplex אָב, vel emphaticum הָאָב; interdum idem quod אָבִי, *pater meus*: pro loci ratione. ut Psal. 103. v. 13. *Sicut miseretur* אָב, Targ. אַבָּא *pater super filios.* Job. 34. v. 36. אָבִי *pater mi, probetur Iob.* Est oratio ad Deum, quem honoris causa ita appellat: Et quidē hoc sensu; Effice quæso, mi pater, ut Iob probetur. Targ. צְבִינָא, *volo ego*, accepit pro אֵבֶה *voluntas.* Dicūt etiā Syri

Syri אֲבִי, Arabes autem אבאי *pater meus.* Inde est in N. T. apud Marcum 14. v. 36. & ad Rom. 8. v. 15. & Galat. 4. v. 6. ἀββᾶ ὁ πατὴρ, nominativo pro vocativo, ut sæpe fit in N. T. *Abba pater*, vel *ô pater*; ac græcum quidem loco interpretationis adjicitur. Arab. יַא אַבַּה *ô pater*: casu vocandi. In nominibus proprijs ex אב *pater*, compositis, manet etiam ־ sub א; ut, אֲבִימֶלֶךְ *pater rex.* quod erat nomen commune omnibus regibus Philistinorum, qui tamen singuli sua quoq; habebant nomina; ut *Abimelech*, tempore Davidis vocabatur *Achis.* unde quod Psal. 34. dicitur, *Cum mutaret gestum suum coram* אֲבִימֶלֶךְ, pro eo habetur, 1. Sam. 21. *Et timuit valde à facie* אָכִישׁ *Achis, regis Gath: & mutavit gestum suum in oculis eorum.* Arab. אבו בכר *Abubeker, califa, seu successor Muhamedis.*

Hinc & מוֹאָב dicitur Gen. 19. quasi מֵאָב *ex patre.*

Metaphoricè אָב *pater*, dicitur, *antiquior, major, magister*, sive *præceptor, dominus, princeps, gubernator, patronus, nutricius, inventor, primus alicujus rei autor, & origo.* pater enim tempore & ætate, autoritate & dignitate filium antecedit, suaq; cura nutrit, docet, regit, defendit. Jud. 17. v. 10. *Sis mihi* לְאָב *in patrem, & in sacerdotem.* in patrem, h. e. לִמְלַמֵּד *in doctorem.* 1. Paral. 6. אֲבִי תְקוֹעַ *pater Tekoa*, h. e. princeps. al. conditor. Job. 29. v. 16. אָב *pater ego egenis.* 1. Sam. 24. v. 11. וְאָבִי *& mi pater, vide.* Targum, וְרִבּוֹנִי *& domine mi.* 1. Sam. 12. v. 15. *Eratq; manus Domini in vobis* וּבַאֲבוֹתֵיכֶם *& in patribus*, h. e. *principibus*, vel *magnatibus vestris.* Lxx. καὶ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν. R. D. *In rege, & magnatibus vestris.* 1. Paral. 2. v. 52. אֲבִי קִרְיַת יְעָרִים *is est, à quo omnes incolæ ejus originem habent.* Gen. 10. v. 21. de Sem dicitur, אֲבִי כָּל־בְּנֵי עֵבֶר. 2. Reg. 5. v. 13. dicunt servi ad Naaman Syrum, אָבִי, Targ. מָרִי, *domine.* 1. Cor. 4 Paulus vocat se patrem Corinthiorum, quorum præceptor erat. Deus, *pater*, vocatur; Deut. 32. v. 6. *Annon ipse est*, אָבִיךָ, Targ. אֲבוּךְ *pater tuus?* ut & Christus in oratione, *pater noster.* 2. Reg. 2. v. 12. *Et Elisæus videns, statim ipse exclamat,* אָבִי אָבִי *pater mi, pater mi.* Targ. רַבִּי רַבִּי *magister mi, magister mi*, vel *mi præceptor.* sicut discipuli vocantur, בְּנֵי הַנְּבִיאִים *filij prophetarum*; de quibus 1. Sam. 10. v. 12. *& quis* אֲבִיהֶם *pater ipsorum?* Targ. רַבְּהוֹן *magister ipsorum?* Hieron. *& Cis, pater ejus.* Lxx. τίς ὁ πατὴρ αὐτῶ, ἢ κὶς; *Et quis pater* [redacted]n Cis? Gen. 45. v. 8. *Deus etiam po-* [redacted], לְאָב, Targ. לְאַבָּא *in patrem Pharao-* [redacted]n. 4. v. 20. *Ipse fuit* אֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל: & [redacted] אֲבִי כָּל־תֹּפֵשׂ כִּנּוֹר וְעוּגָב *pater omnis ap-* [redacted]*dentis citharam, & organon.* Targ. רַבְּהוֹן דְּכָל דִּמְנַגֵּן עַל פּוּם נַבְלָא וְיָדְעֵי זְמַר *Magister eorum omniū qui ludunt in nablo, & noverunt cantum, &c.* Lxx. ὁ καταδείξας ψαλτήριον, καὶ κιθάραν, *qui ostendit psalterium, & citharam.* Hier. *Pater canentium cithara.* Esa. 9. v. 5. אֲבִי־עַד *pater æternitatis, autor æternæ vitæ*, Targ. קַיָּם לְעָלְמַיָּא *vivens in secula.* sic & Horatius: Urbis, Romulum: & rerum, Deum vocat parentem. Joh. 8. v. 44. Diabolus est mendax, & pater mendacij, h. e. autor. Rom. 4. vers. 11. Abraham dicitur pater omnium credentium, & pater circumcisionis.

Apud Judæos אֲבִי, Chald. אַבָּא, honoris causa dicitur de magistris jam senibus. inde Christus, Matth. 23. v. 8. & 9. *Ne quis vocetur Rabbi, nec pater.* [redacted] in monasterijs Abbas, quasi monachorū pater. Καταχρηστικῶς avus, vel proavus אָב dicitur; ut Exod. 2. v. 18. Et venerunt ad רְעוּאֵל אֲבִיהֶן *Rëuel patrem*, h. e. *avum suum.* fuit enim Rëuel pater Jethronis.

Porrò Arabibus אב *ab*, significat *aliqua re præditum*, aut *excellentem*; ut אבו ראס *abu-ras, capito*, cui caput magnum est. אבו גבהה *abu-gebhe, cui frons est ardua, fronto.* אבו סתה *abu-sete, qui senos habet digitos, sedigitus.* אבו ארני *abu-udini, lōgis auribꝰ præditus, flaccꝰ.*

Syr. אֲבָהוּת, Arab. אבוה abavah, *paternitas, cognatio, familia.*

Ab hac radice derivatur & nomen אֶבְיוֹן *cupidus.* per metalepsin, *egenus, inops, valde pauper.* ita à cupiditate rerum ad vivendum necessariarum, quibus destituitur, dictus. Jer. 22. v. 16. *Iudica judicium* אֶבְיוֹן, Targ. חֲשׁוּךְ *pauperis.* Inde *Ebion*, hæreticus, quasi mentis, & intelligētiæ inops. plur. אֶבְיוֹנִים *egeni, pauperes.*

Nom. fœm. אֲבִיּוֹנָה *cupiditas, libido, venus.* Eccl. 12. v. 5. *Et dissipetur* הָאֲבִיּוֹנָה *cupiditas.* appetitus peribit, totumq; rerū carnalium desiderium abolebitur. senū n. libido frigescit. Lxx. ἡ κάππαρις. Hieron. *capparis.* legerūt, אֲבִיּוֹנָה, cujus plur. in usu est Rabb. אֲבִיּוֹנוֹת *baccæ capparis*, quę cùm cibi appetitum irritant; tùm etiā, juxta Avicennam, instigant venerem.

Particula אֲבוֹי idem quod אוי *papæ.* interjectio obstupescentis, ob eventum malum. Prov. 23. v. 29. *Cui est væ*, לְמִי אֲבוֹי *cui est papæ?* Ebriosi enim morbis varijs obnoxij, præ dolore, *væ* & *papæ*, clamitant.

mitant. Lxx. θόρυβος tumultus. Hier. *cujus patri væ?* pro לְמִי אַב אוֹי accepit.

אָב *Ab*, quintus Hebræorum mensis, nostro plęrunq; Julio respondens. תִּשְׁעָה בְּאָב, nonus hujus mensis dies, quo Judæi servant תַּעֲנִית *jejunium* desolationis Hierusalem, factæ à Chaldæis; vesperi verò ante hunc diem, & quidē ad מַעֲרִיב, sive *preces vespertinas* se accingentes, calceos exuunt, candelas omnes, præter unam, quam חַזָן, id est, *lector* habet, removent, sicq; nudis pedibus in pavimento orant, nec non Threnos Jeremiæ legūt. חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב *dies decimusquintus in Ab*, quo convivantur, & credunt mitigatam fuisse captivitatem Babylonicam.

Rabbinis præterea אַב *ornamenti genus est*, ex pluribus constans speciebus.

Chaldæis אָבוֹן *sunt vomeres*. Esa. 2. v. 4. *Et contundent gladios suos* לְאִתִּים, Targ. לְאָבוֹן *in vomeres*. ☞ אֲבִיָּה *nomen est loci*, [illegible]*vinciæ*. ☞ אַבְּיֵי *cognomen* R. Nachmanni. ☞ אבו Chald. *milvi species*. Levit. 11. v. 17. וְהָאֲנָפָה, Targ. וְאָבוּ & *milvus juxta speciem suam*.

Apud Arabes verbum אבי significationem habet Hebraicæ contrariam, *noluit, renuit*. Matth. 18. v. 30. ואבי ומצי & *noluit, & abijt*.

אבח Duo significata habet. I. Hebr. אִבְחַת *strepitus, susurrus*. Ezech. 21. v. 15. *Super omnes portas ejus dedi* אִבְחַת חָרֶב *strepitum gladij*. Targ. קָטְלֵי חַרְבָּא *interficientes gladio*, accepit אִבְחָא pro טִבְחָה *mactatio*, per alphabetum אטבח, quo א pro ט ponitur. aut olim per ט legebatur. Hier. *conturbationem*.

II. Arab. אבח׳ *abach*, litera ח punctulo notata. In Hiphil אובח aubach, *arguit, conviciatus est, dehonestavit, probris affecit*. Psal. 50. v. 8. *Non propter sacrificia* אוֹכִיחֲךָ, Arab. אובחך aubachach, *arguam te*. Joh. 8. v. 46. מן מנכם יובחני עלי חטיה׳ *quis ex vobis arguet me super peccato?* 2. Cor. 12. vers. 7. *Qui* יובחני *percutiat me colaphis*. מובח׳ muabbach, *dehonestatus, probris affectus*.

Subst. תובח׳ taubach, *probrum*.

אבט Duo significata habet. I. Rabb. אַבְטָא *matula*. inde dicuntur אַבְטָאוֹת, h. e. בְּרִיכוֹת *lacunæ*, quæ fiunt in domo balnei.

II. Arab. אבט ibt, *axilla*. plur. אבאט ibat, *axillæ, alæ*. duale אבטין *ibtin*. Inde ערק אלאבט arac alibt, *sudor axillæ*. נתנה אלאבט natunach alibt, itē ראיחה אלאבט *odor axillæ*. Avic.

אבך Hebr. in Hithphaël הִתְאַבֵּךְ *elevatus fuit*. Esa. 9. v. 18. וַיִּתְאַבְּכוּ גֵּאוּת & *elevati sunt* (sicut) *elevatio fumi*. pro כְּגֵאוּת *sicut elevatio*. ut Caph similitudinis subintelligatur. Judæi, *sie werden hoffertig*.

אבל Duo habet significata. Primò, propriè de hominibus dicitur אָבַל. Chald. אֲבַל. Syr. אֲבַל *luxit* ob rei charæ amissionem, aut quodcunq; adversum, *doluit, tristis fuit*, & animo & externa forma. *cōsistit autem luctus*, 1. in vultu, 2. in vestitu, 3. in jejunio, 4. in voce seu fletu. In Hithpael, הִתְאַבֵּל, Cal. אִתְאַבַּל, Syr. אֶתְאַבַּל *valde luxit*. Et hæc significatio explicatur, Exod. 33. v. 4. וַיִּתְאַבָּלוּ, Targ. וְאִתְאַבַּלוּ & *lugebant, nec ponebant ullus* עֶדְיוֹ *ornatum suum super se*, Targ. תִּקּוּן זֵינֵהּ *ornatum armorū suorum*, h. e. utebantur vestibus lugubribus, in signum doloris, & pœnitentiæ. 2. Sam. 14. v. 2. *Te* (ô mulier) *lugere simula*, הִתְאַבְּלִי אֵבֶל & *induere, quæso, vestibus luctus, nec ungaris oleo*. Dan. 10. v. 2. *Ego Daniel fui* מִתְאַבֵּל *lugens, tribus hebdomadibus dierum, cibum suavem non comedi, & caro & vinum non venit ad os meum, nec unctus fui unguento*. Luc. 6. v. 26. וְתִתְאַבְּלוּן & *lugebitis*. Hos. 10. v. 5. *Quia* אָבַל *luxit super eum populus ejus*. Esther 6. v. 12. אָבֵל *lugens & opertus caput*. Job. 14. v. 18. *Et anima ejus super ipsum* תֶּאֱבָל *lugebit*, Targum מִתְאַבְּלָא *lugens*, h. e. ipso adhuc vivo, lugebat anima, ob interitum corporis. Ezech. 7. v. 12. *Et emens non gaudeat, & vendens non* יִתְאַבָּל *lugeat*. Targ. יִרְוֵי *doleat, contristetur*. ¶ Deinde, per metaphorā à tristi specie externi luctus hominū, transfertur ad res inanimatas, ut sunt regiones, urbes, munitiones, agri, segetes, fruges, fructus, aliaq; ejus generis, quæ inculta jacent; quæ devastata, depopulata, collapsa, pessundata, corrupta ac perdita sunt, sicq; præ tristi specie sua, lugentium instar, squalent, & horrent: contrà γελᾶν *ridere*, & lætari dicūt poëtæ, de rebus eisdem florentibus. Esa. 24. v. 4. אָבְלָה *luxit terra*. Targ. חֲרֵבַת *devastata est*, & v. 7. אָבַל *luxit mustum*. Esa. 3. v. 27. וְאָבְלוּ & *lugebant portæ*. Targ. וְיִסְפּוּן & *peribunt*. Amos. 1. v. 2. וְאָבְלוּ & *lugebūt pascua pastorum*. Targ. וְיִצְדוּן & *vastabuntur, sterilescēt*. Jer. 12. v. 4. *Quamdiu* תֶּאֱבַל *lugebit terra, & gramen omnis agri arescet?* Targ. תֶּחְרוּב *vastabitur?* Ezech. 31. v. 15. *In die quo descendit in infernum*, הֶאֱבַלְתִּי *in luctū redegi*, pessundedi, scilicet abyssum. Thren. 2. vers. 8. וַיַּאֲבֶל־חֵל & *in luctum redegit* (destruxit sive perdidit) *propugnaculum*, aut *murū*. Est n. יַאֲבֶל cum vaf conversivo. Hier. *luxitq;*. Reperitur præterea hac significatione

Esa.

Esa. 33. v. 9. Jer. 4. v. 28. Et 12. v. 4. & 14. v. 21. & 23. v. 10. Hos. 4. v. 3. Joel. 1. v. 10.

NOMINA. Adject. אָבֵל, Chal. אֲבֵל, Syr. אֲבִיל. Fœm. אֲבֵלָה *lugens, tristis*. Gen. 37. v. 35. *Quia descendam ad filium meum* אָבֵל *lugẽs in infernum*. non desinam lugere, donec moriar. Psal. 35. v. 14. כַּאֲבֶל־אֵם *sicut lugẽs matris, niger incurvabar*. Targ. הֵיךְ אֲבֵלָא וּמִתְאַבֵּל עַל אִמֵּיהּ *sicut lugens, qui luget super matre sua*, in cujus utero formatus fuit, à qua gestatus, lactatus, & involutus. In REGim. primò retinetur Zere, deinde ob maccaph, in ֶ vertitur. plur. אֲבֵלִים, Chal. אֲבֵלִין, Syr. אֲבִילִין *lugentes*; Metaphoricè, *devastatæ*. Thrê. 1. v. 4. *Viæ Zion* אֲבֵלוֹת *lugentes, eò quod nulli veniunt ad festum*. h. e. vastæ, desertæ, solitariæ: quia non sunt amplius, qui tria illa festa anniversaria frequentent.

Est item אָבֵל *nomẽ proprium loci*, à luctu sic vocati. Jud. 11. v. 33. *Usq; ad* אָבֵל כְּרָמִים, Targ. מֵישַׁר כַּרְמַיָּא *planiciem vinearum*. Locus erat vineis abundãs, ubi Jephte devicit Ammonitas. 1. Sam. 6. v. 18. *Et usq; ad* אָבֵל הַגְּדוֹלָה *campum magnum*. Targ. אַבְנָא רַבְּתָא *lapidem magnũ*. aut legit אֶבֶן *lapis* literis linguæ לן, permutatis. versu n. 16. præcedẽte habetur אֶבֶן *lapis magnus*: aut accepit ꝓ nomine proprio lapidis magni, cui aliquando arcam imposuerant; quiq; ab אֵבֶל, i. e. *luctu*, ibi ob Bethsamitarum cædẽ facto, sic appellabatur. Jud. 7. v. 22. *Usq; ad terminum* אָבֵל מְחוֹלָה *campi Mehola*. urbs, quæ Elisæum prophetã tulit, medio inter Jordanẽ, & Sichem itinere sita. Et in his אָבֵל non mutat puncta, quia nomen est proprium loci. propria etenim nomina in regimine non mutantur. Gen. 50. v. 11. אָבֵל מִצְרַיִם *Abel Aegyptiorum*, qui ibi septem dies Jacobũ luxerunt. אָבֵל הַשִּׁטִּים locus ubi id genus arboris copiosè proveniebat.

SUBst. אֵבֶל, Chal. אֲבֵל. Fœm. אֲבֵלוּת *luctus, mæror, tristitia*, ob mortẽ alterius. Gẽ. 27. v. 41. *Appropinquaverunt dies*, אֵבֶל אָבִי, Targ. אֶבְלָא דְאַבָּא *luctus patris mei, & occidã Iacob fratrem meum*. quasi dicat: Tempus adveniet, quo pater meus lugebitur. h. e. quo præ nimia tristitia, ob parricidiũ à me perpetratum, moriatur. Jer. 6. v. 26. אֵבֶל יָחִיד *luctum unigeniti* (id est, quo unigenitus lugetur) *fac tibi*. Targ. אֵבֶל כְּיָחִיד *luctum sicut unigenito*. h. e. luctũ hominis, cui mortuus fuerit filius, quem habet unicum, ideoq; charissimum. ea propter hîc significatur luctus gravissimus, & vehementissimus. Gen. 50. v. 11. *& fecit*

patri suo אֵבֶל *luctum septẽ diebus*. tot dies, & nuptijs, & luctui postea cõstituit Moses. Inde Judith 6. v. 29. *Luxit illam* (Judith) *omnis populus dies septem*: & Jud. 14. v. 12. durasse legũtur Samsonis nuptiæ septem diebus. Deut. 34. v. 8. *& impleti erant dies* בְּכִי אֵבֶל מֹשֶׁה *fletus luctus Mosis*. h. e. quibus Mosen flentes lugebant. Ezech. 24. v. 17. מֵתִים אֵבֶל (pro אֵבֶל מְתִים) *luctum mortuorum ne facito*. בֵּית אֵבֶל *domus luctus*. locus ubi conveniunt, qui mortuos lugeant, & ad sepulchrum deducant: aut lugentes consolentur, & suæ se immortalitatis invicem admoneant. Eccl. 7. v. 4. *Melius est ire ad* בֵּית אֵבֶל *domum luctus, quàm in domum convivij*. ibid. v. 6. *cor sapientum est* בְּבֵית אֵבֶל *in domo luctus*. hoc est, sæpe de mortis die cogitant, & se mortales esse, recordantur.

Talmud. אֲבוּלָא & אֲבִילָא *domus luctus*: ut cum dicunt, מֵאֲבוּלָא וְעַד סִכְרָא, quod exponitur מִבֵּית הָאֵבֶל וְעַד הַקֶּבֶר שֶׁסּוֹכְרִין בּוֹ הַמֵּת *ex domo luctus, & ad sepulchrum, cui cadaver includitur*. Item, *Liber*, in quo de luctu tractatur. ❧ Particula אֲבָל exponitur juxta sententiam loci: *at, attamen, sed, tantùm, veruntamen, utiq;, certò, perfectò*. Gen. 17. v. 19. *& dicebat Deus* אֲבָל. Targ. בְּקֻשְׁטָא *certè Sara uxor tua pariet tibi filium*. ❧ אוּבָל Dan. 1. pro יוּבַל, *flumen in regione* אוּלַי *ulai*. ❧ אוּבְלָא דְקַצְּרִין *vas fullonum*, in in quo vestes lavant. ❧ אֲבוּל *granarium*, quære in radice יָבַל.

Arab. אבל ibil, *camelus duos habens gibbos*. Matth. 3. v. 4. *& vestimentum ejus* מן ובר אלאבל min vabar alibil, *ex pilis camelorum*.

אבן Quinq; habet significata. I. ad omnes lapides universale nomen est אֶבֶן, Chald. אַבַן *lapis, saxum*. plur. אֲבָנִים, Chal. אַבְנִין *lapides*, ex quibus בָּנָה *ædificat* quis domum. Esa. 8. v. 14. *& erit in sanctuarium* וּלְאֶבֶן, Targ. וּלְכֵיף *& in lapidem ruinæ*. Hag. 2. v. 15. *Priusquam poneretur* אֶבֶן עַל אֶבֶן *lapis super lapidem in templo Domini*. Targ. נִדְבַּךְ עַל־נִדְבַּךְ *series super seriem*. scilicet, lapidum constructorũ. Num. 35. v. 17. *& si* בְּאֶבֶן יָד *in lapide manus, ut moriatur eo, percusserit eum*. Targ. בְּאַבְנָא דְמִתְנַסְבָא בִּידָא *in lapide qui manu capitur*. 1. Reg. 6. v. 7. *& domus cum ædificaretur* אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה *lapide perfecto, translatione ædificata est*. Targ. אַבְנִין שְׁלֵמִין מְתַקַּם אִתְבְּנִי *lapidibus integris parationis extructa est*. h. e. lapidibus integris, quales afferebantur ex monte, ubi prius dolabantur, ac parabantur. אֶבֶן טוֹב *lapis bonus*, & אֶבֶן יְקָרָה *lapis preciosus*. utroq; enim

genere usurpatur. אֶבֶן־חֵן *lapis gratiæ*, id est, *gemma*. Jos. 10. vers. 11. *Et Dominus projecit super eos* אֲבָנִים *lapides magnos, ex cœlo, usq; ad Aseca: & mortui sunt plures, qui mortui fuerunt* בְּאַבְנֵי הַבָּרָד *in lapidibus grandinis, quàm quos occiderunt filij Israel gladio.* grando autem aqua concreta est. Exod. 25. v. 7. וְאַבְנֵי מִלֻּאִים *& lapides plenitudinum.* Ezech. 28. v. 14. בְּתוֹךְ אַבְנֵי־אֵשׁ *in medio lapidum ignis.* Zachar. 9. 15. וְכָבְשׁוּ אַבְנֵי קֶלַע *& subjicient lapidibus fundæ.*

Threnorum 4. vers. 1. אַבְנֵי קֹדֶשׁ *lapides sanctitatis* sive *sancti*; dicuntur *duces, & primates.*

Quia item lapis, ut inquit R. D. unum corpus est, אֶבֶן quandoq; per metaphoram, omne, vel universum significat; ut Gen. 49. v. 24. *Inde pastor* אֶבֶן *lapis Israel*, id est, *universus Israel.* Targ. *qui verbo suo pavit* אֲבָהָן וּבְנִין *patres, & filios, semen Israelis.* אֶבֶן in אָב *pater, &* בֵּן *filius*, divisit.

Propr. 1. Sam. 7. v. 12. אֶבֶן הָעֵזֶר *loci nomen est.*

Rabb. אֶבֶן שׁוֹאֶבֶת *lapis attrahens*, ferrum scilicet, magnes. אֶבֶן תְּקוּמָה *lapis resurrectionis*; gemma, quam in collo gestantes gravidæ mulieres se non abortire credebant. אֶבֶן הַמְּנַגַּעַת *lapis percussorius*, id est, grando. אֶבֶן מְסַמָּא *lapis positus*, ob magnitudinem immobilis. אֶבֶן הַטּוֹעִין *lapis errantium.* Lapis erat magnus Hierosolymis, ad quem se conferebant, qui aliquid perdiderant, vel invenerant: Et hi quidem, ibi stantes, proclamabant res inventas; illi verò, dato indicio, eas recipiebant. אֶבֶן שָׁעוֹת או מַטָּלוֹת, Chal. אֶבֶן שַׁעַיָּא *lapis horarum*; horologium lapidi incisum. אֶבֶן שְׁתִיָּא *lapis fundamenti, centrum.*

אַבְנֵי כָתֵף *lapides humeri*: quos ob gravitatem humero gestare oportet, quod una manu, sicut אֶבֶן יָד, de quo supra, ferri nequeant. אַבְנֵי שַׁיִשׁ *lapides marmoris, marmora.* אַבְנֵי בֵית קוּלִים *lapides domus Kolis*, id est, *templi Mercurij.*

II. אֶבֶן *lapis*, per synecdochen significat rem lapideam, sive rem factam ex lapide. ¶ Primò *vas quodcunq;*. Exod. 7. v. 19. *Fuitq; sanguis per totam Aegyptum, & in lignis,* וּבָאֲבָנִים *& in lapidibus.* Targ. וּבְמָנֵי אַבְנָא *& in vasis lapidis*, seu *lapideis*, quibus cōtinebatur aqua in domibus. *lutres lapidei.* ¶ Secundò *Idolum ex lapide sculptum.* Jer. 2. v. 25. *Dicentes ad lignum, pater meus es tu,* וְלָאֶבֶן *& ad lapidem, tu genuisti me*, Targ. וּלְמָה דְּמִתְעֲבַד מִן אַבְנָא *& ad id, quod factū est ex lapide.* Jer. 3. v. 9. *Et mœchata est cū* הָאֶבֶן *lapide & ligno.* Targ. פָּלְחֵי אַבְנָא *cultoribus lapidis.*

¶ Tertiò *pondus libra*, 2. Sam. 14. v. 26. *ponderavit capillitium capitis sui, ducentis siclis* בְּאֶבֶן *in lapide regis.* Targ. בְּמַתְקְלָא *in pondere.* Deut. 25. v. 13. *Non erit tibi in sacculo tuo* אֶבֶן וָאָבֶן *lapis & lapis, magnus & parvus.* Targ. מַתְקַל וּמַתְקַל *pondus & pondus.* Lxx. στάθμιον καὶ στάθμιον, μέγα ἢ μικρὸν *pondus & pondus, magnum vel parvum.* idem Levit. 19. vers. 16. Proverb. 11. vers. 1. ¶ Quartò *pondus perpendiculi*, à filo pendens, lapideum; vel etiam stanneum, aut plumbeum: quo cementarius structuræ rectitudinē explorat, adeoq; ipsum perpendiculum. Zachar. 4. vers. 10. *Et videbunt* הָאֶבֶן הַבְּדִיל *pondus stanni in manu Zorobabel.* Targum מַתְקָלְתָא *pondus.* perpendiculum. Zach. 5. v. 8. אֶבֶן הָעֹפֶרֶת *lapidem plumbi*, hoc est, plumbeum. Esa. 34. v. 11. *Extendit super eam filum inanitatis,* וְאַבְנֵי־בֹהוּ *& lapides vacuitatis.* Targum, וּמַתְקַלְתָּא *& perpendiculum.*

III. אֶבֶן. Inde duale, אָבְנַיִם *instrumentum figuli*, super quo format testas ex argilla, quam manu tenet. *Rota figuli*, quæ in locis orientalibus, duobus constabat lapidibus, quasi molaribus, quorum superior, & minor movebatur; inferior verò, & major immobilis permanebat. Jerem. 8. v. 3. *Ipse faciebat opus super* אָבְנָיִם, Targ. סַדְנָא *rota.*

Metaphoricè, *sella parturientis* rotæ figulari similis, cui parturientes insident. *locus in quem cadit infans ex utero matris.* Exod. 1. vers. 16. *Cùm videbitis super* הָאָבְנָיִם, Targ. מַתְבְּרָא *sella.*

IV. אַבְנִית, *milvus.*

V. אבון Arab. id est, in quo aqua balnei decurrit, *fistula parva.*

אֶבֶן *filius*, quære in בָּנָה.

אבס Inde Paul Kal. אָבוּס *saginatus, pinguefactus.* plural. אֲבוּסִים *saginati, pinguefacti*, qui semper sunt juxta præsepe. Prov. 15. v. 17. אָבוּס, Targ. מְפַטַּם *saginatus.*

Substant. אֵבוּס *præsepe.* inde plural. אֲבוּסִים *præsepia.* אֵבוּס idem. locus ubi saginantur pecora, *saginarium, præsepe*, in quo pabulum ipsis apponitur. Prov. 14. v. 4. *Cùm non sunt boves,* אֵבוּס *præsepe est purum*, id est, *vacuum.* Esa. 1. v. 3. אֵבוּס, Targum, אוּרְיָא *præsepe domini sui.*

מַאֲבוּסִים locus ubi frumentum colligitur, & reponitur, *granaria, horrea.* Jer. 50. v. 26. *Aperite* מַאֲבֻסֶיהָ, Targ. אֲבוּלְהָא *granaria ejus.* Hier. *Aperite, ut exeant, qui conculcent eam.* à בּוּס absq; dubio deflexit, quod calcare significat.

אבעע Hebr. אֲבַעְבֻּעוֹת *conturbatio*, & *pustulæ*, in radice בָּעָה reperies.

אבץ Chald. אַבְצָא *stannum*, in radice בָּעַץ quære.

אבק In Niphal נֶאֱבַק, idem quod נֶחְבַּק, quia literæ אחעה permutantur: *luctatus, colluctatus fuit*, ut congruat cum חָבַק *complexus fuit*; luctantes enim, se brachijs invicem complectuntur, & alter alterum prosternere nititur. sicut Homerus Iliad. ψ. describit luctam Ajacis, & Ulyssis: *Accincti autem hi iuerunt in medium agmen, Ulnis vero corripuerunt, manibus validis &c.* Gen. 32. v. 24. 25. & 26. וַיֵּאָבֵק, Targ. ואשתדל *& luctatus est vir cum eo.*

Subst. nom. אָבָק *pulvis complicatus, & cohærens.* Esa. 29. v. 5. *Et erit* כְּאָבָק *sicut pulvis tenuis multitudo hostium tuorum.* qui scilicet flatu oris disijcitur. celeriter consumentur. Exod. 9. vers. 9. *Eritq;* לְאָבָק, Targ. לאבקא *in pulverem super omnem terram Aegypti.* Ex favilla fiebat pulvis, qui decidens in homines, & animalia, efficiebat ulcera. Ezech. 26. v. 10. *Operiet te* אֲבָקָם *pulvis eorum.* quem sc. multi equi excitant, ut sit quasi nubes obscurans terram. Regim. Nah. 1. v. 3. *Et nubes est* אֲבַק רַגְלָיו *pulvis pedum ejus.* ¶ Fœmin. אֲבָקָה *pulvis aromaticus*, aromata in pulverem redacta. Cant. 3. v. 6. *Ex omni* אַבְקַת רוֹכֵל *pulvere pigmentarij.*

Rabb. אָבַק *ligavit, colligavit, complicavit.* נֵר הָאֲבוּקָה *cãdela colligata*, fax funibus colligatis, & cera cõstans. *cereus, funale.* אֶבֶק *ligamen, ligula.* התאבקות *lucta, luctatio.*

אלאנביק Avicen. *Alembicum.*

אֲבִיק *canalis aquæ.* Et,

אַבְקָא *perforatum*, in בוק inveniuntur.

אבר Quinq; significata habet. I. אַבִּיר *fortis, robustus, validus, magnificus, excellens fortitudine.* pluraliter אַבִּירִים *fortes, validi.* dicitur autem de omnibus rebus robustis. ¶ Primò de Deo. Job. 34. v. 20. *Et removebunt* אַבִּיר *fortem verbis, non manu*; qua id præstare nequeunt. Targ. רורבנא *ducem.* removebunt à se fortem, dicentes ad Deum; recede à nobis, & notitiam viarum tuarum non desideramus.

In alia forma אָבִיר *fortis.* In Regim. Gen. 49. v. 24. *Ex manibus* אֲבִיר יַעֲקֹב *potentis Iacob.* Targ. אלתקיפא *Dei fortis.* Psal. 132. v. 2. *vovit* לַאֲבִיר יַעֲקֹב *potenti Iacob.* Lxx. τῷ Θεῷ *Deo Iacob.* ¶ Secundò de angelis. Psal. 78. v. 25. לֶחֶם אַבִּירִים *panem robustorum comedit homo.* vel panem qui descendit ex cœlis: hi enim à robore אַבִּירִים vocantur. Targ. מָזוֹן וְנַחַת מִמְּדוֹר מַלְאֲכַיָּא *cibum qui descendit ex habitatione angelorũ.* Lxx. τῶν ἀγγέλων. ¶ Tertiò de hominibus. Esa. 10. v. 13. *Et deijciam* כַּאבִּיר *ceu robustus, sedẽtes.* pro כְּאַבִּיר. punctum enim literæ א ad præcedentem transfertur. 1. Sam. 21. vers. 7. *Doeg Idumæus* אַבִּיר *robustus pastorum.* Targ. רַב *magister.* Jer. 46. v. 15. *Quare subversus est* אַבִּירֶיךָ *fortes tui?* Lxx. ὁ ἆπις. Ex אביר fecerunt ἆπις, litera ר vel neglecta; vel in ς terminationem Græcam, mutata. & intellexerunt Deũ Ægyptiorum, qui voce non admodum abludente, dicitur *Apis.* sicut Deus dicitur אֲבִיר יִשְׂרָאֵל *fortis Israelis.* Esa. 46. v. 12. *Audite ad me* אַבִּירֵי לֵב *robusti corde*, h. e. pertinaces. Hier. *duri corde.* Lxx. ἀπολωλεκότες τὴν καρδίαν, *qui perdidistis cor.* literarum ד' ר' similitudine decepti, legerunt אֹבְדֵי: ab אָבַד *perijt*, אִבֵּד *perdidit.* ¶ Quartò de brutis, equis, & tauris. De equis, Jer. 50. v. 11. *Et hinnietis* כַּאֲבִּירִים *tanquam fortes.* Targ. כְּגִבָּרַיָּא *sicut gigantes.* Jer. 8. vers. 16. מִצְּהֲלוֹת אַבִּירָיו *hinnitus equorũ ejus.* Jud. 5. v. 22. *Calcationes* אַבִּירָיו *fortium ejus.* Jer. 47. v. 3. *ungula* אַבִּירָיו *robustorum ejus.* De tauris, Esa. 34. v. 7. פָּרִים עִם אַבִּירִים *juvenci cum tauris.* Psal. 50. v. 13. *An comedã carnem* אַבִּירִים *robustorũ.* Lxx. τῶν ταύρων *taurorũ.* Psal. 22. v. 13. אַבִּירֵי בָשָׁן *fortes Basan cinxerũtme.* Lxx. ταῦροι πίονες *tauri pingues.* quod tauri istius regionis essent pinguiores. Psal. 68. v. 31. *cœtus* אַבִּירִים *fortium*, sive *taurorum.*

II. אֵבֶר, Fœmin. אֶבְרָה, nomen collectivum, significans *pennas*, remiges avium, quas expandunt, & in quibus earundem robur consistit. Psal. 55. vers. 7. *Quis dabit mihi* אֵבֶר, Targum כַּנְפָא *alam instar columbæ.* Deut. 32. vers. 11. *portabit eum super* אֶבְרָתוֹ *ala sua.* Psal. 91. vers. 4. בְּאֶבְרָתוֹ *ala sua te proteget.* Targum עַל תְּקוֹף אֶבְרוֹהִי *fortitudine alarum suarum.* Aves namq; alis sese defendũt, & in sublime feruntur. Plural. fœm. אֶבְרוֹת, cũ affix. Psal. 68. v. 14. וְאֶבְרוֹתֶיהָ *& alæ ejus in flavedine auri.* in alis enim columbarum quarundã pennæ minores instar auri splendescunt. Lxx. καὶ τὰ μετάφρενα αὐτῆς *& terga ejus.* alæ etenim avium sunt terga.

Ab hac significatione hebraicum verbum derivatur in Hiphil הֶאֱבִיר, & verbum Chald. in Piel אַבֵּר; & pass. אתאבר *alatus fuit, alas expandit, & volavit.* Job. 39. v. 29. יַאֲבֶר־נֵץ *alabitur Nisus.* hoc est, *volabit.* nam immediate ibi sequitur יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו *expandet alas suas.*

Talmud. אברני, *ales, avis.*

III. Rabb.

III. Rabb. אֵבֶר *membrum, pudendum.* plur. אֵבָרִים, Chald. אֵבְרִין *membra.* Psal. 35. v. 10. *omnia* עַצְמוֹתַי, Targ. אֵבְרַי *membra mea.* Iud. 19. v. 29. *Et dissecavit ea* לַעֲצָמֶיהָ, Targ. נְתָחִים *in membra sua. in duodecim* לְאֵבְרָהָא, Targ. אֵבְרִין *membra.* Et in אמת semper עֶצֶם *membrum* significans, per אֵבֶר redditur. אֵבְרֵי הַזֶּרַע וְהֵם הַגִּיד וְהַבֵּיצִים וְהַשְּׁבִילִים הַנִּקְרָאִים חוטי ביצים *membra seminis*, id est, *vasa seminaria. quæ sunt, virga, testiculi, & viæ, quæ vocantur, fila testiculorum.* אֵיבָרִים נִרְכָּבִים או נִפְרָדִים או פְּשׁוּטִים *membra composita.* מֻרְכָּבִים *simplicia.* הָרָאשִׁים *principalia.* אֵבֶר מִן הַחַי *membrum de vivo.* unum de septem præceptis Noe: de quibus in צוה vide. נִתּוּחַ הָאֵבָרִים *dissectio membrorum*: anatomia. de quo vide in נתח. Talmud. יֵשׁ אֵבָרִים רמח, 248. *membra sunt in homine.* Job. 2. vers. 4. עוֹר בְּעַד עוֹר *pellis pro pelle.* Targ. אֵבְרָא מְטוּל אֵבְרָא *membrum pro membro.*

IV. Arab. 1. אִבְרָה *ibra, acus, aculeus, ligula.* plur. אַבַאר *ibar, aculei.* מַעְלַם אַלְאַבַאר *faber acuum, ligularius.* אִבְרִי *ibri, aculeatus.* Marci 10. v. 15. *Facilius est* אַן דחול אַלגמל פי חרם אלאברה *ut ingrediatur camelus p foramẽ acus.*

2. אִבְרָה *ibra, acicula, aculeatus piscis.*

3. אברה *ambar, succinum.*

V. אַבְרְתָא Chald. & Rabb. *species hyssopi*: quære in עֹפֶרֶת *plumbum.*

אבש Per metathesin à בָּאַשׁ, unde verbum syriacum אתאבש *displicet, fœtuit, sorduit.* metaphoricè, *odiosus*, vel *molestus fuit.* Matth. 21. v. 15. אתאבש להון *displicuit illis.* indignabantur. vide בָּאַשׁ *fœtuit.*

Talmud. אוּבְשִׁין *sunt*, per metathesin, בְּאֻשִׁים *labruscæ.* אַבְשׁוּנָא *spicæ hordei recentes.*

אגג Esther. 8. v. 3. הָאֲגָגִי, Targ. דְּמִן יִחוּס אֲגַג *ex familia Agag.* ¶ Pro eo quod ex Threnis citat Baal Aruch, מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם *quis dabit caput meum aquas?* Targ. habet אֲגוּנָא דְמַיָא, *hydrias aquarum.*

Unde Arab. אנאגין hydriæ. Joh. 2. v. 7. *Implete* אנאגין *hydrias aqua.*

אגא Talm. אַגָּא *barbarus.* Aruch. לְשׁוֹן אַגָּא *omnis lingua, quæ non est hebræa*: quæ tamen alijs לְשׁוֹן לִיעוּג *lingua subsannationis* dicitur.

אוּגִיָה & אֲגָאָה & איגיאה *interula.*

אגב Chald. & Talm. אַגַּב est אַל גַּב *ad latus, juxta, secundùm.* pro אל enim Talmudici ל usurpant, & גַּב est *dorsum, & costa, & latus.* אַגַּבִּי *juxta me.* Job. 30. v. 18. כְּפִי, Targ. אַגַּב *secundum tunicam meam accinget me.* In גבב vide.

אגד Tria significat. I. אֲגֻדָּה *collectio* (manipulus) *colligatio, fascis, fasciculus in unum collectus & colligatus.* plur. אֲגֻדּוֹת *fasces, fasciculi.* In Regim. Exod. 12. v. 22. Et accipietis אֲגֻדַּת אֵזוֹב, Targ. אֶסָרַת אֵזוֹבָא *fasciculum isop.* Amos 9. v. 6. וַאֲגֻדָּתוֹ *& fasciculum super terram fundavit eam.* sic vocant reliqua tria elementa, ignem nimirum, aërem & aquam, super terra in unum fasciculis colligata. Targ. וכנשתיה. LXX. καὶ τὴν ἐπαγγελίαν αὐτοῦ, *& promissionem ejus.* respexit ad הגיד *annunciavit.*

II. Metaphoricè, *Congregatio, cœtus*, quasi colligatio hominum, *globus.* 2. Sam. 2. v. 25. *facti sunt* לַאֲגֻדָּה *in fasciculum unum.* sicut Terentius: *Manipulus furum.* Targ. לְסִיעָא *in societatem, cœtum, agmen.* LXX. συνάντησιν. Hinc

Rabb. verbum אָגַד *collegit, colligavit.* Josephus ben Gorion lib. 1. cap. 14. וְתאגדו *& colligetis divitias.* אֻגַּד *colligatus fuit.* אגוד ירק *fascis oleris.*

III. Rabb. אָגַר, Syr. אֲגַר, fœm. אֲגָדָה *vestis.* plur. אֲגָדִין *vestes.* Matth. 4. בַּר אֲגָדִין *filius vestium*; qui vestibus incedit, & vestitur. 2. Sam. 3. v. 29. *Apprehendens* בַּפֶּלֶךְ *baculo.* Targ. בְּאֻגַּד *in veste*, ob podagram & corporis debilitatem.

אֲגָדָה *tractatus*, quære in נגד.

אגה Syr. אֲגָה *pernoctavit.* Luc. 6. v. 12. Et ibi אָגֵה *pernoctabat.*

אגיא Talmudicum est, significans *agrum*, vel, ut quidam volunt, *sulcos.*

Arab. יאג *intrabit.* Johan. 3.

Alcor. 29. פְּאָגָא הָא *& venit illi menstruum.*

אגז Hebr. אֱגוֹז *nux*, arbor & fructus. Cant. 6. v. 10. *Ad* גִּנַּת אֱגוֹז *hortum nucis descendi*; hoc tantum loco reperitur. Rabb. אֱגוֹזִים & אֱגוֹזִין *nuces.* אֱגוֹזֵי הַבְּשָׂמִים *nuces odoratæ, unguentariæ.*

Arab. גוזה geuse, *nux, juglans*; arbor, & fructus. plur. גוז geus, *nuces.* גוזאטיב geus atib, *nux odorata, myristica.*

Deinde גוזה *gurgulio*, à figura juglandis: aut potius *tonsilla.* quæ glandulæ & amygdalæ Latinis.

מעגון אגוז *maagun ageus, nux muscata*: vel potius *electuarium de nucibus.* Aruch האגוז של ספינה.

אגל Duo significat. I. Rabb. אֶגֶל *gutta, stilla.* plur. hebr. אֶגְלֵים *guttæ* sive *stillæ*, à rotunditate sic appellatæ, ut conveniat cum גָּלַל *volvit, devolvit.* In Regim. Job. 38. vers. 28. *Aut quis genuit* אֶגְלֵי־טָל, Targ. רְסִיסֵי טַלָּא *guttas roris.* fortè est sicut גַּלֵּי טַל, ut א sit heemanthi. In scriptura autem hoc nomen alibi, quàm hîc, non reperitur.

אגלים

אֵגְלַיִם *nomen loci*, Esa. 15. v. 8.

Rabb. אַגְלָא *nomen Dei*, cujus qualibet litera dictionem valet, videlicet אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי, *Tu es potens in æternum Dominus.*

II. Arab. אגל & לאגל *propter*. מן אגל *de*. מן אגלה *de ipso, propter ipsum*. מן אגל דלך *propterea*. מן אגלי *propter me*. Gen. 3. vers. 14. מן אגל פעלך הדא, *propterea quod fecisti hoc.*

אגל מסמי *terminus nominatus.*

אגם Quatuor significata habet. I. אֲגַם & אַגְמוֹן *palus paludis, stagnum, lacus, lacuna, piscina*, plur. אֲגַמִּים, Chal. אַגְמִין, Arab. אגאם *stagna*, aquæ per se ipsas ex pluvijs vel imbribus in uno loco collectæ, *terra limosa, paludes, piscina*. Psal. 114. vers. 8. *Qui convertit petram* (in) אֲגַם *stagnum aquarum*. Targ. לְאַרִיתָא *in flumen*. Esa. 19. v. 9. *facientes obturationem* אַגְמֵי נֶפֶשׁ *stagna animæ*. Targ. וְכָנְשִׁין מַיָּא גְּבַר לְנַפְשֵׁיהּ, *Et colligunt aquas quilibet pro anima sua.* h. e. pro libitu suo. accepit נֶפֶשׁ *animam* pro voluntate. potius accipiendum est pro vita: ut *stagna vitæ* sint *vivaria, piscinæ*. Job. 41. v. 11. *sicut lebes fervens* וְאַגְמֹן *& stagnum:* quod scilicet multos emittit vapores in æstate. Targ. וְעָבֵד כִּיפָא *qui facit fumum*. ad lebetem retulit.

II. Synecdochicè אֲגַם & אַגְמוֹן, idem quod גֹּמֶא, transpositis literis, *juncus* in palude, aut juxta flumen crescens. Esa. 58. vers. 5. *Num incurvet* כְּאַגְמֹן *sicut juncus* (qui non habet caput erectum) *caput suum?* Lugentes enim non edunt, non bibunt, sed caput incurvant. Quibusdam אגמון hoc loco ollæ species est.

III. Metaphoricè אגמון *hamus*, ferrum instar junci recurvum, quo pisces in stagno capiuntur. Job. 40. v. 26. *Num pones* אַגְמֹן *hamum in nare ejus?* Targum אוּנְקְלָא *uncinum*. ferrum aduncum. Hanc hujus loci esse interpretationem, confirmat sequens, וּבְחוֹחַ תִּקֹּב לֶחֱיוֹ, *& hamo perforabis maxillam ejus?* Lxx. φορβαίαν, *capistrum:* aut *restis* sive *funis* ex junco plexus, sicut Græcis σχοῖνος.

IV. Chald. אגם idem quod hebr. עגם, literis אע permutatis. Psalm. 119. v. 28. דָּלְפָה *distillavit anima mea*. Targ. אַגְמַת *tristis fuit*. אַגְמַת נַפְשׁ *sollicitudo animæ*. sed de hac significatione in עגם vide.

Rabb. אגמי & אגומין, *vade, ambula:* sunt ex Græco ἄγομαι, *vado, duco*,

אגן hebr. אַגָּן, Chald. אַגַּן, Syriac. אוגן & אגון, fæm. אַגָּנָה. *phiala, crater, scyphus, hydria, pelvis*. plur. אַגָּנִים. fæm. אַגָּנוֹת, Chald. אַגָּנִין *phialæ, crateres, scyphi, pelves, hydriæ*. Arab. אגאן *vasa rotunda*. Exod. 24. v. 6. *Et posuit* בָּאַגָּנֹת, Targ. בְּמִזְרְקַיָּא *in pelvibus*. Cant. 7. v. 2. *umbilicus tuus* אַגַּן הַסַּהַר *scyphus lunæ*, vel *instar lunæ:* sive rotundus, aut lunaris. Targ. כְּאַגְּנָא דְּסִהֲרָא *sicut circulus lunæ*. Esa. 22. vers. 24. *à vasis* הָאַגָּנוֹת *phialarum, usq; ad vasa nablorum*. Lxx. τὰ ἀγανὼθ. retinuerunt hebraicum. Jud. 4. v. 11. *planicies* בְּצַעֲנַנִּים, Targ. אַגְנַיָּא *lacuum*, foveæ aquis plenæ: metaphoricè. Joh. 2. v. 6. *Erant autem ibi* ὑδρίαι. Syr. אַגָּנָא *hydriæ lapideæ sex*.

אוגן *ansa, manubrium, ora vasculi*.

Syriac. אַגּוֹנָא, ἀγὼν, *certamen, studium, diligentia*.

אגס Rabb. אגס & אוגאיס. Arab. אנגאנסא *ingasa, pyrus & pyrum*. plur. אַגָּסִים & אַגָּסִין Arab. אנגאס *ingas, pyri, & pyra*.

אגף Hinc אֲגַפִּים, Chald. אַגַּפִּין *turmæ equitum*; quòd pedites tegant alarum vice, *exercitus*. Ezech. 12. v. 14. *Et omnes* אֲגַפָּיו *alas ejus dispergam*. Targ. מַשְׁרְיָתֵהּ *exercitus ejus*. Lxx. φυλακὰς αὐτοῦ. Hier. *agmina*. hoc vocabulum solus Ezech. habet sexies; loco videlicet modò allegato, & 17. v. 21. item 38. versibus 6, 9, 22. & deniq; 39. v. 4.

Arab. אגפה *scutum parvum*.

אגץ Arab. agaz *prunũ*. plur. אגאץ *pruna*.

אגר Duo habet significata. I. אָגַר, Chal. אֲגַר de proventu propriè dicitur, *traxit, attraxit, contraxit, congregavit, collegit, congessit, conquisivit, composuit*. Prov. 6. v. 8. אָגְרָה *collegit in æstate cibum suum*. Targ. וְכָנְשָׁא *& congregans*. Deut. 28. v. 39. *Vinum non bibes, nec* תֶאֱגֹר, Targ. תְכַנּוֹשׁ *colliges*.

Substant. אִגְּרָה & אִגֶּרֶת, Chald. אִגְּרָא *epistola*, in qua multæ literæ, verba & res sunt congestæ & consignatæ. Nehem. 6. v. 17. וְאִגֶּרֶת *& epistola aperta*. Esther 4. v. 8. *scripserunt* אִגְּרָא *epistolam unam*. plural. אגרות, Chald. אִגְּרָן *epistolæ*. 2. *Paral.* 30. v. 6. *Et ibant cursores* בָּאִגְּרוֹת *cum literis*. 2. Reg. 10. v. 1. *Et scripsit Iehu* סְפָרִים, Targ. אִגְּרָן *epistolas*.

אֲגוֹרָה est גֵּרָה *moneta, obulus*. א est heemanthi. 1. Sam. 2. vers. 36. לַאֲגוֹרַת כֶּסֶף, Targ. לְמָעָה דִּכְסַף *ad obulum argenti*.

אָגוּר *Agur*. Nomen proprium viri sapientis, cujus sententias aliquot transtulit in librum suum Salomo. Proverb. 30. v. 1.

Chald. אֲגַר. Syr. אֶגָּר. Arab. אגר *agar, tectum*. plur. אֶגָּרִין. Syr. אֶגָּרֵין. Arab. אגאר *tecta*. Prov. 20. v. 9. *super angulo* גָּג, Targ. אֶגָּרָא *tecti*. Matth. 24. v. 17. דְּבְאֶגָּרָא *qui est in*

est in tecto. Matth. 10. v. 27. *Prædicate supra* אַגְרָא *tectis.*

אגור *ara idolorum*, cumuli instar congesta. *plur.* אגורין *aræ.* 1. Reg. 13. v. 2. *Et clamabat contra* הַמִּזְבֵּחַ, Targ. אֲגוֹרָא *altare.*

אגורא Rabb. *ædificium forte.*

אָגוּר *genus oleæ.*

אָגָר *Lunaticus.*

II. Metaphoricè, Chald. אֲגַר. Syr. אֲגַר. Arab. אגר *agar, cum aliquo contraxit, convenit, pactus est, mercede conduxit.* Paſſ. Chal. אִתְגַר, Arab. אסתאגר aſtagar, *mercede conductus fuit.* Jud. 9. v. 4. וַיִּשְׂכַּר, Targ. וַאֲגַר *& cōduxit eis Abimelech viros inanes.* Matth. 20. verſ. 1. Syr. דְּיֵאגוֹר פָּעֲלָא לְכַרְמֵהּ. Arab. אן יסתאגר פעלה לכרמה *ut conduceret operarios in vineam ſuam.*

Adject. Chald. אֲגִיר. Arabic. אגיר *mercede conductus, mercenarius, ſervus, mancipium, miles.* plur. אֲגִירִין. Arab. אגאר ugar, *mercenarij, ſervi;* Fœm. Arab. אֲגִירָה *ancilla*, plur. אגארה *ancillæ.*

Subſtant. אֲגַר. Arab. אֲגַר. *fæm.* אֲגָרָה ugara, *merces, ſalarium, ſtipendium, præmium.* Syr. תְּאגורא *merces.* Exod. 22. verſ. 14. *Si* שָׂכִיר, Targ. אֲגִירָא *mercenarius est, venit,* בִּשְׂכָרוֹ, Targ. בַּאֲגָרֵהּ *cũ mercede ſua.* Matth. 5. v. 12. דְּאַגְרְכוֹן *quod merces veſtra multa est.*

אגש Chald. אגש *pertinax ſive impudens fuit.* In Threnis, citante Aruch, habetur: אַגְשְׁתוּן אַפֵּיכוֹן *obſirmaſtis facies veſtras.* alia lectio, אַקְשִׁיתוּן *induraſtis.* & אַגְשַׁתְּ אַפֵּךְ *obſirmaſti faciem tuam.*

אגד Thalm. אוּרְדָא, *penna, pluma, lana:* quicquid pulvinar implet.

אֻדְרָא duo oſſa in collo piſcis.

אדב Duo ſignificata habet. I. idem quod דָּאַב *doluit.* per metatheſin. Hiphil הֶאֱדִיב *dolore affecit.* 1. Sam. 2. v. 36. לַאֲדִיב *ad dolore afficiendum animam tuam.* pro לְהַאֲדִיב. Targ. לְחַשְׁכָא *ad contriſtandum.* hoc tantum loco reperitur.

II. Arab. אדב adab, *docuit, erudivit, informavit, caſtigavit, flagellavit, corripuit.* Pſalm. 117. אדבא אדבני *caſtigando caſtigavit me.* Pſal. 6. *Nec in ira tua* תאודבני *corripias me.* Pſalm. 2. ותאדבו *& erudimini judices terræ.* Luc. 23. v. 16. ואנא אודבה ואטלקה, *& ego caſtigabo eum, & dimittam eum.* אתודב atuedeb, *caſtigatus fuit.* תאדב *inſtitutus, doctus fuit.* Actor. 7. v. 22. ותאדב *& inſtitutus ſive eruditus est Moſes omni ſapientia Aegyptiorum:* מתאדבין, *inſtituti.*

מודב muedib. *doctor, ludimagiſter, pædagogus, nauclerus.* plur. מודבין muedibin, *doctores.*

אדב edeb, & ודב vedeb, & באדב bedib, *diſciplina, doctrina, exercitium, urbanitas, correptio, plaga.*

בלא מודב bile mueddeb, *indiſciplinatus, inurbanus.*

אדיב adib, *eruditus, doctus, ſapiens.* plur. אדבא udibe, *docti.*

אדה Duo ſignificata habet. I. Chald. אוריתא, vel איריתא *arvum.* Jerem. 31. *Et omnia* הַשְּׁדֵמוֹת, Targ. אוריתא *arva.* אֲדוֹתָא *fluctus, undæ maris.*

II. Arab. אדה *moleſtavit.* Marc. 14. verſ. 6. לם תודונהא, *ne moleſtetis eam.*

אדי & תאדי *moleſtia, nocumentum.*

אד & אדא *ecce.*

Alc. 2. ולא אדי להם *Et non nocet illis.*

אדך Talm. אֲדַךְ, idem quod דְּעַךְ *extinxit.* אַדְכֵי *duæ lineæ ædificij*, vel *duo muri.* Rabb. אַדְכֵי, עד, adhuc.

אדל Talm. אדילי דימא, *Leviathan.* Arab. אדול *libidines.*

אדם Duo ſignificata habet. I. אָדַם *rubuit, ruffus fuit.* Piel, אִדֵּם. Hiphil, הֶאְדִּים *rubefecit:* & abſolutè, *rubuit.* Hithpael, הִתְאַדֵּם *valdè rubuit.* Thren. 4. v. 7. אָדְמוּ עֶצֶם, Targ. סמיקו חיזו *ruffi ſunt.* Nahum. 2. v. 3. *clypeus fortium ejus.* מְאָדָּם *rubefactus*, ob magnificentiam & terrorem. Sic *lorica ſanguinea*, apud Virgilium. Hier. *ignitus.* Lxx: ἐξ ἀνθρώπων: deſtituti punctis, מאדם legerunt. Eſa. 1, 18. *Si* יַאְדִּימוּ, Targ. יִסְמְקוּן *rubuerunt ut coccinum.* Prov. 13. *Ne videas vinum, quod* יִתְאַדָּם *rubeſcit.*

Rabb. האדימו פניו *rubuit facies ejus, erubuit, pudore affectus est.*

מַאְדִּים *Mars*, planeta præ cæteris rubens: & juxta Aſtrologiam, rubicundos gignens; πυρόεις, Græcis.

Nom. אָדֹם *ruffus.* plur. אֲדֻמִּים *ruffi.* Fœm. אֲדֻמָּה *ruffa.* Cant. 5. *Dilectus meus candidus* וְאָדוֹם *& rubicundus.* Gen. 25. v. 30. *Ciba me de* הָאָדֹם הָאָדֹם, Targ. סמוקא סמוקא *ruffo ruffo iſto.* Erat pulmentum ex lentibus ruffis, aut rubedine conditis, Eſau ignorans quid eſſet, ruffum appellabat. ¶ Et interdum ſubſtantivè, *rubedo*, Eſa. 63. *cur* אָדֹם *rubedo ſuper veſtimento tuo?*

אַדְמוֹנִי *rubicundus*, Gen. 25. v. 25. *Egreſſus est primus* אַדְמוֹנִי. Targum סמוק *rubicundus.*

אֲדַמְדָּם *valdè ruffus.* Fœm. אֲדַמְדֶּמֶת *ruffa.* plur. אֲדַמְדָּמוֹת *ruffæ.*

Rabb. אַדְמְדְמָנִי *pulvis ex fungis rubeis factus ad necandas muſcas.* אַדְמִימוּת *rubedo.*

☞ אֲדוּמָה *cholera, rubra bilis.* ☞ אדם *sardius*: à colore sanguineo.

II. אֲדָמָה, Chald. אַדְמָא *humus, terra quæ colitur*: sic dicta quod intacta & vera terra rubeat. plur. אֲדָמוֹת *humi, terræ.* Gen. 4. vers. 2. *& Kain erat* עוֹבֵר אֲדָמָה *cultor terræ.* Targum גְּבַר פָּלַח בְּאַרְעָא *vir colens in terra.* 1. Sam. 4. vers. 12. *& vestes ejus erant scissæ* וַאֲדָמָה עַל־רֹאשׁוֹ *& terra super capite ejus.* Targum וְעַפְרָא *& pulvis.* pulvis capiti aspersus erat. Nehem. 9. vers. 1. וַאֲדָמָה עֲלֵיהֶם *& terra super illis.* caput terra inspergebant, suam vel alienam calamitatem lugentes. 2. Reg. 5. vers. 17. *Detur quæso servo tuo opus paris mulorum* אֲדָמָה *terræ.* Targum מֵעֲפַר אַרְעָתָא *de pulvere terræ.* hoc est, tantum terræ sanctæ, quantum duo muli gestare possunt, ut asportem in urbem meam, indeq; aram extruam; & non idolis, sed vero Deo in eo sacrificem. Exod. 3. vers. 5. *Locus super quo tu stas,* אַדְמַת קֹדֶשׁ *terra sanctitatis* (sancta) *est*; Targ. אֲתַר *locus.* Gen. 47. v. 19. *Quare moriemur ante oculos tuos etiam nos, etiam* אַדְמָתֵנוּ *terra nostra.* terra dicitur mori, cum non colitur.

אָדָם *homo*: מֵאֲדָמָה *ex terra rubra* formatus, quasi terrenus. Gen. 2. *& formabat Dominus Deus* אֶת־הָאָדָם עָפָר מִן־הָאֲדָמָה *hominem pulverem ex terra.* hoc est, ex pulvere terræ. 1. Cor. 15. vers. 47. *primus homo ἐκ γῆς χοϊκός ex terra terrenus.* & hoc quidem nomen, quando habet ה articulum, semper appellativum est: absq; hoc, modò proprium, modò appellativum. Gen. 5. vers. 2. *& vocavit nomen eorum* אָדָם *homo.* Gen. 4. v. 1. *& cognovit* אָדָם *Adam uxorem suam.* Ibid. v. 25. וְהָאָדָם *& homo cognovit uxorem suam.* Deut. 20. v. 19. *Quia* הָאָדָם *homo est lignum agri.* h. e. arbor est vita hominis, & victus ejus. Gen. 9. v. 6. בָּאָדָם *per hominem sanguis ejus effundetur.* Hier. omisit. Targ. בְּסָהֲדִין עַל־מֵימַר דַּיָּנַיָּא *cum testibus per verbum* (seu sententiam) *judicum sanguis ejus fundetur.* Jos. 14. v. 15. *& nomen Hebronis erat olim* קִרְיַת אַרְבַּע *urbs Arba,* הָאָדָם *ille homo* (Arba scil.) *magnus inter Gigantes erat.* Targ. [redacted] *situs est.* Aliqui putãt hic הָאָדָם esse proprium, & inde colligũt Adamum in Hebron esse sepultum. Sed hoc refutat cùm ה articulus, tum accentus, qui hanc vocem à præcedentibus distinguit, & cum sequentibus conjungit. LXX. *μητρόπολις τῶν ἐνακεὶμ αὕτη metropolis Enacim ipsa.* Job. 16. *& disputabit vir cum Deo,* וּבֶן־אָדָם *& filius hominis cum proximo suo.* Jer. 49. v. 30. *Non peregrinabitur in ea* בֶּן־אָדָם *filius hominis*; pro homine. Ita Christus de seipso loquens, *filium hominis* se vocat, ut verum se hominem ex infima sorte natum esse ostendat. Matth. 16. *Quem dicunt homines esse filium hominis?* pro quo Marci 8, & Luc. 19. *Quem me dicunt esse homines?* Psal. 11. *& palpebræ ejus probant* בְּנֵי אָדָם *filios hominis?* h. e. universum genus humanum. *significat plebeios*, cum opponitur בְּנֵי אִישׁ *filiis viri.* vide in בָּנָה. ¶ אָדָם vocatur etiam *fœmina.* Esa. 44. v. 13. *Iuxta decorem* אָדָם *hominis, ad habitandum in domo.* Targ. אִתְּתָא *fœminæ, quæ habitat in domo.*

Propr. אדם *Adam*: urbs vicina Tiberiadis stagno. Jos. 3. vers. 16. *procul valdè* מֵאָדָם *ab Adam* urbe, quæ est à la[redacted] Zarthan. LXX. *ἀδαμὶ.* Hier. [redacted] *mentem venerit illis viris, qui sacra Biblia in Germanicam linguam traduxerunt, & Lutheri nomine inscripserunt, ut verbũ* אדם *hîc non urbem, sed homines significare existimarent, nescio.*

Rabb. אדם *piscis albus*, altero potissimùm, quo captus fuerit, die rubescens. ☞ אודם *semen fœminæ* rubrum: unde cutis, caro, sanguis, pilus, & nigrum oculi.

אֱדוֹם *Edom*, dictus fuit Esau, à pulmẽto ruffo, quo primogenituram vendidit. Gen. 36. v. ult. *Iste est Esau pater* אֱדוֹם *Edom.* Targ. אֲדוּמָאֵי *Idumæorum.* ¶ Unde אדום *Edom*, urbs, quam in monte Seir extruxit; & tota regio, quam possedit, Idume seu *ἰδουμαία Idumæa*, finitima Judææ versus meridiẽ, & Arabiæ, atq; Ægypto. ¶ Rabb. מַלְכוּת אֱדוֹם *regnum Edom*, est imperiũ Romanum, cujus caput רוֹמָא *Roma*; quod & sæpe in sacris literis per Edõ intelligũt, cũ ipsorũ opinione Titus Vespasianus, Romani & Christiani ab אֱדוֹם sint propagati. Thrẽ. 4. v. 21. בַּת אֱדוֹם *filia Edõ*, Targ. רוֹמִי רְשִׁיעָא *Roma impia.* ☞ אֲדֹמִי *Idumæus.* plur. אֲדֹמִיִּים *Idumæi.*

Arab. אדמי adami *humanus*, plur. אדמיין adamijn *humani.* ☞ אדים idim *pulmentum, ferculum, edulium*; item, *pellis.* Plur. אדאם idam *fercula.*

Chald. אדם *sanguis*, in דָּמָה vide.

אדן Quatuor significata habet. I. אֶדֶן *basis*, aut *columna*, cui aliquid insistit, innititur, imponitur, ab eaq; gestatur. Germ. ein schwell. item, *spira quæ scapo subjicitur.* plur. אֲדָנִים *bases.* Exod. 38. v. 27. *& talentum* לָאָדֶן, Targ. לְסַמְכָא *ad basin.* ibid. v. 17. וְהָאֲדָנִים *& bases ad columnas.* Exod. 26. v. 21. *Duas* אֲדָנִים *bases sub tabula una.* Bases erant cavæ sive perforatæ, & in illas ידות tabularum inserebantur, sicut & columnæ quas sustine-

stinebant. Job. 38. v. 6. *super quo* אֲדָנֶיהָ *columnæ ejus immersæ sunt.*

II. אָדוֹן tantum de hominibus dicitur; *dominus*, qui basis instar, sustentat & regit domum, aut politiam. plur. אֲדֹנִים *domini.* Gen. 45. *& posuit me patrem Pharaoni*, וּלְאָדוֹן, Targ. וּלְרִבּוֹן *& in dominum toti domui ipsius.* Genes. 18. וַאדֹנִי, Targ. וְרִבּוֹנִי *& dominus meus senex.* inde 1. Pet. 3. v. 6. *Sara obedivit Abrahæ*, κύριον *dominum eum vocans.* Nec usurpatur singulare cum alijs, præter iod, affixis: sed semper plurale, honoris gratia. Gen. 24. vers. 9. *& posuit servus manum suam sub fœmore Abrahami* אֲדֹנָיו *domini sui.* Targum רִבּוֹנֵיה *domi*[redacted] & vers. 51. *& sit uxor filio* אֲדֹנֶיךָ, Tar[redacted] רִבּוֹנָךְ *domini tui.* Jud. 19. v. 27. *& surgebat* [redacted] non erat uxor ejus simpliciter, sed ancilla, & concumbebat cum ea; *pellex.* Usurpatur etiam de Deo, qui est אֲדוֹן הָעוֹלָם *Dominus Mundi*, cumque condidit, sustentat & gubernat. Exod. 23. *Apparebit omnis masculus tuus coram* הָאָדוֹן *Domino Iehova.* Targum רִבּוֹן עָלְמָא *Domino Mundi.* Jos. 3. *ecce arca fœderis* אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ *Domini universæ terræ.*

Et ex hoc appellativo formatur Dei Proprium, seu epitheton, per literam י in fine additam, præcedente Cametz; אֲדֹנָי *Dominus*, ut eadem quæ יְהוָה, puncta habeat; *& differat* ab אֲדֹנִי cum Chirek, *dominus meus*; & אֲדֹנַי *domini mei*, cum Patach. Genes 19. vers. 2. *& dicebat, ecce quæso* אֲדֹנַי, Targum רִבּוֹנַי *domini mei, deflectite quæso in domum servi vestri:* profanum est. sed sacrum, Gen. 18. vers. 30. & 32. *& dicebat, ne quæso exardescat ira* לַאדֹנָי, Targum דַּיְיָ *Domini.* Ibidem vers. 22. *& Abraham adhuc stabat coram* יְהוָה, Targum יְיָ *Domino.* & vers. 33. *& abijt* יְהוָה *Dominus.* Trinitatis testimonium evidentissimū. v. 26. *& dicebat* יְהוָה *Dominus, si invenero in Sodoma* 50. *justos.* Ibidem v. 1. *& apparuit ipsi* יְהוָה *in planicie Mamre.* sequitur v. 2. *& ecce tres viri stabant juxta ipsum.* Ibid. v. 3. אֲדֹנָי, Targ. יְיָ *Domine, si inveni gratiam in oculis tuis.* v. 17. וַיהוָה *& Dominus dicebat. & dicebat* יְהוָה *Dominus*; bis. v. 20. & 26. Ibid. v. 27. cœpi loqui ad אֲדֹנָי, Targ. יְיָ *Dominum.* In Novo Testamento vocatur, κύριος *Dominus cœli & terræ.* Luc. 10. v. 21. *&* πάντων κύριος *omnium Dominus.* Act. 10. Horat. lib. 1. od. 1. *Terrarum dominos evehit ad deos.*

Adonai.

III. Arab. אדן adan *permisit, concessit.* Matth. 9. vers. 8. מוסי מן אגל קסוה קלו בכם אדן לכם *Moses propter duriciem cordium vestrorum permisit vobis.* Luc. 8. vers. 32. אן יאדן להם *ut permitteret illis.* Matth. 7. vers. 21. אֲדֵן לִי אַן אַמְצִי אוּלָא וַאַדְפֵן אַבִי *permitte mihi, ut vadam prius, & sepeliam patrem meum.* ✠ In Geograph. בַּאֲדֵן אַלְלָה *permissu Dei*, Deo permittente.

IV. Chald. & Arab. אֻדֶן *auris*: in אזן quære. ✠ אֲדַן verò, atque אֱדַיִן *tunc*, in אֲזַי invenies.

Talm. אַדְנֵי הַשָּׂדֶה *homines agrestes.* juxta aliquos, *bestia homini similis, cercopithecus,* aut *simia.* ✠ אוּרְנָא *balneum, thermæ.* ✠ אוּרְנָיָא *tabernaculum, tentorium.*

אדק Rabb. אָדַק, Chald. אֲדַק, est דָּבַק *hæsit, adhæsit, associatus* sive *conjunctus fuit.* Thren. 4. 8. צָפַד, Targum אֲדַק *adhæsit cutis ipsorum supra os eorum.* אִתְאֲדַק *adglutinatus fuit.* Job. 41. vers. 9. *Quilibet in fratre suo* יְדֻבָּקוּ, Targ. יִתְאַדְּקוּן *adglutinabuntur.* consociantur.

Rabb. אָדוּק בְּמִצְוֹת *adhærens præceptis, occupatus in præceptis.*

Talm. אֲדַק *clepsidra, harpagium.*

אודיק *aspexit*, in דוק & ירק reperientur.

אדר Tria significata habet. I. אָדַר *robustus, amplus, fortis, magnificus fuit.* Niphal נֶאְדַּר *roboratus, magnificatus fuit* Exod. 15. vers. 6. *Dextra tua Iehova* נֶאְדָּרִי *magnificatus es.* Targum אַדִּירָא *magnifica est robore.* & vers. 11. *Quis sicut tu* נֶאְדָּר *magnificus in sanctitate.* prius illud est pro נֶאְדָּר cum י paragogico: & refertur ad Deum. Hiphil הֶאְדִּיר *magnificavit, amplificavit.* Esa. 42. v. 21. *magnificabit legem* וְיַאְדִּיר *& amplificabit.*

Nom. Adject. אַדִּיר *amplus, ingens, præstans, præclarus, insignis, grandis, excellens, sublimis, potens.* ad quantitatem & qualitatem refertur. plural. אַדִּירִים *magnifici.* Psalm. 8. vers. 2. *Quàm* אַדִּיר, Targ. תְּלִיל *magnificum nomen tuum.* Esa. 10. vers. ult. & Libanum בְּאַדִּיר *forti*, scilicet manu; q. בְּיַד אַדִּיר. Jerem. 25. v. 34. אַדִּירֵי צֹאן *præstantes gregis.* idem quod præcedens, רֹעִים *pastores.* Psalm. 136. vers. 18. *Reges* אַדִּירִים, Targum גִּיוְתָנִין *sublimes.* ¶ Rabb. אַדִּיר, unum ex Dei nominibus sive attributis; ex Psalm. 93. v. 4. אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה *magnificus sive fortis in exce*[redacted]

Substant. אֶדֶר & אַדֶּרֶת duo significat. Primò, *magnificentia, magnitudo, robur, potentia.* Zach. 11. v. 13. *Projice eā ad figulū* אֶדֶר הַיְקָר *magnitudinem precij.* Ezech. 17. v. 8. *ut fiat* לְגֶפֶן אַדֶּרֶת *in vitem magnificentiæ.* Targ. לְגֶפֶן תַּקִּיף *in vitem fortem.* Zachar. 11. vers. 3. *Quia vastata est* אַדַּרְתָּם *magnificentia eorum,* scilicet ædificiorum. ¶ Secundò, *vestis ampla, magnifica & gravis, pallium.* Mich. 2. vers.

2. verſ. 9. אֶדֶר *pallium exuent tranſeuntibus ſecurè.* præcedit שַׂלְמָה *veſtis.* Joſuæ 7. v. 21. *& vidit inter ſpolia* אַדֶּרֶת שִׁנְעָר *pallium Sinear,* Targum אִצְטְלִי בַבְלִי *ſtolam Babylonicam.* veſtem precioſam, factam in Babylone, quæ Sinear dicitur. veſtis piloſa ex Babylonia. Erat autem Babylonica veſtis varijs coloribus intexta. Plinius libr. 8. capit. 48. aut *purpura.* Auctor Concord. Hebr. לבוש מה מיוחד לנזירים *veſtis propria Chriſtianis.* hoc eſt, monachis, & monialibus. Gen. 25. verſ. 25. *egreſſus eſt primus ruffus, eratq; totus* כְּאַדֶּרֶת שֵׂעָר, Targ. כְּגְלִים דְּשְׂעָר *ſicut pallium pili.* hoc eſt, piloſus, hiſpidus, inſtar pallij ex lana facti. Explicatur Gen. 17. *ecce Eſau frater meus* אִישׁ שָׂעִיר, Targum גְּבַר שַׂעְרָן *vir piloſus, hirſutus, hiſpidus,* Jon. 3. verſ. 6. *ſurgens rex de throno ſuo, & removit* אַדַּרְתּוֹ *pallium ſuum à ſe.* Targum לְבוּשֵׁי יְקָרֵהּ *veſtes ſuas precioſas.* 1. Reg. 19. verſ. 13. *& operuit faciem ſuam* בְּאַדַּרְתּוֹ, Targum בְּשׁוּשִׁיפֵהּ *pallio ſuo.* Zachar. 13. verſ. 4. *confundentur Prophetæ unusquiſq; ob viſionem ſuam in vaticinando ipſo, nec induent* אַדֶּרֶת שֵׂעָר *pallium pili, ut mentiantur.* hoc eſt, piloſam. Solebant falſi Prophetæ induere ſaccos & veſtes piloſas, inſtar lugentium ob ſua peccata, & Deo ſervientium, ut plus fidei haberent, nec etiam noſcerentur, atq; ita homines ſeducerent. Targum יְהַנְבוּן עוֹד שְׁקַר *prædicent ampliùs falſum.*

Proprium אֲדָר *Adar*, duodecimus Hebræorum menſis, Februario noſtro reſpondens. celebrant Judæi hujus menſis die 13. תַּעֲנִית אֶסְתֵּר *jejunium Eſther.* Eſth. 4. v. 16. die 14. & 15. פּוּרִים *ſortes.* de quibus in עָנָה & פּוּר vide.

II. Chald. אִדַּר *horreum.* Plural. אִדְּרִין *horrea.* 2. Reg. 6. *An ex* הַגֹּרֶן, Targ. אִדְּרָא *horreo, an ex torculari?* Dan. 2. verſ. 35. *ſicut palea* מִן אִדְּרֵי קַיִט *ex horreis æſtatis.* Joel. 2. verſ. 24. *& implebuntur* הַגֳּרָנוֹת, Targum אִדְּרַיָּא *horrea.* ℞ אִדְּרוֹן *penetrale, cubiculum.* plural. אִדְּרוֹנִין *penetralia.* Geneſ. 43. verſ. 30. *& ingreſſus eſt* הַחַדְרָה *in penetrale.* Targum לְאִדְּרוֹן בֵּית מִשְׁכְּבֵהּ *in penetrale cubiculi ſui:* [illegible] חֶדֶר *penetrale.* literis אח permutatis. vide ſuo loco. ℞ אַדְרָא *cedri* ſpecies, & arbor ferens lanam. ℞ אִדְרָא *velum navis*; ab amplitudine. ℞ אדוראת & אדר *pellis, uter utris.* Cant. 7.

III. Arab. אדרה odra *hernia ex venis tumeſcentibus.* Plur. אדראת odrat *herniæ.* ℞ אדר adar *ramex.*

אדש idem quod דוש *trituravit.* Eſa. 28. verſic. 28. אָדוֹשׁ יְדוּשֶׁנּוּ *triturando triturabit eum.*

Syr. אֶרְשָׁא *fructus.* Rom. 7. verſ. 21. *& quis* אֶרְשָׁא *fructus,* ſeu *quod emolumentum erit vobis?*

אֲהָהּ, & per aphæreſin הָהּ, interjectio dolentis, mœſti & præ dolore clamantis, *heu.* Joel. 1. v. 15. אֲהָהּ *heu diei.* Ezech. 30. v. 2. הָהּ *heu diei.*

אֱהִי idem quod אַיֵּה *ubi*: per metatheſin. Hoſ. 13. verſ. 10. אֱהִי *ubi rex tuus?* & verſ. 14. אֱהִי *ubi peſtes tuæ, ô mors?* Lxx. ποῦ. ſicut & Paulus citat 1. Corinth. 15. verſ. 55. Hier. *ero mors tua.* accepit pro אֶהְיֶה, per apocopen.

אָהַב & אָהֵב contrarium eſt verbo שָׂנֵא. *amavit, dilexit, charum habuit.* Conſtruitur autem tripliciter. 1. cum את, ſeu Accuſativo nominis, aut pronominis. Gen. 22. v. 2. *Tolle filium tuum unigenitum, quem* אָהַבְתָּ, Targ. רַחֵמְתָּא *diligis, Iſaacum.* Niphal נֶאֱהַב *amatus, dilectus fuit.* Piel אִהֵב *valde dilexit.* Proverbior. 1. verſic. 22. תְּאֵהֲבוּ פֶתִי *diligetis ſimplicitatem.* Zere pro Patach. 2. cum ל ſive Dativo, *dilectionem erga aliquem exercuit.* Levit. 19. v. 18. וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ *& dilectionem præſtabis proximo tuo.* 3. abſolutè, *voluit, cupijt, appetijt, delectatus fuit.* Geneſ. 27. verſic. 4. *Fac mihi cibos, ſicut* אָהַבְתִּי, Targum רְחֵמִית *dilexi.* quibus delector, libenter veſcor. Amos 4. verſ. 5. *Quia ſic* אֲהַבְתֶּם *dilexiſtis, filij Iſrael.*

Nom. Adject. אֹהֵב *amans, amicus,* activè. plur. אֹהֲבִים *amici, amantes.* אָהוּב *amatus, amicus,* paſſivè. plural. אֲהוּבִים *amici, amati.* Hoſ. 3. verſ. 1. *vade, ama mulierem* אֲהֻבַת רֵעַ *amatam à ſocio*, ab altero. Lxx. ἀγαπῶσαν πονηρά *diligentem mala.* quaſi רַע *malum.*

אֹהַב & אַהַב, fœmin. אַהֲבָה *amor, dilectio, charitas, amicitia.* plur. אֲהָבִים, & אֳהָבִים *amores.* Hoſ. 9. verſ. 9. *& facti ſunt abominationes* כְּאָהֳבָם *ſicut amor eorum.* hoc eſt, tam abominabiles redditi ſunt, quàm idola, quæ ipſi amant. Proverbior. 7. verſ. 18. *exultabimus* בָּאֳהָבִים *in amoribus.* Proverbior. 5. verſ. 19. אַיֶּלֶת אֲהָבִים *cerva amorum.* hoc eſt, amabilis, quam amamus, & gratiſſimam habemus. Deut. 19. v. 9. לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה *ut diligas Dominum Deum tuum.* nomen verbale, pro Infinitivo. vide in Grammatica.

אֹהֶל Quatuor ſignificata habet. I. אֹהֶל *tentorium, tabernaculum*, è velis tenſis factum, & mutabile, quod, ut libet, moveri

veri potest, *tabernaculum ambulatorium, domus vaga.* plur. אֹהָלִים & אֹהָלִים, ab inusitata forma אֹהַל *tentoria.* 2. Sam. 16. *& tendebant Absaloni* הָאֹהֶל *tentorium.* Targ. קִינוֹפִין *conopæa.* Ab Hebræis ita describitur: Eriguntur quatuor pali, sive columnæ ligneæ, & ponuntur supra, & circa has cortinæ. Exod. 16. vers. 7. *& facies cortinas caprarum* לְאֹהֶל, Targum לִפְרָסָא *ad tentorium.* Exod. 40. vers. 19. וַיִּפְרֹשׂ אֶת־הָאֹהֶל, Targum וּפְרַס יָת פְּרָסָא *& expandit tentorium.* Gen. 4. vers. 20. אֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל *pater habitantis* (in) *tentorio.* Targ. רַבְּהוֹן דְּיָתְבֵי בְּמַשְׁכְּנִין *magister inhabitantium tabernacula.* primus enim Jabel pastoritiam invenit: atq; adeò ipse pecudum pastor in deserto fuit. pastores autem, uno in loco pascuo absumto tabernacula sua, unà cum armento transferunt ad alium. Esa. 38. vers. 12. *Habitatio mea translata est, & ablata est,* כְּאֹהֶל רֹעִי *sicut tentorium pastoris.* quod scilicet uno in loco non persistit. Gen. 25. vers. 27. *& Iacob vir integer* יֹשֵׁב אֹהָלִים *habitans* (in) *tentoriis.* hoc est, exercens pecuariam & rem domesticam. Lxx. *οἰκῶν ἐν οἰκίᾳ habitans in domo.* Hebr. 11. de Abrahamo dicitur: *ἐν σκηναῖς κατοικήσας* cum Isaaco & Jacobo. Cant. 1. vers. 5. *Nigra sum, sed formosa, filiæ Ierusalem,* כְּאָהֳלֵי קֵדָר *sicut tentoria Kedar*; Soli scilicet, & tempestatibus, æstui diurno, & gelu nocturno semper exposita. Jud. 8. v. 11. *& ascendit Gideon in via* הַשְּׁכוּנֵי בָאֳהָלִים *habitantium in tentoriis.* Targum מַשְׁרִיַת עַרְבָאֵי דְּשָׁרָן בְּמַשְׁכְּנִין בְּמַדְבְּרָא *turmarum Arabum, qui habitant in tabernaculis in deserto.* Sunt autem Scænitæ, qui *νομάδες* alibi vocantur, populi Arabiæ desertæ, inter Judæam & Ægyptum, vagi, & à tentoriis, in quibus victitant, cognominati. Exod. 33. vers. 7. *& Moses accipiat* הָאֹהֶל, Targum מַשְׁכְּנָא *tentorium,* וְנָטָה *& tetendit illud extra castra, procul à castris, appellavitq; illud* אֹהֶל מוֹעֵד *tabernaculum testimonii.* Targum מַשְׁכַּן בֵּית־אוּלְפָנָא *tabernaculum domus doctrinæ.* Lxx. *σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου tabernaculum testimonii.* & ita citat Stephanus, Actorum 7. ut sit מוֹעֵד, idem quod עֵדוּת *testimonium*: radicibus עוּד & יָעַד, quoad significationem, permutatis. sicut dicitur Numer. 9. vers. 14. לְאֹהֶל הָעֵדוּת *ad tentorium testimonii.* quod ibi esset arca, quæ אֲרוֹן עֵדוּת *arca testimonii* vocabatur; ob עֵדוּת *testimonium.* hoc est, legem, cujus tabulæ in ea erant repositæ. Erat autem ædificium, templi instar, ex lignis confectum, atque ita constitutum, ut dissolvi in partes, ac rursus compingi, ac, quocunq; liberet, deferri posset.

אֹהַל *idem.* plural. אֹהָלִים *tentoria.* 1. Reg. 12. vers. 16. לְאֹהָלֶיךָ *ad tentoria tua,* Israel scilicet, לֵךְ *vade.* ¶ Sæpè usurpatur pro *domo,* seu *qualicunq; domicilio.* Jud. 7. vers. 9. *& totum Israelem dimisit, quemlibet* לְאֹהָלָיו *ad tabernacula sua.* 1. Sam. 17. *& arma ejus posuit* בְּאָהֳלוֹ *in tabernaculo,* sive *in domo sua.* Malach. 2. vers. 12. *excindet Dominus virum, qui hoc fecerit, vigilantem & respondentem,* מֵאָהֳלֵי יַעֲקֹב *ex tabernaculis Iacob.* Targum מִקִּרְוֵי דְּיַעֲקֹב *ex urbibus Iacob.*

Inde verbum אָהַל *tetendit, expandit, fixit tentorium, habitavit.* Gen. 13. vers. 12. וַיֶּאֱהַל, Targ. וּפְרַס *& tetendit usq; ad Sodomam.* tabernaculum posuit. Lxx. *καὶ ἐσκήνωσεν & habitavit.* Joh. 1. *ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν habitavit in nobis.* Sic Virg. 2. Æn. *Hîc Dolopum manus, hîc tendebat Achilles.* Hiphil. הֶאֱהִיל. Esa. 13. 20. *Nec* יַהֵל *tendet ibi Arabs, & pastores non cubabunt ibi.* Targ. יִפְרַס תַּמָּן עַרְבָאֵי מַשְׁכְּנֵהּ *expandet ibi Arabs tentorium suum.* pro יַאֲהֵל, litera א deficiente. Arabes enim solent ex uno loco in alium transferre tentoria. Est autem י cum ־, ut differat à יָהֵל, Job 31. v. 26. *splendescet*: ab הָלַל. Job. 25. v. 5. *ecce usq; ad lunam non* יַאֲהִיל *expandet,* vel *habitabit.* hoc est, non erit in tentorio suo, quod est רָקִיעַ *firmamentum.* sed Targum habet יְנַהַר שִׁמְשָׁא *lucebit Sol.* Lxx. *ἐπιφαύσκει illucet.* acceperunt pro יָהֵל, radicibus אָהַל *habitavit,* & הָלַל *luxit,* quoad significationem, permutatis.

II. Plural. אֲהָלִים, fœmin. אֲהָלוֹת *aromata,* quod Arabes vocant צנדל *Sandal.* Numero. 24. vers. 7. כַּאֲהָלִים *sicut sandala,* sive *arbores aromaticæ, quas plantavit Dominus.* sequitur: *sicut cedri, quæ plantatæ sunt ad aquas.* & præcedit: *sicut horti juxta fluvium irrigui.* Targum כְּבוּסְמַיָּא *sicut aromata.* Judæi: Wurtzgärten / *viridaria.* Lxx. *ὡσεὶ σκηναί.* Hier. & Pagn. *ut tabernacula.* [redacted] Germanicè, wie die Hütten, legerunt אֹהָלִים *tabernacula* vel *tentoria.* Proverb. 7. vers. 17. *Aspersi cubile meum myrrha,* אֲהָלִים *sandalis, & cinnamomo.* Lxx. *τὸν δὲ οἶκόν μου domum autem meam.* litera ם neglectâ, legerunt אָהֳלִי *tabernaculum meum*: & malè distinxerunt. aut Anagnostes legit אהלים, & interpres אהלי percepit. Psal. 45. v. 9. *Myrrha* וַאֲהָלוֹת *& aloe.* Targ. אלואין

אֶקְסִי אַלוֹאִין, quod est, teste Elia, aromatis nomen, Græcâ linguâ ita vocatum, nimirum, ξυλοαλοή. Cant. 4. v. 14. *Myrrha* וַאֲהָלוֹת *& sandala, cum omnibus capitibus aromatum*. Lxx. ἀλοή. Hier. *Aloe*. Targ. ואקסיל אלואין *& lignum aloin, sive aloës*.

Talm. אהלויי *qui aloë vendunt*.

III. אַהֲלָא Chald. *sapo*, quo vestes, & manus lavantur. Job. 9. v. 30. *& mundavero* בְּבֹר, Targ. בְּאַהֲלָא *sapone manus meas*.

IV. Arab אהל duo significata habet. 1. אהלה aheli *familia, congregatio, cœtus, incolæ, gens*. plural. אהל ahil *familiæ*. Psal. 49. אהל לארץ *incolæ terræ, terrigenæ*. אהל עַלאטיה *incolæ Galatiæ, Galatæ*. ☞ אהלי ahli, & מן אהל *familiaris, domesticus*. ☞ אהל אַלכתאב *societas libri*. Qui Alcoranum amplectuntur. Alc. ☞ item אהל *aliquis*. ¶ 2. אהל *dignus, idoneus fuit*. Actor. 5. v. 41. *Quod* אהלוא *digni fuissent habiti, ut paterentur*. 2. Corinth. 2. vers. 12. *Qui* אהלנא *dignos effecit nos*. 2. Thes. 1. v. 11. *ut* יוהלנא *dignetur nos ista vocatione*. 1. Tim. 4. v. 9. הסתאהל אלקבול *dignus est acceptione*. Marc. 1. v. 7. ולסת אהלא *& non sum dignus*. אהל עפרן ahal gofran *dignus venia, venialis*. ☞ באהל biahel *dignè*.

אהן Rabb. אָהָן *species herbæ acerba*. ☞ אֲהָנִי & אֲהִינָא *fructus palmæ immaturus*: & in genere, *fructus immaturus*.

אהר Talm. אֲהָרִי *canistrum*, vel *spina magna qua pisces capiuntur, nassa*. ☞ אֲהוּרָיָרִי *stabularius*.

Arab. אהרא *horreum*. Matth. 6. v. 26. ולא תחזן פי אלאהרא *nec congregant in horreum*.

או, Arab. או αὖ. particula disjuncta; *aut*, vel *sive*. Levit. 1. *Et si de grege oblatio ejus* מִן הַכְּבָשִׂים אוֹ מִן הָעִזִּים *de agnis, aut de capris*. Levit. 5. v. 1. אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע *aut vidit, aut conscius est*.

Syr. אוֹ adverbium *vocandi*, & recipit affixa: ut, אוֹן *ô vos*.

אוב Duo significata habet. I. אוֹב *ob*, species divinationis, sive magiæ, *python, magus*, habens spiritum responsa dantem. plur. אבות *pythones*. Levit. 20. v. ult. *vir aut mulier, si fuerit in illis* אוֹב, Targum בִּדִין *python*. 1. Samu. 28. *Quære mihi mulierem* בַּעֲלַת אוֹב *habentem pythonem*, pythonissam. Targ. דְּיָדְעָא לְאַסָּקָא בִּדִין *quæ novit adducere*, sive *evocare pythones*. mulieres enim ἐγγαστρομύθοι manes evocabant. 2. Reg. 21. v. 27. *& fecit* אוֹב *pythonem*. Lxx. θελητὴν *voluntarium*. acceperunt pro אָב, ab אָבָה *voluit*. Talm. אוֹבָא טְמְיָא, Nomen *Dæmonis responsa dantis*, quem quidam colebant. vel etiam ipse *cultus diaboli* respondentis: atq; adeò species quædam Idololatriæ. ad verbum exponitur, Python immundus: בעל אוב זה המדבר מן הפרקים ומבין אצלי ידיו *pythonicus*. Esa. 29. v. 4. *& erit* כְּאוֹב *sicut Pytho, ex terra* קוֹלֵךְ *vox tua, & ex pulvere sermo tuus garriet*. quia prætenuis est, & submissa vox pythonis. Levit. 19. 31. *Ne respiciatis ad* הָאֹבֹת, Targ. בִּדִין *pythones*.

II. אבות *utres, lagenæ*, quibus vinum continetur, deportatur, aut asservatur. semel reperitur in scriptura, Job. 32. v. 19. *ecce venter meus, sicut vinum*, (quod) *non aperietur*: כְּאֹבוֹת חֲדָשִׁים *sicut utres novi, rumpetur*. Targ. הֵיךְ לְגִינִין *sicut lagenæ*. φυσητὴρ χαλκέως *sicut follis fabri ferrarij*. literarum ר"ד similitudine decepti legerunt חֳרָשִׁים, à חָרָשׁ *faber*; & אבות exposuerunt *follem* ex pellibus factum, ad utris similitudinem. ¶ Inde videtur dici אוב *pytho*, quòd obsessi veluti utres inflati turgescant, & spiritus immundus ex illorum ventre, de præteritis, præsentibus & futuris interrogatus respondeat. unde etiam ἐγγαστρομύθοι *ventriloqui*, dicuntur.

אוג Talm. אוג & אג *arbor*, quæ Arabicè dicitur בטייח אלסומק. Hujus arboris folijs, quæ ut & fructus, eadem, qua ipsa arbor, appellatione veniunt, præparant pelles albas, quas *cordaban* vocant; eisdem item coriarij ad coria spissanda utuntur; unde & *Rhus coriaria* dicitur. Folia rubent ad sanguinis colorem. Fructus ejus similis est coccino: & cum coquitur, coctionem acidam & rubram efficit. & est sicut semen קנבוס *canabis, Hanf*.

אוד Quatuor significata habet. I. אוֹדוֹת, *principia, causæ, occasiones* alicujus rei seu negocij. עַל־אוֹדוֹת *ob causas*, h. e. propter. Gen. 21. vers. 25. *& arguit Abrahamus Abimelech* עַל־אוֹדֹת בְּאֵר *propter causas putei*. Targ. עַל עֵסַק בֵּירָא *propter negocium putei*. Lxx. περὶ τῶν φρεάτων *de puteis*. Exod. 18. vers. 8. *& narravit Moses socero suo omnia, quæ fecerat Deus Pharaoni, & Aegypto* עַל־אוֹדֹת יִשְׂרָאֵל *propter causas Israelis*. Lxx. ἕνεκεν τοῦ ἰσραήλ *propter Israelem*. Jos. 14. vers. 6. עַל אוֹדֹתַי וְעַל־אוֹדוֹתֶיךָ, Targ. עַל עֵסֶק דִּילִי וְעַל עֵסֶק דִּילָךְ *propter negocium meum, & propter negocium tuum*. Lxx. περὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ *de me, & te*.

II. Hebr. & Chald. אוּד *torris, titio, fustis, lignum ardens*, quod ab igne removetur, ne ardeat amplius, ein brandt. Amos 4. vers. 11. *& fuistis* כְּאוּד *sicut titio ereptus ex incendio*. vos qui pauci estis reliqui,

eſtis ſimiles titioni, qui ex igne removetur, ne amplius aduratur. Zach. 3. v. 2. *Nonne iſte eſt* אור *titio ereptus ex igne.* hoc eſt, liberatus ex captivitate, ut veniat Jeroſolymam, inſtauret templum, & in eo fungatur ſacerdotio. Joſua ſummus ſacerdos. Job 12. v. 5. לַפִּיד, Targ. אוּדָא (ut) *lampas* vel *titio deſpectionis.* plur. אוּדִים *titiones.* Eſa. 7. v. 4. *Ne timeas, neq; molleſcat cor tuum, à duabus caudis* הָאוּדִים *titionum fumantium iſtorum.* Targum מִן קֳדָם תְּרֵין מַלְכַיָא דְאִנּוּן כְּאוּדַיָא *à duobus regibus, qui ſunt ſimiles titionibus.* ſunt ſimiles titioni, qui fumat, ſed nō poteſt adurere. alibi nō reperitur.

III. אֵד ſine י quieſcente, *vapor.* exhalatio calida & frigida, unde generatur pluvia, *nebula, nubes*; ἀτμὶς. Bis: Gen. 2. v. 6. וְאֵד *& vapor aſcendebat è terra, irrigans univerſam ſuperficiem terræ.* aliqui repetunt אַיִן *non*; *nec vapor aſcendebat*: ſed אַיִן cum verbo non conſtruitur. vapor autem hic in rorem convertebatur, terramq; irrigabat. Targ. וַעֲנָנָא *& nubes.* L x x. πηγὴ δὲ. Hier. *& fons,* acceperunt *vaporem*, pro illis, quæ ex eo generantur: ut ſunt nebula, nubes, pluvia, fons. Job. 36. v. 27. *Decolabunt pluviam* לְאֵדוֹ *ad vaporem ejus.* Targ. לַעֲנָנֵהּ *ad nubem ejus.* L x x. νεφέλην *nubem.* Alijs verò in locis omnibus cum י ſcribitur אֵיד. Rabb. אֵיד עֲשָׁנִי *vapor fumoſus.*

Per metaphoram autem אֵיד, ſicut & nubes & fumus, ſignificat *calamitatem, triſtem rerum ſtatum, tempus malum & calamitoſum, infortunium, perniciem, interitum.* quæ omnia nubis & pluviæ inſtar repente oboriuntur, atq; hominibus ſunt moleſta. ſicut dicitur, Ezech. 34. v. 12. *& liberabo eos ex omnibus locis, in quæ diſperſi fuerunt* בְּיוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל *in die nubis & caliginis.* & Latinis: *Tempora ſi fuerint nubila, ſolus eris.* Jer. 48. v. 16. *Propinqua eſt* אֵיד *calamitas Moab, ut veniat:* וְרָעָתוֹ *& malum ejus properat valde.* ubi poſterius membrum declarat prius. Job. 18. v. 12. וְאֵיד *& calamitas parata lateri ejus.* Targ. וְצַעֲרָא *& dolor.* L x x. καὶ πτῶμα *& caſus.* Job. 21. v. 17. *& veniet ſuper eos* אֵידָם *calamitas eorum.* Targ. תַּבְרֵיהוֹן *interitus eorum.* Lxx. ἀπώλεια *perditio.* præterea Deut. 32. v. 35. 2. Sam. 22. v. 19. Job 21. v. 30. cap. 30. v. 12. cap. 31. v. 3. & 23. Pſal. 18. v. 19. Prov. 1. v. 25, & 26. cap. 6. v. 15. cap. 15. v. 5. cap. 24. v. 22. cap. 27. v. 10. Jer. 18. v. 17. cap. 46. v. 21. cap. 49. v. 8. & 32. Ezech. 35. v. 6. Obad. 1. & 13.

IV. Talm. אֵיד *feſtum Idololatrarum*, quaſi calamitas; ſicut חַגָּא Hebræis.

אוה Quatuor ſignificata habet. I. Piel אִוָּה *cupijt, deſideravit, concupivit, affectavit, optavit.* Pſal. 132. v. 13. *Quoniam elegit Dominus Zion,* אִוָּהּ, Targ. רַגַּג *concupivit eam ſedem ſibi.* Hithpael הִתְאַוָּה *valde cupijt, maximè deſideravit.* Num. 11. v. 4. *& vulgus promiſcuum, quod erat in medio ipſorum* הִתְאַוּוּ תַּאֲוָה *concupiſcebat concupiſcentiam.* Targum שְׁאִלוּ שְׁאֶלְתָּא *petebant petitionem.* Prov. 21. v. 26. הִתְאַוָּה תַאֲוָה, Targ. רָאֵג רִגְתָא *concupiſcit concupiſcentiam,* ſc. עָצֵל *piger*; de quo in verſu præcedente: תַּאֲוַת עָצֵל *concupiſcentia pigri occidet eum.* Pſal. 45. v. 12. וְיִתְאָו, Targ. וְיִרַגֵּג *& deſiderabit rex pulchritudinem tuam.* Arab. אתאוו *ataaffu.* Rom. 8. נתאוו *concupiſcimus in animabus noſtris.*

Nom. Subſt. אַוָּה, & תַּאֲוָה *cupiditas, concupiſcentia, deſiderium.*

מַאֲוַיִּים *deſideria.* Pſal. 140. v. 9. *Ne permittas, Domine,* מַאֲוַיֵּי רָשָׁע *deſideria impij.*

Syr. מִתְאוּא *benevolus.* ܐܘܝ אוי *concors.* ܐܘܝܘܬܐ אויות *conſenſus.*

Rabb. הַנֶּפֶשׁ הַתַּאֲוָנִית *anima appetitiva.*

II. Niphal נָאוָה, & frequentius א quieſcēte, נָוָה *deſiderabilis.* & per metalepſin, *pulcer, decorus, conveniens fuit, decuit*; Eſt נָאָה, & ה geminatur. Pſal. 93. v. 5. *Domui tuæ* נַאֲוָה *decora eſt ſanctitas.* Eſa. 52. v. 7. *Quàm* נָאווּ, Targ. יָאִין *pulcri ſunt ſuper montibus pedes annunciantis.* Benoni נָאוֶה *pulcer, decorus, decens.* Fœm. נָאוָה *pulcra, decora.* Pſal. 33. v. 1. לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה *rectis decora eſt*, ſive *convenit laudatio.*

תַּאֲוָה *decus.* Prov. 19. v. 22. תַּאֲוַת אָדָם *decus hominis, eſt pietas ejus.* Rectius autem, ut & modò dictum, hæc referuntur ad radicem נָאָה *pulcer fuit*, ut ה geminetur, & prius in ו mutetur.

III. תַּאֲוָה idem quod *terminus*, compoſitum ex תָּאָה, & תָּוָה *terminavit, deſignavit.* Gen. 49. v. 26. *uſq; ad* תַּאֲוַת גִּבְעֹת עוֹלָם *terminū collium ſeculi.* h. e. quādiu manebit terminus colliū mundi. Targ. תַּחְמִידוּ לְהוֹן *quas expetiverunt ſibi magnates, qui ſunt à ſeculo.* reſpexit ad אִוָּה *deſideravit.* Hier. *donec veniret deſiderium collium æternorum.* [redacted] Num. 34. v. 10. וְהִתְאַוִּיתֶם *& deſignabitis vobis ad terminum.* Targ. habet וּתְכַוְּנוּן *& dirigetis.* deſcribetis, terminabitis.

IV. Arab. אוה & אוא *divertit, hoſpitio uſus fuit, manſit, habitavit.* Luc. 8. v. 27. ואל יאוי ביתא *& non habitabat domum*, vel *non manebat domi.* Pſalm. 55. ואוית *& manſi in ſolitudine.* Matth. 25. v. 35. ועריבא כנת פאויתמוני *& hoſpes fui, & recepiſtis me.* Pſal. 27. *Dominus ſuſcepit me.* Pſal. 17. מתל אלשבל אלדי יאוי פי תכיה *ſicut leunculus qui habitat in abſconditis.*

ditis. Geogr. יאוי אליהא *divertet in eam.* יאוֹן *divertent.* ﷽ איואן *prætorium.*
Alc. אוינא *applicavimus ad lapidem.*

אוז Rabb. אַוָּז. Arab. אוז *anser:* Plur. אַוָּזִין *anseres.* בר אַוָּז *filius anseris.* anas.

אוח אוחים reperitur semel: Esa. 13. v. 21. *& replebuntur domus ejus* אוחים *draconibus.* Quibusdam germ. Eltiß.
Arab. אחוין achven *draco,* in Avic.

אוי אוי, & cum ה paragogico אויה, interjectio dolentis, *væ.* idem ferè quod הוי *heu.* Num. 21. אוי לך *væ tibi Moab.* Psal. 120. אויה לי *væ mihi, quia habito in Mesech.*

אול Duo significat. I. Adject. אֱוִיל *stultus.* plur. אֱוִילִים *stulti.* Hos. 9. v. 7. אֱוִיל *stultus propheta.* & cum י heemanthi, אֱוִילִי *stolidus.* Zach. 11. v. 15. *vas pastoris* אֱוִילִי *stolidi.*
Substant. אִוֶּלֶת *stultitia.* Prov. 19. אִוֶּלֶת אדם *stultitia hominis pervertit viam ejus.* ¶ Et semel Adjectivè, *stulta.* Prov. 14. ואולת *& stulta* (mulier) *manibus suis destruet illam. sc.* domum.
אול *fortitudo.* Psal. 73. 4. *& pinguis* אוּלָם *fortitudo eorum.* huc autem referri possunt omnia, quæ sunt in אַיִל.

II. Chald. אֱוִיל & אֱוַל *initium, principium.* congruit cum hebræo יאל *incepit.* Esa. 10. *Iudices tui* כבראשונה, Targ. כד מן אולא *sicut ab initio.* Ezech. 16. *Ipsæ redibunt* לְקַדְמָתָן, Targ. לְאוּלְהֶן *ad principium suum.*
Arab. אול avil *initium, principium, primitiæ.* plur. אולין avilin *initia.* ﷽ אל אולי al avili *hora tertia.* ﷽ אולא avle *initio, priùs.* באול *in principio.* ﷽ אולי avili *primus.* plur. אוליין *aviliin,* & אולין & אוליה *primi, primores, primates, antiqui.* ﷽ אַוִילָן avilan *principalis.* ﷽ תאויל *interpretatio.*

און Duo significat. I. און *doluit, mœstus fuit, indignatus est, ægre tulit, cum dolore gemuit,* idē quod אנן. Itē *dolore affectus fuit.* Esa. 19. v. 8. וְאָנוּ *& dolebunt piscatores:* cū accentu in ultima, ob ו conversivum. Targ. וְיִצְדוֹן *& obstupescent.* admirabuntur, al. desolabuntur. Lxx. καὶ στενάξουσιν *& ingemiscēt.* Hier. *& mærebunt.* Esa. 3. v. 26. וְאָנוּ *& dolebunt, & lugebunt portæ ejus.* Targ. וְיִצְדוֹן *& devastabuntur.* explicat metaphoram. Hithpael התאונן *doluit, mœstus fuit, & præ animi dolore secum mussitavit, questus fuit, murmuravit.* Num. 11. v. 1. *& factus est populus* כְּמִתְאוֹנְנִים, Targ. כד מסתקפין *quasi murmurantes.* erant mœsti & mussitabant invicem, nec apertè dicebant: *Quid faciemus & unde vivemus?* sicut mœsti solent. unde & 11. Æn. *Flent mœsti, mussantq; patres.* Thren. 3. v. 39. *Quid* יתאונן *murmurabit homo vivens?*

Arab. אנן anan *gemuit.* ﷽ אנין anin *gemitus.*
Nom. Substant. אָוֶן plura significat. I. *dolor, mœstitia, luctus,* Klag. Plur. אונים *dolores, luctus.* Deut. 26. v. 14. *Non comedi* בְּאוֹנִי, Targ. באבלי *in luctu meo, ex illo.* non me contaminavi. lugentes enim immundi sunt ob cadavera. Lxx. ἐν ὀδύνῃ μου *in dolore meo.* Gen. 35. v. 18. *& vocavit nomen ejus* בֶּן־אוֹנִי, Targ. בר־דוי *filius doloris mei:* *sed pater ejus vocavit eum* בִּנְיָמִין *Benjamin.* Mater vocavit eum *filium doloris,* ob partus difficultatem: sed pater, *filium dextræ.* hoc est, roboris. quia in dextra robur & felicitas consistit. & אָוֶן significat etiam *robur,* ut in sequentibus dicetur. Ose. 9. v. 4. *sacrificium eorum* כלחם אונים *sicut cibus dolorum,* id est, luctus. Targ. מְרַחַק לְהוֹן *abominabilis ipsis.* Lxx. ὡς ἄρτος πένθους *sicut panis luctus.* Hier. *lugentium.* cibus lugentium erat immundus, quia lugentes immundi erant ob mortuos, ideoq; abominabiles. Est autem *cæna lugentium,* Græcis *νεκρόδειπνια parentalia:* epulum, quod in parentum aut propinquorum funere exhibebatur. Unde in epistola Jeremiæ: *Rugiunt clamantes, sicut quidam* ἐν περιδείπνῳ νεκροῦ *in circumpotatione,* vel *in cæna mortui.* Job. 21. v. 19. *Deus abscondet filijs ejus* אונו, Targ. צַעֲרֵהּ *dolorem ejus.* sæpe etiam אָוֶן jungitur cum עָמָל *labor,* idem ferè significans: ita tamē, ut modò præponatur, modò postponatur: Jerem. 20. Ad videndum עָמָל אָוֶן וְיָגוֹן, Targ. עָמָל וְדוֹן *laborē & dolorem.* ¶ 2. אוֹן item *robur* significat, & *vim.* plur. אונים *vires.* Gen. 49. v. 3. *Ruben primogenitus meus, virtus mea, & principium* אוני, Targ. תָּקְפִּי *roboris mei.* Lxx. τέκνων μου *filiorum meorum.* Hier. *doloris mei.* Deut. 21. v. 17. *Quia ipse principium* אונו, Targ. תקפה *roboris ejus.* Lxx. τῶν τέκνων αὐτοῦ *filiorum ejus.* Hos. 12. v. 3. 8. וּבְאוֹנוֹ, Targ. וּבְתָקְפֵהּ *& in robore suo princeps fuit cum Deo.* Psal. 105, v. 36. *& percussit omne primogenitum Aegypti, principium omnis* אונם, Targ. תקפהון *roboris eorum.* Esa. 40. v. 25. *præ multitudine* אונים, Targ. גבורן *virium.* ibidem v. 28. ולאין אונים *& cui non sunt vires, robur multiplicat.* Lxx. καὶ τοῖς μὴ ὀδυνωμένοις *& non dolentibus.* Hier. *& his qui non sunt, fortitudinem.* Prov. 11. v. 7. *& spes* אונים *virium peribit,* Psal. 78. v. 51. *& percussit omne primogenitum Aegypti; principium* אונים *virium in tabernaculis Cham.* ¶ 3. אָוֶן in malum sumitur: *robur violentum, violentia, rapina.* activè, *injuria, & injustitia, quæ dolore afficit. injuria alijs per vim illata, iniquitas, perversitas, miseria, afflictio, molestia, ærumna.*

mna. Job. 11. v. 14. *si est* און *iniquitas in manu tua, remove eam: nec habitare sinas in tabernaculis tuis* עולה *injustitiam.* Prov. 30. v. 20. *abstergit os suum, & dicit, non* פעלתי און *operata sum iniquitatem.* Psal. 5. *odisti omnes* פעלי און *operatores iniquitatis.* Lxx. ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, scelerati, flagitiosi. Psal. 56. v. 7. על־און *propter iniquitatem ejice eos.* Targ. על שקר *propter falsitatem.* Lxx. ὑπὲρ τοῦ μηδενὸς *pro nihilo.* legerunt אין *non, nihil,* decepti similitudine literarum ו״י, quæ sola magnitudine differunt, punctis insuper destitutæ. Amos. 5. v. 5. *Bethel erit* לאון *in vanitatem.* Targum לְלָמָא *in nihilum.* Lxx. ὡς οὐχ ὑπάρχουσα *quasi non esset.* Hier. *inutilis.* quasi לאין. Jer. 4. v. 14. *Quousque manebunt in medio tui cogitationes* אונך *violentiæ tuæ?* Accipitur & pro *Idololatria.* Num. 23. v. 25. *Non vidit* און *iniquitatem in Iacob.* Targ. פלחי גלולין *cultores idolorum.* Proverb. 11. v. 7. *& spes* אונים *iniquitatum periit.* hoc est, בעלי און ומרמה. ¶ 4. און *Aven,* & און *On,* urbs est Ægypti, quæ ὄνιον, ἡλιόπολις & ἡλίου, quam ultimus rex, Busiris nomine, condidit. Ezech. 30. vers. 17. בחורי און, Targ. עלמי און *juvenes Aven & Phibeset in gladio cadent.* Gen. 41. v. 50. *Filiam Potiphari* כהן און, Targ. כהן דאון *principis On.* Lxx. ἡλιουπόλεως.

Alia forma תאונה. Inde plural. mascul. תאונים *dolores.* Ezech. 24. vers. 12. תאונים *doloribus* sive *molestiis defatigata est.* in Ægypto: se enim defatigavit, faciendo opera iniquitatis.

און invenitur etiam pro הון, literis אה permutatis, *opulentia, divitiæ.* Hos. 12. v. 8. *Inveni* און *opulentiam mihi.* præcedit enim עשרתי *ditatus sum.* Hier. *Idolum.* Lxx. ἀνάψυχην *requiem.* Job. 20. v. 10. *& manus ejus reddent* אונו *opulentiam ejus.*

II. Rabbin. אוני *locus.* אונא *nomen loci.* Chald. & Syr. און *locus publicus,* ut diversorium, balneum, habitatio, mansio. Plural. אונין *habitationes, mansiones.* Esa. 10. v. 32. *& transiit tria* אונין *diversoria.* Joh. 14. v. 23. ואונא *& mansionem apud eum faciemus.* און herbergen. Et,

Syr. און Interjectio exclamantis, *vah, obsecro.*

Arab. איואן *prætorium.* אואן *tempus.*

Particulam אין *non;* suo infra invenies loco.

אוש אוש Talm. *radix olivarum.*

אוץ Duo significata habet. I. אוץ *angustus fuit, arctatus* vel *coactus fuit.* Jos. 17. v. 15. *Quia* אץ, Targ. עק *arctior,* sive *angustus est tibi mons Ephraim.* Jer. 17. v. 16. *Ego non* אצתי *angustus fui à pastore, post te.* q. d. non anxius aut tristis fui, propterea quod debeam esse pastor post te. Targ. עכבת *tardus fui.* hebræo contrarium, quod miratur Elias. Active *arctavit, coegit, ursit, institit, impulit, in angustias redegit.* Exod. 5. v. 3. *& exactores* אצים, Targ. דחקין *cogebant, urgebant.*

II. אץ *festinavit:* qui enim impellitur vel cogitur, festinat & properat. Jos. 10. v. 13. *stetit Sol, nec* אץ *festinavit occidere.* Prov. 28. v. 20. ואץ *& festinans ditescere.* Targ. ודרהט בעולה *& qui currit in iniquitate ditescere.* Hiphil האיץ *properare jussit, ursit, impulit.* Gen. 19. v. 15. ויאיצו, Targ. ודחקו *& urgebant angeli in Lotho.* instabant. ¶ Et Absolute, Esa. 22. v. 4. *Ne* תאיצו, Targ. תתחבטון *festinetis consolari me.* Hier. *incumbatis.*

אצא *damnum.*

Arabice איצא *etiam.*

אוק Rabb. אוקיא. Arab. אוק *uncia.*

אור Duo significata habet. I. אור & אר ad formam פעול per Holem: *luxit, illuxit, lucidus fuit.* Gen. 44. v. 3. *Manè* אור, Targ. נהר *illuxit,* & *viri dimissi sunt.* 1. Sam. 14. v. 29. *videte quæso quia* ארו *lucidi facti sunt oculi mei.* qui scilicet præ fame & lassitudine caligaverant; recreati sunt, qui defecerant. Lxx. εἶδον *viderunt.* acceperunt pro ראו, à ראה *vidit;* aut sensum expresserunt. ibidem. v. 27. ותאורנה, Hieron. *& illuminati sunt oculi ejus.* Lxx. καὶ ἀνέβλεψαν *& visum receperunt.* legerunt ותראינה à ראה *vidit;* juxta literas. Est enim diversa lectio ותארנה in margine, & ותראנה in textu. Niphal נאור *lucidus factus, illuminatus est.* 2. Sam. 2. v. 32. ויאר *& lucidum factum est illis in Hebron.* Targ. נהר *illuxit.* Psal. 76. v. 5. נאור *lucidus tu, & illustris.* est Benoni. Hiphil האיר *lucidum fecit, illuminavit, illustravit.* Psal. 97. v. 4. האירו *illuminaverunt fulgura ejus orbem.* Exod. 14. v. 20. *& erat nubes & caligo* ויאר *& illuminavit noctem.* Targ. *& erat nubes & caligo Aegyptiis, sed Israeli* נהר *illuxit tota nocte.* Psal. 31. v. 17. האירה פניך *illumina faciem tuam super servum tuum.* hoc est, respice ad servum tuum; ostende te ipsi favere: ipsi faveas. Absolute, Ezech. 43. v. 2. *& terra* האירה *illuminabatur à gloria ejus.* Gen. 1. v. 15. להאיר, Targ. לאנהרא *ad lucendum super terra.*

Nomin. Substant. אור plura significat. 1. אור fœm. אורה *lux, lumen, splendor, claritas.* Gen. 1. v. 2. *Dicebat Deus: fiat* אור, Targ. נהורא *lux.* ¶ 2. אור *luminare, corpus lucidum,*

lucidum, &c, addita mentione lunæ, *Sol*, fons lucis. unde & Apollo, Orus dicitur, vel Horus. Job 31. v. 26. *Si videro* אור *Solem, quando ſplendet, & lunam precioſam.* Lxx. ἥλιον *Solem illuceſcentem.* Targ. אִסְתַּהַר *aſtra.* plur. אוּרִים *luminaria.* Pſalm. 136. *Faciens* אֹרִים *luminaria magna.* ¶ 3. אור *lux matutina, diluculum, manè.* Nehem. 8. verſ. 4. מִן־הָאוֹר עַד מַחֲצִית הַיּוֹם *à luce uſq; ad medium diei.* hoc eſt, ab ortu Solis, uſq; ad meridiem. ¶ 4. אור *lux*, per metaphoram, *lætitia*, omnis generis bona: ſicut è contra tenebræ, *calamitates: Salus*, liberatio ex calamitatibus, tanquam ex tenebris. Pſal. 97. אור *lux orta eſt juſtis: & rectis corde, lætitia.* poſterius hoc, prioris eſt declaratio. Eſa. 60. verſ. 1. *Quia venit* אוֹרֵךְ *lux tua.* Targ. זְמַן פּוּרְקָנֵךְ *tempus liberationis tuæ.* Eſth. 8. *Iudæis fuit* אוֹרָה *lux & lætitia.* ¶ 5. אור *pluvia.* Job. 37. v. 11. *Diſſipabit nubem* אורו, Targ. מִטְרֵהּ *pluvia ejus.* Job. 36. v. 32. *ſuper nubibus operit* אור, Targ. מִטְרָא *pluviam.* R. David. בעננים כסה אור שלא יראה *operit* ſive *tegit lucem*, id eſt, Solem. ¶ 6. אור פָּנִים *lux faciei, hilaritas, gravitas, favor, gratia.* De Deo, *providentia, auxilium.* Proverb. 16. v. 15. בְּאוֹר־פְּנֵי־מֶלֶךְ *In luce faciei regis eſt vita.* Job. 29. v. 24. וְאוֹר פָּנַי *& lucem faciei meæ non dejicient.* Pſal. 4. v. 7. *Leva ſuper nos* אור פָּנֶיךָ *lucem faciei tuæ, Domine.*

מָאוֹר *luminare, luminis receptaculum, corpus lumine refertum* ſive *lucidum.* plur. מְאוֹרִים. fœm. מְאוֹרוֹת *luminaria.* Exod. 25. *oleum* לַמָּאוֹר, Targ. לְאַנְהָרוּתָא *ad luminare.* Gen. 1. 16. *& fecit duo* הַמְּאוֹרוֹת, Targ. נְהוֹרַיָּא *luminaria magna.* videlicet quoad lucem. אֶת־הַמָּאוֹר, Targum יַת־נְהוֹרָא *luminare magnum, in dominium diei*; *&* הַמָּאוֹר, Targum נְהוֹרָא *luminare parvum, in dominium noctis.* Quando jungitur Soli, ſignificat *lunam.* Pſal. 74. v. 16. *Tu confirmaſti* מָאוֹר וָשָׁמֶשׁ *luminare & Solem.* Targ. סִהֲרָא *lunam.* & interdum *quinq; reliquos* præter ſolem & lunam *planetas* ſuper terram lucentes. Ezech. 32. v. 8. *omnia* מְאוֹרֵי אוֹר *luminaria lucis in cœlo obſcurabo ſuper te.* præcedit: *Sol & luna*, &c. Interdum & ſimpliciter *lumen* denotat. Pſal. 90. v. 8. *Poſuiſti iniquitates noſtras coram te, abſcondita noſtra* לִמְאוֹר פָּנֶיךָ, Targum קֳבֵל נְהוֹר *coram lumine faciei tuæ.*

מְאוּרָה *foramen, per quod lux illabitur in locum aliquem.* Eſa. 11. v. 8. *& ſuper* מְאוּרַת צִפְעֹנִי *foramine Reguli ablactatus manum ſuam extendet.* Reguli foramen dicitur, in quod Regulus ingreditur.

אוֹרֹת *erucæ*, ſic dictæ, quod oculorum claritati conferant. 2. Reg. 4. v. 29. *&*

egreſſus eſt unus in agrum, ut colligeret אורות *erucas.* Targ. יַרוֹקָנִין *olera.* Lxx. ἀριώθ. Eſa. 26. v. 19. *Quia* טַל אורות *ros herbarum, ros tuus.* ſicut ros recreat & vivificat herbas, ita tu mortuos. Targ. נְהוֹר *lucis.*

II. Per metalepſin הֵאִיר *lucere fecit, accendit, ſuccendit.* accenſa enim lucent, fulgoremq; atq; ſplendorem emittunt. unde Virg. 8. Æn. *collucent ignes.* hoc eſt, ſuccenſi ſunt. Malach. 1. v. 10. תָאִירוּ מִזְבְּחִי *accendetis altare meum gratis.* Targum תְּקָרְבוּן עַל מַדְבְּחִי *offeretis ſuper altari meo.* Eſa. 27. v. 11. *mulieres venientes* (&) מְאִירוֹת אוֹתָהּ *accendentes eam.* Lxx. ἀπὸ θέας δεῦτε *à ſpectaculo accedite.* acceperunt pro מְמַּרְאוֹת אֵתוּ. Hier. *& docentes eam.* accepit pro מורות, à יָרָה *docuit.*

Nom. Subſtant. אור 1. *ignis* accenſus & lucens: Et per ſynecdochen *focus* in quo ignis lucet. Eſa. 44. v. 16. *Incalui, vidi* אור *ignem.* Lxx. πῦρ. Eſa. 31. v. ult. אֲשֶׁר אור לוֹ *cui eſt focus in Zion, & furnus in Hieruſalem.* Targ. אֶשָּׁא *ignis.* Eſa. 50. v. 11. בְּאוּר אֶשְׁכֶם *in foco ignis veſtri.* Plural. אוּרִים *ignes.*

Inde אוּרִים וְתֻמִּים *urim & thymmim, luces & rectitudines* in pectorali; non lapides, ſed aliud quippiam. Quid autem fuerit, & quando Deus per illud reſponſa dederit, non traditur in ſcriptura ſancta. ſicut alia multa ad templi apparatum pertinentia, non deſcribuntur. Rabbini ſentiunt, fuiſſe quandam ſcripturam pectorali duplo inſertam, vel nominis יְהוָה, vel rei alterius. R. D. Kimchi in 2. Sam. 25. ſentit, ſummum ſacerdotem, hoc pectorali indutum, ſpiritu ſancto occupatum fuiſſe, & hoc ſuggerente, reſpondiſſe ad interrogata. Exod. 28. *& dabis ad pectorale judicij* אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־הַתֻּמִּים, Targ. יַת אוּרַיָּא וְיַת תֻּמַּיָּא *urim & thymmim.* 2. Sam. 28. v. 6. *& non reſpondit ei Dominus, nec per ſomnia, nec* בָּאוּרִים *per urim, nec per prophetas.* Ezræ 2. & Nehem. 7. *Quoad ſtaret ſacerdos* לְאוּרִים וְתֻמִּים *ad urim & thymmim.* hic locus intelligendus eſt de futuro ſeculo; cùm in templo ſecundo *urim & thymmim* non fuerint; vel de ſacerdote digno, qui *urim & thymmim* geſtaret. ¶ 2. אור *vallis, & urbs in valle ſita.* Gen. 15. v. 7. *Ego Iehova, qui eduxi te* מֵאוּר *ex valle Chaldæorum.* Lxx. ἐκ τῆς χώρας *ex regione.* Targ. מֵאוּרָא *ex Ura.* tanquam proprium urbis, in qua Abraham natus. Targum Jeroſol. מֵאַתּוּן נוּרֵיהוֹן דְּכַשְׂדָּאֵי *ex fornace ignis Chaldæorum.* quod & ipſum nomen loci eſſe poteſt. De hoc

Joſ.

Jos. 24. v. 2. *Trans fluvium* (Euphratem) *habitarunt patres vestri, à seculo* (olim) *Terah pater Abrahami, & pater Nahor, & coluerunt deos alienos, & accepi patrem vestrum Abrahamum citra fluvium, & traduxi eum per totam terram Chanaan, &c.* Esa. 29. *Dominus, qui* פָּדָה *eripuit Abrahamum,* scilicet ex impiorum consortio. Judith. 5. v. 6. *populus hic primùm in Mesopotamia habitavit, quoniam noluerunt sequi deos patrum suorum, qui erant in terra Chaldæorum. deserentes igitur cæremonias patrum suorum, quæ in multitudine deorum erant, unum Deum cœli coluerunt: qui & præcepit eis, ut exirent inde, & habitarent in Chanaan.* Plur. אוּרִים *valles.* Esa. 24. vers. 15. *Ideo* בָּאֻרִים *in vallibus glorificate Dominum.* quia plures sunt urbes in vallibus, quàm in montibus.

אֻרוֹת & אֻרְיוֹת, Chald. אוּרְיָא *præsepia,* ubi equi pascuntur. 1. Reg. 4. v. 26. *& fuerunt Salomoni quadraginta millia* אֻרְוֹת *præsepia equorum.* pro quo, 2. Paral. 9. vers. 25. habetur: *Quatuor millia* אֻרְיוֹת סוּסִים *præsepia equorum.* ut unum præsepe decem equos continuerit. Benjamin in Itinerario: *Ierosolymis in domo, quæ fuit Salomonis, visuntur præsepia equorum à Salomone constructa, ædificium firmissimum, lapidibusq; constans maximis. cujusmodi fabricæ nullum in tota terra visitur exemplum.* 2. Paral. 32. v. 29. וְאֻרְוֹת *& præsepia, pro jumento & jumento, & greges* לָאֻורוֹת *adsepta.* per transpositionem. Esa. 1. v. 3. אֵבוּס, Targ. אוּרְיָא *præsepe domini sui.* quæ autem hujus sunt significationis, ad אֻרָה potius referuntur.

Talm. אֲוִיר *aër* lucidus. plu. אֲוִירִים *aëres.* אוּרְיָא *occidens.* Persicum.

אוש Rabb. אָוַשׁ *sonuit, resonuit.* אָוְשָׁא *sonus vocis, rugitus.*

Ab hac, licet aliàs inusitata, radice derivari potest אִישׁ *vir;* quod tamen vocabulum congruit & cum אָשַׁשׁ *firmus* sive *robustus fuit:* sicut etiam Latinis *vir* ab animi & corporis *viribus,* robore aut fortitudine dicitur.

Variè autem accipitur. 1. אִישׁ *homo,* generaliter complectens masculum & fœminam. Exod. 19. *sive jumentum, sive* אִישׁ, Targ. אֱנָשָׁא *homo.* LXX. ἄνθρωπος. Hos. 11. *Quia* אֵל *Deus ego sum, & non* אִישׁ *homo.* Targ. בִּסְרָא *caro.* Gen. 3. *Relinquet* אִישׁ *vir patrem suum, & matrem suam.* LXX. ἄνθρωπος. ¶ 2. אִישׁ *quis, quilibet, aliquis, ullus.* Exod. 2. v. 1. *& abiyt* אִישׁ, Targ. גַּבְרָא *vir de domo Levi.* LXX. τὶς *quidam.* Hos. 2. v. 10. וְאִישׁ *& vir non eripiet eam ex manu mea.* LXX. καὶ μηδεὶς *& nullus eruet eam.* 1. Paral. 16.

Non permisit לְאִישׁ *ulli opprimere eos.* pro quo habetur, Psal. 105. *Non sivit* אָדָם *hominem nocere illis.* Esa. 26. *& edite* אִישׁ *vir vitem suam.* LXX. ἕκαστος *quilibet.* Jud. 16. v. 19. *& ipsa vocabat* לָאִישׁ *ad quendam.* LXX. τὸν κουρέα *tonsorem,* rasorem. Genes. 23. אִישׁ, Targ. אֱנָשׁ *homo ex nobis sepulchrum tuum non prohibebit à te.* LXX. οὐδεὶς *nemo.* Gen. 26. *& juraverunt* אִישׁ לְאָחִיו, Targ. גְּבַר לַאֲחוּהִי *vir fratri suo.* LXX. ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ *unusquisq; proximo suo.* unus alteri. 1. Reg. 20. v. 20. *& percusserunt* אִישׁ אִישׁוֹ *vir virum suum.* hoc est, quilibet sibi occurrentem. Levit. 20. v. 2. אִישׁ אִישׁ *vir vir de filiis Israel.* quicunq;. LXX. ἐάν τις *si quis.* Gen. 41. v. 12. אִישׁ *cuilibet juxta somnium suum exposuit.* pro לְאִישׁ: præcedit enim לָנוּ. ¶ 3. אִישׁ *sexus masculus* in qualibet animantium specie, cum mentio fœminæ additur: ut, אִישׁ וְאִשָּׁה. Gen. 7. vers. 2. *Accipias tibi septem septem* אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ, Targ. דְּכַר וְנוּקְבָא *masculum & fœminam.* Gen. 24. v. 16. וְאִישׁ, Targ. וּגְבַר *& vir non cognoverat eam.* ¶ 4. אִישׁ *maritus,* cùm confertur cum uxore. Gen. 3. v. 7. *& accepit de fructu ejus, & comedit, & dedit etiam* לְאִישָׁהּ, Targ. לְבַעְלַהּ *marito suo.* ¶ 5. אִישׁ *vir,* virili animo præditus, homo magnus & clarus, *strenuus, magnanimus, eximius, fortis.* Psal. 49. v. 3. *Filii hominis,* וּבְנֵי אִישׁ *& filii viri.* hoc est, plebei & magnates. 1. Sam. 26. v. 15. *& dicebat David ad Abner, nonne* אִישׁ *vir tu es, & quis similis tui in Israel?* h. e. strenuus magnus. Jer. 5. v. 1. *Discurrite per vias Ierusalem, & videte, quæso, ac cognoscite, & quærite in plateis ejus, si inveneritis* אִישׁ *virum,* Targ. גְּבַר דְּלֵהּ עוֹבָדִין טָבִין *virum, cui sunt bona opera.* sequitur explicatio; *si est faciens judicium, quærens fidem, &c.* 1. Sam. 2. v. 2. *& fortis esto, & sis* לְאִישׁ *in virum.* Targum לִגְבַר דָּחֵל חֶטְאִין *in virum timentem peccata.* ¶ 6. *excellens, præstans, eximius,* peritus in aliqua facultate, arte, virtute vel vitio. 1. Sam. 17. v. 34. אִישׁ מִלְחָמָה *vir belli, à juventute sua.* LXX. πολεμιστὴς *bellator.* Targ. גְּבַר עָבֵד קְרָבִין *vir faciens* (gerens) *bella.* 1. Sam. 16. v. 18. אִישׁ תֹּאַר *vir formæ.* LXX. ὁ ἀνὴρ ἀγαθὸς τῷ εἴδει *vir bonus forma.* Esa. 53. v. 3. אִישׁ מַכְאֹבוֹת *vir dolorum.* LXX. ἐν πληγῇ ὢν *in plaga existens.* Job. 11. v. 2. אִישׁ שְׂפָתַיִם *vir labiorum,* aut qui ore loquitur, & cor ejus cum eo, *justificabitur.* LXX. εὔλαλος *eloquens.* loquax, facundus. Gen. 9. v. 2. Noe erat אִישׁ אֲדָמָה *vir terræ.* Targum גְּבַר פָּלַח בְּאַרְעָא *vir colens terram.* LXX. ἄνθρωπος γεωργὸς γῆς *homo agricola terræ.* agriculturæ deditus *sive* peritus. Exod. 4. v. 10. אִישׁ דְּבָרִים *vir verborum,* Targum גְּבַר מְלוּל

מלול *vir eloquens.* Lxx. ἱκανὸς *eloquens.* 1. Reg. 2. v. 26. איש מות *vir mortis.* Targum גבר חיב קטול *vir meritus mortem.* dignus ut interficiatur. 2. Sam. 13. verſ. 3. *ſagittarij* גברין דאומנין אנשים בקשת *viri in arcu.* Targ. *viri artifices ad jaculandum arcu.* 2. Sam. 18. v. 20. *Non* איש בשרה *vir nuncij tu es.* Targ. כשר לבשרא *aptus ad nunciandum.* Proverb. 15. verſ. 18. איש חמה *vir iræ*; iracundus. 2. Sam. 16. v. 8. איש דמים *vir ſanguinum.* qui multum ſanguinis effundit. איש אלהים *vir Dei.* Propheta, Dei interpres, & ſpiritu Dei gubernatus. 1. Reg. 13. v. 4. *& ecce* איש אלהים *vir Dei venit ex Iuda.* Targ. נביא דיי *Propheta Domini.* In veteri Teſtamento decem hoc nomine appellati fuerunt: Moſes, Elkana, Samuel, David, Samajas, Iddo, Elias, Eliſæus, Micha, Amoz. In Novo bis ita vocat Timotheum Paulus, 1. Timoth. cap 6. verſ. 11. & 2. Timoth. cap. 3. verſ. 17. ¶ 7. איש *vir, incola,* poſſeſſor, aut dominus alicujus loci. Jud. 10. v. 1. איש יששכר *vir Iſſachar,* Targ. גברא משבטא דבית יששכר *vir ex tribu domus Iſſachar.* ſic איש קריות *Iſcariot,* dicebatur Judas, Chriſti proditor, à patria קריות *oppido* aut *vico in tribu Iuda.* Joſ. 15. ad differentiam alterius Judæ Thaddæi. Luc. 11. v. 32. ἄνδρες νινευὶ *viri Ninives.* Ninivitæ. ¶ 8. dicitur etiam *de brutis,* & *alijs rebus.* Pſal. 80. v. 18. *Sit manus tua ſuper* איש ימינך *virum dextræ tuæ,* id eſt, vitem, quam plantaſti.

Interdum ſcribitur אש abſque litera iod, & accipitur pro יש *ens, exiſtens*; literis א׳י permutatis. 2. Sam. 19. v. 19. אם אש, Targ. אית. Lxx. εἰ ἔστιν *ſi eſt declinare ad dextram aut ſiniſtram.* In margine annotatur איש *vir.* & exponitur, *ſi quis alius juſſit me, declinare ad dextram, aut ſiniſtram.* Mich. 6. v. 10. *Adhuc* האש *an eſt domus impij.* Targ. האית בבית רשיעא *an eſt in domo impij.* Patach indicat eſſe ה interrogativum. His annumerant Maſoritæ, Proverb. 18. v. 23. איש רעים *ſunt ſocij ad conſociandum.* ſequitur ויש אהב *& eſt amicus.* ſed hoc plenè ſcribitur. Plur. אישים *viri,* reperitur tantum ter. Pſal. 141. v. 4. cum אישים, Targ. גברין *viris operatoribus iniquitatis.* & præterea, Prov. 8. v. 4. & Eſa. 53. v. 3. Ac pro eo uſitatius eſt אנשים *viri, homines,* ab אנוש *homo.* quod in rad. אנש quære.

Rabb. איש *individuum,* איש נפרד *idem.* אישים *individua.* אישי *ſingularis, proprius.*

Foem. אשה, Chald. אתא, & אנתא, & אתתא, & אתו, & אנתו, Syr. אנתא, Arab. אנתי unthe *vira, fœmina, mulier.* reſolvitur Chirek magnum in parvum & dageſch, ut differat ab אישה *maritus ejus.* Gen. 2. v. 23. *Hæc vocabitur* אשה, Targ. אתתא *vira, quia* מאיש *de viro ſumpta eſt.* Targ. מבעלה *de marito ſuo.* ¶ Sequente Genitivo, אשה mutat ה in ת, & induit formam quinq; punctorum, quæ poſtea cum affixis mutantur, ſicut in ספר *liber:* ut אשת, & *uxorem* ſignificat, ſeu *conjugium* denotat. Proverb. 18. v. 22. *Inveniens* אשה *uxorem, invenit bonum.* Deut. 23. v. 1. *Non accipiat quis* אשת אביו, Targ. אתת אבוהי *uxorem patris ſui.* Gen. 12. v. 18. *& accepi ipſam mihi* לאשה. Targ. לאתו *in uxorem.* verſ. 19. *& nunc ecce* אשתך, Targ. אתתך *uxor tua.* Gen. 4. v. 1. *& homo cognovit Evam* אשתו, Targ. אתתה *uxorem ſuam.* Proverb. 6. v. 24. *ut cuſtodiat te* מאשת רע *ab uxore proximi,* vel *alterius.* Lxx. ἀπὸ γυναικὸς ὑπάνδρου *à muliere nupta,* quæ maritum habet. Eſt enim רע vel רע idem, quod רע vel רעה *ſocius, proximus.* & idem cum ſequente: *Qui ingreditur ad* אשת רעהו *uxorem proximi ſui.* Hier. *à muliere mala.* accepit pro רע *malus,* ut אנשי רע *viri mali.* Prov. 28. v. 5. *non intelligent judicium.* item Jer. 5. verſ. 27. דברי־רע *verba mala:* cum אשת ſit fœmininum. *vocatur autem* אשה *uxor, ſponſa,* & איש *maritus, ſponſus,* ob ſponſalia de futuro conjugio. Deut. 22. v. 24. *Quia ſtupravit* אשת רעהו *uxorem ſocij ſui.* de puella viro deſponſata. Sic Matth. 1. v. 20. *Ne timeas accipere Mariam* γυναῖκά σου *uxorem tuam.* quæ erat ipſi deſponſata. Ibidem, *Ioſeph verò* ἀνὴρ αὐτῆς *maritus ejus.* & Apocal. 2. *ſicut ſponſam ornatam* τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς *marito ejus.* ¶ Uſurpatur tamen אשת etiam extra conſtructionem. Pſal. 58. v. 9. נפל אשת *abortivum mulieris.* Targum היך נפילא ואשותא *ſicut abortivus & talpa.* Accepit אשת, pro אשות, quod Chald. & Rabb. ſignificat *talpam,* & vaſ copulam addidit. Lxx. ἔπεσε πῦρ *cecidit ignis.* legerunt נפל *cecidit, irruit,* & אש *ignis*; litera ה neglecta. ¶ Tribuitur etiam *inanimatis*: Exod. 26. v. 3. *Quinque cortinæ erunt conjunctæ* אשה אל־אחותה *vira ad ſororem ſuam.* Targ. חדה עם חדא *una cum altera.* una ad alteram, duæ res ſimiles, aut cohærentes dicuntur אחים *fratres,* & אחיות *ſorores.* Plur. אשות, Arab. אנאת *viræ, fœminæ.* Uſurpatur tantum ſemel. Ezech. 23. v. 44. אשת הזמה *mulieres ſceleris,* aut *ſceleratæ,* per contemtum. uſitatius eſt נשים *mulieres,* quod in rad. נשה *oblitus eſt,* invenies.

אישון *pupilla oculi,* foramen in media oculi tunica, quam *uveam* vocant: nigrum illud in medio oculi, in quo omnis videndi

dendi facultas consistit. ita autē vocatur, quia imago איש *viri* aut *hominis* intuenti apparet: sicut Græcis αὔδριον, αὔδρισκος, καὶ κόρη, candē ob causam appellatur. Ter reperitur. Prouerb. 7. vers. 2. & 9. *custodi mandata mea, ut viuas: & doctrinam meam* כְּאִישׁוֹן עֵינֶיךָ, Targ. הֵיךְ בָּבְתָא דְעַינָךְ *sicut pupillam* siue *foramen oculorum tuorum*. Psalm. 17. vers. 8. *custodi me* כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן *sicut pupillam filiam* (foramen) *oculi*. Targ. כְּגַלְגּוּל דִמְצִיעוּת עֵינָא *sicut circulum medij oculi*. Pupillam oculi Deus humoribus, tunicis & palpebris munivit, ne facilè læderetur. Deuteron. 32. vers. 10. *custodiet eum* כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ, Targ. כְּבָבַת עֵינֵיהוֹן *sicut pupillam oculi ipsius*. Sunt qui pupillam ita dictam velint, ab אִישׁוֹן & אֱשׁוּן, Chald. אִיתוֹן *nigredo*, *obscuritas*: de quo infra.

אות Inde אוֹת, Chald. אָת *signum nudum*. Syr. fœmin. אָתָא. Genes. 4. vers. 14. *Et posuit Dominus super Cain* אוֹת, Targum אָתָא *signum*. Hoc quale fuerit, scriptura non exprimit. Quod fuerit continuum suspirium & tremor, convincere quidam conantur ex versione Græca: *&* ἰς στένων καὶ τρέμων *gemens & tremens*; vbi in fonte, est נָע וָנָד *mobilis & vagus*. Et quidem Lxx. נָע de pectoris seu thoracis, נָד verò de membrorum externorum motu acceperunt. Genes. 17. vers. 11. *Et circumcidetis carnem ~~præputij vestri;~~ & erit* לְאוֹת, Targum לְאָת *in signum fœderis*. Jn lege tria fuerunt, quæ vocantur fœderis signa: 1. מִילָה *circumcisio*. 2. שַׁבָּת *sabbathum*. 3. תְּפִלִּין *philacteria*. Et hæc quidem Judaismi signa. Plur. אוֹתוֹת, Chald. אָתִין, & Syr. אָתְוָן *signa rerum futurarum, aut venturarum*: vt congruat cum אָתָה *venit*. *prodigia*, *portenta*. cujusmodi sunt Eclipses. Genes. 1. vers. 14. eruntque לְאֹתֹת, Targum לְאָתִין *in signa*. Numer. 2. vers. 2. *Quilibet iuxta vexillum suum* בְּאֹתֹת, Targum בְּאַתְוָן *in signis domus patrum suorum*. In quolibet vexillo fuit signum seu imago, iuxta Talmudicos. in vexillo Ruben, hominis. Iudah, leonis. Ephraim, bouis. Dan, aquilæ, &c. ¶ Rabb. אוֹתוֹת *meteora*. Et סֵפֶר אוֹתוֹת *liber meteororum*. ¶ אוֹת *litera*, quæ est signum vocis prolatæ. Plural. אוֹתִיּוֹת *literæ*; cum iod heemanthi. Inde apud Grāmaticos אוֹת הַנּוֹסֶפֶת *litera addititia*. אוֹתִיּוֹת מִתְחַלְּפוֹת *literæ permutabiles* &c.

Chald. אִית *ens*; in יֵשׁ habes.

אזא Chald. אֲזָא *succendit*, in אָזְרָה inuenies.

אזב. אֵזוֹב *esob*, species, vel nomen herbæ, quam plærique volunt esse *Hyssopum*, ob vocabulorum conuenientiam. sed hyssopus in lingua Syriaca & Arabica זופא *Zufa* dicitur, diuerso prorsus vocabulo. Et esse exiguum humilemque fruticulum, ex parietibus erumpentem, constat ex 1. Reg. 4. vers. 32. *Et disserebat de arboribus; à cedro, quæ est in Libano, vsque ad* הָאֵזוֹב *esob, qui egreditur in pariete*. hoc est, à stirpe sublimi ad humilem. Erit igitur *parietaria* seu *ruta muraria*; seu *adiantum, capillus Veneris*. de quo Dioscorides 4. cap. ~~131.~~ 87. *umbrosis & palustribus, circa parietum aspergines, & fontium specus enascitur*. Arab. כוסבר אלביר cusbar albir, *coriandrum putei*. Ex hoc fiebat aspergillum seu aspersorium, ita vt fasciculus Esob, tribus caulibus constans, filo coccineo ad baculum cedrinum, alligaretur. Et baculus cedrinus cubiti, fasciculus Esob verò palmi vnius longitudinem habebat. Hoc aspergillo aspergebatur cùm sanguis victimarum, tum aqua lustrationis. Exod. 12. vers. 21. *Et accipietis* אֲגֻדַּת אֵזוֹב, Targum אֱסָרָא אֵזוֹבָא *fasciculum esob, & tingetis in sanguinem, qui fuerit in pelvi, & admovebitis ad superliminare*, &c. Leuitic. 14. vers. 4. *Avem vivam accipiet eam*, & *lignum cedri, & coccum, &* הָאֵזוֹב *esob, & tinget ea, & avem vivam in sanguine avis mactatæ* &c. *& asperget*, &c. Quia autem aspersio hæc in mundatione erat vltimum, ideò David, idque in signum impetratæ peccatorum remissionis, ita orat, Psalm. 51. vers. 9. תְּחַטְּאֵנִי בְאֵזוֹב *expiabis* vel *expia me cum esob, & mundabor*. Lxx. ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ *consperges me hyssopo*. Targum תַּרִי עֲלַי הֵיךְ כָּהֲנָא דְמַרִי בְאֵזוֹבָא עַל מְסָאֲבָא מוֹי אַדְיוּתָא מִן קְטַם תּוֹרְתָא *Asperges super me, sicut sacerdos, qui aspergit cum esob super immundum, aquas aspersionis, ex cinere vaccæ*. Explicat hisce Paraphrastes allusionem Prophetę ad vaccā ruffā, Nu. 19. v. 18. Ex. 24. v. 8. *Et accepit Moses istum sanguinē* (taurorū mactatorum) *& aspersit super populū*. Jd explicatur Hebr. 9. v. 19. *Moses cum omnia mandata secundum legem recitasset toti populo, sumpto sanguine vitulorum & hircorum, cum aqua & lana coccina, & hyssopo, simul & ipsum librum, & totum populum aspersit, dicens: hic est sanguis testamenti*. In hisce autem & similibus אֵזוֹב *esob*, per synecdochen *ipsum aspergillum* significat: sicut

in No-

cap. 87. 137.

in Novo T. Joh. 19. v. 29. *Illi verò implentes spongiã aceto, & ὑσσώπῳ circũponentes admoverũt ori ejus.* h.e. aspergulo. Syr. & posuerũt super זופא hyssopo. pro quo est *καλάμῳ calamo*, Matth. 27. v. 48. & Marc. 15. v. 36. Talm. אזוביון *hyssopus.*

אזד Chald. אֲזַד, idẽ quod אזל *abijt, exijt, prodijt.* Dan. 2. v. 5. & 8. *verbum à me* אֲזַדָּא *abijt, exijt.*

אזה Hebr. אָזָה, Chald. אֲזָא & אֲזֵי *succendit, accendit, arsit, ussit, adussit.* Deut. 32. v. 24. מְזֵי רָעָב *adusti fame.* Targ. נְפִיחֵי כְּפָן *inflati fame,* tumidi. ut מ formet participium vel nomen, א abjecto. aut potius à מָזָה, fit מְזֶה. plur. מְזִים. Regim. מְזֵי. R. Levi tamen accipit pro מסי *liquescentes*, literis זס permutatis: quòd fame corp⁹ liquescat. Chald. Dan. 3. v. 18. *& jussit* לְמֵזֵא *succendere fornacem septuplum, quàm dignum erat* לְמֵזְיֵהּ *succendere eum.* & v. 21. *& fornax* אֲזֵה *succensus erat magis.* pro אֲזָה, ad dilatandam literam gutturalẽ. Esa. 44. v. 18. *etiam* יַשִּׂיק, Targ. אֲזָא *accendit, & coquit panem.* Hos. 7. v. 6. כְּתַנּוּר *sicut fornax, cor eorũ.* Targ. כְּתַנּוּרָא דְאָזֵי לֵהּ נַחְתּוֹמָא *sicut fornax quem succendit sibi pistor.*

Partic. אָז, & mutato ה in י, אָזֵי, Chald. ז mutato in ד, cumq; Nun paragogico אֱדַיִן, frequẽtius בֵּאדַיִן, Syr. הָידֵין & הָידֵךְ, Arab. אד. ad, & ארן adan *tunc, eo tempore*: de præterito & futuro usurpatur. Gen. 4. v. ult. אז הוחל *tunc inceptum est vocare in nomine Domini.* Targ. בְּכֵן בְּיוֹמוֹהִי *tunc in diebus ejus.* Ps. 126. v. 2. אָז יִמָּלֵא *tunc implebitur risu os nostrum.* Exod. 15. v. 1. אָז יָשִׁיר *tunc cecinit Moses.* communiter autem hæc particula futurum, cui jungitur, in præteritũ mutat. Idẽ etiã in imperfectum mutat, sensu id indicãte. Esa. 35. 6. אָז יְדַלֵּג *tunc saltet, ut cervus, claudus.* Job. 38. v. 21. *scivisti* כִּי אָז *quod tunc nasciturus es.* pro אָז כִּי *tunc, quod nasciturus es.* Psal. 124. v. 3. אֲזַי *tunc vivos deglutivissent nos.* Dan. 2. v. 14. בֵּאדַיִן *tunc Daniel dedit consilium.* & v. 17. אֱדַיִן *tunc Daniel in domũ suam abijt.* ¶ Et cum מן vel מ præpositione, מִן אָז, vel מֵאָז *ex tunc, ab eo tempore, postq̃.* Jer. 44. v. 18. וּמִן אָז חָדַלְנוּ *& ex quo cessavimus suffire reginæ cœli.* Exod. 4. v. 10. *etiam* מֵאָז דַּבֶּרְךָ, Targ. מֵעִדָּן דְּמַלֶּלְתָּא *à tempore, quo locutus fuisti cum servo tuo.* Exod. 5. v. 23. וּמֵאָז בָּאתִי, Targ. וּמֵעִדָּן דְּעָלִית *& à tempore, quo ingressus sum ad Pharaonem.* Psal. 76. v. 8. *Quis stabit coram te* מֵאָז אַפֶּךָ, Targ. מֵעִדָּן דְּיִתְקַף רוּגְזָךְ *à tempore, quo invalescet ira tua.* ¶ Absolut. positum *retroacta* notat *secula*, & idẽ valet, quod *jam olim, à principio, ab æterno.* Prov. 8. v. 22. *Dominus possedit me initio viæ suæ, ante opera sua* מֵאָז *ex tunc*, Targ. מִן רֵישׁ *ab initio.* Ps. 93. v. 2. *parata sedes tua* מֵאָז *ex tunc.* Targ. מִן עָלְמָא *à seculo.* Lxx. ἀπὸ τότε *ex inde.*

Arab. אדא *quando, ubi.*

אזל Tria significat. I. אֲזַל, Chal. אֱזַל, Syr. אזל *ambulavit, abijt, recessit, profectus est, iter fecit.* 1. Sam. 9. v. 7. *cibus* אָזַל *abijt ex vasis nostris.* h.e. cessavit. Hier. *defecit.* Deut. 32. v. 36. *si videbit, quod* אָזְלַת יָד *abijt manus.* deficiunt vires, pro אָזְלָה, forma Chald. Hier. *infirmata est.* significat. a. hoc loco יד *man⁹, potentiã* aut *robur.* Job. 14. v. 7. אָזְלוּ, Targ. אֲזַלוּ *abierunt aquæ ex mari.* evanuerunt. Dan. 2. v. 17. *tunc Daniel in domum suam* אֲזַל *abijt.* Luc. 1. v. 17. *& ipse* יאזל *ibit ante eos.* Gen. 31. v. 21. וַיִּבְרַח, Targ. וַאֲזַל *& abijt ipse.* ibid. v. 30. *& nunc* הָלֹךְ הָלַכְתָּ, Targ. מֵיזַל אָזַלְתְּ *abeundo abijsti.* Prov. 20. v. 14. ואזל לו *& abit ipsi, tunc laudat.* Hier. *cũ recesserit.* Jer. 2. v. 35. *Quam* תֵּזְלִי *abibis vehementer, ad mutandum viam tuam.* pro תאזלי *abibis*, א deficiente. Hier. *Quam vilis facta es.* deduxit à זלל *vilis fuit.* ¶ Matth. 5. v. 13. *ad nihil* אָזְלָא *prodest.*

Nom. Subst. אזל *abitio, profectio, iter.* 1. Sã. 20. v. 19. *& sedebis juxta lapidem* הָאָזֶל *itineris,* Targ. אָתָא *signi.* quia lapis ille index erat itineris, vel signum iter facientibus. aut quod crebræ ad illum lapidem fierent profectiones & conventus. Lxx. τῷ ἐργὰβ ἐκείνῳ *juxta ergab illud.* Ezech. 27. v. 19. *& Dan* וְיָוָן מְאוּזָּל *& Græcia profectus*, h.e. ex uno loco in alium proficiscens. Targ. בִּשְׁרַיִן *in castris*; aut perpetuò in castris versans. pro מְאוּזָּל, Paul ex Piel.

Talm. אזלין *retia ex filis contexa.* אֲזָלִי ازلي *glomus fili crassioris neti*: ab שַׁל *nevit*: literis אע p[redacted]

II. Quod אזל hebraicè per metalepsin significat, id Arabibus idẽ verbũ significat propriè: unde אזל *azal* Arab. est, *paulũ cessavit, defecit, desijt, evanuit, perijt.* qui. n. abit, evanescit. Ps. 9. v. 7. ואזלת *& perijt memoria eorum.* Act. 41. *& non* אזל *cessavit persequi.* ازلة אזלה azle *cessatio.* pl. אזלאת azlet *cessationes.*

III. Per contrarium, אזל yzul, & תאזל tizul *continuus, æternus.* מן אלאזל men alizul *continuè, semper, omni tempore.* ازلي אזלי azli *durabilis, expers principij & finis, antiquus, æternus.* Fœm. אזליה azlijah *æterna.*

אזן Inde Piel אִזֵּן, Hiphil הֶאֱזִין *audivit, auscultavit, attendit, aurẽ advertit, inclinavit, accõmodavit, auribus percepit*; obtẽperavit: *ponderavit, unum cũ altero contulit.* Eccl. 12. v. 10. *Docuit scientiam populũ*, ואזן *& audivit* sive *intendit, & investigavit.* Targ. וַאֲצֵית לְקָל חַכִּימַיָּא *& attendit voci sapientum.* Lxx. καὶ οὖς *& auris.* legerũt אזן. Deut. 32. v. 1. הַאֲזִינוּ, Targ. אֲצִיתוּ *attendite sive audite cæli.* Job. 32. v. 12. אָזִין, Targ. אֲצִית *attendam ad intelligentias vestras.* pro אַאֲזִין *audiam* Prov. 17. v. 4. *Mendax* מֵזִין

attendit

attendit ad linguam fallaciarum. pro מֵזִין audiens. construitur primò absolute, deinde cum particula אֶת.

Nom. Subst. אֹזֶן, Chald. ז in ד mutato אודן, Arab. אדן aden, ἀκοὴ auris; auditus organum. Dual. אָזְנַיִם, Chald. אדנין, Syr. אדנין, Arab. אדנין edenin, & plur. אדאן adin aures. Lev. 8. v. 23. אֹזֶן, Targ. אדנא auris Aharon dextra. Psal. 115. v. 6. אָזְנַיִם, Targum אודנין sive אודניא aures illis, & nō audiūt. ¶ Phrases: 1. aurē revelare, est, indicare aliquid. 1. Sam. 20. v. 2. nec יִגְלֶה אֶת־אָזְנִי revelabit aurem meā. Targ. יְחַוֵּי לִי indicabit mihi. ibid. v. 12. וְגָלִיתִי אֶת־אָזְנֶךָ & revelabo aurē tuam. Targ. וַאֲחַוֵּי לָךְ & indicabo tibi. 1. Sam. 9. v. 15. & Dominus גָּלָה אֶת־אֹזֶן revelavit aurē Samuelis. Targ. & à Domino אִתְאֲמַר dictum fuit Samueli. Job. 36. v. 10. וַיִּגֶל אָזְנָם & revelavit aurē ipsorum, ad disciplinam. & v. 15. & revelabit in oppressione אָזְנָם aurem ipsorum. Latinis est, in aurē dicere. ¶ 2. In auribus alterius loqui. h.e. ante ipsum, coram, ipso audiente. Jud. 7. v. 12. etiam dixisti בְּאָזְנַי in auribus meis. Targ. קֳדָמַי corā me. Ezech. 10. v. 13. vocatur rota בְּאָזְנַי in auribus meis. Targ. וַאֲנָא שְׁמַע & ego audio, me audiēte. Gen. 23. v. 16. & respondit Ephron Abrahamo בְּאָזְנֵי בְנֵי חֵת in auribus filiorū Het. Gen. 23. v. 13. & locutus est ad Ephron בְּאָזְנֵי עַם הָאָרֶץ in auribus populi terræ. Vulg. circumstante populo ejus. Exod. 17. v. 10. pone בְּאָזְנֵי in auribus Iosuæ. in memoriam revoca. Jer. 2. v. 2. abi & prædica בְּאָזְנֵי יְרוּשָׁלַםִ in auribus Ierusalem. Targ. קֳדָם עַמָּא דִי בִירוּשְׁלֶם coram populo, qui est Ierusalem. [redacted]. Jos. 8. v. ult. Quod non legit Iosua נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל coram toto cœtu Israel. particulam נֶגֶד coram, Lxx. hîc reddunt εἰς τὰ ὦτα in aures. Luc. 4. v. 21. Hodie impleta est hæc scriptura ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν in auribus vestris, i.e. vobis audiētibus.

Heemant. מֹאזְנַיִם, Chald. מאזנין & מאדנין, Syr. מאסנא, Arab. מואזין muasin, & מאזאן misin, & מִיזַאן libra, lancem utramq; tanquam aurem utrinq; habens, bilanx. ¶ Rabb. libra Zodiaci. Psal. 62. v. 10. בְּמֹאזְנַיִם Targ. בְּמַסְחֲתָא in bilance ad ascendendum. si imponantur bilanci, leviores erunt vanitate. Prov. 11. v. 1. מֹאזְנֵי מִרְמָה libra fallaciæ, abominatio Domini.

אֲזֵנִים arma, in זון reperies.

Arab. וזן vazan pondus. אלוזן idem. وزنة וזנה vazna libella vel selibra. توازن תואזן ponderatus fuit. & תואז ponderatio.

אזר Piel אִזֵּר. Hiphil הֶאֱזִיר cinxit, accinxit. Absolute, cinctus, accinctus est vel fuit. Niphal נֶאְזַר. Hithpael הִתְאַזֵּר accinxit se. accingimur autem parantes aut expedientes nos ad iter, aut res gerendas. ¶ Præcingunt item se, qui ad ministrandum se parant: Inde per metaphoram accingi, est parare, aut expedire se ad aliquid agendum. Job. 38. v. 2. אֱזָר־נָא accinge, quæso, veluti vir, lumbos tuos. Targ. זְרוֹז expedi. Jer. 1. v. 17. & tu תֶּאְזֹר accinges lūbos tuos. Targ. תַּתְקֵף cōfortabis. 1. Sam. 2. v. 4. & labascētes אָזְרוּ חָיִל accincti sunt robore. Esa. 45. v. 5. אֲאַזֶּרְךָ accingā te, & nō novisti me. Targ. סַעֲדְתָּךְ fulcivi te, juvi te. Lxx. ἐνίσχυσά σε roboravi te. qui cincti sunt expeditiores sūt, atq; etiā fortiores. Job. 30. v. 18. super tunicam meā יַאַזְרֵנִי accinget me. Inde apparet, unde translatæ sint phrases præcedentes. Psal. 93. v. 1. Dominus robore הִתְאַזָּר accinxit se.

Nom. אֵזוֹר cingulū. Esa. 5. v. 27. nec aperietur אֵזוֹר חֲלָצָיו cingulum lumborū ejus, i.e. robur.

Arab. איזר linteum, sindon. plur. אזור lintea. ازير איזר uzajar linteolum.

Rabb. אזור cingulū primi mobilis, Zodiacus.

אחא Chald. אֲחָא consuit, in אחה reperies.

אחב Arab. אחוב uchub stupa lini.

אחד Duo significata habet. I. אָחַד unitus, conjunctus, copulatus fuit. Hithpael הִתְאַחֵד univit se, unicus, solitarius fuit. Gen. 49. v. 5. In cœtu ipsorum ne תֵּחַד כְּבֹדִי uniatur gloria mea, id est, anima. pro תֵּאָחֵד. Esa. 14. v. 20. non תֵחַד אִתָּם uniaris cum ipsis in sepultura. Ezech. 21. v. 16. הִתְאַחֲדִי uni te. sis solitaria in alieno loco.

Nomen אֶחָד, in pausa אֶחָד, & אַחַת, per aphæresin חַד. Chald. חַד, Arab. אחד ahad, & ואחד unus. Gen. 1. v. 5. & factus est dies אֶחָד, Targ. חַד unus. pro אֶחָד, in pausa. Ezech. 33. v. 30. & locutus est חַד אֶת אַחַד unus cum uno, i.e. altero. Ezech. 18. v. 10. & fecerit אָח מֵאַחַד unū de aliquo ex illis. abjecto ר vel ה. Malach. 2. v. 15. & quid הָאֶחָד unus. Lxx. ἄλλο aliud, quasi אחר; ob similitudinē literarum ד ר. Deut. 6. v. 4. audi Israel, Dominus Deus noster, Dominus אֶחָד, Targ. חַד unus. ubi ד magnum notat quatuor mundi plagas, in quibus habet Deus imperium. sed quid notat ע magnū in שְׁמַע præcedente? septuaginta nomina Israelis, & Legis interpretationes. Macrob. lib. 1. Saturn. c. 23. Assyrij Deo, quem summū maximūq; venerantur, Adad nomē dederunt. ejus nominis interpretatio significat unus. verū Ahhad potius dicendū fuerat. Job. 13. v. ult. Quis dabit mundū ex cōtaminato? לֹא אֶחָד non unus. Lxx. ἀλλ᾽ οὐδείς sed nullus. nemo. ¶ Variè autē accipitur: 1. pro quodā. Gen. 26. v. 10. Penè cubuisset אַחַד הָעָם unus populi, cū uxore tua. Lxx. τὶς aliquis populi. ¶ 2. pro alter, cùm repetitur. 2. Sam. 14. v. 5. & percusserūt הָאֶחָד אֶת־הָאֶחָד unus unū, h.e. alterum. ¶ 3. לֹא אֶחָד, Arab. לם אחד nō unus, pro nullo. Exod. 9. v. 6. de

v. 6. *de pecore filiorum Israel non mortuum fuit* אחד *unum.* LXX. οὐδὲν *quicquam.* Job. 13. v. ult. quod est supra allegatum. ¶ 4. pro *primo.* Num. 29. v. 1. *& in mense septimo* באחד לחדש *in uno mensis,* hoc est, primo mensis die. LXX. μιᾷ τοῦ μηνὸς *una mensis.* Marc. 16. v. 2. τῆς μιᾶς σαββάτων *una sabbathorum.* ¶ 5. כְּאֶחָד, Chald. & Syr. כַּחֲדָא & אַכְחֲדָא *quasi unus,* id est, *unà, simul.* Esa. 65. v. 25. *Lupus & agnus pascentur* כאחד *unà.* pariter. ¶ 6. לאחד אחד *sigillatim.* Esa. 27. vers. 11. *& vos colligemini* לאחד אחד *sigillatim, filij Israel.* PLURAL. אֲחָדִים, Chald. חֲדִין *uni.* Gen. 11. v. 1. *& erat omnis terra labium unum, & verba* אֲחָדִים *una,* hoc est, *eadem,* quæ ab universis & singulis intelligerentur. Targ. *lingua una & sermo unus.* Gen. 27. v. 44. *& manebis cum ipso* יָמִים אֲחָדִים *dies unos.* Targ. יוֹמִין זְעֵרִין *dies paucos.* LXX. τινὰς *aliquos.* Gen. 29. v. 20. *& fuerunt in oculis ejus* כְּיָמִים אֲחָדִים, Targum כְּיוֹמִין זְעֵרִין *sicut dies pauci.* LXX. ὀλίγαι *pauci.* Ezech. 37. v. 17. *erunt* לַאֲחָדִים *in unos.* h. e. *unita & conjuncta,* sicut res una.

FOEM. אַחַת, pro אַחֶדֶת, eliso ד, Chald. אֲחָדָה, in Daniele חֲדָה. Arab. אחדי & אחדה ahada *una.* Gen. 2. vers. 21. *& accepit* אחת, Targ. חֲדָא *unam de costis ejus.* Jer. 10. v. 8. ובאחת *& simul stultescent.* h. e. כלם כאחד *omnes sicut unus.* ¶ ABSOLUTÈ positum, denotat *unam* vel *rem* vel פַּעַם *vicem.* Psal. 27. vers. 4. אחת *unam petij à Domino.* h. e. *unum.* Job. 39. v. 35. אחת *unam locutus sum, & non respondebo.* Targ. חֲדָא זִמְנָא *una vice.* semel. Exod. 30. v. 10. *& expiabit Aharon super cornua ejus* אחת בַּשָּׁנָה *semel in anno.* Zach. 8. v. 21. *& ibunt* יושבי אחת אל־אחת scilicet עיר *habitatores unius* (urbis) *ad alterius,* scilicet habitatores.

Rabb. אחד ואחד *unusquisq, quilibet, singuli.* ☞ אחדות *unitas.* ☞ התאחדות *unio, unitio.*

Chald. לַחֲדָא, Arab. חרא & עלי חרא *ad unum, unicè, singulariter, valdè.* ☞ לחוד & בלחוד, Syr. בַּלחוד *tantùm.* ☞ לחודאית *seorsim, per se.* ☞ חרנאית *singulariter, numero singulari.* חד עם מחדא *ilico, statim.* ☞ חד חד *quilibet.* חד *invicem.*

Arab. כל אחד *unusquisq.* ☞ חראי *primus.* ☞ ואחרה *una vice, semel.* ☞ אחדהם *unus ipsorum.*

II. Chald. אֲחַד, Arab. אחד achad *apprehendit, tenuit,* in אחז; & alia, in יַחַד, & חוד invenies.

אחה Duo significat. I. Rabb. אָחָה, Chald. אֲחָא. Syr. אָחִי. PIEL. אִחָה. Chald. אַחָא *fibulâ consuit, concinnavit, resarcivit vestes laceras.* HITHPAEL התאחא *consarcinatus fuit.* Eccl. 3. v. 7. *tempus* לִתְפּוֹר, Targ. לאחאה בְּזִיעָא, al. לְאַחָאָה *ad consuendum.*

איחוי *textura, species, consarcinatio.* ☞ אחא *fibula.*

NOM. hebr. אָח, Chald. אַח, Arab. אחא aho *frater*: à conjunctione sive consociatione. Gen. 24. v. 29. *& Rebeccæ erat* אָח, Chald. אֲחָא *frater.* In REGIMINE, & cum affixis pro ה tertia radicis litera recipit apud Hebræos י, apud Chald. & Syros ו, apud Arabes א quiescens; ut אָחִיו, Chald. אֲחוּהִי, Syr. אַחוּהי, Arab. אחאה ahohu *frater ejus.* Gen. 14. v. 13. אֲחִי אֶשְׁכֹּל וַאֲחִי עָנֵר, Targ. אֲחוּהִי דְאֶשְׁכֹּל וַאֲחוּהִי דְעָנֵר *frater Escol, & frater Aner.* Gen. 4. v. 7. *surrexit Cain contra Hebel* אחיו, Targ. אֲחוּהִי *fratrem suum.* & v. 8. *ubi Hebel* אָחִיךָ, Targ. אֲחוּךְ *frater tuus? Num custos* אָחִי, Targ. אֲחִי *fratris mei ego sum?* Luc. 20. v. 28. *Accipiet* אֲחוּהִי *frater ejus uxorem illius.* ¶ Per Metaphoram, אח *frater,* pro *simili.* Job. 30. v. 29. אח *frater fui draconibus,* וְרֵעַ *& socius filiabus struthionis.* h. e. *similis,* voce scilicet lugubri & flebili. Prov. 18. v. 9. *etiam remissus in opere suo,* אח *frater est domino dissipanti.* hoc est, *similis.* Targ. חַבְרָא *socius.* ¶ Rabb. אין לה אח *non est ei frater:* de dictione, cui similis non occurrit in Biblijs. Sic Eccl. 35. *Qui effundit sanguinem, & qui fraudat mercenarium, fratres sunt.* & Hesiod. in Theogonia. ὕπνος ἀδελφὸς ὁ θάνατος *somni frater, mors.* unde Ovid. *stulte, quid est somnus, gelidæ nisi mortis imago?* PLUR. אַחִים, Chald. אַחִין, Arab. אחות ihuat *fratres.* Prov. 6. v. 9. *mittens dissidia inter* אחים *fratres.* Deut. 1. v. 28. אַחֵינוּ, Targ. אַחָנָא *fratres nostri liquefecerunt cor nostrum.* 1. Paral. 12. vers. 2. מֵאֲחֵי שָׁאוּל *de fratribus* sive *propinquis Saulis.* Dicuntur autem *fratres* in Sacris literis quatuor modis. ¶ 1. Naturâ, *qui sunt ejusdem parentis, germani.* ¶ 2. *Cognatione;* cognati, agnati, propinqui. Gen. 14. v. 14. *Audivit Abraham quod captus esset* אָחִיו *frater suus.* h. e. *nepos.* Gen. 13. v. 8. *Nam viri* אַחִים, Targ. אַחִין *fratres nos sumus.* h. e. cognati, amici. ita Matth. 13. v. 55. *fratres Christi dicuntur Iacobus, & Iose, & Simon, & Iudas.* h. e. *consanguinei.* ¶ 3. Gente, *gentiles.* unde omnes Israelitæ dicuntur אחים *fratres.* Num. 25. v. 18. *Cozbi filia principis Madianitarum* אֲחֹתָם *sororis* sive *popularis ipsorum.* ¶ Item *res inter se convenientes* seu *similes,* ut dictum superius; & consociatæ seu cohærentes inanimatæ licet, *fratres* dicuntur, vel etiam *sorores.* ut Exod. 26. v. 17. *Quinq, cortinæ erunt consociatæ,* אִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ *quælibet ad sororem suã.* Targ. חֲדָא עִם חֲדָא *una cũ altera.* Sic Levit. 18. v. 18. וְאִשָּׁה אֶל־אֲחֹתָהּ *& uxorem ad sororẽ ejus non duces.* quidam exponunt *unam ad alteram.* verũ non de digamia, sed de con-

sanguinitate ibi agitur: nec præcedit aliquid de duobus, ut in alijs. FOEM. אָחוֹת, mutata ה tertia radicali in ו. Chald. אֲחָת. Syr. חת. Arab. אֹחת ocht *soror*. PLur. אֲחָיוֹת, Chald. אַחְוָן, Syr. אַחְוָן, Arab. אֹחוה *sorores*. Gen. 12. v. 13. *Dic quæso* אֲחֹתִי, Targ. אֲחָתִי *soror mea tu*.

אַחֲוָה, Arab. אחוה ochuva *fraternitas*, fratrum cœtus & conjunctio. Zach. 11. v. 14. *Ad labefactandum* אַחֲוָה *fraternitatem*. LXX. τὴν διαθήκην *fœdus in Iudam & Israelem*.

Chald. & Syr. אחין *cognatus*, *propinquus*. plur. אַחַיִן *cognati*. Rō. 9. v. 3. pro אַחַי וְאַחְיָנַי *fratribus meis*, *& cognatis meis*. אַחְיָנוּת *cognatio*. אחאב & אחב *frater patris*.

Rabb. אחיות *retentio*.

¶ I. אָחוּ, Talm. אַחְוָה *locus graminis*, ubi pascutur pecora, *graminetum*, *pratum*, *carectum*. Gen. 41. v. 2. & 18. *& pascebant* בָּאָחוּ *in prato*. Targ. בגו גומיא *in medio carectorum*. LXX. ἐν τῷ ἄχει; retinuerunt vocem hebraicam, legeruntq; אחי; similitudine literarum ו׳ decepti. at in editione Basiliësi habetur: ἐν τῇ ὄχθῃ *in ripa*. Iob. 8. v. 11. *Aut crescet* אָחוּ, Targ. עַרְקָא *carectum absq; aqua?* PLur. אחים *prata*. Hos. 13. v. 15. *inter* אַחִים *carecta fructificabit*. alia lectio habet אחים *fratres*.

אָח *vas* in quo ignis accenditur, *caminus*. Ier. 36. v. 22. *&* הָאָח *focus erat succensus coram eo*. h. e. ligna in foco ardebant. Targ. נוּרָא *ignis*. Ibid. v. 23. *super igne*, *qui erat super* הָאָח *foco*. Targ. גומרין *carbonibus*.

הָאָח Interjectio gaudentis & exultantis, *euge*. Psal. 35. v. 23. *& dilataverunt super me os suū*, *& dixerunt* הֶאָח הֶאָח *euge euge*. Targ. חֶדְוָא *gaudium*. ¶ אָח Ezech. 21. v. 20. significat צער ואבל; ut, אָח *ach*, *facta est in fulgur*.

אחז אֲחַז, Chald. ו in ד mutato, אֲחַד, Syr. אֲחַד, Arab. אחד *prahendit*, *comprehendit*, *apprehendit*, *tenuit*, *obtinuit*, *retinuit*, *continuit*, *clausit*, *detinuit*, *cohercuit*, *cepit*, *accepit*, *occupavit*, *expugnavit*, *potitus fuit*, *possedit*, *habuit*. Hebr. construitur dupliciter: 1. cū Accusativo nominis, aut pronominis; Exod. 15. v. 14. *Timor* אָחַז *apprehendit incolas Palestinæ*. Targ. אֲחַדְתִּנּוּן *apprehendit eos*. Ibid. v. 15. *Principes Moab* יֹאחֲזֵמוֹ, Targ. אַחֲדִנּוּן *apprehendit eos tremor*. 1. Reg. 6. v. 10. וַיֶּאֱחֹז *& comprehendebat domum lignis cedrinis*. h. e. contignabat sive connectabat trabes inter se, aut parietibus utrinq; adjungebat. Targ. וּטְלַל *& operuit*. 2. cum Ablativo mediante ב præpositione. Exod. 4. v. 4. *extende manum tuam* וֶאֱחֹז בִּזְנָבוֹ, Targ. וַאֲחַד בְּזַנְבֵהּ *& apprehende in cauda ejus*. Psal. 73. v. 25. אָחַזְתָּ בְּיַד יְמִינִי *apprehendisti in manu dextra mea*. h. e. me defendis, gubernas, &c. Cant. 3. v. 8. *omnes*

אֲחֻזֵי חֶרֶב *apprehensi gladio*, id est, accincti. Nehē. 7. v. 3. *Ipsi stantes* יָגִיפוּ *claudent januas*, וֶאֱחֹזוּ *& continete*. ¶ Chald. Gen. 19. v. 7. *& ostium* סְגַר, Targ. אֲחַד *clausit*. Amos 3. v. 5. וּמִיחַר לָא אָחַד, Targ. וְלָכֹד לֹא יִלְכֹּד *& capiendo non capiet*. Gen. 20. v. 18. *Quia* עָצוֹר עָצַר, Targ. מֵיחַד אֲחַד *cohibendo cohibuit Dominus omnem matricem*. ¶ Syr. Matth. 6. v. 6. וַאחוד *& claude januam tuam*. 1. Cor. 7. v. 2. *Propter scortationem quilibet uxorem suam* יֵאחוד *habeat*, *& fœmina maritum suum* תאחוד *habeat*. Luc. 5. v. 5. *Noctem totam laborantes nihil* אַחֲדן *cepimus*. Ioh. 20. v. 22. *& si* תאחדון *retinueritis*, אחידין *retenta erunt*. ¶ Arab. Psal. 18. אחדני *accepit me*. Psal. 35. תַאחֻדְהֻם *apprehendat eos*. Gen. 3. *donec redeas in terram* אלתי מנהא אֻחִדְת *ex qua sumtus es*. Alc. 29. אַלכתאב חֻד *accipe librum*. Ibid. פא אחדת מן דונהם חגאבא *& accepit ab illis peplum*. Alc. 30. חֻדְהָא וַלָא תַחַף *apprehende illum*, *nec timeas*. NIPhal. נֶאֱחַז & נֹאחַז *prehensus*, *comprehensus*, *detentus fuit in possessione*, *possedit*. Arab. אֻחִד. Iosuæ 22. v. 9. *ad terram* אֲחֻזָּתָם, Targ. אַחְסַנְתְּהוֹן *possessionis earum*, *quam* נֹאחֲזוּ־בָהּ; Targ. אַחְסִינוּ־בַהּ *possederunt*. ibidem v. 19. וְהֵאָחֲזוּ, Targ. וְאַחְסִינוּ *& possidete inter eos*. PIEL אִחֵז *apprehendit*, &c. Iob. 26. v. 9. מְאַחֵז *tenens faciem solij*. HIPhil הֶאֱחִיז, Syr. אוֹחֵד, Arab. אוחד *auchad*. Hebr. ex Pyal: 2. Paral. 9. v. 18. *& in auro ad thronum* מָאֳחָזִים *apprehensi*, id est, affixi. pro quo habetur 1. Reg. 10. v. 19. מֵאַחֲרָיו *post illum*. retrò. Syr. Matth. 21. vers. 33. וַאוחדה *& elocavit eam agricolis*. Arab. Psal. 10, יוחדון *comprehendentur*. Matth. 6. v. 21. *ubi* תוחד *habueris thesaurum tuum*. HIThp. Chald. אִתְאֲחַד, Syr. אֶתְאֲחֵד, Arab. אתאחד atchad *prehensus*, *captus fuit*. Chald. Num. 5. v. 13. *non* נִתְפָּשָׂה, Targ. אִתְּחֲדַת *comprehensa fuit*. Syr. Act. 21. v. 30. *& statim* אתתחדו *clausæ sunt portæ*. Actor. 2. v. 24. *non fieri potuit*, דְּנֶתְאַחֵד *ut teneretur funibus Inferni*. Arab. Matth. 22. ואחדהא *& duxit illam frater ejus secundus*. & mox: *omnes* אתחדוהא *habuerunt illam*. לם יתחד *non capitur*.

NOM. אָחֻז & אָחוּז *retentus*, *possessus*. Esth. 1. v. 6. אָחוּז *comprehensus funibus byssinis*. 1. Paral. 24. v. 6. אָחֻז *retentum pro Eleasar*. hoc est, possessio.

FOEM. אֲחֻזָּה, Chald. אַחְסַנְתָּא *portio apprehēsa*, *res possessa*, *possessio*, *fundus*, *hæreditas*; בָּתִּים וְקַרְקָעוֹת *domus & fundi*. Gen. 23. v. 4. *Date mihi* אֲחֻזַּת קֶבֶר, i. e. אחוזת קרקע לבית הקבורה *possessionē* vel *portionē fundi pro sepulchro*. cōprehēdit bona imobilia, domos & fūdos, quorū possessio est ppetua. Gē. 47. v. 11. *& dedit eis* אֲחֻזָּה, Targ. אַחְסָנָא *possessionē in Aegypto*. Chal. אֲחִידָא, Lev. 19. vers. 20. *Ancilla* נֶחֱרֶפֶת, Targ. *despon-*

deſponſata viro. ¶ Deinde, *cõprehenſio hominum, cœtus.* Gen. 26. v. 26. וַאֲחֻזַּת מֵרֵעֵהוּ, Targ. וְסִיעַת מְרַחֲמוֹהִי *& cœtus ex amicis ejus,* pro אֲחֻזַּת רֵעָיו. Eſt autem cõſtructio, qualis Pſal. 80. v. 14. חֲזִיר מִיַּעַר *aper de ſylva.* Lxx. καὶ ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ *Hochozad pronubus ejus.* Hier. *& Ochozat amicus ejus.* acceperunt אֲחֻזַּת pro *Proprio.* & νυμφαγωγός pro *amico.* ſpecies pro genere.

Rabb. אֲחוּזָא *congelatio.* אֲחֻזַּת דָּם *congelatio ſanguinis.* morbus lethalis, niſi ſanguis ſtatim educatur. *pleuritis.*

Syr. אַחִיר & אַחִידַי & אַחִידָן *potens, fortis, dominator,* אַחִיד כֹּל *continens omnia.* Deus, παντοκράτωρ. אוּחְדָן *potentia.*

Arab. אחדה achdâ *apprehenſio.* Plural. אחדאת achdet *apprehenſiones.* אחד achd *retentio, contractio.* מאחוד machud *conſtrictus.* אחיד אל ענב achid aleneb *congelatum uvæ,* ſuccus uvæ inſpiſſatus.

Chald. אֲחִידָן *clauſa, ſecreta.* Dan. 5.

אחל אהל *preces, petitiones,* ut congruat cum חלה *oravit.* PLUR. אֲחָלִים. REGIM. 2. Reg. 5. v. 3. אַחֲלֵי אֲדֹנִי *preces domini mei, ſint coram Propheta.* vel *utinam, domine mi.* LXX. ὄφελον *utinam.* Targum טוּבֵי רִבּוֹנִי *peto à domino meo, ut veniat.* vel, *beatus dominus meus:* ſicut אַשְׁרֵי *beatus.* Pſal. 119. verſ. 5. אַחֲלַי *preces meæ ſunt ut,* id eſt, utinam *dirigantur viæ meæ.* ſicut אַשְׁרֵי *beatus ego.*

Talm. אֲחִילוּ eſt *ignis oſſium.* h. e. febris membrorum, *febris hectica.*

אחם Arab. אחם acham *dehoneſtavit, conviciatus eſt.* מאחום machum *dehoneſtatus.* Plur. מאחימין machumin *dehoneſtati.*

Talm. אֲחִימָן, *idoli* nomen.

אחן Arab. אחין *Draco.* Avic.

אחס Arab. אחסא *uterus.*

אחר אָחַר, Arab. אחר *moratus, cunctatus fuit, tardavit, moram fecit, ceſſavit, commoratus fuit, diſtulit.* Gen. 32. v. 4. *Cum Laban habitavi,* וָאֵחַר, Targum וְאוֹחֲרֵת *& moratus ſum hucuſq;.* pro וָאֶאֱחַר, ut א radicale omiſſum quieſcat in Zere. 2. Sam. 20. v. 5. וַיּוֹחֶר *& morabatur uſq; ad tempus, quod dixerat ei.* pro יאחר mutato א in ו. PIEL. אִחַר, Chald. אַחַר *moram traxit.* Gen. 34. v. 19. *&* אֵחַר *cunctatus fuit adoleſcens, facere rem iſtam.* Pſal. 127. v. 2. *vanum eſt vobis, ô manè ſurgentes,* מְאַחֲרֵי שֶׁבֶת *moram facientes ſedendo.* h. e. qui occupati eſtis in opere veſtro totum diem ad veſperam uſq;. LXX. μετὰ τὸ καθῆσθαι *poſtquam ſederitis.* acceperunt pro מְאַחֲרֵי, *poſt, poſtquam;* abſentibus punctis Prov. 23. v. 30. לַמְאַחֲרִים *moram trahentibus apud vinũ.* qui totum diem, ad veſperam uſq;, potãt

vinum. Habacuc. 2. v. 3. *Quia veniendo veniet, non* יְאַחֵר *tardabit.* Targ. יִתְעַכַּב. Gen. 24. verſ. 56. *& dicebat ad eos, ne* תְּאַחֲרוּ אֹתִי, Targ. תְּאַחֲרוּן יָתִי *retardetis me.* nẹ detineatis. LXX. κατέχετέ με. Jud. 5. v. 28. *cur* אֵחֲרוּ, Targ. אַחֲרוּן *tardaverunt pedes quadrigarum ejus?* eſt cum · propter ח, quod eſt cum ֲ. HIPHIL Chald. אוֹחַר. Exod. 32. v. 1. *Quod* בּוֹשֵׁשׁ, Targ. אוֹחַר *moram faceret Moſes deſcendendo ex monte.* Syr. אַוְחַר, Arab. אַוְחַר *moratus fuit.* Syr. Heb. 10. *veniet, qui venturus eſt, nec* יַוְחַר *tardabit.* Matth. 25. *Cùm autem* אַוְחַר *morã faceret ſponſus.* Arab. Pſal. 20. *Nec* תַּוְחַר *moreris.* HITHP. Arab. אתוחר *atvachar,* & אתאחר *tardatus fuit, fuit poſterior, ceſſavit, morã traxit, relictus fuit.* Syr. p̣ proſtheſin שַׁוְחַר. Inde paſſ. אֶשְׁתַּוְחַר & אֶשְׁתַּחַר: Act. 20. v. 16. *Ne* יִשְׁתַּוְחַר *moraretur ibi.* Rom. 11. v. 3. *& ego ſolus* אֶשְׁתְּחַרֵת *relictus ſum.* 1. Theſ. 4. מְשַׁתַּחְרִינַן *quod poſteriores non erimus in adventu ejus.*

NOM. forma dageſſata, inſtar מַקֵּל: ut אַחֵר *alius.* Plur. אֲחֵרִים *alij.* Fœm. אַחֶרֶת *alia.* Plur. אֲחֵרוֹת *aliæ.* Gen. 43. v. 13. *& dimittat vobis fratrem veſtrum* אַחֵר, Targ. אַחֲרָן *alterũ.* LXX. τὸν ἕνα *unum.* legerunt אחד, ob literarum ד׳ ר׳ ſimilitudinem. Vulg. *quem tenet in vinculis;* ſenſum reddidit. Pſal. 16. verſ. 4. *Multiplicẽtur dolores eorum* אַחֵר מָהָרוּ. h. e. שֶׁהֵם מְמַהֲרִים לְאֵל אַחֵר *qui feſtinant ad deum alium,* quam ſanctos, & אַדִּירִים, de quibus v. 3. Targ. וּמִן בָּתַר כֵּן *& poſt hæc.* LXX. μετὰ ταῦτα *poſtea.* legerunt אחר *poſtea,* abſentibus punctis. Pſal. 108. v. 14. *In generatione* אַחֵר *altera, deleatur nomen ipſorum.* LXX. μιᾷ *una.* legerunt אֶחָד, ob lit. ד׳ ר׳ ſimilitudinem.

אָחוֹר, Chald. אֲחוֹר *finis, poſteri⁹, poſtremitas.* ¶ Adver. Pſal. 56. v. 10. *tunc convertẽtur hoſtes mei* אָחוֹר *retrorſum.* Targ. מְחַזְּרֵי קְדָל *obvertentes cervicem.* terga vertentes, fugientes. Pſal. 78. v. 66. *& percuſſit hoſtes ejus* אָחוֹר (in) *poſteriori.* Targ. בִּטְחוֹרַיָּא בַּאֲחוֹרֵיהוֹן *ulceribus* ſive *ficubus in poſterioribus eorum.* Cũ ל, ut לְאָחוֹר *ad poſteri⁹, retrò, retrorſum.* Pſal. 114. v. 5. *Quid tibi mare quod fugias: Iordane, quod cõvertaris* לְאָחוֹר *retrorſum.* Jer. 7. v. 26. וַיִּהְיוּ לְאָחוֹר וְלֹא לְפָנִים *& fuerunt retrò, & non ante.* R. David. *maledictio & non benedictio.* Targ. וְאַחְזַרוּ בְּפוּלְחָנִי קְדָל וְלָא שַׁוִּיאוּ דַּחַלְתִּי לָקֳבֵל אַפֵּיהוֹן *obverterũt in cultu meo cervicẽ, nec poſuerunt timorẽ meũ ante faciem ſuam.* ¶ Eſa. 42. v. 22. *& audiet* לְאָחוֹר, Targ. לְסוֹפָא *ad finem.* tandẽ, in fine dierũ. Eſa. 41. v. 23. הַגִּידוּ הָאֹתִיּוֹת לְאָחוֹר. Hieron. *annunciate, quæ ventura ſunt in futurũ.* Targ. חַוּוּ דְּאָתְיָן לְסוֹפָא *annunciate quæ ventura ſunt tandem.* Et lit. ל ſubintellecta, Gen. 49. v. 17. *& cecidit eques ejus* אָחוֹר, Targum לַאֲחוֹרָא *retrorsũ.* & cũ ב *in,* Prov. 29. v. 11.

 omnem

omnem spiritum suum profert stultus: at sapiens באחור *in fine* sive *tandem compescet eam.* ¶ Significat item אָחור *occidentem.* Job. 23. v. 8. *ecce* קֶדֶם, Targ. לְמַדִינְחָא *ad orientem ibo, & non ipse adest:* וְאָחור, Targ. וּלְמַעַרְבָא *& ad occidentem, nec intelligam eum.* Esa. 9. v. 12. *Syria* מִקֶּדֶם, Targum מִמַּדִינְחָא *ab oriente, & Philistim* מֵאָחור, Targ. מִמַּעַרְבָא *ab occidente.* Lxx. ἀφ' ἡλίου δυσμῶν *à Solis occasu*: quem quidem vocabulum אָחור significat, quia hominis facies ad ortum convertitur. ¶ Plur. אחורים *posteriora, postremitates.* 1. Reg. 7. v. 25. *& omnia* אֲחֹרֵיהֶם *posteriora eorum erant introrsum.* de posterioribus duodecim boum. Ezech. 8. v. 16. אֲחֹרֵיהֶם *posteriora eorum ad templum Domini, & facies eorum ad ortum.* significat itaq; אָחור, ut ex allegatis videre est, tria præcipuè: 1. *finem.* 2. *posteriorem partem hominis.* 3. *partem mundi posteriorem*, hoc est, occidentem.

Heemant. אַחֲרוֹן, Chald. אוֹחֲרָן, & חוֹרָן *posterior, postremus, ultimus.* Plural. אַחֲרֹנִים, Chald. אוֹחֲרָנִין, & חֲרוֹנִין *postremi.* Foemin. אַחֲרוֹנָה *postrema.* Esa. 48. v. 11. *ego sum primus, etiam ego* אַחֲרוֹן, Targ. בַּתְרָאָה *postremus.* Deut. 11. v. 24. *& usq; ad mare* הָאַחֲרוֹן *postremum*, Targ. מַעַרְבָאָה *occidentale, erit terminus vester.* 2. Sam. 23. vers. 1. *verba Davidis* הָאַחֲרֹנִים *postrema*, scilicet omnium Psalmorum, quæ dixit. Deut. 13. v. 10. *& manus totius populi* בָּאַחֲרֹנָה, Targ. בְּבַתְרֵיתָא *in postrema*, scilicet פעם *vice.* hoc est, postremò.

אֲחֹרַנִּית *retrorsum.* Gen. 9. v. 23. *& abierunt* אֲחֹרַנִּית, Targ. מְחַזְרִין *aversi, nuditatem patris sui non viderunt.* 1. Reg. 18. v. 37. *& tu convertisti cor ipsorum* אֲחֹרַנִּית *retrorsum.* scilicet à cultu Baal, quem falsum esse cognoverunt. 2. Reg. 20. v. 10. *& reduxit umbram in gradibus, quæ descenderat in gradibus Achas* אֲחֹרַנִּית, Targ. לַאֲחוֹרוֹהִי *retrorsum, decem gradus.* Rediit Sol retrorsum, & umbra quæ decem gradus descenderat, ad primum gradum rediit.

אַחֲרִית, Syr. חֲרִית, & חַרְתָא *postremitas*, tria significat: ¶ 1. *finem.* Deut. 4. v. 30. בְּאַחֲרִית, Targ. בְּסוֹף *in fine dierum, & converteris ad Dominum Deum tuum.* Gen. 49. v. 1. *& annunciabo vobis, quæ evenient vobis* בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, Targ. בְּסוֹף יוֹמַיָּא *in fine dierum.* Ubicunq; autem finis dierum, denotat extremos dies sive tempus Messiæ, quod est finis dierum mundi. Si enim mundus durabit sex annorũ millia, duo postrema millenaria sunt tempus, quo exhibitus est mundo Messias, usq; ad finem mundi. Num. 23. v. 10. *& fiat* אַחֲרִיתִי, Targ. סוֹפִי *finis meus, sicut illius.* præcedit enim, Moriatur anima mea. Lxx. τὸ σπέρμα μου *semen meum.* acceperunt significatione tertia. Deut. 18. v. 16. *ut benefaciat tibi* בְּאַחֲרִיתֶךָ, Targum בְּסוֹפָךְ *in fine tuo*, tandem. ¶ 2. *mercedem*, quæ in fine operis persolvitur, *præmium.* Jer. 29. v. 10. *ut dem vobis* אַחֲרִית *mercedem, & expectationem.* mercedem bonam, qualem expectatis. Targ. סוֹף *finem.* Proverb. 23. v. 18. *sed est* אַחֲרִית *merces.* Targ. אַחֲרִיתָא טָבְתָא *finis bonus, & expectatio tua non excindetur.* Sic 1. Petri 1. vers. 9. τὸ τέλος *mercedem fidei vestræ.* ¶ 3. *posteritas, filii, liberi, nepotes*, qui post parentes relinquuntur. Psal. 109. v. 13. *fiat* אַחֲרִיתוֹ *posteritas illius in excidium.* Lxx. τὰ τέκνα αὐτοῦ *liberi ejus.* Amos 4. vers. 2. וְאַחֲרִיתְכֶן, Targ. וּבְנָתְכוֹן *& filias vestras spinis piscatoriis.* ¶ significat item *residuum, reliquum, reliquias.* Ezech. 23. v. 25. וְאַחֲרִיתֵךְ *& residuum tuum gladio cadet.* Targ. עַמָּךְ *populus tuus.* Jerem. 50. vers. 12. *ecce* אַחֲרִית גּוֹיִם *postremum gentium.* gens contemtissima, infima.

Arab. אַחְרָה *alterum seculum.* Alcor.

Partic. אַחַר *post.* modò *loci*, modò *temporis.* Gen. 22. v. 1. *& factum est* אַחַר הַדְּבָרִים *post verba illa.* Exod. 3. v. 1. *& duxit oves* אַחַר הַמִּדְבָּר *post desertum.* Gen. 9. v. 28. *& vixit Noe* אַחַר הַמַּבּוּל, Targ. בָּתַר טוֹפָנָא *post diluvium.* ¶ Cum verbo valet adverbium, *posteà, postquam*, estq; temporis. Gen. 33. v. 7. וְאַחַר נִגַּשׁ, Targ. וּבָתַר כֵּן קְרֵב *& postea accessit Ioseph.* Gen. 22. v. 13. *& vidit, & ecce aries* אַחַר *posteà detentus in perplexitate.* cùm prius nullum conspexisset, aut, *postquàm* dixerat ei Angelus, *ne mittas manũ tuam*, &c. aut, *post*, hoc est, retrò, sive אַחֲרָיו *post ipsum.* Targ. חַד. Lxx. εἷς *unus.* legerunt אֶחָד, literarum ד״ר similitudine decepti. Hier. *post tergum.* Proverb. 24. v. 27. אַחַר *posteà, & ædificabis domum tuam.* Esa. 66. v. 17. אַחַר אַחַר *post unum.* cœtus unus post alium. & cum מ *à, ab.* מֵאַחַר *à post, post tergum.* Psal. 78. v. 71. מֵאַחַר עָלוֹת *à post lactantes adduxit eum.* hoc est, à lactantibus, quas sequebatur, & relinquere cogebatur. ¶ Sæpius autem constructum cum casu Nominis, & semper cum Pronomine affixo, assumit י plurale nominum masculinorum, & formam nominis pluralis masculini induit, eadem, qua superius, significatione. Gen. 32. v. 20. *omnibus ambulantibus* אַחֲרֵי הָעֲדָרִים, Targ. בָּתַר עֶדְרַיָּא *post greges.* ibid. v. 21. *ecce servus tuus Iaacob* אַחֲרֵינוּ, Targ. בָּתְרָנָא *post nos.* Hos. 5. vers. 8. אַחֲרֶיךָ *post te Benjamin*, scilicet, est hostis. Et sequen-

Et sequentibus particulis כֵּן, & אֲשֶׁר, separatim & coniunctim. Gen. 32. vers. 20. וְאַחֲרֵי־כֵן, Targ. וּבָתַר־כֵּן *& postea videbo faciem eius*. Ios. 7. vers. 8. אַחֲרֵי אֲשֶׁר הָפַךְ *postquàm vertit Israel ceruicem, coram hostibus suis.* Gen. 6. vers. 3. וְאַחֲרֵי־כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ *Et postquam ingressi sunt filij Dei ad filias hominis.* Ios. 2. vers. 7. אַחֲרֵי כַּאֲשֶׁר יָצְאוּ *postquam egressi sunt persequentes* אַחֲרֵיהֶם *post illos.* 2. Sam. 20. vers. 2. *Et ascendit omnis vir Israel* מֵאַחֲרֵי דָוִד *à post David,* אַחֲרֵי שֶׁבַע *post Seba filiũ Bichri.* h. e. relicto Dauide, quem prius sequebantur. Gen. 19. vers. 26. *Et respexit uxor eius* מֵאַחֲרָיו *de post illum.* h. e. ab Angelo aut Loto, quem sequebatur. 2. Sam. 2. v. 23. *Et percussit eum Abner* בְּאַחֲרֵי הַחֲנִית *in post hastam.* h. e. cum posteriori hastæ parte, aut stimulo posteriori, quo facilè interfici potuit, *vel* cum hastili, siue hastæ ligno. Gen. 50. vers. 14. אַחֲרֵי קָבְרוֹ *post sepelire eum.* Targum בָּתַר דִּקְבַר *postquàm sepeliuit patrem suum.* Ios. 1. vers. 1. *Et factum est* אַחֲרֵי מוֹת *post mori Mosen.* h. e. postquàm Moses fuit mortuus. Leuit. 16. vers. 1. *Et locutus fuit Dominus ad Mosen* אַחֲרֵי מוֹת *post mori duos filios Aharonis.* Targ. בָּתַר דְּמִיתוּ *postquàm mortui essent.* Psalm. 49. vers. 14. וְאַחֲרֵיהֶם *& posteri, siue filij ipsorum, in ore ipsorum volent.* h. e. eorum delectabuntur mandatis.

אַחֲרֵי *Apostata, atheus, impius, hæreticus*; שֶׁהוּא נָסוֹג אָחוֹר, *alienus, rebellis,* quia à rege, & Deo est alienus. unde & Esa. 50. vers. 5. dicitur, אָחוֹר לֹא נְסוּגוֹתִי *retrorsum non actus sum*, non fui rebellis, cum Dominus mihi aperiret aurem. ¶ אַחֲרֵי item *piger* dicitur, *tardus, procrastinator.* Prov. 28. vers. 23. *Arguens* אָדָם אַחֲרַי, Targum גְּבַר אוֹחֲרָן *hominem tardum* (pigrum, alienum) *gratiam inueniet.* Iod est heemanthi; & accentus cum præcedente connectit, non cum sequente. Non igitur אַחֲרַי est *posteà*, vt quidem vult Hieron. qui vertit; *Gratiam posteà inueniet.* Lxx. ὁ ἐλέγχων ἀνθρώπου ὁδοὺς *qui corripit hominis vias.*

Rabb. איחור *mora, tarditas.* ❧ אחרין *alii, hæretici.* ❧ מאוחר *subsequens.* ❧ אַחֲרָיוּת *oppigneratio, obligatio ad defensionem rei venditæ.*

Arab. אחירי achiri *ultimus, postremus, extremus.* Plur. אחיריין achirijn, *ultimi.* ❧ אלאחירי alachiri *hora nona.* ❧ אחר *alius,* Plur. אחרין *alij.* ❧ אחיר *achir,* Et אחרה *finis, terminus, extremitas, margo, meta, conclusio orationis.* בלא אחיר bile achir, *infinitus.* מן אלאחיר min alchir, *à fine.* ❧ מוחר muachar, *puppis,* pars nauis posterior. ❧ תַּאְחִיר *mora.* תַּאְחִירָה *tardatio.* מתאחר *tardans.* ❧ וְחַר Vachar, *postposuit, posthabuit.* ❧ Alc. 2. אחרה *nouissimus dies.* ❧ יְוַחֵר *dilatabit, prolongabit.*

Syr. אַחְרִין *adhuc.* ❧ אַחֲרָנָיָאִית *è diuerso, contrà.*

Rabb. אוחר *coitus cameli*, qui fit conuersis posterioribus, vel retrorsum. Arist. lib. 6. de histor. animal. cap. 32. de leporibus quoq; dicit: *Lepores mares auersi coeunt cum fœminis.* Retrò enim illis genitale membrum à natura datum est, vt apparet, dum urinam reddunt. At Talmudici: *Coeunt, solus camelus* אָחוֹר כְּנֶגֶד אָחוֹר: *tres verò; homo, piscis & serpens* פָּנִים כְּנֶגֶד פָּנִים: *at reliqua animalia omnia* פָּנִים כְּנֶגֶד עוֹרֶף. Alia in יחר vide.

אחש Arab. אחש achasch *suffocatus fuit*, in Auicen.

Rabbin. אַחַשׁ *magnus.*

אחת Arab. אחת אלבקר *stercus vaccinum.*

אטט hinc לְאַט, Et ל subintellecto, אַט, pro אַטַּט, *quies, quietè, sensim, leniter, pedetètim.* Esa. 8. vers. 5. *Propterea quòd spreuit populus iste aquas Siloah euntes* לְאַט *cum silentio.* pedetentim, placidè. Iob. 15. vers. 11. *Et verbum* לָאַט *latuit tecum.* Targum בְּנִיחַ *in quiete videtur esse apud te.* 2. Sam. 18. vers. 5. לְאַט *quietè* siue *placidè mihi, puero Absalon.* Targum. אִסְתַּמְרוּ *cauete.* Lxx. φείσασθέ μοι *parcite mihi.* quia v. 12. repetitur שִׁמְרוּ־מִי בַּנַּעַר Hieron. *custodite mihi puerum.* Targ. pro מִי habet לִי. h. e. non veniatis cum ira & furore ad percutiendum eum, vt dignus est, sed obseruate eum propter me. 1. Reg. 21. vers. 27. *Et iacebat in sacco, & incedebat* אַט *pedetentim.* sine strepitu & impetu, ut mœstus. Targum יְחֵף *discalceatus*, nudipes. Lxx. κεκλιμένος *inflexus* seu *inclinatus.* Gē. 33. vers. 13. *Et ego deducam* לְאִטִּי, Targ. בְּנִיחַ *quietè.* placidè, vt י sit paragogicum: aut affixum; *iuxta quietem meam.* ¶ Plur. אִטִּים *quietes, maleficia*, quæ in quiete fiebant. Esa. 19. vers. 3. *Et quærent ad idola, & ad* הָאִטִּים, Targum חָרְשִׁין *magos.* Nomen idoli Ægyptiorum.

אטב Talm. אַטְבָּא *lignum, quo tenetur volumē, vel scheda, vel pagina, ne se vertat.*

אַטְבֵּי *strictura, quæ fit onerato iumento.*

אטר אָטָד, Chald. אָטַד, Syr. הַטְטָ species spinarum, *carduus, rhamnus.* Plur. Chald. אַטְדִין *cardui, tribuli.* Rabb. *myrti species.* Gen. 50. vers. 10. *Et venerũt ad aream* הָאָטָד *cardui.* Targ. דְּאָטָד h. e. carduis circumseptam.

אטם אטם *clausit.* Prov. 17. vers. 28. אוטם *claudens labia sua, intelligens est.* Targum דְּכָלֵי *qui coercet.* concludit, cohibet. Prouerb. 21. vers. 13. אוטם, Targum דְּמִסְכַּר *qui occludit aurem suam à clamore pauperis.* Esa. 33. vers. 15. אוטם, Targum מְטַמְטֵם *obthurans aurem suam, ne audiat sanguines.* 1. Reg. 6. v. 4. *Et fecit domui* חַלּוֹנֵי שְׁקֻפִים אֲטֻמִים *fenestras prospectuum clausas*, hoc est, ex quibus prospicitur. Targum כַּוִּין פְּתִיחָן מִלְּגָיו וּסְתִימָן מִלְּבָרָא *fenestras apertas intus, & clausas foris.* hoc est, amplas intus & angustas foris. Ezech. 41. v. 16. וְהַחַלּוֹנִים הָאֲטֻמוֹת *& fenestræ clausæ.* hoc est, angustæ. Hiphil. האטים *obthuravit, obstruxit, clausit, occlusit.* Psalm. 58. vers. 4. *Sicut aspis surdus* (qui) יַאְטֵם, Targ. וּמְטַמְטֵם *obthurabit aurem suam* sc. caudâ.

Rabbin. אוטם *oppilatio.* אַטְמָא *latus muri.*

אטן אטון, Chald. אֵטוּן *funis.* Plur. Chald. אֵטוּנִין *funes.* Proverb. 7. vers. 16. *distincta* אֵטוּן *fune Aegypti.* hoc est, parata funibus lineis factis in Ægypto, qui sunt pulchri. Chald. Jos. 2. vers. 15. *Et demisit eos* בַּחֶבֶל, Targ. בְּאֵטוּנָא *per funem.* Exod. 39. vers. 40. *&* מֵיתָרָיו, Targ. אֵטוּנוֹהִי *funes eius.*

אטר אָטַר, Piel אטר *clausit, conclusit, obthuravit.* Psalm. 69. vers. 16. *ne* תֶּאְטַר *claudat super me puteus os suum.*

Nom. אטר *clausus, contractus.* Jud. 3. vers. 16. *Virum* אִטֵּר, Targ. גְּמִיד *impeditum manu dextra sua*, h. e. qui manu sua dextra uti nō poterat, sed sinistra; qui erat scæva. Sequitur v. 21. *Et misit Ehud manū suam sinistrā, & accipiebat gladium à latere dextræ suæ.*

אי Hebr. אי *ubi, &* אי *insula*, in אַיֵּה habes. At אי *non*, in אין invenies.

איב אָיַב *inimicatus est, odit, aduersatus fuit.* Exod. 23. vers. 22. וְאָיַבְתִּי אֶת־אֹיְבֶיךָ, Targ. וְאֶסְנֵי יָת סָנְאָךְ *& odio prosequar osores tuos.*

Nom. אויב *osor, inimicus.* Plur. אויבים *osores, inimici.* Foem. אויבת *inimica.* Psalm. 9. v. 7. הָאוֹיֵב *ô inimice, consumptæ sunt vastationes.* Job. 13. vers. 24. *Et reputasti me* לְאוֹיֵב לָךְ *in inimicum* vel *hostem tibi.* nomen meum איוב in אויב mutasti. LXX. ὑπεναντίον σοι, *contrarium tibi.*

אֵיבָה, Syr. אֵיבָא *inimicitia, odium.* Gen. 3. v. 16. וְאֵיבָה, Targ. ודבבו *& inimicitiam ponam inter te & mulierem.* Num. 35. v. 22. *Absque* אֵיבָה, Targum דְּבָבוּ *inimicitia* sive *odio.*

Hinc volūt dici איוב *Iob*, quod osor impiorum, & his invisus ac odiosus fuerit. Iobi fit mentio Ezech. 14. v. 14. *Et erunt tres*

uiri isti in medio eius נֹחַ דָּנִאֵל וְאִיּוֹב. Mentionē facit triū istorum justorū, quia quilibet eorū vidit tres mūdos, ædificatū, destructū & restauratū. Noe in diluvio: Daniel Sanctuarium; Job seipsum in liberis. Fit & Iobi mentio Jacob. 5. vers. 11. In fine libri Job, LXX. habent, quæ non sunt in hebræo: quòd videlicet ἰὼβ *Job*, sit יובב *ἰωβὰβ*, filius Zera, ex Bozra, Esau filiorum filius, quintus ab Abraham. Ita namque scribunt; *Et hi sunt reges, regnātes in Edom, cui & ipse imperavit regioni: primus Balach, qui Beor, & nomen urbi eius Dennaba. Post verò Balach,* ἰωβὰβ ὁ καλούμενος ἰὼβ &c. Et Gen. 36. *Isti sunt reges, qui regnârunt in terra Edom, antequàm rex regnaret super filios Israel. Et regnavit in Edom* בֶּלַע *filius Beor; & eo mortuo* יוֹבָב *filius Zerah* &c. Putatur sepultus esse Constantinopoli, ubi porta est, quæ inde *S. Iobi porta* vocatur. sed Iob ibi sepultus, fuit Saracenorum dux, qui cum magno exercitu oppugnās urbem, fuit ibi occisus, Anno Christi 675. & ibi à Turcis colitur.

איד hebr. איד, in אוד invenietur.
Alc. 2. אֵידְנָאָה.

איה Quatuor significata habet. I. אַיָּה *milvus*, iuxta Abenezram, in insulis certis habitans; ut congruat cum אי *insula.* Iob. 28. v. 7. *Semita, quam nulla cognovit avis, neque aspexit eam oculus* אַיָּה, Targ. טופיתה *milvi.*

II. איה & per apocopen, אי *ubi*, quæsitivum loci. Job. 15. vers. 23. *vagatur ipse pro pane* אַיֵּה *ubi?* Gen. 18. vers. 9. איה, Targum אָן *ubi Sara uxor tua?* Gen. 4. vers. 9. אי, Targ. אָן *ubi Habel frater tuus?* ¶ Cum Pronomine demōstrativo, eoq; separato זה; vt, אי זה, Chald. איי, *&* אידין *ubi iste*, vel *ubi est?* Eccl. 2. vers. 3. אי־זה, Targ. אידין *ubi bonum filiis hominis?* 1. Sam. 19. vers. 18. *Iudica quæso mihi* אי זה *ubi est domus videntis?* 1. Reg. 22. v. 24. אי זה, Targ. אידא שעה *qua hora transiit à me spiritus Domini.* Est autē אידא fœmin. Chald. *ubi ista?* ¶ Et cum literis Servilibus בכלם 1. Reg. 13. vers. 12. באיזה, Targ. באידא *qua via abyt?* Ierem. 5. v. 7. אי לזאת *super quo parcam tibi?* Ruth. 2. v. 4. למי, Targ. לאידין *cujus est puella ista?* אימזה, Chald. מאידין & אי מדין *unde?* Gen. 16. vers. 8. אי מזה, Targ. מְמָן *unde venisti?* ואנה, Targ. ולאן *& quò ibis?* ¶ Cum Affixis, iod movetur. Genes. 3. v. 9. *Et dicebat ipsi* אַיֶּכָּה, Targ. אן את *ubi tu es?* Esa. 9. vers. 11. אַיָּם *ubi illi nunc sapientes tui?* Exod. 2. vers. 20. *Et dicebat ad filias suas* וְאַיּוֹ, Targum וְאָן־הוּא *sed ubi ille?* Et intercedente ל, dicitur אילו, *& ubi ipsi* sc. erit? Eccl. 4. vers. 4. ואילו *& ubi ipsi erit, unus cū cadet* &c. Eccl. 10. v. 16. אי־לָךְ *ubi tibi erit terra, quòd rex tuus est puer?*

puer? Aliis, אוי *væ!* ¶ Et cum פה vel פא *hic:* & כה *sic*, fiunt איפה & איפוא & איפו, literis אהו permutatis. Et איכה sive איכה, Chald. איכא & אכא *ubi*. Genes. 37. vers. 16. *Indica mihi* איפה, Targum איכא *ubi illi pascunt.* Genes. 27. vers. 33. מי איפוא, pro *quis & ubi est, qui venatus est venationem?* 2. Reg. 6. vers. 13. *Ite & videte* איכה הוא *ubi ille.* Cant. 1. vers. 7. איכה *ubi pascat.* ¶ אי מתי *quando?* עד אימתי *quo usque?*

III. אי *provincia*, flumine aut mari circumdata, *insula.* Ierem. 47. v. 4. אי, Targ. נגות *insula Caphtor.* Iob. 22. vers. 30. *Liberabit* אי *provinciam innocens.* Esa. 20. vers. 6. *Et dicet incola* האי, Targ. נגסא *insulæ istius.* PLUR. איים *insulæ.* Esa. 41. vers. 5. *viderunt* איים, Targum נגותא *insulæ.* ¶ Per metaphoram, *loca sicca.* Esa. 42. vers. 15. *Et ponam flumina* לאיים *in loca sicca.* ¶ Per synecdochē, *bestiæ in insulis degentes.* Esa. 13. vers. 22. *Et habitabunt* איים, Targum חתולין *cati in palatijs suis.* Judæis, **Meerkatzen**. *ululæ* aut *feles*. ab אי *væ*, sive à clamore sic dictæ.

IV. Arabic. איה *nota, signum, miraculum; distinctio, paragraphus, periodus, versus.* PLUR. איאת *notæ, signa, miracula.* Matth. 5. *Non transibit de Lege & Prophetis* איה ואחדה *nota una.* Psal. 86. צאני אלאיאת *faciens miracula.* ראס אלאיה *initium paragraphi.* Geogr. איהמן איאת אללה *miraculum de miraculis Dei.* Alc. תמאן ותסעין איה *octo & nonaginta paragraphi.* Alcor. 2. איאתנא *signa nostra.* Alcoran. איתך *signum tuum.*

איך איך, Syr. איך, al. אוך, Chald. איכדין; hebraicè item cum ה paragogico איכה, & כ geminato, איככה *quomodo, qualiter?* quærentis de rei qualitate; aut admirantis. Gen. 39. vers. 9. ואיך, Targum ואיכדין *& quomodo faciam hoc malum magnum?* Thren. 1. vers. 1. איכה *quomodo sedet sola, civitas magna populo?* Et ab hac prima dictione Threni Jeremiæ, איכה vocantur. Cant. 5. vers. 3. *Exui tunicam meam*, איככה *quomodo induam eam?*

Rabb. איכות *qualitas, modus, prædicamentum Qualitatis*: sed איך *prædicamentū Quantitatis.* איכיות *qualitates.* ארבע איכיות קר ולח וחם ויבש *quatuor sunt qualitates, frigidum, & humidum, & calidum, & siccum.*

Syr. איך *sicut, veluti, iuxta, secundùm.* Act. 13. v. 22. איך לבי *iuxta cor meum.* איך מא, & איכן *sicut, quemadmodum.* Matth. 16. *Rependet unicuique* איך *iuxta opera sua.* Matthæi 17. *splenduit facies eius* איך *sicut Sol.*

איל Quatuor significata habet. I. איל, & י quiescente, איל, vel abscondito, אל, & אול. FOEM. אילות *corporis firmitas, robur, fortitudo, potentia, facultas.* Psalm. 88. vers. 5. *sicut vir absque* איל, Targum חילא *robore.* Gen. 3. 1. vers. 29. יש לאל ידי *Est ad robur manus meæ, ad faciendum tibi malum.* Targum explicat hypallagen: אית חילא בידי *est robur in manu mea.* hoc est, possem tibi malefacere. *pro* יש אל לידי *est robur manui meæ* seu *ad manum meam:* aut ל abundat. Mich. 2. vers. 1. *Quia est* לאל ידם, Targum חילא בידיהון. hoc est, יש כח בידם *est potentia in manibus eorum.* Psalm. 22. vers. 20. *Et tu, Jehovah, non sis procul* אילותי *robur meum, ad auxilium meum festina.* Psalm. 73. vers. 4. *Et firmum* אולם *robur ipsorum.* Targum לבהון *cor ipsorum.* ¶ Deinde ADIECTIVÈ, איל & אל *fortis, potens.* Ezech. 31. vers. 11. *Et dabo eum in manum* איל גוים *fortis gentium.* qui est Nebucadnetzar. ¶ Per antonomasiam, DEVS omnium potentissimus. Genes. 14. vers. 22. *Levavi manum meam ad Dominum* אל *Deum excelsum.* Genes. 21. vers. 33. *Et prædicabit ibi in nomine Domini* אל עולם, Targum אלהא עלמא *Dei mundi.* Et cum solo iod affixo usurpatur, Psalm. 22. vers. 2. אלי אלי *Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti.* Hieron. in Epistola ad Marcellam: EL, LXX. θεὸν, Aquila ἐτυμολογίαν eius exprimens, ἰσχυρὸν *fortem*, interpretatur. Esa. 31. vers. 2. *Aegyptus est homo, & non* אל *Deus.* angelus. Esa. 9. vers. 6. אל גבור *Deus fortis.* accentus indicat cohærentiam: & גבור adjectivè usurpatur. Gen. 31. vers. 13. *Ego sum* האל בית־אל *Ille Deus,* (Deus) *Bethel.* subintellige אל. ¶ Tribuitur etiam idolis. Esa. 44. vers. 15. *Etiam faciet* אל *Deum.* Targum טעותא *idolum, & adoravit.* Ibidem vers. 10. *Quis formavit* אל, *& sculptile fudit?* Targum טעותא *idolum?* ¶ Deinde tribuitur rebus, quæ à Deo creatæ sunt & conservantur. Psalm. 36. vers. 6. *Iusticia tua sicut montes* אל *Dei.* Targum תקיפיא *fortes.* firmi. Psalm. 80. vers. 11. *Et rami ejus, cedri* אל *Dei.* quod explicatur, Psalm. 104. v. 16. *Satiabuntur* עצי יהוה *arbores Domini.* Targ. אילניא דברא יי *arbores, quas creavit Dominus.* res enim naturales, quæ natura, non arte existunt, dicuntur *opus Dei.* ¶ PLUR. אלים *fortes, potentes,* dicũtur *angeli* & *principes.* Exod. 15. vers. 11. *Quis sicut tu* באלים *inter deos, Domine?* Targ. *non est præter te, tu es* אלהא *Deus.* Angeli autem imprimis hi per אלים intelligũtur, qui à Deo cognominantur, ut מיכאל *Michael,* גבריאל *Gabriel,* &c. sicut & Christus dicitur עמנואל *Emanuel.* Ps. 29. v. 1.

Affer-

Afferte Domino, filij אלים deorum. hoc est, potentum, principum. Psalm. 89. vers. 7. בבני אלים inter filios fortium. Targum באוכלסא מלאכיא in populo (turba) Angelorum. Job. 41. vers. 17. Ab elatione eius timebunt אלים fortes. homines. Ezech. 32. vers. 21. Loquentur ei אלי גבורים potentes heroum ex medio Inferni. Targum תקיפי fortes.

II. איל aries, ouium masculus. Plur. אילים, Arab. איאיל arietes. Gen. 15. vers. 9. ואיל & arietem triplicem. Targum ודכרין תלתא & arietes tres. Gen. 32. v. 15. ואילים, Targ. ודכרין & arietes viginti. 2. Reg. 3. v. 4. & bis mille אילים צמר arietes (cum) lana. lana præditi, intonsi. Targum דכרין דרעיא arietes pascui. Gen. 31. vers. 38. ואילי צאנך, Targum ודכרי & arietes gregis tui non comedi. pro ומאילי & de gregibus. Ellipsis. ¶ Rabb. איל המנגח aries feriens. machina bellica. ¶ 2. Metaphoricè dux, princeps. Ezech. 31. vers. 11. Et tradam eum in manum אל גוים arietis gentium. h.e. Nabuchdonosoris; vel fortis inter gentes. Exod. 15. vers. 15. אילי מואב arietes Moab, apprehendit eos tremor. Targ. תקיפי מואב fortes Moab. Lxx. ἄρχοντες μωαβιτῶν principes Moabitarum. 2. Reg. 24. vers. 15. Et אילי הארץ arietes terræ abegit in captivitatem. Targ. רברבי magnates. Esa. 61. v. 3. Et vocatum est eis אילי הצדק, Targum רברבי principes justitiæ. ¶ 3. superliminare, frontispicium, quod postibus sustinetur. 1. Reg. 6. v. 31. האיל superliminare. Ezech. 40. vers. 10. Et mensura vna לאילם superliminaribus utrinq;. Ibidem v. 9. ואילו & superliminaria eius, duo cubiti.

III. אל, Fœm. אלה, & אלה terebinthus. sed hæc mant. אילון, אלון, & אלון robur, quercus. Plurale, ab illo quidem nomine, אלים fit; ab hoc verò אלונים, & אלונים, & אלנים robora, quercus, ilices. Gen. 14. v. 6. עד איל פארן vsque ad quercum Paran. Lxx. ἕως τῆς τερεβίνθου vsq; ad terebinthum. Gen. 35. vers. 4. Et abscondit eos Iacob sub האלה, Targ. בוטמא, Lxx. τερέβινθον terebintho, quæ erat in Sichem. Esa. 6. vers. 13. כאלה וכאלון, Targ. כבוטמא וכבלוטא. Lxx. ὡς τερέβινθος καὶ ὡς βάλανος sicut terebinthus, & sicut quercus. Jos. 24. vers. 26. sub האלה terebintho, quæ erat in sanctuario Domini. Lxx. τερέβινθον. 1. Paral. 10. vers. 12. Et sepelierunt ossa eorum sub האלה terebintho, in Iabes. Lxx. ὑπὸ τὴν δρῦν sub quercu. pro quo habetur 1. Sam. 31. vers. 13. sub האשל arbore. Lxx. ἄρουραν arvo. Gen. 35. vers. 8. Et sepulta fuit infra Bethel sub האלון quercu: & vocavit nomen eius אלון quercum fletus. Targum Jerosol. sub בלוטא quercu. Lxx. ὑπὸ τὴν βάλανον sub quercu. Esa. 1. vers. 29. Quia pudefient מאילים propter terebinthos. Targ. מאילני טעותא

propter arbores idolorum. Lxx. ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν ab idolis suis. Vulg. ab idolis. Acceperunt pro אל deus, idolum. aut sensum expresserunt. Id autem quod sequitur, מהגנות ob hortos, prius declarat. Hosiander non correxit. Ezech. 31. vers. 14. Et non stabunt אליהם ilices eorum in eminentia sua. Jud. 9. v. 37. Ex via אלון quercus ariolorum. Lxx. δρυός. Gen. 13. vers. 18. Et habitauit באלני ממרא in quercubus Mamre, quæ erant in Sichem. Lxx. παρὰ τὴν δρῦν τὴν μαμβρῆ iuxta quercum Mambre. Erat quercetum iuxta Hebron urbem, à Mamre Amorreo ita appellatū. Alijs Mamre est locus sex stadiis distans Hebrone.

Porrò ex hebræo אילון, fit Chald. אילן arbor. Dan. 4. vers. 7. Et ecce אילן arbor in medio terræ. Psal. 1. v. 3. Et erit כעץ, Targ. כאילן sicut arbor plantata iuxta rivos aquarum. Plur. אילנין arbores. Ezech. 17. v. vltimo. עצי השדה, Targ. אילני חקלא arbores agri. Rabb. אילני הסרק arbores inutiles. אילונית arbor sterilis.

III. איל, Arab. איל âil cervus. Plur. אילים, Arab. איאיל cervi. Fœm. אילה, & אילת cerva. Plur. אילות cervæ. Psal. 42. v. 2. כאיל תערג sicut cervus clamat ob fluenta aquarum. Construitur cum verbo fœminino, quia est nomen speciei. ideoque communis generis. Cervi autem aquas expetunt, 1. quia sunt in deserto, loco aquis carente. 2. corpus expurgando renovaturi, serpētes ex cavernis narium spiritu extrahunt, eosque mandunt, & inde calescunt, & expetunt aquas, quibus refrigerentur. 3. Quando canes insectantur eos, ingrediuntur flumina, ut ab ijs sint tuti. Gen. 49. v. 21. אילה שלחה cerva dimissa. quæ celeris est cursus. Lxx. στέλεχος ἀνειμένον virgultum resolutum. legerunt אילה arbor. Prov. 5. v. 19. אילת אהבים cerva amorum. Hier. charissima. Psalm. 22. vers. 1. אילת השחר cerva auroræ seu matutina, quæ manè ex cubili suo prodit ad pastum. nec aliud, quā cervam hîc significari, ostendit dagesch. Psalm. 18. vers. 34. ponens pedes meos כאילות sicut cervarum. Targ. קלילין כאילתא celeres, ut cervarum. Cant. 2. vers. 7. באילות השדה inter cervas agri. Lxx. ἐν ἰσχύσεσι in fortitudinib. agri, acceperūt pro איל fortitudo: siue pro אילות fortitudines: absentibus punctis.

Rabb. אילא cervus ligneus, quo utūtur nautæ. מאילא nomen accentus, cuius figura, cornua cervi refert.

אים אים, Fœm. איומה terribilis, formidabilis, reverendus. Hab. 1. vers. 7. אים terribilis & timen-

timendus. Cant. 6.v.8. אֲיֻמָּה *terribilis, ut vexilla*.

Subst. אֵים, fœm. אֵימָה, Chald. אֵימָא *terror, timor, formido, reverentia*. Plur. אֵימִים & אֵימוֹת & אֵמִים *terrores, formidines*. Esa.33.v.18. *cor tuum meditabitur* אֵימָה *terrorē*. i.e. res formidabiles. Targum רַבְרְבָן *magna*. Exod.15.vers.16. *Cadet super eos* אֵימָתָה *terror & timor*. ה est paragogicum. Iob. 9. vers. 34. וְאֵימָתוֹ *& terror ejus ne terreat me*. Iob. 20. v. 25. *super ipsum* אֵימִים *terrores*. Targ. דַחִילַיָא *terribiles*. Psalm.55.vers.5. וְאֵימוֹת, Targum וְדַחֲלָתָא *& terrores mortis ceciderunt super me*. ¶ Deinde per metonymiam אֵימִים *Gigātes*, terribiles inusitata sua magnitudine, cæterisque aspicientibus formidabiles; seu ad quorum aspectum homines terrētur. Gen.14. vers. 5. *&* הָאֵימִים, Targum אֵימְתָנִין *gigantes in Save Kiriathaim*. Lxx. ἐμμαίους. Hier. *Emim*. hebraicum retinuerunt. Deut. 2. vers. 10. *Gigantes reputantur, & ipsi sicut Anacim, & Moabitæ vocant eos* אֵמִים, Targum אֵימְתָנִין, Lxx. ζομμείμ. ¶ Et per contemtum אֵימִים *terrores*, φοβητὰ *terricula, terriculamenta*, dicuntur *Idola*. Ier. 50. v.38. וּבָאֵימִים, Targ. וּבְטַעֲוָתָא *& in idolis gloriantur*. quæ significatio explicatur in Epistola Jeremiæ: *sicut in cucumerario* προβασκάνιον *terriculamentum nihil custodiens: sic dij ipsorum sunt lignei & argentei*. Lxx. καὶ ἐν ταῖς νήσοις *& in insulis*. acceperunt pro אִיִּים *insulæ*. Hier. *& in portentis*.

Ab אֵימָה *terror*, formāt Chaldęi אֵימְתָן, & אֵמְתָן *terribilis, fortis*. Plur. אֵימְתָנִין *terribiles, gigantes, fortes*. ❧ Et verbum אַיֵם *terruit*.

Rabb. אֵימִית *reverentia, autoritas*.

אין אַיִן particula est negativa, & privativa; idem quod לֹא *non, nihil, nullum*. Gen.30.v.1. *Da mihi filios, & si* אַיִן, Targ. לָא *non, morior ego*. Job.3.v.9. *Expectabit lucē* וָאַיִן *& nō*. sc. est, vel venit. Construitur tantum cum nominibus, participiis & aliis particulis: atq; tū iod in zere quiescit. Gen.11. vers. 30. *Eratq; Sara sterilis* אֵין לָהּ וָלָד, Targ. לֵית לַהּ *nō ei natus*. Iob. 2.v. ult. וְאֵין דּוֹבֵר אֵלָיו דָּבָר *& nō loquens ad eum verbum*. h. e. non erat, qui loqueretur. Exod.5.v.10. אֵינֶנִּי נוֹתֵן *non ego dans vobis paleas*. Jerem.38.v.5. *Quia* אֵין הַמֶּלֶךְ יוּכַל *non rex poterit vobiscum verbum*. hoc est, non est, qui possit quicquā facere contra vos, & absq; voluntate vestra. ubi futurum pro benoni usurpatur. Targ. יָכִיל לַאֲתָבָא יָתְכוֹן *potest respondere vobis verbum*. 1. Sam.9.v.4. *Et transierūt per terrā Saalim* וָאַיִן *& non*: pro וְאֵינָם *& non ipsi*, sc. asini ibi erāt. Esa.19.v.7. וְאֵינֶנּוּ, Vulg. *& non erit*. Targ. לָא יִצְלַח *non prosperabitur*. 2. Par.18.v. 7. אֵינֶנּוּ מִתְנַבֵּא *non ipse prophetans*; pro eo, 1. Reg.22.v.7. est, לֹא יִתְנַבֵּא *non prophetabit*. Haggęi 2.v.17. וְאֵין אֶתְכֶם אֵלַי *& non vos ad me*. Targ. תָּיְבִין לְפוּלְחָנִי *revertentes ad cultum meum*. Lxx. ἐπεστρέψατε. Hier. *conversi fuistis*. Esa.59.v.10. וּכְאֵין עֵינַיִם נְגַשֵּׁשָׁה *& tanquam carens oculis palpabimus*. ¶ Cum affixis dicitur de iis, de quib. non certò cōstat, an adhuc vivant necne, aut quo pervenerint. Proverb.12.v.7. *Evertuntur impij*, וְאֵינָם *& non ipsi*. Targ. וְלָא נִשְׁתַּכְּחוּן *& non invenientur*. Iere.31.v.15. *Rachel plorat filios suos*, *quia* אֵינֶנּוּ *non ipse*, sc. עַם *populus*. Targ. גְּלוֹ *migraverunt*. Iuda & Benjamin redierūt quidem ex captivitate prima Babylonica; at decem tribus non redierunt, nec constat ubi manserint. Gen. 5. vers. 22. de Enoch dicitur, וְאֵינֶנּוּ *& non ipse*. Lxx. καὶ οὐχ εὑρίσκετο *& non inveniebatur*. Hebr. 11. vers. 5. *Enoch fuit translatus, ne videret mortē, nec fuit inventus*. De Iosepho Gen.42.v.32. אֵינֶנּוּ *non ipse*. Prov.10.v.25. Cum transierit tempestas וְאֵין רָשָׁע *& non impius*. Lxx. ἀφανίζεται *deletur*. Mutatur etiam zere in chirek, ut אִין. 1. Sam. 21. v. 8. וְאִין יֶשׁ *& nihil est hîc sub manu tua*. Et semel per apocopen eum ֵ, ut, אֵי: Prov.31. v.1. אֵי שֵׁכָר *non sicerā*. Semel itē per apocopen literæ Nun, cū chirec: 1. Sam. 4. versu penult. *Et vocavit puerū* אִי כָבוֹד *non gloria: quia translata est gloria ab Israel*. Rabb. אִי אֶפְשָׁר *impossibile*. ¶ Præponuntur insuper particulæ אַיִן, literę serviles בכלם. ut, 1. בְּאֵין *in non*. h.e. dum non est. Prov.26.v.19. וּבְאֵין נִרְגָּן *& in non susurrare, quiescet lis*. 2. בְּאַיִן *quasi non, quasi nihil, propemodum*. Esa.41.v.11. *Erunt* כְּאַיִן *quasi nihil, & peribunt litigatores tui*. Psal.73.v.2. כְּאַיִן, Targ. כִּלְמָא *propemodum effusi sunt gressus mei*. 3. לְאֵין *ad non, absq;*. 1. Par. 22.v.4. *Et ligna cedrina* לְאֵין מִסְפָּר *absq; numero*. 4. מֵאֵין *absq;*. Ierem.18.v.11. מֵאֵין מָקוֹם *propter non locum ad sepeliendum*. Eò quod non sit locus. Ier.10.v.6. מֵאֵין כָּמוֹךָ *non est similis tui, Domine*. מ abundat. aut idem significat, quod בַּעֲבוּר שֶׁאֵין *propterea, vel eò quòd non*. Ier. 30.v. 7. *Quia magnus est dies iste*, מֵאֵין כָּמֹהוּ *adeò ut nō sit ei similis*. Esa.41.v.24. *Ecce vos* מֵאַיִן *ex nihilo*. ¶ מֵאַיִן cum verbo constructum, idē est, quod מֵאָן *unde?* ut אַיִן & אָן permutētur. Iud. 19.v.17. אָנָה תֵלֵךְ וּמֵאַיִן תָּבוֹא *quò ibis, & unde venis?* Psal.121.v.1. מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי *unde veniat auxilium meum*.

Targ. pro מֵאָן, habet מְנָן: pro מִן אַיִן verò, מְנַיִן. ❧ Rabb. מְנָלַן *unde*. ex מִן, & אָן. & לָן, Arab. מן אין.

Rabbin. אַיִן, pro עַיִן *vide, considera*; in עון habes. ❧ אִין, pro אִם *si*, in אמם vide.

איף אֵיפָה *Epha*, eſt menſurarum omnium communiſſima; ideò κατ' ἐξοχὴν pro *mēſura* uſurpatur: tantum autem in aridis cōtinet, quantum בַּת *batus* in liquidis. Deut. 25. verſ. 14. *Non ſit in domo tua* אֵיפָה וְאֵיפָה, Targum מְכִילָא וּמְכִילָא. Lxx. μέτρον καὶ μέτρον *menſura & menſura, magna & parva*. Levit. 19. v. 36. אֵיפַת צֶדֶק, Targum מְכִילָא דִקְשׁוֹט *menſura juſticiæ*. Eſt autem אֵיפָה, genus menſuræ aridorum, continens tria סְאִים *ſata*, hoc eſt, 432. ova. סְאָה *Satum*, ſex קַבִּים *cabos*. קַב *cabus*, quatuor לוֹגִים. לוֹג, ſex בֵּיצִים *ova*. Log, eſt *hemina*, κοτύλη, ein halb Nöſſel. ἡμίξεϛος *ſemiſextarius*. Eſa. 5. verſ. 10. *Et ſemini Homer faciet* אֵיפָה *Epha*. Targum תְּלָת סְאִין *tria ſata*. Ex ſemine igitur decima pars producetur. Exod. 16. verſ. ult. *Gomer* עֲשִׂרִית הָאֵיפָה *decima pars Epha eſt*. Targum חַד מִן עַסְרָא בִּתְלָת סְאִין *unum ex decem in tribus ſatis*. Lxx. δέκατον τῶν τριῶν μέτρων. quantum $43\frac{1}{5}$ ovorū teſtæ capiunt. $7\frac{1}{5}$ cotylæ Atticæ. Ezech. 46. verſ. 14. שִׁשִּׁית הָאֵיפָה *ſexta pars Epha*. de Homer tritici, eſt dimidium Sati.

Alia אֵיפֹה, & אֵיפוֹא, & אֵיפוֹ *ubi*, in אַיֵּה invenies.

Arab. איף *manens*.

איץ Arab. אַיְצָא *etiam*. צ cum punctulo.

איר אִיָּר *ſecundus* Hebræorum *menſis*, noſtro *Aprili* reſpondens.

איש *vir*, ſupra in אוש habes.

אית Chald. אִית *ens*, in יֶשְׁנָה quærito.

אכך אַךְ *profectò, certè, tantùm*. Gen. 26. v. 9. אַךְ, Targum בְּרַם *ſed ecce uxor tua eſt*.

אכל אָכַל, Chald. אֲכַל. Syr. אֱכַל, Arab. אַכַל *edit, comedit*. Metaphoricè, *perdidit, corrupit, abſūſit, cōſumſit, roſit, arroſit*. Variè aūt exponitur, pro agētis ſeu patientis diverſitate. ¶ Primò dicitur, atq; id propriè, *de omnib. animantibus*. Exod. 34. verſ. 28. *panem non* אָכַל, Targum אֲכַל *edit*. Gen. 2. verſ. 16. *De omni arbore horti* אָכוֹל תֹּאכֵל, Chald. מֵיכַל תֵּיכוּל *edēdo edes*. Eccl. 5. v. 16. *omnibus diebus ſuis in caligine* יֹאכֵל *comedet*. Lxx. καὶ ἐν πένθει *& in luctu*. legerūt וְאֵבֶל, ob liter. כב ſimilitudinē. Gen. 3. v. 17. *In dolore* תֹּאכְלֶנָּה, Targ. תֵּיכְלִנַּהּ *comedes eā*. fruges eius. vel פִּרְיָהּ *fructum ejus*; per metonymiā. Syr. Mat. 6. *Ne ſitis ſolliciti, quid* תֵאכְלוּן *eſuri ſitis*. Arab. Pſal. 69. *Zelus domus tuæ* אַכַלַתְנִי *comedit me*. Pſal. 27. לֶאֱכֹל *ut comedant carnem meam*. אֹכַל *edam*. כֻּל *ede*, in Alc. Deut. 7. verſ. 16. וְאָכַלְתָּ *& comedes*. Targum וּתְגַמַּר *& conſumes omnes populos*. Iob. 13. verſ. 28. אֲכָלוֹ *conſumſit eum tinea*. Targum גַּמְרֵהּ *idem*. Ierem. 15. verſ. 16. *Inventa ſunt verba tua* וָאֹכְלֵם *& comedi ea*. tam grata & accepta mihi fuerūt, quàm mel, vel res dulcis alia comedenti. Sequitur declaratio: *& fuit verbum tuum mihi in lætitiam, & gaudium cordis mei*. Lxx. συντέλεσον αὐτοὺς. quaſi à כָּלָה *conſumpſit*, vel *conſumptus eſt*. Plaut. in Aſinaria: *Auſcultate, & verba mea devorate, atque operam date* &c. Et in Aulularia: *Nimiùm libenter edi ſermonem tuum*. Ezech. 18. v. 11. *ſuper montibus* אָכַל *edit*. Targ. פְּלַח לְטַעֲוָתָא *ſervijt idolis*. ſequitur verſ. 12. *Et oculos ſuos elevavit ad idola*. Ezech. 22. verſ. 9. *& ſuper montibus* אָכְלוּ בָךְ *comederunt in te*. Targum פְּלַחוּ לְטַעֲוָתָא *ſervierunt idolis*. In montibus epulabantur coram idolis poſt ſacrificia. Malach. 3. verſ. 11. *Et increpabo vobis* בָּאוֹכֵל *in comedente*. Targum בִּמְחַבְּלָא *in corrumpēte*. hoc eſt, locuſtas & erucas, quę corrumpunt vel conſumunt fruges & vites veſtras. Lxx. εἰς βρῶσιν *in cibum*. acceperunt pro אֹכֶל *cibus*. ¶ 2. de אֵשׁ *igne*, metaphoricè dicitur. Iob 1. verſ. 16. *Ignis Dei decidit ex cælo, & arſit in grege & pueris*, וַתֹּאכְלֵם, Targum וְגַמַּרְתִּנוּן *& conſumſit eos*. Nahum 3. verſ. 15. *Ibi* תֹּאכְלֵךְ *comedet te ignis*. Targum תְּשֵׁיצֵי יָתָךְ *perdet te*. ¶ 3. de חֶרֶב *gladio*. 2. Sam. 2. verſ. 26. *Num perpetuò* תֹּאכַל חֶרֶב *comedet gladius?* Targum תִּקְטֹל *interficiet?* Ierem. 2. v. 29. אָכְלָה *comedit gladius veſter prophetas veſtros*. Targum קַטְלַת *interfecit*. ¶ Adhæc tribuitur *terræ*. Num. 13. v. 32. *Terra* אוֹכֶלֶת *comedens incolas* vel *habitatores ſuos*. Niphal. נֶאֱכַל, Chald. אִתְאֲכַל, Syr. אֶתְאֲכַל *comeſtus, abſumtus fuit*. Jer. 30. verſ. 16. *omnes* אֹכְלַיִךְ *comedentes te comedētur*. Targum אָנְסַיִךְ יֵאָכֵלוּ *diripientes te diripientur*. Piel אִכֵּל, Chald. אַכֵּל *voravit, devoravit*. Pual אֻכַּל *devoratus, abſumtus fuit*. Eſa. 1. verſ. 20. *& gladio* תְּאֻכְּלוּ *devorabimini*. Targum תִּתְקַטְלוּן *interficiemini*. Hiphil. הֶאֱכִיל, Chald. אוֹכֵל, Syr. אַוְכֵל *fecit comedere, cibavit, pavit*. Exod. 16. v. 32. *ut videant panem* אֲשֶׁר הֶאֱכַלְתִּי אֶתְכֶם, Targ. דְּאוֹכְלִית יָתְכוֹן *quo cibavi vos, in deſerto*. Syr. Rom. 12. אַוכְלָיְהִי *paſce eum*.

Nom. Subſt. אֹכֶל, Chald. אוּכַל, אָכְלָה, & אָכִיל. Fœm. אֲכִילָה, Chald. אֲכִילָא. Heemāt. מַאֲכָל, Chald. מֵיכַל, vel מֵאכַל, Arab. מַאְכַל. Fœmin. מַאֲכֶלֶת, Chald. & Syr. מֵאכוּלָא, Arab. מַאְכַלָה *eſca, cibus, pabulum, edulium, ferculum, daps, alimentum, victus, annona*. frumentum quod mandi poteſt. Gen. 41. verſ. 36. *& congregent omnem* אֹכֶל *cibum*. Targum עֲבוּר *frumentum annorum bonorum*. Gen. 42. v. 7. & 10. *ad emendum* אֹכֶל *eſcam*. Targ. עֲבוּרָא *frumētum*. Et ſic omnia in hiſtoria Joſeph. Pſalm. 107. v. 18. *omnem* אֹכֶל, Targ. מֵיכְלָא *cibum abominabitur anima ipſorum*. Habacuc 3. v. 16.

3.v.16. *Et æger non fecit* אכל *cibum*, id est, non produxit frumentum. Ioel 1. v. 16. *Nonne ante oculos nostros* אכל *cibus*. Targ. עבורא *frumentum excisum est?* 1. Reg. 5. v. 11. *viginti mille coros tritici* מַכֹּלֶת, Targ. לְאֱנָשׁ בֵּיתֵיהּ פַּרְנוּס (in) *cibum* vel *victum pro domo ejus*. Pro מַאֲכֹלֶת, litera א deficiente. Pro hoc scribitur, 2. Par. 2. v. 9. מַכּוֹת: quod depravatum est ex מַכֹּלֶת, litera ל mutata in ו, librariorũ incuria. Ea propter in hunc locũ Kimchi scribit מכות כמו מַכֹּלֶת. Quidã ad כָּתַת referunt, vertẽtes *percussionem tritici*, vel *tritici excussi*. Esa 9. v. 18. *& fiat popul⁹* כְּמַאֲכֹלֶת *sicut cibus ignis*. Targ. כִּיקִידַת נוּרָא *sicut incendium ignis*.

שֶׁהִיא אוֹכֶלֶת אֶת הַבָּשָׂר מַאֲכֶלֶת *culter* dicitur, *quia carnẽ edit*: vel *quia eo editur*. Plur. מַאֲכָלוֹת *cultri*. Gen. 22. v. 10. *& accepit* הַמַּאֲכֶלֶת, Targ. סַכִּינָא *cultrum, ut mactaret filium suum*.

Chald. אוכל *cibus digestus*, & ejus fæces in intestinis collectæ: *fimus, excrementa*. Ex. 29. v. 14. *& carnem juvenci, & pellẽ ejus*, וּפִרְשׁוֹ, Targum וְאוּכְלֵהּ *& fimum ejus combures igni*. Plur. אוּכְלִין *excrementa*.

Rabb. אָכוּל *herpes exedens, ulcus depascens*. ✠ מַאֲכָלָה *alimentum*, sanguis ex cibo & potu generatus, quo corpus nutritur. item, *pulex* sanguinem exugens.

Syr. אָכוֹל φάγος *edo, homo vorax, lurco*, qui per luxuriã consumit omnia. ✠ אָכְלָא *tinea*, vestes absumẽs. ✠ אוֹכְלָא, Ar. אַכְלָה *ulcus corrodẽs, cãcer, φαγέδαινα*. ✠ Syr. מתאכלנא, Ar. מַאכוּל *quod comeditur, comestilis*. ✠ תָּאכִיל *corrosio*. אאכל אלרגאל *comestor hominum, ἀνθρωποφάγος*. ✠ אכִיל *pruritus*. ✠ אַכְלָה *victus*. pluraliter אַכְלַאת *alimẽta*. ✠ אכל אלעִרד *detraxit*. ✠ Alcor. וְלָא תַאכְלוּא מִמָּא לַם יֻדְכַּר אִסְם אַללָה עַלַיְהִ *& non comedatis ex eo, super quo non memoratum sive invocatum fuerit nomen Dei*.

אכם Chald. אכם *niger fuit, denigratus est*. אוכם *niger*. Metaphoricè, *tristis, mœstus*. Plur. אוּכְמִין *nigri, mœsti*. Fœm. אוּכְמָא *nigra, tristis*. Plur. אוּכְמָן *nigræ*. Lev. 13. v. 31. *& pilus* שָׁחוֹר, Targ. אוכם *niger*. Iob. 5. v. 11. וְקֹדְרִים *& nigri exaltati sunt* (ad) *salutem*. Targ. אוּכְמִין מִסְכְּנוּתָא *tristes ob paupertatem*. Iob. 30. v. 28. קֹדֵר, Targ. אוכם *niger incessi absq; Sole*.

אוכמות, & אכמות, & אַכְמוּתָא *nigredo, tristitia: aurora* item, & *adolescentia*. Eccl. 11. vers. ultimo. *Pueritia* וְהַשַּׁחֲרוּת, Targ. ואוכמות *& adolescentia, sunt vanitas*.

Rabb. אוּכְמָן *cardinalis, princeps*.

Arab. אכם acam *collis*. Plur. אכאם acim *colles, montes*.

אכן אָכֵן idem quod כֵּן, *certè, verè*. Gen. 28. v. 16. אָכֵן, Targ. בְּקוּשְׁטָא *verè est Dominus in loco isto*. Exodi 2. v. 12. אָכֵן, Targ. בְּקוּשְׁטָא *certè innotuit hoc verbum*. In כון vide.

אכף אָכַף idem quod כָּפַף, *curvavit, incurvavit, coegit, flexit, inflexit*. Prov. 16. v. 26. *Quia* אָכַף עָלָיו *curvavit super eo os suum*. i.e. innititur ipsi.

Nom. אֶכֶף idem quod כַּף *vola*. curvitas manus. Iob. 33. v. 7. וְאַכְפִּי *& manus mea super te non gravis erit*. h.e. plaga mea. Targ. וְטוּנִי *& onus meum*.

Rabb. אֻכָּף, & אֻכְּפָא, & אוכף *sella equi vel asini curva, ephippium*: aut pars anterior sellę, qua se tenet sessor. Plur. אֻכּוּפִין.

Syr. אַכִּיף *solicitus, curiosus, sedulus, diligens, sincerus*. ✠ אַכְפָּא *cura, sedulitas*. ✠ אַכְפָּאִירָא *curiosè, sedulò, diligenter, sincerè*. ex animo.

אכר אִכָּר, Syr. אַכָּר *agricola, arator*. à בר *ager*. Pl. אִכָּרִים, Chald. אִכָּרִין. Syr. אִכָּרִין. Arab. אַכָּארָה accaræ *agricolæ*. Amos 5. v. 16. *& vocabunt* אִכָּר *agricolam ad luctum*. Ioel 1. v. 11. *Pudefacti sunt* אִכָּרִים *agricolæ*.

אלל Quatuor significata habet. I. אַל, Arab. אל al *non, ne*: prohibendi, dehortandi & deprecãdi particula. Et cũ futuro secundæ personæ construitur. Gen. 49. v. 6. *In cœtu ipsorũ* אַל *non uniatur anima mea*. Prov. 31. v. 1. אַל לַמְּלָכִים *ne regib. bibere vinum*. non dignũ est id regib. Ex. 12. v. 9. אַל, Targ. לָא *nõ comedatis ex eo crudũ*. Psal. 6. v. 2. *Domine*, אַל *ne in furore arguas me*, וְאַל *nec in ira tua corripias me*. geminata intendit deprecationem. 2. Reg. 4. v. 16. אַל *ne, domine mi, vir Dei*, אַל תְּכַזֵּב *ne mentiaris*. 1. Sam. 2. v. 24. אַל *ne filij mei, quia non est bona fama, quam audio*. Ps. 121. 3. אַל *non det in cõmotionem pedẽ tuũ*, אַל יָנוּם *non dormiat custos tuus*. Psal. 25. v. 2. אַל *non confundar*, אַל *nõ gaudeant inimici mei super me*. 2. Reg. 3. v. 13. *& dicebat ad eũ rex Israel* אַל *ne*. sc. dicas nunc nobis verba ista. ¶ וְאַל, sicut וְלֹא *& non*, valet *potiùs quàm*. Prov. 8. v. 10. *Accipite disciplinam meam*, וְאַל *& non argentum*. h.e. potius quam argentũ. sequitur: *& scientia auro eligibilior*. Prov. 17. v. 12. *occurreret ursus orbatus in aliquem*, וְאַל *& non stultus in stultitia sua*. h.e. potius quam. Prov. 23. v. 23. *veritatem eme*, וְאַל *nec vendas*. h.e. potius quã vẽdas. Deut. 33. v. 6. *Vivat Ruben* וְאַל *& ne moriatur; & sit cœtus ejus numerus*. ¶ 1. Sam. 27. v. 10. אַל, Targ. לְאָן *quo excurristis hodie?* אַל pro אָן, literis linguę Nun & Lamed ꝑmutatis: aut אַל pro עַל, & subintellecto מִי *quis*. עַל מִי *contra quẽ?* seq'tur responsio: עַל־נֶגֶב. Aut deniq; ꝑ interrogationẽ; *non excurristis hodie?* ¶ Prov. 12. v. 28. *& via semitæ* אַל מָוֶת *ad mortẽ*: pro אֶל, q, in margine annotatur: aut pro עַל, literis א & ע permutatis. 2. Sam. 13. v. 15. *Et dicebat ad eum* אַל אוֹרֵת *propter malũ magnũ istud*. pro עַל

propter,

propter. sicut & Targ. habet. ¶ Job. 24. v. 25. *Et ponet* לאל *in nihilum sermonem meum*, i.e. in negationē. negabit esse verū. Prov. 30. v. 31. *Et rex* אלקום *non surgens cum eo*.

אלו pro אםלו, ut Eccl. 6. v. 6. ואלו *& si fuerint mille anni*.

II. אליל, ab אל *nihil*, res non existens, *nihilū*, *inutilis*, res quæ nihil prodest, *nullus*. Job. 13. v. 4. רפאי אליל *medici nihil oēs vos estis*, id est, nullius momenti, inutiles, inopes, opitulari non potestis. Jer. 14. v. 14. *visio mendacij & divinatio*, ואליל *& nihilum*, *& fallacia cordis ipsorum*. Zach. 11. v. 17. *væ pastori* האליל *nihili* (inopi) *deserenti gregem*.

Inde אלילים *idola*: quę nō, vel nihil sunt, nec opitulantur aut prosunt. sicut dicitur 1. Cor. 8. v. 4. *scimus ὅτι οὐδὲν quod nihil idolum in mundo, & quod nullus est Deus, nisi unus*. item Ier. 2. v. 9. *Et post* לא יועלו *non proderunt*, id est, *post idola ambularūt*. vel etiā, quod idolū non sit Deus: juxta Deut. 32. *Ipsi ad zelum provocārunt me* בלא־אל *in eo, quod non est Deus*. 2. Par. 13. v. 9. *eratq́ sacerdos* ללא אלהים *idolo*. Lev. 19. v. 4. *ne respiciatis ad* האלילים, Targ. טַעון *idola*. Esa. 9. v. 10. *Sicut invenit manus mea super regna* האליל *idoli*.

אללי est אבוי interjectio dolentis, *væ*. Mich. 7. v. 1. אללי לי *væ mihi*.

אלול *sextus* Hebræorū *mensis*, respondens nostro *Augusto*.

Rabb. אלילים *cartilagines*.

III. Chald. אלל *exploravit*. Iob. 39. v. 8. יתור, Targ. יאלל *explorabit mōtes*. Ios. 2. v. 2. לחפר, Targ. לאללא *ad explorandum terram*.

אליל, & מאלל *explorator*. Plur. אלילין & מאללין *exploratores*. Gen. 42. v. 9. & 30. & 34. מרגלים, Targ. אלילין *exploratores vos estis*. Deut. 1. v. 24. וירגלו, Targ. ואללו *& explorarunt eam*.

IV. Arab. אל *al*, & pro אל interdum solū א, *articulus emphaticus*. אלארץ alard *terra*. אלרגל alragel *vir*. Etiam cum propriis. Alcor. ואטרקנא אלפרעון *submersimus Pharaonem*.

אלא Chald. אלא. Arab. אלא, est grecum ἀλλὰ, *sed, nisi*. אלהן *nisi*. alia in אלה quære.

אלה Tria significata habet. I. אלה, Chal. אלא. Syr. אלא *ejulatus, lamentatus est, planxit*. Congruit cum ילל *ululavit*. Ioel 1. v. 8. אלי *lamentare sicut virgo accincta sacco, ob maritū juventutis suæ*. Targ. עבדי אליא *fac planctum*. Lxx. θρήνησον *lamētare*. nec alibi reperitur in Bibliis. Sed usurpatur in Targ. pro קון *planxit*. 2. Sam. 1. v. 16. ויקונן דוד את הקינה, Targ. ואלא דוד ית אליא *Et planxit David planctū istū*. Jud. 11. v. 40. *Annuatim ibant filiæ Israel* לתנות, Targ. לאלאה *ad lamētandū*. Lxx. θρηνεῖν *ad plorandū*.

Nom. Chal. אליא. Syr. אולית *plāctus, lamentū*. אלין Chal. אלין, Syr. אלין *lamentatrices, præficæ*. Luc. 23. v. 27. ואלין *& lamētantes super eo*. Mat. 11. ואלינלכון *& lamentati sumus vobis, & non planxistis*. Ioh. 6. *Flebitis*, ותאלון *& lamentabimini*.

II. אלה *juravit, pejeravit*. Iud. 17. v. 2. *Et tu* אלית, Targ. אומית *jurasti, & etiā dixisti in aurib. meis*. Oseæ 4. v. 2. אלה *jurare & mentiri*. Targ. יימן לשקר *jurabunt falso*. Hiphil. האלה *juravit, adjuravit, maledixit, imprecatus fuit*: quia maledictio fit cum juramento & obtestatione Dei. 1. Reg. 8. v. 31. להאלתו *ad adjurandū eum*. Lxx. τοῦ ἀρᾶσθαι *imprecari*.

Nom. אלה *juramentum*, & quæ cū hoc fit, *maledictio* sive *imprecatio*. Plur. אלות *maledictiones*. Zach. 5. v. 3. *Istud est* האלה, Targum מומתא *juramentum*. Deut. 29. v. 12. & 14. & האלה, Targ. מומתא *juramentū* Gen. 24. v. 41. *Tunc immunis eris* מאלתי, Targ. ממומתי *à juramento meo*. non mutat puncta cum affixis. Num. 5. v. 21. *Et adjurabit Sacerdos mulierem juramento* האלה, Targ. דלוטא *maledictionis*. Psal. 10. v. 7. אלה *imprecatione os ejus plenū est*. Targ. לוטין *maledictionibus*.

Heemant. תאלה *imprecatio, maledictio*. Thren. 3. v. 65. תאלתך *maledictio tua super illis*.

אליה, Chald. אליא *cauda arietis* aut *agni*. Exod. 29. v. 22. *adipem* והאליה, Targ. ואליתא *& caudam*.

Arab. אליתין *nates*.

Chald. אליון *pollex*. Plur. אליונין. Rabb. אליונים *pollices*. Levit. 8. v. 23. *& super* בוהן, Targ. אליון *pollicem manus eius dextræ*.

אולי & אלי *fortè, si fortè, fortassis*. Gen. 18. v. 31. אולי *fortassis invenientur ibi viginti*. Targ. מאים *forte*. Ios. 9. v. 7. אולי *fortasse in medio mei tu habitas*. Lxx. ὅρα *vide, ne in me habites*.

אולי *Eulæus*; fluvius in Media. Amnis est in Medis ortus, Dianæ templum, ac Susarum arcem circuit. Plin. 6. 27.

Particula אל, &, ad differentiā nominis אל *Deus*, אל־ *ad, apud, juxta, super, propter, coram*; pro natura contextus. Gen. 12. v. 1. *Et dixit Dominus* אל־אברם, Targ. לאברם *ad Abramum*. Psal. 2. v. 7. *& narrabo* אל־חק *super*, vel *de statuto*. Ps. 69. v. 27. ואל־מכאוב *& super*, vel *de dolore vulneratorū tuorū narrabunt*. Gen. 49. v. 29. *sepelite me* אל־אבתי *apud*, vel *juxta patres meos*. ¶ Cū casu nominis interdum, cum affixis semper assumit literā *Iod*, pro ה radicali, & formā nominis pluralis masculini induit. Iob. 3. v. 22. *Qui lætātur* אלי־גיל *super tumulo*. Iob. 29. v. 19. *Radix mea aperta* אלי מים *juxta aquas*. Psal. 28. v. 1. *cū clamavero* אליך *ad te*. Gen. 24. v. 30. אליהם *ad eos*. Gen. 18. v. 9. *Et dicebant* אליו, Targ. לה *ad ipsum*. ubi tria puncta notāt emphasin. Ex. 32. v. 26. *Qui*

qui est Domini, אֵלַי ad me. sc. veniat. Hagg. 2. v. 17. *Et non vos* אֵלַי *ad me*. Targ. תָּיְבִין לְפֻלְחָנִי *reditis ad cultū meū*. Inde Rabb. מֵאֵלָיו *à se ipso*. מֵאֲלֵיהֶם *à se ipsis*. &c. Arab. אלי ile *ad*. אלינא *ad nos*. אֵלַי *ad me*. ¶ Jer. 51. v. 3. אֶל־יִדְרֹךְ *ne calcet calcator arcū suū*, וְאֶל־יִתְעַל *nec exaltetur*. Pro אַל *ne*, vel לֹא *non*. quod & in margine annotatur.

אֵל cum ה paragogico, אֵלֶּה, cōmunis generis, *illi*, vel *illæ*. Chal. אִלֵּין & אִלּוּ. Gen. 19. v. 8. *tantū viris* הָאֵל, Targ. הָאִלֵּין *istis, ne faciatis quicquā*. ita reperitur tantū octies. Gen. 2. v. 4. אֵלֶּה, Targ. אִלֵּין *istæ sunt generationes cœli*. Ier. 2. v. 33. כִּי עַל־כָּל־אֵלֶּה *quia propter omnia ista*. cohæret cum sequentis versus initio; וַתֹּאמְרִי *& dixisti, quia innocens sum*. potest etiam particula hæc ad אֵלֶּה referri.

Chal. אֲלוּ *ecce*. Dan. 4. v. 7. וַאֲלוּ *& ecce arbor*.

III. Arab. אלה *instrumētum*. PLur. אלאת *instrumenta, vasa*. אלה אלזמר *instrumentum musicum*. אליה *instrumentalis*.

אלה mappic literæ ה immutabilē denotat. DERIVATUR aūt ab hac radice nomen Dei אֱלָהּ, Chald. אֱלָהּ, Syr. אלה, Arab. אלה *alah*, & cū אל articulo emphatico, אלאלה *alalah*, & concisè אללה allah *Deus*. à robore seu potentia; vt cū אֵל *Deus* congruat. Deut. 32. v. 15. *& dimisit* אֱלוֹהַּ (qui) *fecit eum*. Targ. פֻּלְחַן אֱלָהָא *cultū Dei*. ib. v. 17. *& sacrificarunt dæmoni*, לֹא אֱלֹהַּ *qua non sunt Deus*. Targ. דְּלֵית בְּהוֹן צְרוֹךְ *in quib. nulla est utilitas*. null⁹ usus. Semel cū AFFIXO: Habac. 1. v. 11. *Hæc virt⁹ eius* לֵאלֹהוֹ *Deo ejus*. Arab. Ps. 18. v. 32. לא אלה אלא אלרב אלהי *Non est Deus, nisi Dominus Deus meus*. Et symbolū Mahumetanū לא אלה אלא אללה מחמד רסול אללה la alah alla allah Muhāmed rasul allah *non est Deus, nisi Deus ille* (unus & verus) *Muhāmed nuncius Dei*. Hoc cogūtur erecto manus pollice recitare, cū nō dies, sed annos octo demū nati, & sermonis periti ipsorū pueri, circūciduntur; & puellæ, sed à circumcisione liberæ: ad hoc initio gentes quoq; cogebantur gladio: hoc morientes pronunciant; præcones ante orationē in templis suis hoc proclamant: hoc in funerib. sacerdotes, illa comitantes, itentidem concinunt. Turcæ item in exercitu, cum cubitū eunt, aut castra movent, aut pugnā ineunt, alta voce ter clamant אללה אללה אללהו *allah allah allahu*. Et hunc clamorem militarem, vocant אַלְלָה אַכְבַּר *alla magnū*. Suis insuper precationib. sæpe inserunt יא אללה יא אללה יא אללה *je allah, je allah, je allah*. אלהי alahi *Deus meus*. אלהנא *Deus noster*. לְלָּה pro לְאַלָּה lialah *Deo*.

PLur. אֱלֹהִים, Chal. אֱלָהִין, Syr. אלהין, Arab. אלהה alahi *dei, dij*. Usurpatur aūt ¶ Primò pro *vero Deo*. Gen. 1. v. 2. *Et spiritus* אֱלֹהִים *Dei ferebatur super aquis*. Vulg. *Domini*. [redacted]

[redacted] Targ. מִן קֳדָם יְיָ *à Domino*. Ac cū singulari verbo, adjectivo, aut ꝓnomine cōstruitur, ob Trinitatis mysteriū, ut numero plurali Personarū Trinitas, singulari, Essentię vnitas innuatur. Gen. 1. v. 1. *In principio* בָּרָא אֱלֹהִים *creavit Deus*. Targ. יְיָ. ꝙ est nomen veri Dei, יְהוָה abbreviatū; & אֲדֹנָי legitur, vt ver⁹ Deus Jehova intelligatur, nō angeli: sicut Moses seipsū explicat, c. 2. v. 4. *In die, quo fecit* יְהוָה אֱלֹהִים *Dominus Deus terrā & cœlos*. sed tamē hujusmodi constructio repitur etiā, Nū. 32. v. 25. וַיֹּאמֶר בְּנֵי גָד *& dixit filij Gad, & filij Ruben*. Aut, si plurale epitheton additur, ꝑdicatū est singulare; Jos. 28. v. 18. *Quia* אֱלֹהִים קְדֹשִׁים הוּא *Deus sanctus ipse*. Deut. 5. v. 26. *Quæ audivit vocē* אֱלֹהִים חַיִּים מְדַבֵּר *Dei vivi loquentis ex medio ignis*. Verū tamē de Deo cōstructio hęc ubiq; nō observatur. Gen. 20. v. 13. *& factū est postquā* הִתְעוּ אֹתִי אֱלֹהִים *seduxerunt me dij, ex domo patris mei*. LXX. ἐξήγαγέ με ὁ θεὸς *eduxit me Deus*. Gen. 35. v. 7. *quia ibi* נִגְלוּ אֵלָיו הָאֱלֹהִים *revelati erant ipsi dij*. ¶ Ac subjūgitur alijs vocabulis, res divinas, aut Dei ꝑsentia & operib. illustres denotantib. Scriptura.n. rem excellentē significatura, jungit ei unū ex Dei nominib. יָהּ, vel אֵל, vel אֱלֹהִים; ut, אִישׁ אֱלֹהִים *vir Dei*, dicitur *propheta*. de quo in dictione אִישׁ *vir*, vide. אֲרוֹן אֱלֹהִים *arca Dei*: ꝙ De⁹ ipsi pręsens esset. 1. Sam. 3. v. 3. *ubi erat* אֲרוֹן אֱלֹהִים *arca Dei*. quę & simpliciter אֱלֹהִים *Deus*, ꝑ metonymiā. 1. Par. 13. v. 10. *& moriebatur ibi* לִפְנֵי אֱלֹהִים *coram Deo*. pro quo, 1. Sam. 6. עִם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים *cum arca* vel *apud arcā Dei*. Exod. 4. v. 20. *Et accepit Moses* מַטֵּה הָאֱלֹהִים *baculū Dei manu sua*. Targ. חוּטְרָא דְאִתְעֲבִידוּ בֵהּ נִסִּין מִן קֳדָם יְיָ *baculū quo facta sunt signa à Domino*. Ex. 3. v. 1. & 1. Reg. 19. v. 8. *& veniet ad* הַר הָאֱלֹהִים *montem Dei, ad Horeb*. Targ. לְטוּרָא דְאִתְגְּלִי עֲלוֹהִי יְקָרָא דַיְיָ *ad montem super quo revelata fuit gloria Domini*: ꝙ Lex ibi data. 2. Petri 1. v. 18. dicitur *mons sanctus*, in quo trāsfiguratus fuit Christus, & *Thabor* creditur. 1. Sam. 10. v. 4. *postea venies ad* גִּבְעַת הָאֱלֹהִים *Gibea Dei*. Targ. בְּגִבְעֲתָא דִּי בַהּ אֲרוֹנָא דַיְיָ *Gibea in qua est arca Dei*. sic Marci 2. ꝟsu 26. *domus Dei*, locus dicitur in quo erat arca Dei. Fuit aūt arca Dei in Gibea, ab eo die, quo restituerunt eam Philistæi, quoad David illā inde aufferret. Gen. 30. v. 8. נַפְתּוּלֵי אֱלֹהִים *colluctationes Dei*. Iob. 6. v. 4. בִּעוּתֵי אֱלוֹהַּ *terrores Dei*. 1. Sam. 14. v. 16. *Et factum est* לְחֶרְדַּת אֱלֹהִים *in trepidationem Dei*. id est, maximam. ¶ 2. pro *idolis*. Ios. 23. vers. 16. *Et servietis* אֱלֹהִים אֲחֵרִים *dijs alienis*. Targ. לְטָעֲוַת עַמְמַיָּא *idolis gentium*. Et sic semper in Targ. redditur, excepto Decalogo: Ex. 20. v. 3. & Deut. 5. v. 7. *Nō erit tibi* אֱלֹהִים אֲחֵרִים, Targ. אֱלָהּ אוֹחֳרָן *Deus alius præter me*. Iud. 17. v. 5. *Ipsi erat domus* אֱלֹהִים *deorū*. Targ. טַעֲוָתָא *dolo-*

dolorum. Exod.22. v.1[illegible] *sacrificabis* לֵאלֹהִים *dis.* Targ.לְטַעֲוַת עַמְמַיָּא.Esa.36.v.18. *An eripuerunt* אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם *dij gentiũ, quilibet terrã suã ex manu regis Assur.* Targ.רַחֲלַת עַמְמַיָּא *idola populorũ.* Deut.10.v.17.כִּי יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים *quia Dominus Deus vester, ipse est Deus deorum.* prius sacrum, posterius prophanum est. ¶ 3. pro *angelis,* quorũ opera Deus utitur in operib. suis perficiẽdis. Ps. 86. v.8. *Non est similis tui* בָאֱלֹהִים *inter deos.* Targ.בְּאַנְגְלֵי מְרוֹמָא *inter angelos excelsos.* Iob. 1.v.6.& 2.v.1. *Et venerũt* בְּנֵי אֱלֹהִים *filij Dei.* Targ.כִּיתֵי מַלְאֲכַיָּא *cœtus angelorũ.* 1.Sam.28. v.13.אֱלֹהִים *ego video ascendentes.* hominem magnũ & honorabilẽ. Targ.מַלְאֲכָא דַיְיָ *angelum Domini.* ¶ 4. pro *hominib. magnis & divinis,* dignitate pręstantib. notitiã Dei habentib. ejusq; in terra vicarijs, ut *principes* sunt, ut *prophetæ,* ut *judices,* quib. Deus adest in iudicij negotiis, quiq; Dei judiciũ administrãt. Unde & Moses dicit, Deut. 1.v. 17. *Quia judicium Dei est.* & Iosaphat, 2.Par. 19.v.6. *Non homini judicabitis, sed Domino: & quodcunq; judicaveritis, in vos redũdabit.* Ex.22. v.27.אֱלֹהִים *deos non vilipendes.* Targ. דַיָּנַיָּא *judices.* Ex. 21.v.6. *Adducet eum Dominus ejus* אֶל־הָאֱלֹהִים *ad deos.* Targ.לְקֳדָם דַיָּנַיָּא *coram judices.* 1.Sam. 2.v.25. *Iudicabit ipsum* אֱלֹהִים *dij.* Targ.דַיָּן *judex.* Gen.6.v.2. *Et viderunt filij* הָאֱלֹהִים *deorum filias hominis.* Targ.רַבְרְבַיָּא *magnatum.* filii magnatum videbant filias plebanorũ. Exod.4.v.16. *Tu eris ipsi* לֵאלֹהִים *in deum.* Targ.לְרַב *in principem.* Ioh.10.v.35. *si illos dixit deos, ad quos sermo Dei factus.* 2.Sam. 7.v.23.אֲשֶׁר הָלְכוּ אֱלֹהִים *quod iverunt dij ad liberandũ sibi populũ.* Targ. *quòd iverunt* שְׁלוּחִין מִן קֳדָם יְיָ *missi à Domino.* sc. Moses & Aharõ. pro quo, 1. Par.17.v.21. וְהָלַךְ אֱלֹהִים *& abijt Deus.* 2.Sam.7.v.23. *Quę redemisti tibi* מִמִּצְרַיִם גּוֹיִם וֵאלֹהָיו *ex Aegypto gentes & deos ejus.* h.e. Mosen & Aharonẽ, qui in Exodo dicũtur dii. 1.Sam.28.v.13.אֱלֹהִים *deos vidi ascendentes;* hominem magnum & honorabilem. Targ.מַלְאֲכָא *angelum.*

Syr.אַלָהָא.Arab. אליהה aliha *dea.* אלהה אלבחת alihet albacht *dea fati,* fortuna. Syric. Actorum 19. v. 37: *Nec conviciati sunt* לַאלָהָתַן *deæ nostra.*

Rabb.אֱלֹהִי, Arab.אלאהי alahi *divinus.* ut, טבע אלאהי *natura divina.* Plur. rabb.אֱלוֹהִיִּים *divini:* ut, עִנְיָנִים אֱלֹהִיִּים *res divinæ.* Ar. אלאהיין *divini.*

Rabb.אֱלֹהוּת, Syr.אַלָהוּת, Arab.אלאהות alahut, & אלהיה alahijah *deitas, diuinitas.* Rabbin.חֲכַם אֱלוֹהוּת *theologus.* חָכְמַת אֱלוֹהוּת *sapientia divinitatis, metaphysica.*

אלח Niphal נֶאֱלַח *computruit, fœtuit.* Metaphoricè *corruptus, contaminatus fuit.* Ps.14.v.3.& 53.v.4. *simul* נֶאֱלָחוּ, Targ.אִטַּנְפוּ *contaminati sunt.* Venet.אִתְרַשְׁלוּ *dissoluti sunt.* Iob.15.v.16. *abominabilis est,* וְנֶאֱלָח *& corruptus.*

אלט Arab. *muria.*

אלם Quatuor significata habet. I. אָלַם, Piel אִלֵּם *ligavit, colligavit.* Gen.37.v.7. *Ecce nos* מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים, Targ. מְאַסְּרִין אֱסָרָן *ligantes fasciculos in agro.* tantum hoc loco reperitur.

Nom.אֵלֶם *colligatio hominum, congregatio, multitudo, cœtus.* Ps.58.v.2. *An verè* אֵלֶם *multitudo justiciam loquemini.* Psalm.56.v.1. *De columba* אֵלֶם *multitudinis longinquæ.*

Heemant.אֲלֻמָּה δέσμη *fascis, fasciculus, merges, manipulus spicarũ.* Pl.אֲלֻמִּים, Chal.אֲלֻמִּין; Fœm.אֲלֻמּוֹת *fasces, fasciculi, manipuli.* Gen.37. v.7.אֲלֻמָּתִי, Targ.אֱסָרְתִּי *manipulus meus, & etjam erigebatur, & ecce convertebãtur* אֲלֻמֹּתֵיכֶם, Targ. אֱסָרָתְכוֹן *manipuli vestri, & incurvabantur* לַאֲלֻמָּתִי *ad manipulum meum.*

אוּלָם *porticus, vestibulũ.* ita dicitur pars tẽpli exterior, in qua erat domus portę. Vestibulũ instar fornicis. 1.Reg.6.v.3.וְהָאוּלָם *& porticus juxta palatium domus.* In hoc tẽpli porticu erat altare ęneũ, in quo holocausta offerebãtur, & fusile. Ioh. 10.v.23. *Porticus Salomonis* dicitur, quod ibi rex Salomo soleret orare. ¶ Deinde אוּלָם *profectò, certè, veruntamen.* Gen.28.v.19.וְאוּלָם לוּז *& certè Luz nomen urbis prius.* Targ.וּבְרַם *& certè.* Lxx.καὶ Οὐλαμλούζ. aliis, καὶ Οὐλαμμαοὺς. aliis, καὶ Οὐλαμμαοὺς, erat *nomen urbi.* Ex duobus vocabulis fecerunt unum proprium.

אֵילָם, Fœm.אֵלַמָּה: Pl.אֵלַמִּים, Fœm.אֵלַמּוֹת *fornices.* Ezech. 40. ỷ.16.21. 22.25. & 30.

Rabb. אָלוּם aroma quoddam, quod cum sale tunditur, *alumen.*

II.נֶאֱלַם, Chald.אִתְאֲלֵם *ligatus, obligatus fuit,* lingua sc. per metonymiã. *obmutuit, tacuit, cõticuit:* cùm videl. lingua, nervis eã movẽtib. obthuratis vel obstructis, ita ligatur & impeditur, vt loq. aliquis nõ possit. quemadmodũ ille de quo Marc.c.7.v.35. *& solutũ est vinculũ linguæ eius, & loquebatur rectè.* itẽ ille, de quo Iust. hist. l.3. Cui nomẽ Batto, ꝑpter linguæ obligationem, fuit. Ἀγκυλόγλωσσον Græcis est *linguæ obligatio.* h.e. impedimẽtũ & vinculũ. Ez.3.v.26. *Et linguã tuã adhærere faciã ad palatũ tuũ,* וְנֶאֱלַמְתָּ *& obmutesces.* Targ. וְתִשְׁתֹּק *& silebis.* Psal.31.v.19.תֵּאָלַמְנָה, Targ. תִּתְפַּקְקָן *obmutescant, sive obthurentur labia mendacia.* Esa.53.v.7. *sicut ovis, quæ corã tonsorib. suis* נֶאֱלָמָה *obmutuit.* Targ.שָׁתְקָא *conticescet.* Ps.39. v.10.נֶאֱלַמְתִּי, Targ.אִתְאֲלֵמִת *obmutui.* Ezech. 24.v.ult.& 33.v.22. Dan.10.v.14.

Nom.אִלֵּם, Chal.אִלְמָן *ligat⁹:* cui obligata est lingua, ut loq. nequeat, *mutus, tacitus.* Plur. אִלְּמִים *muti, taciti.* Es.35.v.6. *& jubilabit* לְשׁוֹן אִלֵּם *lingua*

lingua muti. Targ. לִשָּׁנְהוֹן דַּהֲוָה בְּלִים *lingua eorum, quæ est constricta.* Esa. 56. v. 10. *oẽs illi canes* אִלְּמִים, Targ. חֵרְשִׁין *muti, qui non valẽt latrare.* Prov. 31. v. 8. *Aperi os tuũ* לְאִלֵּם *pro muto,* h. e. ei qui nõ est idoneus ad dicendũ causam suam. Habacuc 2. v. 18. *Ad faciendum* אֱלִילִים אִלְּמִים *idola muta.* sic 1. Cor. 12. vers. 2. *πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα.*

Heemant. אַלְמָן, Chald. אַרְמַל, Arab. ארמל armul *viduus*, tacitus & mœstus. Fœm. אַלְמָנָה, Chal. אַרְמְלָא, Arab. ארמלה armila *vidua*, tacita & mœsta. Plur. אַלְמָנוֹת, Chald. אַרְמְלָן, Arab. אראמל aramil *viduæ.* Quia. a. viduus ꝑpetuò desertus est ab uxore sua, inde pro *deserto* & *inope* usurpatur. Jer. 51. v. 5. *Quia nõ* אַלְמָן *viduus est Jsrael & Iuda à Deo suo.* Targ. שְׁבִיקִין *deserti sunt.* Esa. 47. v. 8. *Nõ sedebo* אַלְמָנָה *vidua.* Cùm moritur rex eius, urbs est, quasi vidua. rex. n. urbi est quod maritus uxori. Gen. 38. v. 11. *Sede* אַלְמָנָה, Targ. אַרְמְלָא *vidua.*

אַלְמוֹן & אַלְמְנוּת, Chald. אַרְמְלוּת *viduitas.* Esa. 47. v. 9. *Et venient tibi ista duo subitò vno die, orbitas,* וְאַלְמֹן, Targ. וְאַרְמְלוּ *& viduitas.* Gen. 38. 14. *Et removit vestes* אַלְמְנוּתָהּ *viduitatis suæ.* 2. Sam. 20. v. 3. *Et erant conclusæ usq; ad diem mortis suæ* אַלְמְנוּת חַיּוּת *viduitate vitæ.* Targ. אַרְמְלָן דִּי בַעְלֵיהוֹן קַיָּם *viduæ, quarũ mariti vivunt.* Quia erant pellices regis, nec cum illis rem habere conveniebat alteri.

אַלְמְנוֹת pro אַרְמְנוֹת *palatia.* Ezech. 19. v. 7. *Et distinxit* אַלְמְנוֹתָיו *palatia ejus.* Esa. 13. v. 22. *Et habitabunt cati* בְּאַלְמְנוֹתָיו *in viduis ejus.* h. e. in urbibus devastatis, sicut dicitur Thren. 1. v. 1. *urbs magna populo, facta est* כְּאַלְמָנָה *sicut vidua.* Et 8. Æn. *Multis viduasset civibus urbem.* Sed Targ. habet בִּבְרָנְיוֹתְהוֹן *in mœnijs eorũ.* & sic esset ꝓ בְּאַרְמְנוֹתָיו, literis ר״ל permutatis.

אַלְמֹנִי quasi עַלְמוֹנִי, literis א״ע permutatis. *aliquis*; cujus nomẽ ignoratur, nec quis sit, exprimitur. Semper aũt iunguntur duo hæc vocabula, פְּלֹנִי אַלְמֹנִי. Ruth. 4. v. 1. *sede huc* פְּלֹנִי אַלְמֹנִי *quicunq; es*, aut *quocunq; vocaris nomine.* Targ. גְּבַר דִּצְנִיעָן אָרְחָתֵהּ *vir cujus humiles sunt viæ.* Et ex his duobus componitur פַּלְמֹנִי: de quo in פָּלָא.

Arab. הראמל taramul *viduitas.*

Rabb. נִתְאַלְמַן, Arab. אַתְרַמַל atramal *viduus factus est, in viduitate vixit.* Luc. 2. vers. 37. ותרמלת *& vidua facta fuit.*

Rabb. אַלְמָא *utcunq; sit.*

III. Chald. אֲלַם *robustus fuit.* Deut. 31. v. 23. *confortare* וֶאֱמָץ, Targ. וֶאֱלַם *& esto robustus.*

אַלִּים *robustus*; Syriacè *contumax.* Iob. 9. v. 4. וְאַמִּיץ, Targ. וְאַלִּים *& robustus potentia.* in עלם & חלם vide. ⁂ אַלִּימוּת *robur, fortitudo, potentia.*

IV. Arab. אלם alam *doluit, dolore affectus, afflictus, passus fuit.* Act. 1. v. 3. *postquàm* אלם *passus fuerat.* Psalm. 106. ותאלם *& afflictus est Moses.* Matth. 17. v. 12. אבנאלאנסאן יתאלם מנהם *filius hominis patietur ab eis.* Luc. 4. v. 35. ולם יולמה *& non nocebit ei.* Marc. 8. *filius hominis* יולם *patietur multa.* Matth. 26. תאלמת *passa sum ob ipsum multa.* Rom. 8. *Si* אלמנא *patimur cum ipso.*

אַלְם alm *dolor, passio.* Plur. אַלְאם *dolores, passiones.* ⁂ אַלִים *dolorosus.*

אלן אַלּוֹן & אֵלוֹן *terebinthus, quercus.* in אַיִל, aut אול quære.

אלע Syr. אלע *latus*; in צלע quære.

אלף Tria significata habet. I. אָלַף, Chald. אֲלַף, Syr. אֱלַף & יְלַף *assuefactus fuit, studuit, didicit.* Prov. 22. v. 25. *Ne fortè* תֶּאֱלַף, Targum תֵּילַף *discas viam ejus.* Syr. Act. 23. v. 27. Cùm ילפת *didicissem, ipsum esse Romanum.* Piel אִלֵּף, Chald. אַלֵּף, Syr. יַלֵּף, Arab. אַלַּף *assuefecit, docuit, ostendit, instituit, instruxit.* Iob. 33. vers. vltim. וַאֲאַלֶּפְךָ *& docebo te scientiam.* Chald. Exod. 15. v. 25. וַיּוֹרֵהוּ, Targum וְאַלְּפֵהּ *& docuit ipsum Dominus lignum.* hoc est, ostendit ei. Syr. Luc. 11. v. 1. אַלֶּפַן *doce nos orare, sicut etiam Iohannes* אַלֵּף *docuit discipulos suos.* Ioh. 18. vers. 20. *semper* אַלְפֵת *docui in synagoga.* Luc. 12. v. 12. *spiritus sanctus* יַלֶּפְכוֹן *docebit vos.* In secunda conjugatione א abjicitur, ejusque punctum patach ad literas serviles præcedentes transfertur. Arab. 2. Cor. 4. v. 19. יתאלפכם *docebit vos per nos.* ⁂ מְאַלֵּף, Chald. & Syr. מַלְּפָן & מַלֵּף *docens, præceptor, doctor.* Plur. מַלְּפִין *doctores.*

אַלּוּף *doctor, magister, præceptor, ductor, princeps, dux,* qui non est coronatus, ut rex. Ps. 55. v. 14. *Sed tu homo ordinis mei,* אַלּוּפִי *doctor meus, & notus meus.* Targ. רַב דְּאַלְּפְתָּלִי *præceptor, qui docuisti me.* LXX. *ἡγεμών μου.* Plur. אַלּוּפִים *doctores, duces, principes.* Gen. 36. v. 15. *Isti sunt* אַלּוּפֵי בְנֵי עֵשָׂו, Targ. רַבְרְבֵי בְּנֵי עֵשָׂו *duces filiorum Esau, filij Eliphaz primogeniti Esau* אַלּוּף, Targ. רַבָּא *dux Theman,* אַלּוּף Targ. רַבָּא *dux Omar* &c. Prov. 2. vers. 16. *Derelinquens* אַלּוּף *ducem adolescentiæ suæ.* maritũ, cui puella nupsit. Ier. 3. v. 4. אַלּוּף *dux adolescentiæ meæ tu es.* hoc est, maritus. ¶ Metaphoricè אַלּוּף *bos*, armenti dux & ductor. Ier. 11. v. 19. *Ego autem* כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף *sicut agnus,* (aut) *bos qui ducitur ad mactandum.* ut vaf per eclipsin subintelligatur. Aut, *sicut agnus mansuetus, assuetus.* quia accentus conjungit. Plur. אלופים *boves.* Psal. 144. v. 14. אַלּוּפֵינוּ, Targ. תּוֹרֵינָא *boves nostri onerati.* alibi non reperitur.

אלף. Inde אֲלָפִים *boves.* Psalm. 8. v. 8. *oves* וַאֲלָפִים, Targ. וְתוֹרִין *& boves.* ¶ Inde itẽ אֶלֶף

nomen primę in Alphabeto literæ; cujus figurę א, boves similitudinē quandā habet. Chal. אַלְפָא. inde Gręcū ἄλφα. אַלְפָא בֵּיתָא *Alphabetum.* ¶ אַלְפָא *primus, præcipuus.* Apoc. 1. v. 8. *Ego sum alpha & omega.* Mart. *Alpha penulatorum.*

Chald. & Syr. מַלְפָנוּת & יוּלְפָן & אוּלְפָן, Arab. אלפה. *doctrina, disciplina, cōsiliū.* בית אולפנא *domus doctrinæ, schola.* Prov. 3. v. 11. מוּסַר יְהוָה, Targ. אוּלְפָנָא דַיְיָ *disciplina Domini.* Act. 5. v. 17. *quæ est αἵρεσις Sadducæorum.* Syr. יוּלְפָנָא דְזָדוּקָיֵא. *doctrina Sadducæorum.*

Chald. אַלְף, Syr. אֶלְף *navis*, quæ ducitur aut gubernatur à nautis. Plur. אלפין *naves.* Ion. 1. v. 3. *Et invēit* אֳנִיָּה, Targ. אלפא *navem.* Psal. 104. v. 26. *Ibi* אֳנִיּוֹת, Targ. אַלְפַיָּא *naves ambulabunt.*

Syr. אַלְפַי *Alphæus, doctor, doctus.*

תַּלְפִּיּוֹת quasi תַּאלְפִּיּוֹת *documenta*, turres altæ, quæ viatores docent iter. Cant. 4. v. 4. *ædificata* לְתַלְפִּיּוֹת *ad documenta.*

II. אֶלֶף, Chald. אֲלַף, Arab. אלף *mille.* numerorū princeps. Dual. אַלְפַּיִם, Arab. אלפי *duo millia.* Plur. אֲלָפִים, Chald. אַלְפִין, Arab. אלוף *ulus*, & אלאף *millia.* Gen. 20. v. 16. *Ecce dedi tibi* אֶלֶף *mille argenteos.* Ex. 20. v. 6. *Et faciens pietatem* לַאֲלָפִים *millib.* Targ. לאלפי דרין *mille generationib.* Ps. 50. v. 10. בְּהַרְרֵי אָלֶף *in montib. mille*, p כְּאֶלֶף הָרִים *in mille mōtib.* h. e. multis. Lxx. καὶ βόες & *boves.* acceperunt p אֲלָפִים *boves.* ¶ Deinde אֶלֶף χιλιὰς *millenarius, mille viri*: populus n. Judaicus oppidatim distributus erat, in chiliades sive millenarios, sicut Romanus in cēturiones. Iud. 6. v. 15. *Ecce* אלפי *millenarius meus exhaustus est in Manasse.* h. e. inter chiliarchas tribus Manasses. Targ. זַרְעִיתִי *familia mea.* Lxx. χιλιὰς μου. chilias, ad quā domus patris mei numeratur. Plur. אֲלָפִים *chiliades.* Mich. 5. v. 2. *Et in Bethlehē Ephrata parvus es, ut sis* באלפי יהודה *in millib. Iuda.* Targ. בְּאַלְפַיָּא דְבֵית יְהוּדָה *in millib. domus Iudæ.* Lxx. ἐν χιλιάσιν *in chiliadib.* Mat. 2. v. 6. ἐν τοῖς ἡγεμόσιν *inter duces.* sensū expressit. Ex. 18. v. 25. *Et pones super illos* שָׂרֵי אֲלָפִים *principes millenariorum.* qui mille viris imperant, χιλίαρχοι.

Inde verbū הֶאֱלִיף *millificavit*, millecuplā sobolē produxit. Psal. 144. v. 13. *Boves nostræ* מַאֲלִיפוֹת, Targ. מוֹלִידִין אַלְפַיָּא *parientes mille.* Lxx. πολυτόκα *fœtosæ, multiparæ.* Talm. tractatu Sāhedrin, capite 11. ונשגב יי' לבדו ביום ההוא אמר רב קטינא שיתא אלפי שני הוי עלמא וחד חרב שנאמר ונשגב יי' לבדו ביום ההוא ואומר מזמור שיר ליום השבת ליום שכלו שבת וכתיב כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול תנא דבי אליהו ששת אלפי' שנה הוי העולם וחד חריב אלפים תוהו אלפים תורה אלפי' ימות המשיח ובעונותינו שרבו יצאו מה שיצאו: Elias ille, cujus in hac traditione Talmudica, de sex annorū mundi millenariis, mētio fit, nō fuit Propheta, sed quidā Rabbi, qui vixit anno Creationis 3560. tēpli secundi 152; ex ejus familia vel schola hoc dictum ꝑpagatū fuit. Sex mille aūt annos duraturū mundū conjecerūt ex primo Geneseos vͤ su, In principio creavit Deus. in quo de creatione mūdi agitur, & sexies repitur litera א, millenarij nota in numeris. In secūdo aūt versu, in quo ponitur תהו ובהו, semel repitur eadē litera א; qua volunt significari vnū millenariū, & q.dē septimū, in quo Mundus erit devastatus, & postea restituetur. Neander: Et uno millenario vastatio: i. e. sabbathū Domini. Petrus Galat. l. 3. c. 20. Traditio discipulorū Elię: Et iterū destruetur. Roll. Judęi interpretantur dies Messiæ, **Daß er in den ersten tausent Jaren selbst ein weltlicher König sey auff Erden. In letzten tausent Jaren aber/ den Juden das Regiment vber die gantze Welt befehle.** Cerinthus **lehret: Christus würde nach der aufferstehung der Todten/ ein jüdisch Königreich anrichten.** Inde Chiliastæ, de quibus vide in Apocal. c. 20. & in Irenæo.

III. Arab. אַלַף & וַלַף *ordinavit, composuit, cōdidit.* ☞ מֻאַלִּף muallif *compositor, autor, orator*, qui facit orationem. ☞ תַּאלִיף taalif *compositio libri.* תאליף חונה *traditio.* ☞ אִלְפָה *compositio.* ☞ מֻאַלַּף muallaf *compositus, conditus.*

אלץ Piel heb. אִלֵּץ, Syr. אֲלַץ *anxit, cōstrinxit, coegit, impulit, compulit, afflixit, molestavit, cruciavit.* Pass. Syr. אֶתְאַלַּץ *coactus fuit.* Hebr. Iud. 16. v. 16. וַתְּאַלְצֵהוּ, Targ. וְדַחֲקַתֵּהּ & *anxit eum.* molestavit. Syr. אֲלַץ. Gal. 6. v. 12. אָלְצִין *cogentes vos circumcidi.* Luc. 42. v. 29. ואלצוהי *coegerunt eum.* Luc. 14. ואלוץ & *coge ut ingrediantur.* Luc. 19. ויאלצונכי & *angent te ex omni loco.* Matt. 14. אֲלַץ *impulit discipulos suos, ut ascenderent navim.* Act. 8. אתאלצת *coactus fui.*

Nom. Chald. אֻלְצָן *necessitas, angustia, molestia.* per metonymiam, *fames molestissima, egestas.* Psal. 34. *Et ut conservet eos* בָּרָעָב, Targ. בְּאֻלְצָנָא *in fame.* Iob. 29. *In defectu* וּבְכָפָן, Targ. ובאולצנא & *in fame.*

Syr. אַלִּיץ *angustus, coactus, necessarius.* Lu. 14. ואליץ אנא & *cogor ego exire & videre.* necesse est mihi. Fœm. אַלִּיצָא *angusta.* Mat. 7. *Ingredimini per portā* אליצא *angustā.* ☞ אַלְצָא *angustia, coactio, necessitas.* Rō. 13. v. 5. אַלְצָא לַן *oportet nos.*

Rabb. אַלְצָנִין *genus fructuum.*

אמם Inde nomina: I. אֵם, Arab. אם om *mater.* Plur. אִמּוֹת, Chal. אִמָּהָן, Rabb. אִמָּהוֹת. Arab. אמהאת umehet *matres.* Jos. 2. v. 13. אָבִי וְאֶת אִמִּי, Targ. אַבָּא וְיָת אִמָּא *patrē meū, & matrem meā.* Ier. 16. v. 3. *Et super* אִמּוֹתָם, Targ. אִמְּהָתְהוֹן *matres*

tres suas, quæ pepererunt. Gen. 3. v. 20. *Quod ipsa esset* אם, Targ. אמא *mater cuncti viventis*. Syr. Mat. 1. *Maria* אמה *mater ejus*. Arab. אם רוחניה om ruhaniâ *mater spiritualis*. patrima. Judicum 5. v. 7. *Quod surrexit* אם *mater in Israel*. scilicet authoritate. ¶ Deinde transfertur, 1. ad *bruta*. Deut. 22. v. 6. *non auferas* האם *matrem super filijs*: de avibus. Sic Gen. 32. v. 11. *& percutiat me* אם על־בנים *matrem super filijs*. proverbialiter: *ita ut nihil sit reliquum*. ¶ 2. Ad *urbes*, & dicitur אם *mater*, *metropolis*, *urbs*, ex qua multæ aliæ natæ & productæ sunt, tanquam coloniæ, & ad ditionem illius pertinent, quæ & inde בנות *filiæ* nuncupantur. Latinis *matrix*, Græcis μητρόπολις *metropolis*, provinciæ caput. 2. Sam. 20. v. 19. *tu quæris interficere urbem*, ואם *& matrem in Israel*. LXX. καὶ μητρόπολιν. ¶ 3. ad *vias*, & dicitur אם *mater*, *bivium*, ex quo aliæ viæ tanquam בנות *filiæ* oriuntur, ad illudq; respiciunt. Ezech. 21. v. 26. *Quia stetit rex Babyloniæ* אל־אם הדרך בראש שני הדרכים *juxta matrem viæ, in capite* sive *principio duarum viarum*: ubi posterius explicat prius. ¶ 4. ad *homines*, & dicitur אם *mater*, *cœtus hominum*, ad cœtum unum tanquam matrem pertinentium. Jer. 15. v. 8. *adduxi eis super* אם בחור *matrem adolescentis*, sive *metropolin juvenis*, *vastatorem in meridie*. Targum סיעת עלמיהון *cœtum juvenum ipsorum*; quamvis simpliciter pro matre juvenum accipi posse contextus indicet. ¶ Rabb. אם *matrix*, *caput cepæ*, unde & semen colligitur. *principale cujusq; rei*. ⁂ אמום *typus*, *forma*.

II. אם, & per prothesin literæ ל, לאם *natio*, *gens*, *populus*. ex eadem matre propagatus, *regnum*. Plur. לאמים *populi*. Gen. 25. v. 23. ולאם מלאם *& populus præ populo robustus erit*. Targum מלכו ממלכו *regnum præ regno*. pro מלאם; dagesch ex lamed schevato perditur. Gen. 27. v. 29. *Servient tibi populi*, *& incurvabuntur tibi* לאמים, Targ. מלכון *regna*. ¶ Arab. אמם & אום *gens*, *populus*, *plebs*. ⁂ אמי *plebejus*. ⁂ אממין *plebei*, *ethnici*. ¶ Foem. אמה, Chald. אמא, Arab. אמה umme. Plur. אמים, Chald. אמין, Arab. אמאם umem. Foem. אמות *familiæ*. Gen. 25. v. 16. *Duodecim principes* לאמתם, Targ. לאמיהון *per familias suas*. Num. 25. v. 15. *Princeps* אמות, Targ. אמין *familiarum domus patris in Midian*. LXX. ἄρχοντος ἔθνους ὀμώθ *principis gentis Omoth*. interpretationi ipsum vocabulum hebræum addiderunt: vel hoc ex alia versione, id retinente, irrepsit.

III. אמה, Chald. & Syr. אמא *mensura*, *cubitus* seu *ulna*: longitudo, quanta est à brachij flexu seu prominentia exteriori usq; ad medij digiti summitatem. Dual. אמתים *duo cubiti*. Plur. אמות, Chald. אמין *cubiti*. continet autem אמה *cubitus*, sex טפחים *palmos*, & טפח *palmus* quatuor אצבעות בגודל *digitos in pollice*. & hic est cubitus Mosaicus; quod eo mensus fuit Moses tabernaculum. Atq; hic dictus fuit אמת התורה *cubitus Legis*, & אמת הבנין *cubit⁹ ædificij*, quod Lex ejus in ædificiorũ aut structurarum descriptione mentionem faciat. Præter hunc Hebræi tradunt fuisse quoq; *cubitum communem*, quem vocant אמת הכלים *cubitum vasorum*, quo vasa & omnem supellectilem metiebantur: quiq; palmos tantum quinq; continebat. Fuit & cubitus hujus, qui & *minor* vocabatur, respectu, *Major* dictus, qui Mosaicum uno digito excedebat. Gen. 6. v. 16. ואל־אמה, Targ. ולאמתא *& ad cubitum perficies eam desuper*. Num. 11. v. 31. וכאמתים, Targ. וכרום תרתין אמין *& juxta altitudinem duorum cubitorum*. Jos. 3. v. 3. *tantum spacium sit inter nos & inter eam* (arcam) כאלפים אמה *quasi duo millia cubitorum in mensura*. Targ. כתרין אלפין אמין *circiter bis mille cubitorum*. Quantum intervallum postea fecerunt iter Sabbathi. Deut. 3. v. 11. *Novem* אמות, Targ. אמין *cubiti longitudo ejus*, *& quatuor* אמות, Targ. אמין *cubiti latitudo ejus*, באמת איש *juxta cubitum viri*. hoc est, cujusq; hominis. Targum כאמת מלך *juxta cubitum regis*. regium. Ut autem איפה *Epha*, ita & אמה *cubitus*, pro mensura accipitur κατ᾽ ἐξοχήν. Jerem. 51. v. 13. *venit finis tuus* אמת בצעך *mensura rapinæ tuæ*. hoc est, eadem mensura, qua diripuisti urbem Jerosolymam, tibi remetietur à Deo. Targ. עדן סעורן בישותך *tempus visitationis malitiæ tuæ*. & 2. Sam. 8. v. 1. *& David tulit* מתג האמה *frenum cubiti de manu Philistinorum*. Targ. תקון אמתא *directionem cubiti*. pro quo habetur 1. Paral. 18. v. 1. *Gad*, *& viculos ejus*. vocatur igitur ita *Gad* Philistinorum metropolis. ¶ Deinde אמות significat *postes januæ*. Esa. 6. v. 4. *& moti sunt* אמות הספים, Targ. אילות ספיא *postes superliminarium*. scilicet in templo. sunt fornices intus & foris impositi superliminaribus.

Rabb. אמה *digitus medius*, *longissimus*. גיד האמה *nervus digitalis*. ¶ אמה item Rabb. *penem* significat, sive *membrum virile*.

Particula אם conditionalis est, & interrogativa. Chald. אן, Arab. אן *si*, *an?* Exod. 1. v. 16. אם *si filius est*, *tunc interficite illum*, ואם *& si filia*, *vivat*. Job. 7. v. 12. הים *num mare*

mare ego, אם תנין *an draco?* sæpe idem quod הֲ *an?* אם לא idem quod הלא *annon?* Esa. 8. v. 20. אם־לא *annon dicent secundum verbum hoc?* Est cum ה interrogativo. Job. 6. v. 13. האם *an si non est auxiliū meum in me?* sæpe subintelligitur. Exod. 4. v. 23. וַתְּמָאֵן, pro וְאִם תְּמָאֵן *& si recusabis dimittere eum.* ¶ In juramentis, imprecationibus & obligationibus affirmativis אם *si* importat *negationem*; in negativis אם לא *si non, affirmationem.* 1. Reg. 1. v. 51. *Iuret mihi hodie rex Salomon* אם *si interficiet servum suum gladio.* Targ. דִּלָא. Lxx. εἰ ἄ. quod non velit interficere. Sic Marc. 8. v. 12. *Amē dico vobis, si dabitur generationi isti signū*; pro quo Matth. 16. v. 4. *signum non dabitur ei.* Gen. 26. v. 28. *sit quæso* אלה *juramentum inter nos & inter te, & feriamus fœdus tecum,* אם *si feceris nobiscum malum.* Lxx. μὴ ποιήσειν *non facere,* &c. Psal. 95. v. 11. *Iuravi in ira mea* אם *si intrabunt in requiem meam.* Targ. דְּלָא *quod non debeant ingredi.* 1. Reg. 20. v. 23. אם לא נחזק מהם *nisi prævaleamus eis.* אם־לא *si non*, affirmat. Esa. 14. v. 24. *Iuravit Dominus Zebaoth, dicendo,* אם־לא *si non, sicut cogitavi, ita fiet.* hoc est, certè, profectò, sicut cogitavi, ita fiet. Est autem, ut Rabbini loquuntur לשון שבועה כלומר יהיה כך וכך אם וכו׳ h. e. *jurisjurandi formula, qua maledictio & imprecatio omittitur, conditione tantum posita, si hoc aut illud fecero, aut non fecero; hoc vel illud mihi contingat.* Interdum imprecatio exprimitur. ut 1. Reg. 20. v. 10. *Sic faciat mihi Deus, & sic mihi addat, si sufficiet pulvis Samariæ.* sed tamen in hoc quoq; exemplo aposiopesis est, qua aliquid reticetur. ¶ Reperitur vocula אם cum alijs quoq; particulis præpositivis; ut כי־אם *sed, at, verùm.* Psal. 1. vers. 4. כי־אם *sed sicut palea, quam propellit ventus.* Gen. 47. v. 18. כי אם *quòd verè consumta est pecunia,* p באמת *in veritate.* ¶ עד אם *quoad, donec.* Gen. 24. v. 33. *non edam* עד־אם דִּבַּרְתִּי, Targ. עַד דַּאֲמַלֵּל *donec locutus fuero verba mea.* & interdum עד אשר אם; Esa. 6. v. 11. עַד אֲשֶׁר אִם שָׁאוּ, Targ. עַד דְּיִצְדּוּן *donec vastentur urbes.*

Arab. אמאם *sacerdos, clericus, vicarius.* אמא umme *sacerdotes.* ✠ אמאמה imema *sacerdotium, papatus, cura Ecclesiæ.* ✠ אמאם cum ו, *apud, ante, coram.* אמאמך *coram te, in conspectu tuo.*

אמא Chald. אַמְּא *ancilla:* in אָמָה mox sequente, habes.

אמד Rabb. אָמַד idem quod מָדַד, *mensuravit, æstimavit, consideravit; mensus fuit.* præcepto 163. negativo; אומדים *metiuntur* *domus judicij altitudinem loci, unde eum projecerunt.*

Arab. Alc. אָמַד *terminus.*

אמה אָמָה, Chald. אַמְּא & אַמְהוּ, Arab. אמה, ama *ancilla, famula.* Plur. אֲמָהוֹת, Chald. אַמְהָן *ancillæ.* ה heemant. est, & radicale abjectum. Exod. 2. v. 5. *& mittebat* אֲמָתָהּ *ancillam suam, & accipiebat eam.* Targ. וְאוֹשִׁיטַת יַת־אַמְּתַהּ *& extendit brachium suum.* accepit pro אַמָּה, quod dagessatum est, nec nisi cubitum aut mensuram denotat. Gen. 29. vers. 24. *& dedit Laban ipsi Zilpa* שִׁפְחָתוֹ, Targ. אַמְתֵּהּ *ancillam suam Leæ filiæ suæ* שִׁפְחָה, Targ. לְאַמְהוּ *in ancillā.* Psal. 116. v. 16. *Servus tuus ego,* בֶּן־אֲמָתֶךָ *filius ancillæ tuæ.* filius ancillæ, est domi natus & educatus in sinu domini sui. sum natus & educatus in Ecclesia, matre pia & religiosa, quæ te purè colit.

אמט Chald. אֲמִיטְתָא *caligo, tenebræ.* Exod. 20. v. 20. *& Moses accessit* אֶל־הָעֲרָפֶל, Targ. לְצֵית אֲמִיטְתָא *ad caliginem.* Esa. 6. v. 4. *Implebitur* עָשָׁן *fumo.* Targ. אֲמִיטְתָא *caligine.*

אמל Duo significata habet. I. אֻמְלָה pro אֲמוּלָה *infirma, debilis, imbecilla.* Ezech. 16. v. 30. *Quàm* אֲמֻלָה לִבָּתֵךְ *infirmum est cor tuum.* & tertia radicis litera geminatur ad augendam significationem, אֲמֵלָלִים *infirmi, imbecilles, debiles.* Nehem. 4. v. 2. *Quam Iudæi isti* הָאֲמֵלָלִים *infirmi!* fracti laboribus ob onerum multitudinem. Pual. אֻמְלַל *infirmatus, debilitatus fuit:* pro אמל, ut pro dagesch ל geminetur. Psal. 6. v. 3. כִּי אֻמְלַל אָנִי, Targ. מְטוּל דְּחָלֵשׁ אֲנָא *quia infirmus ego.* In plærisq; libris cum patach, sed rectius per cametz scribitur. ¶ Metaphoricè, *excisus, devastatus, diminutus fuit.* Esa. 16. v. 8. *nam arva* אֻמְלַל *excisum est:* infœcundum evasit. Hos. 4. v. 3. וְאֻמְלַל, Targ. וְיִצְדֵּי *& obstupescet omnis incola ejus.* Joel. 1. v. 12. *& ficus* אֻמְלָלָה *excisa est.* Targ. נְתַרָא *defluxit.* ibidem versu 10. אֻמְלַל *excisum est oleum.* Lxx. ὠλιγώθη *diminutum est.* Esa. 24. v. 4. אֻמְלְלָה *excisa est vitis.* Targ. אִתְפְּרִיכוּ *attritæ sunt vites.* Thren. 2. v. 8. *& luxit antemurale & murus, pariter* אֻמְלָלוּ, Targum אִתְפְּגַרוּ *destructa sunt.*

II. Arab. אַמַל *cogitavit, consideravit, attendit, perspexit, observavit, expectavit.* Matth. 6. v. 28. תאמלוא זהאר אלחקל *considerate lilia agri.* Luc. 12. v. 24. תאמלוא פראח אלעֻרבאן *considerate pullos corvorum.* Galat. 3. תתאמלון אלאיאם *observetis dies.* Psal. 25. v. 5. *& te* אמלת *expectavi tota die.* observavi.

אמול *negocia.* ✠ אמאל *cogitationes, spes.*

אמן Tria significata habet. I. אָמַן, Chald. אֲמַן,

אֲמַן, Syr. אֲמַן. inde Niphal. נֶאֱמַן, Syr. אֶתְּאַמַן *verax, verus, fidus, fidelis, certus, firmus, constans, stabilis, perpetuus, durabilis, ratus, securus, continuus fuit, duravit, perduravit, perseveravit, permansit persona, res*, aut *sermo.* Esa. 7. v. 9. *Si non* תַאֲמִינוּ, Targ. תְהֵימְנוּן *credetis, quia non* תֵאָמֵנוּ, Targ. תִתְקַיְמוּן *permanebitis.* 1. Reg. 8. v. 26. יֵאָמֶן נָא *verus sit, quæso, sermo tuus.* Targ. יִתְקַיְמוּן *firma sint verba tua.* confirmentur, rata sint. Gen. 42. 20. וְיֵאָמְנוּ, Targ. וְיִתְהֵימְנוּן *& fidelia erunt*, sive *confirmabuntur verba vestra.* vera deprehendentur. Lxx. πιςωθήσονται *credentur.* 2. Sam. 7. v. 16. וְנֶאְמַן, Targ. וְקַיָם *& stabilis erit domus tua, & regnum tuum in seculum.* Jer. 15. vers. 18. *eris mihi sicut* אַכְזָב *mendacium, aquæ* (quæ) *non* נֶאֱמָנוּ *fideles sunt.* non sunt perénes. ubi כָּזָב, & אָמַן opponuntur. Esa. 55. v. 3. *misericordiæ Davidis* הַנֶּאֱמָנִים *durabiles.* stabiles. Hos. 5. v. 9. *in tribubus Israel manifestavi* נֶאֱמָנָה *rem certam.* verum. Targ. אוֹרַיְתָא *Legem.* Deut. 28. vers. 59. *plagas magnas* וְנֶאֱמָנוֹת, Targ. וּמְהֵימְנָן *& fideles, & morbos malos* וְנֶאֱמָנִים, Targ. וּמְהֵימְנִין *& fideles.* stabiles, cõstantes, durabiles, perpetuos, incurabiles. Syr. Act. 1. v. 14. אַמִינִין הֲווֹ *perdurabũt in oratione.* Coloss. 4. v. 2. אֶתְאַמְנוּ *perseverate in oratione.* Hiphil הֶאֱמִין, Chald. הֵימִן, Syr. הַיְמֶן *verum, fidele, stabile, certum putavit, certò credidit, fidit, confidit, fidem habuit.* variè construitur. 1. Absolutè ponitur. Psal. 116. vers. 10. הֶאֱמַנְתִּי *credidi, ideo locutus sum.* Job. 9. v. 16. *non* אַאֲמִין *credam, quod audiat vocem meam.* Syr. Matth. 8. vers. 13. *sicut* הַיְמֶנְתְּ *credidisti, fiat tibi.* 2. cum ב *in.* Gen. 15. v. 6. וְהֶאֱמִן בַּיהוָה, Targ. וְהֵימִן בְּמֵימְרָא דַיְיָ *& credidit in Deo.* Exod. 14. v. ult. וַיַּאֲמִינוּ בַּיהוָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, Targ. וְהֵימִינוּ בְּמֵימְרָא דַיְיָ וּבִנְבִיאוּת מֹשֶׁה עַבְדֵּהּ *& crediderunt in Domino, & Mose servo ejus.* 3. cum ל Dat. Gen. 45. v. 26. *& vacillabat cor ejus, quia non* הֶאֱמִין לָהֶם, Targ. הֵימִין לְהוֹן *credebat illis.* 4. cum את semel, & in totum complexum fertur. Jud. 11. v. 19. *& non* הֶאֱמִין *credebat Sihon* אֶת־יִשְׂרָאֵל *Israelem transire per terminum suum.* Lxx. ἠθέλησε *voluit.* non tantum credidit Israeli, ut eum fineret transire per suam patriam. Syr. Luc. 20. v. 5. *Quare non* הַיְמֶנְתּוּנָיְהִי *credidistis ei.* Joh. 1. v. 7. *ut omnis* נְהַיְמֶן *crederet per ipsum.* Pass. אֶתְהַיְמַן *credibilis fuit.* Rom. 3. v. 2. דְאֶתְהַיְמַנוּ *ut verificentur verba Dei.* Alcor. אָמְנוּא באללה ורסולה ואלנור אלדי אַנְזַלְנַא *credite in Deum, & nuncium ejus, & Alcoranum quem demisimus.*

Nom. אָמֵן & אֹמֶן. Foem. אָמְנָה, & אֹמֶן, & אֻמְנָה, & אמונה, & אֱמֶת. Chald. הֵימָנוּת. Arab. אמאנה *fides, fidelitas, veritas, certitudo,*

firmitas, constantia. Esa. 65. v. 16. *Qui jurat in terra, juret* בֵּאלֹהֵי אָמֵן *in Deo veritatis.* Esa. 24. v. 1. *consilia è longinquo* אמונה אֹמֶן *fides* (&) *veritas.* ut vaf subintelligatur. Consilia, quæ dixisti à tempore longinquo per Prophetas tuos, certa & firma sunt. Gen. 20. v. 12. *& etiam* אָמְנָה, Targ. בְּקוּשְׁטָא *in veritate soror mea est.* Gen. 24. v. 48. *Qui deduxit me in via* אֱמֶת, Targ. קְשׁוֹט *veritatis.* ¶ De אֱמֶת autem duo sunt observanda: 1. quod dicitur pro אֱמֶנֶת, abjecta litera Nun, quæ cum affixis per dagesch compensatur. Psal. 91. v. 4. *scutum & clypeus* אֲמִתּוֹ *veritas ejus.* 2. Quòd differt ab אמונה *fide.* nam אֱמֶת *veritas*, notat *promissionem.* Jer. 14. v. 19. שְׁלוֹם אֱמֶת *pacem veritatis dabo illis.* hoc est, certam, firmam, constantem, stabilem. Gen. 32. v. 10. *Minor sum omnibus pietatibus, & omni* הָאֱמֶת *veritate*, Targ. טַבְוָן *bonis, quæ fecisti cum servo tuo.* in חסד vide phrasin. Exod. 17. v. 12. *& fuerunt manus ejus* (in) אֱמוּנָה *veritate, usq; ad occasum Solis.* Targ. פְּרִישָׁן בִּצְלוֹ *expansæ in oratione.* Lxx. ἐστηριγμέναι *sustentatæ.* Vulg. *ut non lassarentur.* erant firmæ, stabiles & constantes in elevatione. Psal. 37. v. 3. *& pascere* (in) אֱמוּנָה *fide.* Lxx. ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς *in divitijs ejus.* quasi ה esset effixum. divitijs enim fidunt homines, eisq; nituntur. ✠ Unde videtur dici מָמוֹן, quasi מַאֲמוֹן *divitiæ*, in quibus confidunt homines. Hab. 2. v. 4. *& justus* בֶּאֱמוּנָתוֹ *in fide sua vivet.* ¶ אֱמוּנָה Rabb. quoq; *fides* est, seu *religio*, ut ex hoc Judæorũ Symbolo patet, אמונה מתחלקה לארבעה חלקים אמונה בהקבה · אמונה בנביאים בעולם הבא ובביאת הגואל:

Ab אֱמֶת *veritas*, formant Rabbini verbum אמת *verus fuit.* אִמֵּת *verum fecit, confirmavit.* אֻמַּת *confirmatus fuit.* ✠ אֲמִתָּה *confirmatio.* לַאֲמִתַּת הַדָּבָר *ad confirmationem rei.* ✠ אֲמִתִּי & מְאַמֵּת *verax.* מְאַמְּתִים *veraces.* ✠ אִגֶּרֶת אֲמָנָה *literæ fidei.* creditiva. ✠ נִתְאַמֵּת *verificatus est.* ✠ בַּאֲמִתּוּת *verè.*

Plural. אֱמוּנִים *veritates, fidelitates.* Prov. 20. vers. 6. וְאִישׁ אֱמוּנִים *& virum fidelitatum quis inveniet?* hoc est, fidum & constantem in amicitia. ¶ Ter accipitur adjectivè, Psal. 31. v. 24. אֱמוּנִים *fideles custodit Dominus.* &, Psal. 12. v. 2. & 2. Sam. 20. vers. 19.

אָמוֹן & אֻמָּן, Chald. אֻמָּן *artifex, opifex*, in sua arte, aut opificio certus, excellens & probatus, *architectus.* Prov. 8. v. 30. *& eram apud ipsum* אָמוֹן *architectus.* Targum מְהֵימְנְתָא *fidelis.* Lxx. ἁρμόζουσα *compositrix.* Jerem. 48. v. 25. *ecce ego visito* אֶל אָמוֹן *super artifice de No.* hoc est, principe aut rege

istius

iſtius urbis in Ægypto. Targ. *in* אתְרְנוּשַׁת *ſtrepitu.* tumultu. accepit pro הָמוֹן *ſtrepitus:* literis אה permutatis; ſicut accipitur Jer. 52. v. 15. *& reliquum* הָאָמוֹן *multitudinis tranſtulit Nebuzaradan*; pro הָמוֹן. Lxx. τὸν ἀμμὼν, hebraicum retinuerunt. Cantic. 7. v. 1. *Opus manuum* אָמָּן *artificis.* Exod. 28. v. 6. *opus* חוֹשֵׁב, Targ. אֻמַּן *artificis.* Ibid. v. 12. *opus* חָרָשׁ, Targ. אֻמַּן *architecti.* Plur. Chaldaic. אֻמְּנִין *artifices, architecti.*

אֻמָּנוּת Chald. *ars, artificium, architectura.* Plural. אֻמְּנָוָן *artificia.* Syr. אֻמָּנִין *opera, ſtudia.*

אֲמַן *artificioſus fuit.* ❧ אוּמָּן *artifex*, unde dicitur, כָּל אוּמָּן שׂוֹנֵא בַּר אוּמְנוּתוֹ *omnis artifex odit filium*, h. e. diſcipulum *artificij ſui.*

Propr. אָמוֹן. 2. Reg. 21. v. 18. *& dormivit Manaſſe cum patribus ſuis, & ſepultus fuit in horto domus ſuæ, in horto* Uzza: *& regnavit* אָמוֹן *Amon filius ejus pro eo.* Lxx. Ἀμὼς, literarum ו & ן ſimilitudine decepti.

אַמְנוֹן & אֲמִינוֹן *frater Abſalonis.* 2. Sam. 13. הַאֲמִינוֹן *amon Aminon frater tuus fuit tecum.* Lxx. μὴ ἀληθῶς *eſtne ita.* acceperunt, pro אָמֵן *certè, verè.*

אָמְנָם & אֻמְנָם *certè, verè, profectò.* Gen. 18. v. 13. *an etiam* אֻמְנָם, Targ. בְּקוּשְׁטָא *verè pariam, & ego ſenui.*

אָמֵן, Jer. 11. v. 5. *& reſpondi & dixi* אָמֵן יְהוָה *amen, Domine.* Hac voce utuntur Hebræi poſt preces & benedictiones, optantes harum veritatem, confirmationem, ſucceſſum & adimpletionē. ſignificat ergò, *faxit Deus, verum ſit hoc, certò fiat* vel *eveniat.* Deut. 27. v. 15. &c. Moſe Dei mandata & maledictiones proponente, populus reſpondet, *Amen. Maledictus qui non confirmaverit verba Legis hujus, ut faciat ea, & dicat univerſus populus* אָמֵן *Amen.* Lxx. γένοιτο *fiat.* Interdum geminatur ad majorem confirmationem. Num. 5. v. 22. *& dicat mulier* אָמֵן אָמֵן *amen amen.* Poſteà etiam in primitiva Eccleſia poſt preces & alia, quæ recitabantur, populus reſpondebat, *Amen.* 1. Cor. 14. v. 16. *Quomodo dicet* τὸ ἀμὴν *poſt gratiarum actionem?* 2. Cor. 1. v. 20. *promiſſiones Dei in ipſo* τὸ ναὶ. *& in ipſo* τὸ ἀμὴν. hoc eſt, ratæ & certæ. Apocal. 1. v. 7. Ναὶ ἀμὴν conjunguntur. Explicatio habetur, Jer. 28. v. 6. *& dixit Ieremias Propheta* אָמֵן *Amen, ſic faciat Dominus; confirmet Dominus verba tua, quæ prophetaſti.* In Novo Teſtamento: *Amen, amen dico vobis.*

Arab. אמן aman *credidit, fidit, fidejuſſit, ſpoſpondit.* Gal. 3. אמן אברהים באללַה *credidit Abraham in Deo.* Pſal. 106. ואמנוא *& crediderunt in verbo ejus.* Galat. 4. *& illis qui* יומנון *credent in eum.* Matth. 21. ולם תומנוא בה *& non credetis in eum.* Alc. אנומן כַּמַא אַמַן *an credemus ſicut credidit?* ❧ מוּמִן mumin *fidelis*, qui credit. plural. מוּמִנִין muminin *fideles, credentes.* Foem. מומנאה *fidelis.* ❧ אמן umn, & אֲמַאן & אֲמַאנַה *fides; veritas, credulitas, ſecuritas,* בְּאַמַנַה biemene *fideliter, legitimè.* ❧ תאמא taimin *comeatus, ſalvus conductus.* ❧ מֻאַמַּן *fidejuſſor.* ❧ אַמִין *fidejuſſio, vadimonium:* item *examen libræ, & menſuræ.* ❧ אַמַאנַה *depoſitum, fidecommiſſum.*

Syr. אַמִין *ſtabilis, perſeverans, aſſiduus.* ❧ אַמִינָאִית *fideliter, ſedulò; continuò, crebrò, perpetuò; planè.* מְהַימַן *fidelis: & Eunuchus,* à fidelitate. Act. 8. v. 27. *occurrit ei* εὐνοῦχος, Syr. מְהַימְנָא *Eunuchus.* ❧ אֶתְהַיְמַן *creditum fuit.* ❧ אַמִין *verè.*

II. אוֹמֵן *nutritius, altor, nutritor,* à fide: qui in fidem ſuam recepit alterius puerum. *tutor, pædagogus, curator, procurator, diſpenſatar, œconomus.* Num. 11. v. 12. *ſicut portat* הָאוֹמֵן, Targum תּוּרְבִּינָא *nutritius lactentem.* Lxx. τιθηνός *nutritius.* Eſth. 2. verſ. 7. *& ipſe erat* אוֹמֵן, Targ. מְרַבֵּי *nutriens Hadaſſam, quæ eſt Eſther.* Lxx. προστάτης. Quidam referunt etiam huc, vel certè ad אָמוֹן, illud Prov. 8. v. 30. ſupra citatum: *eramque apud eum* אָמוֹן *alumnus.* Plural. אוֹמְנִים *nutritij, curatores.* 2. Reg. 10. verſ. 1. & 5. *& ad* הָאוֹמְנִים *nutritios Achab.* qui nutriebant ejus filios. Targ. וּלְתוּרְבְּנַיָּא *& nutritios.* ſequitur quod ſeptuaginta filij Achab fuerint cum magnatibus urbis, מְגַדְּלִים אֹתָם *educantibus illos.* Eſa. 49. v. 23. *& erunt reges* אוֹמְנַיִךְ, Targ. תּוּרְבָּנַיִךְ *nutritores tui.* Lxx. τροφοί. Foem. אֹמֶנֶת *nutrix*, Ruth. 4. v. 6. *& facta eſt ei* לְאֹמֶנֶת *in nutricem.* 2. Sam. 4. v. 4. *tollensque eum* אֹמַנְתּוֹ *nutrix ejus.* ¶ Plur. אוֹמְנוֹת *poſtes, columnæ,* quæ ſunt fulcra ædificij; quæ ædificium vel domum ſuſtentant. 2. Reg. 18. v. 16. *In illo tempore abraſit Hiskia fores templi, &* הָאֹמְנוֹת, Targ. סְקוּפַיָּא *poſtes.*

אָמוּן *nutritus, alumnus.* plur. אֱמוּנִים *nutriti, alumni.* Thren. 4. v. 5. הָאֱמֻנִים, Targ. דְּאִתְרַבִּיאוּ *qui educati* vel *nutriti ſunt ſuper purpura.*

אָמְנָה & אֻמְנָה *nutritio, alimētatio, cura, tutela.* Eſther 2. v. 20. *poſtquàm fuerat* בְּאָמְנָה *in tutela cum ipſo.* Nehem. 11. v. 23. *Quoniā præceptum regis ſuper eos:* וַאֲמָנָה *& alimentatio ſuper cantores quotidiana.* h. e. ex theſauro regis cantores accipiebant alimenta diurna. ¶ 2. אֲמָנָה *fœdus.* Nehem. 9. v. 38. כֹּרְתִים אֲמָנָה *ferientes fœdus.* ſignificat fœdus fidum, firmum & verum, ex ſignificatione

prima

prima. ¶ Tertiò אֲמָנָה, & literis מ״ב permutatis אֲבָנָה *mons, & fluvius* in Syria. verbum Niphil. נֶאֱמַן *nutritus, educatus, curatus fuit.* Esa. 60. v. 4. *& filiæ tuæ super latus* תֵּאָמַנָה *educabuntur.* Targ. עַל־גִּסִּין יִתְנַסְבָן *super latera portabuntur.* LXX. ἐπ' ὤμων ἀρθήσονται *in humeris portabuntur.* pro תֵּאָמַנָה.

III. Per Antiphrasin, Syr. אֲמַן *tardus, segnis, cunctatus, gravis, molestus, tædiosus fuit.* Luc. 18. v. 1. *nec* תֵאמַן לְהוֹן *segnesceret* sive *tædiosum esset illis.*

אמס Arab. אמס, in משש quære.

אמץ אָמֵץ *robustus, fortis fuit.* Psal. 142. v. 7. *Quia* אָמְצוּ, Targ. אִתְחִילוּ *robusti sunt præ me.* Gen. 25. v. 23. *& populus præ populo* יֶאֱמָץ, Targ. יִתְקַף *robustus erit.* Jos. 1. v. 6. *confortare* וֶאֱמָץ, Targum וְעָלַם *& esto robustus.* Piel אִמֵּץ. Hiphil הֶאֱמִיץ *roboravit, confortavit, fortem reddidit.* Psal. 80. v. 18. *super filium hominis, quem* אִמַּצְתָּ, Targ. חֵילְתָּ *roborasti.* Deut. 2. v. 30. וְאִמֵּץ, Targ. וְאַתְקֵף *& roboravit cor ejus.* Zach. 12. v. 5. אַמְצָה *corrobora mihi habitatores Ierusalem.* LXX. εὑρήσομεν *inveniemus in eis.* legerunt אֶמְצָא *inveniam;* à מָצָא *invenit.* Hithpael הִתְאַמֵּץ *roboravit seipsum.*

Nomen Adject. אַמִּיץ *robustus, fortis.* Amos 2. v. 15. וְאַמִּיץ לִבּוֹ *& fortis corde suo inter heroës.* LXX. καὶ εὑρεθῇ *& invenietur cor illius.* accepit pro מצוא literis transpositis.

Subst. אֹמֶץ. fœm. אַמְצָה. item מַאֲמָץ *fortitudo, robur.*

אֲמֻצִּים, pro חֲמֻצִּים *tincti, colorati:* literis א״ח permutatis. Zachar. 6. v. 3. *& in quadriga quarta equi maculosi* אֲמֻצִּים *& tincti.* Targ. וְקִטְמָנִין *& cinerei.* quorum color est similis cineri. LXX. καὶ ψαροὶ *& sturnini.*

מַאֲמָץ, inde מַאֲמַצִּים *robora.* Job. 36. v. 19. *& omnes* מַאֲמַצֵּי כֹחַ *robora fortitudinis.*

Chald. אוּמְצָא & אוּמְצָא *cruda caro, frustum carnis.*

אמר Tria significata habet. I. אָמַר, Chald. אֲמַר *dixit, cum altero locutus est.* variè construitur. 1. absolutè ponitur. Gen. 20. v. 5. *etiam ipsa* אָמְרָה, Targ. אֲמַרַת *dixit, frater meus est.* Gen. 41. v. 54. *& cœperunt septem anni famis advenire, sicut* אָמַר, Targ. אֲמַר *dixerat Ioseph.* 2. Cum אֶל, vel לְ *ad.* Gen. 41. v. 39. & 41. וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה אֶל יוֹסֵף, Targum וַאֲמַר פַּרְעֹה לְיוֹסֵף *& dicebat Pharao ad Iosephum.* Ibidem v. 55. וַיֹּאמֶר לְכָל־מִצְרַיִם *& dicebat Pharao ad omnem Aegyptum: ite ad Iosephum, quod* יֹאמַר לָכֶם, Targ. יֵימַר לְכוֹן *dicet ad vos, faciatis.* 3. cum עַל vel לְ *super.* hoc est, de. Ezech. 26. v. 2. אָמְרָה צֹּר עַל־יְרוּשָׁלַם *dixit Tyrus super Ierusalem, ecce destructa est!* hoc est, de Jerusolyma. Gen. 20. v. 13. אִמְרִי לִי, Targ. אֱמַרִי עֲלַי *dic super me, frater meus est.* hoc est, de me. & אֶל pro עַל. Gen. 20. v. 2. *& dicebat Abraham* אֶל־שָׂרָה, Targ. עַל־שָׂרָה *super Sara uxore sua, soror mea ipsa est.* 4. per ellipsin עַל *super.* Esa. 3. v. 10. אִמְרוּ צַדִּיק *dicite (super) justo, quod bonus sit.* Psal. 139. v. 20. *Qui* יֹאמְרוּךָ *dicent (super) te ad scelus.* pro יֹאמְרוּ עָלֶיךָ. Infinitivus suo vel alteri verbo subjunctus, *singularem animi affectum* denotat. Gen. 21. v. 22. וַיֹּאמֶר *& dicebat Abimelech, & Pichol dux exercitus ejus* אֶל־אַבְרָהָם *ad Abrahamum* לֵאמֹר *dicendo.* hoc est, his verbis, in hanc sententiam. Num. 6. v. 23. דַּבֵּר *loquere ad Aharonem, & ad filios ejus* לֵאמֹר *dicendo: sic benedicetis filios Israel* אָמוֹר לָהֶם *dicendo ad illos.* Jud. 16. vers. 2. *Gazæis* לֵאמֹר, Targ. אִתְחַוִי לְמֵימַר *indicatum est his verbis.* Esa. 37. v. 15. *& orabat Ezechias ad Dominum* לֵאמֹר *dicendo.* pro quo habetur, 2. Reg. 19. וַיֹּאמַר *& dicebat.* Deut. 5. v. 5. *& non ascendistis in montem* לֵאמֹר *dicendo.* ipso dicente. cum ipse descenderet in montem, dicens: Ego, &c. ¶ Deinde, אָמַר *dixit, edixit, præcepit, jussit, imperavit.* Jonæ 2. v. 11. וַיֹּאמֶר יְהוָה לַדָּג *& dixit Dominus ad piscem, & evomuit Ionam.* LXX. προσετάγη *præcepit.* Esth. 1. v. 10. & 11. *Rex* אָמַר *dixit adducere Vasthi reginam.* hoc est, jussit. 1 Paral. 20. v. 17. *ego* אָמַרְתִּי *dixi numerare populum.* hoc est, jussi. 1. Reg. 11. v. 18. וְלֶחֶם אָמַר לוֹ *& cibum jussit (dare) ipsi.* Targ. וּמְזוֹן אֲמַר לְסַפָּקָא לֵהּ *& cibum jussit suppeditare ipsi.* sic Marci 5. v. ult. *dixit dari,* id est, *jussit.* Matth. 4. v. 3. *Dic ut lapides isti fiant panes.* Maximus autem hujus verbi usus hac in significatione est apud Arabes. אמר enim illis est *mandavit, decrevit, ordinavit, licentiam dedit.* אֻמַר *jussus fuit.* Matth. 1. v. 21, ועבד כמא אמרה מלאך אלרב *& fecit sicut jusserat ipsum angelus Domini.* Psal. 7. אלמר אלדי אמרת *mandatum quod mandasti.* Act. 6. v. 15. אמרוא *jusserunt eos exire.* אן אללה יאמרכם *si Deus jusserit vos.* Alc. 2. אפעלוא מא תומרון *facite quod jussi fueritis.* ¶ Tertiò, אָמַר *dixit, cogitavit, secum locutus est, sensit, statuit, constituit, decrevit, voluit.* 2. Sam. 21. v. 16. וַיֹּאמֶר *& dicebat percutere Davidem.* LXX. καὶ διενοεῖτο *& cogitabat.* Exod. 2. v. 14. *an occidere me* אַתָּה אֹמֵר *tu dicis?* id est, cogitas. LXX. σὺ θέλεις *tu vis?* Marc. 5. v. 28. ἔλεγε *dicebat enim, si vestimenta ejus attigero.* 1. Reg. 7. v. 12. *Dominus* אָמַר *dixit habitare in caligine.* Targ. אַתְרְעֵי *voluit.* Maximè autem cum additur בְּלֵב *in corde,* aut לְלֵב *ad cor.* Gen. 27. v. 41. *& dicebat Esau* בְּלִבּוֹ *in corde suo.* Esth. 6. v. 6. *& dicebat Haman* בְּלִבּוֹ *in corde suo.* Targ. וְחָשַׁב *& cogitabat.* Hos. 7. v. 2. יֹאמְרוּ לִלְבָבָם *dicent ad cor suum.*

Targ.

Targ. מחשבין בלבהון *cogitantes in corde suo.* Eccl. 2. v. 1. אמרתי אני בלבי *dixi ego*, id est, cogitavi, *in corde meo.* Niphal. נאמר, Chal. אתאמר, Syr. אתאמר *dictus fuit.* Gen. 22. v. 14. *Ideo* יאמר *dicetur hodie.* dici solet, proverbium est. Jos. 2. v. 2. ויאמר *& dictum fuit regi Iericho.* Esa. 62. v. 3. *non* יאמר לך *dicetur tibi amplius derelicta*, ולארצך *& terræ tuæ non* יאמר *dicetur amplius vastata.* h. e. *appellaberis.* Syr. Matth. 1. דאתאמר *quod dictum est à Domino.* Hithpael התאמר *dixit.* Psal. 94. v. 4. *Loquentur vetera*, יתאמרו *eloquentur operatores iniquitatis.* Targ. אמרין מלין דקלנא *dicunt verba ignominiosa.* & א mutatur in jod. Esa. 61. v. 6. *in gloria ipsorum* תתימרו *loquemini.* Targ. תתפנקון *deliciabimini.*

Nomen אמר. Fœm. אמרה. & אמר. heemant. מאמר, Chald. מימר *dictum, edictum, mandatum, verbum, sermo*: Plural. אמרים. Fœm. אמרות *dicta, verba, sermones.* Gen. 4. v. 23. *audite* אמרתי, Targ. מימרי *verbum meum.* Chald. מימר דיי *verbum Domini.* ¶ In Targ. sæpe usurpatur pro יהוה *Dominus*, & אלהים *Deus*: denotans *Messiam* sive *Christum*, qui est æternum Dei verbum, quo omnia, ut condidit, ita conservat. unde & Joh. 1. λόγος appellatur. Esa. 1. v. 13. *Neomenia vestra, & festa vestra odit* נפשי *anima mea.* Targ. מימרי *verbum meum.* Jer. 1. v. 8. *Quia tecum* אני *ego.* Targ. מימרי *verbum meum.* Esa. 45. v. 17. *Israel salvatus est* ביהוה *per Dominum salute æterna.* Targ. במימר דיי *per verbum Domini.* Psal. 110. v. 1. *Dixit* יהוה לאדני *Dominus ad Dominum meum, sede à dextris meis.* Targ. יי למימרה *Dominus ad verbum suum.*

Arab. אמר *dictum, edictum, præceptum, mandatum, licentia, autoritas, potestas.* item *res, factum, negocium.* באמר biamr *ob rem, propter.* Plur. אמור *edicta, mandata.* item *res, negocia.* גמיע אלאמור *omnes res, omnia negocia.* אלאמור אלטביעיה *res naturales.* אמור עריבה *res extraneæ.* ⁂ אמרין *duæ res.* כל אמר *unumquodq;*. ⁂ אמיר *princeps*: Plu. אמרא *principes, reguli.* אמיר אלמימנין *rex regum* אמיר אמרא *rex credentium, Califa.* ⁂ מאמר *licentiatus.* cui data est licentia, *ordinatus.* ⁂ אואמר *præcepta.*

Rabb. מאמרה *prædicamentum.* Plural. מאמרות *prædicamenta.* ⁂ אמירה *dictum, sententia.* ⁂ אמורי & אמוראה *sententiarius*, qui sententias collegit aut dixit, in Talmud. Plur. אמוראים *sententiarij.* quorum primus fuit Rabba, ultimi Rabena, & Rabi Asche, qui composuit Talmud.

Talmud. קאמר *qui dixit.* ¶ לומר, pro לאמר *dicere.* רוצה לומר *vult dicere, hoc est.* ¶ אימא talmudicè, pro אמור *dic.* ¶ כנאמא,

pro כנאמר *ut dicemus.* ¶ כנאמר *sicut dictum est.*

אמורי *populus* ab Amoræo filio Canaan sic dictus. postea ponitur pro *Cananæis*, quorum potentissimi fuerũt Amorrhæi.

II. אמיר *ramus, summitas rami, ramus excelsus, frons frondis.* ex arbore, tanquam verbum vel cogitatio ex corde proveniens & prominens. Esa. 17. v. 6. & 9. *Duæ aut tres baccæ in capite* אמיר, Targ. ענפא *rami*, aut *frondis.* Lxx. ἐκ κλωνὸς. ¶ Inde verbũ האמיר *eminere* aut *prominere fecit, rami* aut *frondis instar, exaltavit, extulit, evexit.* Deut. 26. v. 17. *ipsum Dominum* האמרת *extulisti hodie.* Targ. חטבת *elegisti.* Lxx. εἵλου *elegisti.* & v. 18. *Iehova quoq;* האמירך *evexit te.* Targ. חטבך. Lxx. εἵλετό σε *elegit te hodie, ut sis populus ei peculiaris.* R. L. *Tu Deum posuisti excelsum super te; ut sit tibi Deus, & regat te mandatis suis: & Dominus evexit te super gentes, & elegit te ex reliquis populis.* Ps. 94. v. 4. יתאמרו *exaltabuntur operatores iniquitatis.* superbient sicut frons, sive ramus altus. Job. 20. v. 29. *& hæreditas* אמרו *elationis ejus præ Deo.* quod cogitavit se efferre contra Deum, scientiâ suâ.

III. Arab. אמר *vir.* fœm. אמראה, & אמרה *mulier, uxor.* אמראתה *uxor ejus.* Dual. אמראתין *duæ mulieres.* ⁂ תואמר *consultavit.* מתואמרין *consultantes.*

Chald. אמר *ovis*: in צמר habes.

אמש. אמש, Arab. אמס *nox, quæ præterijt, præterita nocte, hesterna nocte, heri.* Gen. 19. v. 34. *ecce concubui* אמש *heri cum patre meo.* Targ. רמשא *vesperi.* Lxx. χθὲς *heri.* Gen. 31. v. 21. *& Deus patris vestri* אמש *heri dixit ad me.* Targ. ברמשא *vesperi.* Arab. אלאמס *vesperi.* אויל אמס *nudius tertius.*

Verb. אמסא amsi *advesperascit, noctescit.* ⁂ מסא mese *crepusculum, vespera.* posset ad משש *palpavit*, referri.

Syr. אמישא *ripa, ager.*

אמת. Rabb. אמת *certificavit*: ab אמת *veritas*: in אמן quære.

אנן. Chald. אנינות. Arab. אנין *gemitus, quiritatus, dolor, luctus.* ut cum hebræo און congruat. Chald. Prov. 24. v. 2. *Quia* שד *vastationem meditabitur cor ejus.* Targ. אנינותא *dolorem.* Job. 18. v. 12. *sit famelicus* אונו, Targ. באנינותה *in dolore suo.* Arab. Gen. 3. v. 16. לאכתרן אחזאנך ואנינך *multiplicabo dolores tuos & gemitum tuum.*

Verbum Arab. אנן *genuit cum dolore.* מאנין *gemebundus, quiritans.* ⁂ אן an *ut, quia.* Mat. ברא ישוע אן יקול *incepit Iesus, ut diceret.* חאף אן ידהב *timuit ut iret illuc.* pro, cœpit loqui: timuit ire. ⁂ באן bian *quando.* אלאן olã *nunc.* אנה anhu *quia ipse.* לאן *quòd, eò quòd.*

Rabb.

Rabb. אוֹנֶן, & אָנִין *tristis, mœstus, lugens mortuum.*

אנב Chald. אִנְבָּא pro אִבָּא *fructus:* in אבב quære.

אִנְבָּא *lens lendis.*

אנה duo significata habet. I. אנה denotat גרם הדבר וסיבובו *occasionem* vel *causam rei:* & significat*: impulsus fuit, occurrit, accidit.* Piel אִנָּה *occasionem* vel *causam præbuit, obtulit, intulit, impulit, fato quodam indidit.* Exod. 21. v. 13. *sed Dominus* אִנָּה *obtulit in manum ejus.* Targ. *à Domino* אִתְמְסַר *traditus fuit.* Lxx. *παρέδωκεν tradidit.* Pual. אֻנָּה *impulsus, oblatus fuit.* Ps. 91. v. 10. *non* תְאֻנֶּה *impelletur ad te malū.* Targ. תֶאֱרַע *accidet tibi.* eveniet. Hithpael הִתְאַנָּה *causam & occasionem quæsivit, seipsum impulit.* 2. Reg. 5. v. 7. *videte quomodo ipse* מִתְאַנֶּה *occasionem* vel *causam quærit contra me.* postulat à me, quod nequeo facere. Targ. תּוֹסְקְפָא דִין בָּעֵי לְאִתְגְּרָאָה בִי *occasionem hanc quærit, ut rixetur mecum.*

Nom. אֳנִי, Foem. אֳנִיָּה *navis* quæ in mari impellitur & fertur. 1. Reg. 9. v. 26. וָאֳנִי *& navim fecit rex Salomo.* Esa. 33. v. 21. אֳנִי־שַׁיִט *navis remi.* navis minor, quæ remis impellitur. Jon. 1. v. 3. *& invenit* אֳנִיָּה, Targ. אִלְפָא *navim.* Plur. אֳנִיּוֹת *naves*, quarum usus est in mercatura, bello, & piscatione.

תֹּאֲנָה & תַּאֲנִיָּה & אֲנִיָּה *causa, occasio,* qua quis impellitur, *eventus fortuitus.* Jud. 14. v. 4. *Quod* תֹאֲנָה, Targ. תּוֹסְקְפָא *occasionem quæreret contra Philistæos.* Lxx. *ἀνταπόδομα vindictam.* Thren. 2. v. 5. *& multiplicasti in filia Iuda* תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה *causam & occasionem,* Targ. אֲבֵלוּתָא וַאֲנִינוּתָא *luctum & dolorem.* accepit significatione און, de quo suo loco.

אֲנִי & אָנֹכִי, Chald. אֲנָא, Syr. אֶנָא, Arab. אנא ana *ego.* Plur. אָנוּ, Chald. אֲנַן *nos.* usitatius plurale habes in אנח. Eccl. 8. v. 2. אֲנִי *ego, os regis custodi.* scilicet hortor te, ut os regis observes.

אָנָּה & אָנָּא, & per aphæres. נָא *quæso, obsecro.* Ab hac rad. deduci etiam potest particula hebr. & Chald. אָן, quòd affectū significet, & impetum. Arab. אין *ubi?* interrogativum de loco. 1. Sam. 10. v. 13. אָן *ubi ambulastis?* Gen. 4. v. 9. אֵי הֶבֶל, Targ. אָן הֶבֶל *ubi Habel frater tuus?* Gen. 18. v. 9. אַיֵּה, Targ. אָן *ubi Sara uxor tua?* ¶ Cum ה locali præcedente, & accentu in penultima. אָנָה, Chald. לְאָן *quò, quorsum, in quem locum?* Gen. 37. v. 30. *& ego* אָנָה, Targ. לְאָן *quo vadam?* duo habent accentum in ultima. Deut. 1. v. 28. אָנָה, Targ. לְאָן *quò nos ascendimus?* Psal. 139. v. 7. אָנָה *quo ibo à spiritu tuo?* & interdum præcedit Segol. 1. Reg. 2. v. 36.

nec exibis inde אָנֶה וָאָנָה *quò & quò.* h. e. *huc & illuc.* ¶ Cum præpositione עַד est temporis*: semper.* Job. 8. v. 2. עַד־אָן *quousq; loqueris illa?* Psal. 13. v. 2. עַד־אָנָה *quousq; ponam consilia in anima mea.* ¶ Cum præpositione מ: מֵאָן *unde?* 2. Reg. 5. v. 25. *& dicebat ad ipsum Elisa,* מֵאָן *unde Gehazi?* pro quo tamen in margine scribitur, & usitatius est מֵאַיִן, ut י media radicis exprimatur. ¶ Arab. עלי אן *donec.* ¶ לאן *quoniam.*

II. Arab. אנה ana *vas* in genere. Psalm. 2. מתל אנה אלפהאר תסחקהם *sicut vas figuli confringes eos.* אניה inia *vas, patera, crater, urceus, dolium.* Plural. אואני avini *vasa, crateres.* אניה אלחל inia alchall *vas aceti.* אנאיין אלחשב *vas ligneum.* אנאיין *duo vasa.*

Deinde אנאה *lenitas.* עטים אלאנאה *longanimis.*

אנח. Inde Niphal נֶאֱנַח, Chald. אִתְאֲנַח & אִתְּנַח, Syr. אֶתְתְּנַח *gemuit, ingemuit, præ dolore suspiravit.* Exod. 2. v. 21. וַיֵּאָנְחוּ, Targ. וְאִתְּנַחוּ *& ingemuerunt filij Israel.* Thren. 1. v. 4. *sacerdotes* נֶאֱנָחִים, Targ. אָנְחִין *gemunt.* suspirant. Syr. Marci 7. v. 34. ואתתנה *& ingemuit.*

Nom. Substant. אֲנָחָה, Chald. תֵּינַח & תּוּנַח. Foemin. תֵּינְחָא, Syr. תאנחא *gemitus, suspirium.*

אֲנַחְנוּ, & per aphæresin נַחְנוּ, Chald. אֲנַחְנָא & נַחְנָא, Syr. חֲנַן, Arab. נחן nahan *nos.*

אנך. אֲנָךְ *plumbum,* & per synecdochen *perpendiculum,* plumbum filo appensum, quo exploratur structuræ rectitudo in altum. Amos 7. v. 7. *stabat juxta murum* אֲנָךְ *perpendiculi, & in manu ejus* אֲנָךְ *perpendiculum.* Lxx. *ἀδάμας adamas.* ¶ Arab. אנך anach *plumbum.* item *calx plumbi, cerussa.* אלאנאר אלאנך alabar alanach *pulvis plumbi.*

אָנֹכִי *ego*; in אנה vide.

אֲנָךְ *onyx.*

אנס duo significata habet. I. אֲנַס, Chald. אֲנַס *afflixit, oppressit, coëgit, compulit, vim fecit, rapuit, diripuit.* Esth. 1. v. 8. *& compotatio juxta mandatū, nec erat* אוֹנֵס, Targ. דְּאָנֵס *cogens.* impellens, urgens. dicitur autē propriè אוֹנֵס *qui vi comprimit aliquem.* Chald. Dan. [redacted] לָא *non afflixit te.* non est tibi difficile. Gen. 21. v. 25. *Quem* [redacted]g. אֲנַסוּ *rapuerant servi Abimelech.* Niph. Chal. אִתְאֲנַס, Syr. אתתאנס *coactus fuit.* Gal. 2. v. 3. *non* אתתאנס *coactus fuit, ut circumcideretur.*

Nom. Rabb. אֹנֶס, Chald. אֲנִיס *coactus.* Plur. אֲנוּסִים, Chald. אֲנִיסִין *coacti, oppressi, afflicti.*

Chald. אֲנִיסָא, & אֲנִיסוּת, & מֵינָס *violentia, rapina.*

II. Arab. אנס anas *homo*; in אנש reperies.

אנף. אָנַף *spiravit, flavit naribus.* & per metonymiam, *animo commotus, iratus fuit.* animalia n. commota spirant vehementius, & nariū flatu iram indicant, & diductis naribus ringere videntur. Constr. bifariam: 1. absolutè ponitur. Ps. 2. v. 12. *ne fortè* יֶאֱנַף, Targ. יִרְגַז *irascatur, & pereatis in via.* Ps. 79. v. 5. *Quousq; Domine* תֶּאֱנַף, Targ. תִּתְקַף *irasceris.* 2. cum ב *in.* 1. Reg. 8. v. 46. וְאָנַפְתָּ בָם *& irasceris in eos.* Targ. וְיֶחֱוֵל רְגָזָךְ בְּהוֹן *& manebit ira tua in eis.* Ps. 85. v. 6. *Num in seculum* תֶּאֱנַף בָּנוּ, Targ. תִּתְקַף בְּנָא *irasceris in nos.* Hithpael הִתְאַנַּף *ira commotus fuit.* Deut. 1. v. 37. *etiam in me.* הִתְאַנַּף *ira commotus fuit Dominus.* Targ. הֲוָה רְגַז מִן קֳדָם יְיָ *fuit ira à Domino.* 1. Reg. 11. v. 9. וַיִּתְאַנַּף *& ira commotus fuit Dominus in Salomonem.* Targ. וּתְקֵף רוּגְזָא דַיְיָ *& invaluit ira Domini.*

Nom. אַף, pro אַנְף, tria significat. 1. *nasum.* Psal. 115. v. 6. אַף *nasus illis, & non odorabunt,* Targ. נְחִירִין *nares.* Job. 27. v. 3. *& spiritus Dei* בְּאַפִּי, Targum בִּנְחִירַי *in naribus meis.* Ezech. 23. v. 25. אַפֵּךְ *nasum tuū & aures tuas auferent.* Est autem nasus ornamentum faciei. Cant. 7. v. 4. אַפֵּךְ *nasus tuus sicut turris Libani.* Num. 11. v. 20. יֵצֵא מֵאַפְּכֶם *egredietur ex naso vestro.* Targ. תְּקוּצוּן בֵּהּ *fastidietis in eo.* odor est in naribus, indeq; egreditur evanescens. Dual. אַפַּיִם, Chald. אַפִּין & אַנְפִּין, Arab. אנאף enif *nares.* Gen. 2. v. 7. *& spiravit* בְּאַפָּיו, Targ. בְּאַפּוֹהִי *in nares ejus spiritum vitæ.* per nares vivit homo, attrahens aërem, & emittens fuligines cordis. ¶ 2. אַף *iram* significat. Ps. 6. v. 1. *Domine, ne* בְּאַפְּךָ, Targ. בְּרוּגְזָךְ *in ira tua arguas me.* Job. 40. v. 6. *disperge* עֶבְרוֹת אַפֶּךָ *furores iræ tuæ.* Targ. רוּגְזָתָא דִנְחִירָךְ *furorem nariū tuarum.* per metonymiam: in naso enim ira apparet ex vehementiori spiratione. ¶ 3. אַף *facies*; cujus pars eminentior, est nasus, per synecdoch. Ps. 10. v. 4. *impius* כְּגֹבַהּ אַפּוֹ *secundū altitudinē faciei suæ nō requiret.* Targ. בְּגַסּוּת רוּחֵהּ *in crassitie* sive *elatione spiritus sui.* superbia in facie elata apparet. Deut. 33. v. 10. *ponent suffitum* בְּאַפֶּךָ *in facie tua.* Targ. קֳדָמָךְ *ante te.* Lxx. ἐνώπιόν σου *coram te.* Hier. *in furore tuo.* accepit pro אַף *ira.* [redacted]. Germ. **vor deine nasen.** unde & hic pro *naso* accipi potest. 1. Sam. 1. v. 5. *& Hannæ dabat portionē unam* אַפָּיִם *faciei.* Targ. בְּחִיר *electam.* optimam, dignam, quæ hilari vultu acciperetur. Quid. שני פעמים *duplam.* Al. *utrinq; carnosam.* Deut. 25. v. 9. *& expuet* בְּפָנָיו, Targ. בְּאַנְפּוֹהִי *in faciē ejus.* Thren. 4. v. 20. *spiritus* אַפֵּינוּ *narium nostrarum.* h. e. vita nostra. 1. Sam. 25. v. 23. *& cadebat* לְאַפֵּי דָוִד *coram Davide super faciem suam.* pro לִפְנֵי

coram. 2. Sam. 24. v. 20. *& incurvabatur regi* אַפָּיו *super faciem suam in terram.* pro עַל אַפָּיו. ¶ Arab. אנאף אלפרס enif alfaras *nares equi.* stella in nare Pegasi.

אֲנָפָה *milvus.* avis, quæ facilè irascitur. Lev. 11. v. 19. וְהָאֲנָפָה, Targ. וְאִבּוּ *& milvum.* Talm. dicunt: אֲנָפָה זוּ דַיָּה רַגְזָנִית *milvus est avis iracunda.*

אנק. אָנַק, Chald. אֲנַק *gemuit, ingemuit,* ut solent morientes, qui cum singultu sonituve animam efflant. **röcheln.** Ezech. 26. v. 15. בֵּאָנֵק *cùm ingemiscit vulneratus.* Jer. 51. v. 52. *& in omni terra ejus* יֶאֱנֹק *ingemet vulneratus.* Niphal. נֶאֱנַק, Chald. אִתְּנַק *ingemuit frequenter.* Ezech. 24. v. 17. הֵאָנֵק, Targum אִרְנַק *geme, sile, mortuis luctum ne facias.* sile à gemendo & clamando. ubi אִרְנַק, pro אִתְּנַק scribi videtur.

אֲנָקָה, Chald. אֲנָקָא, & אֲנִיקוּת, & אוּנִיקָא *οἰχ*ς *gemitus morientiū. oppressio, interfectio.* Item אֲנָקָה *reptile,* à clamore perpetuo sic dictum. Levit. 11. v. 30.

Rabb. אנוק *angustia.* אֲנָק *onyx.*

אנש. אָנַשׁ *doluit, æger fuit, graviter & desperatè ægrotavit, calamitosus fuit.* ¶ Inde אָנוּשׁ *ægrotus, calamitosus*; cujus salus est desperata. Esa. 17. v. 11. וּכְאֵב אָנוּשׁ *& sicut dolor desperatus.* Job. 34. v. 6. אָנוּשׁ *desperata est sagitta mea absq; transgressione.* h. e. plaga mea est doloribus plena. ¶ Per metaphoram transfertur ad cogitationes cordis malas & perversas. Jer. 17. v. 9. *perversum est cor super omnia, &* אָנֻשׁ *insanabile* sive *desperatū.* Targ. תַּקִּיף *robustum.* pertinax. Lxx. καὶ ἄνθρωπός ἐστι *& homo est.* legerunt אֱנוֹשׁ *homo.* Jer. 17. v. 16. *& diem* אָנוּשׁ *miserum non desideravi.* Lxx. ἀνθρώπου, Lat. *hominis.* [redacted] Foem. אֲנוּשָׁה *desperata.* Jer. 15. v. 18. *Quare factus est dolor meus perpetuus, & plaga mea* אֲנוּשָׁה *desperata* sive *insanabilis.* Psal. 68. v. 21. *opprobrium fregit cor meū,* וָאָנוּשָׁה *& debilitatus sum.* pro וָאֲאַנְשָׁה, futurum Cal, pro præterito. & in Niphal נֶאֱנַשׁ *graviter & desperatè ægrotavit.* 2. Sam. 12. v. 15. *percussit Dominus filium, quem pepererat uxor Uriæ ipsi David,* וַיֵּאָנַשׁ, Targ. וּמְרַע *& debilitatus fuit.*

אֱנוֹשׁ, Chal. & Syr. אֱנָשׁ, & per aphæresi. נָשׁ, Arab. אנאס & נאס nis *homo* varijs morbis, ærumnis & calamitatib. obnoxius, quasi *calamitosus, ærumnosus.* cōprehendit *homines viles,* quorū dies semper sunt in dolorib. Ps. 9. v. 21. *cognoscant gētes* (quod) אֱנוֹשׁ *homo ipsi.* Targ. בַּר נָשׁ *quod filius hominis sint.* h. e. miseri & calamitosi. Triumphantibus in curru retrò comes adhærebat, per singulas acclamationes civiū dicens: *Hominē te esse memento.* Chald. בַּר נָשׁ *filius hominis,* pro *homi-*

homine. PLur. אֲנָשִׁים, Chald. אֱנָשִׁין. Arab. DuAl. אנסאן insan *homines, viri.* Nam אֲנָשִׁים usurpatur pro אִישִׁים plurali nominis אִישׁ *vir*, eisdem cum hoc phrasibus. Num. 13. v. 4. *omnes isti* אֲנָשִׁים, Targ. גֻּבְרִין *viri.* sequitur: *principes filiorum Israel.* 1. Sam. 2. v. 33. *omnes educati in domo tua morientur* אֲנָשִׁים *viri.* h. e. *juvenes.* præcedit enim: *ne sit senex in domo tua.* 1. Sam. 1. v. 11. *& dabis ancillæ tuæ semen* אֲנָשִׁים *virorum*, id est, prolem masculam. sequitur: *& dabo illud Domino omnibus diebus vitæ ejus.* Exod. 16. v. 20. *& reliquerunt* אֲנָשִׁים *viri ex eo in mane.* Lxx. *τινὲς quidam.* Ezech. 24. v. 17. *& cibum* אֲנָשִׁים *virorum non comedes.* Targ. אַבְלִין *lugentium.* describitur enim hîc lugentium gestus. Jun. *ullorum.* lugentes. n. aliorum cibis vescebantur. & Hos. 9. v. 4. לֶחֶם אוֹנִים *cibus lugentium.* in און vide. Regim. 2. Sam. 19. v. 29. *Quia non fuit domus patris mei, nisi* אַנְשֵׁי מָוֶת *viri mortis apud dominum meum.* Targ. גֻּבְרִין חַיָּבֵי קְטוֹלָא *viri rei mortis.* Gen. 46. v. 34. אַנְשֵׁי מִקְנֶה *viri pecuarij.* Targ. מָרֵי גֻּבְרֵי נִיתִין *viri domini pecorũ.* 1. Sam. 31. v. 3. אֲנָשִׁים בַּקֶּשֶׁת *viri in arcu.* Targ. גֻּבְרִין דְּאוּמְנִין לְמִנְגַּד בְּקַשְׁתָּא *viri qui erant exercitati in tendendo arcu.* Gen. 19. v. 4. אַנְשֵׁי סְדֹם *viri Sodom.* Lxx. *Σοδομῖται.* Gen. 24. v. 13. *& filiæ* אַנְשֵׁי הָעִיר *virorum urbis.* Lxx. *τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν inhabitantiũ urbem.* Gen. 39. v. 14. *clamavit* לְאַנְשֵׁי בֵיתָהּ *ad viros domus suæ.* Lxx. *vocavit τοὺς ὄντας existentes in domo sua.* Esa. 41. v. 11. אַנְשֵׁי רִיבֶךָ *viri litis tuæ.* Lxx. *οἱ ἀντίδικοί σοι ij qui adversantur tibi.* Job. 34. v. 10, & 34. אַנְשֵׁי לֵבָב *viri cordis*, id est, cordati. Targ. אַנְשֵׁי חַכִּימֵי לְבַב *viri sapientes corde.* Lxx. *συνετοὶ καρδίας consulti corde.* Ps. 119. in ג *Gimel:* אַנְשֵׁי עֲצָתִי *viri consilij mei.* h. e. mei consiliarij. 2. Sam. 20. v. 7. אַנְשֵׁי יוֹאָב *viri Ioab.* fortes cum Joabire soliti. Foem. נָשִׁים, Chald. נְשִׁין. Syr. נְשִׁין, Talmud. נשות *mulieres.* per aphæresin literæ א, ut congruat cum נָשָׁה *oblitus est*; quia fœminæ nomen familiæ amittunt: sicut contra זָכָר *masculus* retinet. Esa. 3. v. 12. וְנָשִׁים *& mulieres dominabuntur ei.* Hier. *effœminati.* Lxx. *οἱ ἀπαιτοῦντες exactores.* legerunt וְנֹשִׁים, à נָשָׁה *exegit.* Esa. 19. v. 15. *Aegyptus erit* כַּנָּשִׁים *sicut mulieres.* Targ. חַלָּשִׁין כִּנְשִׁין *debiles, ut mulieres.* imbelles, ignavi. Et per prosopopœiam mulieres dicuntur *urbes majores*, sicut Græcis *nymphæ, puellæ, matronæ.* Esa. 32. v. 9. נָשִׁים *mulieres quietæ, surgite.*

Arab. נסא & נסי nisi *mulier.* PLur. נסוה nisivah *mulieres.* ⁘ נסאוי nisivi *muliebris.* ⁘ נסות nesut *humanitas.* ⁘ אנסאני ensenі *humanus, domesticus.*

Rabb. אֱנוֹשִׁי & אֱנוֹשִׁי, Syr. אֱנָשַׁי *humanus.* אֱנוֹשִׁיִּים *humani.* עִנְיָנִים אֱנוֹשִׁיִּים *res humanæ.* ⁘ אֱנָשׁוּת, Syr. אנשות *plebs, turba, quivis.* ⁘ Rabb. נָשׂוּי *uxoratus.* ⁘ נִשּׂוּאִין *nuptiæ, matrimonium.* ⁘ נָשָׂא *socer.* ⁘ הִשִּׂיא *in uxorem dedit.* ut: הַמַּשִּׂיא בִתּוֹ לְזָקֵן *qui uxorem dat filiam suam seni.*

אנת Chald. אַנְתְּ *tu*; in אתה, & אַנְתְּא *fœmina*, in איש invenietur.

אסס. Chald. אָסָא. Arab. אס *myrtus florida*, in Avicen. PLur. Chald. אָסִין *myrti*, in Targum Esther.

אסא in אָסָה quære.

אסר Duo significata habet. I. Chald. אָסַר, Syr. אסר *cervical, pulvinar.* PLur. אִסְרִין. Syr. אסורין & אָסְרִין *cervicalia.* Gen. 28. v. 18. *& accepit lapidem, quem posuerat* מְרַאֲשֹׁתָיו, Targ. אִסָּרוֹהִי *cervicalia sua.* Joh. 20. v. 12. *unum ex* אִסְרוֹהִי *cervicalibus ejus.*

Rabb. אַסְדָה *rates lignorum.*

II. Arab. אַסַד *leo.* PLur. אסוד *leones.* Fœm. אַסַדָה *leæna.* פֶּרַח אַלְאַסַד, & גּוּר אַלְאַסַד *catulus leonis.* ⁋ אַלְאַסַד *leo*, signum Zodiaci in cœlo. ⁋ דָא אַלְאַסַד *leonina lepra.*

אסה Chald. & Syr. אָסָה, & אָסָא, & אָסִי. Piel. אַסִּי *sanavit, medicatus fuit.* Pass. Chal. אִתְּסִי, pro אִתְאַסִּי. Syr. אֶתְאַסְיָא *sanatus fuit.* Gen. 20. v. 17. וַיִּרְפָּא, Targ. וְאַסִּי *& sanavit Deus Abimelechum.* Jerem. 17. v. 14. רְפָאֵנִי, Targ. אַסֵּינִי *sana me Domine.* Jerem. 51. v. 9. רִפִּאנוּ, Targ. אַסֵּינָא *sanavimus Babyloniam, & non* נִרְפָּאתָה, Targ. מִתַּסְיָא *sanata est.* Levit. 13. v. 18. וְנִרְפָּא, Targ. וְאִתַּסִּי *& sanatus fuit.* Syr. Luc. 4. v. 23. אָסְיָא אַסָּא נַפְשָׁךְ *medice, sana teipsum.* Joh. 4. v. 47. *ut descenderet* וְנַאסֵּא *& sanaret filium suum.* Matth. 8. v. 8. וְנִתְאַסֵּא *& sanabitur filius meus.*

Nom. אָסֵי & מְאַסֵּי *medicus.* ⁘ אָסֵי *sanus.* ⁘ אַסְיָא, & אַסְוָא, & אַסְיוּת, & אַסְוָא, & אָסוּת *sanitas, remedium, medicina.* PLur. אַסְוָן *remedia, & medici.*

Rabb. אָסוּ *salus:* dicunt sternutanti. ⁘ אוסיא *οὐσία.* Alia in אשש vide.

אסט. Rabb. אסיט *ἄσωτος comessator.* אסט *contemsit, offendit.*

Arab. אסטון *porticus.* ⁘ אסאטין *naves regiæ.*

אסך אָסוּךְ, in סוך invenies.

אסם. Hinc אֲסָמִים *cellaria, penuariæ, apothecæ, horrea.* Proverb. 3. vers. 10. *& implebuntur* אֲסָמֶיךָ, Targum אוֹצְרָךְ *thesauri tui satietate.* Lxx. *τὰ ταμεῖά σου penuaria tua.* Deut. 28. vers. 8. בַּאֲסָמֶיךָ, Targ. בְּאוֹצְרָךְ *in thesauris tuis.*

Chald. אוּסְמַן est *ἄσημον argentum non signatum, infectum, rude.*

אסן אָסוֹן *periculum, infortunium, exitium, mors* per hominem aut Deum. Gen. 42. v. 4. *ne accidat ei* אָסוֹן, Targ. מוֹתָא *mors.* ne fortè in itinere patiatur aliquid mali. L x x. μαλακία *languor in via.* Exod. 21. v. 22. *& non erat* אָסוֹן, Targ. מוֹתָא *mors.* Hier. *sed ipsa vixerit.* ad matrem refert. L x x. μὴ ἐξεικονισμένον *non signatum.* retulerunt ad abortivum imperfectum. & acceperunt pro אסום ἄσημον *non signatum.* אָסִימָן enim in scriptis Rabbinorum est Græcum. זָהָב אָסִימוֹן χρυσίον ἄσημον *aurum non signatum.* Syr. אסן in סאן vide.

אסף Tria signific. habet. I. אָסַף, Chal. אֲסַף *collegit, cōgregavit* aliquid, ut vel asservetur, vel non cōspiciatur, *in unū redegit* conservandi vel auferendi causa. Per metaleps. *reposuit, cōservavit, abstulit, removit, occultavit, amovit, perdidit.* Prov. 30. v. 4. *Quis* אסף *collegit ventū manibus suis?* Targ. אחד *comprehendit.* Gen. 6. v. 21. וְאָסַפְתָּ, Targ. וְתִכְנוֹשׁ *& colliges ad te, ut sit tibi in cibū.* Gen. 30. v. 23. אָסַף, Targ. כְּנַשׁ *collegit Deus opprobriū meum.* Lxx. ἀφεῖλεν *abstulit.* ne inter homines spargat. 1. Sam. 14. v. 19. אֱסֹף יָדֶךָ *collige manum tuam.* ne amplius intuearis Urim & Tymmim. Ps. 26. v. 9. *ne* תֶּאֱסֹף, Targ. תִּכְנוֹשׁ *colligas cum peccatoribus animam meam.* L x x. συναπολέσῃς *perdas.* 2. Reg. 5. v. 3. *tunc* יֶאֱסֹף *colliget eum à lepra ejus.* Targ. יַסֵּי *sanabit.* ob lepram ab alijs hominibus exclusus, ubi sanatus fuerit, ad hos recolligitur, sive in eorum consortium recipitur. sic v. 6, 7, & 11. Joel. 2. v. 10. *& stellæ* אָסְפוּ *collegerunt splendorē suum.* scil. intra se, ut non conspiciatur: non spargunt lucem. Jud. 18. v. 25. וְאָסַפְתָּה *& colligas animam tuam, & animam domus tuæ.* Targ. וְתֵסַף *& perdas.* Sophon. 1. v. 2. אָסֹף אָסֵף, Targum שֵׁיצָאָה אֲשֵׁיצֵי *perdendo perdam omnia à facie terræ, ait Dominus.* Jer. 18. v. 13. אָסֹף אֲסִיפֵם, Targ. שֵׁיצָאָה אֲשֵׁיצִנּוּן *perdendo perdā eos.* consumā eos. unde apparet אסף poni, pro סוף *finem habuit,* permutatâ ordinum significatione. Niphal נֶאֱסַף *collectus fuit.* Gen. 29. v. 8. *Quoad* יֵאָסְפוּ, Targ. יִתְכַּנְשׁוּן *congregentur omnes greges.* Gen. 49. vers. 33. וַיֶּאֱסֹף, Targ. וּכְנַשׁ *& collegit pedes suos ad lectū, & expiravit;* וַיֵּאָסֶף, Targ. וְאִתְכְּנִישׁ *& collectus fuit ad populos suos.* h. e. mortuus est. Orig. *nemo colligitur ad eos, qui non sunt. Ergo est populus cui pij morientes adjunguntur.* Job. 27. v. 15. *Dives* יִשְׁכַּב *morietur, & non* יֵאָסֵף *colligetur,* scilicet in sepulchrum. Hos. 4. v. 3. *pisces maris* יֵאָסֵפוּ *colligentur.* Targ. יִזְעֲרוּן *minuentur.* L x x. ἐκλείψουσι *deficient.* Num. 12. v. 15. *non profectus est* עַד הֵאָסֵף, Targ. עַד דְּאִתְכְּנֵשַׁת *quoad collecta est Mirjam.* L x x. ἐκαθαρίσθη

mundata fuit. nam revocata non fuisset, nisi mundata. Piel אִסֵּף *collegit.* inde מְאַסֵּף *colligens, collector.* Plural. מְאַסְּפִים *collectores.* Num. 10. v. 25. *& proficiscebatur vexillum castrorum filiorum Dan* מְאַסֵּף, Targ. מְכַנֵּשׁ *colligens castra ad exercitus suos.* Inde tribus Dan, quæ erat postrema in vexillis, אחרון הַמְאַסֵּף בדגלים *ultima castrorū acies,* dicebatur הַמְאַסֵּף *collector.* ignavos enim ac tardiores colligebant Danitæ, qui agmen claudebant. Jos. 6. v. 9. & 13. וְהַמְאַסֵּף *& collector ibat post arcam.* Targ. וְשִׁבְטָא דְּבֵית דָּן *& tribus domus Dan.* L x x. οἱ οὐραγοῦντες. Hier. *reliquum vulgus.* Et ad hos locos alludit Esa. 52. v. 12. וּמְאַסִּפְכֶם *& collector vester Deus Israel.* incedens post vos, ut custodiat vos ab omni persequente: sicut, Num. 10. v. 25. מְאַסֵּף לְכָל־הַמַּחֲנֹת; præcedit: *quia* הֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם *vadit ante vos Dominus.* ut deducat vos in via, ut vobis monstret viam. sic Esa. 58. v. 8. וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ כְּבוֹד יְהוָה יַאַסְפֶךָ, Hier. *& anteibit faciem tuam justicia tua, & gloria Domini colliget te.* Pual אֻסַּף *collectus fuit.* Esa. 24. v. 22. וְאֻסְּפוּ אֲסֵפָה *& congregabuntur congregatione* אַסִּיר (sicut) *captivus ad carcerem.* sicut nocte congregantur captivi ad carcerem, qui die operantur; & claudunt carcerem usq; ad manè, & tunc educunt eos ad operas ipsorum diurnas. Hiphil. 1. Sam. 15. v. 6. *ne fortè* אֹסִפְךָ, pro אַאְסִיף, *perdam te cum eo.* Hithpael. הִתְאַסֵּף, Rabb. נִתְאַסֵּף *collegit seipsum, collectus fuit.*

Nom. אֹסֶף, & אָסִיף. Fœm. אֲסֵפָה *collectio.* Plur. אֲסָפִים *collectiones.* Esa. 32. v. 10. *consumpta est vindemia,* אֹסֶף *collectio non veniet.* tempus quo fruges colliguntur ex agro domum. Mich. 7. v. 1. væ mihi, quia factus sum כְּאָסְפֵי קַיִץ *sicut collectiones æstatis,* sive *æstivorum fructuum.* Exod. 34. v. 22. וְחַג הָאָסִיף, Targ. וְחַגָּא דִּכְנָשָׁא *& festum collectionis.* sic appellatur festum tabernaculorum, quo fruges calore Solis siccatas domum colligebant & condebant, propter pluvias, sub finem anni. Arist. ad Nicomach. lib. 8. cap. 11. *Priscа sacrificia & conventus videntur* μετὰ τὰς τῶν καρπῶν συγκομιδὰς *post fructuum collectiones, quasi primitiæ quadam fieri consuevisse.*

אספסף *collectio magna & numerosa, turba collecta, vulgus collectū.* Qui collecti fuerunt ad Israelem, & non fuerunt Israelitæ, sed peregrini, seu advenæ. hi fuerunt omnium malorum & rixarum autores. Num. 11. v. 4. וְהָאסַפְסֻף *& collectio, quæ erat in medio ejus.* Targ. וְעַרְבְרְבִין *& mixturæ.* pro quo, Exod. 12. v. 38. *etiam* עֵרֶב רַב *mixtura magna ascendit cum ipsis.* Targ. נוּכְרָאִין סַגִּיאִין *extranei multi.*

אָסוּף *collectus*. Inde אֲסֻפִּים *collecti, collegæ*. Foem. אֲסֻפּוֹת *collectæ, collegia*. 1. Par. 26. v. 15. *& pro filys ejus* בֵּית הָאֲסֻפִּים *domus collectorum*. & v. 17. וְלָאֲסֻפִּים *& collectis bini*. Nehe. 12. v. 25. בַּאֲסֻפֵּי הַשְּׁעָרִים *in collectis portarum*. א heemant. *custodes portarum* significantur. sed Ezech. 34. v 29. *& non erunt amplius* אֲסֻפֵי רָעָב *collecti fame in terra*. Lxx. ἀπολλύμενοι *perditi*. consumti. Eccl. 12. v. 11. בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת *magistri collectionum*. h. e. dominus discipulorum collectorum in schola. vel autores pandectarũ, qui multa hinc inde excepta in unum volumen conferunt. ¶ Rabb. אָסוּף *collectus, &* אֲסוּפִי *collectaneus*, dicitur *expositititius*, qui nõ novit patrem & matrem. sicut dicitur Ps. 27. v. 10. *Quia pater meus & mater mea* עֲזָבוּנִי *deseruerunt me, & Dominus* יַאַסְפֵנִי *collegit me*. pulchra paronomasia. ☙ אסיפת ספרים *bibliotheca*.

II. אָסַף, idẽ quod סוּף *consumtus fuit, perijt*. permutata ordinum significatione: ut supra.

III. Arab. אסף *pœnituit*. Gen. 6. אספת *pœnitet me fecisse hominem*. ☙ תאסף *querimonia*.

אסק. Arab. אסק *ammoniacum*.

אסר Tria significata habet. I. אָסַר, Chal. אֲסַר, Syr. אֶסַר, Arab. אסר *ligavit, alligavit, vincivit, constrinxit*. 1. Sam. 6. v. 7. וַאֲסַרְתֶּם *& ligabitis vaccas in plaustro*. Nehem. 4. v. 18. *Quilibet gladio suo* אֲסוּרִים *ligati super lumbis suis*. accincti gladio. Psal. 118. v. 27. אִסְרוּ, Targ. אִסְרוּ כְּפִיתוּ *ligate agnum funibus*. Jer. 46. v. 4. אִסְרוּ *ligate equos, & ascendite, equites*. Targ. טַקְסוּ *parate*. 1. Reg. 18. v. 44. אֱסֹר *liga & descende*. Targ. אַזְרוּ *accingere*. spann ahn. Exod. 14. v. 6. וַיֶּאְסֹר *& ligavit currum suum*. h. e. equos ad currum. Targ. וְטַקֵּס *& instruxit* scilicet aciem. antiquitus enim in bello curribus utebãtur. 1. Reg. 20. v. 14. *Quis* יֶאְסֹר *ligabit bellum?* Targ. יְטַקֵּס *instruet*. Lxx. συνάψει *connectet*, scil. currus ad bellum. Ps. 105. v. 22. לֶאְסֹר *ad ligandũ principes ejus in anima sua*. Lxx. τοῦ παιδεῦσαι *ad erudiendum*. acceperunt pro יָסַר *erudijt*. Hos. 10. v. 10. בְּאָסְרָם *dum ligaret eos ob duas iniquitates suas*. i. e. cũ castigantur ob duos vitulos. Al. *sicut ligãt boves, ut arent duos sulcos*. Pual. Esa. 22. v. 3. *ab arcu* אֻסָּרוּ *ligati sunt, omnes inventi* (in) *te*. אֻסְּרוּ *ligati sunt unà*. i. e. captivi abducti sũt. Syr. Matth. 12. v. 29. *si prius* נֶאסְרִיוּהִי *ligaverit eum*. Arab. Ps. 78. ואסר *& vincivit electos Israelis*. Niph. נֶאֱסַר, Chal. אִתְאֲסַר, Syr. אֶתְאֲסַר, Arab. אתאסר atasar *ligatus, vinctus fuit*. Gen. 42. v. 19. *frater vester unus* יֵאָסֵר, Targ. יִתְאֲסַר *ligabitur in domo custodiæ vestræ*.

Nom. Adject. אָסוּר, & אָסִיר, Chal. אֲסִיר, Syr. אֲסִיר, Arab. אסיר *ligatus, vinctus, captivus*. Plur. אֲסוּרִים, Chal. אֲסִירִין, Syr. אֲסִירִין,

Arab. אֲסָרָא *ligati, vincti, captivi*. Esa. 24. v. 22. *& congregabuntur congregatione* אַסִּיר (sicut) *captivus ad carcerẽ*. pro כְּאַסִּיר, subintellecto כ similitudinis. sicut cõgregantur captivi, qui interdiu operantur, nocte in carcerem; manè autẽ ad operas suas rursus educũtur. sequitur: וְסֻגְּרוּ עַל מַסְגֵּר, Hieron. *& claudentur ibi in carcere*. Zachar. 9. v. 12. אֲסִירֵי הַתִּקְוָה *vincti spe*. Targum אֲסִירַיָּא דִּמְסַבְּרִין לְפוּרְקָנָא *vincti, qui sperant liberationẽ*. Esa. 14. v. 18. אֲסִירָיו *vinctos ejus, nõ aperuit domum*. h. e. non solvit, ut irent domum. solutos non dimisit domũ. Eccl. 4. v. 14. *ex domo* הָסוּרִים *vinctorum*. pro הָאֲסוּרִים. Jud. 15. v. 14. *& liquefacta sunt* אֱסוּרָיו *vincula ejus de manibus ejus*.

Subst. אֱסוּר, Chald. אֱסוּר, Arab. אסר *ligamen, vinculum, captivitas, carcer*.

Chal. אֱסָר, fœm. אֱסָרָא, Syr. מאסרית *manipulus, fasciculus*. Plu. אֱסָרִן, & מֶאסְרִין *fasciculi*.

מָסֹרֶת pro מַאֲסֹרֶת abijcitur enim א, & per dagesch cõpensatur. *vinculum*. Ezech. 20. v. 37. *& adducã vos* בְּמָסֹרֶת *in vinculo fœderis*. Lxx. ἐν ἀριθμῷ *in numero*. legerunt בְּמִסְפָּר.

Chald. בֵּית אֲסִירִין, Syr. בֵּית אֲסִירָא *domus captivorum, carcer*. Matth. 11. v. 2.

Arab. איסר aiser *scæva*, manu dextrâ vinctus. ☙ אַסְרָה *grabbatha, lecti*.

Syr. אֶסָר *cingulum, zona*.

II. אָסַר, Chald. אֲסַר *obligavit, obstrinxit* ad obedientiam aut pœnam, *obnoxium reddidit, cohercuit, repressit, cohibuit, prohibuit* ne quid fieret. Constr. cum præp. עַל *super*. Num. 11. v. 28. *Domine mi Moses* כְּלָאֵם, Targ. אֱסַרנוּן *prohibe illos*. Num. 30. v. 3. לֶאְסֹר אִסָּר עַל־נַפְשׁוֹ, Targ. לְמֵיסַר אֱסָר עַל־נַפְשֵׁהּ *ut obliget obligationem super animam suam*.

אִסָּר, Foem. אֱסָרָה *obligatio*. Plur. אֱסָרִים *obligationes*.

Chald. אִסּוּר *prohibitio*, res prohibita. Plur. אִסּוּרִין *prohibitiones*.

Rabb. אָסַר *vetuit, prohibuit*. אָסוּר *prohibitus, vetitus*. R. David in Psal. 15. *David & Ezechiel non* אָסְרוּ *prohibuerunt, nisi* שֶׁאָסְרָה *quod prohibuit Lex*. & in præcepto 279. negativo: *semen non* נֶאֱסַר *prohibitum est, sed satio*.

III. Chald. אֲסַר *cinctus fuit*. Lev. 16. v. 4. *Lina* יַחְגֹּר, Targ. יֵיסַר *cingetur*. Nehem. 4. v. 12. *& ædificantes singuli gladio suo* אֲסוּרִים *accincti super lumbos suos*.

אסת Rabb. אָסִיתָא *mortarium, mola tunsilis*. ☙ אַסְתָּא *irritatrix*. ☙ אַסְתַּן *Septentrio*: à Chald. סִתְוָא quod *hyemem* significat. h. e. à tempestatibus & pluvijs, sicut dicitur Prov. 25. v. 23. רוּחַ צָפוֹן תְּחוֹלֵל גֶּשֶׁם, Hieron. *ventus Aquilo dissipat pluvias*. vel à Chaldaico אָסוּתָא *sanitate*: quia est salubris.

אע. Chald. אע *lignum*: in עץ invenies.

אעה. Avicen. אעיה *lassitudo*. ﬡﬧ אעיא *lassus*. ﬡﬧ אעיאני *lassativus*.

אעף. Syr. אעפא *dupla*. Luc. 8. *& non accipiat* באעפא *in duplicibus*. ﬡﬧ אעיפאית *dupliciter, geminatè*. congruit cum עוף, quod vide.

אפף אָפַף *circuivit, ambijt, circumdedit*. Jon. 2. v. 6. אֲפָפוּנִי, Targ. אַקפוּני *ambierunt me aquæ usq. ad animam*.

Partic. אַף, Chald. אַף, & אוף vel אף *etiam, adhuc, amplius*. Lev. 26. v. 42. *& recordabor fœderis mei* (cum) *Iacob* וְאַף *& etiam fœderis mei* (cum) *Isaac*, וְאַף *& etiam fœderis mei* (cũ) *Abraham recordabor*. & v. 44. וְאַף־גַם־זֹאת *& etiam quoq. hoc cum fuerint in terra hostium suorum*. Judæi vocant hanc periodum, auream Simiam, den güldenen affen / quod Germanis אף aff / sit simia. Inde enim pollicentur sibi certam ex hodierna servitute liberationem. Et hanc Simiã meritò aureis literis scribendam esse statuunt. Gen. 18. v. 23. הַאַף *an etiam perdes justum cum impio?* Targ. הַבְרֻגַן *an in ira?* accepit pro nomine אף *ira*. Ps. 18. v. 48. *eripiens me ab hostibus meis* אַף מִן־קָמַי *etiam ab insurgentibus* (contra) *me, exaltabis me*. pro quo habetur, 2. Sam. 22. v. 49. וּמִקָּמַי *& ab insurgentibus* (contra) *me*. Lxx. & Lat. *ab inimicis meis iracundis*. acceperunt pro אף *ira:* neglectâ distinctione, quam accentus ב facit. 2. Reg. 2. vers. 14. *ubi est Deus Eliæ* אַף־הוּא *etiam ipse*. Lxx. ἀπφῶ, hebraica retinuerunt. Hier. *etiã nunc*. ex Græco, quod accepit; pro אף פה *etiam nunc*. אף כי *etiam si quod, verumne est quod*. Gen. 3. vers. 1. אַף כִּי־אָמַר *etiam quod dixit Deus*. Targ. בְקוּשְׁטָא אֲרֵי אֲמַר יְיָ *in veritate quod dixit Dominus*. Lxx. τί ὅτι *quare*. ubi accentu duæ hæ particulæ dirimuntur. & interrogatio est ex sensu aut gestu pronunciantis intelligẽda. pro הַאַף *an etiam ita est, quod*, &c. *verumne est?* ut sit admirantis. ¶ Et in collatione rerum affirmativa, valet, *quantò magis:* in negativa, *quantò minus*. Prov. 15. v. 11. *Infernus & perditio coram Domino*, אַף כִּי־ id est, כל שכן *quantò magis corda filiorum hominis*. Deut. 31. v. 27. *ecce me adhuc vivente vobiscum hodie, rebelles fuistis cum Domino*, וְאַף כִּי־ *& etiam, quia post mortem meam*. Lxx. πῶς οὐχὶ *quomodo nõ?* 1. Reg. 8. v. 27. *cœli cœlorum non capiunt te*, אַף כִּי *etiam quod domus ista*. h. e. *multo minus*. & interdum כי deficit. Job. 4. v. 19. אַף *quantò magis habitãtes in domibus luteis*. ¶ Extra collationem, אַף כִּי *eo quod*. Prov. 21. v. 27. *sacrificium impiorum abominatio*, אַף כִּי־ *eò quod in scelere adducet illud*. Chald. אַף אֱלָהֵן *quantò magis*. Gen. 3. v. 6. *& dedit* גַּם, Targ. אַף אִן *etiam viro suo secum*. ¶ Syr. אֶפֶן, pro אַף אִן *etiamsi*. אֶפְלָא, pro אַף לָא *etiam non*. ¶ Rabb. אַף עַל־גַּב, & אַף עַל פִּי *etiamsi, licet, quamvis*. אֲפִילוּ, pro אַף אִלוּ *quin etiam*. ¶ עַל־פִּי כֵן *quamvis sic*.

אַף *nasus, ira*; in אנף habes.

אפא Chald. אפא *pinsuit*; in אָפָה quære.

אפד. אָפַד *operuit, induit, superinduit*. Exod. 29. v. 5. וְאָפַדְתָּ לוֹ *& superindues ei*. Targ. וְתַתְקֵן לֵהּ *& applicabis ei*. Lev. 8. v. 7. וַיֶּאְפֹּד, Targ. וְאַתְקֵן *& operuit ipsum eo*. applicavit.

Nomen Subst. אֵפוֹד, Foem. אֲפֻדָּה *operimentum, superindumentum, humerale, amiculum: amictus*, qui tergum & humeros tegebat, ac pectorali superinduebatur. erat autem duplex *Ephod*. unum summi sacerdotis ex aureo filo: alterũ omnium aliorum sacerdotum ex lino confectum. lineum hoc leve erat & tenue vestimentum; ein Kittel. 1. Sam. 14. v. 3. *erat sacerdos ipsius Iehova in Silo, portans* אֵפוֹד *Ephod*. 1. Sam. 2. vers. 18. *puer accinctus* אֵפוֹד בָּד *Ephod lini*. Targum כְּרוּדוּת דְבוּץ *amiculo byssino*. 2. Sam. 6. v. 14. *accinctus* אֵפוֹד בָּד *amiculo lineo*. vestitus erat David non ut rex, sed ut sacerdos ministrans coram Arca. Hoc autem nomine interdum omnes vestes sacerdotales intelliguntur. Jud. 8. v. 27. *& fecit illud Gideon* לְאֵפוֹד *in Ephod*. *Est species divinationis*, similis sacro Ephod. Exod. 28. v. 8. & 39. v. 5. *& artificiosum* אֲפֻדָּתוֹ, Targ. תִקוּנֵהּ *ornamenti ejus*.

אַפֶּדֶן *aulæum, operimentum*. Dan. 11. v. 45. *& figet* אָהֳלֵי אַפַּדְנוֹ *tentoria aulæi sui inter maria*. Jer. 43. v. 10. *& tetendit* שַׁפְרִירוֹ, Targ. אַפִּדְנֵהּ *aulæum suum super illos*.

אפה Duo significat. I. אָפָה, Chald. אֲפָא *coxit*, de pane & similibus tantum. *pinsuit, coxit* in furno, *frixit* in sartagine seu frixorio. Lev. 24. v. 5. *& accipies farinam*, וְאָפִיתָ, Targ. וְתֵיפֵי *& coques eam*. Niphal נֶאֱפָה, Chald. אִתְאֲפֵי *coctus fuit*. Lev. 6. v. 10. *non* תֵאָפֶה, Targ. תִתְאֲפֵי *coquetur fermentum*.

Nom. אֹפֶה *pistor*. plur. אֹפִים *pistores*. fœm. אֹפָה *pistrix*. plur. אֹפוֹת, Chald. אָפְיָן *pistrices*.

Heemãt. מַאֲפֶה, Chal. מַאֲפָא *coctio, pistura*. חֲפִין *decoctio*. plural. חֲפִינִים, Rabb. תּוּפִינִים *decoctiones*.

Rabb. אַפְיָא *numen*. ﬡﬧ אוֹפִי *radix palmæ, aut codex*. ﬡﬧ אופי *opium*.

II. Arab. אפה *venit, advenit*. Matth. 2. v. 2. וְאָפִינָא לְנסגַר לֵהּ *& venimus, ut adoremus eum*. ibid. וְאָפוּ *& venerunt ex Oriente*.

Avicen. אָפָה *nocumentum, læsio*. plural. אָפָאת *nocumenta, læsiones*.

אפך. Chald. אַפֵּךְ *fugit*; ex hebræo הָפַךְ *vertit*, per metathesin. 1. Sam. 4. vers. 17. נס, Targ. אפך *fugit Israel*. Psalm. 139. v. 7. *à facie tua* אברח *fugiam*. Targum איפך idem.

אפל אפל. Heemant. מַאְפֵל, plus est quam חושך, *caligo, obscuritas, tenebræ, nebula*. Iob. 30. v. 26. *speravi in lucem, & venit* אפל *caligo*. Jos. 24. v. 7. *Et posuit* מַאֲפֵל, Targum קַבְלָא *tenebras inter vos & inter Aegyptios*. מַאְפֵּלְיָה *caligo magna*. יה intendit significationem. Ierem. 2. vers. 30. *aut terra* מַאְפֵּלְיָה *caliginis*, id est, in qua omnia sunt infœcunda ob Solis defectum.

Adiect. אפל *caliginosus, obscurus, tenebricosus, nebulosus*. Amos 5. v. 20. ואפל *& caliginosus, & non splendet ipsi*. Foem. אֲפֵלָה *caliginosa*. ¶ Absolutè *caligo*. Plur. אֲפֵלוֹת & אֲפִילוֹת *caligines*. Exod. 10. v. 22. *Et facta est tenebra* אֲפֵלָה, Targ. קְבַל *caliginis in tota terra Aegypti*. Exod. 9. v. 32. *Et triticum & spelta non fuerunt percussa, quia* אֲפִילֹת, Targ. אַפְלָתָא *caligines erant*. latebant adhuc sub terra, nec apparebant. Lxx. ὄψιμα, h. e. מתאחרות, *serotina*.

¶ Syr. אַפְלִי *serotina*.

אפן אוֹפַן *canthus* per synecdochen, ferrũ, quo rotæ extremitates vinciuntur, *rota, currus*. Pl. אוֹפַנִּים & אוֹפַנִּים *rotæ*. אֹפֶן *idem*. inde Duale אָפְנַיִם *duæ rotæ*. Exod. 14. v. 25. *& removit* אוֹפַן מַרְכְּבֹתָיו *rotam curruum ejus*. Targum גַּלְגַּלֵּי רְתִיכֵיהוֹן *rotas curruum ejus*. ¶ Prov. 20. v. 26. *dispergit impios rex sapiens, & reducit super eos* אוֹפַן, Targum גַּלְגַּל *rotam*, hoc est, *causam*. rependit illis juxta opera ipsorum, & האופן quam fecerunt cum alijs, sic facit ipsis; mensura pro mensura: pœna talionis. Sicut enim rota circumvolvitur, ita redit malum in suum auctorem. Non igitur intelligendum supplicium rotæ, Judæis inusitatum. Esa. 28. v. 27. וְאוֹפַן עֲגָלָה *& rota plaustri super ciminum* יוּסָּב *circumducetur*. Prov. 25. v. 11. *Verbum dictum* עַל־אָפְנָיו *super rotis suis*. hoc est, circumstantijs suis, quibus observatis, quis sermonem moderatur, instar aurigæ. est itaque hoc in loco metaphorica locutio. ¶ Rabb. אופן *circumstantia, modus, forma, causa*. בְּאוֹפֶן אֲשֶׁר *propterea quòd*. ¶ אופן המישור *æquator, canthus*. אופן המזלות *Zodiacus*. אופן המפריש *Horizon*. אופן הנטוי *Circulus declinationis*. ¶ אוֹפַנִּים & אֲפָנִים *Angeli*: ex 1. cap. Ezechielis. ❧ אפונים *ciceres*.

Syr. אַפֵּן est idem, quod אַף אִן *etiamsi*. ❧ לְאַפֵּן *circa, circiter*.

Arab. אפאן *tempus*.

אפס אָפַס *finitus, terminatus; absumtus, consumtus fuit, defecit, cessavit*. Gen. 47. vers. 15. & 16. *Quia* אָפֵס, Targ. שְׁלִים *consumtum est argentum*. Psal. 77. v. 9. הֶאָפֵס *an finita est in perpetuum pietas ejus?*

Nom. אפס *finis, terminus, defectus, consumtio, cessatio*. Variè autẽ usurpatur. ¶ 1. absolutè, אֶפֶס *nisi, solùm, tantùm, tantummodo*. Num. 22. vers. 35. *vade cum viris illis*, ואפס, Targum ולחוד *& tantùm verbum, quod dixero tibi, id loquaris*. 2. Sam. 12. v. 14. אֶפֶס, Targ. בְּרַם *tantùm, quod blasphemasti*. Esa. 47. v. 8. *Ego* וְאַפְסִי *& tantùm ego amplius*. Targum וְלֵית בַּר מִנִּי *& null⁹ præter me*. Nũ. 13. v. 29. אֶפֶס, Targ. לְחוֹד *solummodo quod fortis est populus*. Deut. 15. vers. 4. אֶפֶס, Targum לְחוֹד *tantùm quod non erat in te pauper*. Esa. 54. v. 15. *Ecce congregando congregabuntur* אֶפֶס מֵאוֹתִי *absq; me*. ¶ 2. אֶפֶס, pro אַיִן, aut לֹא, *non, nihil, nullus, nemo*. Esa. 41. vers. 29. *Ecce omnes illi iniquitas*, אֶפֶס *nihil opera ipsorum*. ibidem vers. 12. וּכְאֶפֶס *& velut nihil viri tui bellicosi*. 2. Sam. 9. vers. 3. *& dicebat rex* הַאֶפֶס *an nullus amplius vir domui Saulis?* pro הֲלֹא: Targ. הָאִית *an est?* Esa. 52. vers. 4. *& Assur* בְּאֶפֶס *in nihilo oppressit eum*. hoc est, sine causa, immeritò. Targ. בְּלָמָא *in nihilo*. Hieron. *absque ulla causa*. Iob. 7. vers. 6. *& consumti sunt* בְּאֶפֶס תִּקְוָה *absque expectatione*. Esa. 40. vers. 17. מֵאֶפֶס *plus quam nihil & inane reputantur apud ipsum*. פחות מאפס *vilius quam nihil*. Esa. 34. vers. 12. *Erunt* אָפֶס, pro לְאֶפֶס, Targum לְלָמָא *in nihilum*. Esa. 5. vers. 8. עַד אֶפֶס מָקוֹם *usque non locum*. quoad nullus sit locus. Hieron. *usque ad terminum loci*. Plur. אֲפָסִים *fines, termini, extremitates*. Esa. 45. vers. 22. *Omnes* אַפְסֵי אָרֶץ *extremitates terræ*. Lxx. οἱ ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς *qui estis in extremo terræ*. Psalm. 2. vers. 8. *& possessionem tuam* אַפְסֵי אָרֶץ *terminos terræ*. homines in extremis terre partibus habitantes. præcedit גּוֹיִם. ¶ Dual. אָפְסַיִם *tali duo*, qui sunt crurum termini. Ezech. 47. vers. 3. *& traduxit me per aquas*, מֵי אָפְסָיִם, Targum מֵי קַרְסוּלִין *aquas talorum*. hoc est, in quas quis ingreditur usque ad talos.

Rabb. אפיסה *defectio*.

Arab. אפס *afflixit, oppressit*.

אפע אֶפַע *nihil, nihilum*. idem quod אפס. Esa. 41. vers. 24. *& opus vestrum* מֵאָפַע *ex nihilo*. Targum לָא מִדַּעַם *non quicquam*. Lxx. ἐκ γῆς *ex terra*. acceperunt pro מאפר *ex cinere*; aut עָפָר *pulvere*. Hieron. *ex eo, quod non est*. legit מאפס.

אפץ Rabb. אֶפֶץ. Plur. אֲפָצִים *gallæ*. אָפַץ *oppressit*, in עָפַץ quære.

אפק אָפַק inde Hithpael הִתְאַפֵּק *corrobora-vit*,

vit, & vim sibi ipsi fecit, continuit se, ne faciat quod velit, aut possit. *abstinuit, patiens fuit*. Esa. 64. v. 12. *An super illa* תִתְאַפַּק *continebis te*, ut sc. non miserearis nostri? Esa. 42. v. 14. *tacebo* אֶתְאַפָּק *me cōtinebo*. subigā הַיֵּצֶר. cohercebo affectus. Gen. 43. v. 31. וַיִּתְאַפַּק, Targ. וְאִתְחַסַּן *& corroboravit se*, cōtinuit se. 1. Sam. 13. v. 12. וָאֶתְאַפַּק, Targ. וְאִתְחַסֵּנִת *& roboratus sum*.

Nom. אָפִיק *fortis*. Plur. אֲפִיקִים *fortes, robusti*. Iob. 12. v. 21. *& cingulū* אֲפִיקִים *fortium remissum facit*. Targ. וְתֻקוֹף מַלְכַיָּא מְחַלֵּשׁ *& robur regum* seu *fortiū debilitat*. ¶ Deinde אָפִיק *aqua fortis*, violenta & impetuosa, quę fluit cum vi & impetu, *torrens*. Iob. 6. v. 15. כַּאֲפִיק נְחָלִים *sicut torrens vallium transibunt*. Ps. 126. vers. 4. כַּאֲפִיקִים *sicut torrentes in meridie* sive *siccitate*. ¶ Et per synecdochen *alveus* in quo torrens decurrit, & colligitur, aut *lacus* quē aqua decurrens efficit. Ez. 35. v. 8. *colles tui, & valles tuæ, & omnes* אֲפִיקֶיךָ *alvei tui, vulnerati gladio cadent in eis*. Iob. 40. v. 13. *Ossa ejus* אֲפִיקֵי נְחוּשָׁה *rivi æris*. Targ. פְּצִירֵי *rivi*. sunt vectes ferrei.

Geogr. אֹפֶק *horizon*. אֳפָקִים *horizontes*.

אפר tria significata habet. I. אֵפֶר *cinis, pulvis* in quem materia usta redigitur. Num. 19. v. 8. *& colliget vir mūdus* אֵפֶר, Targ. קִטְמָא *cinerem vaccæ*. Nomine autem אפר *cineris* tria notantur in Sacris literis. ¶ 1. *fragilitas* & *vilitas*. Gen. 18. v. 27. *& ego* עָפָר וָאֵפֶר, Targum עֲפַר וְקִטְם *pulvis & cinis*. hoc est, fragilis & vilis. ¶ 2. *luctus & mæror, afflictio, calamitas, tristitia*. 2. Sam. 13. v. 18. *& accipiebat Thamar* אֵפֶר *cinerem super caput suum*. Sic Odyss. ω de Laerte: *Ambabus autem manibus sumens* κόνιν αἰθαλόεσσαν *cinerem fuliginosum, infudit capiti cano, crebrò ingemiscens*. Apul. lib. 9. Asini aurei: *& discerptæ comæ semicanæ, sordentes inspersu cineris*. Esa. 61. v. 3. *ut det illis* פְּאֵר תַּחַת אֵפֶר *coronā pro cinere, oleum lætitiæ pro luctu*. paranomasia. Iob. 2. v. 8. *& sedebat in medio* הָאֵפֶר *cineris*. Lxx. ἐπὶ τῆς κοπρίας ἔξω τῆς πόλεως *in fimo extra urbem*. Ion. 3. v. 6. *& induit saccum, & sedit super* הָאֵפֶר *cinerem*. sic Matth. 11. v. 22. *cum sacco & cinere pœnitentiam egissent*. ¶ 3. *Vanus labor*. Esa. 44. v. 20. רֹעֶה אֵפֶר *pascit cinere cor stultum*, h. e. in vanum laborat; occupatur rebus, quæ nihil prosunt. sicut: *pascere ventum*.

II. אֵפֶר est φάρος *pallium, & capitis velum, vitta, sudarium, peplum*. Velum quo caput & facies tegitur, præter oculos solos. 1. Reg. 20. v. 38. וַיִּתְחַפֵּשׂ בָּאֲפֵר *& nudavit se in sudario*. mutavit seipsum ponendo super faciem צָנִיף *tiaram* seu *mitrā*, vel aliud aliquod velamen. Targ. וּכְרַךְ בְּמַעְפִּירָא עַיְנוֹהִי *& involvit sudario oculos suos*: ne sc. à rege agnosceretur. est autem Chaldæis מַעְפִּירָא, Talm. מַעֲפוֹרֶת *velamen faciei*, à pulvere dictū, quo utebantur, ut oculos munirēt adversus pulverē. Lxx. καὶ κατεδήσατο ἐν τελαμῶνι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ *& ligavit in vitta oculos suos*. legerunt וַיִּתְחַבֵּשׁ, à חָבַשׁ *ligavit*, ob ב"פ cognationem. Hier. *& mutavit aspersione pulveris os & oculos suos*. pro אֵפֶר *cinere*, accepit. [redacted] ita & Iunius. Et mox iterum, v. 41. *& removit* הָאֲפֵר *sudarium ab oculis suis*. Targ. מַעְפִּירָא *sudarium*. Lxx. τὸν τελαμῶνα *vittam*.

III. אוֹפִיר *Ophir*, filius Iectan, ex posteris Sem. unde אופיר *ophire* vel *offira*, regio Indiæ auro abundans, nomen accepit; quæ & *Aurea terra*, teste Josepho, lib. 8. Antiquit. Inde quoq; *aurum Ophir*, quod inde affertur, corruptè *obryzum*, quasi *ophirizum*, aurum bonum, defęcatum. pro quo auro nomen regionis usurpatur. Iob. 22. v. 24. *Pones sicut pulverē aurum, & ut silicem fluviorum*, אוֹפִיר *Ophir*. aurum quod venit ex Ophir. ita ut *Ophir* & Insulæ nomen dederit & auro ibi effosso.

Nom. prop. אֶפְרָת *Ephrat*. Sic dicta fuit olim urbs Bethlehem in tribu Iuda. cum ה locali, אֶפְרָתָה *in Ephrat*. Hinc *Ephrata*, Gen. 35. & 48. dicta ab אפרת uxore Caleb. 1. Paral. 4. *Post mortem Hezron* בְּכָלֵב אֶפְרָתָה *in Caleb Ephrata*.

אפש Syr. אֶפְשִׁי, est חֶפְצִי *voluntas mea*.

אצץ Arab. אֲצִיצָא *vas testaceum fractum*, vel *frustum testaceum*.

אצל duo significat. I. אָצַל *apud* vel *juxta se posuit, reliquit, separavit, segregavit, servavit, asservavit*. Gen. 27. v. 36. *Annon* אָצַלְתָּ *asservasti mihi benedictionem*? Targ. שְׁבַקְתְּ *reliquisti*? Num. 11. v. 17. וְאָצַלְתִּי *& segregabo de spiritu, qui est super te, & ponam supra eos*. Targ. וְאַרְבֵּי *& augebo*. Niphal נֶאֱצַל *segregatus, separatus, sepositus, asservatus fuit*. Ezech. 42. v. 6. *Propterea* נֶאֱצַל *separatum fuit ab inferioribus*. h. e. relictum fuit apud eos. Hiphil. הֶאֱצִיל *separavit*. Num. 11. v. 25. וַיָּאצֶל *& separavit de spiritu, qui erat super illo*. pro וַיַּאֲצַל. patach & ־ contrahuntur in ־, post quod quiescit א; & ־ mutatur in ־, accentu ascendente ad penultimam, ob vaf conversivum. Targ. וְרַבִּי *& auxit*. inauguravit.

Nom. אֲצִילִים separati à multitudine hominū, *excellentes, magnates, optimates*, aut super quos est separatus spiritus prophetię; sic dicūtur Nadab, Abihu, & 70. Seniores. Ex. 24. v. 11. *Et ad* אֲצִילֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל *magnates filiorū Israel non misit manū suam*. Targ. וּלְרַבְרְבֵי *& magnatib. filiorū Israel non fuit damnū*. Lxx.

ἐπιλε-

ἐκλέκτων *electorum*. respexerunt ad אצל *elegit*. Esa.41.v.9. *Apprehendi te ex finibus terræ,* ומאציליה *& ex magnatib. ejus vocavi te*. Targ. וממלכותא *& ex regnis*. magnates, super quos separata est gloria in regno.

Alia forma אצילים, Fœm. אצילות *axillæ*. Ezech.13.v.18. *væ consuentib. pulvinaria super omnes* אצילי ידי *axillas manuum mearum*. Targ. מדבקי ידי *juncturas*. Ier. 38.v.12. *pone nunc inveteratos & detritos pannos sub* אצילות, Targ. מדבקי *axillas manuum tuarum*. Ezech.41.v.8. *sex cubiti ad* אצילה *axillam usq., cubiti magni*.

Particula אצל *juxta, apud, penes*. 1. Sam. 5. v.2. *& collocaverunt* אצל *juxta Dagon*. Targ. בסטר *in latere Dagonis*. Ezech.10.v.16. *Non convertentur rotæ* מאצלם, Targ. מקבלהון *è regione ipsarum*. 1. Reg.3.v.21. *& accepit filium meum* מאצלי *ex juxta me*. LXX. ἐκ τῶν ἀγκαλῶν μου *ex ulnis meis*. acceperunt pro אצילים *axillæ*. Hier. *de latere meo*. accepit pro צלע *latus*.

אצל nomen loci. Zach.14.v.5.

Rabb. נאצל *emanavit*. ✠ אצילות *emanatio*.

II. Arab. אצל *radix, germen, arbor*. 1. Tim.6.v.10. אצל אלשרור כלהא חב אלמאל *radix malorum omnium amor pecuniæ*. Plur. אצול *radices, germina, arbores*. ✠ אצול אללוף *radices serpentariæ sive dracunculi*. אצול אלקצב *radices cannæ*. Geograph. אצל גבל *radix montis*. ✠ אצילי *radicalis, genuinus, naturalis*. Plur. אציליין *radicales, naturales*. ✠ אצלא *radicitus, penitus*. ¶ Per metaphoram, אצל *principium* Plural. אצול *principia, elementa*. אצול אלטב *principia medicinæ*. מן אלאצל *à principio*. ¶ Quatuor אצול *elementa:* אלארץ *terra*. אלמא *aqua*. אלהוי *aer*. אלנאר *ignis*.

אצר אצר, Chald. אצר *reposuit, recondidit, reclusit, ad conservandum conclusit*. 2. Reg.20.v.17. *Quæ* אצרו, Targ. גנזו *reposuerunt patres tui*. LXX. συνήγαγον *congregârunt*. Niphal נאצר, Chald. אתאצר *repositus, reconditus fuit*. Esa. 23. v. 18. *non* יאצר, Targ. יתאצר *recondetur*. Hiphil. האציר *recondidit, thesaurarium constituit*. Nehem.13.v.13. ואוצרה *& constitui thesaurarios super thesauros*. א radicis mutato in vaf, ne duo א concurrant. & אוצר, pro אוציר, cum ה paragogico, zere in scheva.

Nom. אוצר, Chald. אוצר, Syr. אוצר *thesaurus*, res reconditæ; *horreum, repositorium, penus, cella*. de loco dicitur, & de re. Hos.13.v.15. *Ipse diripiet* אוצר כל *thesaurum omnis supellectilis*. LXX. τὴν γῆν αὐτοῦ *terram ipsius*. legerunt ארצו, ab ארץ *terra:* ob vocum similitudinem. Josuæ 6.v.19. אוצר יהוה (in) *thesaurum Domini veniat*. Targ. לאוצר בית מקדשא דיי *in thesaurum domus sanctuarij Domini*. in tabernaculum testimonij, ubi erat spoliū Madianitarum. Plur. אוצרות, Chald. אוצרין, & אוצרין, Syr. אוצרין *thesauri, horrea*. Joel 1.v.17. *Devastata sunt* אוצרות, Lat. *horrea*, at LXX. ταῦροι *tauri*. lege θησαυροὶ *thesauri*. Prov.8.v.21. ואוצרותיהם, Targ. וסימתהון *& thesauros ipsorū implebo*. Esa.45.v.3. *& dabo tibi* אוצרות חשך *thesauros caliginis*. hoc est, qui in tenebris latitant. Iob.38.v.22. *An venisti ad* אוצרות שלג *thesauros nivis*, ואוצרות ברד *& thesauros grandinis vidisti?* h. e. locum ubi generantur, in aëre medio. Psalm.135.v.7. *Proferens ventum* מאוצרותיו *ex thesauris suis*. Tria Elemēta reliqua cernuntur oculis; ventus. a. non cernitur, tanquam res in thesauro posita, aut recondita.

אקה inde אקו, Chald. אקא, Syr. איקא *caprea*. Deut. 14. v. 5. ואקו, Targ. ויעלא *& capream*. Judæi exponunt **Einhorn**, *unicornem*.

Arab. אקה *ultus fuit, vindicavit*. Psal.118.v.12. אקיתהם *ultus sum eos*.

אקט אקט *caseus* ex lacte congelato. Avicen.

אקם Inde Chald. אקמא *aranea*.

Arab. אקם *mansit*. Gal.1.v.18. ואקמת ענדה *& mansi apud eum*.

אקן Rabb. אקן *revirvit*. ✠ אקנא *viror, vigor*. ✠ אקון *instrumentum piscatorium*. ✠ איקן *εἰκὼν imago*.

אקר Arab. אקרא *tempus menstrui*.

ארר ארר & אר *maledixit, oblocutus fuit, detraxit alicui, vituperavit, malè precatus fuit*. Construitur cum Accusativo. Gen.12.v.3. *& maledicentem te* אאר, Targ. אלוט *maledicā*. Malach.2.v.2. וארותי, Targ. ואלוט *& maledicam benedictiones vestras, & etiā* ארותיה *maledicam eum*. Iob.3.v.7. *maledicant eum* אררי יום *vituperatores diei*. h.e. præfici, ad luctum conducti. Iun. *illustratores diei*. qui illustrant diem. Niphal נאר *maledictus fuit*. Mal.3.v.9. במארה אתם נארים *in maledictione vos maledicti estis*. zere pro scheva. LXX. καὶ ἀποβλέποντες ὑμεῖς ἀποβλέπετε *& respicientes vos respicitis*. acceperunt, pro ראה *vidit*. Piel ארר *maledixit*. Gen.5.v.29. *De terra* אשר אררה, Targ. די לטיה *quam maledixit Dominus*. Num.5.v.18.19.22.24. & 27. *de aquis amaris* המאררים, Targum מלטטיא *maledicentibus*. h.e. quę maledictam reddebant mulierem. Hophal הואר *maledictus fuit*. Num.22.v.6. ואשר תאר יואר, Targ. ודתלוט ליט *& quem maledixeris, maledictus erit*.

Nom. ארור *maledictus*. Plur. ארורים *maledicti*. ארורה *maledicta*.

Heemant. מארה, Chal. מארא *maledictio, execratio*, rerum omniū penuria & inopia, sterilitas, defectus, diminutio, ablatio boni, egestas, infortuniū. Plur. מארות *maledictiones*.

ctiones. Malach.2. verſ. 2. *& mittam in vos* אֶת־הַמְּאֵרָה *maledictionem.*

ארב אָרַב *proſpexit, obſervavit, ſpeculatus, inſidiatus fuit.* Absolutè. Iob.31. verſ. 9. *& juxta oſtium proximi mei* אָרָבְתִּי, Targ. כְּמַנִית *inſidiatus fui.* Mich.7. verſ.2. *omnes propter ſanguinem* יֶאֱרֹבוּ, Targum כְּמָנִין *inſidiantur.* Lxx. δικάζονται *in jus vocant.* acceperunt pro רוּב *litigavit.* Conſtructum cum ל, Deut.19. verſ.11. וְאָרַב לוֹ, Targum וְיִכְמַן לֵהּ *& inſidiabitur ei, & ſurget contra eum, & percutiet eum.* Piel אֵרֵב *inſidiatus fuit.* Iud.9. v.24. *& poſuerunt ipſi viri Sichem* מְאָרְבִים, Targum כְּמָנִין *inſidiatores ſuper verticibus montium.* 1. Sam.15. v.16. *& venit Saul ad urbem Amalec,* וַיָּרֶב *& inſidias poſuit in valle.* pro וַיְאָרֵב, ut א abjiciatur, & punctum eius transferatur ad literam præcedentem. Targum וְטַקֵּס מַשְׁרִיתֵהּ *& ordinavit exercitum ſuum.* aciem inſtruxit.

Nom. אוֹרֵב *inſidiator.* Plur. אוֹרְבִים *inſidiatores, collocati in inſidiis.* Ioſ. 8. v. 2. *pone tibi* אֹרֵב, Targum כְּמָנָא *inſidiatorem.* verſ. 7. *& vos ſurgetis* מֵהָאוֹרֵב *ex inſidiis.* h.e. loco inſidiarum. Ierem. 51. v. 10. *Parate* הָאֹרְבִים *inſidiatores.* Targum חוּצְנַיָּא *inſidias* aut *excubias extra muros urbis.*

אֶרֶב, Heemant. מַאֲרָב *inſidiæ,* & *inſidiarum locus.* latebra, latibulum.

אֹרֶב inde Plur. אֲרֻבּוֹת, in Regim. אָרְבּוֹת *axillæ.* Eſa. 25. v.11. *& humiliabit ſuperbiam ejus, cum* אָרְבּוֹת *axillis manuum ſuarum.* quia robur natantis eſt in axillis manuum. ita expandet Iſrael manus ſuas in medio Moab, & humiliabit ſuperbiã ejus. Targum עִם אֲשָׁוָאוֹת יְדוֹהִי *cum impoſitione manuum ſuarum.*

Alia forma & ſignificatio. אֲרֻבָּה *foramen* in pariete ex quo proſpicitur, *feneſtra.* Plur. אֲרֻבּוֹת *feneſtræ.* Hoſ.13. verſ.3. *& ſicut fumus* מֵאֲרֻבָּה *ex foramine.* qui ſc. per feneſtram egreſſus citò evaneſcit. Targum מִכַּוַּת נוּרָא *ex feneſtra ignis.* Lxx. ἀπὸ ἀκρίδων *à locuſtis.* legerunt אַרְבֶּה *locuſta.* Et in quibusdam libris pro ἀπὸ ἀκρίδων, habetur ἀπὸ δακρύων *à lachrymis,* per metatheſin. Eccleſ.12. verſ.3. *videntes* בָּאֲרֻבּוֹת *per feneſtras.* id eſt, oculi. 2. Reg.7. v.2. *Ecce Dominus faciet* אֲרֻבּוֹת *feneſtras in cœlo.* ut pluat vel demittat triticum & hordeum, inſtar mannæ. ſicut manna deſcendit. Eſa.60. verſ. 8. *ut nubes volant, & tanquam columbæ ad* אֲרֻבֹּתֵיהֶם *feneſtras ſuas.* ubi ſcil. ſuos habent nidos.

Rabbin. אָרָב *vas parvum argenteum, inſtar naviculæ.* ❧ אוֹרְבִינָא *ſpinæ ſpecies.* ❧ אֲרוּבָה *piſtrinum,* tabula in qua placentæ parantur. ❧ ארבות הרגלים *inguina.* ❧ Arab. ארביתין *inguina.*

ארג אָרַג *texuit, contexuit.* Iud.16. verſ.15. *Si* תַּאַרְגִי, Targum תִּשְׁתִּין *texes ſeptem cincinnos capitis mei cum licio.* Eſa. 59. verſ.5. *& telas aranei* יֶאֱרֹגוּ, Targ. מַחְיָא *texunt.* Eſa.19. v.9. וְאֹרְגִים *& texentes retia.*

Nom. אוֹרֵג *textor.* Plur. אוֹרְגִים *textores.* Fœm. אוֹרְגוֹת *textrices.* Eſa.38. verſ.12. *Præcidi* כָּאֹרֵג *ſicut textor vitam meam,* qui ſc. abſcindit telam. Exod. 28. verſ. 32. & 39. verſ. 27. *opus* אוֹרֵג, Targum Hieroſ. גַּרְדִּי *textoris.* Exod. 35. verſ. 35. *In byſſo* וְאוֹרֵג, Targum וּמָחֵי *& textura.* ubi pro ipſo *opificio* accipitur. 2. Reg. 23. v. 7. *ubi mulieres* אוֹרְגוֹת *texebant domos pro luco.* hoc eſt, cortinas, ex quibus in circuitu luci ſuſpenſis fiebat domus.

אֶרֶג *radius textoris.* inſtrumentum, quo ſubtegmen ſtamini mediũ inſeritur. Iob. 7. verſ. 6. *Dies mei celeriores fuerunt quàm* אֶרֶג *radius.* quem ſc. textor celerrimè & ſine intermiſſione nunc ad dextrã, nunc ad ſiniſtram tranſmittit. ¶ Item textura. Iud.16. v.14. *& removit* אֶת־הַיְתַד הָאֶרֶג *clavum texturæ.* h.e. liciatorium, quod eſt lignum, circa quod licia involvuntur. vel jugum, quod lignum eſt, quo textores telam convolvunt, teres & oblongum. Tela, quod texendo conficitur. Targ. וּנְטַל יַת אַכְסַן דְּגַרְדָּאִין *& evulſit jugum textorum.* Rabb. אֲרִיגָה *textura.*

ארד ארד in עָרַד habes.

ארה אָרָה *carpſit, decerpſit, diſcerpſit, abſtulit, avulſit.* Pſal. 80. v.13. וְאָרוּהָ, Targ. וּמְכַסְּחִין יָתָהּ *decerpunt eam omnes prætereuntes viam.* Cant.5. v.1. אָרִיתִי *decerpſi myrrham meam, cum aromate meo.* Lxx. ἐτρύγησα *vindemiavi.* Eſa. 27. v.11.

Nom. אֲרִי, Heem. אַרְיֵה, Chald. אַרְיָא, & אַרְיוֹת *leo grandior,* qui jam prædam capit & diſcerpit. & eſt rex beſtiarum ob robur ſuum. Plur. אֲרָיִים, Fœm. אֲרָיוֹת, Chaldaicè אַרְיָוָן *leones.* Sunt autem ſex apud Hebræos leonis nomina, juxta gradus ætatis, quibus robur ejus augetur: 1. כְּפִיר. 2. אֲרִי. 3. לָבִיא. 4. לַיִשׁ. 5. שַׁחַל. 6. שַׁחַץ. Et אַרְיֵה à quibuſdam confertur cum רָאָה *vidit,* & יָרֵא *timuit:* & exponitur: כָּל הָרֹאֶה אוֹתוֹ יָרֵא מִמֶּנּוּ *omnis videns eum, timet ab eo.* reliqua ſuis in locis vide. Gen.49. v.9. *catulus* אַרְיֵה *leonis Iuda.* ob robur ſc. Apocal.5. verſ.7. *Vicit leo ille ex tribu Iuda.* hoc eſt, Chriſtus. Pſalm. 22. verſ. 21. *Salva me ex ore* אַרְיֵה *leonis.* 2. Tim.4. v.17. *Ereptus fui ex ore leonis.* hoc eſt, Neronis.

Ex אַרְיֵה *leo*, & אֵל *Deus* sive *fortis*, componitur אֲרִיאֵל *leo fortis*. 2.Sam. 23. v.20. *Ipse percussit duos* אַרִאֵל *leones fortes Moab*. h.e. duos Moabitas fortissimos instar leonum. Targum רַבְרְבֵי *principes*. ¶ Per metaphoram autem hoc nomine appellatur: *urbs Hierosolyma*. Esa.29.vers.1. *væ* אֲרִיאֵל *Ariel, Ariel, civitas, in qua mansit David*. v.2. *& angustiam faciam* לַאֲרִיאֵל *ipsi Ariel, & erit mœror & mœstitia, eritq; mihi* כַּאֲרִיאֵל *sicut Ariel*. h.e. reddam urbem sicut altare, super quo spargitur sanguis: ita tota urbs erit plena sanguinis, quia interficientur in plateis. ¶ Item *altare holocausti*, in quo, ad leonis similitudinem, jacebat ignis sacer, qui ex cœlo descenderat. Ezech. 43. v. 15. וּמֵהָאֲרִיאֵל *& ab Ariel, & supra*. Et cùm altare significat, pro eo dicitur הַרְאֵל, eodem versu: וְהַהַרְאֵל *& Harrel quatuor cubitorum*.

אֻרְוֹת, & אֲרִיּוֹת *præsepia*. 2. Paral. 32. v. 29. וְאֻרְוֹת *& præsepia pro jumentis singulis*. Regim. 1.Reg.4.vers. 26. אֻרְוֹת סוּסִים *præsepia equorum*. 2.Par.9.v.25. אֻרְיוֹת סוּסִים *præsepia equorum*. de hac significatione in אוּר quoq; vide.

Chald. אֲרוּ *en, ecce*. Dan.7.v.7. וַאֲרוּ *& ecce quatuor bestiæ*. אֲרֵי pro כִּי *quia*. Gen. 1. כִּי, Targ. אֲרֵי *quia bonum*.

Arab. ארוה arva *laqueus, corrigia*. Plur. ארואת arvat *laquei*.

ארז אֶרֶז, Chald. אַרְזָא, Arab. ארזה arza *cedrus, picea*. Plur. אֲרָזִים, Chald. אַרְזִין, Arab. ארז arz *cedri*. Est a. *cedrus* arbor omnium procerissima, abietis species, junipero non absimilis, in Syria Iudæaque proveniens, maximè in monte Libano, perpetuò virens: resinam fundit laudatissimam; lignum ejus jucundi odoris, & diu durans. 1.Reg. 4. v. 33. *& locutus est de arboribus*, מִן־הָאֶרֶז *à cedro, quæ est in Libano, & usque ad* הָאֵזוֹב *esop, quæ egreditur de pariete*. Amos 2.vers.8. *& ego perdidi Amoræum à facie ipsorum, cujus altitudo erat sicut altitudo* אֲרָזִים *cedrorum*. Psalm. 80. v. 11. *& rami ejus* אַרְזֵי אֵל *cedri Dei*. h.e. quas Deus plantavit. ¶ 2. *Asseres ex cedro facti*, per synecdochen. 1. Reg.6.v.16. *Tota domus erat* אֶרֶז *cedrus, nec lapis conspiciebatur*. Targum חֲפֵי נְסָרִין דְאַרְזָא *obducta asseribus cedrinis*. Zach. 11. v. 1. *& comedet ignis* בַּאֲרָזֶיךָ *in cedris tuis*. hoc est, in parietibus cedro obductis. ¶ 3. Per metaphoram, *homo felix, magnus, potens, robustus, sublimis, in dignitate constitutus*. Zach. 11. vers.2. *ulula abies, quia cecidit* אֶרֶז *cedrus*. potentiorũ ruinam denotat. Esa. 2. v.13. *& contra omnes* אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן *cedros Libani*. h.e. reges populorum. præcedit: *contra omnem eminentem & altum*.

Heemant. אַרְזָה *cedratum*, cedrinum tabulatum, contignatio domorum cedris tectarum, domus cedris tecta. Zoph. 2. v. 14. *Quia* אַרְזָה *cedratum evacuavit*. Targ. אָעֵי הַדַסִּין *ligna myrtina*.

אֲרֻזִים, pro חֲרוּזִים *monilia ex gutture pendentia*. literis ח"א permutatis. Ezech. 27. v. 24. וַאֲרֻזִים *& monilia in negociatione tua*.

Chald. אַרְזַן *cedrinus*, procerus, ut cedrus.

ארח Duo significata habet. I. אָרַח, Chald. אֲרַח *ivit, ambulavit, iter fecit, profectus est*. Iob. 34. vers. 8. וְאָרַח *& ivit ad societatem cum operantibus iniquitatem*.

Nom. אוֹרֵחַ, Chald. אָרַח *viator*, qui iter facit ex uno loco in alium. *hospes*. Plur. אֹרְחִים *viatores, hospites*. Iud.19.v.17. *& vidit virum* הָאֹרֵחַ *viatorem in platea urbis*. Targum דְּאָרַח *qui iter faciebat*. Ierem. 14. v. 8. *Quare eris ut peregrinus in terra*, וּכְאֹרֵחַ *& quasi viator, qui declinavit ad pernoctandum*. Targ. וּכְעָדֵי אָרְחָא *& sicut viator*. Viator, qui divertit in urbem aliquam, ut in ea tantum pernoctet; ille transit viam, quia non est sollicitus de bono aut malo ejus: non curat sive bonus, sive malus sit urbis status.

Subst. אֹרַח, Chald. אוֹרַח *via, iter*. Plur. אֳרָחוֹת & אֹרְחוֹת, Chald. אוֹרְחָן *viæ*. Iob.16.v. 22. וְאֹרַח *& via, qua non revertar, abibo*. Iob.31. v.32. *ostium meum* לָאֹרַח *ad viam aperiã*. Targ. לְאַכְסַנְיָא *hospitibus*. Lxx. παντὶ ἐλθόντι *omni venienti*. Lat. *viatori*. accentus est Millel. Gen.49. v.17. *vipera juxta* אֹרַח *viam*. Gen.3. v. ultim. דֶּרֶךְ, Targum אוֹרַח *viam arboris vitæ*. Iud.5.v.6. *cessaverunt* אֳרָחוֹת *viæ*. hoc est, עֹבְרֵי אֳרָחוֹת *transeuntes viam*. ¶ Per metaphorã, *consuetudo, mos, consilium*. Gen. 18. vers. 11. *Cessaverat esse Saræ* אֹרַח *via juxta mulieres*. Lxx. τὰ γυναικεῖα. Hieron. *muliebria*. non amplius fluebant ipsi menses, cum quibus desinit concipiendi facultas. Gen.31.vers.35. vocatur דֶּרֶךְ נָשִׁים *mos mulierum*. vide suo loco.

אֹרְחָה *viatorium*, turba semper iter faciens. quæ hodie *Carobana* vocatur. Gen.37. vers. 24. *& ecce* אֹרְחַת יִשְׁמְעֵאלִים *comitatus Ismaelitarum venit ex Gilead*. Targum שְׁיָרַת עַרְבָאֵי *turma Arabum*. Lxx. ὁδοιπόροι *viatores*. qui sc. ex Giliad in Ægyptum afferre solebant resinam & aromata. Esa. 21. v.13. אֹרְחוֹת דְּדָנִים. 2.Reg.25.vers.30. Ierem.52. vers. 34.

אֲרֻחָה *viaticum*, cibus aut pecunia, quam iter facientes secum circumferunt, demensum cibi; *omnis* item *cibus, convivium, prandium, cœna, expensæ*. Ierem. 40. v. 5. *& dabat ipsi princeps coquorum* אֲרֻחָה *viaticum*.

Targ.

Targ. מַתְּנָן *dona.* Prov.15. v.17. *Melior est* אֲרֻחַת יָרָק *cœna oleris, & dilectio ibi, quàm bos saginatus, & odium in eo.* Targ. שֵׁירוּתָא דְיַרְקָא *convivium oleris.*

Chald. אֲרִיחָה *vectis.* Plur. אֲרִיחִין *vectes,* à mobilitate. Exod.27. v.6. *& facies* בַּדִּים, Targ. אֲרִיחַיָּא *vectes pro altari.*

II. Arab. תַּאֲרִיחַ, quod Rabbini scribũt תַּאֲרִיךְ, tarich *æra, chronicon, chronologia, calendarium, diarium, annales, historia,* celebris nota temporis, unde supputari consuevit. Supputãt aũt Arabes ab הַגְּרָה אַל נַבִּי hagira al nabi *fuga prophetæ,* seu Muhammedis, quæ incidit in annum Christi 622. ut in rad. הגר habes. ¶ Est item תַּאֲרִיחַ *poësis.* Plur. תַּוָאֲרִיחַ, Rabb. תַּאֲרִיכִים *æræ, chronologiæ, calendaria, historiæ, poëses.*

מְאָרִחַ *chronologus, historicus, poëta.* Plur. מְאָרְחִין *chronologi, historici, poëtæ.* Fœm. מְאָרְחָה muarricha *historica.* Rabb. תַּאֲרִיךְ הָעוֹלָם *æra mundi,* quæ à Creatione mundi vulgò supputatur.

ארך duo significata habet. I. אָרַךְ, Chal. אֲרַךְ, Syr. ארך *longus fuit,* vel *factus est, prolongatus, productus est,* vel *fuit:* de quantitate continua seu longitudine dicitur, & de discreta, seu numero & tempore. Gen.26. v.8. *& factum est cum* ארכו *prolongati essent ei ibi dies.* Targ. סְגִיו *multiplicati essent.* cum aliquandiu ibi moratus esset. Lxx. *fuit autem* πολυχρόνιος *longo tempore ibi.* Ezech.31. v.5. וַתֶּאֱרַכְנָה *& prolõgati sunt rami ejus.* Syr. Marc.4. v.27. *crescet* וְנֶארַךְ *& longum fiet.* Eph.6. v.3. וְנֶארְכוּן *& prolongabuntur dies tui super terram.* Hiphil. הֶאֱרִיךְ, Chald. אוֹרֵךְ, Syr. אַרֶךְ *prolongavit, produxit.* 1.Reg.3. v.14. וְהַאֲרַכְתִּי, Targ. וְאוֹרֵךְ *& prolongabo dies tuos.* Esa.48. v.9. *Propter nomen meum* אַאֲרִיךְ *prolongabo iram meam.* Targ. ארחק *removebo.* longanimis ero; non statim puniam. ¶ Et absolutè Ex.20. v.12. *Honora patrem tuũ & matrem tuam ut* יַאֲרִיכוּן, Targ. יוֹרְכוּן *prolongentur dies tui super terra.* ut quàm diutissimè vivas. Eadem promissio Deut.22. v.7. de avib. extat; *ut bene sit tibi* וְהַאֲרַכְתָּ, Targ. וְתוֹרֵךְ *& prolonges dies.* Alii, *prolongent te dies tui.* Nam absolutum cum ל construitur. sed alia exempla refellunt. Syr. Mat.23. v.5. וּמוֹרְכִין *& prolongantes fimbrias suas.*

Nom. Adiect. ארך *longus.* Exodi 34. v.6. ארך אפים *longus irarum,* qui nec facilè irascitur & iram producit, nec statim punit, ubi peccaverimus, si fortè pœniteamus. Targ. מרחק רגז *removens iram.* ¶ Et cũ ל, *longitudo.* Ierem.15. v.15. *ne* לְאֶרֶךְ אַפְּךָ *ad longitudinem iræ tuæ tollas me.*

אֹרֶךְ, Chald. אוֹרֶךְ *longitudo, & multitudo.*

אָרֹךְ, Chald. אֲרִיךְ *longus, prolixus.* Fœm.

אֲרֻכָּה, & אֲרֻכָּה *longa, prolixa.* 2.Sam.3. vers.1. *& fuit bellum* אֲרֻכָּה *longum.* Iob.11. v.9. אֲרֻכָּה *longa præ terra mensura ejus.* Ierem.29. v.28. *propterea misit ad nos in Babyloniam, dicendo:* אֲרֻכָּה הִיא *longum est: ædificate domos, & habitate.* diuturna scil. futura est captivitas, sive גָּלוּת, id est, *exilium.* ¶ Deinde absolutè, *longitudo, emplastrum longum,* quod vulneribus imponitur, ut curentur & sanentur, *remedium, medicina, prorogatio, medicamentum,* quo vita vel sanitas producitur aut prorogatur. Ierem.30. v.17. אַעֲלֶה אֲרֻכָה לָךְ *imponam emplastrum tibi, & à plagis tuis sanabo te.* Targ. אַיְתִי אָסוּ לִיךְ *afferam medicinam tibi.* Ierem.8. v.22. *quare non impositum est* אֲרֻכַת בַּת עַמִּי *emplastrum filiæ populi mei?* Targ. אסו *medicina.* Lxx. ἴασις *sanitas.* Lat. *obducta est cicatrix.* Esa.58. v.8. וַאֲרֻכָתְךָ *& medela tua citò crescet.* Targum וְאָסוּת מַחְתָךְ *& medicina plagæ tuæ.* Lxx. ἰάματά σου *medicamenta tua.* ¶ Per metaphoram, Nehem.4. v.1. *Quia imposita est* ארוכה *medicina muris Ierusalem.* 2.Paral.24. v.13. *& imposita est* אֲרוּכָה *medicina operi per manus ipsorum.* instauratio.

Chald. אַרְכָא *longitudo.* Dan.7. *erit* אַרְכָא *longitudo felicitati tuæ, &* אַרְכָא בְחַיִּין *longitudo in vita.*

אֲרִיךְ *rectus, conveniens, commodus.* Ezræ 4. v.14. *Non* אֲרִיךְ לָנָא *convenit nobis videre.*

Rabb. בַּאֲרוּכָה *prolixè.* מַאֲרִיךְ, Chald. מֵירְכָא *mercha,* accentus.

II. הֶאֱרִיךְ, Chald. אוֹרֵךְ, Syr. אוֹרֵךְ *longum fecit, prolixus, tardus, moratus, commoratus fuit, tardavit, expectavit, speravit.* Nũ.9. v.19. וּבְהַאֲרִיךְ, Targ. וּבְאוֹרָכוּת *& cum moraretur nubes super tabernaculo dies multos.* Ecclesiast.7. v.15. *Est justus qui perit in iustitia sua, & est impius* מַאֲרִיךְ *commorans in malitia sua.* Chald. Gen.8. v.12. וַיִּחֶל, Targ. וְאוֹרִיךְ *& expectavit iterum septem dies alios.* Iosu.10. v.12. *Sol in Gibeon* דּוֹם *siluit.* Targ. אוֹרִיךְ *commoratus est.* Psalm.149. v.9. הַמְיַחֲלִים, Targ. דִמוֹרְכִין *qui expectant bonitatem ejus.* 2.Reg.7. v.9. וְחִכִּינוּ, Targ. וּמוֹרְכִין אֲנַחְנָא *& expectamus usq; ad lucem.*

Nom. Chald. אוֹרִיכוּת *spes, expectatio.*

ארם duo significata habet. I. אֲרָם *Aram.* filius Sem quintus: à quo regio Asiæ majoris שור אשור *Schur,* quod est ἀσσυρία *Assyria,* detractâ syllabâ, & confusis nominib. συρία *Syria,* Aram appellata est. Hujus incolæ in continente habitantes dicuntur *Syri,* sed maritini Judęis contermini, quorum urbes præcipuæ Tyrus & Sidon, *Phœnices.* Inde Marci 7. v.26. *Syrophœnissa.* Syr. מִן פוּנִיקִי דְסוּרִיָא *ex Phœnicia Syriæ.* Iosephus lib.1. Antiq. cap.7. *Aramæos Aramus tenuit,*

nuit,quos Græci Syros appellare malunt. Item Strabo lib. 13. *Quidam Syros pro Arimis accipiunt,quos nunc Aramos vocant.* contingit Arabiā versus meridiem, Euphratē versus orientē,mare mediterraneū versus occidentem. Amos 1.v.9. *& abducent* עַם אֲרָם קִירָה *populum Syriæ in Cyrenam.* quod impletū scribitur,2.Reg.16.v.9. *Et ascendit rex Assyriæ contra Damascum* (Syriæ metropolin) *& cepit eam, & abduxit eam* (ejus incolas) *Cyrenam.* Amos 9.v.7. *Nonne Israel adduxi ex terra Aegypti, & Philisthæos ex Caphthor,* וַאֲרָם *& Syros ex Kir?* Iud.10.v.6. *& coluerunt Baalim & Astaroth, &* אֱלֹהֵי אֲרָם *deos Syriæ.* nomine *deæ Syriæ* culta fuit *Iuno* in Oriente, & templum ejus fuit Hierapoli, Syriæ oppido: exq; piscibus fuit sacrificatum. Iob.32.v.2. *ex familia* רָם *Syriæ,* pro אֲרָם. Fuit & alius אֲרָם *Aram* ex filijs Nachor. Gen.22.v.21. *Kemuel pater* אֲרָם *Aram.* LXX. *σύρων Syrorum.* confudit cum præcedente.

Gentile. אֲרַמִּי, & אֲרַמִּי, Syr. אֲרָמִי, Chald. אֲרַמִּי, & אֲרַמָּאָה *Aramæus,Syrus.* Gen.28.v.51. *& misit Isaac Iacob, & abÿt in Padan* אֲרָם *Syriæ, ad Laban filium Bethuel* הָאֲרַמִּי *Syrum.* pro quo simpliciter, Deut. 26.v.5. אֲרַמִּי *Syrus perdebat patrem meum.* Targ. לָבָן אֲרַמָּאָה *Laban Syrus.* Plur. אֲרַמִּים *Syri.* 2.Paral.22.v.5. *& percusserunt* הָרַמִּים *Syri ipsum Joram.* pro הָאֲרַמִּים LXX. *τοξόται sagittarÿ.* ¶ Accipitur autem Chald. & Syr. אֲרַמִּי pro *gentili* sive *ethnico*, qui nunquā factus fuit proselytus. Chald. Lev.25.v.47. *Aut* לְעֵקֶר, Targ. אֲרַמִּי *ethnico, ex familia proselyti.* Syr. Act.16.v.1. *Cæterum patre* ܐܪܡܝܐ *Græco.* ✠ Syr. אַרְמָיָא *barbarus,* non Hebręus. Gal.3.v.28. *non est Judæus, neq; Græcus.* Syr. אַרְמָיָא *Syrus.* ¶ אֲרַמִּי, & ארמאי *gentilis.* item, *idololatra:* quod primi idololatræ in Sacris literis commemorentur Syri, ut Thare, pater Abrahæ, Laban Syrus, & Naamā Syrus, &c. ✠ ארמיותא *gentilitas.* ✠ ארמאית *gentiliter.* ✠ A mascul. אֲרַמִּי, fit Fœmin. אֲרַמִּית, & ab alia forma ארמית *Syra, & syriacè.* Esdræ 4.v.7. *& scriptura Epistolæ scripta* אֲרָמִית *syriacè, & exposita* אֲרָמִית *syriacè.* Et scriptura & lingua erat Syriaca, ut sine interprete in aula regis intelligeretur. 2. Reg.18. vers.26. *Loquere quæso ad servos tuos* ארמית *syriacè, quia nos intelligimus, nec loquaris nobiscum* יהודית *judaicè.*

Porrò אֲרָם *Syria* ut longa & lata est, ita distincta est in plures partes, regiones sive provincias, quę ab urbibus singularum insignioribus denominantur. ¶ 1. אֲרַם דַּמֶּשֶׂק *Syria Damasci* seu *Damascene,* cujus metropolis est *Damascus.* ¶ 2. אֲרַם צוֹבָה *Syria Soba,* Plinio; vel Mele, *Sophone,* cujus metropolis erat urbs *Zoba,* postea dicta חָלָב *Haleb. Est autem inter Libanum & Antilibanum,* ut tradit Benjamin in Itinerario, *campestris & humilis, tanquam in valle sita, regio: unde & κοιλησυρία, & συρία κοίλη Cœlesyria & Syria cœle, seu cava Syria* vocatur. חמת *Antiochiam* complectitur, atq; inde etiam *Antiochia* dicitur. ¶ 3. אֲרַם נַהֲרַיִם *Syria duorum fluviorum,* Græcis *μεσοποταμία mediamnis, interamna* vel *interamnis,* quòd inter amnes Euphratem & Tygrin concluditur media. unde & Messena: *& quod eisdem rigata, vel certe ob frequentiam occurrentiū fluminū, transitum habeat difficilem, Adiabene appellatur.* vide נָהָר. Chald. אֲרָם דִּי עַל פְּרָת *Syria quæ est juxta Euphratem.* Græcis *ἐφευφρατῶ.* Tygris orietale ejus latus alluit, occidentale verò & septentrionale Euphrates. dicitur & פַּדַּן אֲרָם *campestris Syria.* Gen.28.v.5. *& abÿt* פַּדֶּנָה אֲרָם, Targum לְפַדַּן דַּאֲרָם *in Paddan Syriæ.* Vulgò *Botan.* LXX. *εἰς τὴν μεσοποταμίαν συρίας in Mesopotamiam Syriæ.* Hujus metropolis רגש *Rages* seu *Edessa.* Et interdum latius accipitur pro *Assyria,* quæ Chaldæam & Mesopotamiam superiorem continet. ¶ 4. אֲרַם מַעֲכָה *Syria Maacha,* seu *Comagena,* extra Euphraten, à metropoli *Maacha:* aut à *Maacha* filio Nahor. Gen.22. versu ultimo. ¶ 5. ארם רחוב או בית רחוב *Syria beth Rechob.* 2.Sam. 10.v.6. ubi additur quoq; איש טוב *Istob.*

II. אַרְמוֹן, & הַרְמוֹן, literis א"ה permutatis, *palatium, ædificium* magnum & altū, ut conveniat cum רום *altus fuit.* Pl. אַרְמְנוֹת, & ארמנות *palatia.* 2.Reg.15.v.25. *& percussit eum in Samaria* בְּאַרְמוֹן, Targ. בְּאַרְמוֹן *in palatio domus regis.* in conclavi. Amos 1.v.7.& 10. *& devorabit* אַרְמְנוֹתֶיהָ *palatia ejus.*

ארן duo significata habet. I. אֹרֶן, Chald. אורן *nomen arboris,* quę juxta quosdam, Arabicè צנובר vocatur. Est autem Arabibus צנובר sonobar *pinus.* Esa.44.v.14. *Plantavit* אֹרֶן, Targ. אורנא *pinū, quam pluvia enutrivit.* LXX. *πίτυν pinum.* Sunt qui legunt ארז per zain, sed, ut in margine notatur, est נון קְטַנָּה *nun parvum,* cujusmodi tria Masoritæ observārunt. Plur. אֲרָנִים *pini.*

II. אָרוֹן, Chald. אֲרוֹן, Arab. ארון oron *arca, cista, scrinium, theca lignea, capsa,* ad res inanimatas asservandas parata. nomen est cōmunis generis. Pl. Ar. ארוין aravin *cistæ.* Gen. 50.v.26. *& condierunt eum, & posuerunt eum* בָּאָרוֹן, Targ. בַּאֲרוֹנָא *in arca in Aegypto.* Targ. Hieros. בגלוסקמא: quod est Græcū *γλωσσόκομον loculus, feretrū, capulus,* qui & Latinis arca. Porrò duę ejusmodi arcæ erant in tēplo Hierosolymitano. Una in parte tēpli

Deo sacra, h.e. in דְבִיר, vel *Sancto Sanctorum* erat collocata; facta ex lignis שִׁטִּים *sittim.* h.e. *cedrinis:* אמות *cubitos* longa $2\frac{1}{2}$, lata $1\frac{1}{2}$, & alta $1\frac{1}{2}$, intrinsecus & extrinsecus laminis aureis obducta; כַּפֹּרֶת *operculũ* habens ejusdem lõgitudinis & latitudinis, ex solido puro ve ductum auro, idq; tabulæ, instar areæ, impositum, ut nunquã aperiretur. Crassities non exprimitur, verũ juxta Rabbinos unius erat palmi. זֵר *corona* vel *peripheria*, qua superius cingebatur, quæq; operculum impositum, ut ejus cum arca commissuram tegeret, excedebat, aurea erat. Supra aùtem duo כְּרוּבִים *Cherubim*, ex quorum medio Deus loquebatur, erãt collocati. Deniq; quatuor habebat טַבָּעוֹת id est, *annulos* aureos, in utroq; latere duos, quibus בַּדִּים *vectes* ex ligno sittim auro obducti, ut iis arca portari posset, inserebantur. Ad eum autem usum erat concinnata, ut duas לֻחוֹת *tabulas lapideas*, in quibus Decalogus, Legis epitome, descriptus erat; *urnam testaceam* seu *æneam*, in qua Gomer Mannæ Deus reservari jusserat; *baculum Aaronis*, florib. & amygdalis florescentib. præditũ, contineret. hæc enim tria in ea tantum fuisse reposita, testatur [redacted] ad Hebræos, cap. 9. v. 4. *Liber* verò *legis* à Mose scriptus, *tabulæ* à Mose *fractæ*, & *thuribulum* extrinsecus juxta arcam, & tabernaculũ testimonij in arcis peculiarib. reposita fuerunt: quemadmodũ habetur, Deut. 31. v. 26. Et hęc dicitur, Jos. 3. v. 13. & 4. v. 5. & 11. &c. אֲרוֹן יְהוָה *arca Domini.* 1. Sam. 3. v. 3. אֲרוֹן אֱלֹהִים *arca Dei.* 1. Par. 16. v. 1. אֲרוֹן הָאֱלֹהִים *arca ipsius Dei.* 1. Par. 13. v. 8. & 16. v. 1. אֱלֹהִים *Deus*, per metonymiam; erat n. Dei sedes in terra: Nu. 10. v. 33. אֲרוֹן בְּרִית *arca fœderis.* Exod. 25. v. 22. אֲרוֹן הָעֵדֻת *arca Testimonij.* quòd Decalogum, qui erat fœdus & testimoniũ inter Deũ & Israelitas, contineret. Nũ. 17. v. 25. aliàs 10. לִפְנֵי עֵדוּת *corã testimonio* seu *decalogo in arca.* 2. Par. 5. v. 9. *Nihil erat aliud in arca, nisi duæ tabulæ*, &c. 2. Par. 6. v. 41. אֲרוֹן עֻזּ יְהוָה *arca fortitudinis Domini.* 1. Par. 16. v. 10. עֻזּ יְהוָה *fortitudo Domini.* quod per eã Dei fortitudo appareret in bello. inquit n. David; *Quærite* יְהוָה וְעֻזּוֹ *Dominum & fortitudinem ejus.* h.e. arcam. 2. Par. 35. v. 3. אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ *arca sanctitatis.* Nomen hoc masculini generis est; sed tamen, raró licet, in fœminino quoq; reperitur; ut, 1. Sam. 4. v. 17. וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה *& arca Dei capta est.* Sic, בָּאָה אֲלֵיהֶם אֲרוֹן יְיָ. Alia fuit jussu regis Ioas facta, atq; ante templi fores collocata, in quam pecuniæ, & volũtariæ oblationes, ad sarta tecta curanda inferebantur. 2. Reg. 12. v. 10. *Et accepit* Jehojada *Sacerdos* אֲרוֹן אֶחָד *arcam unius* (viri) *& fodit foramen in ejus januam, & dedit ipsam juxta altare, à dextra cum ingrederetur quis domum Domini, & posuerunt illuc custodes liminum omne argentũ, quod inferebatur in domũ Domini.* In Testamento novo, sive tempore Christi, hęc eadam arca, seu ærarium sacrum, in quo munera Deo oblata asservabantur, κορβονᾶ dicebatur, seu γαζοφυλάκιον. Rabb. בֵּית קָרְבָּנוֹת. Syriacè בֵּית קוּרְבָּנָא. *Carbona* autem venit ab hebr. קָרְבָּן κορβᾶν, quod *munus* significat, vel *donum.* donabatur enim pecunia in Corbona asservanda, ad ornatum templi, & pauperum alimoniam.

ארס tria significata habet. I. Chal. אֶרֶס *venenum.* Psal. 58. v. 5. חֲמַת, Targ. אַרְסָא *venenum illorum, sicut* חֲמַת, Targ. אַרְסָא *venenũ serpentis.* אַרְסִי *veneficus, venenatus.*

II. Chal. אֲרַס *desponsavit*, in אָרַשׂ mox sequente, invenies.

III. Chald. אָרִיס, Rabb. עָרִיס, Arab. עָארס *villicus, hortulanus.* אֲרִיסוּת *hortulani ars.*

Arabicè mutatur א in ע cũ puncto, עָרַס garas *plantavit*, *transplantavit*, *insevit surculos, consevit, infixit.* Gen. 2. וְעָרַס אלרב אלאלה פרדוסא פי עדן *& plantavit Dominus Deus paradisum in Eden.* Psal. 107. וְעָרסוא אלכרום *& plãtarunt vineas.* Pass. אַנְעָרס angaras *plantatus, trãsplantatus, infixus, demersus fuit.* Ps. 9. אנערסת *demersæ sunt gentes in foveã.* Psal. 69. *ne* אנערס *infigar in eo.* עָרַס gars *plãta, surculus, talea.* Pl. עְרוּס goros *plantæ.* עָארס *agricola, hortulanus.* אעראס egras *insitio.* עְרסה garsa *palus*, ad quem vites religantur. עְרסה gorsa *punctus infixus.* Plur. עְרוּס goros *puncti.* מַעְרוּס magrus *plantatus.*

ארע duo significata habet. I. Chald. אֲרַע, Syr. אֲרַע, & עֲרַא *obviavit, obvius fuit, occurrit, accidit, evenit, contigit.* Chald. Psal. 85. v. 11. *pietas & veritas* נִפְגָּשׁוּ, Targ. אַרְעִין *obviãrunt.* Iob. 7. v. 20. *Quare posuisti me* לְמִפְגָּע, Targ. לִמְאֲרַע *in occursum tibi:* Ruth. 2. v. 2. וַיִּקֶר מִקְרֶהָ, Targ. וַאֲרַע אַרְעוּתָא *& venit eventus ejus.* Syr. Ioh. 4. v. 51. אַרְעוּהי *occurrerunt ei servi ejus.* Mat. 8. v. ultimo. *Exivit* לְאוּרְעָה *in occursum ejus.* atq; ita per א scribitur in Hagiographis. In Lege & Prophetis autẽ per ע scribitur, עֲרַע *occurrit.* Exod. 4. v. 24. וַיִּפְגְּשֵׁהוּ, Targ. וַעֲרַעְבֵה *& occurrit in eum.* quamvis Exemplaria varient, & quædam א, quædam ע initio habeant.

אַרְעוּת, & אַרְעוֹן, & עִירוּע *eventus, casus, accidens, malum.*

עַרְעִית *crabro* vel *vespa* homini adversans. עֲרָאִי, & עַרְעִי, & אַרְעִי *quod fit casu, vulgare, contin-*

contingens. דֶּרֶךְ עֲרָאִי *per accidens, circiter.* ✠ לְאוּרַע *concursus, conventus, solennitas.* ✠ מְעֵרַע *in occursum.*

II. Chald. אֲרַע *terra*, in אֶרֶץ sequente, habes.

ארץ duo significata habet. I. ארץ, Chald. & Syr. אֲרַע, mutato ץ in ע, ob figuræ similitudinem. Græcè ἔρα. Arabicè ארץ ard. Arabes autem tzade cum pũctulo notatum, sic, ץ̇, ut ד proferunt. Germ. Erd. *Tellus, terra*, sic dicta, quod currant animalia in ea; circa verò eam elemẽta alia, corporaq; cœlestia. ut congruat cum רוץ *cucurrit.* Sicut Latinis *terra*, quod animaliũ pedibus teratur. Inde est, quod Berosus asserit, Noah terram vocasse *Aretiam.* Variat autem hoc nomen, tam quoad formam & constructionem, quàm quoad significationẽ. In distinctione, ut & præcedente aliqua ex literis servilibus ארץ וּבְכַלֵּה camezata, scribitur. Utriusq; generis est. Esa. 34. v. 1. תִּשְׁמַע הָאָרֶץ וּמְלֹאָהּ *audiat terra, & plenitudo ejus.* Masc. Esa. 9. v. 19. *In furore Domini Zebaoth* נֶעְתַּם אָרֶץ *obscurata est terra.* Sed rarò. Gen. 13. v. 6. *& non* נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ *tulit eos terra ad habitandum unà.* Et genere utroq;. Esa. 33. v. 9. אָבַל אֻמְלְלָה אָרֶץ. Hieron. *luxit & elanguit terra.* Variè accipitur: 1. Quando jũgitur cum שָׁמַיִם *cælo*, significat *globum terrenum* seu *elementarem*, terrã habitabilem & inhabitabilẽ aut desertam. Gen. 1. v. 1. *In principio creavit Deus* אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, Targ. יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא. Ar. אלסמואת ואלארץ, *cælum & terram.* quod confirmat sequens descriptio, versu 2. וְהָאָרֶץ הָיְתָה *terra autem erat inanis & vacua.* Esa. 1. v. 2. *Audite* הַשָּׁמַיִם *ô cæli, & ausculta* אֶרֶץ *ô terra.* Gen. 2. v. 4. *Die quo fecit Deus* אֶרֶץ וְשָׁמַיִם *terram & cælum.* item quando ABSolute ponitur, ut Gen. 1. v. 11. *Germinet* הָאָרֶץ *terra germen.* & versu 26. *In jumento & in omni* הָאָרֶץ *terra.* h. e. bestia terræ. notat animalia, quæ nõ sunt in terra habitabili. ¶ 2. *partem terræ inhabitabilẽ*, quando jungitur תֵּבֵל *orbi*; Psalm. 24. v. 1. *Domini est* הָאָרֶץ *terra, & plenitudo ejus:* תֵּבֵל *orbis, & habitantes in eo.* ¶ 3. *partem terræ habitabilem*, quando hominum inhabitantium mentio additur. Gen. 18. v. 18. *& benedicentur in eo omnes* גּוֹיֵי הָאָרֶץ *gentes terræ.* ¶ 4. *certam terræ habitabilis partem*, seu regionem, territorium, provinciam, aut certorum hominum patriã: cum jungitur hominum aut locorum nominib. Ruth. 1. v. 7. *ut rediret* אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה *in terram Juda.* h. e. in Judeam. Gen. 41. v. 30. *Et oblivioni tradetur omnis satietas* בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם, Targum בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם *in terra Aegypti.* h. e. in Ægypto. Esa. 34. v. 6. *mactatio magna* בְּאֶרֶץ אֱדוֹם *in terra Edõ.* h. e. Jdumęa. Gen. 36. v. 6. *Quã comparaverat* בְּאֶרֶץ כְּנָעַן *in terra Chanaan, & abijt* אֶל־אֶרֶץ *ad terrã, à facie Iacob fratris sui.* Targ. לְאַרְעָא אוֹחֲרִי *in terram aliam.* Hier. *in alteram regionẽ.* Gen. 12. v. 1. *Vade tibi* מֵאַרְצְךָ *ex terra tua.* Gen. 20. v. 15. *Ecce* אַרְצִי, Targ. אַרְעִי *terra mea corã te.* ¶ Sic *terra viventium*, in qua homines vivunt, significat *præsens seculum*, præsentem hanc & mortalem vitam. Ps. 27. v. 13. *credo videre bonitatem Domini* בְּאֶרֶץ חַיִּים *in terra viventiũ.* Esa. 53. v. 9. *Abscissus est* מֵאֶרֶץ חַיִּים *ex terra viventium.* Ier. 11. v. 19. *& excindemus eum* מֵאֶרֶץ חַיִּים *ex terra viventiũ, & nomen ejus non memorabitur amplius.* ¶ Et *terra oblivionis*, pro *sepulchro.* Psal. 88. v. 13. *& justitia tua* בְּאֶרֶץ נְשִׁיָּה *in terra oblivionis*; quòd mortui oblivioni tradantur. Targ. צַחוּתָא וְצַדְיָא *siccitatis & desolationis.* ¶ 5. *ipsos unius regionis incolas*, aut *patriæ unius cives*, per synecdochen, vel etiam metonymiam. Gen. 42. v. 17. *& sicut pisces maris, multiplicentur* בְּקֶרֶב הָאָרֶץ *in medio terræ.* Targ. בְּגוֹ בְּנֵי אֱנָשָׁא עַל־אַרְעָא *in medio filiorum hominis super terra.* Lev. 18. v. 3. *Juxta opus* אֶרֶץ *terræ Aegypti.* Targ. עַמָּא דְאַרְעָא *populi terræ.* Gen. 41. v. 57. *& omnis* הָאָרֶץ *terra, venerunt in Aegyptum.* Targ. דַּיָּרֵי אַרְעָא *habitatores terræ.* 1. Sam. 14. v. 25. וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ *& omnis terra venerunt in sylvam.* Targ. דַּיָּרֵי אַרְעָא *incolæ terræ.* Deut. 9. v. 28. *ne forte dicant* הָאָרֶץ *terra, unde nos eduxisti.* Targ. דַּיָּרֵי אַרְעָא *incolæ terræ.* LXX. οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν *habitantes terram.* Esa. 37. v. 18. *Verè, Domine, devastãrunt reges Assyriæ omnes* הָאֲרָצוֹת וְאֶת אַרְצָם *terras, & terram ipsorum.* pro quo habetur, 2. Reg. 19. v. 17. אֶת־הַגּוֹיִם וְאֶת אַרְצָם *gentes, & terram ipsorũ.* Hier. *terras & regiones ipsorum.* LXX. τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ τὴν χώραν αὐτῶν. Luth. alle Königreich. ¶ 6. *regionem* aut *provinciam*, de qua agitur aut sermo est: quando jungitur particulæ כָּל־ *omnis, tota.* Gen. 41. v. 57. וְכָל־הָאָרֶץ *& omnis terra venerunt in Aegyptũ*, sc. Jsrael. Esa. 13. v. 5. *& perdant* כָּל־הָאָרֶץ *omnem terram.* sc. Babyloniam. ¶ 7. *Ager in terra.* Exod. 23. v. 10. *& seres* אַרְצְךָ *terram tuã.* Targ. חַקְלָךְ *agrum tuum.* Plur. אֲרָצוֹת, Chal. & Syr. אַרְעָן, Arabicè ארוץ urud *terræ, regiones, provinciæ.* Psal. 107. v. 3. וּמֵאֲרָצוֹת *& ex terris collegit eos.* LXX. ἐκ τῶν χωρῶν *ex regionibus.* Ez. 20. v. 6. *Decus est ipsa omnibus* הָאֲרָצוֹת *terris.* Targ. מְדִינָתָא *provinciis.* Ps. 105. v. 44. *& dedit eis* אַרְצוֹת גּוֹיִם *terras gentium.* LXX. χώρας *regiones.* Syr. Johan. 4. v. 35. *& videte* אַרְעָתָא *agros, quod albescunt.*

Arabicè ארץ ואחק arõ vatic *terra firma, solida, continens.* ארץ ציק בין בחרי *terra angusta inter duo maria.* Syriacè אַרְעָן *isthmus.* ✠ ארצי *terreus* & *terrenus,* terre-

terrestris. Plur. ארציין ardijn, *&* ארציה ardie *terreni, terrei, terrestres.* Fœm. ארציאת ardiath *terrena.*

II. Per metaphoram ארץ, Chald. ארע *quod est inferius, humile, imum* aut *infimum:* sicut terra est infimum elementorum. Ezech. 1. v. 15. *& ecce rota una* בארץ *in terra juxta animalia,* Targ. במלרע *inferius;* respectu rotarum superiorum. Psalm. 139. v. 15. *formatus sum* בתחתיות ארץ *in inferiorib. terræ.* Targ. בכריסא ראמא, h. e. ברחם; est autẽ רחם vel רחם *vulva* seu *matrix*, locus imus & caliginosus, sicut inferiora terræ. Chaldaicè hac significatione maximè accipitur. Dan. 2. v. 39. *post te exurget regnum aliud* ארע מנך *infra te;* vel, *inferius sive humilius te.*

Chal. ארעי, & ארעאה *inferior.* Plur. ארעאין *inferiores.* Gen. 6. v. 16. התחתים *inferiora facies.* Targum מדורין ארעאין *habitationes imas.* ❧ ארעית *infimum, fundus, solum, pavimentũ.* Dan. 6. v. 25. *& non pertigerunt* לארעית *ad fundum foveæ.* Ezech. 32. v. 19. *in terrã* תחתיות, Targ. ארעיתא *inferiorem.* infimã. ❧ Chal. לרע, pro לארע *infra.* & מלרע *inferius, deorsum.* Eccl. 3. v. 21. למטה, Targum לרע *sub terra, infra terram.* Gen. 1. v. 7. מתחת, Targ. מלרע *infra firmamentum.* ❧ Inde Grammaticis מלרע *milra*, accentus in ultima.

ארק duo significata habet. I. Chald. ארק, idem quod ארע, *terra:* literis ע'ק, ob similem sonum permutatis. usurpatur semel. Ier. 10. v. 11. אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו *dij, qui cœlum & terram non fecerunt, pereant* מארעא *de terra.* Exemplar Epistolæ, quam misit Ieremias ad captivos Babyloniæ.

II. Arab. ארקא arca *vigilia superflua, insomnëitas.*

Avic. ארוקה *porticus.*

ארש inde ארשת *elocutio, expositio.* Psal. 21. v. 3. וארשת שפתיו *& elocutionem labiorum ejus non prohibuisti.* h. e. ea quæ precatus fuit, ei non denegasti: Targ. פירוש *expositionem.*

ארש ארש, Chald. ארס. Piel ארש, Chald. ארס & ארס *despondit, desponsavit, sponsione promisit.* Deut. 21. v. 7. *Qui* ארש, Targum ארס *desponsavit mulierem.* 2. Sam. 3. v. 13. *Da uxorem meam Michal, quam* ארשתי, Targ. ארסת *desponsavi mihi.* Pual. ארש *desponsatus fuit.* Exod. 22. v. 15. *Si persuaserit aliquis virginem, quæ non* ארשה, Targ. מארסא *desponsata est, & cubuerit cum ea.* Deut. 22. v. 23. *Cum fuerit puella virgo* מארשה, Targ. דמארסא *quæ desponsata est viro.*

Rabbin. ארוסה, & מאורסת *desponsata, sponsa.*

Arab. litera א in ע mutata, ערים aris *no-*

vus nuptus, sponsus, desponsatus, neogamus Fœmin. ערוסה arósa *sponsa, nova nupta.* item *nurus.* ערוסה אלפארין arósat alfirin *sponsa murium, mustela.* אבן ערס aben aras, *idem.* Pl. עראים arais, & ערסים arasis *sponsi & sponsæ.* ערס urs *nuptiæ, convivium.* Plur. עראס aras *convivia, cœnæ.* ריס אלערס rais alurs *princeps convivij.* ❧ עראסי arasi *panis nuptialis, cõvivium*, quod postridie nuptiarum fiebat apud novum maritum. ❧ עריואסה uraivása *pupa.*

ארת Chal. ארית *fluvius, stagnũ.* Plur. אריתין *fluvij.* Psalm. 107. v. 35. *desertum* לאגם, Targ. לאריתא *in stagnum aquarum.* Exod. 7. v. 21. *super flumina eorum, & super* אגמיהם *stagna eorum.* Targ. אריתיהון *fluvios eorum.*

אשש duo significata habet. I. אשש *fortis, robustus fuit.* Inde Hithpael התאושש, p. התאשש, Rabb. נתאשש *roboratus, confortatus, firmatus fuit.* Esa. 46. v. 8. *Mementote hoc* והתאוששו, Targ. ואתקפו *& confortemini.* Lxx. στενάξετε *ingemiscite.* Hieron. *confundamini.* respexit ad אש *ignis, pudor.*

Nomina. אשיש *fundamnentũ*, grundfest, q. est robur ædificii, illudq; sustinet. Plur. אשישים *fundamenta.* Esa. 16. v. 7. לאשישי קיר חרשת *propter fundamenta Kir-Hareseth gemetis.* Hieron. *his, qui lætantur super muros cocti lateris.* legit per punctum sinistrum אשישי, à שוש *lætatus fuit:* deinde propriũ urbis Moabiticæ, accepit pro appellativo, קיר *murus*, & חרשת, pro חרש testa Sole vel igni cocta. ¶ Deinde אשיש, Fœm. אשישה *scyphus, calix, poculum.* Plur. אשישים, Fœm. אשישות *scyphi, pocula, calices.* Hos. 3. v. 1. *& diligentes* אשישי ענבים *scyphos uvarum.* h. e. lagenas plenas vino uvarum. Lxx. πέμματα *condimenta*, coctiones. 2. Sam. 6. v. 19. *Portionem* (carnis) *unam*, ואשישה *& scyphum unum:* sc. vino plenũ. Cant. 2. v. 5. *Reficite me* באשישות *scyphis.* sc. plenis vino. Lxx. ἐν μύροις *unguentis.*

אש, Chald. Fœm. אשא. emphat. אשתא *ignis*, magnum habẽs robur, aut vim urendi, calefaciendi & absumẽdi. Berosus asserit, Noah vocasse ignem Estha אשתא: & inde ἑστία, & vesta. Gen. 22. v. 7. *Ecce* האש, Targ. אשתא *ignis & ligna.* Ier. 23. v. 29. *verbum meum* כאש *sicut ignis;* qui sc. celeriter egreditur & comburit quicquid invenit. Num. 18. v. 9. *Hoc erit tibi ex sancto sanctorum* מן האש *ab igne.* Targ. מותר מן אשתא *reliquũ ab igne.* Lev. 6. v. 23. באש, Targ. בנורא *igne comburetur.* Lev. 2. v. 14. *spica usta* באש, Targum בנור *igni.* Esa. 66. v. vlt. ואשם לא תכבה *& ignis eorum non extinguetur.* Psal. 104. vers. 4. אש לוהט *ignis ardens.* In Mose autẽ fit mẽtio duplicis ignis: Unus dicitur אש הקודש *ignis sanctus*

sanctus vel sacer, qui cœlitus delapsus, prima Aharonis Sacrificia corripuit, & quo perpetuò inde sacerdotes usque ad Babylonicum exilium hostias incenderunt: quiq; in altari holocaustorum in medio tẽpli atrio conservatus fuit, appositis ordine lignis, unde & אֵשׁ הַמַּעֲרָכָה ignis ordinis sive ordinationis vocatur: & אֵשׁ תָּמִיד ignis perpetuus. Alter dicitur אֵשׁ זָרָה ignis alienus. Lev. 10. v. 1. & dederunt in illis אֵשׁ ignem, & posuerunt עָלֶיהָ super eum suffitum, & obtulerunt coram Domino אֵשׁ זָרָה ignem alienũ, quem non præceperat ipsis. intulerunt ignem absq; suffitu, quem postea imposuerunt. Iob. 1. v. 16. אֵשׁ אֱלֹהִים ignis Dei. est fulgur, sicut קוֹל vox Dei, tonitru. Ezech. 8. v. 2. sicut aspectus אֵשׁ ignis. Lxx. ἀνδρὸς viri. legerũt אִישׁ. Nah. 1. v. 6. Ira ejus diffusa est כָּאֵשׁ sicut ignis. Lxx. liquefacit ἀρχὰς principatus. legerũt רֹאשׁ caput. Deinde per metaphoram, אֵשׁ ignis notat, 1. afflictionem, periculum, calamitatem, ultionem, exitium, vastationem, perniciem, interitum, sicut ignis urit & consumit. Amos 2. v. 5. & mittam אֵשׁ ignem in Iuda, & devorabit palatia Ierusalem. Psalm. 66. v. 12. Incessimus בָאֵשׁ per ignem & per aquam. Esa. 43. v. 2. si transieris per אֵשׁ ignem, non ureris. Psal. 78. v. 21. וְאֵשׁ & ignis accensus est in Iacob. ¶ 2. hostem, bellum. Ezech. 30. v. 8. cum dedero אֵשׁ ignem in Aegypto. Targ. עַמְמַיָּא דְתַקִּיפִין כְּאֶשָּׁתָא populos qui sunt fortes instar ignis. Psalm. 78. v. 63. juvenes ejus devoravit אֵשׁ ignis. bellum. Sic, Ier. 48. v. 45. Quia אֵשׁ יָצָאָה ignis egressus est ex Hesbon, & flamma ex Sihon, & devoravit angulum Moab, & verticem filiorum Saon. Ier. 51. v. 58. & populi בְּדֵי אֵשׁ per ignem disperibunt. Lxx. ἐν ἀρχῇ in principio. legerunt בְּרֹאשׁ, una dictione. ¶ 3. ventum calidissimum & urentem. Ioel 2. v. 5. Quia אֵשׁ ignis devoravit habitac[illegible]serti. Targ. קִדּוּם תַּקִּיף כְּאֶשָּׁא ventus orientalis fortis ut ignis. ¶ 4. pudorem. Esa. 26. v. 11. videbunt וְיֵבֹשׁוּ & pudefient, zelus populi: etiam אֵשׁ ignis hostium tuorum devorabit eos. h.e. ille ipse ignis, qui devoravit hostes tuos, devorabit & illos. Quando quis erubescit, facies ejus in ignem vertitur, aut inflãmatur. ¶ 5. examen, probationem. Zach. 13. v. 9. & ducam tertiam partem בָּאֵשׁ per ignem, & conflabo eos, sicut conflatur argentum.

אִשֶּׁה oblatio, igni destinata, quæ tota igni absumi debet in honorẽ Domini: Plur. אִשִּׁים oblationes. Exod. 29. v. 18. & 25. אִשֶּׁה, Targ. קֻרְבָּנָא oblatio coram Domino est. Lev. 6. v. 11. מֵאִשֵּׁי יְהוָה, Targ. מִקֻּרְבָּנַיָּא דַיְיָ de oblationibus Domini. ibidem vers. 10. portionem ipsarum dedi eam מֵאִשָּׁי, Targ. מִקֻּרְבָּנַי de oblationibus meis.

Chaldaicè אֻשַּׁיִּן fundamenta. Ezræ 4. v. 12. & אֻשַּׁיָּא fundamenta resarciet. 1. Reg. 6. v. 15. & קַרְקַע הַבַּיִת pavimentum. Targ. אֻשַּׁיָּא fundamenta domus obduxit auro.

Syriacè אֶשָּׁתָא febris, πυρετὸς, calor nativus in ignẽ conversus. Ioh. 4. v. 52. reliquit eum אֶשָּׁתָא, ὁ πυρετὸς febris. Talm. אֶשָּׁתָא תְּלָתָא tertiana. אשתא צמירתא continua. אֶשָּׁתָא בַּת יוֹמָא febris filia diei. hoc est, unius diei febris, diaria febris, ephimera.

II. Arab. ש in ס mutato, אסס asas fundavit, ædificavit, cementavit, radices egit. Psalm. 89. Tu אססת fundasti terram. Psalm. 78. אסס ædificavit super excelso sanctuarium suum. Psal. 48. Dominus אססהא fundavit eam.

אסאס asis fundamentum, cementum, radix. Plur. אסוס usus, & אסאסאת fundamenta. מאסס muesses fundator, cementator. תאסיס taasis fundatio, radicatio. אסתאסס ustaasis elementum. אסתאססי ustususi elementaris.

אשר אֶשֶׁר fusio, effusio. Num. 21. v. 16. וְאֶשֶׁר, Targ. וּשְׁפוּךְ & effusio torrentium. tractus omnium ab Arnon usq; ad Ar. Plur. אֲשֵׁדוֹת effusiones, fluxus. Josuæ 10. v. 40. & planitiem וְהָאֲשֵׁדוֹת & effusiones. h.e. decliva vel cliva. Est autem clivum montis vel collis, id, per quod aquæ montis aut collis defluunt. Targ. וּמַשְׁפַּךְ מְרָמָתָא & defusionis ex altitudine. Deut. 4. v. 49. Sub אַשְׁדֹּת הַפִּסְגָּה, Targ. מַשְׁפַּךְ מְרָמָתָא effusionem ex collibus. Locus ubi Jordanis ex mari Genezareth effunditur in terrã planiciei, & postea mare salis efficit. Lxx. ὑπὸ ἀσηδὼθ τὴν Φάσγα: hebraica retinuerunt. Hieron. ad radices montis Pasga.

Chald. אֲשַׁד, Syr. אֲשַׁד fudit, effudit, de humidis, ut aqua & sanguine, dicitur. itẽ projecit; sed hoc de aridis. Ioh. 2. v. 15. וְאַשַׁד & effudit pecuniam ipsorum. Titum 3. v. 4. דְאַשַׁד quem effudit super nos. Rom. 3. v. 15. לְמֶאשַׁד ad effundendum sanguinem. Passivum Chald. אִתְּשַׁד & אִתְאֲשַׁד, Syr. אֶתְאֲשַׁד effusus fuit. Mat. 9. v. 17. & vinum מֶתְאֲשַׁד effunditur. Mat. 23. v. 35. omnis sanguis דְאֶתְאֲשַׁד qui effusus est super terram. Gen. 9. v. 6. sanguis ejus יִשָּׁפֵךְ, Targum יִתְּשַׁד effundetur. Num. 35. v. 33. Non expiabitur sanguis, qui שֻׁפַּךְ, Targ. אִתְאֲשַׁד effusus est in ea, nisi in sanguine שֹׁפְכוֹ, Targum אָשְׁדֵהּ effundentis illum.

Nom. מַשַׁד effusio, projectio. Chald. אֶשְׁדָן clavi. בֵּית אֶשְׁדָא beth Esda. Βηθεσδα Joh. 5. v. 2. locus effusionis: à sanguine victimarum, qui ibi effundebatur, sic dictus.

אשה אָשָׁה, idem quod אָשַׁשׁ roboravit.

Inde אָשְׁיוֹת, Chald. אֻשַּׁיִּן fundamenta, quæ sunt robur ædificij. Jer. 50. v. 15. ceciderunt, אָשְׁיוֹתֶיהָ, Targum אֻשְּׁיָתְהָא vel אֻשְׁוָתְהָא fundamen-

damenta ejus. ¶ Item *murus* aut *parietes* domum sustinentes. Iob. 24.11. *inter* שׁוּרֹתָם, Targ. אֲשִׁיתְהוֹן *parietes* seu *muros suos expriment oleum.*

אשך inde אֶשֶׁךְ *ovum, testiculus.* Lev.21.v.20. *vel contusus* אָשֶׁךְ, Targ. פַּחְדָן *testiculo.* Rabb. אֲשָׁכִים *testiculi.*

אשל duo significat. I. אֵשֶׁל, Arab. ש in ת mutato, אתל athal *arbor, arboretum, nemus.* nomen generale ad omnes arbores. Gen.21. v.33. *& plantavit* אֵשֶׁל, Targ. נִצְבָא *plantam* vel *arborem in Berseba:* ita habetur in Complutensi; sed in Veneto אִילָנָא *arborem.* cujus sc. umbra puteum obtegeret, & sub qua æstivo tempore pranderetur. cujusmodi etiã arborem tentorio vicinam habuit in Elone Mamre. Gen.13.v.ult. LXX. *ἄρουραν agrum.* 1. Sam. 22. v.6. *& Saul sedebat in Gibeah sub* הָאֵשֶׁל *arbore in Rama.* Ibidem 31. v.13. *& sepeliebant sub* הָאֵשֶׁל *arbore in Iabes.* pro quo habetur, 1. Paral.10.v.12. *sub* הָאֵלָה *terebintho.* unde quidam accipiunt pro arbore, quæ Arabicè dicitur, אתל *athel,* estq; tamarici similis, aut tamarisci species.

II. Chald. אֲשַׁל *funis.* Plur. אֲשָׁלִין *funes.* Iob. 40. v 25. וּבְחֶבֶל, Targum וּבְאַשְׁלָא *& fune submerges.*

אשם duo habet significata. I. אָשַׁם, Arab. ש in ת mutato, אתם *iniquè egit, impius fuit, peccavit, deliquit, reus factus est, in culpa fuit.* Levit.4.v.13. וְאָשֵׁמוּ *& peccabunt.* Targ. וִיחַיְבוּן *rei erunt.* Prov.30.10. *ne maledicat tibi,* וְאָשָׁמְתָּ *& reus fias.* Iud.21.v.22. תֶּאְשָׁמוּ, Targ. תְּחוּבוּן *peccabitis.* Ierem. 50. v.7. *& hostes ejus dixerunt, non* נֶאְשָׁם *peccabimus.* Targ. עֲלָנָא חוֹבָא *super nos peccatum.* Hos. 5. v.15. *Ibo & revertar ad locum meum, donec* יֶאְשְׁמוּ *peccent* sive *rei fiant.* Targum יִדְעוּן דְּחָבוּ *agnoscant* seu *confiteantur peccatũ suum.* confiteantur quod rei sint, quod peccaverint. Hiphil. הֶאְשִׁים *culpavit, arguit, reum fecit* aut *egit.* Psal.5.v.11. הַאֲשִׁימֵם, Targ. חַיֵּיבְלְהוֹן *reos age illos, ô Deus.* Arabicè Psalm. 106. ואתמנא *& iniquè egimus.* Psal.4. *& non* תאתמוא *peccetis.*

Nom. adject. אָשֵׁם, Arab. אתים *reus, peccator, impius.* Pl. אֲשֵׁמִים, Arab. אתמה *impij, peccatores.* 2.Sam.14.v.13. *& loquitur rex verbũ istud* כְּאָשֵׁם, Targ. כְּגַבְרָא חַיָּב *tanquam vir reus.* Gen.42. v.21. אֲשֵׁמִים *rei nos sumus ob fratrem nostrum.*

Substant. אָשָׁם, Chal. אֲשָׁם. Fœm. אַשְׁמָה. Arab. אתם & תאתים *peccatum, delictum, reatus, culpa.* Plur. Fœm. אַשְׁמוֹת, Arab. אתאם *peccata, delicta, culpæ.* Gen.26.v.10. *& adduxisti super nos* אָשָׁם, Targ. חוֹבָא *peccatum.* Lev. 4. v.3. *Si Sacerdos, qui unctus est, peccaverit* לְאַשְׁמַת הָעָם, Targ. לְחוֹבַת עַמָּא *ad culpam populi.* Ps.69. v.6. וְאַשְׁמוֹתַי *& peccata mea abs te non sunt abscondita.* ¶ Deinde per metonymiã אשם est *sacrificium* quod pro peccato offertur, *hostia peccati, sacrificium pro peccato, piaculum,* quo peccatũ sacerdotis, principis, aut privati, expiatur. 1.Sam.6.v.3. *Reddetis ipsi* אָשָׁם, Targ. קָרְבַּן אֲשָׁמָא *sacrificium delicti.* munus ad expiationem peccati, quod quis dat ei, contra quem peccavit. Esa.53.v.10. *Si posuerit* אָשָׁם *hostiã peccati, animã suam.* Sic 2. Cor. 5.v.21. *Fecit pro nobis peccatũ.* ¶ Tertiò notat *debitum.* h.e. rem dolo aut furto vel rapinâ ablatam, quæ restitui debet. Num.5.v.7. *& reddet* אֲשָׁמוֹ, Targ. חוֹבְתֵה *debitũ ejus in caput ejus, & quintam ejus partem addet super eo, & dabit ei* לַאֲשֶׁר אָשַׁם לוֹ, Targ. לְרַחֲבְלֵה *ei qui debet ei.* ¶ R.S. est Sors, seu pecunia primæ ad lucrum collata, de qua juravit. ibidem v.8. *ut reddat* הָאָשָׁם, Targ. Hierosol. קַרְנָא *sortem ipsi.*

Rabb. אַשְׁמַאי *culpabilis, stolidus, bardus, indoctus.* Elias Levita in Tischbi putat desumptũ ex 2. Reg. 17.v.30. *& viri Hamath fecerunt* אֲשִׁימָא, quod vult significare *simiã.* sed rectius desumitur ex Gen. 47.v.19. *& terra non* תֵשָׁם, pro תֶּאְשַׁם, Targ. תְּבוּר *vasta sit.* desolabitur. וזקני אשמאי *senes fatui.*

II. אָשַׁם, est שָׁמַם & יָשַׁם, *vastatus, devastatus, desertus fuit;* permutata ordinũ significatione, aut per metaphorã. Gen.47.v.19. *& terra non* תֵשָׁם, pro תֶּאְשַׁם, Targ. תְּבוּר *devastetur.* Esa.42.v.6. וַיֶּאְשְׁמוּ, Targ. וְצָדוּ *& devastati sunt habitatores ejus.* Niphal נֶאְשַׁם *devastatus fuit.* Ioel.1.v.18. *etiã greges oviũ* נֶאְשָׁמוּ *devastatæ sunt.* Targ. צְדִיאָה *obstupefactæ sunt.* Psal.34.v.22. *& osores justi* יֶאְשָׁמוּ *vastabuntur.* destruentur, peribunt. Lat. *delinquent* [illegible] *rei ernut.* Germ. **werden schult haben.** Num. 21. v.30. וַנַּשִּׁים pro נַאְשִׁים *& vastavimus usq; ad Nophach.* LXX. *καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν & uxores ipsorum.* acceperunt נָשִׁים *mulieres.*

אַשְׁמָן. Inde Plur. אַשְׁמַנִּים *loca deserta & inhabitabilia, sepulchra.* Esa.59.v.10. בָּאַשְׁמַנִּים כַּמֵּתִים, Targ. כמא דאחידין קבריא באפי מתיא.

Rabb. אֲשִׁימָא *hircus absq; lana,* calvus, & albus.

אשן duo significat. I. אִישׁוֹן & אֱשׁוּן, Chal. אִיתוּן *nigredo, obscuritas.* Prov.7.v.9. בְּאִישׁוֹן לַיְלָה *in obscuritate noctis, & caligine.* Targ. בַּחֲשׁוֹכָא *in caligine.* Prov.20.v.20. *extinguetur lucerna ejus* בֶּאֱשׁוּן חֹשֶׁךְ *in obscuritate caliginis.* pro quo באישון est in margine.

Rabb. & Chald. אִישׁוּן & אִישׁוּנָה *aurora,* in crepusculo matutino apparens.

Hebr. אִישׁוֹן *pupilla oculi,* in אִישׁ habetur.

II. Chald.

II. Chald. אִישׁוֹן *tempus, terminus, locus constitutus aut præfixus, mensura,* in Targ. Jerosolym. Gen. 29. v. 7. *non est* עֵת, Targ. Jerosol. אִישׁוֹן *tempus, ut congregentur oves.*

אשף Habet significata duo. I. אַשָּׁף *philosophus*, astronomus & medicus. Plural. אַשָּׁפִים, Chald. אָשְׁפִין *philosophi*, astronomi & medici apud Chaldæos: de quibus Strabo lib. 16. *Constituta est quædam habitatio in Babylonia, Philosophis indigenis plurimum circa Philosophiam versantibus, qui Chaldæi appellantur.* Dan. 2. v. 10. *omnis magus* וְאָשַׁף *& philosophus.* ibidem v. 2. *jussit rex vocare magos* וְלָאַשָּׁפִים *& philosophos.* medicos, qui ex pulsu & urina judicare possunt, de corporis passionibus, quas somnia imitantur.

II. אַשְׁפָּה *pharetra.* Job. 39. v. 26. *super ipsum crepabit* אַשְׁפָּה *pharetra.* Jer. 5. v. 16. אַשְׁפָּתוֹ, *pharetra ejus sicut sepulchrum apertum.* quia sagittæ pharetræ interficiunt, quos tetigerint; & omnes quasi sepultæ sunt in pharetra. Targ. בֵּית אֲזֵינֵיהּ *pharetra ejus.* Esa. 22. v. 6. *& Elam portans* אַשְׁפָּה, Targ. זֵין *arma.*

אַשְׁפּוֹת, Talm. אַשְׁפָּא *fimetum, sterquilinium.* Psal. 113. v. 7. מֵאַשְׁפֹּת, Targum מִקִּלְקַלְתָּא *ex fimo exaltabit pauperem.* solent enim pauperes in fimo jacere, ut incalescant in frigore. Nehem. 3. vers. 14. שַׁעַר הָאַשְׁפּוֹת, & v. 13. abjecto א, הַשְּׁפוֹת *janua fimi*, per quam fimus efferebatur. Et quidem ex ista abjectissima conditione Adagium est ortum hoc: *fimo contemtior.* Plur. אַשְׁפַּתּוֹת. Thren. 4. v. 5. *amplexi sunt* אַשְׁפַּתּוֹת *stercora.*

אשק. Arab. אשק *ammoniacum.* Avicen.

אשר duo significata habet. I. אָשַׁר. Piel אִשֵּׁר *recta incessit, ambulavit, recto pede ingressus est, gressum direxit:* ut congruat cum יָשַׁר *rectus fuit.* Cal. Prov. 9. v. 6. וְאִשְׁרוּ, Targ. וְהַלִּכוּ *& ambulate in via intelligentiæ.* Piel. Prov. 23. v. 19. וְאַשֵּׁר *& incede in via cordis tui.* Targ. וְתָרֵץ *& directus sis.* rectâ contendas. Prov. 4. v. 13. *nec* תְּאַשֵּׁר *incedas in via malorum.* Targ. תִּטְּן *æmuleris.* insistas. Lxx. ζηλώσῃς. Esa. 1. v. 17. אַשְּׁרוּ *dirigite* sive *rectificate oppressum.* Targ. זַכּוּ *justificate.* pro יַשְּׁרוּ, literis א׳י permutatis. Lxx. ῥύσασθε *liberate.* sic, Esa. 3. v. 12. מְאַשְּׁרֶיךָ pro מְיַשְּׁרֶיךָ *qui debebant te* (popule mi) *dirigere.* Arab. Ps. 119. in beth: אתרת *ingressus sum viam mandatorum tuorum.*

Nom. אֲשׁוּר *ingressus, progressus, incessus; pes, via.* metaphoricè, *vita.* Plur. אֲשׁוּרִים *pedes, viæ, gressus.* Job. 23. v. 11. בַּאֲשֻׁרוֹ *in via ejus apprehendit pes meus.* Job. 31. v. 7. *si declinabit* אַשֻּׁרִי *gressus meus à via.* Prov. 14. v. 15. *astutus intelligit* לַאֲשֻׁרוֹ *de ingressu suo.* Targ. לְטַבְתֵהּ *de bonitate sua.* quasi ex secunda significatione. Psal. 17. v. 5. *sustenta* אֲשֻׁרַי *gressus meos in verbis tuis.* Targ. אִסְתְּוַרַי *gressus meos.* Psal. 37. v. 31. *non movebitur* אֲשֻׁרָיו *pedes ejus.* h. e. unus pedum ejus.

II. Metaphoricè אָשַׁר *incessit feliciter, felicem rerum successum habuit, prosperatus est, fortunatus, beatus, felix, prosper fuit.* Inde Piel אִשֵּׁר *beavit, prosperavit, beatum, prosperum ac felicem fecit; re aut verbis beatum ac felicem reddidit aut dixit, omnia felicia precatus est.* Malach. 3. v. 12. וְאִשְּׁרוּ *& beatos dicent vos omnes gentes.* Targ. וִישַׁבְּחוּן *& laudabunt.* Lxx. μακαριοῦσιν. Job. 29. vers. 11. *Quando auris audiebat*, וַתְּאַשְּׁרֵנִי *& beabat me.* Targ. וְאָמְרַת טַב לִי *dicebat bonum mihi.* Psal. 72. v. 17. *omnes gentes* יְאַשְּׁרוּהוּ *beabunt illum:* beatitudinem illi precabuntur. Prov. 31. v. 28. *Surrexerunt filiæ ejus* וַיְאַשְּׁרוּהָ *& beatam prædicârunt illam.* Lxx. καὶ ἐπλούτησαν *& divites facti sunt.* acceperunt pro עָשַׁר *dives fuit.* Pual אֻשַּׁר *beatus prædicatus fuit.* Psal. 41. v. 3. יְאֻשַּׁר *felix dicetur in terra.*

אֹשֶׁר *beatitudo, felicitas, rerum successus, prædicatio, laus.* ☞ Et inde אָשֵׁר *Aser*, filius Leæ, à felicitate. Gen. 30. v. 13. *& dicebat Leah*, בְּאָשְׁרִי *in beatitudine mea.* Targ. תֻּשְׁבַּחְתָּא הֲוַת לִי *laus facta est mihi.* Ibidem, *quia* אִשְּׁרוּנִי, Targ. יְשַׁבְּחוּנַנִי *laudabunt me filiæ ob liberorum multitudinem: & vocavit nomen ejus* אָשֵׁר *Aser.* & inde tribus Aser. Hier. in epist. ad Galat. *Aser, divitiæ:* quasi עשר scriberetur.

Particula אַשְׁרֵי est adverb. quia puncta cum diversis affixis eadem habet, & jod plurale assumit in Constructione & affixis, sicut אַחֲרֵי *post*, ad differentiam אֶשֶׁר. Exponitur, *beatè, bene, feliciter.* & usurpatur sicut apud Latinos: *Bene vos, bene nos, bene te, bene me, bene nostram etiam Stephanium, bibe, si bibis.* Plautus in Sticho. Psal. 1. v. 1. אַשְׁרֵי הָאִישׁ *bene* vel *beatè illum virum.* Targ. טוּבֵהּ דְּגַבְרָא *beatitudo viri.* hoc est, beatus vir ille. pro quo, Jerem. 17. v. 17. בָּרוּךְ הַגֶּבֶר *benedictus ille vir.* & Plural. 1. Reg. 10. v. 8. אַשְׁרֵי אֲנָשֶׁיךָ וְאַשְׁרֵי עֲבָדֶיךָ *bene*, vel *beatè viros tuos, & beatè servos tuos.* Targ. טוּבֵי גַּבְרָךְ טוּבֵי עַבְדָּךְ *beatitudo virorum tuorum, & beatitudo servorum tuorum.* hoc est, beati viri tui. vel nomine subintellecto: Prov. 8. vers. 32. וְאַשְׁרֵי *& beatè vias meas* (qui) *custodierit.* Psal. 65. v. 5. אַשְׁרֵי תִּבְחַר *beatè* (quem) *elegeris.* Cum affixis. Deut. 33. v. 29. אַשְׁרֶיךָ *bene te, ô Israel, quis tui similis?* Targ. טוּבָךְ *felicitas tua, ô Israel, nemo tui similis.* Prov. 14. v. 21. *Qui miseretur afflictorum,*

ctorum, אַשְׁרָיו *bene illum*. Eccleſ. 10, v. 17. אַשְׁרֵיךְ *bene tibi, ô terra, quod rex tuus filius nobilium*. ſcribitur אַשְׁרַיִךְ, & legitur אַשְׁרֵךְ. Et unicum hoc cum affixis caret jod plur.

אֲשֵׁרָה, Chald. אֲשֵׁרָא *omnis arbor, quæ in honorem alicujus dei plantatur, juxta altare aut delubrum*; ſic dicta quòd eſſet אָשׁוּר *via*, id populo oſtendens. appellatur etiam ſic, ſi quæ colitur, arbor. Plural. אֲשֵׁרִים, Chald. אֲשֵׁרִין. Fœm. אֲשֵׁרוֹת *luci*. Deut. 16. v. 21. *non plantabis tibi* אֲשֵׁרָה *lucum omnis arboris juxta altare Domini*. Jud. 6. v. 25. *& destrues altare Baal, patris tui, &* הָאֲשֵׁרָה *lucum, qui eſt juxta illud, excindes*. R. L. *ſolebant Idololatræ plantare arborem juxta altaria ſua, ut ibi congregaretur populus*. cujus rei veſtigia etiam in tilijs noſtris in cœmeterijs plantatis adhuc videre eſt. Et quidem quòd Idololatræ arborem plantaverint etiam in horti medio, eamq; coluerint, manifeſtum eſt ex illo, Eſa. 66. v. 17. *Sanctificantes & mundantes ſe* אֶל־הַגַּנּוֹת *ad hortos, poſt unam in medio*. hoc eſt, poſt unam ex arboribus, quæ erant in medio, ſcilicet horti.

אֲשֶׁר pronomen relativum; *qui, quæ, quod*. utriuſq; generis & numeri. certum autem ejus genus, numerum & caſum indicat contextus, vel ſequens affixum. Pſal. 1. v. 1. *Beatus vir*, אֲשֶׁר *qui non ambulavit in concilio impiorum*. ibidem v. 3. *& erit ſicut arbor plantata juxta rivos aquarum*, אֲשֶׁר *quæ fructum ſuum dabit in tempore ſuo*. ibidem, *& omne* אֲשֶׁר *quod fecerit*. ibidem, verſ. 4. *ſed ſicut palea* אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ *quæ impellet eam ventus*. hoc eſt, quam. Num. 13. v. 16. *viri* אֲשֶׁר *quos miſerat Moſes*. Gen. 1. v. 11. אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ *quod ſemen ejus in eo*. hoc eſt, cujus ſemen. ¶ Sæpiſſimè autem per ellipſin ſubintelligitur. Eſa. 55. v. 13. *& erit Domino in nomen, in ſignum æternum*, לֹא יִכָּרֵת *non excindetur*. Targ. דְּלָא יִפְסַק *quod non finietur*. Eſa. 56. verſ. 2. *Beatus homo* יַעֲשֶׂה, Targ. דְיַעֲבֵד *qui faciet hoc, & filius hominis* יַחֲזִיק, Targ. דְיִתְקַף *qui apprehendet in eo*. Gen. 39. v. 4. *& omne* יֶשׁ־לוֹ *dedit in manum ejus*. mox verſ. 5. ſequitur; *in omni* אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ *quod erat ipſi in domo & in agro*. Gen. 38. v. 26. עַל־כֵּן לֹא, pro עַל־כֵּן אֲשֶׁר לֹא *propterea quòd non dedi illam Selæ filio meo*. ¶ Sæpiſſimè in Pſalmis, Proverbijs, & Job; & apud Arabes ferè ſemper contrà ponitur, ſubintellecto verbo. 1. Reg. 11. v. 25. *& malum* אֲשֶׁר *quod Hadad*, Targ. דַעֲבַד *quod fecerat*. ¶ Interdum uſurpatur pro conjunctionibus. 1. pro לְמַעַן *ut*. Deut. 4. v. 40. אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ, Targ. דְיִיטַב לָךְ *ut bene ſit tibi, & filijs tuis poſt te*, וּלְמַעַן תַּאֲרִיךְ, Targum וּבְדִיל דְתוֹרֵךְ *& ut prolonges dies ſuper terra*. Geneſ. 11. v. 7. *& confundemus ibi labium ipſorum*, אֲשֶׁר, Targ. דִי *ut non audiant unus labium alterius*. Gen. 24. v. 3. *& adjurabo te in Domino Deo cæli, & Deo terræ*, אֲשֶׁר לֹא, Targ. דְלָא *ut non accipias uxorem filio meo*. ¶ 2. pro כִּי *quòd, quia, propterea quòd*. 1. Reg. 15. verſ. 13. *& removit eum à regno* אֲשֶׁר *quòd feciſſet idolum luco*. propterea quòd feciſſet. Pſal. 31. v. 8. *exultabo & lætabor in bonitate tua*, אֲשֶׁר *quod vidiſti afflictionem meam*. ¶ 3. pro אִם *ſi, cum, quando*. Levit. 4. v. 22. אֲשֶׁר *ſi princeps peccaverit*. Targ. אִם *ſi*. Lxx. ἐὰν δὲ *ſi verò, quòd ſi*. Deut. 11. v. 27. *Benedictionem* אֲשֶׁר *ſi obediveris præceptis Domini*. Targum אִם *ſi*. 1. Reg. 8. v. 31. אֵת אֲשֶׁר יֶחֱטָא, pro quo habetur, 2. Paral. 6. v. 22. אִם־יֶחֱטָא אִישׁ *ſi peccaverit quis contra proximum ſuum*. ¶ 4. pro כֵּן *ſic, ita, imò*. 1. Sam. 15. v. 20. *& dixit Saul ad Samuelem* אֲשֶׁר *ſic audivi in voce Domini*. ¶ 5. pro vaf *copula*. Hoſ. 12. v. 9. *non invenient apud me* עָוֺן אֲשֶׁר־חֵטְא *iniquitatem & peccatum*. Eccleſ. 5. verſ. 17. *ecce quod vidi ego* טוֹב אֲשֶׁר יָפֶה *bonum & pulchrum, edere & bibere*. ¶ Deinde recipit ab initio particulas & literas ſerviles: 1. אֵת articulum Accuſativi caſus. Proverb. 3. v. 12. *Quia* אֵת אֲשֶׁר *quem diliget Dominus, arguet*. Gen. 44. v. 1. *& juſſit* אֶת־אֲשֶׁר, Targum יָת דִי *eum, qui erat ſuper domo ejus*. ¶ 2. אֶל, vel עַל, vel ל *ad*. Gen. 44. v. 4. *& Ioſeph dicebat* לַאֲשֶׁר *ad eum, qui erat ſuper domo ejus*. Haggæi 1. v. 11. וְעַל אֲשֶׁר תּוֹצִיא *& ſuper omne quod producet terra*. Eſa. 8. verſ. 12. לְכֹל אֲשֶׁר יֹאמַר *ad quemcunq; dixerit populus iſte, conjuratio*. ¶ 3. כ *ſicut, juxta, ſecundum*. Levit. 8. v. 34. כַּאֲשֶׁר *juxta quod fecit*; ſicut, quemadmodum. Gen. 44. verſ. 1. כַּאֲשֶׁר, Targ. כְּמָא דִי *ſicut poterant portare*. quantum. Exod. 1. v. 12. וְכַאֲשֶׁר, Targ. וּכְמָא דִי *& ſicut affligebant eum*, כֵּן *ſic multiplicabatur*. Lxx. καθότι *quantò*, τοσούτῳ *tantò*. Interdum כ ſubintelligitur; ut, Exod. 14. v. 13. *Quia* אֲשֶׁר רְאִיתֶם, Targ. כְּמָא דַחֲזֵיתוֹן *ſicut vidiſtis Aegyptios hodie, non addetis videre eos*. Jerem. 33. v. 22. אֲשֶׁר, pro כַּאֲשֶׁר *ſicut non numerabitur exercitus cæli, nec menſurabitur arena maris: ſic multiplicabo ſemen David ſervi mei*. Geneſ. 30. verſ. 38. אֲשֶׁר, pro כַּאֲשֶׁר *poſtquam iverunt oves ad bibendum*. Targ. אֲתַר דְאָתָן *ubi veniebant*. ¶ 4. ב *in, eò, propter*. Gen. 39. v. 9. בַּאֲשֶׁר אַתְּ, Targ. בְּדִיל דְאַתְּ *eò quod tu uxor ejus*. pro בַּעֲבוּר אֲשֶׁר. ibidem v. ult. בַּאֲשֶׁר יְהוָֹה *quod Iehova cũ eo*. ¶ 5. מ *ex, à, propter*. Eſa. 43. v. 4. מֵאֲשֶׁר *propterea quod precioſus fuiſti*

fuisti in oculis meis. ¶ Et cum hisce literis servilibus כלם sæpe denotat מָקוֹם *locum*, aut עת *tempus*. Eccl. 4. v. 17. *custodi pedem tuum* כַּאֲשֶׁר, Targ. בְּעִדָּן דִּי *tempore, quo iveris ad domum Dei*. Jos. 1. v. 16. וְאֶל־כָּל־אֲשֶׁר, Targ. וּלְכָל אֲתַר דִּי *& ad omnem locum, quo mittes nos, ibimus*. LXX. εἰς πάντα τόπον *in omnem locum*. ad quemcunq; locum miseris nos. 2. Reg. 12. v. 6. לְכֹל אֲשֶׁר, Targ. לְכָל אֲתַר דִּי *ad omnem locum, ubi invenietur rima*. Jud. 17. v. 8. *ut habitaret* בַּאֲשֶׁר יִמְצָא, Targ. בַּאֲתַר דְּיַשְׁכַּח *in loco, quem inveniret*. Ruth. 1. v. 17. בַּאֲשֶׁר *ubi morieris, moriar*. Et aliquando אֲשֶׁר subintelligitur. 1. Reg. 8. v. 52. בְּכֹל קָרְאָם, Targ. בְּכָל דְּעִדָּן דְּאִנּוּן מְצַלִּין *in omni tempore, quo illi orant*. ¶ 6. ה interrogativum. 2. Reg. 6. v. 22. הַאֲשֶׁר *an quos cepisti gladio tuo & arcu tuo, percutis tu?* ubi ה esse interrogativum confirmat punctum patach: nam ה emphaticum cametz haberet.

Et pro dictione אֲשֶׁר, litera ש usurpatur, eadem significatione, sed rarò; ut, *Beatus* שֶׁאֵל *cujus Deus Iacob*. Psal. 146. v. 5. & Eccl. 7. v. 14. שֶׁלֹּא, pro אֲשֶׁר לֹא *quia non*. vel eò quod non inveniet, &c.

תְּאַשּׁוּר *myrtus, buxus*. Esa. 41. v. 19. *Abies* וּתְאַשּׁוּר *& buxus*. Ezech. 27. v. 6. *Tabulatum tuum fecerunt dentem* בַּת־אֲשֻׁרִים, Targ. דַּפִּין דְּאֶשְׁכְּרוֹעִין; quum esset una dictio בִּתְאַשֻּׁרִים.

אַשּׁוּר *Assur*, filius Sem; &, cujus hic autor fuit, *Assyria*, quæ attingit Mesopotamiam, Medos & Armenios. Hunc Xenophon in æquivocis *Ninum*, id est, Jovem cognominatum esse scribit. Gen. 10. v. 11. *ex terra illa* (Sinar) *egressus est* אַשּׁוּר *Assur*; *& ædificavit* נִינְוֵה *Niniven*. Targum אֲתוּרָאָה *Assyrius*. υἱοὶ ἀσσοὺρ *filij Assur*, in libro Judith dicuntur Assyrij. 2. Reg. 18. v. 9. מֶלֶךְ־אַשּׁוּר *rex Assyriæ*. Strabo lib. 16. *Persiæ & Susianæ juncti sunt Assyrij: sic enim Babyloniam & maximam circumstantis regionis partem vocant, cujus etiam Aturia est, in qua sunt Ninus Apollomatis, Elimæi*, &c. item, *Ninum Ninus in Aturia condidit*. [illegible] אֲתוּר, ש in ת mutato, *Assyria*. [illegible] אַשּׁוּרִי, Chald. אֲתוּרַי, vel אֲתוּרָאָה *Assyrius*.

אַשּׁוּר *Assur, magna nunc* מוצול *Mosol, civitas magna ad occidentalem fluminis Tigridis ripam sita. inter quam & Niniven antiquam, pons tantum interest. In ea tres Synagogæ prophetarum trium, Abdiæ, Ionæ & Nahum*. Benjamin in Itinerario.

Arab. מאשרא, *Erysipilas*.

אשת. Syr. אֶשְׁתָּא *sex*, in שש quære.

Hebr. אִשָּׁה *mulier*: in אִישׁ reperies.

Chald. אֲשׁוּתָא *talpa*. Levit. 11. v. 29. *limax* וְהַתִּנְשָׁמֶת, Targ. וַאֲשׁוּתָא *& talpa*. Psal. 58. vers. 9. נֵפֶל אֵשֶׁת *abortus mulieris*. Targ. נְפוּלָא וַאֲשׁוּתָא *abortus, & talpa*.

אתת Inde אֵת *vomer*, ferrum in aratro, quod liras facit. PLural. אִתִּים *vomeres*. 1. Sam. 13. v. 20. *ut acuerent quisq; aratrum suum, &* אֵתוֹ, Targ. פִּרְנֵהּ *vomerem suum*. v. 21. *& facta est obtusio acierum aratris*; וְלָאֵתִּים *& vomeribus*. Esa. 2. v. 4. *& contundent gladios suos* לְאִתִּים *in vomeres*. pax. Contra, Joel. 3. v. 10. *contundite* אִתֵּיכֶם *vomeres vestros in gladios*. bellum.

Deinde אֵת, Chald. יָת, literis א׳י permutatis, *articulus accusativi casus*, quem verba transitiva sive activa regunt, simulq; *emphaticus*. Gen. 1. v. 1. *in principio creavit Deus* אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, Targ. יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא *cœlum & terram*. Notat rem patientem, & eo non opus est, ubi agens & patiens manifesta sunt. ut Gen. 24. v. 36. *& peperit Sara uxor domini mei* בֵּן *filium domino meo*. ¶ Quando jungitur verbis passivis, denotat Nominativum rei patientis. Jerem. 50. v. 20. יְבֻקַּשׁ אֶת־עֲוֹן יִשְׂרָאֵל *requiretur ipsa iniquitas Israel*. Gen. 21. vers. 5. בְּהִוָּלֶד לוֹ אֵת יִצְחָק *cum nasceretur ipsi Isaac*. Gen. 17. v. 5. *non* יִקָּרֵא *vocabitur amplius* אֶת־שִׁמְךָ *nomen tuum Abram*. ¶ Quando jungitur verbo intransitivo, aut HIThpael, idem valet, quod עִם *cum*. Exod. 1. v. 1. אֵת יַעֲקֹב בָּאוּ *cum Iacob venerunt in Aegyptum*. Gen. 5. v. 22. הִתְהַלֵּךְ אֶת אֱלֹהִים *ambulavit cum Deo*. Gen. 34. v. 7. לִשְׁכַּב אֶת בַּת יַעֲקֹב, Targ. עִם *ut dormiret cum filia Iacob*. ¶ Quando inter duo nomina ponitur, illa per appositionem conjungit. Gen. 4. v. 1. *Acquisivi* אִישׁ אֶת יְהוָה *virum ipsum Dominum*. Ibidem v. 2. *perrexit parere* אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל *fratrem ejus ipsum Habel*. Jos. 24. v. 3. וָאֶקַּח אֶת־אֲבִיכֶם אֶת־אַבְרָהָם *& accepi patrem vestrum ipsum Abrahamum*. Ezech. 4. v. 1. *& figurabis super eo* עִיר אֶת־יְרוּשָׁלָםִ *urbem Ierosolymam*. ¶ Cum AFFixis quando mutat zere in cholem, est articulus Accusativi casus. Gen. 20. v. 13. *postquam errare fecit* אֹתִי, Targ. יָתִי *me Deus*. Gen. 21. v. 4. *sicut jusserat* אֹתוֹ, Targ. יָתֵהּ *ipsum Dominus*. Gen. 17. v. 2. *& multiplicabo* אֹתְךָ, Targ. יָתָךְ *te*. Ibid. v. 20. *benedicam* אֹתוֹ, Targ. יָתֵהּ *ipsum*. & Gen. 34. v. 2. *& vidit* אֹתָהּ, Targ. יָתַהּ *ipsam Sichem*. Ezech. 34. v. 10. *non pascent amplius pastores* אֹתָם *seipsos*. Targ. נַפְשְׁהוֹן *animas suas*. ¶ Quando verò mutat zere in chirek & dagesch, valet עִם *cum*. Gen. 17. v. 3. *& loquebatur* אִתּוֹ, Targ. עִמֵּהּ *cum ipso Deus*. ibidem. v. 4. *ecce fœdus meum* אִתָּךְ, Targ. עִמָּךְ *tecum*. ibidem v. 19. *& erigam fœdus meum* אִתּוֹ, Targ. עִמֵּהּ *cum*

cum eo. Cant. 4. v. 8. אתי *mecum ex Libano sponsa*, אתי *mecum ex Libano venias*. Lxx. δεῦρο *veni de Libano*. legerunt אֵתִי, ab אָתָה *venit*: absentibus punctis. Prov. 3. v. 28. וְיֵשׁ אִתָּךְ *& est tecum*. Lxx. δυνατοῦ σου ὄντος εὖ ποιεῖν *cùm possis benefacere*. 2. Reg. 9. v. 32. מִי אִתִּי מִי *quis mecum, quis?* Targ. בְּסַעֲדִי *in auxilio meo*. Gen. 34. v. 10. וְאִתָּנוּ, Targ. וְעִמָּנָא *& nobiscum habitabitis*. ibidem v. 16. *& habitabimus* אִתְּכֶם, Targ. עִמְּכוֹן *vobiscum*. Exod. 20. v. 22. *non faciatis* אִתִּי *mecum*, hoc est, ad meum cultum, *deos argenti, & deos auri*. ¶ Sæpe tamen etiam cum cholem valet עִם *cum*. Jerem. 16. v. 7. לָשֶׁבֶת אוֹתָם *ad sedendum cum ipsis*. Jos. 14. v. 12. *fortassis Dominus* אוֹתִי *mecum*. Targ. בְּסַעֲדִי *in auxilio meo*. unde & Hagg. 2. v. 4. pro, *ego* אֶתְכֶם, Targ. habet, בְּסַעֲדְכוֹן *in auxilio vestro*. ¶ Est etiam nominativi articulus. Hagg. 2. vers. 17. וְאֵין־אֶתְכֶם אֵלַי *& non vos ad me*. Targ. תַּיְבִין לְפוּלְחָנִי *reditis ad cultum meum*. ¶ Et cum מ præpositione, מֵאֵת idem, quod מ simplex. 1. Reg. 22. v. 6. *& inquiramus* מֵאוֹתוֹ *ab ipso*. Num. 16. versu ult. *& ignis egressus erat* מֵאֵת יְהוָה *à Domino*. ¶ Rabb. אותו *ille, iste*. אותה *illa*. אותם *illi, isti*.

אַתְּ, Chald. אַתְּ, &, resoluto dagesch in נ epentheticum, אַנְתְּ, Arab. אנת anta *tu*. communis generis; sed masculinum hac forma אַתְּ, usurpatur tribus tantùm in locis. Deut. 5. v. 27. וְאַתְּ תְּדַבֵּר *& tu loquaris ad nos*. Num. 11. v. 15. *& si sic* אַתְּ עֹשֶׂה *tu facis mihi*. Ezech. 28. v. 14. אַתְּ כְּרוּב *tu Cherub*. Aliâs semper ה ei additur, hoc modo; אַתָּה. Gen. 3. v. 19. *Quia pulvis* אַתָּה *tu*. Psal. 3. v. 4. וְאַתָּה *& tu, Domine, clypeus es circa me*. Targ. וְאַנְתְּ. Dan. 3. אַנְתְּ *tu es caput ejus*. Ruth. 3. *Quis* אַתְּ, Targ. אַנְתְּ *tu filia mi*. Plur. אַתֶּם, Chald. אַתּוּן & אַנְתּוּן, Arab. אנתם antam. Foem. אַתֵּן, Chald. אַנְתֵּן *vos*. Esa. 27. v. 12. וְאַתֶּם *& vos colligetis*. Ezech. 34. v. 31. וְאַתֵּן *& vos oves meæ*.

Syr. אַתּוּתָא *apex*.

אתא. Chald. אֲתָא *venit*; in sequente אָתָה habes.

אתה אָתָה & אֲתָא, Chald. אֲתָא, Syr. אתא, Arab. אתיא ati *ivit, abiit, venit, advenit, supervenit*. Deut. 33. v. 2. וְאָתָה *& venit à myriadibus sanctitatis*. ibidem v. 21. וַיֵּתֵא, pro וַיֶּאֱתֶה, Targ. וְעַל *& venit (in) capitibus populi*. Esa. 21. v. 12. אָתָא *venit manè*. Esa. 56. vers. 9. אֵתָיוּ, pro אֵתוּ *venite ad comedendum omnes bestiæ sylvæ*. Chald. Gen. 27. v. 35. בָּא, Targum אֲתָא *venit frater tuus cum fraude*. Genes. 37. vers. 13. לְכָה, Targum אֵתָא *veni, & mittam te ad eos*. ibidem v. 20. לְכוּ, Targum אֱתוֹ *venite & occidemus eum*.

Syr. Matth. 2. v. 2. וְאֶתֵין *& venimus ad adorandum*. Arab. Psal. 55. יאתי *veniat super eos mors*. Psalm. 118. מבארך הו אלאתי באסם אלרב *benedictus veniens in nomine Domini*. Actor. 38. vers. 23. *postea* אתינא *venimus Rhodum*. 1. Cor. 16. v. 10. *si* אתאכם *advenerit vobis Timotheus*. ¶ Interdum transitivè. Actor. 43. vers. 19. *postridie* אתוא *duxerunt ad Cæsarem*. Psalm. 68. יאתיך *offerent tibi munera*. Alc. 2. וְלַקַד אֲתֵינָא מוּסִי *& ideo dedimus Mosi librum*. אתינאהם *dedimus illis*. Alcor. 29. וַאתֵינָאהּ אֲלַחֻכְּם *& dedimus illi judicium adhuc puero*. צַבִּיא יותון *dabunt*. Hiphil הֶאֱתָה, Chald. אַיְתִי, in Daniele הַיְתִי, & הֵיתִי. Syr. אַיְתִי. Arab. אותי *adduxit, attulit, obtulit*. Jerem. 12. v. 9. הֵתָיוּ *adducite ad escam*, pro הַאֲתָיוּ, quia præcedit, אספו. Chald. Gen. 4. v. 4. *& Habel* הֵבִיא, Targ. אַיְתִי *attulit etiam ipse ex primogenitis gregis*. Dan. 5. v. 13. *Quem* הַיְתִי *adduxit rex pater meus*. Syr. Matth. 14. v. 11. וְאַיְתִי *& attulit caput in patina*. Arab. Matth. 7. *Quæ* תותי *adducet ad perditionem*. Ps. 145. לתותיהם *ut afferas illis escam*. Gal. 2. אותיתם *accepistis Spiritum Sanctum*. 1. Cor. 1. v. 4. אותיתמוהא *accepissetis eam*. Niphal, Chald. אִתְּתִי *adductus fuit*. Gen. 33. v. 11. *Quæ* הֻבָאת, Targ. אִתְּתִיאַת *adducta est tibi*.

Nom. אותיות *ventura*. Esa. 41. v. 23. *annunciate* הָאֹתִיּוֹת *ventura postea*. Targum דַעֲתִידִין לְמֵיתֵי.

Syr. מַאתִית, & מַאתִית, & מַתִית, & מֵאתְיָא: Arab. אתיאן itien *adventus, præsentia*.

אתל. Arab. אתל athal *arbor, & tamarisci species*, in אֶשֶׁל habes.

אתם. Arab. אתם *peccavit, iniquè egit*, in אָשַׁם reperitur.

אתן significata quatuor habet. I. אָתוֹן, Chald. אֲתָן, Arabicè אתן *asina*. אתאן *asinus*. Plural. אֲתֹנוֹת, Chald. אַתְנָן, & אַתְנִין, Arab. אתאן *asinæ*. Num. 22. v. 23. *& vidit* הָאָתוֹן, Targ. אֲתָנָא *asina Angelum*. Gen. 49. vers. 11. *& ad palmitem* בְּנִי אֲתֹנוֹ *filium asinæ suæ*. Gen. 12. v. 16. אֲתֹנֹת *asinæ*. Zachar. 9. v. 9. *& super pullum* בֶּן־אֲתֹנוֹת *filium asinarum*. hoc est, unius alicujus asinæ; unius ex asinabus. אָתוֹן *fœmina* est, sed חֲמוֹר *mas & fœmina*.

II. אֵיתָן *fortis, durabilis, perennis, asper, vehemens, intractabilis, difficilis, pertinax*. Pluraliter אֵיתָנִים *fortes, pertinaces*. Num. 24. v. 21. אֵיתָן, Targ. תַּקִּיף *fortis sive perennis habitatio tua*. Amos 5. v. 24. *& justitia sicut torrens* אֵיתָן, Targ. מִגְבַּר *vehemens*. Deut. 21. v. 4. נַחַל אֵיתָן *vallis Ethan*, quæ ob duritiem nequit coli. ¶ usurpatur etiam

etiam substantivè pro *fortitudine* sive *vehementia*. Exod. 14. v. 27. *& reversum est mare* לְאֵיתָנוֹ, Targ. לְתוּקְפֵּהּ *ad vehementiam suam*. 1. Reg. 8. v. 2. בְּיֶרַח הָאֵתָנִים *in mense fortium in festo, iste est mensis septimus*. Targ. בְּיַרְחָא דְאַתִּיקַיָּא דְקָרַן לֵהּ יַרְחָא קַדְמָאָה בְּחַגָּא וּכְעַן הוּא יַרְחָא שְׁבִיעָאָה *in mense veterum, quem vocant mensem primum in festo, & nunc est mensis septimus*. Mensis, quo colliguntur, & in horrea reponuntur fruges & fructus, quæ sunt robur & vita hominis. in eo etjam mense celebratum fuit חג האסיף *festum collectionis*. Is olim ante exitum ex Ægypto, erat primus anni mensis, quod eo, juxta Judæos, sit conditus mundus: nunc est septimus, September; & Nisan, primus.

איתון *medius*. Ezech. 40. vers. 15. *porta* הָאִיתוֹן, Targ. מְצִיעָאָה *media*.

III. Chald. אַתּוּן, Arab. אתון *fornax, clibanus*. Gen. 19. v. 28. *sicut fumus* הַכִּבְשָׁן, Targum דְאַתּוּנָא *fornacis*.

IV. Arab. אתון *balneator*. Avicen.

אתק. Arab. אתק *honoravit*. Rom. 2. ואתקוא *& honorârunt creaturam*.

אתר. אֲתָרִים *exploratores*, in תור reperies. Chald. & Syr. אֲתַר *locus*: Plur. אַתְרִין & אַתְרָוָן *loca*. Gen. 1. v. 9. *congregentur aquæ sub cœlo* אֶל־מָקוֹם, Targ. לַאֲתַר *in locum unum*. Deut. 12. v. 2. *perdetis omnia* הַמְּקֹמוֹת, Targ. אַתְרַיָּא *loca*. ¶ Syr. אֲתַר *ubi, quo in loco*. Matth. 6. v. 20. אֲתַר *ubi tinea & ærugo*. Rom. 11. v. 25. מן אֲתַר קליל *ex loco parvo*. ex parte.

Particula בָּתַר, pro בַּאֲתַר *in loco, post*. Gen. 22. v. 1. *& factum est* אַחַר, Targ. בָּתַר *post verba illa*. Gen. 33. v. 7. וְאַחַר, Targ. וּבָתַר כֵּן *& postea accessit Ioseph*. Gen. 19. v. 34. מִמָּחֳרָת, Targ. בְּיוֹמָא דְבַתְרוֹהִי *in die, qui post illum*. hoc est, postridie. Gen. 5. v. 4. *& fuerunt dies Adam* אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ, Targ. בָּתַר דְּאוֹלֵד *postquam genuisset Seth, octingenti anni*. בָּתַר בָּתַר *post post*. hoc est, unum post alterum, sigillatim, ordine. ※ Inde Adject. בַּתְרֵי, & בַּתְרָאָה *posterior, postremus*. Plural. בַּתְרָאֵי *postremi*. Deut. 24. v. 3. *aut si morietur maritus* הָאַחֲרוֹן, Targ. בַּתְרָאָה *postremus*. Gen. 33. v. 2. *& Leam & filios ejus* אַחֲרֹנִים, Targ. בַּתְרָאִין *postremos*.

Arab. אתר athar *incessit, ingressus fuit*. Psal. 119. in Beth. אתרת *ingressus sum viam mandatorum tuorum*. Rom. 2. *sicuti* ואתרוהא *& adhæserunt illi*. ※ אותר authar *impressit vestigium*. ※ אַתָאר, Fœm. אַתָארָה *signum, vestigium pedis, cicatrix, impressio, ingressus*. Plur. אתאר & אתור *vestigia, cicatrices*. ※ אתרא *in vestigio*. ※ תאתיר *impressio*. ※ אתאר *post*.

פי אתר & *in vestigio*. אתארך *post te*. פי אתרנא *post nos*. Hebr. 12. vers. 14. ואסעוא פי אתר אלצלח *& ambulate post pacem*. omnia autem hæc referri poterunt ad אָשַׁר *incessit*: literis ש ת permutatis. Alia in יתר quærito.

VOCABULA QUATUOR LITERARUM.

אבנט. אַבְנֵט *baltheus, zona, cingulum fœminum, μηρόδετα*. refertur à quibusdam ad בנט. cingebantur sacerdotes hoc cingulo ne vestes diffluerent; & redderentur ad opus peragendum expeditiores. Erat autem duplex: Unus preciosus, byssineus, latus quatuor digitos, intus inanis, ita contextus, ut serpentis exuvium videri possit: quo summus sacerdos accingebatur. alter lineus, quo utebantur sacerdotes reliqui. Plural. אַבְנֵטִים. Exod. 28. v. 40. *& facies eis* אַבְנֵטִים *baltheos*. Chald. הֶמְיָן. Inde Josephus lib. 3. Antiq. cap. 8. Moses nominavit *Abaneth*; nos, vocabulo à Babylonijs mutuato, *Emian* dicimus. ¶ Per metalepsin אבנט sumitur pro *fortitudine*. Esa. 22. vers. 21. וְאַבְנֵטְךָ, Targ. וְהֶמְיָנָךְ *& baltheo tuo corroborabo illum*.

אראל. אֶרְאֵל *legatus*. Esa. 33. v. 7. *ecce* אֶרְאֶלָּם *legatus eorum, clamârunt foris*.

ארגז. אַרְגָּז *arca*. 1. Sam. 6. v. 8, & 11.

VOCABULA QUINQUE LITERARUM.

אגרטל. Inde Ezræ 1. v. 9. אֲגַרְטְלֵי זָהָב *phialæ auri*, quibus colligitur sanguis agni paschalis. vel etiam *vasa* sic dicuntur, quibus aqua colligitur. compositum ex אָגַר *collegit*, & טַל *ros*.

אדרכן. Inde. 1. Paral. 29. v. 7. & Ezræ 8. v. 27. אֲדַרְכֹּנִים *drachmæ*.

ארגמן. אַרְגָּמָן *purpura*, color rubeus. Exod. 25. v. 4. & 28. v. 5. & 35. v. 36. & 39. v. 1. 2. Paral. 2. v. 7, & 14.

ארנבת. אַרְנֶבֶת, Chald. אַרְנְבָא, in רנב vide.

VOCA-

VOCABULA SEX LITERARUM.

אחשתרן. Inde אֲחַשְׁתְּרָנִים *muli, dromedarij.* Esther 8. v. 9.

אלגביש אֶלְגָּבִישׁ *grando*. Ezech. 13. v. 11, & 13: item 38. v. 22.

VOCABULUM SEPTEM LITERARUM.

אחשדרפן. Inde אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים *magnates*: compositum ex אֲחַשׁ *magnus*, דָּר *manens*, & פָּנִים *facies*. principes magni, qui semper manent apud regem, ejusq; vident faciem.

Esther 3. v. 12. & 8. v. 9. & 9. v. 3. Ezræ 8. v. 36.

PEREGRINA.

אחשורוש *Achasveros*, Esther 1. v. 1. compositum est ex אַחַשׁ *magnus*, & וְראשׁ *& caput*. quasi magnus capitaneus: vel potius magnus princeps.

אררט *Armenia*. Gen. 8. v. 4. *& quiescebat arca, &c. super montibus* אֲרָרַט *Armeniæ*. Targ. קַרְדוּ *Cardu*. sunt autem montes Gordæi in Armenia.

ארבל *Nomen loci*, in quo sepultus est Seth, filius primi hominis.

אשכנז duplex. 1. *unus* qui Jerem. 48. venit cum Dario. 2. cujus mentio fit in Mose.

VOCABULORUM AB א INCIPIENTIUM,

FINIS.

LITE-

LITERA
ב BETH.

SECUNDA Alphabeti litera dicitur Hebræis, Chaldæis & Syris בֵּית beth, Arabibus בא *be*, per apocopen; Græcis βῆτα; Latinis *Be*. A
¶ Significat autem בַּית vel בַּיִת *domum*: cujus partes præcipuas, fundamentum, parietem & tectum (cujusmodi Palestina habuit) planum, figura
ב refert. ¶ Potestas ejus, alia in Ortho- B
graphia est, alia in Etymologia. In Orthographia valet β, b. ¶ In Etymologia modò radicalis est, modò servilis. Servit autem tantùm in principio: ubi Hebræis, Chaldæis, Syris & Arabibus valet præpositionẽ *in, inter, intra*; ex בֵּין *inter* desumta. Et in principio verborum, infinitivo
importat significationem temporis præ- C
teriti, aut futuri: pro natura orationis. Gen. 4. vers. 8. *& factum est* בִּהְיוֹתָם, Targ. בְּמֶהֱוֵיהוֹן *in esse illos in agro.* hoc est, cùm essent. Genes. 2. vers. 4. *istæ sunt generationes cœli & terræ* בְּהִבָּרְאָם *in creari ea.* Targum כַּד אִתְבְּרִיאוּ *quando creata sunt.* ¶ In principio nominum notat casum ablativum: quo instrumentum, causa, modus agen-
di, tempus, locus, pretium, &c. signifi- D
catur. Et pro natura orationis, *in, cum, per, pro, propter*, exponitur, Genes. 1. v. 1. בְּרֵאשִׁית *in principio creavit Deus cælum & terram.* Targum בְּקַדְמִין *in antiquis*, olim. Genes. 1. vers. 20. *& avis volitet* בָּאָרֶץ, Targ. בְּאַרְעָא. Arab. בארץ biard *in terra.* Genes. 3. vers. 19. בְּזֵעַת אַפֶּיךָ, Targ. בְּזֵעְתָּא דְאַפָּךְ, Arab. בערק ונהך *in sudore vultus tui,*
edes panem tuum. ¶ Aut constituit Adver- E
bia qualitatis. Genes. 34. vers. 13. *& responderunt filij Iacob ipsi Sichem & Hemor patri ejus* בְּמִרְמָה, Targum בְּחָכְמְתָא *in dolo.* dolosè, fraudulenter. Arab. בגור bigud *in bonitate.* hoc est, benè. ¶ Et solet repeti ita, ut duas sententias, quæ convertuntur, in unam contrahat. Hoseæ 13. v. 9. *quia* בִי בְעֶזְרֶךָ *in me in auxilio tuo*, pro בִּי עֶזְרֶךָ *in me* (est) *auxilium tuum:* & ego in auxilio tuo sum. Job. 18. v. 8. *nam immissi sunt* בְּרֶשֶׁת בְּרַגְלָיו *in rete in pedibus ejus.* hoc est, in rete pedes ejus: pro בְּרֶשֶׁת רַגְלָיו *in rete pedes ejus*; ut sit rete in pedibus, & pedes in rete. ¶ Deinde sæpe ex præcedentibus repetitur; vel, unum ב pro duobus ponitur. Exod. 6. vers. 3. *& apparui Abrahamo, Isaaco & Iacobo* בְּאֵל *in Deo Omnipotenti:* וּשְׁמִי *sed nomine meo Iehova non innotui ipsis.* pro וּבִשְׁמִי *& in nomine meo.* Esa. 48. vers. 14. *faciet voluntatem meam* בְּבָבֶל *in Babylonia, & brachium ejus* (in) כַּשְׂדִּים *Chaldæis.* Jerem. 27. vers. 18. בְּבֵית יְיָ וּבֵית מֶלֶךְ *in domo Domini, &* (in) *domo regis Iuda.* unum ב pro duobus, emphaseos causa. ¶ In principio particularum, significationem earum variat; ut, בַּאֲשֶׁר *in quo, eò quòd.* בְּלֹא *in non, absq; sine.* בְּאֵין *in non, dum non, cum non est.* בְּעַד *in ad, pro.* Quæ suo loco in istis particulis vide. ¶ Interdum, ut dictiones constituat, assumit syllabas expletivas מוֹ & דֵי nihil significantes. Psalm. 11. vers. 2. *ut jaculentur* בְּמוֹ־אֹפֶל *in caligine.* Job. 39. v. 25. בְּדֵי שׁוֹפָר *in buccina dicet, heach.* Ps. 141. v. 6. *dejecti sunt* בִידֵי־סֶלַע *in petra, judices eorum.* ¶ Assumit & literam jod; ac constituit Adverbium precandi, quæsò, obsecrò. Gen. 43. v. 20. בִּי אֲדֹנִי *quæsò, domine.* Targ. בְּבָעוּ רִבּוֹנִי *obsecrò, domine.* LXX. δεόμεθα *oramus.* Jud. 6. v. 15. בִּי אֲדֹנָי *quæsò, Domine.* LXX. ἐν ἐμοὶ *in me.* acceperunt literam jod, pro affixo. de quo vide radicem בָּהָה, ad quam referri potest.

בב. בָּב Chald. *janua, porta.* FOEM. בָּבָה *pupilla*, in בוב invenies.

באג. Talm. בָּאָג *ager, vicus.* בָּאָגִי *agricola, rusticus.*

באז. Arab. באז *falco*: in בוז vide.

באר Inde PIEL בֵּאֵר *expressit verbis aut characteribus, declaravit, elucidavit, exposuit, explanavit, explicavit; purum & clarum reddidit*, ut congruat cũ בָּרַר *purgavit.* Deut. 1. v. 5. *cæpit Moses* בֵּאֵר אֶת־הַתּוֹרָה. Targ. פָּרִישׁ יָת אוּלְפַן *exposuit Legem istã.* Deut. 27. v. 8. *& scribes super lapidi-*

A *bus omnia verba Legis hujus* בָּאֵר, Targ. פָּרֵשׁ *exprimendo bene.* Hab. 2. v. 2. *scribe visionem,* וּבָאֵר *& exprime super tabulis.* Targ. וּמְפָרְשָׁה *& exponens eam.*

Nom. בְּאֵר, Chald. בֵּיר & בֵּאר, Syr. בר, Arab. ביר bir *puteus*, cujus aquæ ex terræ venis manant atq; scaturiũt. Plur. בְּאֵרוֹת, Chald. בֵּירִין & בְּאֵרִין, Arab. אבאר *putei.* בְּאֵר autem & בּוֹר in eo tantùm differunt, quod בְּאֵר est in fovea sine ædificio; בּוֹר verò cum ædificio. Gen. 21. v. 30. *quia fodi* הַבְּאֵר, Targ. בֵּירָא *puteum istum.* Benjamin in Itinerario: *In Ascalon nova, quæ*
B *ab antiqua Palæstinorum quatuor parasangis distat, ab Ezra sacerdote in maris litore condita, media est puteus, quem Ismaëlitica lingua incolæ vocant* ביר אברהם אלכליל *puteum Abrahami maximi; ab Abrahamo apertus Palæstinorum tempore.* Gen. 26. v. 18. בְּאֵרֹת הַמַּיִם, Targum בֵּירִין דְּמַיָּא *puteos aquarum.* Gen. 14. v. 10. *& vallis Siddim erat* בֶּאֱרֹת בֶּאֱרֹת חֵמָר *putei putei bituminis.* & hîc in Regimine puncta mutat. Targ. בֵּרִן בֵּרִן מַסְקָן חֵימָרָא *putei putei producentes bitumen.* Multi erant ibi putei li-
C mi, unde sumebat terram ad lutum ædificij. 2. Sam. 20. v. 14. *& omnes* הַבֵּרִים, Targ. בֵּירִין *putei.* pro בְּאֵרִים: loca puteis vicina, quæ erant tribus Benjamin. ¶ Deinde per metaphoram בְּאֵר *puteus* notat *insidias, periculum, perniciem, miseriam.* Ps. 55. v. 24. *deduces eos* לִבְאֵר שַׁחַת *in puteum perditionis.* Targ. לְגֵיהִנָּם עֲמִיקְתָּא *in Gehennam profundam.* Ps. 69. v. 16. *nec claudat super me* בְּאֵר *puteus os suum.* Targ. גֵּהִנָּם *Gehenna.* ¶ Propr. Gen.
D 16. v. 14. *propterea vocavit puteum* בְּאֵר לַחַי רֹאִי *puteum vivi videntis: & ecce est inter Cades & Bared.* Targ. בֵּירָא דְמַלְאַךְ קַיָּמָא אִתְחֲזִי עֲלַהּ *puteum, ubi Angelus viventis visus est* sive *apparuit super illa.* Ismaëlitæ quotannis apud puteum istum celebrant festum: & vocatur hodie באר זמום *puteus patientiæ.* Gen. 21. v. 31. *propterea vocavit locum istum* בְּאֵר שָׁבַע *puteum juramẽti: quia ibi* נִשְׁבְּעוּ *juraverunt ambo.* Fuit autẽ ita appellatus principio pu-
E teus: postea urbs ibi condita, in divisione Terræ sanctæ attributa trbui Simeonis, Josuæ 19. v. 2. dicitur tamẽ Bersabea Judæ, quod hæc civitas filiorũ Simeonis tribui Judæ annumeraretur: 1. Reg. 19. v. 3. Erat autem prope Chebronẽ ultimus longitudinis limes terræ promissæ ad meridiẽ, sicut urbs Dan ad septentrionẽ; unde à Dan usq; ad Bersabeã, pro, à septentrione ad meridiem; quod fuit intervallum 160. millium, juxta Hieronymũ. Ptolomæo Berzana dicebatur: nunc Gyblin. Sanctificata est peregrinatione Abrahã

& Isaac: indeq; orta profectio in Bersabeam, idololatriæ ibi vigentis causa; quam reprehendit Amos 5. v. 5. וּבְאֵר שֶׁבַע *& Beersebà ne transeatis.* ubi monet decem tribus, ut suis idolis in Bethel & Dan cõtenti, in Bersabam, ubi Juda interdũ Idola colebat, non divertant. ibid. 8. v. ult. *Qui jurant per peccatũ Samariæ, & dicunt: vivit Deus tuus in Dan,* וְחֵי דֶּרֶךְ בְּאֵר שָׁבַע *& vivit via Bersaba.* vivit vitulus qui in Dan colitur & idololatria, quæ in Bersaba viget.

Rabb. בֵּיאוּר *explicatio, declaratio, expositio.* מְבוֹאָר *declaratus, expositus.* כְּבַר בֵּיאַרְנוּ *ante declaravimus.* ¶ Item בְּאוּר *complexio.*

Syr. בֵּאִיר in בּוּר quære.

באש. Tria significata habet. I. בָּאַשׁ *fœtuit, malè oluit: sorduit,* per metalepsin. Exod. 7. v. 18. *& piscis in flumine morietur,* וּבָאַשׁ, Targ. וְיִסְרִי *& fœtebit fluvius.* malè olebit. ibid. v. 21. *& piscis q erat in flumine, moriebatur,* וַיִּבְאַשׁ, Targ. וּסְרִי *& fœtebat fluvius.* Exod. 8. v. 14. וַתִּבְאַשׁ *& putuit terra.* Exod. 16. v. 20. וַיִּבְאַשׁ *& putuit manna.* Esa. 50. v. 2. תִּבְאַשׁ *fœtebit piscis eorum absq; aqua.* Hiph. הִבְאִישׁ *putidũ* aut *fœtidum,* aut *male olens reddidit.* Eccl. 10. v. 1. *Muscæ mortuæ* יַבְאִישׁ *putidum reddet* (&) *exhalare faciet unguentum pigmentarij.* Absolutè, *fœtuit, computruit.* Exod. 16. v. 24. *& non* הִבְאִישׁ, Targ. סְרִי *fœtuit, nec vermis erat in eo.* Psalm. 38. v. 6. הִבְאִישׁוּ, Targ. סְרִיוּ *fœtuerunt, contabuerunt livores mei.*

Nom. בְּאֹשׁ & בָּאַשׁ *putor, malus odor, fœtor, graveolentia.* Esa. 34. v. 3. *& cadavera eorum ascendet* בָּאְשָׁם *fœtor eorum.* Targ. תְּנָנְהוֹן *fumus eorum.* Joel. 2. v. 20. *& ascendet* בָאְשׁוֹ *fœtor ejus.* LXX. ἡ σαπρία αὐτοῦ *putredo ejus.* alia forma. Amos 4. v. 10. *& adduxi* בְּאֹשׁ, Targum סְרוּת *fœtorem castrorum vestrorum* וּבְאַפְּכֶם *in nasum vestrum.* LXX. ἐν πυρὶ *in igne castra vestra,* ἐν τῇ ὀργῇ μου *in ira mea.* legerunt בְּאֵשׁ *in igne,* & אַף *nasum,* pro *ira* acceperunt.

II. Per metaphoram בָּאַשׁ *fœtuit,* Chald. בְּאֵשׁ *tristis, insuavis, austerus, gravis, ingratus fuit auribus, malè audivit, displicuit, odiosus* sive *malus fuit.* ut à naribus transferatur ad aures, ab olfactu ad auditum. sicut quis abhorret, abominatur sive aversatur rem malè olẽtem, nec illam aspicit. Latinis sordere & sordescere, est displicere, tædiosum esse. Græcis σαπρός. Ephes. 4. v. 29. λόγος σαπρὸς *sermo putidus.* Dan. 6. v. 14. *valde* בְּאֵשׁ *malus fuit erga illum,* malè affectus, indignatus fuit. Gen. 21. v. 11. וַיֵּרַע, Targ. וּבְאֵשׁ *& mala fuit res illa valde in oculis Abraham.* displicuit. Arab. Matth. 4. v. 24. וכל מן באסוא חאל *& omnes qui malè habebant languoribus.* Niph. נִבְאַשׁ, Syr. אֶתְּבְּאֵשׁ *fœtidus, invi-*

invisus factus est. 1. Sam. 13. v. 4. נִבְאַשׁ *fœtidus factus est Israel coram Philisthæis.* Targ. אִתְגְּרִי *molestus fuit*, invisus factus est. Lxx. ἠσχύνθησαν *roborati sunt.* lege ᾐσχύνθησαν *pudefacti sunt*: ut acceperint pro בּוֹשׁ *pudefactus est.* 2. Sam. 10. v. 6. *quia* נִבְאֲשׁוּ, Targ. אִתְגְּרִיו *odiosi fuerunt coram Davide.* 2. Sam. 16. v. 21. *& audiat omnis Israel quod* נִבְאַשְׁתָּ אֶת־אָבִיךָ *odiosum reddidisti patrem tuum.* Targ. אִתְגְּרִיתָ *invisum reddidisti.* ubi activè ponitur. Syr. Matth. 26. v. 8. אֶתְאַבַּשׁ ואתבּאשׁ *& displicuit illis.* item per metathes. Matth. 21. v. 15. אתאבּשׁ להון *displicebat eis.* indignabatur. Hiph. הִבְאִישׁ, Chald. אַבְאֵשׁ, Syr. אַבְאֵשׁ *fœditum, ingratum,* B *invisum reddidit: malè fecit, malis affecit, malè tractavit, malum intulit.* item absolutè, *malè egit.* Exo. 5. v. 21. *videat Dominus super vos & judicet*, אֲשֶׁר הִבְאַשְׁתֶּם, Targ. דְּאַבְאֶשְׁתּוּן *quod fœtidum reddidistis* רֵיחֵנוּ, Targ. רֵיחָנָא *odorē nostrum in oculis Pharaonis.* ubi metaphora explicatur, & odor pro fama ponitur. mala n. bonaq; hominū facta perinde latū de se spargunt rumorē, ut res odoræ aut fœtidæ odorē diffundunt. Gen. 34. v. 30. *turbastis me*, לְהַבְאִישֵׁנִי בְּיֹשֵׁב הָאָרֶץ *reddendo me fœ-* C *tidū inter habitatorem terræ.* Targ. לְמִתַּן דְּבָבוּ בֵּינָא וּבֵין יָתְבֵי אַרְעָא *dando inimicitiam inter me & habitatores terræ.* 1. Sam. 27. v. 12. הַבְאֵשׁ הִבְאִישׁ, Targ. אִתְגְּרָאָה אִתְגְּרִי *molestādo molestus fuit populo Israel.* ¶ Chal. Ruth. 1. v. 21. *Dominus* הֵרַע, Targ. אַבְאֵשׁ *malefecit mihi.* Syr. Act. 12. v. 1. ויבאשׁ *ut malefaceret illis.* Act. 7. v. 6. וְיַבְאֲשׁוּן *& malefaciēt eis.* Hithp. הִתְבָּאֵשׁ *fœtidum seipsum effecit.* 1. Par. 19. v. 6. *videntes filij Ammon, quòd* הִתְבָּאֲשׁוּ *fœtidos se fecissent cū Davide.* D

Nom. בְּאֹשׁ. Rabb. אֶבֶשׁ, literis ב״א transpositis, *fructus fœtidus*, i. e. insuavis, austerus, contemtus, abominabilis, tam in frumento, ut lolium; quàm in uvis, ut labrusca. Plu. בְּאֻשִׁים, Rabb. אֲבוּשִׁין *labruscæ.* עֲנָבִים הָאוּבְשִׁים *uvæ acerbæ.* Job. 31. v. 40. *pro tritico egredietur carduus, & pro hordeo* בָאְשָׁה *lolium*, Targ. הִזְמֵי *spina.* Esa. 5. v. 2, & 4. *expectavi, ut faceret uvas, & fecit* בְּאֻשִׁים *labruscas.* Lxx. ἀκάνθας *spinas.* E

Chal. בְּאֵשׁ & בִּישׁ. Arab. בים *malus, molestus, miser, pauper.* Arab. אבאם *peior* Plu. Chal. בִּישִׁין, & בִּישַׁיָּא, Arab. באים *mali, miseri, pauperes, ægroti, infirmi.* Foem. בִּישָׁא *mala.* Plur. בִּישָׁן וּבָאוּשָׁתָא *malæ.* Ezræ 4. 12. *urbs rebellis, & mala.*

Syr. באושא, & בִּישָׁא, & בישות, & בִּישׁוּ, Arab. בוס *malitia, molestia, miseria, inopia.* אַבְאָשׁוּת *tristitia.* ✠ בִּישׁ *male affectus, afflictus.* ✠ בִּישָׁאִית *male.* ✠ Talm. באישא *ægritudo, morbus.* ✠ Arab. באשׁ bis *napellus.*

III. בָּאַשׁ idem quod בּוֹשׁ *pudefactus fuit*: per- A mutatis, quoad significationem, verborū ordinibus. Bis in Hiph. absolutè. Prov. 13. v. 5. *& impius* יַבְאִישׁ, Targ. נִבְהַת *pudefiet & erubescet.* Esa. 30. v. 5. *omnis* הֹבְאִישׁ *pudefit super populo, qui non prosunt illis.* Targ. אָזְלִין לְמִבְהַת *abeunt ut pudefiant.* pudet illos confugisse ad populum, qui nequit opitulari. scribitur הֹבְאִישׁ, & legitur הֹבִישׁ.

בג. בַּג *cibus, esca*; in בְּגָהּ invenies.

בגד duo significata habet. I. בָּגַד *perfidus fuit, vel factus est, perfidè egit, violavit fœdus seu pactum, fidem fregit, fefellit, decepit, mentitus fuit.* usurpatur tripliciter: 1. absol. 1. Sam. 14. v. 33. *& dixit* בְּגַדְתֶּם, Targ. שְׁקַרְתּוּן *perfidè egistis.* Job. 6. v. 15. *fratres mei* בָּגְדוּ *perfidè egerunt, sicut torrens.* Targ. בָּזוּ *diripuerunt.* Ps. 78. v. 57. *acti sunt retrorsum*, וַיִּבְגְּדוּ *& perfidè egerunt, sicut patres ipsorū.* Targ. וְאַרְשִׁיעוּ *& impij fuerunt.* Esa. 24. v. 16. וּבֶגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ, Targ. וּלְבוֹזְזִין דְּהָא מִתְבַּזִּין *& direptoribus, quia ecce diripientur.* Gen. 30. v. 11. בְּגָד, in margine notatur, legendum esse בָּא גָד: & ita habet Targ. אֲתָא גַד *venit turma*, scil. liberorū. ut א deficiat, & גַּד idē sit, quod גְּדוּד *turma, exercitus*; ac gratuletur sibi Lea, de prolis hoc filio auctæ, & ejusdem subsecuturæ multitudine. sicut Lxx. ἐν τύχῃ *in fortuna.* Hieron. *feliciter.* acceperunt pro ב *in*, & גַד *fortuna*, bonum sydus; sicut Esa. 65. v. 11. לַגַּד. Lxx. τῷ δαίμονι. Hieron. *fortunæ.* ¶ 2. cum ב *in.* Malach. 2. v. 10. *quare* נִבְגַּד אִישׁ בְּאָחִיו *perfidi erimus quisq; erga fratrem suum?* Targ. נְשַׁקַּר *mentiemur?* Exod. 21. vers. 8. בְּבִגְדוֹ בָהּ *non potestatem habebit vendendi eam cùm perfide egerit cum ea.* Targ. בְּמִשְׁלְטֵהּ בַּהּ *cum dominatus fuerit ei.* Jud. 9. v. 23. וַיִּבְגְּדוּ, Targ. וְשַׁקַּרוּ *& perfidi fuerunt viri Sichem* בַּאֲבִימֶלֶךְ *in Abimelech.* ¶ 3. cum מִ *à, ab.* Jer. 3. v. 20. *certè* בָּגְדָה אִשָּׁה מֵרֵעָהּ, Targ. מְשַׁקְרָא אִתְּתָא מִבַּעְלַהּ *perfida facta est uxor à sodali suo: sic,* בְּגַדְתֶּם בִּי, Targ. שְׁקַרְתּוּן בִּי *perfide egistis mecum, domus Israel.* mulier enim perfida in maritum suum, ab eo discedit.

Nom. בּוֹגֵד *perfidè agens, perfidus, deceptor, mendax.* Pl. בּוֹגְדִים *perfidi, mendaces.* Foem. בּוֹגֵדָה *perfida.* Pl. בּוֹגְדוֹת *perfidæ*: item, *mendacia.* Prov. 21. v. 18. *Redemtio justi impius, & pro rectis* בּוֹגֵד *perfidus.* ✠ בָּגוֹד, fit בְּגוֹדָה *perfida.*

Nom. Subbst. בֶּגֶד, duo significat. I. בֶּגֶד, Chald. בְּגַד *perfidia, falsitas, mendacium.* Bis cum suo verbo: Esa. 24. v. 16. וּבֶגֶד *& prævaricatione prævaricatores prævaricati sunt.* Jer. 12. v. 1. *quare via peccatorum prospera est, felices sunt omnes* בֹּגְדֵי בָגֶד *perfidè agentes perfidiam?* ¶ 2. בֶּגֶד *pannus contextus ex quavis materia, lana vel lino, & inde, per metonymiam, confectæ vestes.* Plur. בְּגָדִים, Foem.

בְּגָדוֹת *panni, vestes, vestimenta.* Lev. 13. v. 47. A
וְהַבֶּגֶד. Targ. וּלְבוּשָׁא *& vestis, si fuerit in ea plaga lepræ* בְּבֶגֶד צֶמֶר *in veste lanæ, aut* פִּשְׁתִּים *in veste lini.* utrumq; est in Reg. ut & hoc, Num. 4. v. 7. & 11. *& super mensam expandent* בֶּגֶד תְּכֵלֶת, Targ. לְבוּשׁ תִּכְלָא *vestem hyacinthi.* Gen. 28. v. 20. וּבֶגֶד, Targ. וכסו *& vestis ad induendum.* 1. Reg. 22. v. 9. *Induti* בְּגָדִים *vestibus.* בגדים חמודות. Eccl. 9. v. 8. *sint* בְגָדֶיךָ *vestes tuæ albæ.* h. e. semper sis hilaris: in conviviis n. albis induebantur stolis. Exod. 28. v. 2. *& facies* בִּגְדֵי־קֹדֶשׁ *vestes sanctitatis Aharoni fratri tuo, & filiis ejus, ut ministrent mihi.* vestes autem sacræ erant duplices: A- B
liæ erant בִּגְדֵי הַכְּהֻנָּה *vestes sacerdotales*, quib. sacerdotes induebantur fungētes ministerio, hoc ordine: 1. כְּתֹנֶת תַּשְׁבֵּץ *tunica ocellata.* 2. אַבְנֵט *baltheus.* 3. מְעִיל *pallium.* 4. אֵפוֹד *epomis.* 5. חֹשֶׁן *pectorale.* 6. מִצְנֶפֶת *vitta.* 7. צִיץ *diadema.* 8. מִכְנָסַיִם *subligacula.* His octo vestibus induebat' כֹּהֵן הַגָּדוֹל *sacerdos magnus*: sed כֹּהֵן הֶדְיוֹט *sacerdos vulgaris* induebatur tantū hisce quatuor: 1. *tunica.* 2. *baltheo.* 3. *vitta.* 4. *subligaculo.* & hæ quatuor erāt lineæ seu bys- C
sinæ: cæteræ verò auro intertextæ. aliæ erāt בִּגְדֵי הַשְּׂרָד *vestes ministerij*, videl. tapetia, quibus arca, mensa, cādelabrū & reliqua vasa operiebant' & involvebātur. Exo. 31. v. 10. & 39. v. 41. de singulis vide suo loco.

בגה. Inde בַּג *esca, cibus.* In Regim. Danielis 1. v. 5. *& constituit illis rex demensum diei quotidie de portione* פַּת־בַּג הַמֶּלֶךְ *cibi regis.* sequitur declaratio v. 10. *Timeo ego dominum meum regem, qui constituit* אֶת־מַאֲכַלְכֶם *cibum vestrum.* Cum Affix. Dan. 1. v. 16. *& erat Melzar por-* D
tans portionem בָּגָם *cibi eorum.* Dan. 11. v. 26. *& comedentes portionē* בָּגוֹ *cibi ejus.* cum hoc congruit βὲκ vel βέκκος *panis*, Phrygibus. Hinc Herodoti narratio est de duobus pueris, qui Psammetichi regis Ægypti, quænam prima humani generis lingua fuerit, experimēto cognoscere cupiētis, jussu, in sylvis, ubi nullam vocē humanā audirent, educati, & post triennium ante regem producti, cibum postulantes, βὲκ clamârunt. Inde verò, si quid uni voculæ E
tribuendum, linguam Hebr. omniū fuisse primā, cur non probaretur? ¶ Ezech. 25. v. 7. *ecce ego extendam manum meam super te, & tradam te* לְבַג *in cibum gentib.* Targ. לְבַז *in prædam*: quia in margine notatur, legendum esse לְבַז *in prædam.* & idem est sensus: quia cibus metaphoricè prædam denotat. præterea literæ ג ו invicem permutantur in Alphabeto אט״בח: quod cujusmodi sit, vide in vocabulis peregrinis.

בגן. Syr. Piel בַּגֵּן *vociferatus est, clamavit, appellavit, provocavit.* Act. 21. v. 28. *tunc* מְבַגְּנִין *clamantes, dixerunt.* Talm. Hiph. הִבְגִּין *idem.* ut in Tractatu jejunij: בָּאוּ וְהִבְגִּינוּ בַלַּיְלָה *venerunt, & clamaverunt nocte.*

Nom. Syr. בֻּגְנָא & בִּנְיוּת *appellatio, provocatio.* Plu. בֻּגְנִין *appellationes, provocationes.* Act. 28. v. 19. *ut peterem* בֻּגְנָן קֵסָר *appellationem Cæsaris.*

Arab. אלבאגן *cucurbita.*

Rabbin. בִּגִין *propter*: unde בִּגִין כַּךְ *propterea*; ad גין pertinet.

בגר. Talm. בוגרת *mulier*, ætate grandior puella. ¶ בַּגְרוּת *ætas mulieris major.* Verb. גדלה ובגרה ונעשה קולה עבה *crevit & grandiuit, & facta est vox ejus crassior.*

בדד quinq; habet signific. I. בָּדַד *unus, unicus, solus, solitarius fuit, solitariè vixit.* Inde Particip. בּוֹדֵד *unus, unicus, singularis, separatus, solus agens, solitariè vivens, solitarius, solivagus, desertus.* Ps. 102. v. 8. *factus sum sicut passer* בּוֹדֵד *solitarius super tecto.* absq; nimirū consorte vel compare. Targ. דפרח וניד בלחודיה *qui volitat & vagatur solus.* Hos. 8. v. 9. פֶּרֶא בּוֹדֵד לוֹ *onager solivagus sibi.* Esa. 14. v. 31. *non est* בּוֹדֵד *solitarius in temporib. illis.* nullus est, qui velit solus in bellū proficisci, sed omnes simul ad prælium venient tēporibus cōstitutis. Targ. דמאחר *qui moretur.* qui velit esse ultimus. R. D. in l. Rad. citat דמתאחר. ¶ Rabb. פּוֹעַל בּוֹדֵד *verbum solitariū*, dicitur absolutū, intransitivum. Verb. Hithp. הִתְבּוֹדֵד *uni soli rei studuit*, seu *incubuit.* ut cum dicunt, המתבודדים בתורה ובחכמה *qui soli doctrinæ & sapientiæ studio incūbunt.* ¶ התבודדות & בדידות *solitudo*: & *studium*, quod solitudinem requirit. ¶ Arab. verò בדד badad *solus vagatus est, dispersus fuit.* Act. 11. v. 19. ואיבדרוא *& dispersi sunt omnes per oppida Iudæ.* Piel בדד baddat *sparsit, dispersit*: de bonis; *prodegit, profudit, abligurivit.* Matth. 12. v. 30. וּמַן לָא יָגְמַע עַמִּי פָּהוּ יבדד *& qui non colliget mecum, disperget.* Luc. 15. v. 13. ובדד מאלה *& dissipavit opes suas.* profudit, prodegit. Ps. 44. v. 12. *& inter gentes* בדרתנא *dispersisti nos.* Ps. 106. v. 35. ויבדרהם *& disperget eos inter gentes.* ¶ מְבַדַּר *dispersor, profusus, prodigus.* Pass. אֶתְבַּדַּר *dispersus fuit.* Psalm. 68. v. 2. *& odientes eum* יתבדרון *dispergentur.*

Nom. Subst. בַּד, בָּדָד, & בֵּד, media radicis litera abjecta: *solitudo, solitas.* usurpatur cū litera ל, adverbialiter, לְבַד & לְבָדָד *solùm, solitariè, seorsim, tantùm, singulariter.* Exod. 30. v. 34. בַּד בְּבַד *solitudo in solitudine erit*: aliâs semper לְבַד. Psal. 4. v. 9. *tu Domine* לְבָדָד *solùm facies, ut securè degam.* Targ. בִּלְחוֹדוֹי *solus.* Mich. 7. v. 14. *habitans* לְבָדָד *solùm.* Zach. 12. v. 12. *domus David* לְבָד *seorsim, & uxores ipsorum* לְבָד *seorsim.* Targ. לחוד *seorsim.* Exod. 26. v. 9. *quinq; cortinæ* לְבָד, Targ. לחוד *tantùm.* ¶ Et litera ל interdū subintelligitur. Lev. 13. v. 46.

A 13.v.46. בָּדָד *solùm* sive *solitariè habitabit extra castra*. Targ. בִּלְחוֹדוֹהִי *solus*. Thren.1.v.1. *quomodo sedet* בָּדָד *solùm*. seorsim. *civitas*? Targ. בִּלְחוֹדְהָא *sola*? Jer.15.v.17. *Propter manũ tuam* בָּדָד *solitariè sedi*. Targ. פְּרִישׁ *separatus*. Jer. 49. v.31. בָּדָד *solitariè* vel *solùm habitabũt*. securè: q.n. securus habitat, solus manet, nec opus habet, ut alios sibi adjungat auxilij causa. Targ. בִּלְחוֹדֵיהוֹן *soli*. Deut.32.v.12. *Dominus* בָּדָד *solùm ducet eũ*. Deut.33. v.28. *& habitavit Israel* בֶּטַח בָּדָד *securè solùm*. explicatio. Exod. 30.v.34. בַּד בְּבַד *solum cũ solo erit*. Quodlibet de aromatibus istis seorsim contũdetur, postea miscebitur reliquis. Targ. מַתְקַל בְּמַתְקַל B *pondus in pondere erit*. accepit de æqualitate istorũ aromatum, quoad pondus. ¶ Porrò לְבַד cũ casu sequente, semper ante aut post se habet מ præpositionẽ, *à, ab*: ac valet, *præter, præterquã, excepto*. Gen.26. v.1. מִלְּבַד הָרָעָב, Targ. בַּר מִכַּפְנָא *præter famem priorẽ*. Jos.17.v.5. לְבַד מֵאֶרֶץ, Targ. בַּר מֵאַרְעָא *præter terram Gilead & Basan*. Exod.12.v.37. לְבַד מִטָּף, Targ. בַּר מִן טַפְלָיָא *præter parvulos*. 2.Reg. 21.v.37. לְבַד מֵחַטָּאתוֹ *præter peccatum ejus, quo* C *peccare fecit Iudam*. excepto peccato. & alibi: לְבַד מֵאֲשֶׁר הָיוּ *præter eos, qui fuerunt cum Davide*. Esth. 4.v.11. לְבַד מֵאֲשֶׁר *excepto, cui porrexerit rex sceptrũ*. Semel מ subintelligitur, Esa.26.v.13. לְבַד־בְּךָ נַזְכִּיר, Vulg. *tantùm in te recordemur nominis tui*. ¶ Cum affixis verò literã abjectã compensat dagesch, & exponitur nominaliter, *solus, a, um*: ut affixa certũ genus, numerũ ac personã importent. Gen.2.v.18. *nõ est bonũ, ut sit homo* לְבַדּוֹ, Targ. בִּלְחוֹדוֹהִי *tantùm ipse*, h.e. solus, solita- D rius. Gen. 42.v.38. *quia ipse* לְבַדּוֹ *solus est reliquus*. Exod.18.v.14. *quare tu sedes* לְבַדֶּךָ, Targ. בִּלְחוֹדָךְ *solus tu?* Esa. 5. v. 8. *& collocati fuistis* לְבַדְּכֶם *soli*. 2.Sam.10.v.8. לְבַדָּם *soli in agro*. 1. Reg.19.v.10, & 14. *& reliquus sum ego* לְבַדִּי *solus*. Deut. 4, v. 35. *Quia Dominus ipse est Deus, non est amplius* מִלְּבַדּוֹ, Targ. בַּר מִנֵּהּ *præter ipsum*.

Arab. תבדיד tabdid *dispersio, profusio, prodigalitas*.

E Rabb. בִּלְבַד *tantùm*. ⁂ בּוֹדֵד *solus, solitarius, eremita*, ein einsidel.

II. Transfertur ad res quæ seorsim sive solæ crescunt aut gestant: atq; sic בַּד significat *linum*, quod seorsum à caule excrescit, nec in ramos spargitur. denotat autem speciẽ *lini candidissimi*, cujus usus fuit in sacris vestibus: ideo in Targ. pro eo est בּוּץ *byssus*. 1.Sam.2.v.18. *Indutus Ephod* בָּד *lini*. Targ. בּוּץ *byssi*. LXX. βαδ: decepti literarum ד ר similitudine, legerunt בַּר, & retinuerunt. ¶ Plur. בַּדִּים *lina*, & per metonymiam, semper *vestes lineæ*. R.D. בַּדִּים sunt *vestes lineæ, politæ & levigatæ*. Ezech.9.v.2. *& vir unus in medio ipsorum indutus* בַּדִּים *linis*. h. e. lineis. Targ. לְבוּשִׁין *vestibus*. scilicet lineis. id est, erat linteatus.

III. בַּדִּים *vectes*, qui soli aliquid gestant aut portant. Exod.27.v.6. *& facies* בַּדִּים, Targ. אֲרִיחַיָּא (lege בְּרִיחַיָּא) *vectes*. Num. 4.v.6,8, 11, & 14. *& ponent* בַּדָּיו, Targ. אֲרִיחוֹהִי *vectes ejus*. sed & hîc pro א legendum est ב. Exod.25.v.13. *& facies* בַּדֵּי *vectes lignorum Sittim*.

¶ Item per metaphoram, *magnates*, qui vectium instar rempublicã sustinent. Hos. 11.v.6. *gladius irruet in civitates ejus, & consumet* בַּדָּיו *vectes ejus*. Targ. גִּבָּרוֹהִי *fortes ejus*. heroes. potest exponi *ramos ejus*; ut per metaphorã intelligantur villæ, vici, pagi, qui se habent ad urbem, ut rami ad arborem. nam & aliâs בַּדִּים *arborum* significant *ramos*, *& frondes grandiores*: Ezech. 17. v. 6. *& facta est vitis, quæ fecit* בַּדִּים *ramos*. Targ. שִׁבְקִין, lege שִׁבְשִׁין *ramos, palmites*. Job. 17. v. 16. בַּדֵּי שְׁאֹל (in) *ramos inferni descendat*. Quia loci subterranei latera, quasi ejus rami sunt. aut est pro בַּדֵּי *in*. Jer.48.v.30. בַּדָּיו *vectes ejus non rectũ fecerunt*. Targ. יְקִירֵיהוֹן *honorabiles ejus*. Job.18.v.13. *devorabit* בַּדֵּי עוֹרוֹ *vectes cutis ejus*. h. e. mẽbra. ¶ Per metaphoram quoq; *filij*, qui ex parentibus tanquã rami ex arboribus propagantur, dicuntur, בַּדִּים. Job. 18. v. 13. *comedet* בַּדָּיו *ramos ejus, primogenitus mortis*. Targ. בְּנוֹי *filios ejus*.

IV. בַּדִּים, Chald. בַּדִּין *simulachra* vel *vates*, qui futura prædicunt & mentiuntur: ut congruat cum verbo sequente, בָּדָה & בְּדָא *mentitus fuit*, permutatis, quoad significationem, verborum ordinibus. Jer.50.v. 36. *gladius super* הַבַּדִּים, Targ. קַסָּמַיָּא *divinatores, & stultescent*. Chald. 1. Sam. 28. v. 3. הָאוֹבוֹת. Targ. בַּדִּין *pythones & gnostas*. Esa. 44.v.25. *irrita faciens signa* בַּדִּים, Targ. בַּדִּין *divinorum*. ¶ Item simpliciter *mendacia*. Job.11.v.3. בַּדֶּיךָ, Targ. כַּדְבוּתָךְ *mendacia tua viros compescent*. Esa. 16. v. 6. *non* כֵּן בַּדָּיו *veritas mendacia ejus*. Job. 41. v. 3. *non compescam* בַּדָּיו, Targ. כַּדְבוּתֵהּ *mendacia ejus*.

V. Talmud. בַּד, Arab. בד bedd *vectis*, quo torcular circumagitur, *prelum*, & ipsum torcular, id est, בֵּית הַבַּד *trapes*, mola olearia, quæ vectibus premitur, ut oleum ex olivis exprimatur. Plural. Chald. בַּדִּין, Arab. בדוד budud *torcularia*. Joel. 2. v. 24. *current torcularia musto*, וְיִצְהָר, Targ. וּבַדַּיָּא מִשְׁחָא *& torcularia oleo*. ubi malè in editione venata וּבְרַיָּא habetur. ⁂ בַּדְּרִין *vectiarij*, qui torcularia premunt vectibus.

Arab. באדר bedid *expressor olei*. Plur. בארדין bedidin *expressores olei*. ❧ בְּרִיד *ligo*. Plur. בְּרִידִין *ligones*. item, *porca*. A

Verbum Chald. בְּדַר *pressit, expressit*. Mich. 6. v. 15. *tu* תִּדְרֹךְ, Targ. תְּבַדַּר *premes olivam, & non ungeris oleo*. ita enim lege, non verò תְּבַרַר, per ר.

בדא duo significata habet. I. בְּדָא, Chald. בְּדָא, Talm. בָּדָה, Arab. בדי bedi *protulit, prædicavit, pronunciavit*. ut cum בָּטָא congruat: semper in malum, *protulit falsa, mentitus fuit*. & cordi tribuitur, quòd mendacia primùm in corde cogitentur & fingantur, postea ore proferantur: B *finxit, effinxit, excogitavit*. 1. Reg. 12. vers. 33. *in mense quem* בָּדָא מִלִּבּוֹ *mentitus erat ex corde suo*: excogitaverat, finxerat. Targum דַּעֲדָא מֵרְעוּתֵהּ *quem constituerat ex sua sententia*. ita quidem notatur in margine esse legendum: sed intra contextum scribitur, מִלְּבַד *præterea*, præter festa à Deo constituta. LXX. ἐπλάσατο *finxerat*. Nehem. 6. v. 8. *non factum est juxta verba illa, quæ tu dicis, quia* מִלִּבְּךָ אַתָּה בוֹדְאָם *ex corde tuo tu proferens ea*. C pro בּוֹדְאָם *mentiens illa*: aut pro בּוֹדָם, *à* בּוֹדֶה radicis sequentis. LXX. σὺ ψεύδῃ *tu mentiris* ¶ Talm. הִתְבַּדָּה *mentitus fuit*. ❧ בדאי, quod legitur בַּדַּי, *mendax*: Plur. בַּדָּאִין *mendaces*. ❧ בידוי, quod legitur בִּדּוּי, *mendacium*. in tractatu Benedictionum: למד לשונך לומר איני יודע שמא תתבדה ותאחז *doce linguam tuam dicere, ego nescio, ne fortè mentiaris, & deprehendaris*. in tractatu Sanhedrin: כך עונשו של בדאי אפילו אומר אמת אין שומעין לו *ista est pœna mendacis, quod dicens veritatem non auditur*. D ¶ Arab. usurpat in bonum. Ps. 19. v. 3. *dies diei* יבדי *indicabit verba*. Gal. 1. v. 9. *& sicut* בדאת *significavi*. Act. 26. v. 20. בדאית *prædicavi primum eis, qui erant Damasci*. Actor. 3. v. 18. ובדאי *& nunciaverat per os Prophetarum*. sic Talm. בוֹדֶה *proferens*.

Rabb. בוריא *matta* ex scirpis contexta.

II. Arab. בדא & בדי bedî *incepit, initium fecit, inchoavit, orsus* sive *exorsus est*: *strenam dedit*. E Matth. 26. v. 74. חיניד בדא יחרם ויחלף *tunc incepit ut execraretur & pejeraret*. Act. 1. v. 1. *quæ* בדי *cœpit Dominus noster facere*. Matth. 3. vers. 9. *& non* תבדוא *incipiatis dicere*. Pass. אבתדא ebtedi *inceptus fuit, est orsus, exorsus est, incepit*, activè. Psal. 74. *nunc* אתבדאת *incepi*. Luc. 3. v. 8. *ne*. תבתדוא *incipiatis dicere*. 2. Cor. 8. v. 10. *vos enim* אבתדאתם *incepistis*. Gen. 2. v. 3. לאנה פיה אסתראח מן גמיע אעמאלה אלתי אבתדא אללה יפעל *quia in illo quievit ab omnibus operibus suis, quæ cœperat Deus facere*. Nom. בדי budi, & בדו budu, & בד, & אבתדא ibtide, & מבדא, & מבתדא *initium, principium, exordium, origo; initiatio, introductio, encœnia; strena*, munus quod initio anni datur: Plur. מבאדי *principia*. ❧ מבדי mubaddi, & מבתדי mubtadi, *incipiens* in aliqua arte, *novitius* in aliquo collegio, novus miles, *tyro*. Plur. מבדיין mubaddyn *incipientes*. ❧ מבאדה mubiada *primum*, originale in scriptura. ❧ מבתדא mubtede *nominativus*. ❧ פי בד fi budi *in principio*. מן אלבד min albudi *ab initio*. ❧ בדאיה *primitiæ*. ❧ בדא bedî *strenam dedit*.

בדה. Talm. בָּדָה *protulit, pronunciavit*; cum suis derivatis, in radice בדא præcedente habes.

בדח. Chald. בְּדַח *risit* præ lætitia, *gavisus, exhilaratus, lætatus fuit*. Thren. 1. v. 21. *audiverunt malum meum*, שָׂשׂוּ, Targ. בְּדַחוּ *gavisi sunt*. Psal. 9. v. 3. *gaudebo* וְאֶעֶלְצָה, Targ. וְאֶבְדַּח *& lætabor*. Thren. 4. v. 21. *gaude* וְשִׂמְחִי, Targ. וּבְדַחִי *& lætare*.

Nom. בְּדִיחוּת & בְּדַח *gaudium, hilaritas, exhilaratio*. Arab. עיש בדח *vita hilaris*: in malum, *luxuriosa*. litera ח cum puncto. Luc. 15.

בדל duo significata habet. I. בָּדַל. Inde Niphal, נִבְדַּל *separatus, divisus, distinctus, discretus fuit*. 1. Paral. 12. v. 8. *& à Gaditis* נִבְדְּלוּ *separati sunt ad Davidem*. Nehem. 9. v. 2. וַיִּבָּדְלוּ *& separati fuerunt semen Israel ab omnibus filijs nothis*. Hiphil, הִבְדִּיל *divisit, distinxit, discrevit, separavit, segregavit*. Esa. 56. v. 3. הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי, Targ. אַפְרָשָׁא יַפְרְשִׁנַנִי *separando separabit me*. Gen. 1. v. 4. וַיַּבְדֵּל, Targ. וְאַפְרֵשׁ *& distinxit Deus inter lucem & inter caliginem*. Num. 8. v. 14. וְהִבְדַּלְתָּ, Targ. וְתַפְרֵשׁ *& separabis Levitas è medio filiorum Israel*. Jos. 16. v. 9. הַמִּבְדָּלוֹת *separatæ*. pro מ; Paul.

Nom. בָּדָל *auricula exterior, cartilago* aurem ambiens: à capite separata. Amos 3. v. 12. *sicut eripit pastor ex ore leonis duo crura, aut* בְּדַל־אֹזֶן, Targ. חסחוס דאודן *extremitatem auris*; *sic eripientur filij Israel*. Auricula exterior, quia carnosa non est, à leone relinquitur: sic non liberabuntur ex filijs Israel, qui sunt in Samaria, nisi pauci isti, quos non curat hostis, quòd sint ægroti in lectis decumbentes.

בְּדִיל *stannum*: ab argento separatum in fornace ignis: Plur. בְּדִילִים, Chald. בְּדִילִין *stanna*. Num. 31. v. 22. & הַבְּדִיל, Targ. אֲבָצָא *stannum*. ¶ Per metonymiam, *perpendiculum* ex stanno factum. Zach. 4. v. 10. *& viderunt lapidē* הַבְּדִיל, Targ. מַשְׁקוֹלְתָּא *perpendiculi in manu Zorobabel*.

Rabb. הַבְדָּלָה *candela*: quæ accensa distinguit sabbathum à septimana nova:

&ipsa

& ipsa *distinctio.* 𐡀 חבדל, Chald. אבדל *discrimen, differentia.* 𐡀 נבדל *separatus, distinctus, diversus, alienus.* ענינים נבדלים *res diversæ.* כח המבדיל *vis separativa.* A

Chal. בדיל *propter:* constat ex ב *in,* די *quod,* & ל *ad.* sicut Hebr. בשל ex ב *in,* ש *quod,* ל *ad.*

II. Arab. בדל badal, litera ד cum puncto, *mutavit, transmutavit, commutavit, permutavit,* unum pro altero dedit, tradidit, exhibuit. Psal. 106. v. 20. ובדלוא *& mutaverunt gloriam ejus in similitudinem vituli.* Joh. 10. v. 11. אלרעי אלצאלח יבדל נפסה ען אלחראף *pastor bonus dabit animam suam pro ovibus.* Joh. 3. v. 16. *ut* בדל *daret filium suum.* Gal. 1. vers. 7. אן יבדלוא *ut mutent Evangelium Christi.* ibid. v. 4. אלדי בדל נפסה ען חטאינא *qui tradidit seipsum pro peccatis nostris.* Pass. אתאדל etbedel, & אסתבדל estabdel *mutatus fuit.* Hebr. 1. v. 12. *velut amictum mutabis,* ויתבדלון *& mutabuntur.* Alc. 4. אסתבדאל זוג. Piel בדל. Alc. 2. ומן בדלה *& qui mutaverit eum.* Ibidem. *Et qui* נבדל אמתאלכם *mutabunt illud.* Alc. יבדלונה *mutabimus formas vestras.* Alc. 4. תבדל. B C

Nom. בדל bidel, & בודל budil, & אבדאל abdil, & תבדיל tabdil *mutatio, commutatio, instauratio.* 𐡀 מתבדל mutebedil *mutabilis, mobilis.*

Partic. בדל *pro.* בדלנא *pro nobis.*

Deinde אתבדל edbedel, mutatus fuit præ metu, *palluit.*

בדל *marcuit, tabuit.* 𐡀 אבדל ebdul, & אנבדאל inbedul *marcor, tabes.* 𐡀 מבדול mabdul *marcidus, tabidus, flaccidus.* D

Item, בדל badal, mutavit locum aut domicilium, *migravit.* Omnia mutationem significant.

Syr. בדל *perperam egit.*

בדן duo significata habet. I. בדן *Bedan,* quasi בן דן *filius Dan,* dicitur Simson, cujus parentes, ut Iud. 13. v. 2. scribitur, fuerunt ממשפחת הדני *ex familia Dan.* Et, ut ibidem versu ult. habetur, *quem cœpit spiritus Domini impellere* במחנה דן *in castris Dan.* 1. Sam. 12. v. 11. *Et misit Dominus* Jerubal ואת בדן *& Bedan, & Iephte, & Samuelem, & liberavit vos ex manu inimicorum vestrorum.* LXX. καὶ τὸν Βαράκ. Hieron. *Badan;* addit: *Samson & Barac.* E

II. Arab. בדן badan *corpus.* Plur. אבדאן *corpora.* 𐡀 בדני badni *corporeus.* Plur. בדניה badnie *corporei.* בדן אלאנסאן *corpus humanum.* Avicen.

בדס Rabb. בדסין *lintea, lectisternia.*

בדע Arab. בדיע *elegans, pulcer, politus, subtilis, gracilis, bonus.* Plur. בדאע bida *elegantes.* Geograph. לא שי אבדע מנהא *non est elegantior illa.*

באדע bada *ossa, pulpa, caro exossis.* תבדע tabada *exprobratio.*

בדק בדק, Chald. בדקא *rima, fissura, scissura, ruptura:* propriè muri in ædificio, quam inquirere necesse est: quæ indiget inquisitione. 2. Reg. 12. v. 6. *Non roborârant sacerdotes* בדק, Targ. בדקא *rimam domus.* ubi in genere agitur de instaurandis templi muris ruptis & dirutis. Ezech. 27. v. 9. *Confortantes* בדקך *rimam tuam,* Targum צרכך *necessitatem tuam.* defectum tuum. Chald. Gen. 42. v. 9. *ut videatis* ערות הארץ *nuditatem terræ, venistis.* Targ. בדקא דארעא *rimam terræ.*

Hinc verbum בדק, Chald. בדק *quæsivit, inquisivit, perquisivit, rimatus, scrutatus est, investigavit, exploravit, rimas gratiâ sarciendi inquisivit.* 2. Paral. 34. v. 10. לבדוק ולחזק הבית *ad scrutandum & roborandum domum.* sc. Domini. pro quo habetur, 2. Reg. 12. v. 13. לחזק את־בדק בית יהוה *ad roborandum rupturam domus Domini.*

Chald. Deut. 13. vers. 14. ודרשת וחקרת, Targum ותתבע ותבדק *& inquires & scrutaberis.* Iud. 18. v. 2. *Ite* חקרו, Targum בדקו *inquirite.* Piel. Chald. בדק *diligenter inquisivit.* Gen. 44. v. 5. *& ipse* נחש ינחש בו, Targum בדקא מבדק בה *inquirendo inquirit in eo.* ¶ Syr. בדק *notum fecit, significavit, indicavit, demonstravit.* Luc. 20. v. 37. *De resurrectione mortuorum etiam Moses* בדק *significavit.* Ioh. 16. v. 25. *sed manifestò* אבדק *significabo vobis de Patre.* Pass. Syr. אתבדק *innotuit, significatus, indicatus fuit.* Act. 9. v. 24. אתבדק *indicatum verò fuit Paulo.*

Nom. בדק, Rabb. בדיקה *inquisitio, scrutatio.* בדיקת החמץ *inquisitio fermenti,* dicitur ערב הפסח *vespera Paschatis* seu parasceve, in qua בודקין את החמץ לאור הנר *inquirunt fermentatum ad lumen candelæ;* idq; omnibus rimis & domibus efferunt ac comburunt juxta Legem: Exod. 12. v. 10. & v. 15. *Tantùm in die primo abolebitis fermentatum ex domibus vestris.*

בודק *investigator,* qui sortilegia explorat, an bonum sit, opus aliquod inchoare. item, qui mactati pecudis membra explorat interiora: an quid vitij habeant, & prohibita sint. In libris medicorum; בדוק ומנסה הוא *exploratum & tentatum est.*

בדר duo significata habet. I. Chald. Syr. & Arab. בדר *sparsit, dispersit:* in radice בזר invenies.

II. Arab. באדר badar *cucurrit, festinavit.* Marc. 5. v. 6. באדר פסגד לה *festinavit, & adoravit eum.* יבאדר *festinandum est.*

מבאור *convertibilis*. Avic. באור *anacardis*. A Avic. בדר bedr *luna media*. plena. Pl. בדור budur *luna*.

בהה Inde בֹּהוּ, Chald. בָּהָה & בָּהֵי *inanitas, vacuitas, solitudo, vastitas*, tanta sc. ut quis eam intuens, suspiret & ingemiscat; inane quiddam & vacuum, vastum. Gen. 1. v. 2. *Terra autem erat* תֹהוּ וָבֹהוּ *vacuitas & inanitas*. substantiva pro adjectivis. Targum צַדְיָא וְרֵיקָנְיָא *vasta & vacua*. hoc est, in terra primùm creata, nulla erat habitatio, quia tecta aquis: nihil plantarũ, nihil animalium, quib. postea ornata & repleta fuit. B Targ. Hierosl. תַּהֲיָא וּבַהֲיָא וְצָדוּ מִן בְּנֵי אֱנָשָׁא וְרֵיקָנְיָא מִכָּל בְּעִיר *& vacua erat à filijs hominum, & inanis ab omni animali*. Lxx. ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος *invisibilis & incomposita*. Sensum expresserunt. aquis. n. operta non videbatur, nec erat ornata germinib. floribus, nemorib. pratis, cãpis &c. Et ad hanc primam terrę vastitatẽ alludunt Prophetæ. Esa. 34. v. 11. *Extendit super eam* קַו־תֹהוּ וְאַבְנֵי־בֹהוּ *funiculum inanitatis, & lapides vacuitatis*. Targ. חוּט דְּחוּרְבָנָא וּמַתְקַלְתָּא דְּצַדְיוּתָא *fi- C lũ vastationis, & perpendiculũ desolationis*. Ier. 4. v. 23. *Vidi terrã, & ecce* (erat) תֹהוּ וָבֹהוּ *vacuitas & inanitas*. Targ. צַדְיָא וְרֵיקָנְיָא *vasta & vacua*. nec alibi, nec sine תהו adjũcto, repitur.

בִּי *ô, obsecrò, quæsò*: precãdi particula. Gen. 43. v. 20. בִּי אֲדֹנִי, Targ. בְּבָעוּ רִבּוֹנִי *quæsò, Domine*. Lxx. δεόμεθα *oramus*. Gen. 44. v. 18. בִּי אֲדֹנִי, Targ. בְּבָעוּ רִבּוֹנִי *quæso, domine*. Lxx. δέομαι *oro*.

בהא Arab. בהא *species, splendor, honos, gloria*. בהי D & בהאי *speciosus, splendidus*. Plur. בהיה *speciosi, splendidi*. Psal. 45. v. 3. בהיפי אלחסן *speciosus forma*. Unde & Physici præcedẽs בהו *formã*, & תהו *materiã* interpretantur: ex quib. cõjũctis creatio mũdi extiterit Dei volũtate.

בהג Arab. בהג bahag *gavisus, lætatus, gratulatus fuit*. Psalm. 81. v. 2. אבהגוא *lætamini in Domino*. Passivum אבתהג abtahag *lætificatus, exhilaratus fuit*. Psalm. 60. v. 8. אבתהג *lætificabor, & dividam Sichimam*. Ps. 33. v. 1. אבתהגוא *lætificamini justi*. Psal. 89. v. 16. יבתהגון *exulta- E bunt*. Hiphil. אבהג abhag *lætificavit*. Psal. 21. v. 6. אבהגתה *lætificasti eum*.

Nom. בהגה *letitia*. בַהִיג *formosus*.

בהד Talm. בַּהֲדִי *mecum, apud me*. idem quod בַּעֲדִי, literis ה״ע permutatis.

Arab. בהד *resedit*. Avicen.

בהט בַּהַט *res dura*: aut lapis quidam durus, marmori persimilis, *parius*. Tãtùm Esther 1. v. 6. *super pavimento* בַּהַט *parij*.

בהל quatuor significata habet. I. Niph. נִבְהַל *subitò mot⁹ fuit corpore, celer, præceps fuit, festina-*

A *vit, properavit*: importat, atq; id vel maximè in Piel & Hiphil, cũ actione celeritatẽ. Prov. 28. v. 22. נִבְהָל, Targ. דְּמִסְתַּרְהַב *q festinat* (festin⁹ vel ꝓperans) *ad divitias, est mali oculi*. h. e. qui festinat colligere divitias, vocabitur invidus, parcus. Piel, בִּהֵל. Hiph. הִבְהִיל *festinare jussit, acceleravit, præcipitavit, ursit, impulit, incitavit*: cũ additur vel rerũ, vel ꝑsonarũ nominib. Absolutè *festinavit*: itẽ, *temerè & inconsultè egit*. Esth. 2. v. 9. וַיְבַהֵל *& acceleravit mundiciẽ ejus*. Targ. וּפַקֵּד לְאִתְבַּהָלָא *& jussit accelerare*. h. e. celeriter dare. Absolutè, Esth. 6. v. 14. וַיַּבְהִלוּ, Targ. וְאוֹחוּ *& festinârunt* B *introducere Haman ad conviviũ*. Prov. 20. v. 21. *Hæreditas* מְבֹהֶלֶת, Targ. דִּמְסַרְהֲבָיָא *accelerata in principio, & postremũ ejus non benedicetur*. h. e. res celeriter acquisitas, aut nullo labore partas minus curãt hęredes, & facilius ꝓdigunt. Atq; ita quidẽ esse legendum, notatur in margine. In cõtextu aũt scribitur מְבֻחֶלֶת *abominabilis*. ac indicatur ejusmodi hęreditatẽ esse בְּחָלָה *abominationẽ* corã Deo.

Nom. Chal. בְּהִילוּ & הִתְבַּהֲלָה *festinatio, celeritas*. Eccl. 4. v. 12. *non* בִּמְהֵרָה, Targ. בִּבְהִילוּ C *cum celeritate rumpetur*. h. e. celeriter, citò.

II. Niphal, נִבְהַל, Chald. אִתְבְּהַל *subitò motus fuit animo, territus, terrore perculsus, turbatus fuit, pavit, expavit, trepidavit*. 1. Sã. 28. v. 21. *& vidit quòd* נִבְהַל *territus esset valde*. Exod. 15. v. 15. *Tunc* נִבְהֲלוּ, Targ. אִתְבְּהִילוּ *territi sunt duces Edõ*. Piel בִּהֵל, Chal. בַּהֵל. & Hiph. הִבְהִיל, Chal. אַבְהֵל *terruit, perterrefecit, turbavit, conturbavit*. Psal. 2. v. 5. *& in ira sua* יְבַהֲלֵמוֹ, Targ. יְבַהֵל אִנּוּן *terrebit eos*. Job. 23. 16. *& omnipotens* הִבְהִילָנִי, D Targ. בַּהֲלַנִּי *terruit me*.

Nom. בֶּהָלָה, Chal. בְּהוּלָא *terror, pavor*. Pl. בֶּהָלוֹת *terrores, pavores*.

III. Syr. בְּהֵל *cessavit, destitit, quievit*: priori contrariũ. Act. 21. v. 32. בהלו *cessaverunt verberare Paulũ*. Ib. v. 14. בְּהֵלַן *cessavimus, & diximus*.

IV. Arab. אבתהל abtehal *celeriter conversus fuit, direxit, levavit*. Ps. 86. v. 4. *Animã meam* אבתהלת *levavi ad te, Domine*. Psalm. 62. v. 9. אבתהלוא *effundite coram illo corda vestra*.

אבתהאל abthehel *vox, tonitru*. אבהל, & E אלבהל *baccæ juniperi*. אבהלה abhele *sabina*: herba.

בהם Inde בְּהֵמָה & בְּהֵמַת. Arab. בַהִימַה behime *brutũ*, pecus majus, animal terrestre, cicurũ & ferũ, vel domesticũ & sylvestre. Pl. בְּהֵמוֹת. Ar. בַהָאִים beheim *pecora majora*, animalia quadrupedia, dõestica & sylvestria. Gẽ. 1. v. 26. *& dominẽtur in piscęs maris, & in volatile*, וּבַבְּהֵמָה *& in animal*. Targ. וּבִבְעִירָא *& in animalia*. ¶ Quãdo aũt jungũtur בְּהֵמָה & חַיָּה *fera & animal*, significãt; illud, animal sylvestre seu ferũ: hoc, domesticũ seu cicurũ,

Latinis

Latinis *jumentum*, homini ad edendum & vehendum datum, quod sarcinas gerit, currus aut aratra trahit, ut equus, mulus, asinus, camelus, bos. Gen. 1. v. 25. *& fecit Deus* חַיַּת הָאָרֶץ, Targum חֵיוַת אַרְעָא *feram terræ juxta speciem suam, &* הַבְּהֵמָה, Targ. בְּעִירָא *animal.* jumentum. Deut. 28. v. 26. *& erit cadaver tuum cibus omnibus avibus cœli,* וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ *& animali terræ*: bestijs, feris; nam jumenta non edunt carnem. Iob. 40. v. 10. *Ecce* בְּהֵמוֹת, Targ. בְּעִירָא *animalia quæ feci tecum, fœnum ut bos comedet.* ubi verbum *comedet*, ad quodlibet pecorum aut ferarum refertur. Sunt qui de animalium terrestrium maximo interpretantur. Juxta Oppianum verò hæc tria ex minimis evadunt maxima animalia: Ex aquatilibus, crocodilus; ex volucribus, struthio; ex quadrupedibus, Elephantus. unde & Latinis κατ' ἐξοχὴν belua vocatur. Et vescitur truncis ac fructibus palmarum, atque in horum defectu, quas effodit, radicibus. Et tunc sensus erit: num Elephas omnium quadrupedum maximus, instar bovis domestici, fœnum comedet?

Rabb. בְּהֵמִי. Syr. בְּהֵמִי. Arab. בהימי behimi *animalis, brutalis, bestialis, beluinus.* Plurale Arabic. בהימיין behimijn *beluini.* Fœmin. נֶפֶשׁ בְּהֵמִית *anima brutalis*, vegetativa. Plur. תַּאֲווֹת הַבְּהֵמִיּוֹת *appetitiones animales*; quæ sunt, cibi, potus & veneris.

Arab. מבהם mubhem *pecuinus.* צחיב בהאים zahib beheim *studiosus pecorum*, pecuarius, armentarius. אבהאם ibheim *pollex*: Avic. בהם buhem *pellicanus.* בהים behim *pedica.*

בהן Inde בֹּהֶן. Arab. בוהן buhan *digitorum crassissimus*, pollex manus aut pedis. Plur. בְּהוֹנוֹת *pollices*: à בָּהוֹן inusitato. Exod. 29. v. 20. *& super* בֹּהֶן, Targum אִלְיוֹן *pollicem manus eorum dextræ; & super* בֹּהֶן, Targum אִלְיוֹן *pollicem pedis eorum dextri.* Lxx. τὸ ἄκρον *summitatem.* Jud. 1. v. 6. *& absciderunt* בְּהוֹנוֹת *pollices manuum ejus, & pedum ejus.* Targ. קַרְסֻלֵּי *talos.* Lxx. τὰ ἄκρα. Hier. *summitates.*

בהק Inde בֹּהַק, Chald. בּוֹהַק & בַּהֲקִירָא. Arab. בהק *macula albicans*, plaga clara & splendescens; scabiei species, morphæa. Gr. λευκὴ *vitiligo.* Reperitur tantùm semel. Levit. 13. v. 39. בֹּהַק, Targum בּוֹהַקָא *morphæa est.* Arab. אלבהק אלסוד *morphæa nigra.*

Chald. בְּהַק *canduit, nituit, splenduit.* Hiphil. אַבְהֵק *candidum reddidit.* 2. Sam. 22. v. 13. מִנֹּגַהּ *à splendore coram ipso.* Targ. מִזִּיו יְקָרֵהּ מַבְהִיקִין שְׁמֵי שְׁמַיָּא *à splendore gloriæ ipsius nitidi fiunt cœli cœlorum.*

A Nom. בָּהִיק *clarus, splendidus, nitidus.* Pl. בְּהִיקִין *clari.* Fœm. בְּהִיקָן *claræ, splendidæ.* ¶ Rabbin. סִימָן מֻבְהָק *signum clarum, illustre.*

Talm. בּוֹהֲקָן *scabiosus.* Plur. בּוֹהֲקָנִין *scabiosi.* Foemininum בּוֹהֲקָנִיּוֹת *scabiosæ*, albis maculis infectæ.

בהר Inde בָּהִיר, Chald. בְּהִיר, Rabb. בְּהִירִי *purus, albus ut nix, candidus, nitidus, perspicuus, lucidus.* Plur. Chald. בהירין *albi, candidi, nitidi.* Iob. 37. v. 21. *Non viderunt lucem* בָּהִיר *nitidam inter nubes.*

Subst. בַּהֶרֶת, Chald. בַּהֲרָא *alba lepra, morphæa*, plaga candida & nitida instar nivis.

B Plur. בֶּהָרוֹת; Chald. בַּהֲקָן *plagæ candidæ.* Lev. 13. v. 2. בַּהֶרֶת, Targum Hieros. בַּהֲקִי *plaga albicans & splendescens.*

Talm. בְּהוֹרִין *splendores nubium.*

Arab. באהר *luminosus, splendidus.* Plur. באהרה *luminosi.*

Rabb. סֵפֶר הַבָּהִיר *Liber perspicuus*, Cabalæ scil.

Syr. שַׁבְהַר *nitidum, splendidum reddidit, illustravit, laudavit, glorificavit.* Pass. אֶשְׁתַּבְהַר

C *gloriatus, lætatus fuit, superbijt.* 1. Cor. 1. v. 29. *ne* יִשְׁתַּבְהַר *glorietur omnis caro.* Joh. 5. v. 35. *Vos autem cupitis* וְתֶשְׁתַּבְהֲרוּן *ut lætemini in luce ejus.*

Nom. שַׁבְהְרָן *gloriosus, superbus.*

Subst. שׁוּבְהָרָא, & שַׁבְהוּרָא, & שַׁבְהִירָא, & שׁוּבְהָרָן, & שׁוּבְהָרָנוּת *gloriatio, superbia, laus, honor, decor.*

Arab. בהר bahar *dispnæa, asthma.* באהר *buphthalmus.*

D **בהת** duo significata habet. I. Chal. & Syr. בְּהַת *puduit, pudefactus fuit, erubuit, veritus est:* ut fiat ex Hebræo בּוֹשׁ, literis ו in ה, & ש in ת mutatis. Chald. Jer. 2. v. 36. *Etiam propter Ægyptum* תֵּבוֹשִׁי, Targum תִּבְהֲתִין *pudefies, sicut* בֹּשְׁתְּ, Targ. בְּהֵית *pudefactus es ob Assyriam.* Syr. Rom. 9. v. 33. *Qui credit in eum non* יִבְהַת *pudefiet.* Mat. 21. 37. יִבְהֲתוּן *erubescent ob filium meum*; verebuntur. Hiphil. Syr. אַבְהֵת *pudefecit, confudit.* 1. Cor. 1. v. 27.

E וְיַבְהֵת *qui pudefaciet sapientes.* Rom. 5. vers. 5. *Spes autem non* מַבְהֵת *confundit.*

Nom. בְּהֵת. Fœm. בְּהִיתָא & בַּהְתָא *pudor, ignominia, opprobrium.*

בַּהֲתָן, Fœm. בַּהֲתִין *pudenda, podex, nates.*

Arab. בהתאן *despectio.*

II. Arab. בהת bahat, litera ת cum punctulo, *stupuit, obstupuit, miratus, admiratus fuit.* Psal. 48. v. 6. *Ipsi viderunt me* ובהתוא *& admirati sunt.* Psalm. 40. v. 15. ויבהתון *& confundantur citò.* Luc. 4. v. 32. ובהתוא *& stupuerunt de doctrina ejus*; mirati sunt. Matth. 7. v. 28. בהרת אלנמע מן תעלי מה *mirata est turba ob doctrinam ejus.* מבהות *stupefactus.*

בוא

בוא בוא vel בא *ivit, incessit, venit, advenit, im-* A
minuit. Hiphil. הֵבִיא *fecit ire* aut *venire, du-*
xit, tulit, adduxit, attulit, introduxit. Hophal.
הוּבָא *ductus, adductus, allatus fuit.* Usurpatur
primò, absolutè. Gen. 27. v. 35. בָּא, Targ.
על *venit frater tuus cum dolo.* Ibidem v. 33. *pri-*
usquam תָבוֹא, Targ. תֵעוֹל *venires.* Ezech. 32.
v. 9. בַּהֲבִיאִי *cum adduxero contritionem tuam*
inter gentes. cùm adduxero in aures genti-
um vocem contritionis tuę. Imperativus
inservit cohortationibus: ut, בֹּאוּ *venite.*
¶ Deinde Construitur: 1. cum אֶל, vel ל *ad.*
Gen. 6. v. 18. וּבָאתָ אֶל הַתֵּבָה, Targum וְתֵעוֹל
לְתֵיבוּתָא *& ibis in arcam;* ingredieris. Gen. B
43. v. 21. בָּאנוּ אֶל־הַמָּלוֹן, Targum אֲתֵינָא לְבֵית
מְבָתָא *venimus in hospitium.* ibidem vers. 23.
Argentum vestrum בָּא אֵלַי, Targum אֲתָא
לְוָתִי *venit ad me.* 1. Sam. 25. v. 8. *Quia* עַל יוֹם
טוֹב בָּנוּ *super diem bonum venimus.* pro בָּאנוּ.
1. Reg. 13. v. 22. *Non* תָבֹא *veniet cadaver tu-*
um אֶל *in sepulchrum patrum tuorum.* Targum
תִתְכְּנֵשׁ *colligetur.* Lev. 26. v. 25. וְהֵבֵאתִי עֲלֵיכֶם,
Targum וְאַיְתֵי עֲלֵיכוֹן *& adducam super vos*
gladium. Gen. 43. v. 26. וַיָּבִיאוּ לוֹ, Targum
וְאַעִילוּ לֵהּ *& attulerunt ad eum munus.* Gen. 33. C
v. 11. *Accipe, quæso, benedictionem meam* הֻבָאת
לָךְ *quæ adducta est tibi.* pro הוּבְאָה: ut ה Fœm.
mutetur in ת, & præcedat cametz, א quie-
scente. ¶ Cum nominibus locorum, pro
ל usurpatur ה locale. Gen. 12. vers. 5. וַיָּבֹאוּ
אַרְצָה כְּנָעַן, Targum וַאֲתוֹ לְאַרְעָא דִכְנַעַן *& vene-*
runt in terram Chanaan. Gen. 10. 19. *& fuit*
terminus Cananæi à Zidon בֹּאֲכָה גְרָרָה *venire te*
in Gerar. Targum מְטֵי לִגְרַר *pertingens ad Ge-*
rar. Lxx. ἕως ἐλθεῖν *donec veniatur.* quasi u- D
nus alteri dicat; quoad veneris ad Gerar.
2. Sam. 5. v. ultim. *Et percussit Philistæos à Ge-*
ba עַד בֹּאֲךָ גָזֶר *quoad veneris* (ad) *Gazer.* pro
quo habetur, 1. Paral. 14. v. 16. *à Gibeon* וְעַד
גָּזֶר *& usq; ad Gazer.* 1. Reg. 19. v. 1. *& curre-*
bat ante Achab בֹּאֲכָה יִזְרְעֶאלָה *venire te in Iez-*
reel. hoc est, usq; ad Jezreel. ¶ Et præpo-
sitio אֶל *ad,* vel עַל *super,* sæpe per ellipsin
subintelligitur. Esa. 41. vers. 25. וְיָבֹא
סְגָנִים, pro וְיָבֹא עַל סְגָנִים *& veniet super ma-* E
gnates, sicut super lutum. Psalm. 44. v. 18. *o-*
mne istud בָּאַתְנוּ, pro בָּאָה עָלֵינוּ *venit super nos,*
& non obliti sumus tui. Gen. 43. 18. הוּבָאוּ בֵּית,
Targum אִתַּעֲלוּ לְבֵית *introducti sunt in domum*
Joseph. Jerem. 28. vers. 3. וַיְבִיאֵם בָּבֶל, pro
לְבָבֶל *transtulit ea in Babel.* Esa. 28. vers. 15.
cùm transibit, non יְבוֹאֵנוּ, pro יָבוֹא אֵלֵינוּ *veniat*
ad nos. ¶ 2. cum ב *in.* 2. Reg. 13. vers. 20.
& turmæ Moab יָבֹאוּ בָאָרֶץ *veniebant in terram.*
Gen. 19. v. 8. בָּאוּ בְּצֵל *venerunt in umbram ha-*
bitationis meæ. ¶ 3. cum עִם, vel אֵת *cum.*
Gen. 29. v. 9. *Ecce Rachel filia ejus* בָּאָה עִם הַצֹּאן

veniens cum ovibus. Exod. 1. v. 1. הַבָּאִים *qui*
ingressi sunt in Aegyptum אֵת, Targ. עִם *cum*
Iaacob. Deut. 31. v. 7. *quia tu* תָּבוֹא אֶת־הָעָם
הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ *ingredieris cum populo isto in ter-*
ram: pro אֵת. Targ. habet עִם *cum.*

Usurpatur autem hoc verbum de va-
riis rebus: 1. de שֶׁמֶשׁ *Sole* occidente, qui ve-
speri mare ingredi, in aquas mergi, aut
terram subire videtur, sicut contra inde
egredi (יצא) cum manè oritur. Gen. 28. v.
11. *& pernoctabat ibi, quia* בָא הַשֶּׁמֶשׁ *ingressus*
erat Sol. Targum Hierosolym. טְמַעַת *occide-*
rat. Amos 8. v. 9. וְהֵבֵאתִי הַשֶּׁמֶשׁ *& occidere*
faciam Solem in meridie. Targ. וְאַכְסֵי *& operi-*
am: tegam, occultabo. Græci quoq; Poë-
tæ de Sole dicunt δύειν τὴν γαῖαν. In Scri-
ptura autem, quando additur עַל הָאָרֶץ *su-*
per terram, è contra ortum Solis significat.
¶ 2. de אִשָּׁה *muliere,* ad quam venire ve-
recundè dicitur, qui eam init, seu qui
rem cum ea habet, coit, concumbit: sicut
Græci τὸ βαίνειν, & Latini, inire de anima-
lium coitu usurpant. Gen. 6. v. 4. *Postquam*
יָבֹאוּ אֶל, Targ. עָלְלִין *venirent* vel *irent filij Dei*
ad filias hominis. Gen. 19. v. 31. *& vir non est in*
terra לָבוֹא עָלֵינוּ *ut veniat super nos, juxta viam*
vel *morem universæ terræ.* Psal. 51. v. 2. *Post-*
quam בָּא אֶל־ *venit ad Bersabeam.* Targum
שְׁמַשׁ עִם *concubuit cum Bersabea.* Et phrasis
hæc explicatur, Jud. 15. v. 1. אָבֹאָה אֶל־אִשְׁתִּי
הַחֶדְרָה *veniam ad uxorem meam in cubiculum.*
Targum לְאִדְרוֹן בֵּית מִשְׁכְּבָא *in cubiculum, lo-*
cum concubitus. Latinis inire cubile, est cō-
cumbere. ¶ 3. de יָמִים *diebus,* in quos ve-
nire, aut in quibus processisse dicitur, qui
provectæ est ætatis, qui consenuit. Gen.
24. v. 1. *Abraham erat senex* בָּא בַּיָּמִים *vene-*
rat in dies. Ita de אֲנָשִׁים *viris.* 1. Sam. 17. v.
12. *Et vir ille in diebus Saul senex erat,* בָּא
בַאֲנָשִׁים *venerat in viros.* ¶ 4. de דְּבָרִים *ver-*
bis, sive *dictis,* aut *promissis,* quæ venire di-
cuntur cùm eveniunt aut præstantur,
certa ac rata fiunt. Jerem. 17. vers. 15. *ver-*
bum Domini יָבֹא *veniat, quæso.* 1. Sam. 9. vers.
6. *omne quod loquetur* בּוֹא יָבוֹא *veniendo ve-*
niet: certò eveniet. Targum אִתְקַיָּמָא
אִתְקַיַּם *certo certius est.* Gen. 18. vers. 19.
לְמַעַן הָבִיא *ut adducat Dominus super Abra-*
hamum, omnia quæ locutus est ad illum: hoc
est, evenire sinat, impleat, præstet. Ez.
24. v. 24. *Juxta omne quod fecit, faciatis* בְּבֹאָה
cùm veniet illud: quod scil. prædixi. ¶ 5. de
frugibus & fructibus, qui venire dicuntur,
cùm colliguntur. Hag. 1. v. 6. *Seminastis*
multum, והבא *& intulistis parum.* 2. Sam. 9.
vers. 10. *& coles ipsi terram, tu & filij tui,*
& servi tui, וְהֵבֵאתָ *& inferes, & erit filio*
domini

domini tui panis, ut edat illum. Colliges ex a- A
gro in domum, & erit inde filio Mephi-
boſeth alimentum: ipſe verò Mephibo-
ſeth edet in menſa mea. Hinc תְּבוּאָה *an-
nona*, de quo inter nomina. ¶ 6. de קָהָל *cœ-
tu*, aut עָם *populo*; ad quem venire, eſt cum
eo miſceri, admitti & recipi ad religio-
nem, conjugium, officium publicum, aut
quodcunq; commercium. commercium
habere, utendo ejus jure ac magiſtratu,
contrahendo connubia, ducendo Jſrae-
litidem. Deut. 23. v. 3. *Non* יָבֹא *veniat Am-
monites & Moabites* בִּקְהַל יְהוָה *in cœtum Do-
mini*. hoc eſt, non habebitur pro membro B
cœtus Domini, ut ducat Iſraelitidem.
Quòd autem Ruth Moabitis ducta fuit
ab Jſraelita, id peregrinationi eſt adſcri-
bendum. Ibidem verſ. 2. *Non* יָבֹא *veniat
ſpurius* בִּקְהַל יְהוָה *in cœtum Domini*. Joſ. 23. v.
7. *ut non* בוא *veniatis inter gentes illas*. Targ.
לְאִתְעָרְבָא *miſceamini*. Deut. 7. v. 3. de ſeptem
gentibus dicitur: *non* תִּתְחַתֵּן *affinitatem con-
trahes cum eis: filiam tuam non dabis filio ejus, &
filiam ejus non duces filio tuo*. אסורין לבוא בקהל C
עמוני מואבי ממזר שתוקי שלא נבדקה אמו אסופי
כותי בזמן שלא היה הכותי אצלם כגוי אבל היום
בגוים: 1. Reg. 11. v. 1. *& rex Salomo amabat mu-
lieres alienigenas multas* &c. v. 2. *ex gẽtibus, de
quib. dixerat Dominus ad filios Iſrael, nõ* תָבֹאוּ בָהֶם
veniatis inter eos, & ipſi non יָבֹאוּ בָכֶם *veniãt in-
ter vos*. Targ. תִּתְעָרְבוּן *cõmiſceamini, &* יִתְעָרְבוּן
commiſceantur. ¶ 7. de בְּרִית *fœdere*, in quod
venire, eſt fœdus inire, paciſci. Ier. 34. v.
10. *& audiverunt omnes principes, & omnis po-
pulus, qui* בָּאוּ בַבְּרִית *venerant in fœdus*. hoc D
eſt, fœdus ſeu pactum inierant. Ezech. 16.
v. 8. וָאָבוֹא בִבְרִית אֹתָךְ *& inivi fœdus tecum*.
¶ 8. de אָבוֹת *patribus*, ad quos ire, eſt mori.
Gen. 15. v. 15. תָּבוֹא אֶל־אֲבוֹתֶיךָ *ibis ad patres
tuos*. hoc eſt, morieris, ut majores tui, pla-
cidè. Targ. תִּתְכְּנֵשׁ לְוַת אֲבָהָתָךְ *colligeris ad pa-
tres tuos*. ¶ 9. בָּא *introivit* jungitur verbo
יָצָא *exivit*: & illis duobus verbis ſignifica-
tur publici muneris adminiſtratio, cum
agitur de illis, qui publicum munus ge-
runt: ſumpta metaphora à paſtoribus, E
qui ante gregem domo egrediuntur, & e-
andem ingrediuntur, ut apparet ex Num.
27. v. 16. & 17. *Conſtituat Dominus Deus ſpi-
rituum omnis carnis, virum ſuper cœtum iſtum:
qui* יֵצֵא *egrediatur ante eos, & qui* יָבֹא *ingredia-
tur ante eos, & qui* יוֹצִיאֵם *educat eos, & qui* יְבִיאֵם
*introducat eos: nec ſit cœtus Domini, ut grex, cui
non eſt paſtor*. 2. Paral. 1. v. 10. *Sapientiam &
ſcientiam da mihi* וְאֵצְאָה *ut egrediar ante popu-
lum hunc,* וְאָבוֹאָה *& ingrediar; quis enim judi-
cabit populum tuum magnum?* Deut. 31. v. 2.

Non poſſum amplius לָצֵאת וְלָבוֹא *egredi & ingre-
di*. ¶ Deinde etiam ad privatam vitam
pertinet. Deuter. 28. v. 6. *Benedictus tu*
בְּבֹאֶךָ *in ingredi tuo, & benedictus tu* בְּצֵאתֶךָ *in e-
gredi tuo*. hoc eſt, in toto vitæ curriculo, in
omnibus tuis negociis, actionibus &c.

Nom. בֹּא & בָּא, Fœm. בִּיאָה, Heemant.
מָבוֹא *adventus, introitus, ingreſſus*. Pl. מְבוֹאִים,
Fœm. מְבוֹאוֹת *ingreſſus*. 2. Reg. 13. v. 20. *&
turmæ Moab veniebant* בָּא שָׁנָה, Targ. בְּמֵיעַל
דְּשַׁתָּא *in adventu anni*. hoc eſt, ineunte anno.
ut ב ſubintelligatur. Sed quia בוא *venit*, de
שָׁנָה *anno* nunquam uſurpatur, rectiùs Hi-
eron. *in ipſo anno*: ut ponatur בָּא pro בָּה *in eo
ipſo*, literis א״ה permutatis. ſicut contra בָּה
uſurpatur pro *venit*: Ezech. 14. verſ. 4. בָה
venit in multitudine idolorum ſuorum. ubi in
margine notatur legendum eſſe בָּא *venit*.
Ezech. 8. v. 5. בַּבִּאָה *in ingreſſu*. 1. Paral. 9. v.
19. *cuſtodes* הַמָּבוֹא *introitus*. Qui obſervabant
ne quis ingrederetur. ¶ Porrò מָבוֹא *intro-
itus* de Sole, *occaſus*; locus aut tempus. Lo-
cus, cùm fit mentio ortus. Pſalm. 113. v. 3.
Ab ortu Solis uſq; ad מְבוֹאוֹ *introitum ejus*. Targ.
מַטְמְעֵה *occaſum ejus*. Tempus, Pſalm. 104. v.
19. *Sol novit* מְבוֹאוֹ *introitum ſuum*. Targum
עִדָּן טוּמְעֵה *tempus occaſus ſui*. Ezech. 27. v. 3.
Juxta מְבוֹאוֹת יָם *ingreſſiones maris*. hoc eſt,
loca, ubi congregantur juxta mare, &
ſunt נמלין או חופי אֲנִיוֹת *portus*, ubi congre-
gantur naves.

תְּבוּאָה *fructus* agri & vineæ, quem do-
mum יָבִיאוּ *inferunt* ſeu *colligunt*: ſicut habe-
tur, 2. Sam. 9. v. 10. וְהֵבֵאתָ *& inferes, & erit fi-
lio domini tui cibus*. colliges ex agro domũ.
Num. 18. v. 30. כִּתְבוּאַת גֹּרֶן וְכִתְבוּאַת יָקֶב *ſicut
fructus areæ, & ſicut fructus torcularis*. Iob. 31.
v. 12. *& in omni* תְּבוּאָתִי, Targum אִנְבִּי *fructu
meo eradicabit*. Ac fructus agri comprehen-
dit quinq; ſpecies: חִטָּה *triticum*, שְׂעֹרָה *horde-
um*, שִׁבֹּלֶת שׁוּעָל *ſpicam vulpis*, שִׁיפוֹן, al. סִיפוֹן *a-
venam*, & כֻּסְּמִין *ſpeltas* ſive triticum ſylve-
ſtre. vel duæ ſunt ſpecies primariæ, & חִטָּה
comprehendit ſub ſe כֻּסְּמִין, at שְׂעֹרָה reli-
quas ſpecies minus principales.

Rabb. בִּיאָה, Arab. באה bia *initus*, coitus
non niſi primus. primus mariti cum uxo-
re congreſſus: ut cum dicunt, *tribus rebus
uxor acquiritur*: בְּכֶסֶף בְּבִיאָה וּבִשְׁטָר *argento, coi-
tu & literis* ſeu *ſcheda*. hoc eſt, dote, concu-
bitu, inſtrumento ſeu pacto. ☞ הַבָּא *ven-
turus*. הָעוֹלָם הַבָּה *mundus venturus*, futurum
ſeculum. ☞ בוּאָה *bubo, noctua*.

בוב Inde part. Niphal נָבוּב, pro נָבוּב, punctis
ֻ & ו permutatis, *perforatus, excavatus, cavus,
concavus, vacuus*. Jerem. 52. v. 21. cujuslibet
ex octodecim columnis æneis denſitas,
ſcri-

ſcribitur fuiſſe quatuor digitorum נָבוּב, A
Chald. חֲלִיל *cava.* hoc eſt, columnæ iſtæ intus fuerunt concavæ, non ſolidæ, & æs ipſarum palmi denſitatem habuit. Exod. 27. verſ. 8. & 38. verſ. 7. נְבוּב לֻחֹת, Targum חֲלִיל לוּחִין *vacuum tabulis fecit illud.* LXX. κοῖλον σανιδωτὸν *concavum tabulatum.* de altari ligneo, quod conſtabat quatuor tabulis, quinque cubitos longis, & tres latis, ut eſſet quadratum, & quinque cubitos tam in latitudine, quam in longitudine, tres autem cubitos in altitudine haberet: intus verò erat cavum ad ciſtæ ſimilitudinem: non habebat opercu- B
lum, nec fundum, ſed terrâ implebatur, quando erat ſuper illo in caſtris ſacrificandum. Et illud eſt, quod dicitur, Exod. 20. verſ. 23. *Altare terræ facies mihi, & ſacrificabis ſuper eo.* Iob. 11. verſ. 12. *& vir* נָבוּב *vacuus, cordatus fiet.* hoc eſt, qui eſt abſque omni ſcientia & ſapientia (amens, inſenſatus) tanquam caput ſine cerebro, ille debet erudiri, ac cor, hoc eſt, ſapientiam ſibi comparare. Targ. חֲרִיף יִתְחַכַּם לִבֵּהּ C
acutus, ſapiens fiet cor ejus.

Nom. בָּב, Fœmin. בָּבָה. Chald. בָּבָא. Talmud. בָּבִית *cavitas* aut *foramen oculi* in uvea tunica, per quod tanquam januam aut portam res viſibiles inferuntur: ſicut oculi dicuntur πύλαι *portæ* ſolis. *pupa, pupilla*, niger in oculo circulus foramini reſpondens. In Conſtruct. בָּבַת, & poſteriori ב abjecto, בַּת *pupilla.* Zach. 2. verſ. 8. *Qui tangit vos, tangit* בְּבָבַת עֵינוֹ *in pupilla oculi ſui.* Targum בְּגַלְגַּלֵי עֵינוֹהִי *orbes* ſive *circulos ocu-* D
lorum ſuorum. hoc eſt, ſeipſum lædit. fortiori enim contactu læduntur oculi, aut etiam eruuntur. Pſalm. 17. verſ. 8. *cuſtodi me* כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן *tanquam nigrum pupillæ oculi.* Nihil enim natura magis munivit; quinque nimirum tunicis, palpebris & ſuperciliis: nihil etiam homines carius habent, nihil majori cura & ſtudio cuſtodiunt. Ac idem ſignificant אִישׁוֹן *nigrum*, & בַּת *cavitas*, oculi videlicet pupillam; hoc à figura, illud à colore. Deu- E
ter. 32. verſ. 10. *cuſtodiet eum* כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ *ſicut nigrum oculi ejus.* Targum כְּבָבַת עֵינֵיהוֹן *ſicut cavitatem oculorum ſuorum.* Thren. 2. v. 18. *Nec quieſcat* בַּת עֵינֵךְ *pupilla oculi tui.* Targ. עֵינָךְ מִלְּמִרְמַע *oculus tuus à lachrymando.* Pl. Chald. בָּבִין *pupillæ.* Eccl. 12. verſ. 3. וְהַכּוֹכָבִים *& ſtellæ priusquam obſcurentur.* Targ. וּבָבֵי עֵינָךְ *& pupillæ oculorum tuorum*: quæ ſunt ſtellis ſimiles.

Chald. & Talm. בָּב. Arab. באב & בב beb *oſtium*, foramen januæ, *porta*, janua domus aut urbis. Plur. בָּבִין. Arab. אבואב abuab. Dual. Arab. באבאן bebin *januæ, portæ.* Chald. Targum in 6. Eſther, עַל בָּבָא דְבֵיתֵהּ וּדְמֵהּ יִשְׁתְּפֵךְ *juxta oſtium domus ejus ſanguis ejus effundatur.* ¶ Metaphoricè, Talm. בָּב. Arab. באב beb *capitulum libri*, tractatus. בָּבָא קַמָּא *tractatus prior.* בָּבָא בַתְרָא *tractatus poſterior.* ſicut Grammaticis שַׁעַר *porta*, eſt tractatus, poſitio. ¶ Talm. אַבָּב, eſt אֶל בָּב *ad januam, in janua.* ¶ Arabibus באב אַלְכַבִד *porta hepatis, vena.* באב אלבחר beb albahar *oſtium maris.*

בואב bauvib *pilorus, oſtiarius, janitor, atrienſis.* Plur. בואבין bauvibin *oſtiarij, janitores.* בואבה baviba *janitrix, oſtiaria.* Plural. בואבאת bauvibit *janitrices.* אלבואב והו פם אלמעדה אלספל *pylorus, eſt orificium ventriculi inferius.* Avicen.

Talm. בִּיב *cavitas, foramen, canalis*, aut *oſtium*, per quod effunduntur aquæ, ut in balneis: aut ſordes vel excrementa. *latrina, cloaca, emiſſarium, fiſtula*, occultus aquæ meatus. Plur. בִּיבִין *cloacæ.* In Geneſi majori: *Quod in ædificiis deformitatem pareret, illud in homine venuſtatem conciliat, quod videlicet poſita eſt* בִּיבוֹ עַל פִּתְחוֹ *cloaca ejus ſuper janua ejus.* hoc eſt, חוֹטֶם עַל הַפֶּה *naſus ſuper os.*

Arab. בַּאבַּה *limax, ſaliva.* item, *Papa.*

Talm. בּוּבִית & בָּבוּאָה *imago* quam ſui ipſius quis cernit in aqua, ſicut in alterius pupilla.

בוג Arab. בוגָה buga *lectus.* Plur. בוגַאת buget *lecti.* בוגָה עַלֵי עַגַלָה buga ale agele *lectus ſuper rotis*, currus.

בור Arab. באר *recognovit vigilias.* באיר [illegible] *periens.*

בוז duo ſignificata habet. I. בּוּז & בָּז *deſpexit, contemſit, ſprevit, irriſit.* Prov. 30. v. 17. וְתָבוּז, Targum וְשַׁיְּטַת *& deſpicies ſenectutem matris tuæ.* Conſtruitur cũ ל. Zach. 4. 10. בַּז לְיוֹם *deſpexit diem parvarum.* Targ. בַּסַּר *ſprevit.* pro בָּז per cametz. Eſa. 37. verſ. 22. & 2. Reg. 19. v. 22. בָּזָה לָךְ, eſt benoni, Targ. מְבַסְּרָא עֲלָךְ *deſpicit te* (ſubſannat te) *virgo filia Zion.* Verba Prophetæ ad Sennacherib cũ pudore abeuntem. Prov. 23. v. 22. Abſolutè ponitur: *Nec* תָּבוּז, Targum תְּשׁוּט *deſpicias, cum ſenuerit mater tua.* Semel cum accuſativo. Prov. 1. v. 7. *ſapientiam & diſciplinam ſtulti* בָּזוּ *contemſerunt.*

Nom. בּוּז, Fœmin. בּוּזָה *deſpectus, contemtus, irriſio, opprobrium.* Geneſ. 38. verſ. 23. *Ne forte fiamus* לָבוּז, Targum לְחוּךְ *in riſum.* LXX. καταγελασθῶμεν *derideamur.*

II. Syr. בּוּז, idem quod בָּזַז, *diripuit.* Matth. 12. verſ. 29.

v. 29. *& arma ejus* יָבוֹז *diripiet.* A

Arab. בּאז bisi *falco, accipiter*, & id genus aves rapaces, quibus aliæ aves venantur. Plur. בִּזָאן bisen *falcones.* ⁂ בִּיאַזִי biezi, Persicè באזייר bizair *falconarius, accipitrarius, auceps.* Plural. בִּיאַזִיין biezijn, Persicè באויירן *accipitrarij, falconarij.* ⁂ שבר באזי *rete falconarij.*

ביזא & בוזי *Geminorum signum* in Zodiaco. ⁂ בַּזְבוּזָה bazboza *motacilla.* ⁂ בִּזְבִיזָה bizbiza *fœniculum.*

בוך Inde Niphal, נָבוֹךְ *intricatus, perplexus, turbatus, confusus fuit.* turbatur autem quispiam, cum mente sua ita confunditur, ut, sibi quid faciendum, nesciat. Ioel. 1. vers. B
18. נָבוֹכוּ, Targum מִתְעַרְבְּלָן *perplexi sunt greges armentorum.* hoc est, oberrant in sylvis & desertis, nesciunt quo se convertant. Lxx. πλανῶνται *errant.* Hieronymus, *mugierunt* : [redacted]. Esther 3. vers. 15. *& urbs Susan* נָבוֹכָה *perplexa fuit.* Exod. 14. vers. 3. נְבֻכִים, Targum מִתְעַרְבְּלִין *intricati sunt in terra*; conclusi sunt in deserto, nesciunt inde exire, nesciunt quid agant. pro נְבוֹכִים punctis ו & ו permutatis. C

Nom. מְבוּכָה *intricatio, perplexitas, dubium.* Esa. 22. vers. 5. *Quia dies tumultus & conculcationis,* וּמְבוּכָה *& perplexitatis.* Hieron. *& fletuum.* deduxit à בָּכָה *flevit.* Hosiander non correxit. Sic Micheæ 7 vers. 4. *& nunc erit* מְבוּכָתָם *perplexitas ipsorum.* Lxx. κλαυθμοὶ αὐτῶν *fletus ipsorum.* Hieron. *vastitas ipsorum.* Plur. Rabbin. מְבוּכוֹת *dubia, dubitationes.* זֶה מְבוּכָה גְּדוֹלָה בֵּין הַחֲכָמִים *hoc est dubium magnum inter sapientes.* ¶ נָבוֹךְ *dubius.* Plur. נְבוֹכִים, Fœm. נְבוֹכוֹת *dubia, perplexa, intricata, obscura.* מוֹרֵה נְבוֹכִים *doctor* D *perplexorum*: Liber, quem Rabbi doctor justitiæ de rebus obscuris edidit.

בַּיָּכָה *loquax, vociferans*, quid loquatur, nescia.

Arab. מַבָּךְ *mortale peccatum.*

בול tria significata habet. I. בּוּל, idem quod נָבַל, *emarcuit.* Inde Hiphil. הֵבִיל *emarcuit*, absolutè. Esa. 64. vers. 5. וַנָּבֶל *& emarcuimus sicut folium nos omnes.* Targum וּנְתַרְנָא *&* E *defluximus.*

בּוּל *germen, fructus*: in יָבַל habes.

II. Arab. בָּאל *profuit, utilis fuit.* Matth. 22. v. 16. ולא תבאלי באחר *nec utilitatem habes in uno.* h.e. non curas quenquam. Matth. 20. v. 6. מא באלכם *quid prodest vobis?*

בָּאל bil *notitia.*

III. בול bul, & באל bil *minxit, urinavit.* Avic. מן יבול פי אלפראש *qui mingit in lecto.* באול bevel *perminxit alterum.* מבאול mebivil *mingens.* Plur. מבאויל mebivil *mingentes.*

A בולה beule *urina.* Plur. בול beul, & בולאת beulit *urinæ.*

מבואלה mabuela *vesica urinæ.* Plural. מבואלאת mebuelit *vesicæ.*

בום quatuor significata habet. I. בָּמָה *altitudo, celsitudo, excelsitas, eminentia*, sublimitas rei cujuscunque. Plur. בָּמוֹת, Chald. בָּמָן *altitudines, eminentiæ.* Psalm. 18. v. 34. *& super* בָּמוֹתַי *altitudines meas collocabit me.* h.e. in locis altioribus, quam ut hostes eo possint pertingere, & ubi tutus persistā. Targ. בֵּית תוּקְפִּי *locum roboris mei.* Deut. 32. vers. 13. B *& invexit eum super* בָּמֳתֵי אָרֶץ *altitudines terræ.* montes altissimos. h.e. in terram Chanaan, quæ est orbis habitabilis medium, & reliquis terris eminentior. Targum תוּקְפֵּי אַרְעָא *robora terræ.* Amos 4. v. 13. *Calcans super* בָּמֳתֵי־אָרֶץ *excelsa terræ.* h.e. montes altissimos. Hos Deus conculcat & disijcit in terræ motu, aëre incluso ipsos rumpente. Mich. 1. vers. 3. *& calcabit super* בָּמֳתֵי אָרֶץ *excelsa terræ.* Ezech. 36. v. 2. בָּמוֹת עוֹלָם, Targ. בָּמַת עָלַם *excelsa mundi facta sunt* C *nobis in hæreditatem.* Sic vocantur montes Jsrael, propterea quod terra Jsrael sit eminentior omnibus terris, sicq; eminentia ac decus mundi. Iob. 9. v. 8. *& incedens super* בָּמֳתֵי־יָם *altitudines maris.* hoc est, fluctus, undas. Targ. רוּם תְּקוֹף יַמָּא *altitudinem roboris maris.* Esa. 14. v. 14. *Ascendam super* בָּמֳתֵי עָב *excelsa nubis*, sive altitudines nubium. hoc est, cœlum, quod est supra nubes. in quibus locis ו in ֳ mutatur, facilioris ponunciationis gratia: quia jod D plur. masculinum etiam in Regimine assumtum auget numerum syllabarum. Deuter. 33. v. ultim. *& tu super* בָּמוֹתֵימוֹ *excelsa eorum calcabis.* Targ. פְּרִיקֵי צַוְארֵי מַלְכֵיהוֹן *nodos cervicum regum ipsorum.* Jerem. 26. v. 18. & Mich. 3. vers. 12. *& mons domus* seu *templi erit* לְבָמוֹת יָעַר *in altitudines sylvæ.* hoc est, in sylvam altissimam. Targum לְחִישַׁת חֻרְשָׁא *in silentia sylvæ*, vel *in arundinetū saltus.*

II. בָּמָה, Chald. בָּמָא, Rabbin. בִּימָה, βῆμα E *excelsum*, ædificium quodcunque à terra exaltatum, aut in loco excellentiori positum extructumve: cujusmodi sunt, 1. βωμὸς *collis altus, ara* aut *altare*, in quo sacrificabatur, & quod gentes solebant extruere in collibus, & sub arboribus viridibus; sicut describitur, Ezech. 20. vers. 28. *& videbant omnem* גִּבְעָה רָמָה *collem altum, & omnem arborem densam, & sacrificabant ibi sacrificia sua, &c.* versic. 29. *Et dicebam ad eos: quid est* הַבָּמָה *altum illud, quo itis? & vocatum est nomen illius* בָּמָה, Targum

בָּמָתָא *Excelſum, ad hunc uſque diem.* q. d. A
quis juſſit vos extruere aras, & idolis more gentium ſacrificare? 1. Reg. 3. verſ. 4. *Quia erat* הַבָּמָה הַגְּדוֹלָה *excelſum magnum.* In Gebeona erat excelſum, quod alia excellebat: quia ibi erat altare à Bezaliele factum, & à Moſe collocatum in Silo: vaſtata fuit Silo, & translatum fuit in Nob: vaſtata eſt Nob tempore Saulis, & pervenit in Gibeon. Jerem. 48. verſ. 35. *Excindam omnem* מַעֲלֶה בָמָה *offerentem (in) excelſo.* Targum מְקָרֵב קָרְבַּן עַל בָּמְתָא *offerentem munus ſuper altari.* Ezech. 16. v.
16. *& accipiebas de veſtibus tuis, & faciebas* B
tibi בָּמוֹת טְלֻאוֹת *excelſa maculoſa.* hoc eſt, ex veſtibus diverſicoloribus, unà altari inſtratis, confeciſti excelſa ſeu aras. ¶ 2. *ſacellum, delubrum,* ſeu domus dijs conſecrata, & in edito monte aut colle extructa, ubi ſacri conventus fiebant. 1. Sam. 9. verſ. 12. *quia* זֶבַח *ſacrificium eſt hodie populo.* בַּבָּמָה *in excelſo.* Targ. בְּבֵית אַסְחָרוּתָא *in domo convivij.* Ex ſacrificiorum enim
pacificorum, poſtquam adipem adole- C
verant & ſanguinem ſparſerant, carne parabant convivium in domo excelſa ad id conſtructa: quo fruebantur & exhilarabantur omnes urbis incolæ, ut ex illa narratione apparet. Fuerunt autem & aræ, & his adjuncta ſacella in locis editioribus, vetita quidem in Lege, ſed conceſſa toto iſto tempore, quod inter tabernaculum Siloh deſtructum, & templum Salomonis extructum interceſſit,
ut quicunque vellet, ædificaret aram, & D
ſacrificia pacificorum offerret, atque ex his epulas cum ſuis inſtitueret. Ita legitur Samuel ædificaſſe altare in Ramatha, ubi domicilium habebat. 1. Sam. 7. verſ. ultimo, poſtquam à Philiſtæis capta fuit arca: quæ in Silo 389. & antea in Gilgal 14. annos fuerat in tabernaculo teſtimonij. Poſtquam verò extructum fuit templum à Salomone, aræ & ſacella iſta fuerunt prohibita, & pau-
latim à piis regibus everſa ac ſublata. E
¶ 3. ædificium ſepulchro alicujus impoſitum, *monimentum, epitaphium, tumulus:* tumens tellus. Eſa. 53. verſ. 9. *& dedit cum impijs ſepulchrum ſuum, & cum divite* בְּמֹתָיו *excelſa ſua.* hoc eſt, monumenta ſua. pro בָּמוֹתָיו, mutato י in ſcheva, præter morem: ideo in margine Maſoritæ annotant, non extare ſimile (quod ſcil. ſcheva habeat) & vaf quieſcens deficere. Idem igitur ſunt קֶבֶר *ſepulchrum,* & בָּמוֹת *monumenta.* Hieron. *& divitem pro*

A *morte ſua.* accepit pro מָוֶת *mors.* ¶ 4. Syr. & Arab. בִּים. Fœm. Talm. בִּימָה. Chald. בִּימָא. Arab. בּוּמָה, βῆμα, locus editior, unde ſermo ad populum habetur in concione aut judicio, *ſuggeſtum, pulpitum, tribunal, judicis ſedes editior.* Matth. 27. verſ. 19. *ſedente eo ſuper τοῦ βήματος,* Syr. בִּים *tribunali.* Rom. 14. v. 10. *coram* בִּים *tribunali Chriſti.* Talm. *Pharao adduxit Moſen* לְבִימָה *ad tribunal, ut occideret eum.* Item במוצאי שביעית עושין לו בִּימָה שֶׁל עֵץ בָּעֲזָרָה והוא יושב עליה: *in exitu anni ſeptimi faciebant ipſi ſuggeſtum ligneum, & ſedebat ſuper eo.* Tempore regum,
B ſeptimo quoque anno exeunte, in anno remiſſionis, in feſto tabernaculorum, primo ejus die, buccinis convocabatur populus in tota Jeruſalem: ומביאין בימה גדולה והיא של עץ ומעמידים אותה באמצע עזרת נשים והמלך עולה ויושב עליו כדי שישמעו קריאתו: atrium autem mulierum erat capaciſſimum. Rex autem ipſe legebat non quidem univerſam legem, ſed præcipua quædam capita ex Deuteronomio.

C **בון** duo ſignificata habet. I. בּוּן & בִּין. Arab. באן bin *intellexit, expendit, dijudicavit.* Deut. 32. verſ. 7. בִּינוּ *intelligite annos ætatis & ætatis.* Targum אִסְתַּכָּלוּ *conſiderate.* Pſalm. 139. verſ. 2. בַּנְתָּה *intellexiſti cogitationem meam.* Jerem. 49. verſ. 7. *periyt conſilium* מִבָּנִים *ab intelligentibus.* Arab. Act. 35. verſ. 7. ובאן *& intellexit cœtus Judæorum.* Niphal. נָבוֹן *intelligens factus eſt, intellectu præditus fuit.* Eſa. 10. verſ. 13. *quia* נְבֻנוֹתִי *intelligentia præditus fui.*
D Piel. בּוֹנֵן *intelligentem reddidit.* Deut. 32. v. 10. יְבוֹנְנֵהוּ *intelligentem reddet eum.* Targum אַלְפִּנּוּן פִּתְגָמֵי אוֹרַיְתָא *docuit eos verba Legis.* Alc. 2. אַדְעַ לְנַא רַבַּךְ יְבַיִן לְנַא מַא הִי *ora pro nobis dominum tuum, ut erudiat nos, quid ſit.*

Hiphil. הֵבִין *intelligentem fecit, erudijt.* abſolutè, *intellexit, dijudicavit.* ¶ Variè autem conſtruitur. 1. abſolutè ponitur. 1. Sam. 3. verſ. 8. וַיָּבֶן, Targum וְסַבַר *& intellexit Eli, quod Dominus vocaret puerum.* Pſalm. 58. verſ. 10. *Priusquam* יָבִינוּ *intelligant ollæ veſtræ* אָטָד *rhamnum.* hoc eſt, priuſquam ſentiant calorem rhamni ardentis ſub illis. ¶ 2. cum את accuſativi articulo. Pſalm. 92. verſ. 7. *& ſtultus non* יָבִין אֶת־זֹאת *intelliget iſtud.* Eſa. 28. verſ. 9. וְאֶת־מִי יָבִין שְׁמוּעָה *& quem faciet intelligere rumorem.* Nehem. 8. verſ. 7. *Et Levitæ* מְבִינִים אֶת־הָעָם לַתּוֹרָה *erudientes populum de Lege.* Sæpe autem hic articulus per ellipſin intelligitur. Iob. 28. verſ. 23. *Deus* הֵבִין דַּרְכָּהּ *intellexit viam ejus.* Pſal. 119. v.

119. verſ. 125. הֲבִינֵנִי *erudi me, ut custodiam legem tuam.* ¶ 3. cum אֶל *ad*, עַל *ſuper*, vel ל *ad.* Pſalm. 28. verſ. 5. *quia non* יָבִינוּ אֶל *intelligent ſuper operibus Dei*, וְאֶל פְּעֻלַּת *& ſuper opere manuum ejus.* Deuter. 32. verſ. 29. יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם *intelligent ſuper noviſſimo ſuo.* Dan. 11. verſ. 37. וְעַל־כָּל אֱלוֹהַּ לֹא יָבִין *& ſuper omni deo non intelliget.* ¶ 4. Cum ב *in.* Dan. 1. verſ. 17. *& Daniel* הֵבִין בְּכָל חָזוֹן *intellexit in omni viſione.* hoc eſt, peritus fuit. 1. Paral. 25. verſ. 7. *omnis* הַמֵּבִין *intelligens:* peritus muſices. Sequitur verſ. 8. מֵבִין עִם־תַּלְמִיד *faciens intelligere cum diſcipulo.* HITphael. הִתְבּוֹנֵן, Chald. אִתְבִּין *perpendit, intelligere ſtuduit, conatus eſt.* conſideravit. Eſa. 52. verſ. 15. *& qui non audiverunt*, הִתְבּוֹנָנוּ *intelligere ſtuduerunt.* Targum אִסְתַּכָּלוּ *conſiderârunt.* Pſalm. 37. verſ. 9. וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ *& conſiderabis locum ejus, & non eſt.* Pſalm. 139. verſ. 2. בַּנְתָּה לְרֵעִי *intellexiſti ſuper cogitationem meã è longinquo.* Targum אִתְבַּיַּנְתָּ לְחַבְרוּתִי *intellexiſti ſocietatem meam in eccleſia de longè.* Pſ. 33. v. 15. הַמֵּבִין אֶל־כָּל, Targum מִתְבַּיַּן לְכָל *intelligens ſuper omnia opera ipſorum.* ita in אמ״ת uſurpatur.

NOM. נָבוֹן & בֵּן *intelligens, peritus.* PLur. נְבוֹנִים & בָּנִים *intelligentes, periti.* Jerem. 49. v. 7. *Periyt conſilium* מִבָּנִים *ab intelligentibus.*

בִּינָה, Chal. בּוּנְיָא, & בִּינָא, & בִּינְתָא. HEEm. תְּבוּנָה. Rabbin. הֲבָנָה *intelligentia, prudentia:* de eo quod quis non didicit. PLural. בִּינוֹת. HEEm. תְּבוּנוֹת *intelligentiæ.* Hoſ. 13. verſ. 2. *Fecerunt ſibi idolum ex argento* כִּתְבוּנָם *juxta intelligentiam ſuam.* pro כִּתְבוּנָתָם, Targ. כִּדְמוּתְהוֹן *ad ſimilitudinem ſuam.* quaſi eſſet à תְּמוּנָה *ſimilitudo:* unde & LXX. κατ' εἰκόνα εἰδώλων *ſecundum imaginem idolorum.*

בֵּין, conſtruct. בֵּין, & aſſumpto ו vel י plural. בֵּינוֹת & בֵּינֵי, Chald. בֵּינַת. Syr. בֵּינָת. Arab. בין bein *inter, intra, in.* Geneſ. 15. verſ. 17. *Qui tranſiit* בֵּין הַגְּזָרִים *inter partes illas.* Gen. 26. verſ. 28. *Sit quæſo juramentum* בֵּינוֹתֵינוּ בֵּינֵינוּ וּבֵינֶךָ *inter nos, inter nos & inter te.* prius eſt generale, quod diſtribuitur in duo ſequentia. Targum בֵּין אֲבָהָתָנָא *inter patres noſtros.* Geneſ. 3. verſ. 15. *& inimicitias ponam* בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זַרְעֲךָ וּבֵין זַרְעָהּ *inter te & mulierem, & ſemen tuum & ſemen illius.* ¶ Si verò aliæ præpoſitiones, ut אֶל, vel מ, vel ב particulæ בֵּין præponantur, tunc nominis ſignificationem habet, idem valens quod תָּוֶךְ *medium.* Ezech. 19. verſ. 11. עַל בֵּין עֲבֹתִים *ad medium frondium.* Pſalm. 104. v. 12. מִבֵּין עֳפָאיִם *è medio frondium da-*

bunt vocem. Eſa. 44. verſ. 4. *& germinabunt* בְּבֵין חָצִיר *in medio graminis.* Num. 7. verſ. 89. מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים *è medio duorum Cherubim.* Et inſuper ל ſubjicitur, ſicq; immediatè & בֵּין ל conjunguntur. Ezech. 10. v. 2. אֶל־בֵּינוֹת לַגַּלְגַּל *ad medium rotæ.* ibidem v. 6. מִבֵּינוֹת לַגַּלְגַּל *è medio rotæ.* Quando duas res diſtinguit; vel geminatur: ut, Geneſ. 1. verſ. 4. *Diviſit Deus* בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ *inter lucem & inter caliginem.* Levit. 10. verſ. 10. בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר *inter ſanctum & profanum, inter pollutum & mundum.* Vel ſecundo loco ל uſurpatur: ut, Geneſ. 1. verſ. 6. *& dividat* בֵּין מַיִם לָמָיִם *inter aquas ad aquas.* Ezech. 44. v. 23. בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל *inter ſanctum & profanum.* Deut. 17. verſ. 8. בֵּין־דָּם לְדָם בֵּין־דִּין לְדִין וּבֵין נֶגַע לָנֶגַע *inter ſanguinem & ſanguinem, inter judicium & judicium, & inter plagam & plagam.* ¶ Rabb. geminatũ ſine ו copula, valet *ſive:* ut, בֵּין אִישׁ בֵּין אִשָּׁה *ſive vir, ſive mulier.* ¶ בְּבֵין *intra.* ¶ Syr. בֵּינַת הָלֵין *interea* ¶ בֵּינַיִם *medietas inter duo.* unde Goliath Philiſtæus, qui quotidie ad duellium prodiens, medio inter duas acies Jſraelitarum & Philiſtæorum conſiſtebat, אִישׁ הַבֵּינַיִם *vir medietatis.* 1. Sam. 17. verſ. 4. dicitur. Targ. מִבֵּינֵיהוֹן *ex medio ipſorum.* LXX. δυνατὸς *potens.*

Rabb. בֵּינוֹנִי *medius, mediocris, communis;* Fœm. בֵּינוֹנִית *media.* PLur. בֵּינוֹנִיוֹת *mediæ, mediocres.* ¶ Grammaticis, בֵּינוֹנִי medium inter præteritum & futurum tempus, *participium præſens.* ¶ Talm. בֵּינְתַיִם *tempus inter anni initium, & diem propitiationis medium.*

בַּיִן *haſta, lancea.*

II. Arab. בַּיַּן *declaravit, legit declarando, oſtendit, demonſtravit, illuſtravit, gloſſavit, interpretatus eſt, approbavit.* Actor. 34. verſ. 5. יְבַיֵּן *erudiebat eos ex ſcriptis:* demonſtrabat illis. Euclid. וְדָלֵךְ מָא אַרַדְנָא אַן נְבַיִּן *& hoc eſt, quod volumus demonſtrare.* 2. Timoth. 1. v. 10. וּבַיַּן *& patefecit vitam.* Alcor. לִיבַיִּן לַהֻם *ut declaret illis.* PAſiv. תבין, & אתבין atbaian *declaratus, patefactus fuit, innotuit, inclaruit, legibilis fuit.* Actor. 6. verſic. 10. וַלְיַתְבַּיַּן *& exploratum ſit vobis.* 1. Iohan. 3. verſ. 10. *In hoc* תתבין *manifeſti ſunt filij Dei.*

NOM. ביאן beien *claritas, declaratio, intelligentia.* PLural. ביאנאת beienit *declarationes.* Alcor. 2. בַּיִּנַאת *intelligentiæ.* ❧ תביאן מַבִּאֵן tebiin *declaratio.* ❧ mubeien *declarator, legibilis.* ❧ מבינאת *mediatores, teſtes.*

בּוּם tria ſignificata habet. I. בַּם & בּוּם. Piel. בּוֹסֵס. Hiphil. הֵבִים *calcavit, concul-*

cavit,

cavit, protrivit, pessundedit. CAL. Esa. 14. A
vers. 25. *& super montibus meis* אֲבוּסֶנּוּ. Targum אֲרוּשְׁשִׁנֵּהּ *conculcabo eum*. PIEL. Esa. 63. vers. 18. *Adversarij nostri* בּוֹסְסוּ, Targ. רְשִׁישׁוּ *conculcârunt Sanctuarium tuum*. Jerem. 12. vers. 10. בֹּסְסוּ *conculcârunt agellum meum*. HIPHIL. Esa. 14. vers. 19. *Sicut cadaver* מוּבָס, Targum מְרַשְׁרַשׁ *conculcatum*. Esa. 63. vers. 6. וְאָבוּס *& conculcabo populos in ira mea*. Volutabo in sanguine, & calcabo pedibus. HITPH. הִתְבּוֹסֵס *conculcavit seipsum*. Ezech. 16. v. 6. *& vidi te* מִתְבּוֹסֶסֶת *conculcantem teipsum in sanguinibus tuis*.

NOM. HEEMANT. מְבוּסָה & תְּבוּסָה, B
Chald. תְּבוּסָא *calcatio, conculcatio, mixtio*.
Rabb. בִּיסָן *lutum*, quod calcatur.

II. בּוּס *calcavit*, per metalepsin *subegit, subjecit, vicit, oppressit*. Psalm. 44. vers. 6. *In nomine tuo* נָבוּס *calcabimus insurgentes adversum nos*. Targum נִכְבּשׁ *subigemus*: nobis subjiciemus. Psalm. 60. vers. ult. *& ipse* יָבוּס *calcabit inimicos nostros*. Targum יִכְבּשׁ *subiget*: opprimet.

III. בּוּס. Piel בּוֹסֵס *calcavit* sive *proculcavit*, metaphoricè significat *neglexit, contemsit, sprevit, contumelia affecit, contumeliosè tractavit*. C
CAL. Proverb. 27. vers. 7. *Anima satura* תָּבוּס *conculcabit favum*. scil. præ fastidio & contemtu, contemnet tanquam amarum, quod est dulcissimum. Targ. דָּיְשָׁא *conculcat*. LXX. ἐμπαίζει *illudit*. PIEL. Amos 5. v. 11. יַעַן בּוֹשַׁסְכֶם *propter conculcare vos pauperem*. propterea quod contumelia & injuria afficitis pauperem. Targum בִּמְבוּזְכוֹן *in spernere vos*. pro בּוֹסַסְכֶם, literis ש ס permutatis: sicut interdum ס ש permutantur: aut est compositum ex בּוּס *conculcavit*, & בּוֹשׁ *pudefactus fuit*. D

בוע duo significata habet. I. Chald. בְּעָא & בּוּעַ *vociferatus est* præ gaudio, *gavisus, lætatus fuit*: sicut Græcis βοάω. Esa. 12. vers. 6. צַהֲלִי *hinni & exulta habitatrix Zion*. Targum בּוּעִי *gaude*. Esa. 29. v. 19. *& in Sancto Israelis* יָגִילוּ *exultabunt*. Targ. יִבְעוּן *lætabuntur*.

NOM. בְּעוּ, בִּיעַ, & בִּיעָא, & בּוּעָא *lætitia, gaudium*. E

II. Arab. בַּע & באע bi, & אבאע abi *vendidit*. Psalm. 44. vers. 13. בעת שעבך בלא חמן *vendidisti populum tuum absque precio*. Hebr. 12. v. 16. *qui* אבאע *vendidit primogenituram suam*. יבאע *vendetur*. Matth. 10. vers. 29. אליס עצפוראן יבאעאן בפלס *nonne duo passeres venduntur asse?* Marci 11. vers. 15. *& sedilia* באעה אלחמאם *vendentium columbas subvertit*. Act. 7. vers. 9. ובאעוה *& vendiderunt eum in Aegyptum*. Matth. 26. v. 9. *ut* יבאע *venderetur illud unguentum*. באע שרב bi scharab *vendidit vinum*: cauponatus est. ¶ אבתאע abati *emit, comparavit*. Matth. 27. v. 7. ואבתאעוא *& emerunt agrum figuli*. Marc. 6. vers. 36. ליבתאעוא *ut emant sibi panem*. Ibidem vers. 37. ונבתאע *Ibimus & ememus panem*. 1. Cor. 7. v. 23. אבתאעכם *comparavit vos precio*.

NOM. בִּיעָה baia *taberna*, ubi quid venditur: item *Synagoga, templum, ecclesia, cætus*. PLUR. ביעאת baiat *tabernæ*. Matth. 18. vers. 17. *dic* אלביעה *ecclesiæ*. Psalm. 93. vers. 5. לביתך *templo tuo convenit sanctitas*. באע *venditor, mercator*. Fœm. ביאעה *venditrix*. חבאע taba *monopolium*. ביע *forum*.

באע ba *passus*, mensura quinque pedum. PLUR. אבואע abava *passus*.

בוץ Inde בּוּץ Hebr. Chald. & Syr. *byssus*, genus lini optimi, tenuissimi, mollissimi & candidissimi: quod tantùm in Ægypto, præsertim circa oppidum Sombat, seritur. ac copiosè provenit, indeque per totum orbem distrahitur, & ex eo vestes, præsertim sacræ, vela & conopea sive retia conficiuntur. ac nomen habet à colore, quod sit albissimum. Esther 8. v. 15. *& involucrum* בּוּץ *byssi*. 1. Paral. 4. *Domus* עֲבֹדַת הַבֻּץ *operationis lini*. domus, in qua operabantur linum, & texebant cortinas pro domo sanctuarij. Chald. Gen. 41. v. 42. *vestes* שֵׁשׁ, Targum דְּבוּץ *byssi*. Exod. 28. v. 42. *Tunica* בַּד, Targum דְּבוּצָא *lini*. Ezech. 44. vers. 18. *Mitræ* פִּשְׁתִּים, Targ. דְּבוּץ *lineæ erant in capitibus ipsorum*. Esa. 43. vers. 17. כַּפִּשְׁתָּה, Targ. כְּבוּצִין *sicut lina extincti sunt*. Syr. Luc. 16. vers. 19. *induebat* בּוּצָא *byssum*.

בֵּיצִים, Chald. בִּיעִין, literis ע צ permutatis, *ova*: à colore albo. Deut. 22. vers. 6. *pullos aut* בֵּיצִים, Targum בִּיעִין *ova*. Esa. 59. v. 5. בֵּיצֵי צִפְעוֹנִי *ova aspidis ruperunt, & telas aranei texent: comedens* מִבֵּיצֵיהֶם *ex ovis eorum, morietur: & si compressum fuerit, erumpet basiliscus*. Ovum aspidis pede compressum rumpitur, & exit sive prodit aspis prementem interimens: sic qui associat se impijs, in omnibus rebus, quibus illis associatur, ab ipsis interficietur. Esa. 10. vers. 14. בֵּיצִים עֲזוּבוֹת, Targum בִּיעִין שְׁבִיקִין *ova derelicta*. ¶ Rabbin. בֵּיצָה. Chald. בֵּיעָא. Arab. בִּיצָה baidâ, litera צ cum punctulo ut ד profertur: *ovum, & testiculus*, ovo persimilis. PLUR. בֵּיצוֹת. Arab. בִּיץ baid *ova, testiculi*. Inde Tomus librorum Talmudicorum inscribitur, בֵּיצָה *ovum*, ab exordio, seu prima ejus voce. Rabb. בֵּיצַת הַשְּׁלוּקָה

הַשְּׁלוּקָה *ovum lixum*. Arab. ביצה אלעש baida alosch *ovum nidi*, nidale. A

באץ bid *ova peperit*.

Deinde, Arab. ביץ baiad *albuit, albatus fuit*. Psalm. 51. vers. 9. *Lava me* פאביץ מתל אלתלג *& albabor sicut nix*. ¶ בוץ baiad, & אביץ abiad *albavit, dealbavit*, parietem aut quodvis aliud. Marc. 9. v. 3. אלדי לא יקדר מביץ עלי אלארץ אן יביץ כדלך *quas non potest fullo super terra albare ita*. יְבַיץ *albificabit*.

אביץ abiad *albus, candidus*. ✠ ביאץ baiad *albedo, cerussa*: est calx uda, qua dealbatur paries. ביאץ אלביץ *albumen ovi*. ✠ מבַיץ mubaiad *dealbatus, cerussatus*. B ✠ תבייץ tabijd *dealbatio*, & *tectorium*, sive calx parieti inducta. Item *pallor*. Plur. תביייצאת tabiidit *dealbationes*. ✠ ביצה *galea*.

בוק בוק & בָק *vacuavit, evacuavit* spoliando & diripiendo, ut cum בָּקַק conveniat. Nahum. 2. vers. 10. בּוּקָה וּמְבוּקָה *vacuata & evacuata*. Targum בְּזִיזָא וּמִתְבַּזְזָא *spoliata & direpta*. utrumque est Paul, prius Cal, posterius Hiphil. sed scribitur מְבוּקָה, pro מוּבָקָה, ob correspondentiam. vel est nomen, *evacuatio*. Niphal נָבוֹק *evacuatus fuit*. Esa. 24. vers. 3. הִבּוֹק תִּבּוֹק *evacuando evacuabitur terra*. C

Rabbin. אֲבַקָא *omne vacuum & perforatum*, in quod aliud quippiam inseritur; *foramen postis*, in quod inseritur cardo januæ.

אֲבִיק שֶׁל מֶרְחָץ, Arab. אלאנביק *alembicum*, foramen per quod aquæ ex balneo effluunt; vel etiam *fistula* sive *canna*, per quam aquæ influunt in balneum. D

Arab. בוק & בָק *tuba, lituus*. Pl. אבואק abuac *tubæ*. ✠ Matth. 6. vers. 2. *Nec* תצרב קדאמך באלבוק *canas ante te tuba*. ✠ בואק bavac *tubicen*. ✠ בוק bavac *tuba cecinit*. Matth. 6. *ne* תבוק *tuba canas ante te*.

בקא baca *culex*. Pl. בַק *culices*.

בור Inde בּוֹר *fovea* variè accepta: 1. בּוֹר & בְּאֵר, א pro ו, Chald. & Syr. בֵּיר. Arab. ביר bir *fossa, fovea*, in qua aquæ pluviæ colliguntur, modò aquis plena, modò exhausta; *cisterna*, aquæ pluviæ receptaculum intra terram. Plur. בֹּארוֹת & בּוֹרוֹת, Chald. בֵּירִין. Arab. אביאר *cisternæ*. Sing. Levit. 11. vers. 36. *Verùm fons* ובור, Targ. וְגוּב *& cisterna, collectio aquarum*. Gen. 37. v. 24. *& projiciebant ipsum* הַבֹּרָה, Targ. לְגוּבָּא *in cisternam*: וְהַבּוֹר, Targum וְגוּבָּא *& cisterna erat vacua*: nullæ inerant aquæ. Proverb. 5. vers. 15. *Bibe aquam* מִבּוֹרֶךָ, Targum מִן גּוּבָּךְ *ex cisterna tua, & fluenta ex medio* בְּאֵרֶךָ, Targum בֵּירָךְ *putei tui*. ubi discrimen inter בור *cisternam*, aquæ pluviæ receptaculum, & inter באר *puteum*, cujus aquæ scaturiunt & promanant, indicatur. Esa. 51. vers. 1. *Respicite ad Petram unde excisi estis, & ad cavernam* בּוֹר *foveæ, ex qua eruti estis*. Petram vocat Abrahamum; & foveam, uterum Saræ. 2. Sam. 23. vers. 20. *Et percussit leonem in medio* הַבּאֵר *cisternæ*. 2. Reg. 18. vers. 31. *& bibite quilibet aquas* בֹּרוֹ *cisternæ suæ*. quæ sunt extra urbem in hortis. Jerem. 6. vers. 7. *Sicut eructat* בַּיִר, Targum גוב *cisterna aquas suas: ita scaturit malicia ejus*. sicut aquæ putei scaturiunt semper & indesinenter, ita malicia ejus augetur & innovatur. Ex quo tamen loco בַּיִר, idem cum בְּאֵר esse apparet. Plural. Deuteron. 6. vers. 11. וּבֹרוֹת, Targum וְגוּבִין *& cisternas, quas non fodistis*. Jerem. 2. vers. 13. *ut excindant* בֹּארוֹת, Targum גּוּבִין *cisternas fractas, quæ non continere possunt aquas*. ex cisternis ruptis aqua egreditur, sicut ingressa est, & fallit opinionem hominum. Arab. in Geographia: ביר עמיקה ואליהא תצב מיאה אלאמטאר *cisterna profunda, & in illam effunduntur aquæ pluviarum*. ביר אשפן bir aschefen *sentina navis*.

בור bur. Syr. בָּאִיר & בָּיִר *fossa puteorum*, terra inculta, ager puteosus, qui non colitur. ✠ Syr. בָּאִירוּת *sterilitas*. ✠ Arab. אתבור atbavar *sterilem effecit*. ¶ 2. בור *fovea* ad id effossa, ut in eam incidant & capiantur feræ: qua in Sacris literis, *insidiæ, periculum, miseria, pernicies, exitium* significantur. Psalm. 7. vers. 16. *Fodit* בּוֹר, Targum שׁוּחַ *foveam, & effodit eam, & incidit in eam*. q. d. mihi struxit insidias, mihique paravit exitium, quo ipse periit. Psalm. 40. vers. 3. *Eduxit me* מִבּוֹר, Targum מִגּוּב *ex fovea tumultus*. hoc est, liberavit me ex malis, quibus premebar. Psalm. 88. vers. 7. *Posuisti me* בְּבוֹר, Targum בְּגוּב *in fovea inferiori*. denotat afflictionum & calamitatum multitudinem. ¶ 3. בּוֹר *fovea*, metaphoricè, in qua custodiuntur captivi, *ergastulum, carcer* puteo similis. Exod. 12. v. 29. *usque ad primogenitum captivæ, quæ est in domo* הַבּוֹר *foveæ*. Targum אֲסִירַיָּא *vinctorum*. Lxx. ἐν τῷ λάκκῳ *in carcere*. Genes. 40. vers. 15. *quia posuerunt me* בַּבּוֹר *in fovea*. Targum בְּבֵית אֲסִירִין *in domo vinctorum*. Jerem. 37. vers. 16. *quia venit Jeremias ad domum* הַבּוֹר *foveæ*. Targum אֲסִירִין *captivorum*. ¶ 4. בור *fovea*, in qua mortui conduntur, *sepulchrum*,

chrum, Pſalm. 30. verſ. 4. *Domine eduxiſti* A
מִן־שְׁאוֹל *ex ſepulchro animam meam, vivifi-*
caſti me, מִיָּרְדִי בוֹר, Targum מִן לְמֵחַת לְגוּבָא
ne deſcenderem in foveam. hoc eſt, ne ſepeli-
rer. Pſal. 28. v. 1. *Aſſimilatus* ſive *compara-*
tus ſum cum יוֹרְדֵי בוֹר *deſcendentibus in foveam.*
hoc eſt, iis qui ſepeliuntur. Eſa. 14. verſ.
19. *deſcendentes ad* אַבְנֵי־בוֹר *ad lapides foveæ,*
ſicut cadaver conculcatum. Targum לְגוֹב
אַבְנֵי בֵית אַבְדָנָא *in foveam lapidum domus*
perditionis. hoc eſt, in foveam profundam,
in quam lapides incidunt: aut quæ intus
eſt extructa lapidibus.

B Chald. בוֹר *ſtultus*, in בַּעַר invenies.

בִּירָה, Chald. בִּירָא & בִּירְנָא *ædes, arx,*
baſilica. בִּירָנִיוֹת *arces, baſilicæ.* בִּירְנִין
caſtra.

בוש duo ſignificata habet. I. בּוֹשׁ *puduit* ali-
quem rei, vel facti, *pudefactus, confuſus, re-*
veritus fuit, erubuit. Variè autem Con-
ſtruitur: 1. abſolutè ponitur. Jeremiæ 50.
verſ. 12. בֹּשָׁה *pudefacta eſt mater veſtra valde.*
Ezræ 8. verſ. 22. בֹשְׁתִּי *reveritus ſum petere à*
rege. 2. cum מ *à, ab, propter.* Jerem. 2. verſ. C
35. מִמִּצְרַיִם תֵּבֹשִׁי כַּאֲשֶׁר בֹּשְׁתְּ מֵאַשּׁוּר *ab Aegy-*
pto pudeſies, ſicut pudefacta es ab Aſſur. E-
ſa. 1. v. 29. *quia* יֵבֹשׁוּ מֵאֵילִים *pudeſient propter*
arbores, quas deſideraſtis: pudebit eos arbo-
rum. In futuro, literæ איתן habent zere:
ſicut in verbis quieſcentibus pe jod: ut
ſit forma compoſita ex יָבֵשׁ *exaruit*, &
בּוֹשׁ *pudefactus eſt*: & gemina ſignificatio.
Hoſ. 13. verſ. 15. וְיֵבוֹשׁ מְקוֹרוֹ *& exſiccabi-*
tur ſcaturigo ejus. Et Hoſ. 10. verſ. 6. וְיֵבוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל מֵעֲצָתוֹ *& pudeſiet Iſrael propter conſilium* D
ſuum: pudebit Jſraelem ſui conſilij. Je-
rem. 2. verſ. 36. *propter Aegyptum* תֵּבֹשִׁי
pudeſies. Et Jerem. 51. verſ. 47. *& tota terra*
ejus תֵּבוֹשׁ, Targum תֶּחֱרַב *exſiccabitur*: va-
ſtabitur. Hiphil. הֵבִישׁ *pudefecit, pudore*
affecit. Pſal. 44. v. 8. *& oſores noſtros* הֲבִישׁוֹתָ
pudefeciſti. Targum אַיְתֵיתָא עֲלֵיהוֹן בַּהֲתָא
adduxiſti ſuper eos pudorem: ignominiam.
Hitphael. הִתְבּוֹשֵׁשׁ *ſui ſe puduit.* Geneſ. 2.
verſ. 25. *Erant ambo illi nudi, Adam & uxor*
ejus, nec יִתְבּוֹשָׁשׁוּ *pudebat eos.* Targ. מִתְכַּלְמִין E
ignominia afficiebantur. Targum Hieroſol.
וְלָא הֲווֹ יָדְעִין מָה הִיא בַּהֲתָא *& neſciebant*
quid eſſet pudor. In ſtatu enim innocentiæ
opus procreationis; ſicut opus edendi
& bibendi: & membra genitalia, ſicut os,
manus & pedes, ſe habebant.

Nom. בּוֹשׁ *pudefactus.* Plur. בּוֹשִׁים *pu-*
defacti. Sing. Jerem. 48. verſ. 39. *quomodo*
vertit cervicem Moab בּוֹשׁ *pudefactus?* Plur.
Ezech. 32. verſ. 30. *ob robur ipſorum* בּוֹשִׁים
pudefacti.

A Subſtant. בּוֹשׁ, Fœm. בּוֹשָׁה, & בּוֹשֶׁת, &
בֹּשֶׁת, & cum נ epenthetico בָּשְׁנָה *pudor,*
res turpis, fœda, pudenda, probrum, ignominia.
Ezech. 7. verſ. 18. *Et in omnibus faciebus*
(erit) בּוּשָׁה *pudor.* pudoris indicium eſt
rubor faciei. Obad. 1. verſ. 10. *Operiet te*
בוּשָׁה *pudor.* Pſalm. 44. verſ. 16. וּבֹשֶׁת *&*
pudor faciei meæ operiet me. Hoſ. 10. verſ. 6.
בָּשְׁנָה *pudorem Ephraim accipiet.* ¶ Deinde
בֹּשֶׁת *pudor*, per metonymiam, eſt בַּעַל *i-*
dolum, cujus pudet cultorem, poſtquam
ab eo in periculis deſtitutus, nec adjutus
fuerit. Sicut dicitur, Ierem. 48. verſ. 13.
B וּבֹשׁ מוֹאָב מִכְּמוֹשׁ *& pudeſient Moabitæ pro-*
pter Camos, ſicut בֹּשׁוּ *pudefacti ſunt filij Iſrael*
מִבֵּית־אֵל *propter Bethel, fiduciam ipſorum.*
hoc eſt, Moabitas pudebit Idoli Camos,
ſicut Jſraelitas puduit vituli in Bethel,
in quo fiduciam poſuerant. Et in Epiſto-
la Jeremiæ de idolis: *colentes ea*, καταισχυν-
θήσονται *pudeſient.* בעל הוא בושת וכלימה למי
שיתעסק בו: Jerem. 3. verſ. 24. וְהַבֹּשֶׁת *& i-*
dolum devoravit laborem patrum noſtrorum à
C *juventute noſtra, oves ipſorum, & boves ipſo-*
rum, & filios ipſorum, & filias ipſorum. Nam
propter idololatriam, fruges in campis
grandine perierunt, & pecora atque fi-
lij peſte interierunt. Hoſ. 9. verſ. 10. *Ve-*
nerunt (ad) בַּעַל־פְּעוֹר *Baal-Peor, & ſeparati*
ſunt לַבֹּשֶׁת *ad idolum.* Jerem. 11. v. 13. *Poſui-*
ſtis altaria לַבֹּשֶׁת *idolo, altaria ad ſuffiendum*
לַבָּעַל *ipſi Baal.*

Inde יְרֻבֶּשֶׁת, qui & יְרֻבַּעַל *Jerubaal*, idem
videlicet qui proprio nomine *Gideon* di-
D ctus fuit. 2. Sam. 11. verſ. 21. *Quis percuſſit*
Abimelechem filium יְרֻבֶּשֶׁת *Jerubbeſchet.* Lxx.
ἱεροβαάλ *Jerobaal.* Iud. 9. verſ. 1. *Abijt Abi-*
melech filius יְרֻבַּעַל *Jerubbaal* &c. 1. Reg. 18.
Prophetæ הַבַּעַל *Baal.* Lxx. τῆς αἰσχύνης
turpitudinis. 1. Sam. 20. verſ. 30. *Nonne ſcio*
quod tu diligis filium Jeſſe לְבָשְׁתְּךָ וּלְבֹשֶׁת *in*
pudorem tui, & in pudorem nuditatis matris
tuæ. q. d. quia diligis, quem ego odi, vi-
deris non eſſe meus filius, & mater tua
adultera.

E מְבוּשִׁים *pudenda, nates, podex.* Deut. 25.
verſ. 11. *Et apprehenderit* בִּמְבֻשָׁיו *in pu-*
dendis ejus. Lxx. τῶν διδύμων αὐτοῦ *teſticulis e-*
jus. ¶ Rabb. בֵּית בֹּשֶׁת *locus pudendorum.* Græ-
cis, ἡ αἰδώς.

Syr. בַּיָּשׁ. Rabb. בּוֹיָשָׁן *pudore affectus, ve-*
recundus, moleſtus. בַּיְשָׁנִית *pudica, ve-*
recunda.

II. בּוֹשׁ *puduit*, per metalepſin uſurpatur pro
omnib. quorum pudet & tædet homines.
cujuſmodi ſunt, 1. mora longa & expecta-
tio; ut bis in Piel, בּוֹשֵׁשׁ *moratus eſt.* Exod.
32. v. 1.

32. v. 1. *& videbat populus, quod* בּוֹשֵׁשׁ *pudefaceret Moſes, deſcendendo ex monte.* Targ. אוֹחַר *moram faceret:* tardaret. L x x. *κεχρόνικε tardavit.* Jud. 5. v. 28. *quare* בּוֹשֵׁשׁ *pudefecit currus ejus venire?* Targ. אוֹחֲרָא *moram fecit?* L x x. *ἠσχάτησε moratus eſt?* Hiphil. Prov. 10. v. 5. *dormit tempore meſſis* בֵּן מֵבִישׁ *filius pudefaciens.* hoc eſt, qui tardus ac piger eſt, ignavus. L x x. *παράνομος iniquus.* Prov. 17. v. 2. *ſervus prudens dominabitur in filio* מֵבִישׁ *pudefaciente.* hoc eſt, tardo, ignavo. Prov. 12. v. 4. *Mulier ſtrenua, corona mariti ſui; & quaſi putredo in oſſibus ejus* מְבִישָׁה *ignava.* L x x. *κακοποιὸς malefica,* à בִּישׁ. Judic. 3. v. 25. *expectârunt* עַד בּוֹשׁ *ad pudorem:* ad tædium, ut ipſos puderet diutius expectare. Targum עַד סָגֵי *multùm:* diu, tempore multo. ¶ 2. ſpei, expectationis fruſtratio, petitionis denegatio: ſententiæ, conſilij & voti ſucceſſus malus: pœnitentia item malefactorum. illum enim, qui aliquid facere cogitat, & non ſuccedit, pudet: pudet item illum, qui petit aliquid, & non impetrat illud. Eſa. 19. v. 9. וּבֹשׁוּ *& pudeſient facientes linum.* hoc eſt, illos, qui juxta flumen ſerunt linum, fruſtrabitur ſpes, quam de copioſo hujus proventu conceperant. Hæc phraſis explicatur, Pſal. 119. v. 116. *& ne* תְּבִישֵׁנִי מִשִּׂבְרִי *pudefacias me ob ſpem meam.* hoc eſt, ne permittas ut meæ me ſpei pudeat. Pſal. 22. v. 6. *in te confiderunt, & non* בוֹשׁוּ *pudefacti ſunt:* ſpe & fiducia auxilij non ſunt falſi.

בות. Chald. & Syr. בּוּת vel בָּת & בִּית. Arab. בָּאת *pernoctavit.* Chald. Dan. 6. v. 19. וּבָת *& pernoctavit* (per noctem manſit, divertit) *jejunus.* Syr. Joh. 19. v. 31. *non* יְבוּתוּן *pernoctabunt cadavera iſta ſuper cruce.* Matth. 21. v. 17. *& ηὐλίσθη.* Syr. בָּת *manſit ibi.* Arab. Matth. 21. v. 17. וַבָאת הֻנַךְ פִּי בֵית עַנְיָא *& pernoctavit ibi in Bethania.* Luc. 21. verſ. 37. פִּי אלליל יַבִיתוּ פִּי אַלְגַבַל *per noctem manebant in monte.* Geograph. פי ביתון פי כל לילה *manebant per totam noctem.*

Ab hac radice eſt nomen בַּיִת, Chald. בַּיִת, Syr. בַּיִת, & per apocopen בַּי, & בַּיְתוּת. Arab. בַּיְת, manſionis locus, *ædes, ædificium, domus, domicilium, manſio, hoſpitium,* ubi homines pernoctant, aut noctu manent. Item *penetrale, cænaculum, gynæceum.* Plur. בָּתִּים, Chald. בָּתִּין, Arab. בְּיוּת *domus, domicilia.* ubi ante dageſch, quod ' abjectum indicat, præter morem ponitur ּ, ut differat â בַּתִּים *bathi,* menſura. Sing. Deut. 22. v. 8. *quando ædificabis* בַּיִת חָדָשׁ, Targum בֵּיתָא חַדְתָּא *domum novam.* Eſa. 15. verſ. 2. *aſcendit* הַבַּיִת *domum, & Dibon excelſa ad fletum:* ad domum idoli ſui. Plur. Jer. 29. v. 5, & 27. *ædificate* בָּתִּים, Targ. בָּתִּין *domos, & inhabitate.* ¶ Figuratè autem accipitur, 1. per ſynecdochen, pro omnibus qui domo continentur: ut ſunt, *domeſtici* ſeu familia, & *res domeſtica* ſeu familiaris: liberi, tribus, gens, populus ex familia alicujus ortus: bona, facultates, opes, &c. Gen. 7. v. 1. *ingredere tu, & omnis* בֵּיתְךָ *domus tua in arcam.* Targ. אֱנָשׁ בֵּיתָךְ *homo domus tuæ.* 1. Paral. 10. v. 6. *& omnis* בֵּיתוֹ *domus ejus ſimul mortui ſunt.* pro quo habetur, 1. Sam. 31. v. 6. אֲנָשָׁיו *homines ejus.* Exod. 1. v. 21. *Quia timebant obſtetrices Deum, & faciebat* לָהֶם בָּתִּים, Targ. לְהֵן בָּתִּין *ipſis domos.* hoc eſt, familias. ut לָהֶם referatur, juxta Chaldaicum interpretem, ad obſtetrices, per enallagen generis. 2. Sam. 7. v. 11. *Quia* בַּיִת *domum tibi faciet Dominus.* Targ. בֵּית מַלְכוּ יְקִים *domum regni ſtabiliet.* hoc eſt, dabit tibi prolem, quæ dignitatem regiam accipiat, & conſervet. Pſal. 68. v. 7. *Qui habitare facit unicos* בַּיְתָה *domum:* familiam, ut creſcant & multiplicentur. ¶ Res familiaris. Gen. 30. v. 30. *quando faciam etjam ego* לְבֵיתִי *pro domo mea?* hoc eſt, faciam rem pro mea familia, parabo divitias ad alendã familiam? Gen. 43. v. 16. *& dicebat ad eum qui erat* עַל־בֵּיתוֹ *ſuper domo ſua.* Targ. מְמַנָּא עַל בַּיְתֵהּ *conſtitutus ſuper domo ſua.* hoc eſt, qui totam rem familiarem adminiſtrabat. Eſa. 36. v. 3. *& egreſſus eſt ad eum Eliakim, filius Hilkiah,* אֲשֶׁר עַל־הַבַּיִת *qui erat ſuper domum.* hoc eſt, aulæ moderator, magiſter aulæ. L x x. *οἰκονόμος œconomus.* ¶ Gens vel populus. Ezech. 3. v. 1. *loquere ad* בֵּית יִשְׂרָאֵל *domum Iſrael.* Targ. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל *filios Iſrael.* Ezech. 27. v. 14. מִבֵּית *ex domo Togarma.* Targ. מִמְּדִינַת *ex regione:* provincia. Ezech. 2. v. 5. *quia* בֵּית מְרִי *domus rebellionis ſunt.* Targum עַם סָרְבָן *populus rebellis.* ¶ Tribus. Exod. 2. v. 1. *& abiit quidam* מִבֵּית *ex domo Levi.* L x x. *ἐκ τῆς φυλῆς ex tribu.* ¶ II. per metaphoram, pro animalium foveis, & avium nido. Pſalm. 84. v. 4. *etiam paſſer invenit* בַּיִת *domum.* ſequitur: *& hirundo* קֵן *nidum ſibi.* unde & Virgil. 2. Georg. *Antiquasq; domos avium, cum ſtirpibus imis Eruit.* Prov. 30. v. 26. *cuniculi populus non validus, & poſuerunt in petra* בֵּיתָם *domum ſuam.* Job. 8. v. 14. וּבֵית *& domus aranei fiducia ejus.* Pſalm. 104. v. 17. *ciconia in abietibus* בֵּיתָהּ *domus ejus.* ¶ III. בֵּית *ſepulchrum.* Job. 30. v. 23. וּבֵית מוֹעֵד *& domus conſtitutionis eſt omni vivo.* Targ. קְבוּרְתָּא מְזַמַּן *ſepulchrum paratum.* Eccl. 12. verſ. 5. *quia abit homo ad* בֵּית עוֹלָמוֹ *domum ſeculi ſui.* hoc eſt, do-

mum suam perpetuam : ex qua non A transfertur, sed in ea manet usq; ad resurrectionem mortuorum. Targ. קְבוּרְתֵּהּ *sepulchrum suum.* Esa. 14. v. 18. *cubant cum gloria, quilibet* בְּבֵיתוֹ *in domo sua.* Targum בְּבֵית עָלְמֵהּ *in domo seculi sui.* sequitur v. 19. *tu verò projectus fuisti* מִקִּבְרְךָ *ex sepulchro tuo.* & שָׁכַב *cubuit*, de mortuis dicitur. ¶ IIII. Per metaphoram quoq; sumitur, pro loco, vase aut spacio, quo aliquid recipitur aut continetur: aut etiam instrumento, quo aliquid perficitur. Exod. 25. vers. 27. *erunt annuli* לְבָתִּים *in domos vectium.* hoc est, quibus vectes inserantur. B Targ. לְאַתְרָא *in locum.* 2. Sam. 15. v. 17. *& constituerunt* בֵּית הַמֶּרְחָק *in domo remotionis.* Targum בְּאַתַר רָחִיק *in loco remoto.* hoc est, longius distante à Hierusalem. 1. Reg. 18. v. 32. *& fecit aquæductum,* כְּבֵית *quasi domum duorum satorum seminis, circa altare.* hoc est, fecit circa altare foveam, in qua decurrerent aquæ. Et latitudo istius aquæductus, erat juxta mensuram loci seminis duorum satorum: ejus autem C mensura est quinquaginta cubitorum in quadro. Et in hac significatione frequentissimum est Chaldæis. Genes. 18. vers. 7. וְאֶל הַבָּקָר *& ad armentum cucurrit Abraham.* Targum וּלְבֵית תּוֹרִין *& ad domum boum:* bubile. Genes. 13. vers. 10. *& vidit totam regionem Iordanis, quod tota esset* מַשְׁקֶה *irrigatio.* Targum בֵּית שַׁקְיָא *domus rigationis.* hoc est, locus irriguus. Exod. 28. v. 38. *& erit super* מֵצַח אַהֲרֹן *fronte Aharonis.* Targum בֵּית עֵינוֹהִי דְאַהֲרֹן *domo oculorum ejus Aharonis.* D Genes. 1. v. 10. וּלְמִקְוֵה *& congregationem aquarum vocavit maria.* Targ. וּלְבֵית כְּנִישׁוּת *& domum congregationis aquarum.* hoc est, locum in quo aquæ congregatæ erant. Exod. 1. v. 10. *& ædificabat urbes* מִסְכְּנוֹת *thesaurorum.* Targum בֵּית אוֹצְרַיָּא *domum thesaurorum.* Exod. 34. v. 33. *& dabat super faciem ejus* מַסְוֶה *velum.* Targum בֵּית אַפִּין *domum faciei.* Genes. 42. vers. 17. *& dedit eos* אֶל־מִשְׁמָר *in custodiam triduùm.* Targum לְבֵית מַטְּרָא. hoc est, *carcerem.* E Ibidem vers. 27. *ut daret pabulum asino suo* בַּמָּלוֹן *in diversario.* Targum בְּבֵית מְבָתָא *in domo pernoctationis.* & id genus quàm plurima. ¶ Unde & pro adverbijs loci usurpatur. Cum ה locali, בַּיְתָה *in domum, & introrsum.* Esa. 14. vers. 17. *vinctos suos non solvit* בָּיְתָה *in domum.* hoc est, ut domum irent. vel: *nec dimisit domum.* 2. Sam. 5. vers. 9. *à Millo* וָבָיְתָה, Targum וּלְגָיו *& introrsum.* Exod. 28. v. 26. *super Ephod* בָּיְתָה, Targ. לְגָיו *interius.* LXX. ἔσωθεν *intrinsecus.* ¶ מִבַּיִת *interius, intrinsecus, intus.* Gen. 6. v. 14. *& oblinies eam* מִבַּיִת, Targum מִגָּיו *intus & foris bitumine.* Num. 18. vers. 7. וּלְמִבֵּית, Targum וּלְמִגָּיו *& ab intrinsecus ad velum.* ¶ Et pro præpositione, Hebr. Syr. & Talmud. בֵּית *inter, intra.* Hebr. Proverb. 8. v. 2. בֵּית נְתִיבוֹת *in semitis stetit.* LXX. ἀνὰ μέσον *in medio semitarum.* Ezech. 1. v. 27. *sicut aspectus ignis* בֵּית־לָהּ *intra illam in circuitu.* Targum מִגָּיו לַהּ *in medio ejus.* Syr. Matth. 6. vers. 30. *projicitur* בֵּית אֶשָּׁתָא *in ignem,* al. בְּתַנּוּרָא *in clibanum.* Actor. 7. v. 2. *cum esset* בֵּית נַהְרָא, al. בֵּית נַהְרִין *inter fluvios.* Unde & litera servilis ב *in,* originem habere potest. ¶ ultimo loco בַּיִת significat per synecdochen, דְּבִיר *Sanctum sanctorum.* 1. Reg. 6. v. 19. וּדְבִיר, Targum וּבֵית כַּפּוּרִין *& domus propiciationum in medio* הַבַּיִת *domus.* h. e. templi. ¶ Complexa. בֵּית יְהוָה *domus Domini.* & בֵּית אֱלֹהִים *domus Dei.* Rabb. בֵּית עוֹלָמִים *domus seculorum.* hoc est, perpetua, dicitur *templum:* & simpliciter κατ' ἐξοχὴν, הַבַּיִת *illa domus.* 2. Reg. 11. v. 10. *quæ erant* בְּבֵית יְהוָה *in domo Domini.* vers. 11. *& stabant cursores, quilibet, & arma ejus in manu ejus, à latere* הַבַּיִת *domus* (hoc est, templi) *dextro, ad latus* הַבַּיִת *domus sinistrum, ad altare,* וְלַבַּיִת *& ad domum.* Targum וּלְבֵית כַּפּוּרִין *& ad domum propiciationum.* ¶ Rabbin. בֵּית הָרִאשׁוֹן *domus prima,* id est, templum primum. בֵּית הַשֵּׁנִי *domus secunda:* templum posterius: quod & בֵּית הָאַחֲרוֹן dicitur. ¶ בֵּית־אֵל *domus Dei.* Mons & urbs in finibus tribuum Benjamin & Ephraim: cui Jacob id nomen imposuit, cùm ante לוּז *Luz* diceretur. Gen. 28. vers. 19. *& vocavit nomen loci illius* בֵּית־אֵל *Beth-el: & antea Luz nomen istius urbis:* quod non esset ibi, nisi בֵּית אֱלֹהִים *domus Dei,* ob scalam. v. 20. *& vovit Iacob votum, dicens: si fuerit Deus mecum,* &c. Gen. 31. v. 13. *ego ille Deus* בֵּית־אֵל *Bethel.* Targum דְּאִתְגְּלִיתִי עֲלָךְ בְּבֵית־אֵל *qui apparui tibi in Bethel.* LXX. ἐν τῷ τόπῳ θεοῦ *in loco Dei.* ob votum autem & statuam Jacobi, locus ille sacer fuit, & religiosus. Jud. 20. v. 18. in Bethel Israelitæ Deum consulunt, quis prior debeat pugnare cum Benjamitis. 1. Sam. 10. v. 3. tres viri ascendunt in Bethel cum sacrificijs. Postea autem unus vitulus ibi collocatus à Jeroboam. 1. Reg. 12. v. 29. Amos 5. vers. 5. *Bethel erit* לְאָוֶן *in iniquitatem.* Targ. לְלָמָא *in nihilum:* vanitatem. legit אַיִן *nihil,* literarum ו' י' similitudine deceptus. Hos. 4. v. 15. *ne ascendatis* (in) בֵּית־אָוֶן *Bethaven.* Quamvis & Bethaven urbs fuerit in tri-

in tribu Benjamin. Jos. 7. v. 2. & hujus (A) nomen usurpasse videtur Propheta præ indignatione, nolens nominare בֵית־אֵל. Lxx. *εἰς τὸν οἶκον ὤν in domum On.* און legerunt, & retinuerunt. Fuit etiam insignis sepulchro Deboræ, nutricis Rebeccæ. Gen. 38. v. 15. distat ab Aelia in ortum, 12. m. pass. ¶ בֵית הָעָם *domus populi* sive *vulgi*, est domus publica: ut, בֵית הַכְּנֶסֶת *domus congregationis*, synagoga, schola. Jer. 39. v. 8. *& domum regis, &* בֵית הָעָם *domum vulgi* (populi) *combusserunt Chaldæi igne.* hoc est, domos publicas.

(B) Chald. מֵבַת *pernoctatio.* בֵית מְבָתָא *domus pernoctationis*, hospitium, diversorium. ¶ Grammaticis in ratione carminum בַּיִת, Arab. בית bait *distichon*, versus, carmē.

Arab. בותותה butbuta *cochlea domifera.*

בִּיתָן *palatium*, domus magna & honorifica. Esth. 7. v. 8. *& rex prodijt ex horto* הַבִּיתָן *palatij ad domum convivij.* Targ. גִּנְּאָה *interiori.* Lxx. *ἐξ οἴκου domus.*

בָּתָה *desolatio, vastitas.* Plural. בַּתּוֹת, pro בָּתוֹת *desolationes, vastitates.* resoluta longa (C) vocali in brevem & dagesch. Esa. 5. v. 6. *& ponam eam* בָתָה *desolationem.* Esa. 7. v. 19. *& venient, & considebunt illi omnes* בְּנַחֲלֵי הַבַּתּוֹת *in vallibus desolationum.*

בוז duo significata habet. I. בָּזַז. Chald. & Syr. בְּזַז & בַּז *diripuit, spoliavit, prædatus fuit.* Ezech. 26. v. 12. וּבָזְזוּ *& diripient merces tuas.* Targ. וְיִשְׁבּוּן *& abducent.* Jos. 8. v. 2. *& pecus ejus* תָּבֹזּוּ *diripietis vobis*, hoc est, in usum vestrum, ut nihil inde in thesau- (D) rum Domini redeat, sicut in direptione Jericho. Chald. 1. Sam. 14. v. 48. *è manu* שֹׁסֵהוּ, Targ. בוזְזֵיהוֹן *diripientium eos.* Esa. 21. v. 2. וְהַשּׁוֹדֵד, Targ. ובוזְזַיָּא *& diripientes.* Jud. 2. v. 14. וַיָּשֹׁסּוּ אֹתָם, Targ. וּבַזּוּ יָתְהוֹן *& diripuerunt eos.* Syr. Matth. 12. v. 29. *& arma ejus* יְבוּז *diripiet.*

Nom. בַּז, Foem. בִּזָּה, Chald. בִּזָּא *direptio, præda, spolium.* Plur. Syr. בִּזָּן *spolia.*

Chald. בָּזָז *direptor, prædo.* Plur. בָּזוֹזִין *direptores, prædones.* (E)

Rabb. בַּזִּיזִי cochlear. ☞ בַּזִּי mamma. בִּזִּין mammillæ. ☞ שַׁבְזִיז *saphyrus.*

II. בַּז idem quod בוז & בָּזָה *sprevit, contemsit*, de quo in בוז.

בזא. בָּזָא idem cum בָּזַז præcedente, *diripuit, prædatus fuit.* Esa. 18. v. 2. בָּזְאוּ *diripuerunt flumina terram ejus.*

Chald. בְּזָא *sprevit, contemsit*, in בָּזָה sequente habes.

בזג. Arab. מבזג mabzag *scalprum chirurgicum*,

(A) *scalpellus, phlebotomum.* Plur. מבאזיג mabazig *phlebotoma.*

בזה duo significata habet. I. בָּזָה, Chald. בְּזָא, idem quod בוז *sprevit, contemsit, despexit, illusit*, turpe aut indecorum dixit. 2. Sam. 12. v. 9. *quare* בָּזִיתָ, Targ. בְּסַרְתְּ *sprevisti verbum Domini?* Esth. 3. v. 6. וַיִּבֶז, Targ. וְשָׁט *& despexit oculis suis.* 1. Sam. 10. v. 27. וַיִּבְזֻהוּ, Targ. וְשָׁטוּהִי *& despexerunt eum, nec attulerunt ei munus.* Esa. 49. v. 7. לִבְזֹה נֶפֶשׁ *ad contemptum animæ.* Hier. *ad contemptibilem animam.* Niphal נִבְזָה *despectus, contemptus fuit.* 1. Sam. 15. v. 9. *sed quodcunque* הַמְּלָאכָה (B) נְמִבְזָה *opus despectum & languidum.* contemptibile. Targ. רְשִׁיט *quod erat despectum.* hoc compositum est ex נִבְזֶה & מִבְזֶה *contemtus*: vel certè nomen est, cum duabus literis heemanthi מ״נ. Piel. Chald. בַּזָּא *sprevit, contemsit*, &c. Psal. 22. v. 18. יִרְאוּ בִי *intuebuntur me.* Targ. מְבַזִּן לִי *illudunt mihi.* Hiphil. הִבְזָה *idem.* Esth. 1. v. 17. לְהַבְזוֹת *ut despiciant maritos suos in oculis suis.*

Nom. בִּזָּיוֹן *contemtus, despectus, illusio, irrisio, ludibrium.* (C)

II. Chald. בַּזְבֵּז *contemsit suas facultates, expendit plus quàm convenit, prodegit, prodigus, liberalis, munificus fuit.* Eccl. 3. in Targ. אֲנָא מְבַזְבֵּז מָמוֹנָא *ego prodigo pecuniam.*

Nom. נִבְזְבָּה & נִבְזְבְזָה *largitio, munus, donum:* Plural. נִבְזְבָן, & נִבְזְבָן, & נִבְזְבִין *dona, expensæ.*

בַּזְבָּז *præfectus vectigalium, telonarius.*

Rabb. בִּזְיוֹנָא *rima, foramen.* ☞ בִּזְיוֹנִי *scissus:* cum בָּזַע & בָּצַע sequente, convenit.

(D) **בזח**. Syr. בְּזַח, idem quod præcedens בָּזָה, *sprevit, contemsit, illusit:* literis ח ה permutatis. Piel בַּזַּח *idem.* Matth. 20. v. 19. נִיבַזְּחוּן *& illudent ei.* Pass. אֶתְבַּזַּח *illusus, derisus, turpis, indecorus fuit.* Matth. 2. v. 16. דְאֶתְבַּזַּח *quòd illusus esset à Magis.* 1. Cor. 7. v. 36. *si quis putat* דְּמִתְבַּזַּח *quòd spretus sim ob virginitatem.*

Nom. בּוּזָחָא & בֻּזְחָא *contemtus, illusio, ludibrium, res ludicra, scurrilitas.*

בזך. Chald. בְּזִיךְ *cochlear, phiala.* Plur. בְּזִיכִין (E) *cochlearia, mortariola.*

בזם. Arab. בזם bizim *fibula.* Plur. אבזאם abzam *fibulæ.*

בזן Arabic. בזן, inde אבזאן *tinæ* Avicen.

בזע. Chald. & Syr. בְּזַע idem est, quod בָּצַע *scidit; fidit, dilaceravit*, literis ז״צ permutatis. Chald. Gen. 37. v. 34. וַיִּקְרַע, Targ. וּבְזַע *& scidit Iacob vestes.* Psal. 78. v. 13. בָּקַע, Targ. בְּזַע *scidit mare, & traduxit eos.* Lev. 21. v. 10. *vestimenta sua non* יִפְרֹם, Targ. יְבַזַּע *dilacerabit.* Pael בַּזַּע *idem.* Levit. 10. v. 6. *vestimenta ve-*

ta vestra ne תִּפְרְמוּ. Targum תְּבוּעוּן *scindatis*. Syr. Matth. 7. v. 6. *& conversi* יְבַזְּעוּנְכוּן *dilacerent vos.*

בזק duo significata habet. I. בָּזָק *fulgur, coruscatio.* Ezech. 1. v. 14. *sicut aspectus* הַבָּזָק, Targ. בַּרְקָא *fulguris.*

בֶּזֶק *Bezec*, nomen loci in terra Chanaan. Jud. 1. v. 4. *& percusserunt eos* בְּבֶזֶק *in Bezec.* Inde ejus loci dominus אֲדֹנִי בֶזֶק *Adoni Besech.* ibid. v. 5. *& invenerunt* אֲדֹנִי בֶזֶק בְּבֶזֶק *Adoni Besec in Besec.*

Rabb. בָּזַק *sparsit, dispersit, fregit.* Niphal נִבְזַק *dispersus fuit.*

Chal. בִּזְקָא *fragmen, fragmentum, frustum.*

Talmud. בָּזָק *agnus.*

אֲבוּקַת *tinea*, vermis corrodens vestes: item, *putredo ossium.*

II. Arab. בזק basac, idem quod בצק bazac, *spuit, exspuit, conspuit.* בְּזָאקָה *expuitio.* item *ptyas*, aspidis genus, quod sputum habet letale, & in hominũ oculos expuit. Avic. בזאק busac *sputũ.* Matth. *Busach, Bezach.*

בזר. בָּזַר. Chald. & Syr. ז in ד mutato, בְּדַר. Arab. בָּדַר, cum ד punctato, *sparsit, dispersit, distraxit, seminavit, dissipavit, prodegit.* Dan. 11. v. 24. *spolium & substantiam ipsorum* יִבְזוֹר *disperget.* hoc in loco tantum reperitur. Piel בִּזֵּר, Chald. & Syr. בַּדַּר. Arab. בדר *idem.* Hebr. Psalm. 68. v. 31. בִּזַּר, Targum בַּדַּר *dispersit populos, qui bella volunt,* Chald. Dan. 4. v. 11. וּבַדַּרוּ *& dispergite fructum ejus.* Gen. 11. v. 9. *& inde* הֱפִיצָם, Targ. בַּדְּרִנּוּן *dissipavit eos.* Levit. 26. v. 33. אֱזָרֶה, Targ. אֲבַדַּר *dispergam inter gentes.* Jerem. 51. v. 20. וְנִפַּצְתִּי, Targ. וַאֲבַדַּר *& dispergam in te.* 2. Sam. 14. v. 14. יִדַּח *propellet ab ipso propulsum.* Targum לְבַדָּרָא *ad dispergendum.* Syr. Luc. 1. vers. 51. וּבַדַּר *& dispersit superbos.* Arab. Matth. 25. vers. 24. וְתַגְמַע מִן חַית לם תבדר *& colligis ubi non sparsisti.* Psalm. 126. v. 6. יְבַדְּרוּן *spargent semina sua.* Cap. filij Israel: וְלָא תְבַדַּר תַּבְדִּירָא *& non dissipes dissipationem*: ne sis prodigus. Pass. Chald. אִתְבַּדַּר. Syr. אֶתְבַּדַּר *dispersus fuit.* Chald. Gen. 9. v. 19. *inde* נָפְצָה *dispersa fuit tota terra.* Targum אִתְבַּדַּרוּ *dispersi sunt.* Syr. Marc. 14. v. 27. וְיִתְבַּדְּרוּן *& dispergentur oves.*

Nom. Chald. בִּזּוּר. Arab. תַּבְדִּיר tabdir *sparsio, dispersio, dissipatio, destructio, profusio, prodigalitas, luxus.*

Arab. מְבַדֵּר *dissipator, prodigus.* Plural. מְבַדְּרִין *prodigi.* בְּדָאר *granum.* בדור *sementis.* בידר *area.* בזור *frumentum.* בזור *semen quod spargitur.* בְּזַר כִּתָּאן, Talm. בְּזָרָא דְכִיתָּנָא *semen lini.* Plur. Talm. בְּזָרִין & בִּזְרָנִין *semina.* Arabib. בזר גרגיר bezer gar-

git. Talm. בְּזָרָא דְגַרְגִירָא *semen erucæ.* Arab. בזר ורד bezer vard *semen rosæ.* בְּזַר קַטּוּנָא *psyllium.* Matth. *Bazara chatona: Bezer chotume.* אבזאר *condimenta ollæ.*

בחח. Arab. בח bah *raucus fuit*, vel *factus est, tussijt.* Psalm. 69. vers. 4. ובחת חלקי *& raucæ factæ sunt fauces meæ.* Pass. תבח tabah, & אתבחבח atbahbah *raucuit, raucus factus est.* בחבח babah *raucum fecit.* מבחבח mubahbah *raucus.*

בחוחה, & בחה, & תבחבוח tabahboh *raucedo, tussis.*

Rabb. ביחה idem.

בחג. Arab. בחג *impulit, compulit, coëgit.* Luc. 14. v. 23. ובחת עליהם חתי ידחלוא *& compelle eos, ut introeant.*

בחר. Arab. בחר *sprevit, contemsit.* Joh. 12. v. 48. מן בחרני ולם יקבל כלאמי *qui spernit me & non accipit sermonem meum.*

בחל duo significata habet. I. בָּחַל *abominatus est, abhorruit.* Zachar. 11. v. 8. *anima ipsorum* בָּחֲלָה בִי *abhorruit in me.* Targum קָצַת בְּפוּלְחָנִי *tædium habet in cultu meo.* Proverb. 20. vers. 21. *Hæreditas* מְבֹחֶלֶת *abominabilis.* cujus loci declarationem in בהל habes.

Talm. בָּחַל *maturuit, coctus fuit*: de fructibus.

II. Arab. בחיל bachil *inhabilis, ineptus: parcus, avarus.* litera ח cum puncto.

בחל bochl *inhabilitas: avaritia.* בחלה bachala, idem.

Item בחלה bachala *faba.* Plural. בחיל *fabæ.*

Alcor. יִבְחַל עַן נַפְסֵה *deficiet anima sua*: non faciet.

בחן duo significata habet. I. בָּחַן. Chald. בְּחַן *periculum fecit, expertus est, tentavit, probavit, examinavit, exploravit, arguit, argumentatus est.* Zachar. 13. v. 9. וּבְחַנְתִּים, Targum וְאֶבְחָרֵנּוּן *& probabo eos*, כִּבְחוֹן, Targ. כְּמָא דְבָחֲרִין *sicut probant aurum.* Malach. 3. vers. 15. *etiam* בָּחֲנוּ, Targum נַסִּיאוּ *tentaverunt Deum, & liberati sunt.* Niphal. נִבְחַן, Chald. אִתְבְּחַן *probatus, tentatus fuit.* Gen. 42. v. 15. *in hoc* תִּבָּחֵנוּ, Targ. תִּתְבַּחֲרוּן *probabimini.*

Nom. בֹּחַן, Syr. בּוּחָנָא, Rabbin. בְּחִינָה *probatio, examinatio, consideratio, contemplatio, argumentatio.*

בֹּחַן & בַּחוּן *munitio* probata, firma & fortis, *arx, turris, propugnaculum.* Plur. בְּחוּנִים *munitiones.* Esa. 23. v. 13. *erigite* בַּחוּנָיו, Targ. חֲזוּתְהָא *speculas ejus*: munitiones ejus.

בחס. Arabice אבחס *parum æstimavit.* Psalm. 62. vers. 10. יִבְחֲסוּן *parum æstimabuntur in stateris.*

בחר

בחר tria significata habet. I. בָּחַר, Chald. & Syr. בְּחַר *probavit, examinavit, elegit, delegit, consideravit, animadvertit, vidit.* ¶ Construitur dupliciter. 1. cum accusativo. Gen. 6. v. 2. *& acceperunt sibi uxores, ex omnibus* אֲשֶׁר בָּחָרוּ, Targ. אִתְרְעִיו *elegerant.* Esa. 48. v. 10. בְּחַרְתִּיךָ *probavi te in fornace afflictionis:* miseriæ. unico in hoc loco idem significat, quod בָּחַן, literis נ״ר permutatis. Esa. 1. v. 29. *ob hortos quos* בְּחַרְתֶּם *elegistis.* Targ. אַתּוּן מִסְתַּיְעִין *vos initimini.* ¶ 2. cum ב *in.* Deut. 7. v. 6. בְּךָ בָּחַר *in te elegit Dominus Deus tuus.* Targ. בָּךְ אִתְרְעִי *te elegit.* Prov. 3. v. 31. *& non* תִּבְחַר בְּכָל *eligas in omnibus viis ejus.* Targ. תִּצְבֵּי *velis.* 2. Sam. 19. v. 38. est cum עַל. *& omne quod* תִּבְחַר עָלַי *elegeris super me, faciam tibi.* Targ. תִּרְמֵי *impones mihi:* elegeris præcipere mihi. Syr. Rom. 11. v. 8. *& oculi, quibus non* יִבְחֲרוּן *considerabunt.* Act. 28. v. 26. *nec* תִּבְחֲרוּן *animadvertetis.* Matth. 7. v. 3. *trabem in oculo tuo non* בָּחַר *animadvertens.* Niphal. נִבְחַר. Chald. אִתְבְּחַר. Syr. אֶתְבְּחַר *electus, delectus, consideratus fuit.* Prov. 21. v. 3. *facere justiciam & judicium,* נִבְחָר *electum est Domino præ sacrificio.* Syr. Matth. 7. v. 5. *postea* יֶתְבְּחַר לָךְ *consideretur tibi* (curæ sit) *ut extrahas festucam.* Pual. בֻּחַר *idem.* Eccl. 9. v. 4. *quia quisquis* יְבֻחַר *eligetur ad omnes vivos.* in margine notatur, legendum esse, יְחֻבַּר *associabitur.*

בָּחוּר *electus.* Plur. בְּחוּרִים *electi.* בַּחוּר, Plur. בַּחוּרִים, *idem.* 1. Sam. 8. v. 16. בַּחוּרֵיכֶם *adolescentes vestros.* L x x. *τὰ βουκόλια ὑμῶν armenta vestra.* quasi בְּקָרִים. Aliud. בָּחִיר, Chald. בְּחִיר, Plur. בְּחִירִים, Foem. Chald. בְּחִירָן, *idem.* 2. Sam. 21. vers. 6. *in Gibeath* בְּחִיר יְהוָה *electus Domini.* hoc est, quem Deus elegit in regem. ¶ Per metalepsin בָּחוּר *juvenis* ad militiam & negocia electus & idoneus: sicut dicitur, Exod. 17. v. 9. בְּחַר *elige nobis viros, & egredere ad pugnandum contra Amalec.* Deut. 32. v. 25. גַּם־בָּחוּר גַּם־בְּתוּלָה *juvenis etiam virgo.* Targ. אַף עוּלֵימֵיהוֹן אַף עוּלֵימָתְהוֹן *tam juvenis eorum, quam virgo eorum.* 2. Sam. 6. v. 1. *& collegit porrò David omnem* בָּחוּר *electum in Israel.* L x x. *νεανίαν adolescentem.*

בַּחֻרִים, 2. Sam. 3. v. 16. nomen est urbis in terra Benjamin. In Josua dicitur עַלְמוֹן, in Paralip. עָלֶמֶת; sicut idem sunt adolescentia & juventus.

בְּחוּרִים. Foem. בְּחוּרוֹת, Chal. & Rabb. בַּחֲרוּת *juventus,* ætas ad militiam delecta & apta. Num. 11. v. 28. *& respondit Iosua filius Nun, minister Mosis* מִבְּחֻרָיו *à juventute sua.* Targ. מֵעוּלֵימוֹהִי *ex juvenibus ejus.* L x x. *ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ electus ejus.* Hier. *& electus è pluribus.* Luth. Den er erwöhlet hatte. omnes acceperunt adjectivè.

Rabb. שְׁנֵי הַבַּחֲרוּת *anni juventutis,* ætas juventutis. סֵפֶר הַבָּחוּר *Liber electus,* in usum juventutis conscriptus. Grammatica Eliæ Levitæ.

Substant. מִבְחָר *præstans, præcipuum.* Plu. מִבְחָרִים *electiones.* Genes. 23. v. 6. בְּמִבְחַר קְבָרֵינוּ *in electione sepulchrorum nostrorum sepeli mortuum tuum.* Targ. בִּשְׁפַר *in pulchritudine.* hoc est, in electissimo sepulchro.

מִבְחוֹר, Syr. בּוּחְרָן *idem.* 2. Reg. 3. v. 19. *& omnem urbem* מִבְחוֹר *electionis.* hoc est, lectam, præcipuam, præstantem.

Rabb. בֵּית הַבְּחִירָה *domus electionis.* sic vocant templum, ex illo, Deut. 12. v. 5. *eritque locus, quem* יִבְחַר *eliget Dominus Deus vester.* ubi tria jubentur facere Israelitæ, terram sanctam ingressi: 1. constituere regem. 2. extirpare semen Amalec. 3. extruere domum Dei.

Arab. בְּחְרַאן *crisis.* Plur. Avic. בחראנאת *crises.* Eidem, בְּחְרַאנִי *criticus.*

II. Arab. בַּחַר bâhar *mare.* Plural. בְּחוּר, & בְּחַאר, & אַבְחַאר, & אַבְחַארַה *maria.* Gen. 1. v. 10. ומנאמע אלמיאה בחורא *& congregationem aquarum, mare.* אַלְבַּחַר אַלְמַעְקוּד *mare congelatum,* oceanus glacialis, scythicus. אַלְבַּחַר אַלְמֻחִיט *mare ambiens,* oceanus. Geograph. אַלְבַּחַר אַלְחַלוּ *mare dulce.* בַּחַר מֻטְלַם, & אַלְבַּחַר אלטלמאת *mare tenebricosum,* Euxinus. אַלְבַּחַר אַלְאַחְמַר *mare rubrum.* בַּחַר אַלְשַּׁאמִי *mare Syriacum.* אַלְבַּחַר אַלְזַפְּתִי *mare bituminosum, asphaltites.* בַּחַר צַיִּק *mare angustum,* fretum.

בַּחְיְרַה idem, *lacus, piscina, vivarium.* בַּחְיְרַה מֻתַנַּה *lacus fœtidus.* בַּחְיְרַה אַלְמַיְתַה *lacus mortuus,* vel mare mortuum.

III. Arab. בַּחַר bachar, litera ח cum puncto; *fumigavit, sudavit, evaporavit, suffyt, cremamit thura, vaporem emisit, infumavit, in fumo siccavit.*

מֻבַּחִר *fumigator, suffumigans, suffitor.* בַּחַאר *fumus, infumatio, halitus, exhalatio, odor, vapor, suffitus, incensum.* Plur. בְּחוּר *vapores, odores.* בחר *fœtor oris.* תַבְחִיר *odor* per fumum. Plural. תַבַאְחִר *odores, suffitus.* בַּחַאראת *vapores.* בַּחַאראת אַלְבַּדַן *vapores corporis.* מַבְחַרַה *thuribulum.* Plural. מַבַאְחִר *thuribula.* בַּחַאר אַלְמַרְיַם *vapor Mariæ,* capnusa, ciclamen, panis porcinus, pomum terræ, rapum. Matth. *Bucharmarien, Buthermarien, Botharmariæ.* בַּחַארִי *vaporalis.*

בחש. Talm. בָּחַשׁ *manibus tractavit:* per synecdochen, *miscuit, commiscuit:* item *exploravit manuum contrectatione, quæsivit, investigavit.* congruit cum חָפַשׂ *scrutatus fuit.*

בַּחְשִׁין *axillæ.* יַבְחוּשִׁים *vermes.* A

בחת duo significata habet. I. Arab. בַּחַת & אַבְחַת, litera ת cum puncto; *quæsivit, inquisivit, vestigavit, investigavit, scrutatus, perscrutatus fuit, intuitus fuit, vidit*; ut congruat cum præcedente בָּחַשׁ, literis שׁת permutatis. Avic. אַן יַבְחֲתוּן פיהא *ut inquirant in ea.* Log. נַפְס בַּחִית *anima scrutatrix.* Avic. וחם כַּתִיר מִן אַלְמְבַאחִתִּין עַן הַדַא אַלְמוֹצַא *& sunt multi ex scrutantibus hunc locū.*

NOMEN באחת bâchith *quæsitor, inquisitor, scrutator, officialis, præfectus rerum, capitaneus.*

בַּחְת *scrutinium, inquisitio de malis, intuitus, residentia alicujus officialis.* B בְּבַחְת *exquisite.*

מַבַאחִת *quæstiones, inquisitiones, perscrutationes.*

II. Arab. בַּחְת, litera ח cum puncto, ch valens: *bona fortuna, felicitas, beatitudo, fatum.* PLUR. בחות buchut *felicitates.*

בִּלַא בַּחְת bile bacht *infelix, miser.* קִלַּה בחת quillat bacht *infelicitas miseria.*

מְבַחַת *fortunatus, felix, beatus.* PLURAL. C מְבַחְתִין *beati, fortunati, felices.* מַבְחַתַה *felicitas.* PLU. מַבַאחִת *felicitates.* קַלִיל אַלְבַחְת *infortunatus, infelix, miser.*

מְבַחְת אַלַהַת אַלְבַחְת *dea fati, fortuna.* mubachit *fatidicus.*

בטט duo significata habet. I. Talm. בָּטַט *scintillavit, emicuit, splenduit.*

NOMEN בּוֹטִיטִין *scintillæ, favillæ.* בּוֹטִיטֵי דְנוּרָא *scintillæ ignis.*

בָּטִיט *spelunca.* PLUR. בְּטִיטִין *speluncæ.*

II. בטט batat *secuit, dissecuit, perforavit.* Avic. D יבטה *perforabit eum.*

בטאט *sector, anatomicus.* בטה & בט *sectio, apertio, perforatio.* Avic. מן אראר אן יבט בטא *qui volet secare sectionem.* בט bat *anas.*

בטא. בָּטָא. Inde בִּטָּא *protulit, pronunciavit,* ore vel labijs expressit, locutus, oblocutus fuit, multùm garrivit. Levit. 5. vers. 4. *omne quod* יְבַטֵּא *proferet homo juramento.* Targum יְפָרֵשׁ *exprimet.* Psalm. 106. v. 33. E וַיְבַטֵּא *& pronunciavit labijs suis.* tantùm.

NOM. מִבְטָא *prolatio, pronunciatio, locutio.* Num. 30. v. 7. *aut* מִבְטָא *pronunciatio labiorum ejus.* Targ. פֵּירוּשׁ *expressio.*

בטה duo significata habet. I. בָּטָה idem cum בטא præcedente: *protulit, pronunciavit.* Prov. 12. v. 18. יֵשׁ בּוֹטֶה *est pronuncians transfossiones gladij.* Targ. אִית דְאָמְרִין *sunt qui dicunt.* loquuntur.

NOM. Rabbin. בִּטּוּי *prolatio, pronunciatio, locutio.* Talm. בִּטּוּי שְׂפָתַיִם *pronunciatio*

A *labiorum*: quod tantum labia sonant, cor autem ignorat, aut non considerat. שְׁבוּעַת בִּטּוּי *juramentum pronunciationis*; inconsideratum, temerarium, non necessarium.

בּוֹטִי *pauper.* אַבְטַי & בָּטִי *lacus, balneum.*

II. Arab. בטה bata, & בטי bati, & אבטא *tardavit, retardavit, tardus, moratus, cunctatus fuit, moram fecit.* Luc. 12. vers. 45. יבטי *tardabit adventus ejus.* Matth. 24. vers. 48. אן סירי יבטי *ut dominus meus moram faciat.* Actorum 41. vers. 16. *non* תתבאטי *cuncteris.* 1. Timoth. 3. vers. 15. *si* אבטאת עליך B *tardius ad te venero.* Matth. 25. v. 5. *cum autem* אבטא *moram faceret sponsus.* Joh. 8. v. 7. פלמא אסתבטוא סואלה *& cùm moram facerent interrogando ipsum.*

NOM. בטי & מתבאטיא *tardus.* בטו, & בטיה, & תבאטו *tarditas, mora.*

בטח duo significata habet. I. בָּטַח *fidit, confidit, speravit, spem & fiduciam posuit, securus fuit.* CONSTRUITUR quadrupliciter: 1. absolutè ponitur. Esa. 12. vers. 2. *ecce* C *Deus salus mea,* אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד *confidam, & non formidabo.* paranomasia. ¶ 2. cum ב *in.* Psalm. 13. vers. 6. *ego autem* בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי *in bonitate tua confidi.* Targ. אִתְרַחֲצֵת *speravi.* Psalm. 9. v. 11. וְיִבְטְחוּ בְךָ, Targ. וְיִתְרַחֲצוּן בְּמֵימְרָךְ *& confident in verbo tuo scientes nomen tuum.* ¶ 3. cum אֶל *in* Psalm. 31. vers. 7. *ego autem* בָּטַחְתִּי אֶל־יְהוָה *in Dominum confidi.* Targ. סְבָרִית *speravi.* Complut. אִתְרְחֵצֵת *confisus sum.* Proverb. 3. v. 5. בְּטַח אֶל יְהוָה *confide in Dominum.* Targ. D סְבַר *spera.* ¶ 4. cum עַל *super.* Esa. 36. v. 9. וַתִּבְטַח לְךָ עַל מִצְרַיִם *& confidisti tibi super Aegyptum.* HIPHIL. הִבְטִיחַ *confidentem, securum reddidit, spem fecit, promisit.* Esa. 36. v. 15. *& ne* יַבְטַח אֶתְכֶם *confidere faciat vos Ezechias* אֶל יְהוָה *in Dominum.* LXX. ποιῆσαι ἐλπίδα *faciat spem.*

NOM. בּוֹטֵחַ *confidens, securus.*

מִבְטָח & בֶּטַח & בָּטָח. FOEM. בִּטְחָה heem. & בִּטָּחוֹן *fiducia, spes, securitas.* PLURALIT. בַּטֻּחוֹת & מִבְטַחִים *securitates.* ¶ cum ל *ad,* E adverbiascit. לָבֶטַח *ad securitatem,* securè, tutò, confidenter. Psalm. 4. versic. 9. *quia tu Domine tantum* לָבֶטַח *ad fiduciam sines me habitare.* Targum בִּסְבַרָא *in spe.* Levit. 25. vers. 19. *& habitabitis* לָבֶטַח, Targ. לְרוּחְצָן *securè super ea.* ¶ Sæpè autem per ellipsin ל subintelligitur. Gen. 34. v. 25. *& venerunt super urbem* בֶּטַח *securè.* LXX. ἀσφαλῶς *securè.* Hieron. *confidenter.* ad filios Jacob refert, quod ad Sichemitas pertinet. Targum דְיָתְבָא לִרְחְצָן *quæ habitabat securè.* nihil inde cogitantem aut metuen-

tuentem. Deut. 12. vers. 10. *& habitabitis* לבטח, Targ. לרוחצן *confidenter*. LXX. μετ' ἀσφαλείας *cum securitate*. securè. Ezech. 30. vers. 9. *ut terreant Aethiopiam* בטח, Targum דשריא לרוחצן *quæ habitat securè*. Æthiopes securè habitantes terrebit populus subitò illos invadens. Ezech. 39. v. 6. *& in incolas insularum* לבטח, Targ. דשרן לרחצן *qui habitant securè*. A

אבטיחים, Chald. אבטיחין *pepones*. Num. 11. vers. 5. *comedebamus in Aegypto gratis cucumeres, &* האבטחים, Targ. אבטיחיא *pepones*. melones.

B Arab. בטיחה, cum ח punctato, *melo, pepo*. Plur. בטיח batich, Ramban בטיך *melones, pepones*. בטיח אלרקי batich alrechi *melones Indi*.

Rabb. בטחון *salvus conductus*. ☞ בטוח *sanativus*; de quo spes est. בטוחים *salubres*. ☞ אבטח *fenestra*, intus lata & foris angusta. ☞ בטח *balneum*. ☞ הבטח *additamentum, cui trabs incumbit*.

II. Arab. בטחה, ח sine puncto: *campus planus, ager*. Matth. *Batheca, batiech*. Plural. בטאח *agri, campi*. Geograph. C

בטיחה *lacus*. Plural. בטאיח & בטיחאת *lacus*.

מנבטח *resupinus*. ☞ אנבטאח *resupinatio*.

בטל duo significata habet. I. בטל, Chald. & Syr. בטל, Arab. בטל *cessavit, quievit, vacavit ab opere & labore, ociosus, desidiosus, inanis, irritus, abolitus, sublatus fuit, perijt, neglexit*. hebr. semel tantùm. Eccl. 12. vers. 3. ובטלו *& ociosi erunt molares*. cessabunt. Chal. Gen. 8. v. 22. *dies & nox non* ישבתו, Targ. D יבטלון *cessabunt*. Arab. 1. Cor. 13. v. 8. *Prophetiæ* תבטל *abolebuntur*: peribunt, cessabunt. Piel. Rabb. בטל. Chald. & Syr. בטל. Arab. בטל *cessare fecit, abolevit, ociosum reddidit, irritum fecit, impedivit, refutavit, dissipavit, destruxit, cassavit, derogavit, hebetavit, retractavit, exclusit, falsavit, læsit, perdidit, acutum retudit*. Chald. Ezræ 5. v. 5. *nec* בטלו *impediverunt eos*. Num. 30. vers. 13. *& si* הפר יפר, Targum בטל יבטל *irritum faciet*. Syr. Rom. E 3. vers. 3. *fidem Dei* בטלון *irritam fecerunt*: ociosam reddiderunt. Rom. 3. vers. 31. *legem* מבטלינן *abolemus*. Actor. 5. vers. 39. ותבטלוניהי *ut destruatis eam*. Arab. Luc. 13. v. 7. לילא תבטל אלארץ *ut non ociosam reddat terram*; frustra occupet. Psalm. 33. v. 10. יבטל *irrita faciet consilia gentium*. Hiphil. Chald. אבטל. Arab. אבטל *idem*. Chald. Esa. 24. vers. 5. חלפו *mutaverunt statutum*. Targ. אבטלו *aboleverunt*. Arab. Matth. 15. vers. 6. ואבטלתם כלאם אללה *& irritum fecistis verbum Dei*. Psal. 89. v. 45. אבטלת *destruxisti mundiciem ejus*. Alcor. תבטלא *perdetis*. Pass. Cal, Chald. אתבטל. Arab. אתבטל. Piel, Syr. אתבטל *irritus factus, abolitus, sublatus fuit*. Chald. Eccl. 12. v. 3. ובטלו, Targ. ויתבטלון *& ociosi erunt molentes*. Syr. Rom. 4. *omnis gloria* אתבטל *abolita est*.

Nom. Rabb. בטל. Chaldaic. בטלן. Syr. בטל. Arab. באטל *ociosus, desidiosus, vacans, inanis, cassus, inutilis, vanus, vilis, nullius precij, irritus, falsus, gratuitus*. Plural. בטלים. Chal. בטלנין. Syr. בטילין. Arab. באטלין *ociosi, inutiles*. Foem. בטלה. Syr. בטלא. Arab. באטלה *ociosa, vacua*. Plur. Syr. בטלן *ociosæ*.

Substant. Rabb. בטלה & בטול. Chald. בוטלא & בטילא. Arab. בוטלאן butlan *cessatio, ocium, desidia, inanitas, refutatio, retractatio, læsio, destructio, abolitio, vilitas, hebetudo*.

Chald. בוטלן *lectus*, ubi quis ociosus decumbit. Exod. 21. v. 18. *& cadet* למשכב, Targ. לבוטלן *super lectum*. scilicet ob dolorem, qui ipsum reddit ociosum, ne operari possit.

Arabibus בטלאן לקוה *cessatio proijectionis sive motus, paralysis*. ☞ מבטול mabtul *læsus, mancus, contractus, obtusus*. ☞ מבטל mubattil *falsarius*. ☞ באטלא batila *frustrà, gratis, invanum, temerè*. ☞ מתבטל *eremita*. ☞ באטל *vilitas*, annonæ laxitas.

II. Per contrarium Syriac. בטל. Pass. אתבטל *curæ fuit, curavit, sollicitus, alicujus rei studio deditus, in re aliqua occupatus fuit*. Marci 4. vers. 38. *non* בטיל לך *curæ est tibi, quod perimus?* Rom. 12. v. 17. *sed* יתבטל לכון *curæ sit vobis*.

Nomen, בטילות *cura, diligentia, sollicitudo, studium*.

בטילאית *diligenter, sollicitè, seriò, curiosè, studiosè*.

בטם. Chald. בוטם. Syr. בטמא. Arab. בטאם botim *terebinthus*. arbor & fructus. Matth. *Baton, Boton, Botin*. Chald. Genes. 35. v. 4. *sub* האלה, Targ. בוטמא *terebintho*. Arab. אלעלך אלבטאם alhalah al botim *gluten albotim*, terebinthina.

בטן quatuor significata habet. I. בטן. Chal. & Syr. בטן. Arabicè בטן *venter, ventriculus, stomachus*. Plural. Arabicè בטון *ventres, ventriculi*. Job. 1. vers. 21. מבטן, Targum מכריסא *ex ventre matris meæ*. Jon. 2. vers. 3. מבטן שאול *ex ventre sepulchri*, (inferni) *vociferatus sum*: clamavi. Targum מארעית תהומא *ex fundo abyssi*.

Chald. בוטן *corylus*. ☞ בטנים *avellanæ*.

Arab. בטנה *pistacium*. ☞ באטן batin, *ventricosus*. Plur. באטנין *ventricosi*.

Inde verbum Chald. & Syr. בְּטַן *in ventre concepit, gestavit, uterum gessit, gravida fuit, peperit:* sicut mulier gravida Græcis dicitur ἐν γαστρὶ ἔχειν. Chald. Prov. 25. v. 23. תְּחוֹלֵל Targ. בָּטְנָא *parit pluviam.* Syr. Luc. 1. vers. 24. בְּטֶנֶת *concepit Elisabeth.* Matth. 1. vers. 23. *ecce virgo* תִּבְטַנִי *concipiet, & pariet filium.* Pass. Syr. אֶתְבְּטַן *conceptus fuit.* Luc. 2. vers. 21. *prius* דְּנֶתְבְּטֵן *quàm conciperetur.* Hiphil Chald. אַבְטַן *gravidam reddidit, impregnavit; ex ventre eduxit, parere coëgit.* Job. 21. vers. 10. *Bos ejus* עִבַּר, Targum מַבְטַן *impregnat.* Psalm. 29. vers. 9. *vox Domini* יְחוֹלֵל, Targum מַבְטַן *parere* B *cogit cervas.*

Nom. בְּטַנְתָּא *gravida.* Plur. בַּטְנָן *gravidæ.* ☞ בִּטְנָא *conceptio.*

II. בֶּטֶן per synecdochen, *viscera* seu *intestina*, quæ ventre continentur, significat. Num. 5. vers. 22. *ut intumescat* בֶּטֶן *venter.* Targ. מְעַיִן *viscera.*

Arab. בטן *intestinum.* plur. בְּאטֻן *intestina.*

III. Per metaphoram, *locus medius* seu *interior.* 1. Reg. 7. v. 20. *è regione* הַבֶּטֶן *ventris.* C Targ. דִּבְקָא *cohærentiæ.* hoc est, loci medij ubi cohærent columnæ.

Arab. באטן *intrinsecus, interior.*

Inde verbum Arabicum בטן *intus occultavit:* item *pelle obduxit.* מבטן *pelle obductus.* לבאס מבטן *vestis obducta.* Pass. אסתבטן *obductus fuit.* Avicen. אלעשא אלמסתבטן אלאצׂלאע *panniculus obductus costis.*

בטנה *pellis obducta.* Plu. בטאין *obductiones.*

☞ Alcor. בִּבְטַן *circa.*

IV. Talmud. בֶּטֶן *cingulum coriaceum*, quod D ventri applicant artifices, ne vestes maculent, *semicinctum, succinctorium.* item בֶּטֶן vel certè בַּטְנוֹן *cithara*, quæ ventriculosam habet figuram, & etiam ventri applicatur, cùm pulsatur.

Rabb. בַּטְנִי *avis quædam.*

בטק. Arab. בַּטָקָה bitaca *epitaphium.* Plur. בַּטָאיק bataic *epitaphia.*

בטר. Talm. בִּטְרָא *mensura quatuor digitorum.*

Arab. ביטר baitar *veterinarius, equarius medicus.* Plur. ביאטר bajatar *equarij* E *medici.* בטרה bitara *equaria medicina, veterinaria.*

אבטר *decaudatus.* Plural. בטאר butar *decaudati.*

בטש. Rabb. בְּטַשׁ *pede calcavit, calcitravit.*

Arab. בטש batasch *properavit, festinavit, celeravit, acceleravit, ursit, institit.* ☞ בִּטְשָׁא *subitò.*

Deinde בטש battasch *pugione percussit.* ☞ בטש battasch *pugio.*

A **ביא.** Syr. בְּיָא *vociferatus est* præ gaudio, *gavisus, lætatus est.* Inde Piel בַּיִא *exhilaravit, consolatus est.* Actor. 20. vers. 1. *Paulus vocavit discipulos* וּבַיִא *& consolatus est illos.* 2. Thessal. 2. versic. 17. יְבַיֵּא *consoletur corda vestra.* Pass. אֶתְבַּיִא *exhilaratus, consolatione affectus fuit, consolationem accepit.* Matth. 2. vers. 18. *nec vult* לְמֶתְבַּיָּאוּ *exhilarari:* consolationem accipere. Matth. 5. vers. 4. *ipsi* יֶתְבַּיְאוּן *consolatione afficientur.*

Nomen. בוּיָא *gaudium, consolatio.* Actorum 4. vers. 36. *qui cognominatus est* Βαρνάβας *ab Apostolis, quod est, si interpreteris,* υἱὸς παρακλήσεως, Syr. בְּרָא דְבוּיָאָא *filius consolationis.*

מְבַיָּאן & מְבַיָּא *consolator.*

Talm. בִּיָא & בִּיָאה *clamor* præ gaudio aut tristitia.

ביב in בוב invenies. בין in בין. ביבם in בום. בין in בון.

ביר in בור. בית in בות.

בכא. Chald. בְּכָא *flevit,* & בָּכָא *morus:* in בכה sequente habes.

בכר. Arab. תבכיר *ignominia.*

בכה. בְּכָה Chald. & Syr. בְּכָא. Arabicè בכי bequi *flevit*, præ dolore aut luctu, desiderio aut gaudio, *ploravit, vagivit.* ad vocem refertur. Usurpatur autem tripliciter. ¶ 1. absolutè, de mœsticia & gaudio. Job. 2. vers. 12. *tollebant vocem suam* וַיִּבְכּוּ *& flebant.* scilicet præ dolore. Gen. 21. vers. 16. *& levabat vocem suam* וַתֵּבְךְּ, Targ. וּבְכַת *& flebat.* Hos. 12. vers. 5. בָּכָה *flevit, & supplicavit ipsi.* scilicet Angelus Jacobo. dixit enim, Gen. 32. vers. 26. *dimitte me, quia ascendit aurora.* Gen. 29. v. 11. *& osculum præbuit Iacob Racheli, & elevavit vocem suam,* וַיֵּבְךְּ *& flevit,* præ desiderio. Gen. 33. vers. 4. *& osculatus est eum* וַיִּבְכּוּ *& flebant.* Jerem. 50. vers. 4. הָלוֹךְ וּבָכוֹ יֵלֵכוּ *eundo & flendo ibunt.* præ gaudio scilicet, quod in patriam revertantur. Gen. 45. v. 14. *& ruit super collum Benjamin fratris sui,* וַיֵּבְךְּ, Targ. וּבְכָא *& flevit, & Benjamin* בָּכָה, Targum בְּכָא *flebat super collo ejus.* scilicet præ gaudio. Plaut. in Sticho: *ut præ lætitia lachrymæ prosiliunt mihi!* Exod. 2. vers. 6. *& ecce puer* בּוֹכֶה *flens.* vagiens. ¶ 2. cum אֵת accusativo. Deuter. 21. vers. 13. וּבָכְתָה אֶת־אָבִיהָ, Targum וְתִבְכֵּי יָת־אֲבוּהָא *& flebit patrem suum & matrem suam.* Gen. 37. vers. 36. וַיֵּבְךְּ אֹתוֹ *& flevit ipsum pater ejus.* Gen. 23. vers. 2. *& venit Abraham ad plangendum super Sara,* וְלִבְכֹּתָהּ *& ad flendum eam.* ¶ 3. cum אֶל vel עַל *super, de.* 2. Sam. 1. vers. 24. *filiæ Israel* אֶל שָׁאוּל בְּכֶינָה *super Saulum* (de Saulo)

A Saulo) *flete.* Geneſ. 45. verſ. 15. *& oſcula-
tus eſt omnes fratres ſuos* וַיֵּבְךְּ עֲלֵהֶם *& flevit
ſuper eos.* Jud. 11. verſ. 37. וַיֵּבְךְּ עַל־בְּתוּלֶיהָ *&
flevit de virginitate ſua.* Syr. Joh. 16. verſ.
20. תִּבְכוּן *flebitis & plorabitis.* Arab. Pſalm.
78. verſ. 64. *non* תבך *flebunt viduæ ipſorum.*
Matth. 2. verſ. 18. רַאחִיל תַּבְכִי עַלִי בַנִיהָא
Rachel flebit ſuper filios. Piel בִּכָּה *idem.* Jerem.
31. v. 15. רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ *Rachel flens ſuper
filios ſuos.*

Nom. בְּכִי & בֶּכֶה. heem. בכית & בָּכוּת.
Arab. בכא *fletus, ploratus, vagitus.* Jerem.
31. verſ. 9. בִּבְכִי *cum fletu venient.* præ ni-
B mio gaudio flebunt, cùm venient in ter-
ram ſuam, unde diu abfuerunt. Eſa. 15.
verſ. 5. בִּבְכִי *in fletu aſcendet in eo*: præ do-
lore & luctu. Eſa. 15. verſ. 3. יֹרֵד בַּבֶּכִי *deſcen-
dens in fletu.* Jerem. 31. v. 16. *prohibe vocem
tuam* מִבֶּכִי *à fletu.* ¶ Per metaphoram, dici-
tur בְּכִי *fletus*, gutta inſtar lachrymæ ſtil-
lans ſive decurrens. Job. 28. v. 11. מִבְּכִי
ex fletu fluminum colligit. Targum. מִן זַלְחֵי *à
ſtillis.*

נִבְכֵּים *fletus.* Job. 38. verſ. 16. *an veniſti
C uſq; ad* נִבְכֵי־יָם *fletus maris?* fluctus, qui, ex
maris profunditatibus currunt, ut la-
chrymæ ex oculis. Targum עַד מְעַרְבְּלֵי סְגוֹר
יַמָּא *uſq; ad mixtiones clauſuræ maris.* acce-
pit pro נְבוּכִים *perplexi, mixti.* ſunt etiam
qui נ radicale faciunt, & exponunt
הַבּוֹכִים *flentes.* nomen loci ſic appella-
ti à fletu Iſraelitarum, qui ad concionem
Angeli ipſis delicta exprobrantis, fleve-
runt. Jud. 2. v. 1, 4, & 5.

D בָּכָא *morus*, arbor. Plur. בְּכָאִים *mori.* Sin-
gul. Pſalm. 84. verſ. 7. *tranſeuntes per val-
lem* הַבָּכָא *mori, fontem ponent ipſam.* hoc
eſt, per vallem ubi ſunt mori arbores
in loco ſicco & arido creſcentes: quam
ad feſta aſcendentes Hieroſolymam
ita fodient, aquas educendi gratia, ut
tota quaſi vallis in fontem abeat. Lxx.
τῶ κλαυθμῶνος *lachrymarum*, quaſi בכה.
Alij: *ſtrepitus aquæ currentis*: ſicut, Iob. 28.
verſ. 11. מִבְּכִי *ex fletu* (guttis, ſtillis) *flu-
E minum.* Plural. 2. Sam. 5. verſ. 23. *è regio-
ne* בְּכָאִים *mororum.* Targum אִילָנַיָּא *arbo-
rum.* ibidem verſ. 24. *cùm audieris vocem
inceſſus, in capitibus* הַבְּכָאִים *mororum* Tar-
gum אִילָנַיָּא *arborum.* hoc eſt, cùm vene-
rit ventus & moverit mororum cacu-
mina, atq; ita ſtrepitum incedentium ef-
fecerit: præ quo Philiſthæi non pote-
runt percipere ſtrepitum Davidis cum
exercitu adventantis, atq; ita de impro-
viſo cædentur.

Talm. בְּכוּשָׁרוֹת *elegia*: ex בָּכָה *flevit*, &

A שִׁיר *canticum.* ¶ שָׂדֶה בוֹכִים *ager flentium*: ubi
ſunt mortui.

Arab. מְבַכִּי mubequi *lacrymoſus.* ꝶ בָּאכִי
flens: alijs idem quod בְּכִי *ſtrepitus*, quem
edunt aquæ currentes.

בכם. Arab. בכם bacam *mutuit, obmutuit,
mutus factus eſt, mutorum more tacuit.* Pſalm.
31. verſ. 19. ולתבכם אלשפאה אלעאשה *&
ut obmuteſcant labia doloſa.* Piel. בכם baccam.
Hiphil. אבכם abcam *mutum* aut *tacitum
reddidit.* Matth. 22. verſ. 34. אנה קד אבכם
אלזנארקה *quod ille mutos feciſſet Sadducæos*:
B ſilentium ipſis impoſuiſſet. Paſſivum.
אתבכם atbacam *mutus factus eſt, ſubriſit.*

Nomen. בכם becem *mutus, elinguis.*
Plur. בכום bucum *muti.* Marc. 9. v. 17.
ובה רוח אבכם *& in eo ſpiritus mutus.* Foem.
בכמה becma *muta.* Plur. בכמאת becmit
mutæ. ꝶ בכמה bucuma, & תבכים tabcim
obmuteſcentia.

בכן. Arab. בכן bocon *fucus*, inſectum.

בכר. Inde בְּכוֹר. Chald. בְּכִיר & בּוּכַר. Syr.
C בְּכִירַי. Arabicè בכר bacir *primogenitus*, qui
omnes alios fratres ſuos antevertit, in
hominibus & animalibus. Gen. 27. v.
32. *ego ſum filius tuus* בְּכֹרְךָ, Targ. בּוּכְרָךְ *pri-
mogenitus tuus Eſau.* Exod. 4. v. 21. *Iſrael fi-
lius meus* בְּכוֹרִי *primogenitus meus.* Deut. 15.
v. 19. *omne* הַבְּכוֹר, Targ. בּוּכְרָא *quod naſcetur
in armento tuo & in grege tuo.* Plural. בְּכוֹרִים,
Chald. בְּכִירִין & בּוּכְרִין, Arab. אבכאר abcar
primogeniti.

Subſt. בְּכֹרָה, Chald. בְּכֵרוּת. Arab. בכוריה
D bacuriah *primogenitura.* Gen. 25. verſ. 31.
vende hodie בְּכֹרָתְךָ, Targum בְּכֵרוּתָךְ *primo-
genituram tuam mihi.* ibidem verſ. 32. *&
propter quid* בְּכֹרָה, Targ. בְּכֵרוּתָא *primogenitu-
ra?* eſt autem, ut Deut. 21. verſ. 17. de-
ſcribitur, jus primogenituræ, ut primo-
genitus ex facultatibus patris ſui פִּי שְׁנַיִם,
Targ. תְּרֵין חֻלָקִין *partes duas* accipiat. hoc
eſt, ſi fuerint tres filij, dividitur hæredi-
tas in partes quatuor, & harum duas ca-
pit primogenitus. Deinde ad primoge-
E nitum pertinebant הַמַּלְכוּת *regnum*, *&*
הַכְּהֻנָּה *ſacerdotium*: in quibus patri ſucce-
debat: ut habetur, 2. Paral. 21. v. 3. *Ioſa-
phat rex Iſrael dedit filijs ſuis reliquis dona multa,
de argento, auro, & rebus precioſis cum urbi-
bus munitis Iudæ: ſed* הַמַּמְלָכָה *regnum dedit*
לִיהוֹרָם *ipſi Iorã, quia iſte erat* הַבְּכוֹר *primogeni-
tus.* Aharoni mortuo in ſacerdotio ſum-
mo ſuccedit Eleazer, Num. 20. v. 28. &
huic Phinees. De Ruben, Iſraelis primo-
genito, Gen. 49. v. 3. dicitur: יֶתֶר שְׂאֵת
וְיֶתֶר עָז *excellens munere, & excellens fortitudine:*

iisq; sacerdotium & regnum, denotantur. Targum. לָךְ הֲוָה חֲזֵי לְמִסַּב תְּלָתָא חוּלָקִין A
בְּכֵרוּתָא כְּהֻנְּתָא וּמַלְכוּתָא *acceptarus eras partes tres, primogenituram scilicet, & sacerdotium, & regnum.* Istæ autem tres dignitates à Ruben ob incestum fuerunt translatæ, & datæ, הַבְּכֹרָה *primogenitura* Josepho, dupla scilicet portio, duobus hujus filijs: הַכְּהֻנָּה *sacerdotium magnum* tribui Levi: & הַמַּלְכוּת *regnum* ipsi Jehudæ. ut habetur, 1. Paral. 5. vers. 1, & 2. *Ruben erat primogenitus; & quia polluit lectum patris sui, data fuit primogenitura ejus filijs Ioseph filij Israel: & non recensitus est ad primogenituram. Quia Iu-* B
da prævaluit inter fratres suos, & in principem præ illo: & primogenitura Iosepho. Gen. 25. vers. 34. *& despexit Esau* הַבְּכֹרָה *primogenituram.* Plural. Deut. 12. vers. 17. וּבְכֹרֹת *& primogenituræ bovis & ovis.* ¶ Inde metaphoricè, בְּכוֹר *primogenitus*, usurpatur; 1. pro principe, duce, domino, præcipuo, magnate, excellente; quia primogenitus maximus, & princeps erat inter fratres, dux familiæ. Psalm. 89. vers. 28. C
etiam ego בכור *primogenitum dabo eum:* עֶלְיוֹן *excelsum super reges terræ.* Sic Christus, Coloss. 1. vers. 15. vocatur *primogenitus omnis creaturæ.* hoc est, dominus. Job. 18. v. 13. *absumet robur ejus* בְּכוֹר *primogenitus mortis.* Targum מַלְאַךְ *Angelus mortis.* hoc est, Angelus morti præpositus. Esa. 14. v. 30. *& pascentur* בְּכוֹרֵי דַלִּים *primogeniti inopum*, וְאֶבְיוֹנִים *& pauperes securè cubabunt.* hoc est, homines paupertate præcellentes, pauperrimi. ¶ 2. pro charo & precioso, sicut primogenitus est patri charissimus. D
Exod. 4. vers. 22. *sic dicit Dominus, filius meus* בְּכֹרִי, Targ. בּוּכְרִי *primogenitus meus est Israel.* hoc est, tam charus mihi, quam primogenitus patri: aut, mihi debetur, sicut omne primogenitum est mihi sacrum. Jerem. 31. v. 9. *Quia factus sum Israeli in patrem, & Ephraim* בְּכֹרִי *primogenitus meus est.* Targum חֲבִיב הוּא קֳדָמַי *dilectus est coram me.* ¶ 3. pro seniori, aut natu majori, per metaphoram, quod primogenitus sit major alijs. Gen. 43. v. 33. *& se-* E
derunt coram ipso הַבְּכֹר כִּבְכֹרָתוֹ *primogenitus juxta primogenituram suam, & parvus juxta parvitatem suam.* Targ. רַבָּא כְּרַבְיוּתֵהּ *magnus juxta magnitudinem suam.* LXX. *primogenitus* κατὰ τὰ πρεσβεῖα αὐτοῦ *juxta antiquitatem suam.* Genes. 19. vers. 31. *& dicebat* הַבְּכִירָה *primogenita ad minorem.* Targ. רַבְּתָא *major.* LXX. ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν *senior ad juniorem.* Job. 1. vers. 13, & 18. *filij tui & filiæ tuæ edebant & bibebant vinum in domo*

fratris sui הַבְּכוֹר *primogeniti.* LXX. τοῦ πρεσβυτέρου *senioris.*

בכור. Chald. בִּכִּיר. Arab. באכר bacir *fructus primus anni*, sed eorum, quos terra producit, *primitivum*, fructus qui primùm maturescit. Plur. בִּכּוּרִים, Chald. בִּכּוּרִין *primitiva, primitiæ*, de frugibus, & fructibus. Foem. בִּכּוּרָה, Chald. בִּכּוּרָא: plural. בִּכּוּרוֹת *idem.* Exod. 23. vers. 19, & 34. vers. 26. רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ *primitias frugum terræ tuæ offeres in donum Domini.* Levit. 23. vers. 17. בִּכּוּרִים, Targum בִּכּוּרִין *primitias Domino.* offerebantur autem בִּכּוּרִים *primitiæ* in templo de tritico, hordeo, uvis, ficubus, malogranatis, olivis, palmis: & super his legebatur illud Deut. 26. vers. 3. *annuncio hodie quod venerim in terram, quam juravit Dominus patribus nostris se daturum illis.* ac olim non erant speciali numero definitæ, sed offerentium arbitrio relictæ; propter avaritiam verò sacerdotum, magistri postea constituerunt atq; tradiderunt, ut qui plurimùm, quadragesimam partem daret sacerdotibus; qui minimùm, אחד מששים *sexagesimam.* inter quadragesimam & sexagesimam licebat offerre, quodcunq; voluissent. Ethnici quoq; suis dijs offerebant fructuum primitias, quas vocabant ἀπαρχάς. Jerem. 24. vers. 2. *sicut ficus* הַבִּכֻּרוֹת *primitiarum*; quæ gratæ sunt invenientibus eas. Num. 28. vers. 26. יוֹם הַבִּכּוּרִים *dies primitiarum*; festum pentecostes, quo primitiæ eorum, quæ terra producit, offerebantur. Levit. 23. v. 20. לֶחֶם הַבִּכֻּרִים *panis primitiarum:* ex hordeo, quod primùm demetitur initio messis. 2. Reg. 4. vers. 42. לֶחֶם בִּכּוּרִים *panis primitiarum:* de hordeo primo, quod demessuerant, quia erat messis hordei. ¶ Per metaph. בִּכּוּרָה *primitivum*, denotat rem gratissimam ac suavissimam, sicut sunt primi fructus anni, qui maximè expetuntur. Mich. 7. v. 1. בִּכּוּרָה *primitivuum desideravit anima mea.* Esa. 28. vers. 4. כְּבִכּוּרָה *sicut primus anni fructus ante æstatem, quam videbit videns, dum adhuc in manu ejus devorabit eam.* ubi ה non mappic est, sed dagesch euphoniæ. Sicut ficus in principio proveniens, quam omnes cupiunt accipere. Hos. 9. vers. 10. *quasi uvas in deserto inveni Israelem,* כְּבִכּוּרָה *sicut primitivum in ficu, in principio ejus vidi patres vestros.* significat ficum præcocem, prodromum sive prothericam.

בכר, Foemin. בִּכְרָה *dromedarius*, camelus fœmina, juvenis & parva, adeò velox, ut.

lox, ut masculum antevertat. quæ ma- A
sculo citius currit: atq; hinc inde discur-
rere amat. Plur. mascul. בְּכָרִים *dromedarij*.
Sing. Jerem. 2. v. 23. בִּכְרָה קַלָּה, Targ. יַנְקָא
קְלִילָא *dromedarius velox, circumflectens vias
suas*. Plur. Esa. 60. v. 6. בִּכְרֵי מִדְיָן, Targ.
הוּגְנֵי מִדְיָן *dromedarij Midian*.

Verbum Piel בִּכֵּר. Chald. בַּכַּר duo si-
gnificat. 1. *primogenitum fecit* seu *constituit,
primogenitura donavit*. Deut. 21. v. 16. *non
poterit* לְבַכֵּר, Targum לְבַכָּרָא *primogenitum
facere filium dilectæ, coram facie filij odiosæ pri-
mogeniti*. Tantùm. ¶ 2. *Primos fructus
tulit* aut *præbuit*. Ezech. 47. vers. 12. *per* B
singulos menses יְבַכֵּר, Targ. יְהֵי עָבֵד פֵּרִין *erit
faciens fructus*. tantùm. Pual בֻּכַּר, Chald.
אִתְבַּכַּר *primogenitus constitutus aut datus fuit*.
Levit. 27. vers. 26. *veruntamen primogeni-
tum, quod* יְבֻכַּר, Targum יִתְבַּכַּר *primogeni-
tum dabitur coram Domino*. Tantùm. Hi-
phil הִבְכִּיר *primogenitum peperit*. Jer. 4. v. 31.
angustia כְּמַבְכִּירָה *quasi primiperæ*. Targ. כְּאִתְּתָא
דְּמְשָׁרְיָא לְמֵילַד בְּכוּר *sicut mulier, quæ incipit
parere primogenitum*. cujus scilicet dolo- C
res sunt graviores, quam aliarum fœmi-
narum.

Arab. بكر bacar *antevertit, prævenit,
manè venit*. Psalm. 68. بكرت *prævenerunt
principes*. Psal. 119. אַבְּכַרְתּ *præveni manè, &
clamavi*. Psalm. 78. ובכרוא אליה *& manè ve-
nerunt ad eum*. Actor. 4. v. 4. אבכר *manè ob-
servabam*.

בכרה בכר *diluculum, manè*. In Alcorano.
סבח באלעשי ועשיא *manè & vesperi*. Alc. 3.
ואלאבכאר *lauda vesperi & manè*. ☙ בכור *ma-* D
nicatio, matutina surrectio.

בכרה bacora *fructus præcox, ficus præcox,
tempestiva*. item *morbus, marisca, tuberculum
in ano*. Plur. בִּכָאר bicar *fructus præcoces*.
☙ אַבְכָּרָה abcara *prunus*, & *prunum*.

בכר *virgo*. Plur. אבכאר *virgines*. ☙ בכרי
virginalis. ☙ בכורית *virginitas*.

בואכר bevicir *hæmorrhois*. ☙ בכראת *rota*.

Rabb. בכרא *primus muri circuitus*. ☙ בְּכְרָיָא
herba quadam. E

בכת בכת. Arab. בכת *corripuit, arguit, redarguit,
reprehendit*. Psalm. 6. v. 2. יא רב לא בעצרך
תבכתני *ô Domine, non in ira tua arguas me*.
Marc. 16. v. 14. ובכתהם לקלה אימאנהם *&
reprehendit illos ob parvitatem fidei ipsorum*.
Luc. 3. v. 19. *& Iohannes* יבכתה מן אגל הירודיא
reprehenderat eum propter Herodiadem. Joh. 3.
ve תבכת *arguantur ipsius opera*.

Nom. תבכית *reprehensio, ignominia*.

בלל בָּלַל & בל *miscuit, commiscuit, permiscuit,
fudit, confudit, perfudit, conspersit, perturba-
vit*. Piel Chald. בַּלְבֵּל *idem*. Gen. 11. v. 7.
descendemus וְנָבְלָה, Targ. ונבלבל *& confun-
demus labium ipsorum*. pro נָבְלָה dagessato:
mutato cholem in scheva, post quod ne-
quit collocari dagesch. ibidem vers. 9.
ideo vocavit nomen ejus (urbis) בָּבֶל *Babel,
quia ibi* בָּלַל, Targ. בַּלְבֵּל *confudit Dominus la-
bium totius terræ*. Jud. 19. v. 21. *& introduxit
eum in domum suam*, וַיָּבָל *& miscuit asinis*. sci-
licet pabulum. Targum ורמא כסתא *& pro-
jecit* (præbuit) *pabulum*: ex avena & hordeo
mixtum. Absolutè, *perfusus fuit*; Psalm.
92. vers. 11. בַּלֹּתִי *mixtus sum cum oleo viridi*;
perfusus sum. q. נִבְלַלְתִּי. Targ. רַבִּיתָא יָתִי
inaugurasti me: unxisti me. Exod. 29. v. 2.
placentas בְּלוּלֹת, Targ. דְּפִילָן *perfusas oleo*.
Levit. 2. vers. 5. בְּלוּלָה *perfusa oleo*. ¶ Atq;
ita usurpant Arabes بلل bellel *perfudit,
humectavit, maceravit, tinxit, intinxit, riga-
vit, madefecit, intrivit*. Psalm. 6. ובדמועי
אבל פראשי *& lacrymis meis rigabo lectum
meum*. Luc. 7. v. 44. והיא בלת רגלי באלמדוע
& hæc rigavit pedes meos lachrymis. Luc. 18. v.
24. ליבל טרף אצבעה במא *ut intingat extre-
mitatem digiti sui in aqua*. Joh. 13. *cui* אבל
intingam panem, ובל *& intinxit*. Pass. אנבלל
anbelel *humectatus fuit*. Hithpael הִתְבּוֹלֵל
commixtus fuit. Oseæ 7. vers. 8. *inter populos
ipse* יִתְבּוֹלָל *commiscebitur*. Targ. אִתְעָרְבוּ *mi-
scentur*.

Nom. בְּלִיל *pabulum* pecoris, ex avena
& hordeo mixtum, absq; palea. Ter:
Job. 6. v. 5. *an mugiet bos* עַל בְּלִילוֹ *super pabu-
lo suo?* Targ. מִדְּלָא דִלְהוֹן *propterea quod non
est ipsi*. legit, בְּלִי לוֹ *non ipsi*. Job. 24. v. 6. *in
agro* בְּלִילוֹ *pabulum suum metent*. hoc est, pro-
ventum suum, quo pascitur. Esa. 30. v.
24. בְּלִיל *pabulum acidum comedent*.

תֶּבֶל *confusio illicita*, permixtio seminis
præternaturalis, cùm semen hominis
& bestiæ miscetur; aut pater & filius
cum una & eadem rem habent. Levit.
20. v. 12.

תֵּבֵל (etsi ת sit radicale, à quibusdam
tamen huc refertur) *orbis habitabilis*, in
quo omnia sunt mixta, homines, anima-
lia, arbores, herbæ, fontes, flumina, &
aliæ creaturæ. Psalm. 24. vers. 1. תֵּבֵל
orbis & habitantes בָהּ *in eo*. semper est fœ-
mininum, excepto uno loco; Esa. 14.
vers. 17. *posuit* תֵּבֵל *orbem sicut desertum*, וְעָרָיו
urbes ejus (orbis) *destruxit*. aut recipro-
cum: urbes suas loca terræ habitabilia,
in desertum rediget.

תְּבַלֻּל *confusio* seu *macula in oculo*; albu-
go oculi cum nigro pupillæ mixta: cùm
videlicet ex albugine oculi veluti fi-
lum album ducitur per iridem & pupil-
lam.

lam. Levit. 21. v. 20. *qui* תְּבַלֻּל, Targ. חִילִין A
albuginem habens in oculo suo.

Rabb. תְּבַלּוּל *confusio quatuor elementorum*, χάος. בִּלְבּוּל *confusio.* תַּבְלוּלִין *fenestræ, cataractæ.* תְּבַלִּילָה *locus in ventre plures habens concavitates.*

Arab. מבלול mablul, & מבחל *humectatus, intinctus.* בל bal, & בלה, & אבתלאל *humectatio, maceratio.*

Propr. בָּבֶל *Babel*, Babilonia; quasi בַּלְבֵּל, uno ל eliso: nomen turris, urbis & regionis, ubi בָּלַל *confudit* Deus labium totius terræ. Gen. 11. v. 9. *vocatum est nomen ejus* בָּבֶל. L x x. σύγχυσις *confusio.* B Arist. lib. 3. polit. cap. 2. *Babylon capta cùm esset ab hostibus, ferunt partem aliquam ejus civitatis, tertia die nondum aliquid sensisse.* Antiqua Babel sita fuit in valle, & a Deo, sicut Sodoma & Gomorrha, subversa, anno secundo Darij, qui novam ibidem condidit, quæ est hodie.

בֵּל *Belus*, idolum Babilonicũ, vel quod in Babilonia colebant; ad בַּעַל pertinet.

C **בלא**. Chald. בְּלָא *inveteravit*, in בָּלָה mox sequente, habes.

בלג duo significata habet. I. Hiphil, הִבְלִיג *roboravit, confortavit*; absolutè, *roboratus, corroboratus, recreatus fuit, respiravit, vires collegit.* Job. 9. v. 26. *relinquam faciem meam,* וְאַבְלִיגָה, Targ. וְאִתְגַּבַּר *& roborabor:* recreabor. Amos 5. vers. 9. הַמַּבְלִיג, Targ. דְּמַגְבַּר *qui roborat debilem super fortem.* L x x. ὁ διαιρῶν *qui dividit.* quasi מַפְלִיג, ob liter. בּ פּ cognationem. Hieron. *qui subridet*, quasi D מַלְעִיג. Job. 10. vers. 20. וְאַבְלִיגָה *& recreabor paulùm.* Targum וְאָנוּחַ *& quiescam:* respirabo.

Nom. מַבְלִיגִית *confortatio, recreatio.*

Rabb. בִּלְגָה *nomen custodiæ*, vel familiæ sacerdotalis ad custodiam deputatæ. אַבְלִינָא, lege אבלינא *avellana.*

II. Arab. בְּלַג *eloquens, facundus fuit.* בלג אסלם balag asalimi *salutavit.* בְּלָגָה balâga *eloquentia, facundia, rhetorica.* מֻאדִּב אַלבְּלָגָה E muedib al balâga *magister eloquentiæ*, rhetor, orator. בלאג ballag *idem.* עֵיר בַלָּאג gâir balleg *non facundus, minorennis, pupillus.*

בלונה buluga *ciconia.* Plural. בלוג bulug *ciconiæ.* פַּרְח בְּלוּגָה farch buluga *pullus ciconiæ.*

בלד. Arab. בָּלַד beled, Foem. בַּלְדָה *orbis, terra, regio, urbs, oppidum, locus.* Plur. בִּלָאד bilid, & בִּלְדָאן bildan *regiones*, urbes. בֻּלַיְדָה buleida *oppidulum.* Plur. בֻלַיְדָאת buleidet *oppidula.* בַּלְדִי beledi *urbanus*, in urbe educatus, civilis, politicus. Plur. בַּלַדִיין beledijn, *urbani.* אַהְל אַלבַּלַד *incolæ urbis, cœtus civium.* בַּלָאדָה *hebetudo.*

בלה duo significata habet. I. בָּלָה. Chald. & Syr. בְּלָא. Arab. בלה beli *senuit, consenuit.* per metaphoram, de inanimatis, *veteravit, inveteravit*, vetus factus est vel fuit, vetustate attritus vel corruptus fuit. Genes. 18. vers. 12. אַחֲרֵי בְלֹתִי, Targum בָּתַר דְּסִיבַת *postquam consenui.* L x x. οὔπω μὲν *nondum quidem.* acceperunt pro בִּלְתִּי *non.* Jos. 9. v. 13. *calceamenta nostra* בָּלוּ, Targum בְּלִיאוּ *inveterata sunt:* attrita sunt. Psalm. 102. vers. 27. *omnes sicut vestimentum* יִבְלוּ, Targum יִתְבַּלְיָן. Syr. Hebr. 1. v. 11. נֵבְלוּן. Arab. יבלון *inveterascent.* Ps. 32. v. 3. *& omnia ossa mea* בָּלוּ, Targ. בְּלָן. Arab. בלית *inveterârunt.* Arab. 1. Petr. 1. v. 3. *in spem, quæ non* יבלי *peribit.*

Nom. בָּלֶה. Syr. בָּלֵי. Arab. באלי beli *vetus, vetustus, inveteratus, annosus.* Plur. בָּלִים. Syr. בָּלְיִן. Arab. בואלי bavili *veteres, vetusti, inveterati, annosi.* Foem. בָּלָה. Syriac. בָּלְיָא. Arab. באליא *vetusta, annosa.* Plur. בָּלוֹת. Chald. בָּלְיָן. Syr. בָּלְיָן *vetustæ, annosæ.* Ezech. 23. v. 43. *& dixi* לַבָּלָה *ad vetulam: vetulæ scortationes?* an scortum vetulum mœchatur?

Substant. בְּלִי. Chald. בלאות & תַּבְלִית *vetustas.* Esa. 38. v. 17. *sed tu desiderasti animam meam* משחת בלי *ex fovea vetustatis.* hoc est, magno desiderio liberasti corpus meum ex sepulchro. in sepulchro enim corpus hominis vel cadaver inveterascit & corrumpitur. Esa. 10. v. 25. *& consumetur indignatio & ira mea super* תַּבְלִיתָם *attritione ipsorum.*

בְּלוֹי. inde plurale בְּלוֹיִים, &, י in א mutato, בְּלוֹאִים, Chaldaicè בְּלָאִין *panni inveterati*, vetustate attriti & corrupti; veteres, laceri panni, frusta, Lumpen. Jerem. 38. vers. 11. *& accepit inde* בְּלוֹיֵ הַסְּחָבוֹת *pannos inveteratos tractarum*, וּבְלוֹיֵ מְלָחִים *& pannos veteres corruptarum.* scilicet בְּגָדִים *vestium.* frusta veteris panni, quæ hinc inde in terra trahuntur, ruptantur & computrescunt. in margine notatur legendum esse בְּלוֹיֵי cum jod plurali expresso. Chald. בְּלִיתָא *frustum panni veteris.*

בַּלָּהָה, pro בֶּהָלָה *terror subitus, & perditio*, literis לה transpositis. Plur. בַּלָּהוֹת *terrores.* Esa. 17. vers. 14. *ad tempus vespertinum, & ecce* בַּלָּהָה *terror.* Targum כְּדְלָא הֲוָה *quasi non fuisset*; sicut sequitur: *antequam esset manè*, ואיננו *& non ipse.* Ezech. 26. vers. 21. בַּלָּהוֹת *terrores dabo te.* Targ. כִּדְלָא הֲוֵית *quasi non fuisses.* Hier. *in nihilum.* sequitur enim,

enim, ואינך *& non tu. & quærent te, & non invenieris.*

Particula, בל, & cũ jod addititio, בלי, & בלתי *nequaquam, neutiquam, nihil omnino.* Arab. בל bal *sed.* Psalm. 16. vers. 8. *Dominus à dextris mihi,* בל *nequaquam dimovebor.* Ibidem v. 2. *Bonum meum* בל *nequaquam super te.* 2. Sam. 1. vers. 21. *Clypeus Saulis* בלי *nequaquam unctus oleo.* Esa. 14. vers. 6. *Persecutionem passum* בלי *nequaquam prohibuit.* 1. Sam. 20. v. 26. בלתי *nequaquam mundus, quia* לא *non mundus est.* ¶ Usurpantur autem בלי & בלתי, pro particulis exclusivis, *absq́, sine, præter, tantùm, nisi.* Iob. 33. v. 9. *mũdus sum* בלי-פשע *absq́ transgressione.* Esaiæ 14. v. 6. *plaga* בלתי סרה *sine declinatione.* Num. 32. vers. 12. בלתי, Targ. אלהן *nisi Caleb.* ¶ Et assumit duas particulas על & עד, aut literas serviles בלם: ut, על-בלי *propterea quod non.* עד-בלתי & עד-בלי *quoad non, donec non.* בבלי *in non, absq́.* לבלי & לבלתי *ad non, ut nõ, ne.* מבלי & מבלתי *propter non, eò quod non, propterea quod non sit:* causam includit. Deut. 4. vers. 42. *Qui occiderit socium suum* בבלי, Targum בלא *absq́ scientia:* inscienter. Iob. 4. v. 11. *Leo perit* מבלי *absq́ præda.* LXX. παρὰ τὸ μὴ ἔχειν βορὰν *eo quod non habeat escam.* Hos. 4. v. 6. *Excisi sunt populus meus* מבלי *absq́ scientia.* LXX. οὐκ ἔχων τὴν γνῶσιν *non habens scientiam.* Iud. 8. v. 1. לבלתי קראת, Targ. בדיל מה לא קריתא *quare non vocasti nos?* Ios. 10. v. 33. עד-בלתי השאיר *quoad non relinqueret ipsi.* Jerem. 23. v. 14. לבלתי שבו *ut non redirent quilibet à malitia sua.*

II. Metaphoricè בלה, Chald. בלא *attritus, consumptus, imminutus, destructus, perditus fuit, periit:* sicut senes paulatim debilitantur & consumuntur, aut vestes usu vel vetustate atteruntur. Piel בלה, Chald. בלי, in Daniele בלא *attrivit, consumsit, corrupit, destruxit, perdidit.* Chald. Dan. 7. v. 25. *& sanctos excelsorum* יבלא *perdet:* destruet. ☞ Hebraic. Iob. 21. v. 13. יבלו, Targum יגמרון, Al. ישלמון *consument in bono dies suos.* ubi tamen in margine notatur per כ legendum esse, יכלו *consument.* Thren. 3. vers. 4. בלה *consumpsit carnem meam & cutem meam, contrivit ossa mea.* Esa. 65. v. 22. *& opus manuum suarum* יבלו *consument electi mei.* præcedit: *non ædificabunt, & alius inhabitabit; non plantabunt, & alius comedet.* 1. Paral. 17. vers. 9. *& non addent filii iniquitatis* לבלותו *consumere eum:* perdere. Pro quo habetur, 2. Sam. 7. v. 10. לענותו *affligere eum:* opprimere.

Ita usurpant Arabes בלא beli *afflixit, torsit, tormentis subjecit, examinavit, tentavit, probavit.* Ps. 139. *Domine* בלותני *probasti me.* Psal.

A 26. ואבלני *& proba me.* Psal. 66. ובלותנא *& examinasti nos.* Ps. 105. *eloquium tuum* אבחלאה *examinavit eum.* Hebr. 2. v. 18. *ex eo quod passus* ואבחלי *& tentatus est, potest succurrere illis, qui* יבחלון *tentantur.*

בלא & בלוי *afflictio, tentatio, periculum, experimentum.* Plural. בליה, & בלאיא, & בליאת *afflictiones, pericula.* Luc. 16. versic. 24. *& Lazarus* הו פי בלאיה *fuit in afflictionibus suis.*

בלה Arab. בלה beleh *moria, stultitia, fatuitas, insania.*

B אבלה ebleh *morus, stultus, bardus.* Plur. בלאה buleh *mori, stulti.*

אתבלה atballah *infatuatus fuit.*

Avic. בלח אלנחל *dactyli immaturi.*

בלט duo significata habet. I. Rabb. בלט. Chald. בלט *eminuit, prominuit.* צורה בולטת *figura eminens.* עינים בולטות *oculi prominentes:* præ copia pinguedinis scil. sicut macilentorum oculi sunt depressi.

II. Nom. Chald. בלוט. Arab. בלוטה bolôta, est אלה *quercus* & *glans;* arbor & fructus. Matth. *Beluth, Hullet, Chullot.* Plur. בלוטין.

C Arab. בלוט bolot *glandes.* Chald. Esa. 6. v. ultim. *sicut terebinthus,* וכאלון, Targ. וכבלוטא *& sicut quercus.* ☞ Arab. בלוטי boloti *glandifer.* ☞ בלוטיה bolotia *dryinus, quercinus serpens.* ¶ שח בלוט schach bolot, quod Rabbini שך בלוט scribunt, ח per כ exprimentes. Matth. stebulot *rex glandium, castanea.* עיץ מן בלוט guida min bolot *quercetum.*

D Arabibus item בלט ballat, ab eminentia, *sternere lapidibus* significat.

בלאטה, λιθόστρωτον *pavimentum lapidibus stratum.* Plur. בלאטאת *pavimenta, lithostrota.* Geogr. מעטי בבלאטאת נחאס *lectus pavimentis æneis.*

בלם בלם. Chald. & Syr. בלם *clausit, occlusit, ligavit, colligavit, strinxit, constrinxit.* Psalm. 32. vers. 9. *Habena & freno os eorum* לבלום, Targum לאחחסמא *ad constringendum, ne accedant ad te.* hoc est, constringere, aut constringi oportet, ne in te faciant impetum.

E Syr. 1. Cor. 9. vers. 9. *os bovis triturantis non* תבלום *obligabis.* Tal. בולם עצמו בשעת מריבה *constringens seipsum in hora litigationis.* hoc est, qui se continet, tacet, nihil respondet. Chald. בלים *constrictus lingua, mutus, balbus.* Esa. 35. v. 6. *& jubilabit lingua* אלם, Targ. בלים *muti.*

Nom. בלימה *constrictio, colligatio, centrum terræ,* quo quasi constricta tenetur. Iob. 26. vers. 7. *suspendens terram* על בלימה *super centro.* Hebræi legunt duas dictiones בלי מה *quod non est aliquid,* quod per se non subsistit:

sistit: quod terra in medio corporum cœlestium, à quibus undiq; distat longissimè, suspensa sit, nullo fulcimine nixa. A

בלן Talm. בָּלָן, & בַּלָּנִי, & בַּלָּאנִיא *balneator*, balnei aut thermarum dominus. ❧ בִּלְיוֹנָא *sigillum annuli*. ❧ בלוניא *filum margaritarum*. ❧ βῶλος *gleba*. ❧ בָּלָן *vermis*, & *operculum dolij*. ❧ Arab. בלאן bulni *albumen ovi*. item *splendor*.

בלס בָּלַס, Chald. בלס *miscuit*, *commiscuit*, *permiscuit*. Amos 7. vers. 19. בולס *miscens sycamina*, scil. cum alijs rebus, in usum seu pabulum boum. Aliqui conferunt cũ Chal- B
daico בלש *quæsivit*, *conquisivit*: & exponũt, בולס *conquirens*, colligens sycamina in cibum boum suorum. Talm. בָּלוּס *mixtus*, *permixtus*. PL. בלוסין *mixti*. Fœm. בלוסה *mixta*.

בולוס & בּוּלְסָא *speculum vitreum*, aut *chrystallinum*.

Alc. מְבַלְסִין *desperantes*. ❧ יבלס *desperabit*.

בלע quatuor significata habet, I. בָּלַע, Chal. בְּלַע, Arab. בלע *sorbuit*, *absorbuit*, *glutivit*, *deglutivit*, *devoravit*, *lurcavit*. Exod. 7. vers. 12.
וַיִּבְלַע, Targum ובלע & *deglutivit baculum A-* C
haronis. Num. 16. vers. 32. וַתִּבְלַע, Targum ובלעת & *deglutivit eos terra*. NIphal. נִבְלַע, Syr. אתבלע. Arab. אבתלע *absorptus*, *deglutitus*, *devoratus fuit*. Hebr. Esa. 28. v. 7. נִבְלְעוּ, Targum אסתלעמו *absorpti sunt à vino*. Syr. 2. Cor. 2. vers. 7. *ne ægritudine nimia* נתבלע *absorbeatur*: perdatur. 1. Cor. 15. v. 54. דְאתבְּלַע, Arab. אבתלע *quod absorpta est mors in victoria*. ¶ Usurpant etiam Arabes activè. Mat.
23. vers. 24. ויבתלעון אלגמל & *deglutient ca-* D
melum. Psalm. 106. *Aperta est terra*, ואבתלעת & *deglutivit Dathan*. PIel, בִּלַּע, Arab. בַּלַּע, idem quod in Cal. Iob. 2. v. 3. לְבַלְּעוֹ, Targ. לסלעמותה *ut absorberem* (perderem) *eum*. Esa. 25. vers. 8. בִּלַּע *deglutivit* (Dominus) *mortem omnino*. sicut Jonam בָּלַע *deglutivit* cetus. Jon. 2. v. 1.

NOM. בֶּלַע *absorptio*, *deglutitio*. Psal. 52. v. 6. *dilexisti omnia verba* בֶּלַע *absorptionis*. hoc est, perditionis. quibus perdidisti Achi-
melechum cum familia. Ier. 51. v. 44. & E
educam בִּלְעוֹ *absorptionem ejus ex ore ipsius*. hoc est, id quod absorbuit.

Rabbinis בְּלִיעָה *æsophagus*, quo cibus deglutitur, gula. ❧ בֵּית בְּלִיעָה *domus deglutitionis*, idem.

Chald. & Syr. בלועא *hamus*, quem piscis deglutit. אות מְבֻלַּעַת *litera absorpta* pronunciando.

Arab. בלאע balla *gula* & *gulosus*, *comedo*, *manducus*. plural. בַּלָּאעִין ballâin *gulosi*, *lurcones*. ❧ בלען *vorax*. ❧ מַבְלַע mabla *guttur*, *gula*, *deglutitorium*.

בלע balla *gurges*, *vortex*. ❧ מְבַלַּע muballi *gurgitosus*, *vorticosus*.

II. Metaphoricè, בָּלַע. PIel, בִּלַּע *corrupit*, *destruxit*, *perdidit*, *consumsit*, *absumsit*, *abolevit*, *occultavit*, *abscondidit*, *fefellit*, *decepit*. quia, quod deglutitur, absconditur, absumitur, perditur. Iob. 20. v. 18. *Reddens laborem*, & *non* יִבְלָע, Targum יגמר *consumet*. Psalm. 35. v. 25. בִּלַּעֲנוּהוּ *deglutivimus eum*. Targ. גַּמַּרְנָא יָתֵהּ *perdidimus eum*: consumsimus. Num. 4. v. 20. כְּבַלַּע, Targum כד מְכַסַּן *postquam absconderunt sanctum*: vasa sacra. Thren. 2. vers. 2. בִּלַּע, Targum שיצי *perdidit Dominus*, (&) *non pepercit*. Esa. 3. v. 12. & *semitam viarum tuarum* בִּלֵּעוּ, Targ. קַלְקִילוּ *contemserũt*. Prov. 19. v. 28. & *os impiorum* יְבַלַּע *abscondet iniquitatẽ*. Iob. 10. v. 8. וַתְּבַלְּעֵנִי & *degluties me*. LXX. με ἐπαισας *me percussisti*. NIph. Hos. 8. v. 8. נִבְלַע, Targ. אִתְבְּזִיז *spoliatus est Israel*: devastatus. PuAl. בֻּלַּע *corruptus*, *perditus fuit*. 2. Sam. 17. v. 16. *ne* יְבֻלַּע, Targ. יִתְחֲנֵי *noceatur regi*. Iob. 37. v. 20. *homo si* יְבֻלָּע, Targ. יִקְטְרֵג *arguetur*. al. *abscondetur*.

III. Syr. בלע *percussit*, *nocuit*: absolutè, *vapulavit*, *cæsus fuit*. Luc. 22. v. 51. & *accepit aurẽ* דְבַלְּעַ *quã percusserat*: amputaverat. Luc. 12. v. 47. נבלע *vapulabit multis*. 2. Cor. 11. v. 24. בְּלַעֵת *vapulavi*.

IV. Arab. בָּלַע balag, litera ע cũ puncto, *venit*, *pervenit*, *pertigit*, *accessit*, *appropinquavit*. Ps. 107. ובלעוא & *venerũt usq; ad portas mortis*. Act. 10. v. 32. *cum autẽ* בלע *appropinquaret tẽpus*. Ioh. 5. ובלעת & *veniet messis*. Gen. 11. v. 4. יִבְלַע *pertinget culmen ejus ad cœlũ*. Hebr. 12. v. 4. *nondũ* תבלעוא *restitistis*. יבלע *veniet*, *perveniet*. HIph. אבלע *adduxit*, *attulit*, *deduxit*. Ps. 60. *aut quis* יבלעני *deducet me in Idumæam*. Alc. אבלעתכם רסאלאת רבי *attuli vobis epistolas domini mei*. ❧ Avic. באלעין baligin *qui pervenerunt ad ætatem*. ❧ בלוע *spermatis emissio*.

בלץ Syr. בְּלַץ, idẽ quod בלט, literis ט & ץ pmutatis. *eminuit*, *prominuit*. Marc. 4. v. 5. & *in momẽto* בלץ *eminuit*. de semine mox enascẽte.

בלק בָּלַק *evacuavit*, *evacuando destruxit*. Esa. 24. v. 1. *evacuãs terram*, ובולקה & *destruens eã*: excindens eam ex orbe habitabili. Nah. 2. v. 11. *Evacuata* ומבלקה & *destructa*: deserta, absq; incolis.

בלר Arab. בִּלָּרָה bulara *beryllus*, *chrystallus*. PL. בלאר bular *berylli*. שי מן בלאר schei min bular *chrystallinus*.

בלש Chal. בְּלַשׁ & שַׁבְלֵשׁ *quæsivit*, *inquisivit*, *scrutatus fuit*. Gen. 31. v. 35. וַיְחַפֵּשׂ, Targ. ובלש & *quæsivit*, & *non invenit*. Zoph. 1. v. 12. אחפש *scrutabor Ierusalẽ lucernis*. Targ. *constituã* בלושין ויבלשון ירושלם כמא דבלשין *scrutatores*, & *scrutabuntur Ierusalem*, *sicut qui scrutantur*, &c.

Rabb-

Rabb. הַבְּלְשִׁים *exercitus, virtus.* בולשת A *idem.*

Arab. בלאש belisch *cista ad frumentum.*

במה בָּמָה, Chald. בָּמָא *excelsum*, in בום invenies.

בנן. Arab. בנין benin *sapidus, comestilis.* Plural. בנאן binen *sapidi.*

בננה binna *calyx, echinus.*

בנא Chald. בְּנָא *ædificavit*, in mox sequente בָּנָה habes.

בנג. Arab. בנג *hyusquiamus albus.* Avic. Matth. *Bengi.*

בנד. Arab. בנד bend *signum, vexillum.* Hispanis, *pendon:* Plural. בנוד bunud *signa, vexilla.* B

בנה בָּנָה, Chald. & Syr. בְּנָא, Arab. בנא benî *ædificavit, struxit, extruxit, construxit domum* vel *urbem, posuit, constituit, condidit.* quacunq; opera fabricavit. 1. Reg. 10. vers. 4. *quam* בָּנָה, Targum בנא *ædificavit:* rex Salomo. Ezech. 24. vers. 4. בוניך *architecti tui consummarunt pulchritudinem tuam.* Lxx. υἱοί σȣ *filij tui.* Syr. Actor. 7. v. 49. *quam domum* תבנון *ædificabitis mihi.* Arab. Psalm. 28. *nec* C תבניהם *ædificabis eos.* Psalm. 51. ואבן *& ædifica muros Jerusalem.* Matth. 16. v. 18. ועליהדא אלצחרה אבני ביעתי *& super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Luc. 12. vers. 18. אהדם אהראי ואבניהא *destruam horreum meum, & ædificabo illud.* Niphal. נִבְנָה, Chald. אִתְבְּנָא, Syr. אֶתְבְּנָא, Arab. אתבני atbeni, & אבתני abteni *ædificatus, extructus fuit.* Num. 13. v. 23. *Hebron septem annis* נִבְנְתָה, Targ. אתבנית *ædificata fuit ante Zoan.* Ezræ 4. vers. 13. *si urbs* D *ista* תתבנא *ædificabitur.* Syr. Eph. 2. vers. 20. ואתבניתון *& ædificati estis super fundamenta Apostolorum.* Arab. 1. Petri 2. vers. 5. *vos etiam* אתבנוא *ædificemini.* Activè, Genes. 4. ואבתני מדינה *& ædificavit urbem.* ¶ Per metaphoram verò usurpatur, 1. de *procreatione, susceptione, & educatione liberorum,* qui ex parentibus quasi extruuntur, & quibus familiæ, tanquam domus, ædificantur, instaurantur & conservantur: ut filius ædificij, pater fundamenti instar se habeat: E ita quidem, ut qui non habeat liberos, quasi destructus sit. Gen. 16. vers. 2. *Ingredere ad ancillam meam, fortassis* אִבָּנֶה, Targ. אתבני *ædificabor ex illa.* hoc est, suscipiam ex illa liberos. Ruth. 4. vers. 11. *quæ.* בָּנוּ, Targ. בנו *ædificaverunt ambæ domum Jsrael.* Targum, *domum Jsraelis patris sui in duodecim tribubus.* Deuter. 25. v. 9. *Sic fiat viro, qui non* יִבְנֶה את בית אחיו *ædificabit domum fratris sui.* h. e. qui noluerit suscitare semẽ fratri suo. ¶ 2. De reparatione, instauratione, ampliatione, munitione aut conservatione ædificiorum: quæ ædificando instaurantur & conservantur. 1. Reg. 12. v. 25. וַיִּבֶן את פנואל *& ædificavit Penuel.* instauravit muros urbis, & extruxit in ea palatium regium. 1. Reg. 16. v. 24. וַיִּבֶן ההר *& ædificavit montem.* hoc est, urbem, qua montem illum auxit & exornavit. 2. Paral. 16. vers. 1. וַיִּבֶן את הָרָמָה *& ædificavit Rama, ut non daret egredientem & ingredientem Asæ regi Judah.* hoc est, munivit. ¶ 3. Metaphoricè de procuratione, instauratione, restitutione, refectione, exaltatione, conservatione, incremento, prosperitate, stabilitate sive durabilitate hominum & aliarum rerum. Jerem. 31. v. 4. *Adhuc* אֶבְנֵךְ וְנִבְנֵית *ædificabo te, & ædificaberis.* Targum אֲקִימִנֵךְ וְתִתְקַיְמִין *stabiliam te, & stabilis eris.* Cœtus dispersus, similis est ædificio diruto, cujus dispersa sunt lapides & ligna, & quando instaurantur, recolliguntur. Malach. 3. vers. 15. *etiam* נבנו *ædificati sunt facientes iniquitatem.* Targum אִתְקַיְמוּ *stabilitati sunt.* Jerem. 12. vers. 16. וְנִבְנוּ *& ædificabuntur in medio populi mei.* Targum וְיִתְקַיְמוּן *& stabilientur.* Iob. 22. vers. 23. *Si conversus fueris ad omnipotentem* תִּבָּנֶה *ædificaberis:* prosper eris.

Nom. בֵּן, Arab. אֶבֶן *filius.* Plur. בָּנִים, Chald. בנין, Arab. בנו benu, & בנון benun, & אבנא ebne *filij.* Fœm. בַּת, pro בַּנְת, eliso נ. Chald. בְּנָא, Arab. אבנה ebne, & בנת bent *filia.* Plur. בָּנוֹת, Chald. בְּנָן, Arabicè בנאת benît *filiæ.* Dual. Arab. בַּנַאן benan *duo filij.* Dicitur autem בֵּן *filius,* quod sit ex parentibus extructus: quod sit ædificium & structura parentum, quoad generationem & æducationem. sicut Plaut. in Mostell. Actu 1. *Novarum esse ædium arbitror similem ego hominem, quando hic natus est.* Et paulò post: *Parentes fabri liberûm sunt, & fundamentum substruunt liberorum, extollunt, parant sedulò infirmitatem, ut & in usum boni, & in speciem populo sint, sibique aut materiæ ne parcunt, nec sumtus ibi sumtui esse ducunt: expoliunt, docent literas, jura & leges, sumptu suo & labore nituntur.* Esa. 7. v. 14. *Ecce virgo gravida est, & pariens* בֵּן *filiũ, & vocabit nomen ejus* עִמָּנוּאֵל *Jmmanuel.* Gen. 43. v. 29. *& vidit Benjamin fratrem suum,* בֶּן־אִמּוֹ *filium matris suæ.* Lxx. ὁμομήτριον *uterinum.* Gen. 46. vers. 23. וּבְנֵי דָן חֻשִׁים *& filij Dan Husim.* ex pluribus filijs hic solus fuit superstes. Ibidem, v. 7. de Iacobo. בְּנֹתָיו *filias ejus.* fuerunt Dina, & Serah filia Aser: aut aliꝙ puellꝙ cum Dina educatæ loco filiarum. Esa. 49. v. 17. מִהֲרוּ בָּנָיִךְ, Targum יוחון בניכי *accelerabunt filios tuos.* sc. לְהָבִיא *adducere.* celeriter adducent:

cent: sicut sequitur, v. 22. וְהֵבִיאוּ בָנַיִךְ *& ad-* A
ducent filios tuos in sinu. Et accentus Athnach
dirimit à sequentibus. Omnes interpre-
tes acceperunt pro בּוֹנַיִךְ *ædificatores tui.* id-
eo reddiderunt LXX. καὶ ταχὺ ᾠκοδομήθης
& citò ædificata es. Hieron. *venerunt structo-*
res tui. ¶ Per Synecdochen, בֵּן *filius*, & בַּת
filia usurpantur. I. pro *nepotibus & posteris:*
qui enim patrem genuit, etiam filium
hujus genuisse videtur. Gen. 29. vers. 5.
nostisne Laban בֶּן־נָחוֹר *filium Nahor?* hoc est,
nepotem. fuit Bathuelis filius, frater Re-
beccæ. 2. Sam. 19. v. 24. *Mephiboschet* בֶּן
filius Saulis dicitur, cum fuerit filius Jona- B
than, filij Saulis. Sic בְּנֵי יִשְׂרָאֵל *filij Israel:* qui
erant ex filijs aut nepotibus Israelis. Ex-
od. 2. v. 1. *Abijt quidam de domo Levi, & duxit*
בַּת *filiam Levi.* h. e. ex posteritate Levi or-
tam. Prov. 13. v. 22. *Bonus hæreditabit* בְּנֵי־בָנִים
filios filiorum. hoc est, nepotes. Jer. 27. v. 6.
בֶּן בְּנוֹ *filio filij ejus:* Nebucadnezaris. Tobiæ
4. *Filij prophetarum sumus: Noe, Abraham, Isaac,*
Iacob patres nostri ab æterno. Actor. 3. vers. 25.
vos estis filij prophetarum. Psalm. 137. vers. 7. C
Memento, Domine, לִבְנֵי אֱדוֹם *filiis Edom diem*
Ierusalem. Targum לְעַמָּא דֶאֱדוֹמָא *populo Idu-*
mææ. Gen. 11. v. 5. *ut videret urbem & turrim,*
quas ædificârant בְּנֵי הָאָדָם, Targum בְּנֵי אֱנָשָׁא
filij hominis. ¶ 2. Pro *filiis adoptivis.* 2. Sam.
21. vers. 8. *& quinque* בְּנֵי מִיכַל *filios Michal, fi-*
liæ Saulis, quos peperit Adrieli. Fuit autem da-
ta Adrieli filia Saulis, non Michal, sed
Merob. 1. Sam. 18. vers. 18. Et his utrisque
mortuis, filios illorum quinque sibi adopta-
vit, & educavit Michal, aliâs sterilis. E- D
sther. 2. v. 7. *Mardochai post mortem patris ejus,*
& matris ejus accepit illam sibi לְבַת *in filiam.* Ex-
od. 2. v. 10. *& attulit eum filiæ Pharaonis, &*
fuit ipsi לְבֵן *in filium.* Exod. 4. v. 22. בְּנִי *filius*
meus primogenitus Israel. Ezech. 21. vers. 15.
gaudebimus virga בְּנִי *filij mei, aversaris omne li-*
gnum. qua ego percutio filium meum I-
sraelem, ut eum castigem? ¶ 3. Pro *liberis,*
si sine collatione sexus ponitur. Gen. 3. v.
16. *in dolore paries* בָנִים *filios.* hoc est, liberos.
Esa. 13. v. 18. *super* בָּנִים *filios non parcet oculus* E
ipsorum. h. e. liberos. Psalm. 127. v. 3. *Ecce hæ-*
reditas Domini sunt בָּנִים *filij.* h. e. liberi. ¶ 4.
Pro sexu, cum sine collatione patris aut
matris ponitur. Prov. 7. v. 7. בַּבָּנִים *inter fi-*
lios puer deficiens corde. h. e. inter adolescētes.
Gen. 30. v. 13. *Laudabunt me* בָּנוֹת *filiæ.* Targ.
נְשַׁיָּא *mulieres.* LXX. αἱ γυναῖκες *mulieres.*
Cant. 2. v. 3. *sicut lilium inter spinas: sic unica*
mea inter הַבָּנוֹת *filias.* h. e. puellas. Gen. 34. v. 1.
ut videret בִּבְנוֹת הָאָרֶץ *in filiabus terræ.* h. e. ut
puellas spectaret. ¶ Deinde per meta-

phoram ad varia transfertur. 1. ad disci-
pulos, quorum præceptores, vocant He-
bræi אָבוֹת *patres*, mentis videl. quâ infor-
mant. 2. Reg. 2. v. 3. *& egressi sunt* בְּנֵי־הַנְּבִיאִים
filij prophetarum. Targum תַּלְמִידֵי נְבִיַּיָּא *disci-*
puli prophetarum: de quibus dicitur, 1. Sam.
10. vers. 12. *& quis* אֲבִיהֶם *pater ipsorum.*
Targum רַבְּהוֹן *magister ipsorum:* suntque
juxta Hebræos Levitæ. 2. Reg. 4. vers. 38.
וּבְנֵי הַנְּבִיאִים *& filij prophetarum sedebant co-*
ram eo. Esa. 7. vers. 3. *& Sear Iasub* בְּנֶךָ *filius*
tuus. Targ. תַּלְמִידָךְ *discipulus tuus.* sic Sapi-
entia apud Salomonem discipulos suos,
vocat filios. Prov. 1. v. 8. *Audi* בְּנִי *mi fili,*
disciplinam patris tui. Prov. 5. v. 7. & 14. *& nūc*
בָנִים *filij, obedite mihi.* Psalm. 34. vers. 10. *ve-*
nite בָנִים *filij, obedite mihi: timorem Domini*
docebo vos. Sic Matth. 11. v. 19. *Iustificata est sa-*
pientia à filiis suis. h. e. Pharisæi à suis disci-
pulis. sic υἱὲς ἰατρῶν *filij medicorum.* hoc est,
discipuli. artes enim per manus tradeban-
tur. ¶ 2. Ad urbis, loci aut populi alicujus
cives, incolas, alumnos, quorū quasi ma-
ter est locus nativitatis aut educationis,
quando illis præponitur. Esa. 11. vers. 14.
בְּנֵי קֶדֶם *filij orientis*; populi orientales. Ec-
cl. 2. v. 7. וּבְנֵי בַיִת *& filij domus fuerunt mihi.*
h. e. familia. Gen. 23. v. 11. *In oculis* בְּנֵי עַמִּי *fi-*
liorum populi mei. LXX. ἐναντίον πάντων τῶν πο-
λιτῶν μου *coram omnibus civibus meis.* 2. Paral.
35. vers. 13. *omnibus.* בְּנֵי הָעָם *filiis populi.* Jud.
14. v. 16. *ænigma proposuisti* לִבְנֵי עַמִּי *filiis populi*
mei. h. e. civibus sive popularibus meis. 2.
Reg. 19. v. 21. בְּתוּלַת בַּת *virgo filia Zionis.*
Targ. מַלְכוּת כְּנִשְׁתָּא *regnum congregationis:*
cœtus. Thren. 2. v. 15. *& movent caput super*
בַּת *filia Ierusalem.* Targ. עַל כְּנִשְׁתָּא דִירוּשְׁלֶם
super cœtum Ierusalem. Psalm. 149. v. 2. בְּנֵי צִיּוֹן
filij Zion exultant in rege. Jerem. 2. v. 16. *Etiam*
בְּנֵי נֹף *filij Noph.* h. e. Memphitæ. Zophon.
3. v. 10. בַּת *filia Puzai afferent munera.* Zach.
2. v. 7. *hoi Zion, evade, habitans* (in) בַּת *filia Ba-*
bel. h. e. inter Babylonios. Targ. בִּמְדִינַת *in*
regione: urbe. Psalm. 45. v. 13. וּבַת צֹר *& filia*
Tyri cum munere faciem tuam quærent. Targ.
וְיָתְבֵי כְּרַכָּא דְצוֹר *& habitatores arcis Tyri.* E-
zech. 16. v. 28. בְּנֵי אַשּׁוּר *filij Assur.* h. e. po-
pulus Assyriæ. Gen. 15. v. 3. בֶּן־בֵּיתִי *filius do-*
mus meæ. LXX. οἰκογενής μου *vernaculus meus.* I-
bid. v. 2. וּבֶן־מֶשֶׁק בֵּיתִי *& filius procurator domus*
meæ. Targ. וּבַר־פַּרְנָסָא הָדֵין דִּבְבֵיתִי *& filius pro-*
curator iste, qui in domo mea est. ¶ 3. ad res quas-
cunque, loco quocunque cōtentas. Iob. 41. v.
19. *nō fugabit eū* בֶּן־קֶשֶׁת *filius arcus.* Targ. גִּירָא
דְקַשְׁתָּא *sagitta arcus.* Thren. 3. v. 13. *Immisit in*
renes meos בְּנֵי אַשְׁפָּתוֹ *filios pharetræ suæ.* h. e.
sagittas suas. Esa. 21. v. 10. בֶּן גָּרְנִי *filius areæ*
meæ. h. e.

meæ. hoc eſt, frumentum quod in area A
mea ventilatur & relinquitur. ¶ 4. Ad
homines alicui rei incumbentes, ſtuden-
tes, inhærentes, deditos, addictos, deſti-
natos. 2. Sam. 2. v. 7. *Sitis* לִבְנֵי־חַיִל *in filios*
roboris. Targum גְּבַר עָבֵד קְרָב *virum facientem*
bellum: militarē. 1. Reg. 1. v. 52. *ſi erit* לְבֶן־חַיִל
in filium roboris. Targ. גְּבַר דָּחֵל חֶטְאִין *vir ti-*
mens peccata. Deuter. 3. v. 18. *Filij Iſrael, omnes*
בְּנֵי חָיִל *filij roboris*. Targum מְזָרְזֵי חֵילָא *accin-*
cti robore: expediti. 1. Sam. 20. v. 31. *Quia*
בֶּן־מָוֶת *filius mortis eſt*. Targum גְּבַר חַיָּב קְטוֹל
vir dignus morte: reus mortis. Deut. 25. v.
2. בֶּן הַכּוֹת *filius percuſſionis*. Targum בַּר חַיָּב B
לְאַלְקָאָה *filius dignus qui percutiatur*: quadra-
ginta vicibus, una minus. In נָכָה vide. Pſ.
102. verſ. 21. *ut ſolvat* בְּנֵי תְמוּתָה *filios mortis*.
Targum בְּנַיָּא דִּמְסִירִין לְמִיתוּתָא *filios, qui tradi-*
ti ſunt ad mortem. Rabbin. בְּנֵי בְרִית *filij fœ-*
deris, id eſt, circumciſi, Jſraelitæ, cum qui-
bus Deus inijt fœdus per circumciſionē.
Et בֶּן בְּרִית *filius fœderis*, proſelytus circum-
ciſus, & totius Legis ſervator. Act. 3. v. 25.
vos eſtis filij prophetarum & fœderis. contra, בֶּן C
בְּלִיַּעַל *filius iniquitatis*. Deut. 13. v. 13. *egreſſi ſunt*
viri בְּנֵי בְלִיַּעַל, Targ. בְּנֵי רִשְׁעָא *filij impietatis*.
Lxx. παράνομοι *iniqui*. ¶ 5. Ad brutorū ca-
tulos, aut pullos. Lev. 1. v. 14. מִן בְּנֵי הַיּוֹנָה *de*
filiis colūbæ. Lxx. ἀπὸ τῶν περιστεριδίων *de pipio-*
nib. colūbulis. Gen. 49. v. 11. *& ad vitem* בְּנִי
אֲתֹנוֹ *filium aſinæ ſuæ*. Lxx. πῶλον *pullum*. י
eſt paragogicum: ſed Hieron. pro affixo
accipit; reddens, *ô fili mi*. Levit. 1. v. 5. *Et*
mactabit בֶּן־הַבָּקָר *filium armenti*: bovis.
Lxx. μόσχον *vitulum*. Gen. 18. v. 7. *& acce-* D
pit בֶּן בָּקָר, Targum בַּר תּוֹרִין *filium taurorum*:
vitulum. Lxx. μοσχάριον ἁπαλὸν *vitulum*
tenerum. Pſalm. 29. verſ. 6. *Sicut* בֶּן־רְאֵמִים
filius unicornium. Levit. 12. verſ. 6. *afferet*
agnum בֶּן־שְׁנָתוֹ *filium anni ſui in holocauſtum*,
וּבֶן־יוֹנָה *& filium columbæ*. Pſalm. 147. verſ.
9. *qui dat jumentis eſcam ipſorum*, לִבְנֵי עֹרֵב *fi-*
lijs corvi, qui clamant. hoc eſt, pullis. Pſalm.
114. v. 4. & 6. *montes exilierunt ut arietes*: *&*
colles כִּבְנֵי צֹאן *ſicut filij gregis*. hoc eſt, ſicut a-
gni & hœdi. Prov. 30. verſ. 17. *& comedent* E
eum (oculum) בְּנֵי נָשֶׁר *filij aquilæ*. Eſa. 13. verſ.
21. *& habitabunt ibi* בְּנוֹת יַעֲנָה *filiæ ſtruthio-*
nis. ¶ 6. Ad res inanimatas, urbes minores,
caſtella, villas, vicos & pagos, qui ad ur-
bem aliquam majorem, tanquam אֵם *ma-*
trem, aut metropolin pertinent, ejuſque
ſunt coloniæ; quando videlicet his ſub-
jungitur. ſicut è contra metropolis vo-
catur אֵם *mater*. Ioſ. 17. verſ. 16. *In Beth-*
ſean וּבְנוֹתֶיהָ *& filiis ejus*. Targum וְכַפְרָנָהָא *&*
vicis ejus. filiis ejus, aut oppidulis vicinis,

illi tanquam metropoli ſubditis. Ezech.
32. verſ. 16. & 18. בְּנוֹת הַגּוֹיִם *filiæ gentium*
plangent eam. Targum כַּפְרָנֵי *villæ*. ¶ 7. Ad
ramos, ſurculos, palmites, propagines, &
fructus arborum & vitium, qui ex his tan-
quam patribus naſcuntur. Gen. 49. v. 22.
בֵּן *filius fructificans* (creſcens) *Ioſeph*, בֵּן *filius*
fructificans juxta fontem: בָּנוֹת *filiæ incedunt ſu-*
per muro. ramus ſive rami, propagines, pal-
mites. בֵּן *ramus*, בָּנוֹת *palmites*: duæ tri-
bus Ephraim & Manaſſe, ex Ioſepho or-
tæ. Pſalm. 80. verſ. 16. *& ſuper* בֵּן *filium*,
quem roboraſti tibi. hoc eſt, palmitem. ¶ 8.
Ad illa, quæ ex alijs conſtant, aut facta
ſunt. Eſa. 27. verſ. 6. בַּת אֲשֵׁרִים *filia Aſ-*
ſyrim. facta ex iſtis arboribus. Cant. 7. v. 5.
ad portam בַּת־רַבִּים *filiæ magnatum*. potius,
plurium. hoc eſt, frequentem. Eſa. 5. verſ.
1. בְּקֶרֶן בֶּן־שָׁמֶן *in cornu filio pinguedinis*. cornu
vocat terram promiſſam, lacte & melle
fluentem. ¶ 9. Ad ætatem & tempus.
Gen. 17. verſ. 12. וּבֶן־שְׁמֹנַת יָמִים *& filius o-*
cto dierum circumcidatur apud vos. Lxx. παι-
δίον *infans octo dierum*. Ibidem verſ. 1. *&*
Abraham בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים *filius no-*
naginta & novem annorum; cum circumci-
deretur. Exod. 12. verſ. 5. *agnus integer ma-*
ſculus בֶּן־שָׁנָה *filius anni erit vobis*. Lxx. ἐνι-
αύσιον *anniculus*. 1. Sam. 13. v. 1. בֶּן־שָׁנָה *filius*
anni erat Saul cum regnaret; *duos autem annos re-*
gnavit ſuper Iſraelem. anno primo regni ſui.
Gen. 50. verſ. 26. *mortuus eſt Ioſeph* בֶּן *filius*
annorum centum & decem. Lxx. ὢν *exiſtens*.
Geneſ. 17. verſ. 17. הַלְּבֶן *an filio centum anno-*
rum erit proles? & ſi Sara, הֲבַת *an filia nonaginta*
annorum pariet? Num. 3. verſ. 15. *recenſe filios*
Levi, juxta patres ſuos & juxta familias ſuas, o-
mnem maſculum, מִבֶּן־חֹדֶשׁ *à filio menſis, & ſu-*
pra, recenſebis eos. Gen. 37. v. 3. *quia* בֶּן־זְקֻנִים
filius ſenectutis erit ipſi. Senex, natus annos
91. ipſum genuerat. Sic, Pſalm. 127. verſ.
4. בְּנֵי הַנְּעוּרִים *filij juventutis*: quos quis ju-
venis genuit. Ion. 4. verſ. 10. שֶׁבִּן־לַיְלָה הָיָה
וּבִן־לַיְלָה אָבָד *quæ filius noctis fuit, & filius no-*
ctis periit. Targum דִּי בְלֵילְיָא הָדֵין הֲוָה וּבְלֵילְיָא
אָחֳרָנָא אֲבַד *quæ nocte iſta facta eſt, & nocte alia*
periit. Eſa. 14. verſ. 13. *quando cecidiſti ex cæ-*
lo, lucifer, בֶּן שָׁחַר *filius auroræ*. Lxx. ὁ πρωῒ ἀ-
νατέλλων *mane oriens*. ¶ 10. Sine mentione pa-
tris aut matris, aliove genitivo ſequente,
aut affixo pronomine, בֵּן *filius*, קָטוֹן *parvum*:
& בַּת *filia*, קְטַנָּה *parvam* denotat. Exod. 21. v.
31. *aut* בֵּן *filium cornupetet, aut* בַּת *filiam cornu*
feriet. ¶ בְּנֵי אָדָם *filij hominis*, ultimo loco q̃
venit obſervandū, dicuntur plebei, plebs
infima, vulgus: בְּנֵי אִישׁ *filii viri*, honeſtio-
res, magnates, dignitate aliqua pollen-
tes. Pſal,

A tes. Psalm. 49. vers. 3. גַּם בְּנֵי אָדָם גַּם בְּנֵי אִישׁ *etiam filij hominis, etiam filij viri.* sic, בְּנֵי עָם *filij populi*, plebs. Gen. 6. vers. 2. *& videbant* בְּנֵי הָאֱלֹהִים *filij Dei*, אֶת בְּנוֹת הָאָדָם *filias hominis.* Targ. בְּנֵי רַבְרְבַיָּא *filij magnatum*, יַת בְּנַת אֲנָשָׁא *filias hominis*: filias plebis, plebeias. Iob. 1. vers. 6. *Factum est quadam die, & venerunt* בְּנֵי הָאֱלֹהִים *filij Dei, ut sisterent se coram Domino, venitque Satan in medio ipsorum.* LXX. οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. Targum כִּתֵּי מַלְאֲכַיָּא *cœtus angelorum.* angeli boni: quod satis intelligitur ex 1. Reg. 22. vers. 19. *& omnis exercitus cœli stabat corā illo* &c. *& exivit spiritus, &*

B *stetit coram Domino* &c. Iob. 38. vers. 7. *Iubilabunt omnes* בְּנֵי הָאֱלֹהִים *filij Dei*: angeli. Hoseæ 2. v. 1. בְּנֵי אֵל *filij Dei vivi.* Targum עַמָּה דֶאֱלָהָא *populus Dei.*

Arabes pro בֵּן, cum א articulo emphatico dicunt אִבְן. Psalm. 77. ולאבן valiabn *& filio regis justiciam tuam.* Matth. 1. vers. 1. ישוע אלמסיח אבן דאוד בן אברהים *Iesus Christus, filius David, filij Abrahim.* Matth. 16. vers. 16. אנת הו אלמסיח אִבְן אַללה אלחי *tu es Christus, filius Dei vivi.* Et ita se à familia cognomi-

C nare solent docti, cum Arabes, tum Judæi Hispani, in Arabia studiorum gratia aliquandiu versati, & linguæ Arabicæ periti. Arabes, ut אבן סני Abn sene *Avicenna*, medicus סני familiæ cognomen est: nam pater Avicennæ dictus fuit עלי *Hali.* אבן רשד aben rasched *Averrhois.* Judæi Hispani, ut אִבְן עֶזְרָא *Aben Ezra*, vel רַבִּי אַבְרָהָם אִבְן עֶזְרָא *Rabbi Abraham Aben Ezra*: cujus pater fuit מאיר *Meir.* אִבְן גַּבִירוֹל *Aben Gabirol*, & רַבִּי שלמה אִבְן גַבִּירוֹל *Rabbi Salomoh, filius Gabirol*;

D cujus pater fuit יהודה *Iuda.* גַּבִירוֹל autem, ut & עֶזְרָא nomen familiæ seu cognomen. Et pro אִבְן scribitur ן'; ut, ר' אברהם ן' עזרא *Rabbi Abrahā Aben Ezra.* אבן רוחאני Aben rauhani *filius spiritualis.* בנת רוחאניה bent rauhania *filia spiritualis.*

Verbum אחבני etbenî *filium fecit, in filium adoptavit.* מתבני mutebeni *filius adoptivus.* תבנה tebene *adoptatio.*

E אבנא אלבשר ebne albasar *filij hominum.* אבנאכם *filij vestri.*

בנאוון buni, & בְּנֵיאָן *ædificium.* Plur. בני *ædificia.* באני benni *ædificator, architectus.* מבני mubni *ædificatus.*

Substant. Hebr. בִּנְיָה & בִּנְיָן, Syr. בִּנְיָן *ædificium, ædificatio, architectura.* Plur. Chald. בִּנְיָנִין *ædificia.*

מִבְנֶה *ædificium.* Ezech. 40. v. 2. כְּמִבְנֵה-עִיר *sicut ædificium urbis.*

Grammaticis בִּנְיָן *conjugatio*: in qua ex radice seu themate extruuntur varia tempora. sicut & verbum בָּנָה *conjugavit*, ex themate reliqua tempora extruxit.

מִבְנֶה & תַּבְנִית *dispositio ædificij, exemplar, typus, figura, forma.* Exod. 25. vers. 9. תַּבְנִית, Targum דְּמוּת *exemplar tabernaculi.*

בנה Arab. אַבְנַה abnâh *vetuit, prohibuit, impedivit.*

בנט Inde אַבְנַט, quod habes in quadratis א.
Arab. אַלְבַנְאַטָּה *compactum, amuscum, circinatum tympanum*: item, *Astronomia.*

בנס Chald. בְּנַס *indignatus, iratus fuit.* Dan. 2. v. 12. *rex* בְּנַס *indignatus fuit.* Esther 2. vers. 21. קָצַף, Targ. בְּנַסוּ *indignati fuerunt Bigthan & Theres.*

Nom. בְּנִיס *iratus.* Sunt tamen qui ad נָסַס referunt, & ב servile faciunt.

בנק Arab. בַּנִיקָה banica *calantica*: בַּנָאִיק banaiq *calanticæ.*
בַּנְק banc *scamnum*: בנוק bunuc *scamna.*

בנר Arab. אַלְבַנַּר *arbor, in qua crescunt cappares.*

בנת Chald. בִּינְתָא *crinis, capillus.* Plur. בִּינְתִין *crines, capilli.*

בסס Chald. בְּסַס & בַּס, idem quod בּוּס, *calcavit, conculcavit.*
בְּסִיס *basis.* Plur. בְּסִיסִין *bases, fundamenta.*
Rabb. מְבַסְּסִין *genus fructus cedri.* בִּס *vas quoddam.* בִּיסִי *genus spinarum.*
Arab. בסבאסה *macis.*
Arab. בסס *in pulverem redactus fuit.* Alc. וַבֻסַּת אַלְגִבַאל בַּסָּא *& montes redacti fuerint in pulverem.*

בסא Syr. בְּסָא *contempsit*, in בסה sequente habes.

בסד Arab. בסד besd *corallium rubrum, album & nigrum, rami.*
Rabb. בְּסוּדָה, idem quod פסודה *perdita.*

בסה בְּסָה, Syr. בְּסָא *calcavit, conculcavit*: metaphoricè, *contempsit, sprevit, despexit, neglexit, nullo loco habuit.* Hebr. Zach. 10. vers. 5. *eruntq; sicut fortes* בּוֹסִים, Targ. דָּיְשִׁין *calcantes in luto.* quod tamen aliqui ad בוס referunt. Syr. Matth. 22. v. 5. *Ipsi verò* בְּסוֹ *spreverunt.* Hebr. 2. v. 3. נְבַסָּא *contemnemus tanta.* Hiphil. Syr. אַבְסָא *idem.* Matth. 18. v. 20. *ne* תבסון *contemnatis quenquam.*
Nom. Syr. בְּסָא *contemtus, spretus, vilis.*
Subst. מְבַסְיָנוּת *contētus, despectio, neglectio.*

בסט Arab. בסט in פָּשַׁט habetur.

בסם Chald. & Syr. בְּסַם *dulcis, jucundus fuit*: & quæ inde derivantur, in בָּשַׂם quære.

בסק Alcor. באסקאת *proceræ.*

בסר duo significata habet. 1. בֹּסֶר Chal. בוסר *fructus immaturus & acerbus*, uva sive labrusca, ὄμφαξ: aut oliva, dentibus comedentis stuporem inducens. Jer. 31. v. 29. אָבוֹת אָכְלוּ בֹסֶר וְשִׁנֵּי בָנִים תִּקְהֶינָה *patres comederunt labruscam,*

labruſcam, & dentes filiorum ſtupeſcunt. Targ. אַבְהָתָא חֲטָן וּבְנַיָּא לְקָן *patres peccaverunt, & filij vapulant.* A

בֶּסֶר, Chald. בְּסַר *idem.* Job. 15. v. 33. *Abjiciet ut vitis* בִּסְרוֹ *labruſcam ſuam.*

Chald. & Syr. בְּסַר. Piel. בַּסַּר *ſprevit, contemſit, neglexit, vilipendit, averſatus eſt, reprehendit, nauci fecit, nihili fecit:* uſum enim בֶּסֶר, unde hæc ſignificatio transfertur, averſantur homines, nihili faciunt, atq; contemnunt. Chal. Num. 15. v. 31. *verbum Domini* בָּזָה, Targ. בַּסַּר *contemſit:* tanti fecit, quanti uvam acerbam, quam omnes averſantur. Syr. 1. Ioh. 3. v. 20. *Si cor noſtrum* B בָּסַר *reprehendit nos.*

Nom. בְּסִיר & בַּסִּיר *contemtus, ſpretus.* Pl. בְּסִירִין *ſpreti.* Pſal. 119. v. 141. *parvus ego* וְנִבְזֶה, Targ. וּבְסִיר *& contemtus.*

Subſt. בְּסוֹרָה, & בְּסִירוּת, & בּוּסְרָן, & בַּסְרָנוּת, *deſpectus, contemtus, reprehenſio.*

מְבַסְּרָן *contemtor.* Plural. מְבַסְּרָנִין *contemtores.*

II. Chald. & Syr. בַּסַּר *nunciavit,* & quæ hinc derivantur, in בִּשֵּׂר invenies. C

Arab. בואסיר & באסור *fiſtulæ hemorrhoides.*

בסר ובלח beſſer vabelha *palma dactyli immaturi.*

בסתן Rabb. בֻּסְתָּן, Arab. בסתאן *hortus, viridarium.* Plur. Arab. בְּסָאתִין buſeſin *horti, viridaria.* Geogr. בסתאן חסן מעׂרוס באנוע אלאשגאר *hortus pulcer, plantatus ſpeciebus arborum.* חַארִס אַלְבֻסְתָּאן *cuſtos horti,* hortulanus. ☧ בֻּסְתָאנִי buſtani *hortenſis.*

בעא Chald. בְּעָא *quæſivit:* in בָּעָה habes. D

בעד Syr. בְּעַד, Arab. בעד baad *abſens fuit, diſceſſit ad tempus, deviavit, receſſit; remotus, expulſus, ejectus fuit, fugit, aufugit, exulavit.* Arab. Luc. 5. v. 8. אבעד עני יא סידי *diſcede à me, ô Domine mi.* Pſal. 34. v. 15. אבעד ען אלשר ואצנע אלחיר *diſcede à malo, & fac bonum.* Pſal. 10. v. 1. *quare* תבעד בעדת *receſſiſti longè?* Pſalm. 22. v. 12. *ne* תבעד *diſcedas à me.* Act. 22. v. 11. תבאעד *diſceſſit angelus ab eo.* Act. 28. v. 25. ליתבאעדוא *ut abſtineant à ſacrificijs idolorũ.* 1. Pet. 2. v. 11. *ut* תסתבעדוא *abſtineatis à cupiditatibus carnis.* Hiphil. Syr. E אַבְעֵד, Arab. אבעד abad *repulit, removit, ejecit, relegavit, elongavit, abercuit, prohibuit, ſeparavit, diſtinxit, abalienavit:* abſolutè, *abfuit.* Syr. Luc. 20. v. 10. וְאַבְעֵד *& peregrè abfuit tempus multum.* Arab. Pſ. 43. v. 2. *quare* אבעדתני *repuliſti me?* Pſ. 103. v. 12. וכבעד *& juxta diſtantiam, ortus ab occaſu* אבעד ענא *longè fecit à nobis iniquitates noſtras.*

בעד baad, & תבעיד tabaid *longinquitas, diſtantia, legatio, dimiſſio, ſeparatio, disjunctio, alienatio, abalienatio.* ☧ בעיד baid, & מבאעד *remotus, longinquus, procul abſens.*

A בעד הדא baad hada *poſt hæc.* מן בעד *poſtquam.* אלי אלבעד *ad diſtantiam,* procul. אמא בעד *poſtquam.* ☧ מתבאעד *diſtans.*

בעה tria ſignificata habet. I. בָּעָה, Chald. & Syr. בְּעָא, Arab. בַּעִי, cum ע̇ punctato, quod ut ג profertur. *quæſivit, inquiſivit, requiſivit, petijt, rogavit, oravit, precatus eſt, poſtulavit, ſcrutatus, perſcrutatus eſt, dijudicavit.* Hebr. Eſa. 21. verſ. 12. *dixit cuſtos, venit manè atque etiam nox, ſi* תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ *quæretis, quærite, redite, venite.* Chald. 1. Reg. 1. verſ. 3. וַיְבַקְשׁוּ, Targum וּבְעוֹ *& quæſiverunt puellam.* 1. Reg. B 8. verſ. 59. *quod* הִתְחַנַּנְתִּי, Targum בְּעֵית *precatus ſum.* Dan. 2. verſ. 11. וּבְעוֹ *& quærebant Danielem, & ſocios ejus.* ibidem, verſ. 14. וּבְעָא *& petijt à rege.* Syr. Matth. 6. verſ. 33. בְּעוֹ *quærite primùm regnum Dei.* Rom. 8. verſ. 34. וּבָעֵא *& orans pro nobis.* Matth. 18. דְּבַעֵית *quod petiiſti à me.* Ioh. 14. verſ. 16. אֶבְעָא *poſtulabo à Patre meo.* Niphal. נִבְעָה, Syr. אֶתְבְּעָא, Arab. אבתעׄי abtegi, & אנבעׄי anbegi *quæſitus, inquiſitus, requiſitus fuit.* Obad. verſ. 6. נִבְעוּ *quæſiti fuerunt theſauri tui.* Targ. אִתְגַּלְיָן C *revelati ſunt.* Eſa. 30. verſ. 13. *ruptura* נִבְעָה *quæſita, ut murus altus.* ſi enim ruptura fuerit in muro alto, ingrediuntur, & inde quærunt. R. D. Syr. Iohan. 13. verſ. 29. דְּמֶתְבְּעָא *quod requirebatur ad feſtum:* neceſſarium erat. Arab. Pſalm. 9. יבתעׄיך *quæret te.* Pſalm. 62. *nec* תבתעׄוא *concupiſcatis rapinas.* Actor. 2. v. 1. ינבעׄי *oportuit impleri Spiritu ſancto;* requiſitum, neceſſe fuit. Pſalm. 65. לך ינבעׄי *te decet hymnus in Zion.* Rom. 2. מא לא ינבעׄי *quod non oportet:* non requiritur. D Col. 4. v. 6. *ſicut* ינבעׄי לכם *oportet vos;* convenit vobis. Matth. 3. v. 8. *facite fructus* ינבעׄי *dignos pœnitentia:* qui requiruntur ad pœnitentiam. Avicen. מא ינבעׄי אן תקולוה *quid expediat, ut dicatis illud:* quid opus ſit. Alcor. יַנְבַעׄי *neceſſe fuit:* opus fuit, decuit, convenit, utile fuit.

Nom. בְּעִי *petitio.* Iob. 30. verſ. 24. *Veruntamen non (in)* בְּעִי *petitione, mittet manum.* Targum בִּרְתְחָא *in fervore.* ex ſignificatione ſecunda.

E Chald. בָּעוּ & בָּעוּת *quæſtio, petitio, precatio, diſputatio.* ¶ cum ב præpoſitione adverbiaſcit, בְּבָעוּ *quæſo, obſecrò.*

בְּעָן & אַבָּעֲיוּת *quæſtiones, inquiſitiones.*

מִבְעִי, & מֶתְבְּעָא, & אֲבַעְיָא *requiſitum, neceſſarium, ſcrutabile.*

II. בָּעָה, Chal. בַּעְבַּע *calefactus fuit, ferbuit, efferbuit, ebullivit, intumuit.* Eſa. 64. v. 1. *Aquas* תִּבְעֶה *calefaciet ignis.* Targ. מְלַהֲבֵי *inflammat.*

Nom. אֲבַעְבּוּעַ *bulla, veſica.* Plur. אֲבַעְבֻּעוֹת, Chald. אֲבַעְבּוּעִין *bullæ, veſicæ, puſtulæ, ulcera, apoſtemata, morbus gallicus.*

Chald. בּוּעָא, & בֻּעְיָ *tumor, apostema.* A

III. Chald. בְּעָא. Hiphil. אַבְעֵי. Pasiv. אִתְבְּעֵי *festinavit, properavit*: metaphora ab aqua bulliente. Num. 32. v. 17. *expediemur* חֻשִׁים, Targ. מְבַעְיָן *festinantes.* 1. Sam. 23. v. 26. נֶחְפָּז, Targ. מִתְבְּעֵי *festinans abire.*

Nom. אִתְבְּעוּת & אִתְבַּעֲיוּת *festinatio.* ✠ אַבְעָה *conturbatio.*

Arab. יִבְעוֹן *distorqueant.* וַיִּבְעוֹנַהָא *& distorquent eam.* Alcor. 2. בַּעְיָא *invidia.*

בעז בֹּעַז *Boaz:* vir dives, potēs & pius, qui duxit Ruth uxorē. Ruth. 4. v. 13. Hebręi tradunt eundem esse, qui alio nomine vocatur אִבְצָן *Abesan*; & fuit judex Israel, proximus à Jephte. Jud. 12. v. 8. Unde Chaldęus interpres Ruth 1. v. 1. pro בִּימֵי שְׁפֹט *in diebus, quib. judicabāt judices*, habet, בְּיוֹמֵי בֹעַז דְּמִתְקְרֵי אִבְצָן *in diebus Boaz, qui vocatur Abesan.* Et v. 6. *quia visitavit Dominus populum suum, dando ijs panem, addit:* בְּגִין זְכוּתֵהּ דְּאִבְצָן נְגִידָא וּבִצְלוֹתֵהּ דְּצַלִּי קֳדָם יְיָ הוּא בוֹעַז חֲסִידָא *propter justitiā Abesan ducis, & propter orationem ejus, quam oravit coram Domino; ipse est Boaz ille pius.* B

C

בעט בָּעַט, Chald. & Syr. בְּעַט *calcavit, conculcavit, calcitravit, lascivus fuit*: per metalepsin, *contemsit.* Deuter. 32. v. 15. *Et impinguatus est Jesurum,* וַיִּבְעַט, Targ. וּבְעַט *& calcitravit:* lascivit. 1. Sam. 2. v. 29. *quare* תִבְעֲטוּ *calcabitis sacrificium Domini?* Targ. אַתּוּן אַנְסִין *vos vi afficitis?* contemnitis. qui enim aliquid contemnit, id pedib. conculcat. Lxx. ἐπέβλεψας *inspexisti.* legerūt תַבִּיטוּ, ab הִבִּיט *aspexit.* Chal. Psal. 91. v. 13. *Leonem & basiliscū* תִּדְרֹךְ, Targ. תִּבְעַט *calcabis.* Psal. 18. v. 43. *sicut lutum platearum* אֲרִיקֵם *evacuabo eos.* Targum בְּעַטְתְּ בְּהוֹן *calcavi in illis.* legit אֲדִיקֵם *comminuam eos*, per ד daleth; quod habetur, 2. Sam. 22. vers. 43. D

Rabbin. בִּיאַט *gradus.* ✠ בְּעִיטָה *calcatio lasciva.*

Chaldaicè בָּעֵט בְּמַעֲצַרְתָּא *calcans in torculari.*

Arab. בעטה büte *excubia.* Plur. בעטאר bitit *excubiæ.* E

בעל בָּעַל tria significata habet. I. בָּעַל, Chald. בְּעַל *maritus fuit, amavit, adamavit, ambijt, uxorem duxit, coivit, concubuit, rem habuit cum sua, aut etiam alterius uxore, subagitavit.* Deut. 24. v. 1. *Si acceperit quis uxorem* וּבְעָלָהּ, Targ. וְיִבְעֲלִנַּהּ *& subagitaverit illā.* Jer. 3. v. 14. *quia ego* בָּעַלְתִּי בָכֶם, Targ. אִתְרְעִיתִי בְכוֹן *elegi vos:* adamavi vos, ut maritus uxorē. Jer. 31. v. 32. *& ego* בָּעַלְתִּי בָם, Targ. אִתְרְעִיתִי בְּהוֹן *elegi eos, dicit Dominus.* Malach. 2. v. 11. *quia amavit* וּבָעַל *& adamavit filiam Dei alieni.* Lxx. ἠγάπησεν *dilexit.* Esa.

62. v. 5. *si* יִבְעַל *adamabit adolescens puellā,* יִבְעָלוּךְ *amabunt te filij tui.* Deut. 21. v. 13. *& ingredieris ad eam* וּבְעַלְתָּהּ, Targ. וְתִבְעֲלִנַּהּ *& eris maritus ejus.* Lxx. καὶ συνοικισθήσῃ αὐτῇ *& simul dormies cum ea.* 1. Pet. 3. v. 7. *viri similiter* συνοικοῦντες *cohabitantes juxta scientiam.* Niphal נִבְעַל *adamatus, ductus fuit.* Prov. 30. v. 23. *pro odiosa* כִּי תִבָּעֵל *si ducta fuerit.* Targ. דְּהִיא לְגַבְרָא *quæ data est viro.* Lxx. ἐὰν τύχῃ ἀνδρὸς *si nacta fuerit maritum.* Esa. 62. v. 4. *& terra tua* תִּבָּעֵל, Targ. תִּתְיְתֵב *inhabitabitur.* Lxx. οἰκηθήσεται *habitabitur.*

II. Per metaphoram, בָּעַל *dominatus est, possedit, habuit,* sicut maritus uxorem. Esa. 26. v. 13. בְּעָלוּנוּ, Targ. שְׁלַטוּ בָנָא *dominantur nobis domini, præter te.* 1. Par. 4. v. 22. *& Ioas & Saraph, qui* בָּעֲלוּ לְמוֹאָב *dominati sunt super Moab.* Lxx. οἱ ἐξουσιάσαντες *qui dominati sunt.*

Nom. בְּעוּלָה, Syr. בְּעִילָא *adamata, nupta, in uxorem ducta, maritata.* Esa. 62. vers. 4. *Et terra tua (vocabitur)* בְּעוּלָה *marita.* Lxx. οἰκουμένη *habitata.* Est enim terra habitata similis mulieri maritum habenti. Esa. 54. v. 1. *quia plures sunt filij desertæ, quam filij* בְּעוּלָה *maritatæ.* Lxx. ἐχούσης τὸν ἄνδρα *habentis maritum.* Gen. 20. v. 3. *Est enim* בְּעֻלַת בָּעַל *maritata marito.* Targ. אִתַּת גְּבַר *uxor viri.* Lxx. συνῳκηκυῖα ἀνδρὶ *cohabitans viro.*

בּוֹעֵל *dominus, possessor.* Esa. 54. v. 5. *quia* בֹעֲלַיִךְ *possessores tui, & factores tui, Dominus Zebaoth.*

בַּעַל, Chald. & Syr. בְּעֵל, Arab. בַּעַל bâal. 1. *Dominus*, cui servitur, ut apud Virgil. Æneid. 4. *dominumque Æneam in regna recepit.* Item *maritus.* Plural. בְּעָלִים. Chald. & Syr. בַּעֲלִין. Arab. בעול buAl *mariti.* Exod. 21. vers. 3. *si* בַּעַל אִשָּׁה, Targum בְּעֵל אִתְּתָא *maritus uxoris est:* uxorem habet. Joel 1. vers. 8. *Luge tanquam virgo accincta sacco super* בַּעַל נְעוּרֶיהָ *marito adolescentiæ suæ:* sponso, cui adolescentula desponsata fuit. Deuterom. 24. vers. 4. *non poterit* בַּעְלָהּ *maritus ejus primus, qui dimisit eam, iterum eam ducere.* 2. Sam. 11. vers. 26. *& luxit super* בַּעְלָהּ *marito suo.* Syr. Matth. 1. vers. 19. *Joseph autem* בַּעְלָהּ *maritus ejus.*

Rabbin. בְּעִילָה *copulatio maris & fœminæ, concubitus.*

Deinde per metaphoram, בַּעַל *dominus*, magister, possessor, autor, peritus rei cujuscunque, habens rem aliquam, re aliqua potitus, aut præditus. Fœmin. בַּעֲלָה *domina.* Levit. 21. vers. 4. *non contaminetur* בַּעַל, Targum רַבָּא *dominus in populo suo.* Proverb. 1. vers. 19. *animam* בְּעָלָיו, Targum דְּמָרֵיהוֹן *dominorum ipsius capiet.*

piet. Prov. 17. v. 8. *lapis gratiæ, est munus in oculis* בְּעָלָיו, Targ. מַן דִּשְׁקַל לֵהּ *ejus qui accipit illud.* Prov. 3. v. 27. *ne cohibeto bonum à* מִבְּעָלָיו *dominis ejus.* sc. boni: ab eis, qui opus habēt. Jud. 19. v. 22. בַּעַל הַבַּיִת, Targ. מָרֵהּ דְּבֵיתָא *dominus domus:* paterfamiliâs. 1. Reg. 17. v. 17. בַּעֲלַת הַבַּיִת, Targum מָרַת בֵּיתָא *domina domus:* materfamiliâs. Exod. 21. vers. 29. *etiam* בְּעָלָיו, Targum מָרֵיהּ *dominus ejus interficiatur.* Exod. 24. vers. 14. בַּעַל דְּבָרִים *dominus verborum:* negociorum. Targum דְּאִית לֵהּ דִּינָא *cui est lis.* 2. Reg. 1. vers. 8. בַּעַל שֵׂעָר *habens pilum:* pilosus. Prov. 1. v. 17. *frustra spargitur rete in oculis omnis* בַּעַל כָּנָף *habentis alas:* avis. Dan. 8. v. 6. *& venit ad arietē* B בַּעַל הַקְּרָנַיִם *dominum* (possessorem) *cornuum.* Hieron. *cornutum.* Lxx. τὰ κέρατα ἔχοντος *cornua habentem.* Gen. 37. v. 19. בַּעַל הַחֲלֹמוֹת, Targ. מָרֵי חֶלְמַיָּא *dominus somniorum.* Lxx. ἐνυπνιαστὴς *somniator.* Prov. 22. v. 24. *ne commiscearis cum* בַּעַל אָף, Targ. מָרֵי מְרִירוּתָא *domino iræ:* habente iram. Nehem. 6. v. 18. *Nam multi in* Juda בַּעֲלֵי שְׁבוּעָה *viri juramenti ipsi:* conjurati. Iud. 9. v. 2. 3. 6. &c. בַּעֲלֵי C שְׁכֶם *viri Sichem.* Targ. יָתְבֵי שְׁכֶם *habitatores Sichem.* 1. Sam. 28. v. 7. *consulite mihi mulierem* בַּעֲלַת־אוֹב *dominam pythonis,* h. e. pythona habentem, pythonissam. Targ. דְּיָדְעָא לְאַסָּקָא בִּדִין *quæ sciat educere pythonem.* Lxx. ἐγγαστρίμυθον *ventriloquam.* Num. 21. v. 28. בַּעֲלֵי בָּמוֹת *viros excelsorum Arnon.* Hier. *habitatores excelsorum Arnon.* Lxx. καὶ κατέπιε στήλας *& deglutivit columnas.* Acceperunt pro בִּלְעוּ, à בָּלַע *deglutivit.* Gen. 14. v. 13. *& ipsi erant* בַּעֲלֵי בְרִית־אַבְרָם, Targ. אֱנָשֵׁי־קְיָמֵיהּ דְּאַבְרָם *viri* D *fœderis Abram:* confœderati Abrahami, qui cum ipso fœdus ferierant. Lxx. συνωμόται *conjurati:* confœderati. Nahum. 3. vers. 4. בַּעֲלַת כְּשָׁפִים *habentem præstigias.* Targum יָדְעָא חַרְשִׁין *scientem præstigias.* Prov. 3. v. 27. *ne prohibeas* טוֹב מִבְּעָלָיו *bonum à dominis ejus:* amantibus illud. Lxx. ἐνδεῆ *indigenti.* Esa. 41. v. 15. *Ecce posui te in traham dentatam novam* בַּעַל פִּיפִיּוֹת *habentem rostra.* Targum מְלֵי סַמְפּוֹרִין *plenam dentibus.* Ios. 11. vers. 17. *usque ad* בַּעַל־גָּד, Targum מִישַׁר גָּד *planiciem Gad.* 1. E Paral. 13. vers. 6. *& ascendit David & omnis Israel* בַּעֲלָתָה *in Baelah.* nomen proprium. Rabb. בַּעַל טוֹב *qui beneficium dat vel accipit.* בַּעַל דִּין (unde verb. אִתְבַּעֲלִין *liti se obtulit, causam pro aliquo suscepit*) &, בַּעַל מִשְׁפָּט *habens causam coram judice discutiendam:* uterq; litigatorum. בַּעַל חוֹב *creditor vel debitor.* בַּעַל נֵס *prodigij autor;* vel *cujus gratia fit prodigium.* בַּעַל עָרוּךְ *Autor libri Aruch.* בַּעֲלֵי מָסֹרֶת *Autores Masoreth,* Masoritæ. תּוֹרָה שֶׁבְּעַל הַפֶּה *lex oretenus tradita.* Chald. בְּעֵל טְעֵם, Syr.

בְּעֵל מַלְכָּא *autor consilij,* consiliarius. בְּעֵל דְּבָבוּ *habens inimicitiam,* hostis. ¶ Tertiò בַּעַל, Chald. בַּעַל *idolum:* illud colentium dominus aut patronus. Pluraliter בְּעָלִים *idola.* Paulus expressit, 1. Cor. 8. v. 5. *Sunt dij multi, &* κύριοι *domini multi.* Jerem. 2. v. 8. *Prophetârunt* בַבַּעַל, Targ. בִּשְׁוּם טַעֲוָתָא *in aliquo* (nomine) *idolorū: & post eos, qui non prosunt, ambulârunt.* Num. 22. versu ult. al. 23. v. 4. *& deduxit eum super excelsa* בַּעַל, Targum דַּחַלְתֵּהּ *idoli sui.* Hos. 2. v. 13. *& visitabo contra illam dies* הַבְּעָלִים *idolorum, quibus suffitū fecit* &c. Ibid. v. 16 *& erit in die illo, dicit Dominus, vocabit me* אִישִׁי *marite mi: nec vocabit me amplius* בַּעְלִי *idolum meum.* Ibid. v. 17. *& removebo nomina* הַבְּעָלִים *idolorum ex ore illius: & non mentio ipsorum fiet amplius nominibus eorum.*

¶ Postea sunt Idolorum certorū nomina. בַּעַל זְבוּב, Chal. בְּעֵל זְבוּב *Beelzebub.* Lxx. Βάαλ μυῖας *Baal muscæ:* deus Ekron. 2. Reg. 1. v. 2. & 6. Erat idolū, quod incolæ urbis Ekron in Palestina colebant, illudq; imperium in muscas perniciosas habere, & has ex sua regione abigere credebant. Erat aūt Jupiter, Ethnicis dictus μυῖαγρος aut μυιώδης *muscarius:* item ἀπόμυιος & ἀπομυίαγρος *muscarum depulsor:* & μυιάγρος & μυιοθήρας *muscas capiens.* Idem deus vocabatur ἀχὼρ, ex Ekron seu Accaron urbis nomine. Plin. 10. cap. 28. *Invocant Cyrenaici Achorem deum, muscarum multitudine pestilentiā afferente: quæ protinus intereunt, quando litatum est illi Deo.* Et Judæi, Mat. 12. v. 24. Marci 3. v. 22. Luc. 11. v. 15. calūniantur Christū eijcere dæmonia per βεελζεβοὺβ, Syr. בְּעֵל זְבוּב *principem dæmoniorum:* qui potestatem habeat in dæmonia, & hæc ex obsessis discedere jubeat cogatq;. Ac ita vocant eū, ꝙ dæmoniorū examina, muscarū instar, cū principe suo in aëre, & quidē hujus regionib. media & suprema, tenebricosis, circūvolitent. quemadmodū & Paulus dicit, Eph. 6. v. 12. *Mundi dominos, rectores tenebrarū seculi hujus, & spirituales malicias in cœlestib.* Obiter aūt hîc observādū βεελζεβοὺβ in Novo Testamēto in βεελζεβοὺλ esse depravatū. ¶ בַּעַל פְּעוֹר *Baal Phegor,* idolū Moabitarum. Lxx. ע *ain* per γ *gamma* proferentes, habēt βελφεγὼρ: ita dictū à פְּעוֹר *Peor,* mōte in regione Moab, in quo domū seu tēplū habuit, & cultus fuit. ¶ בַּעַל בְּרִית Baal berith *dominus fœderis,* idolū cujus tēplū olim fuit in mōte Gebal. Id Alexādri tēpore restitutū, sacerdotes q̄dā seditiosi Jovi olympio hospitali cōsecrârunt. ¶ Reliqua sunt locorū nomina. קִרְיַת־בַּעַל, quę & בַּעֲלָה, & קִרְיַת יְעָרִים, urbs in tribu Juda. 2. Sā. 6. v. 2. *& omnis populus q̄ erat*

 cum eo,

cum eo, מבעלי יהודה *ex Bahale Iuda*. Pro quo A
habetur, 1. Par. 13. v. 6. *& ascendit David & omnis Israel* בעלתה *in Baala, ad* קרית יערים *Kiriath Jearim, quæ erat Judæ*. Iof. 15. v. 9. *& descripsit terminum* בעלה היא קרית יערים *ipsi Bahala, quæ Kiriath Jearim.*

בעל צפון *Baal Zephon*. Exod. 14. v. 2. ¶ בעל מעון *Baal Meon*. Num. 32. v. 38. ¶ בעל המון *Baal hamon*. Cant. 8. v. 11. ¶ בעל גד *Baal Gad*, mons: pars Libani incipientis sub Tyro, postea dicta, Gibel. ¶ בעל תמר *Baal Tamar*. Targ. מישרי יריחו *planicies Jericho*. Iud. 20. v. 33. ⁂ Inde ירבעל *Ierubbal* dictus fuit Gideon, à ירב בו הבעל *litiget cum ipso Baal, quia destruxit altare ejus*. Iud. 6. v. 32. Et quia בעל *baal*, & בשת *boschet*, idem sunt, idolum videlicet: ideo vocatur & ירבשת *Ierubbeseth*. 2. Sam. 11. v. 21. de quo in בוש vide. B

III. Arab. בעל bâgal, litera ע pũctata ut נ profertur, *mulus*. Plur. אבעאל abgal, & בעאל *muli*. Fœm. בעלה bagla *mula*. Plur. בעלאת baglit *mulæ*. Psalm. 32. *Nolite fieri sicut equus* ואלבעל *& mulus*. ⁂ בעיל bugaial *mulus parvus*, diminut.

Sed בעל baal *siccitas*. Plur. בעול buul *siccitates*. C

בעץ tria significata habet. I. Chald. בעץ *stannum*. Ezec. 22. v. 18. ובדיל, Targ. ובעץ *& stannum, & ferrum, & plumbum*. Num. 31. v. 22. הבדיל *stannum*. Targ. Ierosol. בעצא; sed Onkelos, אבצא, literis transpositis.

II. Arab. בעץ bagad, literæ עץ punctatæ ut נר proferuntur, *odit, male voluit, aspernatus, abominatus est, fastidivit, abhorruit*. Mat. 5. v. 43. אחבב קריבך ואבעץ עדוך *dilige amicum tuum, &* D
odi inimicum tuum. Ps. 139. אנא אבעצת מבעציך *ego odi odientes te*. Psalm. 45. ואבעצת *& odisti iniquitatem.*

Nom. באעץ bâgid, & מבעץ mubagid *odiens, osor, malevolus, morosus*. Plur. באעצין bagidin *osores, malevoli*. ⁂ מבעוץ mabgud *odiosus, invisus*. pluraliter, מבעוצין mabgudin *odiosi*. ⁂ בעצה bôgda *odium, abominatio, malevolentia, fastidium, morositas, inimicitia*. Plur. בעצאת *odia*. E

III. Arab. בעוצה bauda *culex*. Plur. בעוץ bood *culices*. Matth. 23. v. 24. אלדין יתרכון אלבעוצה ויבתלעון אלגמל *qui relinquunt culicem, & deglutiunt camelum.*

בעץ baad *pars, aliquis, quidam, alius*. בעצהם *pars eorum*, quidam ipsorum. בעצהם לבעץ *pars eorum ad partem*, alter alteri, invicem. ¶ בעץ מרר baad merar *alia vice.*

בעק Syr. בעק *palpitavit*. Marci 9. ומתבעק *& palpitans erat.*

בער tria significata habet. I. בער, Chald. בער *arsit, exarsit, ustus, adustus, cõbustus fuit*. Con-

A struitur dupliciter; 1. absolutè. 2. cum ב *in*. Num. 11. v. 1. ותבער, Targ. ודלקת *& exarsit in eis ignis Domini*. Psal. 2. vers. 12. *si* יבער, Targ. יחור *exardescet paululum ira ejus*. Iob. 1. v. 16. ותבער, Targ. ואוקידת *& arsit in ovibus & pueris, & absumsit eos*. Esth. 1. vers. 12. *& ira ejus* בערה, Targ. רתחת *accensa fuit*. Ierem. 20. v. 9. *& erit in corde meo* כאש בוערת *sicut ignis ardens*. Quem totis viribus studeo emittere. Esa. 43. v. 2. *& flamma non* תבער בך *ardebit in te*. Esa. 42. v. 24. ותבער בו *& arsit in eo, & non ponet super cor*. Num. 11. v. 3. בערה בם *arserat in illis ignis Domini*. Piel, בער. Chald. בער *ac-*
B *cẽdit, adussit, combussit*. Exod 35. v. 3. לא תבערו אש, Targ. תבערון אשתא *non accendetis ignem in omnibus habitationibus vestris, in die Sabbathi*. Hiphil. הבעיר *idem*. Iud. 15. v. 5. ויבער, Targ. ואדלק *& accendit ignẽ in facibus, & instantes segetes Philistinorum*. ob tardiorem & impeditum vulpecularum incessum, ignis comburebat omnia ubicunq; transirent. Exodi 22. v. 5. המבעיר, Targ. דאדלק *qui accendit accensum.*

C Nom. בערה *incendiũ, res combusta*. ⁂ Proprium תבערה *Tabera*. Num. 11. v. 3. *& vocatũ est nomen loci illius* תבערה *Tabera, eo quod* בערה *arserat in eis ignis Domini.*

Chald. בעור *lampas*. Plur. בעורין *lampades*. Esa. 62. v. 1. כלפיד יבער, Targ. כבעור יבער *ut lampas ardebit*. ⁂ מבעור *incendiũ*. ⁂ מבעור *focus*, in quo accenditur ignis. Esa. 30. v. 14. *ut demat ignem* מיקוד, Targ. ממבעור *ex foco.*

II. Metaphoricè בער. Piel בער *ignis instar absumsit, perdidit, excidit, removit, ex medio sustu-*
D *lit, desolavit*. 1. Reg. 14. v. 10. ובערתי, Targum ואפלי *& tollam post domum Ieroboam, sicut* יבער *tollet quis stercus, donec consumatur*. Targ. כמה דמנדרין *sicut qui removent stercus, quousq; finiant*. Lxx. καὶ ἐπιλέξω Ἱεροβοὰμ καθὼς ἐπιλέγεται *& colligam Hieroboam sicut colligitur fimus*. Deut. 13. v. 5. ובערת, Targ. ותפלי *& tolles malum ex medio tui*. Lxx. ἀφανιεῖτε *auferetis*. Deut. 26. v. 13. בערתי, Targ. פליתי *tuli sanctum de domo, & tradidi illud Levitis*. Ibidem v. 14. *& non* בערתי, Targ. חלפת *tuli de eo ad mundiciem.*

E III. בער quando dicitur de agris & vineis, significat *depasci*. Esa. 3. v. 14. *& vos estis qui* בערתם *depasti estis vineam*. Hiphil. הבעיר *depascere sivit* aut *fecit*. Exod. 22. v. 5. *Si* יבער, Targ. יובל *depascere siverit agrum aut vineam, & miserit pecus suum* ובער, Targum ויכול *ut depascat in agro alterius*. Chald. Genes. 47. v. 19. *& terra non* תשם, Targum תבור *desoletur:* ע absorpto, aut à בר.

Nom. בער *perditio, desolatio, depopulatio, deprædatio*. Esa. 5. v. 5. *Remove sepem ejus, & erit* לבער, Targum למבז, Lxx. εἰς διαρπαγὴν *in direptio-*

A *direptionem.* in depastionem : jumenta & bestiæ in ea pascentur. Esa. 4. v. 4. *in spiritu judicij, & in spiritu* בָּעֵר, Targum גְּמִירָא *consumtionis.* Est autem infinitivus Piel loco nominis positus.

Arab. בער *stercus*, quod eijcitur. בער אלענם ואלמאעז *stercus ovinum & caprinum.* בער אלחיואן *stercus animalium.*

בְּעִיר *jumentum, animal, brutum,* pecus agros depascens. Plur. בְּעִירִים, Chal. בְּעִירִין *pecora.* Exod. 22. v. 5. *& miserit* בְּעִירֹה, Targ. בְּעִירֵהּ *pecus suũ,* וּבִעֵר, Targ. וְיֵיכוֹל *ut depascat in agro alterius.* Chald. Levit. 25. וְלִבְהֶמְתְּךָ, Targum וּלְבְעִירָךְ *& feræ tuæ.*

B בַּעַר. Chaldaicè בּוּר, litera ע absorpta: & per prosthesin בְּרִיר & בְּעִיר, Syr. שְׁבִיר & שְׁבַר *homo pecuinus*, bruto similis: qui nihil scit aut intelligit, sicut Deus bruta creavit; *stupidus, rudis, imperitus, fatuus, stolidus, stultus.* Plur. Chald. בְּעִירִין & בּוּרִין, Syr. שַׁבְרִין *stulti, fatui.* Prov. 12. v. 1. *odiens correptionem* בָּעַר, Targum בּוּרָא *fatuus est.* LXX. ἄφρων *insipiens.* Psalm. 49. v. 11. *stultus* וָבַעַר, Targ. וְשַׁטְיָא *& fatuus peribit.* Prov. 30. v. 2. *quia*

C בַּעַר *brutus ego sum præ viro, nec intelligentia hominis est mihi.* LXX. κτηνώδης *brutus.* al. ἀφρονέστατος γάρ εἰμι πάντων τῶν ἀνθρώπων *stultissimus enim sum omnium hominũ.* Syr. Hebr. 5. vers. 13. דְּשַׁבְרָא *quoniam infans est.* 2. Cor. 11. v. 6. *ego sum* בּוּרָא *stolidus in sermonibus meis.*

Inde verbum בָּעַר. Chald. בּוּר & שְׁבַר *brutuit, obbrutuit, brutus, stolidus, fatuus fuit.* semel, Jerem. 10. v. 8. *& in una re* יִבְעֲרוּ *brutescent & stultescent.* Targ. יְחוּבוּן *rei erunt.* Psal.

D 94. v. 8. *Intelligite* בֹּעֲרִים *brutescentes in populo.* Targ. דִּשְׁטַיִן *qui stulti sunt.* LXX. ἄφρονες *insipientes.* Ezech. 21. v. 36. *tradam te in manum* בֹּעֲרִים *fatuorum.* Qui sc. subito interficiunt. Targum רַשִׁיעַן *impiorum.* Præt. Esa. 19. v. 11. Psalm. 92. v. 7. Niphal. נִבְעַר *infatuatus, stultus factus est.* Jerem. 10. v. 14. נִבְעַר *stultus factus est omnis homo à scientia.* LXX. ἐμωράνθη *in stulticiam conversus est.* ibidem v. 21. נִבְעֲרוּ, Targ. אִטַּפְּשׁוּ *stulti facti sunt pastores.* LXX. ἠφρονεύσαντο *desipuerunt.*

E Nom. Chald. בְּעִירִית & בְּרִיוּת, Syr. שַׁבְרוּת *stupiditas, stulticia.*

בעת duo significata habet. I. בָּעַת, Chald. בְּעַת. Inde Niphal נִבְעַת *territus, exterritus fuit.* Esther 7. v. 6. *& Haman* נִבְעַת *exterritus fuit à facie regis.* Targum אִשְׁתְּעַמֵּם *obstupuit:* timuit. Piel בִּעֵת *terruit, exterruit.* 2. Sam. 22. vers. 5. *Torrentes Belial* יְבַעֲתוּנִי *terrebunt me.* 1. Sam 16. vers. 15. *spiritus Dei malus* מְבַעֶתְךָ *terret te.*

Nom. בְּעָתָה, Chald. בַּעֲתָא *terror, increpatio.* Jerem. 14. vers. 19. *& ecce* בְעָתָה *terror.*

Targ. פּוּרְעֲנוּת חַטָּאִין *vindicta peccatorum.* בִּעוּתִים, Chald. בְּעוּתִין *terrores.*

II. Arab. בעת baath cum ת punctato, *misit, emisit, trusit, impulit, legavit, excitavit.* Alcor. 2. וַבַעַת אַללָה אַלְנַבִּיִּין מְבַשִּׁרִין וַמֻנְדִרִין *& excitavit Deus prophetas prædicantes & prædicentes.* Alc. הו אַלְדִי בַעַת פִי אַלְאֻמִּיִּין רַסוּלָא מִנְהֻם *ipse est qui suscitavit in prophetis nuncium ex illis.* Cap. Jonas, מַן בַעַתְנָא מִן מַרְקַדְנָא *quis expergefaciet nos ex somno nostro?* Gal. 1. בל יסוע אלמסיח ואללה אלאב אלדי בעתה מן בֵין אלאמואת *qui excitavit eum ex mortuis.* Psalm. 104. בעת *misit famem super terram.* Alc. 2. תֻם בַעַתְנָאכֻם מִן בַעְד מַותִכֻם *postea excitavimus vos ex morte vestra.* Psalm. 78. *& non* יבעת *excitabit omnem iram suam.* Actor. 5. vers. 20. ויבעת *& mittat eum ad vos.* Passivum אנבעת anbaath *ortus, exortus, excitatus fuit.* 1. Corinth. 15. v. 15. *si mortui non* ינבעתון *excitabuntur.* 1. Corinth. 15. vers. 4. ואנבעת *& excitatus fuit tertio die.* Geogr. מיאה מנבעתה מן גבל *aqua descendentes* (ortæ) *ex monte.* אבעת *excitabor.* יבעת *excitabitur*, surget. ‏מבעות‏ *dimissus.* ‏בעת‏ & מבעית *subitus*, impetuosus.

בעת baath *excitatio mortuorũ*, extremum judicium. יַא אַללָה בַאעַת אַלְאַמְוַאת ja allah baith alamvat *ô Deus excitator mortuorum.*

בצץ Inde בִּץ *cœnum, lutum, locus cœnosus, lacuna, palus, stagnum.* בִּצָּה, Chald. בִּצָא *idem.* Plur. בִּצֹּאת, pro בִּצּוֹת *paludes, valles cœnosæ.* Jer. 38. v. 22. *demersi sunt* בַבֹּץ *in cœno pedes tui*, recesserunt retrorsum. In cœno & luto demersi sunt pedes tui, ut non possint antrorsum progredi, sed retrocedant. Impedimentũ significatur. Targ. בִּבְהָתָא *in pudore.* accepit pro בּוֹשׁ *pudor*, ob similem literarum ש צ sonum. Iob. 8. v. 11. *An grandescet juncus absq; palude?* בִּצָּה Targ. בִּיסְנָא *cœno.* LXX. ὕδατος *aqua.* Iob. 40. v. 21. *In absconsione calami* וּבִצָּה, Targ. וַעֲרְקָא *& cœno.*

Chald. בַּצְבֵּץ *scaturivit, forâs emisit.*

Arab. בציץ *splendor.* בצאץ *splendidus.*

בצד Bassad. Besd. Matth. *corallium.*

בצה Syr. בְּצָא *quæsivit, inquisivit, scrutatus fuit, investigavit, pervestigavit*; idem quod בעה, literis ע צ permutatis, ob figuræ similitudinem. Prov. 25. v. 1. חֲקֹר, Targ. מִן דְּבָצֵי *qui scrutatur verbum.* Ioh. 5. v. 39. בְּצוֹ *scrutamini Scripturas.* Ioh. 7. v. 52. בְּצִי *scrutare & vide.* 1. Cor. 2. v. 10. *spiritus enim omnia* בָּצְיָא *pervestigat.* 1. Cor. 4. v. 7. *quis enim* בָּצֵךְ *scrutatur te?* Niph. אֶתְבְּצָא *quæsitus, investigatus fuit.* 1. Cor. 14. v. 24 מֶתְבְּצֵא *investigatur ab omnib.* Piel בַּצִּי *investigavit.* Prov. 28. *& cũ surgunt impij* יְחֻפַּשׂ, Targ. מִתְבְּצֵי *investigatur homo.* מְבַצְיָנָא *scrutabilis.*

Chald. בַּצְיוֹנִי & בְּצִיוֹן *rimosus.*

בצל Inde בְּצָלִים, Chal. בְּצָלִין *cepæ*. Num. 11. v. 5. A
וּבְצָלִים *& cepas*. Rab. בְּצָלִים סְרִיסִים *cepæ castratæ*, quæ non ferunt semen. Chald. בּוּצְלָא. Plural. בּוּצְלִין idem. Arab. בַּצָלָה bazâla, Matth. basil, bassal, *cepa domestica*. Pl. בְּצַל bazal *cepæ domesticæ*. בצל אלפאר *cepa muris*. quę mures interficit. בַּצָלַה אַלְחַנְזִיר bazâlat alchanzir *cepa suis*, squilla aut scilla, bulbus. בֻּצַילָה buzaila *cepula*. Plur. בֻּצַילָאת buzailet *cepulæ*: diminutivum. זַרְעַה אַלְבַצַל zareat al bazal *cepina*, locus cepis cōsitus. בצל אלצין. Matth. Basar alzir *bulbus esculentus*, est cepa muris, cepæ similis.

Rabb. בְּצַלְצוּל *raphanus*. alij, *cepa parva*. B

בצן Talm. בְּצִינָא *candela extincta*.

בצע quatuor significata habet. I. בָּצַע *fregit, rupit, scidit, in frusta concidit, incidit, laceravit, sauciavit, vulneravit, nocuit*. Amos 9. vers. 1. וּבְצַעַם בְּרֹאשׁ *& conscindet eos in capite omnium sacerdotum aut patrum*. pro בְּצַעָם, ob vicinitatem alterius, accentus ex ultima ad penultimam ascendit, & ultima corripitur: estq; præteritum cum vaf cōuersivo. Ioel. 2. v. 8. *& per missile cadent, non* יִבְצָעוּ *vulnerabuntur*. absolutè. Piel, בִּצַּע *idem*. Iob. 6. v. 9. *& exeret manum suam* וִיבַצְּעֵנִי *& conscindet me*: dilacerabit. Targum יַעְתַּר יָתִי *ditabit me*: ex secunda significatione. Esa. 38. vers. 12. *Præ tenuitate* יְבַצְּעֵנִי *excindet me*. Thren. 2. v. 17. Zach. 4. v. 9. C

Nom. Rabbin. בּוֹצֵעַ *fractor*. dicitur sic paterfamiliâs, quia in convivio primus frāgit panem sive cibum, illumq; benedicit & distribuit convivis. sicut de Samuele D scribitur, 1. Sam. 9. v. 13. *Quia ipse* יְבָרֵךְ *benedicet sacrificium*. Targ. פָּרֵס מְזוֹנָא *frangit cibum*: & Abrahā Gen. 18. v. 5. dicit; אֶקְחָה פַת לֶחֶם *accipiam buccellam panis, & fulcite corda vestra, postea transibitis*.

II. Per metaphoram בָּצַע *avarus, lucri studiosus ac cupidus fuit, defraudavit, oppressit alterum*: avaritia enim & usura, ut gladius vulnerant. Iob. 27. vers. 8. *Quia quæ est expectatio hypocritæ, si* יִבְצָע *avarus erit*: lucrifaciet. Targum יִכְנוֹשׁ מָמוֹן דִּשְׁקַר *colliget mamonem mendacij*: divitias injustas. Prov. 15. v. 27. *turbat domum suam* בּוֹצֵעַ בָּצַע, Targum מְכַנֵּשׁ מָמוֹן דִּשְׁקַר *colligens mamonem mendacij*. Ezech. 22. v. 27. לְמַעַן בְּצֹעַ בָּצַע, Targ. בְּדִיל לְקַבָּלָא מָמוֹן דִּשְׁקַר *propter accipere mamonē mendacij*: iniquitatis. Jer. 6. v. 13. *omnis est* בּוֹצֵעַ בָּצַע, Targum אַנְסֵי מָמוֹן *rapientes mamonem*. Piel, בִּצַּע *idem*. Ezech. 22. v. 12. וַתְּבַצְּעִי *& oppressisti socios tuos*. Targum וְאַהֲנֵית *& nocuisti*: oppressisti. E

Nom. בּוֹצֵעַ *avarus, lucri cupidus, defraudator, oppressor*. Psalm. 10. v. 3. וּבוֹצֵעַ בֵּרֵךְ *& avarum benedixit*. Targ. וּמְבָרֵךְ גַּבְרָא טְלוּמָא *qui benedicit virum iniquum*.

בֶּצַע *avaricia, & res quæ avaricia parantur, lucrum*, κέρδος, *quæstus, commodum, utilitas, divitiæ, oppressio, defraudatio*. Mich. 4. v. 13. *coram Domino* בִּצְעָם, Targ. נִכְסֵיהוֹן *divitiæ eorum*. Gen. 37. vers. 26. מַה בֶּצַע *quod lucrum, si occiderimus fratrem nostrum*? Targ. מַה מָּמוֹן נִתְהֲנֵי לָנָא *quod lucrum parabimus nobis*? Lxx. τί χρήσιμον *quod utile*? Psalm. 30. v. 9. *quæ* בֶּצַע *utilitas in sanguine meo*? Targ. מָמוֹן. Lxx. ὠφέλεια *utilitas*. Exod. 18. v. 21. שׂנְאֵי בָצַע *osores lucri*. Targum דְּסָנַן לְקַבָּלָא מָמוֹן *qui oderunt accipere pecuniam*. Iud. 5. v. 19. בֶּצַע כֶּסֶף *frustum argenti non accipient*: lucrum. Lxx. πλεονεξίαν. non accipient argentum aurumve pro redēptione captivorū, sed occident eos. B

Arab. בַּצְע *pecunia*.

III. Piel בִּצַּע *perfecit, confecit, absolvit, finivit, complevit*: sicut avarus est rei perficiendæ cupidus. Esa. 10. vers. 12. *cum* יְבַצַּע, Targ. יְשֵׁיצֵי *perficiet Dominus omne opus suum*. Lxx. συντελέσῃ. Ibidē v. 10. *& manus ejus* תְּבַצַּעְנָה, Targ. תְּשַׁכְלְלָנָה *complebunt*. Zach. 4. v. 9. *& manus ejus* תְּבַצַּעְנָה *perficient*. Targ. יְשַׁכְלְלוּנָהּ *complebunt eam*. Thren. 2. v. 17. בִּצַּע, Targ. גְּמַר *perfecit verbum suum*. Lxx. συνετέλεσε. Jerem. 51. v. 13. *venit finis tuus* אַמַּת בִּצְעֵךְ *cubitus avariciæ tuæ*. quod oppressisti & defraudasti alios, nunc venit pœna super te. Targ. עִדָּן סוֹעֲרָן בִּישׁוּתִיךְ *tempus visitationis maliciæ tuæ*. Quidam pro mensura: sed R. D. accipit C pro זְרוֹעַ *brachio*: quia brachio, hoc est, vi oppressisti &c.

Arab. בַּצַּע *negociatus fuit*.

בִּצַּעָה *artificium, negociatio*: Plural. בצאיע *artificia*. D

IV. Arab. בַּצַּע, cum ע punctato, bazag *phlebotomavit*.

מִבְצַע *phlebotomus, scalpellum*. בַּצְע bazag *phlebotomia*.

בצק duo significata habet. I. בָּצֵק *tumuit, intumuit*. Deuter. 8. vers. 4. *& pes tuus non* בָּצֵקָה *intumuit*. Targum וּמְסָאנָךְ לָא יְחַפּוּ *& calcei tui non denudati sunt*. Nehem. 9. vers. 21. *& pedes eorum non* בָצֵקוּ *intumuerunt*. Pedes iter facientium nudi intumescunt, fermenti in modum. E

Nom. בָּצֵק *farina subacta, massa, pasta*, quæ intumescit. Exod. 12. vers. 34. *& tulit populus* בְּצֵקוֹ, Targum לְישֵׁיהוֹן *massam suam, antequam fermentaretur*. Ibidem vers. 39. *& pinserunt* הַבָּצֵק, Targ. לְישָׁא *massam, quam extulerant ex Aegypto*.

II. Arab. בצק bazac, idem quod בזק basac, *spuit, expuit, salivam emisit, salivavit*. Matt. 26. vers. 67.

v. 67. חִירִיר בַּצְקוּא פִּי וַגְהֵה *tunc expuerunt in* A *faciem ejus.* Piel. בַּצַּק bazzac *conspuit alterum:* de metallo, *liquefecit, fudit, conflavit.* ☙ בַּצְקָה bazca *sputum, saliva oris.* Plural. בֻצַּאק buzac *sputa.* ☙ מְבַצַּק mubazac *salivosius:*

בצר tria significata habet. I. בְּצַר, Chald. & Syr. בְּצַר *breviavit, abrupit, ademit, decerpsit,* propriè uvas & fructus, *vindemiavit; minuit, imminuit, prohibuit:* absolutè, *minutum, imminutum, destitutum fuit, indiguit.* Levit. 25. vers. 5. *& uvas Nazareni non* תִּבְצֹר, Targ. תִּקְטֹף *decerpes.* Jud. 9. v. 27. וַיִּבְצְרוּ, B Targ. וּקְטַפוּ *& decerpserunt vineas.* Jerem. 4. v. 9. *si* בֹּצְרִים *vindemiatores venerunt super te.* Targ. עַמְמִים חָטוּפִים כְּקָטְפִין *populi prædones instar vindemiatorum.* Psalm. 76. v. 13. יִבְצֹר, Targ. יְזַעֵר *minuet spiritum principum.* Syr. Joh. 3. v. 30. *illum oportet crescere, me autem* לְמִבְצַר *minui:* deficere. Joh. 2. *affert* דַּבְצִיר *quod minus est:* deterius. Niphal נִבְצַר *prohibitus, destitutus fuit.* Gen. 11. v. 6. יִבָּצֵר, Targ. יִתְמְנַע *prohibebitur ab illis omne quod cogitârunt facere.* Job. 42. v. 2. *scio quod tu* C *omnia possis, nec* יִבָּצֵר, Targ. יִתְמְנַע *prohibebitur à te ulla cogitatio.* Piel. Syr. בַּצַּר *indiguit.* Philip. 2. v. 30. דְּבַצַּרְתּוּן *quod indiguistis.* Pass. אֶתְבַּצַּר *destitutus fuit.* 1. Corinth. 1. v. 6. *non* אֶתְבַּצַּרְתּוּן *destituimini ullo.*

Nom. בָּצִיר tempus, quo uvæ decerpuntur, *vindemia.* Levit. 26. v. 5. *& apprehendet vobis trituratio* בָּצִיר, Targ. לִקְטָפָא *vindemiam,* וּבָצִיר, Targ. וּקְטָפָא *& vindemia sementem.*

בַּצֹּרֶת, Chald. בַּצּוֹרָא *siccitas,* prohibitio D pluviarum, &, quæ hanc sequitur, *frugum, annonæ caritas, inopia, penuria, fames:* Plur. בַּצָּרוֹת *siccitates.* Sing. Jerem. 17. v. 8. *in anno* בַּצֹּרֶת *siccitatis non dolebit.* L x x. ἀβροχίας. Plur. Jer. 14. v. 1. *ob verba* הַבַּצָּרוֹת *siccitatum.*

Syr. בְּצִירוּת *res parva, parùm.*

II. בָּצַר. Piel בִּצַּר *contra rapinas munivit, roboravit, defendit, arcuit.* prohibuit à direptionibus, ne quis accedat & noceat: ut sit E significatio superiori contraria, per antiphrasin: aut dicitur de urbibus, quæ muris includuntur, ut uvæ in cophino. Esa. 22. v. 10. לְבַצֵּר, Targ. לְתַקָּפָא *ad muniendum murum.* Jerem. 51. v. 53. *si ascenderit Babel in cœlum, aut si* תְּבַצֵּר, Targ. תְּכָרֵךְ *munieris in excelsum potentiam ejus.* L x x. ὀχρώσῃ.

מִבְצָר *munitio, munimentum.* Plu. מִבְצָרִים. Foem. מִבְצָרוֹת *munitiones.* Esa. 17. v. 3. *& cessabit* מִבְצָר *munitio ex Ephraim.* Targ. שׁוּלְטָן *dominium.* Habac. 1. vers. 10. *super omnem* מִבְצָר *munitionem ridebit.* 2. Sam. 24. v. 7. *& venerunt ad* מִבְצַר צֹר *munitionem petræ.* hoc est, arcem, quæ erat in rupe excelsa. Luther. Festen Stadt. alij, *Tyri.* ☙ בִּצָּרוֹן *idem.*

בָּצוּר *munitus.* Foem. בְּצוּרָה *munita.* Plu. בְּצוּרוֹת *munitæ.* Zach. 11. v. 2. *quia descendit* יַעַר הַבָּצוּר *sylva munita.* In margine notatur esse legendum הַבָּצִיר: sed eadem significatione. Esa. 2. 14. *& super omnem* חוֹמָה בְצוּרָה *murum munitum.* Num. 13. v. 28. *& urbes* בְּצוּרוֹת, Targ. כְּרִיכָן *munitæ.* Ierem. 33. v. 3. *& annunciabo tibi magna* וּבְצוּרוֹת *& munita,* B *quæ non novisti:* abstrusa, intellectu difficilia. Targ. נְטִירָן *custodita.* legit וּנְצוּרוֹת, literarum ב׳נ׳ similitudine deceptus.

בֶּצֶר & בְּצָר *aurum* robustum & validum, quo muniuntur homines contra hostes: vel gruma auri decerpta & collecta: ex significatione prima. Iob. 22. v. 24. *& pones super pulverem* בֶּצֶר *aurum.* Targ. כְּרַךְ תַּקִּיף *arcem munitam.* Accepit pro מִבְצָר *munitio.* Plur. בְּצָרִים *aurum.* Iob. 22. v. 25. C *& erit omnipotens* בְּצָרֶיךָ *aurum tuum.* omnia possent pro munitione accipi.

Rabb. בֶּצֶר *asylum.* Una item ex urbibus refugij.

Propr. בָּצְרָה *Bozra,* metropolis sive urbs regia in Idumæa. propter confinium autem tribuitur nunc Idumæis, nunc Moabitis. Mich. 2. v. 12. *simul ponam ipsum tanquam gregem* בָּצְרָה *Bozræ.* quia in terra Moab multa pecora alebantur. Targum בְּגוֹ חוּטְרָא *in medio caulæ.* Hier. *in ovili.* acce- D perunt pro בָּצְרָה *munitione.* scilicet, ovium, hoc est, caula, & ב *in* subintellexerunt. L x x. ἐν θλίψει *in afflictione.* legerunt, בְּצָרָה. Ierem. 49. *& in maledictionem erit* בָּצְרָה *Bozra.* contra Idumæam. Esa. 38. *sacrificium Domino* בְּבָצְרָה *in Bozra, & mactatio magna in terra Edom.* ¶ Fuit & בָּצְרָה urbs (Assyriæ) ad Tigrim flumen sita; in cujus porta Muhamedistæ habuerunt maximum templum, quod precum causa ingressus עלי *Hali,* Muhamedis gener in- E terfectus fuit per insidias, anno Christi 659.

III. Arab. בצר *bazar.* Hiphil אַבְצַר *vidit:* metaphoricè, *advertit.* Matth. 4. v. 16. *populus qui sedebat in tenebris* אבצר נורא עטימא *vidit lumen magnum.* Matth. 2. v. 2. אבצרנא נגמה פי אַלְמַשְׁרַק *vidimus stellam ejus in oriente.* Psalm. 69. *obscurentur oculi ipsorum, ne* יַבְצְרוּן *videant.* Psalm. 77. ואבצרתך *& viderunt te.* Piel בַּצַּר bazzar, metaphoricè, sicut זהר, *admonuit.* Coloss. 1. v. 28. ונבצר *& admonemus omnem hominem.*

NOM. בצר bazar *visus, visio.* ✠ בצר bizar *oculus*, visus organon. PL. אבצאר abzar *oculi.* ✠ בוציר busir *verbascus.* ✠ בואציר *fistulæ.* A

בקק. בקק & בק *vacuavit, evacuavit, evacuando deprædatus est.* Jerem. 19. v. 6. ובקותי *& evacuabo consilium.* Targ. ואקלקל *& leve reddam.* Nahum. 2. v. 3. בקקום בוקקים *evacuarunt eos evacuantes.* Targ. בוזנון בוזזין *deprædati sunt illos prædones.* Esa. 24. v. 1. *ecce Dominus* בוקק *evacuans terram.* ut sit vacua ab habitatoribus. Hos. 10. v. 1. *vitem* בוקק *evacuans Israel.* Targ. *vitis* בזיזא *direpta est Israel.* retulit ad גפן *vitis:* contra Grammaticam: quia גפן fœmininum est. NIPHAL B Esa. 19. v. 3. ונבקה *& evacuatus est spiritus Aegypti.* pro נבקקה. Non relicta est in spiritu ejus sapientia & intelligentia. PIEL בוקק *idem.* Jer. 51. v. 2. ויבוקקו, Targ. וירוקנון *& evacuabunt terram ejus.*

NOM. בקבוק juxta Hebræos est vas aut poculum ligneum, vitreum aut testaceũ, angusti oris, quod bibente aut fundente homine, sonat bacbuc: *Bombylius, baucalium.* Ein klinckent Glaß. Aut simpliciter est vas, à vacuitate sic appellatum. Jer. 19. v. 1. *vade & eme* בקבק *vas figuli testaceum.*

בקא duo significata habet. I. Syr. בקא & בקי *scrutatus est, investigavit, observavit, consideravit, probavit, exploravit, expertus est, exercuit.* Prov. 17. v. 3. ובוחן, Targ. ובקי *sed probat corda Dominus.* Matth. 16. v. 30. דתבקון *ut scrutemini.* Luc. 14. *& vado* דאבקא *ut probem eos.* PASS. אתבקי *probatus fuit.* 1. Pet. 1. *Aurum* דאתבקי *quod probatum est igne.* 1. Tim. 3. v. 10. יתבקון *probentur primum* PIEL PASS. אתבקי אתבקא *consideravit.* Matth. 6. v. 28. *considerate lilia agri.*

בקיא, בקי, & בקא & *probatus, exercitatus, peritus artis seu rei alicujus.* PLU. Rabb. בקיאים, Chald. בקיאין *exercitati, periti.* ✠ בקיאות & בוקיא *experientia, exercitatio, praxis, probatio.* בקא *culex.* ✠ בקי *cimices.*

II. Arab. בקא bacî *mansit, remansit, permansit, residuus, reliquus fuit.* 1. Thess. 4. vers. 17. *qui* נבקי *reliqui erimus:* vivi. 1. Petr. 1. v. 13. עלי מא בקית *quamdiu maneo in hoc tabernaculo.* Matth. 24. *non* יבקא *relinquetur lapis super lapide.* Hebr. 13. v. 1. וליבק *& ut maneat fraterna charitas.* HIPHIL אבקי abcî *reliquit, reservavit.* Rom. 9. v. 29. *nisi Dominus* אבקי לנא בקית *reliquisset nobis reliquias.* Joh. 2. v. 10. ואנת אבקית אלשראב אלגיד *& tu reservasti vinum bonum hucusq;.*

באקי *manens, permanens, stabilis, firmus, constans, infinitus.* plural. באקיין baciin *stabiles.* 1. Pet. 1. v. 25. כלמה אללה באקי אלי אלאבד *verbum Domini manet in æternum.*

בקא baca *reliquum, residuum, remanentia, infinitas, immortalitas.* ✠ בבקא bibaca *firmiter, constanter.*

בקיה bacia *residuum, reliquiæ sub mensa, analecta.* plur. בקיאת baciiet *residua, cætera.* ✠ באקון *cæteri.*

בקל. Arab. בקלה bacla *bleta, olus, herba, acetarium.* item *aconitum.* plur. בקלאת baclat & בקל *olera, herbæ.* ✠ בקל bacal, PLUR. בקול bucul *idem.* Ps. 37. אלבקל אלאחצר albacal alachdar *olus herbæ.* בקלה אלחמקא bacala alhãca. Matth. Backleancha, Bachele alhanicha *olus fatuum, portulaca.* בקלה ימניא bacala jemenia. Matth. Bachalia jamenia. Bachale aljemame, *olus jamenum, blitum, beta agrestis.*

מבקל locus ubi olera nascuntur, *olitorium, hortus.* PLUR. מבאקל *olitoria.*

באקלאה bachela, Matth. Bachale, Hachille, Haballe *faba.*

Deinde באקל bacal *tabernarius, propola, institor.* PLural. באקלין bacalin *institores.* ✠ באקלה bicala *institoria.*

C בקם. Arab. בקם bacam, est הרכבוא *brasilium, verriniũ:* quod ab autore Geograph. Arab. describitur ita: אלבקם ישבה נבאתה נבאת אלדפלי באלסוא וחשבה אחמר ועריקה דוא מן סם אלאפעי ואלחי את *Brasiliũ, similis est planta ejus plantæ palmæ nigredine, & lignum ejus rubrum, & radices ejus sunt remedium contra venenum viperarum & serpentum.* item: אלבקם *brasilium, provenit in insula* ראמי *Rami.*

בקן. Arab. בקון bocon *fucus*, insectum.

D בקס Arab. בקסה bacsa *buxus*, est ברוש. plur. בקס bacs *buxi.*

בקס bacs *mutilus.* ✠ בקסי bacisi *servus.*

בקע. בקע, Chald. בקע *fidit, scidit, discidit, rupit, secuit in duas partes, dissecuit, divulsit, evulsit.* Psal. 78. v. 13. בקע, Targ. בזע *scidit mare.* Esa. 34. v. 14. *ibi indificabit ericius, & emisit,* ובקעה *& dissecuit.* scilicet ova: exclusit pullos, ovis ruptis aut fissis. denotatur יציאת האפרוח מן הביצה. 1. Paral. 11. v. 18. *irruendo pertransierunt,* ויבקעו *& ruperunt tres illi per castra Philistinorũ:* perruperunt. Ps. 141. v. 7. *sicut frangẽs* ובוקע *& findens in terra, ita dispersa sunt ossa mea.* cum quis findit ligna, partes disjectæ hinc inde sparguntur & dissiliunt. NIPHAL. נבקע *ruptus, fissus, scissus, dissectus fuit.* Genes. 7. vers. 11. נבקעו, Targum. אתבזיעו *rupti sunt omnes fontes.* Ezech. 30. v. 16. *& No erit* להבקע *ad disrumpendum:* ut rumpantur muri ejus. Esa. 58. v. 8. *tunc* יבקע *rumpetur quasi aurora lux tua.* sicut aurora per nubes erumpit. Targ. יתגלי *revelabitur:* apparebit. 1. Reg. 1. v. 40. ותבקע *& rupta*

rupta est terra in voce eorum. Targ. וזעת *& commota est.* 2. Reg. 25. v. 4. ותבקע, Targ. ואתרעת *& rupta est urbs.* Chaldæi ruperunt murum urbis. Piel בקע *rupit, scidit, fidit.* Gen. 22. v. 3. ויבקע, Targ. וצלח *& fidit ligna holocausti.* Esa. 59. v. 5. *ova aspidis* בקעו *ruperunt.* quibus scilicet ruptis erumpit basiliscus. qui scindit ova, sicut pullus avis rostro suo perforat & scindit putamen paulatim, quoad egrediatur. Ezech. 26. v. 10. *juxta ingressiones urbis* מבקעה *ruptæ.* in urbem ruptam patet introitus absq; labore & bello. LXX. *ἐκ πεδίου ex campo.* legerunt, מבקעה à בקעה *vallis.* destituti punctis. Hiphil הבקיע *idem.* 2. Reg. 3. v. 26. להבקיע *ad perrumpendum ad regem, sed non potuerunt.* Targ. לאפנאה *ad præparandum:* ut locum transeundi facerent: ut destruerent & perderent exercitum regis, atq; ita ad regem pervenirent. Esa. 7. vers. 6. ונבקיענה *& perrumpemus eam ad nos.* Hophal הבקע *perruptus fuit.* Jerem. 39. v. 2. הבקעה, Targ. אתרעת *rupta est urbs.* muri ejus disrupti sunt vi jaculorum, & vi irrupit exercitus. Hithpael התבקע *dissectus fuit.*

A B C

Nom. בקיע *dissectio, scissio, scissura.* Rabb. *fossa, rivus.* Plur. בקיעים *dissectiones, scissiones, scissuræ.*

בקע *semis, seu dimidium Sicli sacri:* sic dictum, quod sit sicli fracti sive disrupti, aut etiam secti pars media. Erat autem *τὸ δίδραχμον*, seu quadrans unciæ, sive Ioachimici in argento. sicut exponitur, Exod. 38. v. 26. בקע, Targ. תקלא *didrachmum pro capite: dimidium sicli, in siclo sanctuarij:* declaratio. Ejusmodi sicli sacri dimidium pendebant viritim annos viginti nati, ad quinquagesimum. Judæa autem subacta, id exegerunt Romani in qualibet urbe, tanquam tributũ annuum. Unde Matth. 17. v. 24. *qui accipiebant τὰ δίδραχμα.* Syr. תרין תרין זוזין דכסף רישא *binas drachmas pecuniæ capitis.* hoc est, Christus pro se & Petro solvit *στατῆρα staterem*, qui erat *τετράδραχμον*, vel siclus integer, Joachimici uncialis dimidium. Et de hoc quæstio est Christo proposita, Matth. 22. v. 17. *Licetne dare κῆνσον censum Cæsari?* Syr. כסף רישא *pecuniam capitis:* hoc est, quæ in capita aut viritim solvitur. Gen. 24. v. 22. בקע *dimidium sicli pondus ejus.*

D E

בקעה, Arab. בקעה bacaa, locus ubi nullum offendiculum, *campus, planicies, vallis* inter duos montes quasi disjectos interjecta: juxta illud Zachar. 14. v. 4. ונבקע *& erumpetur mons olivarum è medio sui ad ortum & occasum*, גיא *vallis magna valde.* Plur.

בקעות, Arab. בקאע baci *valles, campi.* Esa. 63. vers. 14. *sicut pecus* בבקעה *in valle descendet.* pecus quod descendit in valle pedetentim, placidè.

Propr. בקע & בקעה *urbes in montibus sitæ.* Amos 1. v. 5. *excindam habitatorem* מבקעת און *ex Bikath-aven.* hoc est, valle iniquitatis. Est nomen urbis in Syria, sicut Bethaven in Judæa. LXX. *ἐκ πεδίου ὢν ex campo On.* Hier. *de campo Idoli.* appellativè acceperunt.

Rabb. בקוט *apertio.* בקע *scissura, rima, foramen.* Plural. Syriacum בקעא *foveæ, lustra.*

בקיעת ים *scissio maris*, tempore Mosis. בקיעת מי ירדן *scissio aquarum Iordanis:* in qua, tempore Josuæ, aquæ primò divisæ sunt, deinde ut cumulus steterunt; ita quidem ut duo fuerint miracula.

בקף. Arab. מבאקיף mabiquif *crotalum.*
Rabb. בוקפא *indigentia, necessitas.*

בקץ. Arab. בקיצא buchida *ulmus.*

בקר duo significata habet. I. Inde Piel בקר, Chald. בקר & בשקר *quæsivit, inquisivit, requisivit, animadvertit.* Levit. 13. v. 36. *non* יבקר, Targ. יפשפש *quæret:* scrutabitur. Levit. 27. v. 33. *non* יבקר *quæret inter bonum & malum:* discernet. Psalm. 27. v. 4. ולבקר *& ut matutino tempore verser in templo ejus.* tantùm. Chald. Ezræ 4. v. 15. די יבקר *ut quærat in libro memoriali.* Pass. Chaldaicum אתבקר *quæsitus fuit.*

Nom. בקר, Arab. בקרה bucra *manè, diluculum*, lucis matutinæ primordium, prima lux, primum diluculum, vigilia matutina, tempus matutinum, matuta: tempus ob exortum & lucem solis ad res, quæ nocturnis tenebris tectæ latebant, quærendas, agnoscendas & discernendas idoneum atq; aptissimum. Gen. 1. v. 5. *& fuit vespera, & fuit* בקר, Targ. צפר *manè, dies unus.* Ex die & nocte artificiali factus est dies naturalis. ut per synecdochen בקר *manè*, diei artificialis initium, pro ipso die accipiatur. ¶ Cum præpositione ב *in* adverbiascit, & significat *maturè, tempestivè, celeriter.* Verùm ב *in, si* בקר verbis jungatur, sæpius subintelligitur. 1. Sam. 19. v. 11. *& ut occideret eum* בבקר *manè.* Psal. 5. v. 4. *Domine* בקר *manè audies vocem meam:* בקר *manè ordinabor tibi, & speculabor.* matutinum tempus, antequam homo occupatur rebus mundanis, precationibus est quam maximè idoneum. Exod. 14. v. 27. *& reversum est mare* לפנות בקר *ad respiciendum manè, in locum suum.*

Targ.

Targ. לְעִדָּן צַפְרָא *ad tempus matutinum:* imminente solis exortu. Psalm. 46. vers. 6. *juvabit eam Deus* לִפְנוֹת בֹּקֶר *ad respiciendum manè.* Targum לְעִדָּנֵי צַפְרָא *ad tempora matutina;* maturè, celeriter. ¶ Quando geminatur, *est manè quotidie.* Exod. 16. vers. 21. *& colligebant illud* בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר *in manè in manè.* quotidie manè. ☩ Hinc בכר, Arab. בכר bacar *manè seu ante lucem surrexit.* Psal. 74. vers. 4. ולבקר *& ut matutino tempore versor in templo ejus.* ¶ Deinde accipitur pro *die crastino.* Exod. 16. vers. 7. וּבֹקֶר *& manè videbitis gloriam Domini.* cras. ibidem v. 19. *ne relinquat de eo* עַד בֹּקֶר *usque manè:* in crastinum. Jud. 16. vers. 2. עַד אוֹר הַבֹּקֶר *ad lucem matutinam, & occidemus illum.* scilicet expectabimus. brevis oratio. Inde Arab. בֻּכְרָה bucara *cras.* ¶ בֹּקֶר ad hæc *lucem* significat. Job. 38. v. 7. *cùm laudarent pariter* כּוֹכְבֵי בֹקֶר *stellæ lucis.* septem planetæ. Amos 5. v. 8. *qui convertit* לַבֹּקֶר *in matutinum, umbram mortis.* in æstate cùm longissimus est dies. Sequitur; *& diem in noctem.* in hyeme cùm longissima est nox.

בְּקָר idem quod בֹּקֶר. Inde Plurale בְּקָרִים *dilucula.* cum ל, adverbiascit: לַבְּקָרִים *ad dilucula.* hoc est, diluculò. Et importat distributionem: *manè quotidie, omni die,* per synecdochen. Esa. 33. v. 2. *Esto brachium ipsorum* לַבְּקָרִים *diluculo.* Targum בְּכָל יוֹם *omni die.* Job. 7. vers. 18. *& visitasti illum* לִבְקָרִים *quotidie.* Psal. 101. v. 8. לַבְּקָרִים *ad dilucula constringam omnes impios terræ:* quotidie, paulatim.

בָּקָר, Syr. בקר *armentum, grex armentorum,* ut sunt boves, vaccæ, vituli: quæ magna inspectione & cura pastoris indigent, juxta illud, Ezech. 34. vers. 11. *& quæsivi gregem meum* וּבִקַּרְתִּים *& inquisivi eos.* sequitur: כְּבַקָּרַת רֹעֶה עֶדְרוֹ *sicut inquirit pastor gregem suum.* Plur. בְּקָרִים, Chald. בַּקְרִין *armenta, boves.* 1. Sam. 11. vers. 5. *& ecce Saul veniebat post* הַבָּקָר *armentum ex agro.* post armenti adventum. L X X. τὸ πρωῒ *manè:* quasi בֹּקֶר. Gen. 18. v. 7. וְאֶל הַבָּקָר *& ad armentum cucurrit.* Targ. וּלְבֵית תּוֹרִין *& ad domum boum.* ad bubile. Gen. 12. v. 16. *& erant ipsi grex,* צֹאן וּבָקָר *& armentum.* Targ. עָאן וְתוֹרִין *oves & boves.* ¶ Syr. Matth. 8. לְבַקְרָא *in gregem porcorum.*

Inde בּוֹקֵר *armentarius, bubulcus.* Amos 7. v. 14. *quia* בוֹקֵר *armentarius ego.* Targ. מָרֵי גִיתִין *dominus pecorum.*

Rabb. בקרות *bubile.* ☩ בַּקָּרָה *idem.*

Arab. בַּקְרִי bucari *bos, taurus.* Plural. בַּקְרִיין bucariin *boves, tauri.* Fœminin. בַּקְרָה bacara *vacca.* Alcor. 2. בַּקְרָה צַפְרָא *vacca ruffa.* Plural. בקר bacar, & בַּקְרָאת *vaccæ.*

Diminut. בֻּקֵירָה bucaira *vaccula, bucula.* Plur. בֻּקֵירָאת bucairit *vaccule, buculæ.* ☩ בַּקָּר baccar *bubulcus.* Plural. בַּקָּרִין baccarin *bubulci.* קטע מן בקר cata min bacar *armentum.* בקר אלוחש bacar al vahs *bos ferus, cervus.*

A בִּקֹּרֶת & בַּקָּרָה. Rabb. בִּקּוּר *inquisitio, inspectio, visitatio.* per synecdochen, *animadversio, punitio, verberatio.* Levit. 19. vers. 20. בִּקֹּרֶת *inquisitio erit, non morientur.* animadversio, vapulatio. Judæi interpretantur, Ein riemen betsche. hoc est, de percussione sive verberatione, quæ fiat flagello, verbero aut loro בַּקְרָאִי *bubulo,* seu facto ex corio bubulo: sicut Plautus in Sticho: *monumentis vos commonefaciam bubulis.*

B Inde verbum Chal. בַּקֵּר *verberavit, animadvertit.*

II. Chald. בַּקֵּר *liberavit, dimisit.*

הֶבְקֵר & בֶּקֶר *libertas, dimissio.* cum פְּקַרִי congruit, literis ב'פ permutatis.

C בַּקְרָנוּת & בַּקְרוּת *audacia, temeritas, præsumptio.* 1. Sam. 17. vers. 28. *ego novi* זְדֹנְךָ, Targ. בַּקְרָנוּתָךְ *superbiam tuam.* Jud. 9. v. 4. *& conduxit illis Abimelech viros vacuos* וּפֹחֲזִים, Targ. וּבַקְרִין *& temerarios.*

בקשׁ. Inde Piel בִּקֵּשׁ *quæsivit, acquisivit, requisivit, comparavit, postulavit, petiit, cupiit, voluit, studuit, conatus est.* Item, quæ altera est hujus verbi significatio primaria, *vindicavit.* Construitur cum אֵת & מִן. 1. Reg. 1. v. 2. וַיְבַקְשׁוּ, Targ. וּבְעוֹ *& quæsiverunt* (acquisiverunt) *puellam.* 1. Sam. 2. vers. 16. וּבִקֵּשׁ *& requisivit Dominus* מִיַּד *à manu hostium Davidis.* Targum וְאִתְפְּרַע לֵהּ *& vindicavit ipsum.* Inquisitio vindicationem, executionem seu pœnam complectitur. quæstiones enim exercentur, ut meritæ possint pœnæ tueri. Jos. 22. vers. 23. *Dominus ipse* יְבַקֵּשׁ Targ. יִתְבַּע *requiret:* vindicabit. 1. Par. 21. v. 3. *quare hoc* יְבַקֵּשׁ *quæret dominus meus?* pro quo habetur, 2. Sam. 24. v. 3. חָפֵץ *desiderat:* cupit, vult. 2. Reg. 9. vers. 23. *& tota terra* מְבַקְשִׁים *quærentes faciem Salomonis.* Targum בָּעַן לְמֶחֱזֵי *quærentes videre.* tenebatur Salomonem videndi desiderio. 1. Samuelis 22. vers. 23. *qui* יְבַקֵּשׁ *quæret animam meam,* יְבַקֵּשׁ *quæret animam tuam.* Targum בָּעֵי לְמִקְטְלִי בָּעֵי לְמִקְטְלָךְ *quærens occidere me, quærit occidere te.* 1. Reg. 19. vers. 10. & 14. וַיְבַקְשׁוּ *& quæsiverunt animam meam* לְקַחְתָּהּ *ad tollendum eam.* Targ. לְמִקְטְלַהּ *ad interficiendum eam.* Sic, Matth. 2. v. 20. *qui quærebant*

bant animam pueri. Exod. 33. verſ. 7. *omnis* A
מְבַקֵּשׁ יְהֹוָה *quærens Dominum egredietur ad ta-*
bernaculum teſtimonij. Targ. דְּתָבַע אוּלְפַן מִן
קֳדָם יְיָ *qui quærit doctrinam à Domino*: volens
conſulere Dominū. 2. Sam. 21, v. 1. וַיְבַקֵּשׁ
& quæſivit David faciem Domini. conſuluit
Dominum: Domini auxilium implora-
vit. Eſther 4. v. 8. וּלְבַקֵּשׁ *& ad quærendum*
ab eo de populo ſuo. Targ. וּלְמִבְעֵי רַחֲמִין עַל עַמָּהּ
& ad quærendum miſericordias ſuper populum
ſuum. PUAL בֻּקַּשׁ *quæſitus, requiſitus fuit.* Jer.
50. v. 20. יְבֻקַּשׁ *quæretur iniquitas Iſraelis, &*
non ipſa. ſequitur: *quia propitius ero illis, quos*
reliquero. B

NOM. בַּקָּשָׁה *quæſtio, inquiſitio, conatus, ſtu-*
dium, petitio. Eſther 5. v. 3. *& quæ* בַּקָּשָׁתֵךְ *pe-*
titio tua, uſq; ad dimidium regni?

בקת. Talm. בִּקְתָּא *continuatio.*

Arab. בקת bacat *unxit, glutinavit, conglu-*
tinavit, ferruminavit, ſolidavit. מבקת muba-
cat *conglutinatus.*

תבקית tabcit *ferrumen, ferruminatio, con-*
glutinatio. item, *plicatura, curvatio, inflexio.*

ברר duo ſignificata habet. I. בַּר & בָּר, C
Chald. בְּרַר *purum, clarum, mundum & per-*
ſpicuum reddidit, purgavit, expurgavit, terſit,
deterſit, polivit, declaravit, dilucidavit, diſcre-
vit, ſeparavit, examinavit, elegit, ſelegit. Eze-
chielis 20. v. 38. וּבָרוֹתִי *& expurgabo à vobis*
rebelles. Targ. וְאַפְרֵשׁ *& ſeparabo.* Eccl. 9. v.
1. וְלָבוּר *& ad declarandum omne iſtud.* Targ.
לְמִבְלוֹשׁ *ad ſcrutandum.* pro לָבֹר; punctis ו &
ו permutatis. L x x. καὶ καρδία μου σύμπαν
εἶδε τοῦτο *& cor meum omne vidit hoc.* quaſi D
וְלִבִּי רָאָה. Eccl. 3. v. 18. לְבָרָם *ad purgandum*
eos Deum. quod diſcrevit eos Deus ab alijs
creaturis. vel, ut diſcernat Deus juſtos
ab impijs. pro לְבָרָם, aut אֲשֶׁר בְּרָאָם. PIel
בֵּרֵר *idem.* Dan. 11. v. 35. וּלְבָרֵר *& ad purgan-*
dum, & dealbandum: poliendum. HIPhil
הֵבַר *idem.* Jerem. 4. v. 11. *ad ventilandum, &*
non לְהָבַר *ad purgandum.* Targ. לְבַדָּרָא *ad ſpar-*
gendum. pro לְהָבַר: tzere in patach ob pau-
ſam. Jerem. 51. v. 11. הָבֵרוּ *purgate ſagittas:*
tergite, polite. Targ. שַׁנְּנוּ *acuite.* NIPhal E
נָבַר, HIThpael הִתְבָּרֵר *purgatus, purus fuit.*
Rabb. *clarum, manifeſtum eſt, patet.* Pſalm.
18. v. 25. עִם נָבָר תִּתְבָּרָר *cum purgato purgatus*
eris. pro quo, 2. Sam. 22. v. 26. תִּתָּבָר ſcribi-
tur: ſecunda radicis litera abjecta, pun-
cta retroaguntur, & Scheva ה ſua ſede
pulſum, in dageſch tranſit.

NOM. בָּרוּר *purgatus, expurgatus, politus,*
purus, clarus, electus, ſelectus. PLur. בְּרוּרִים
ſelecti. FOEm. בְּרוּרָה *ſelecta.* PLur. בְּרוּרוֹת *ſe-*
lectæ. Eſa. 49. v. 2. *& poſuit me in ſagittam*

בָּרוּר *puram*: terſam, politam. 1. Paral. 16.
v. 41. *& reliqui* הַבְּרוּרִים *ſelecti.* Zoph. 3. v.
9. *& vertam ad populos labium* בְּרוּרָה *electum.*
L x x. εἰς γενεὰν αὐτῆς *in ætatem ejus.* lege-
runt בְּדֹרָהּ, à דּוֹר *ætas*: ob literarum ד ר ſimi-
litudinem.

בַּר *purus, clarus.* PLural. בָּרִים *puri, clari.*
FOEm. בָּרָה *pura, clara.* PLur. בָּרוֹת *puræ, mun-*
dæ, claræ. Job. 11. v. 4. וּבַר *& purus fui in oculis*
tuis. ¶ Deinde ſubſtantivè בַּר *frumentum*
à paleis & aceribus purgatum ventila-
bro: juxta illud Jerem. 4. v. 11. *ad venti-*
landum, & non לְהָבַר *ad purgandum.* Gen. 41.
v. 35. *& coacervavit Ioſeph* בַּר, Targ. עֲבוּרָא
frumentum, ſicut arenam maris, multum valde.
Gen. 45. *portantes* בַּר *frumentum & cibum:*
frumentum pro aſinis. Jerem. 23. verſ.
28. מַה לַתֶּבֶן אֶת הַבָּר *quid paleæ cum fru-*
mento? Amos 8. *& aperiemus* בַּר *frumentum.*
Targ. אוֹצְרִין *granaria*: ſynecdoche. Job.
39. *multiplicabuntur* בַּבָּר, Targ. בְּעִבּוּר *in fru-*
mento. vel, ob frumentum. ut quærant ci-
bum. vel: *multiplicabuntur* בַּבָּר *foris.* extra.
ſequitur: *egrediuntur & non redeunt ad eos.*
Amos 5. v. 11. *& munus* בַּר *frumenti accipitis*
ab eo. L x x. *& dona* ἐκλεκτὰ *electa.*

בֹּר *puritas.* Pſalm. 18. v. 24. *& reddidit*
mihi juxta juſticiam meam, כְּבֹר יָדַי *juxta purita-*
tem manuum mearum ante oculos ejus. pro quo
habetur, 2. Sam. 22. v. 25. כְּבֹרִי *juxta puri-*
tatem meam. ¶ Deinde בֹּר res repurgans
argentum à ſcorijs, ut relinquatur pu-
rum. Eſa. 1. v. 25. *& conflabo* כַּבֹּר *tanquam*
bor ſcorias tuas. ¶ Tertiò בּוֹר & בֹּרִית res quæ
vim habet purgandi veſtes à ſordibus &
maculis, qualis eſt *ſapo, herba fullonum,*
ſmegma. Job. 9. v. 30. *ſi lotus fuero nive, &*
mundavero בְּבוֹר *ſapone manus meas.* Malach.
3. v. 2. וּכְבֹרִית מְכַבְּסִים *& ſicut ſapo fullonum.*
Jerem. 2. v. 22. *ſi laveris te nitro, & multi-*
plicaveris tibi בֹּרִית *ſaponem.* Targum צְרִיפָא
alumen.

בַּרְבֻּרִים aves caſtratæ & ſaginatæ, *capo-*
nes. 1. Reg. 4. 22. וּבַרְבֻּרִים *& capones ſagina-*
ti. Targ. וְעוֹפָא *& aves.* In apologis tamen
Hebraicis בַּבּוּר & בַּרְבּוּר, vocatur טָוֹס *pavo.*

Arab. בַּרְבּוּר *lana cameli.* Avic.

Rabb. בֵּרוּר, & בֵּירוּר, & בְּרִירוֹת *puritas,*
claritas, ſerenitas.

Chald. שְׁבְרִירֵי *radius ſolis,* à claritate. ☞
שַׁבְרִירָא *cæcitas*: per antiphraſin.

Chald. item בַּר, emphat. בָּרָא, Arab.
ברא barra *extra, foris, præter, excepto.* Exod.
12. v. 37. לְבַד מִטָּף, Targ. בַּר מִן טַפְלָיָא *præter*
parvulos. 1. Sam. 2. v. 2. *non eſt* בִּלְתֶּךָ, Targ.
בַּר מִנָּךְ *præter te.* Eccl. 2. verſ. 25. חוּץ מִמֶּנִּי,
Targ. בַּר מִנִּי *præter me.* Hinc בַּר מִנָּן *extra*
nos:

nos: absit à nobis. dicunt ad mentionem A
rei malæ, morbi aut mortis cruentæ.
לְבָרָא *foràs*; Gen. 15. v. 5. *& eduxit eum* חוצה,
Targ. לְבָרָא *foràs*. מִבָּרָא *deforis*, quasi expurgatum. מִלְּבָרָא *ab extra*. Arab. מן בָּרָא min bara *foràs*. ¶ Deinde בַּר, emphat. בָּרָא, Arab. בַּר, quicquid est foris vel extra urbem: ut, ager, sylva, desertum. Psalm. 50. vers. 16. *animalia* בְּהַרְרֵי־אָלֶף *in montibus mille*. Targ. וְתוֹר בַּר *& taurus agrestis*: ferus, sylvestris, qui depascitur quotidie montes mille. Gen. 2. v. 19. *Bestia* הַשָּׂדֶה, Targum בָּרָא *agri*. Dan. 4. v. 12. בְּחִתְאָה דִי בָרָא *in gramine agri*. Syriac. Matth. 3. *mel* דְּבָרָא B
sylvestre.

Arab. בריה & בריר *desertum, desolatio*. Plu. בראדי *solitudines*.

בָּרִי barri *sylvestris, ferus, externus, solivagus*. ☞ ברא barra *foris*. ☞ Et Verb. בר *extraneus fuit*. Luc. 18. 5. לילא תחבר מני *ne sit extranea à me*. Item Chald. Gen. 47. v. 19. *& terra non* תֵּשָׁם, Targ. תֵּבוּר *desoletur*.

Syr. בַּר, & בָּרִי, & בָּרָאָה, Arab. בַּרָּאנִי barrani *exterus, exterior, extraneus, peregrinus, advena*, à cœtu populi Dei seu Christi alienus, *gentilis*. Plur. Arab. בַּרָּאנִיָּה & בַּרָּאנִיִּין barraniin *exteriores*. ☞ אַלְבָרִי *excidium, exterminatio*. Foem. Syr. בָּרָיָא *extranea, aliena*.

בַּרְבְּרִי *barbarus*, *extraneus*. Col. 2. v. 11. σκύθης *Scyta*, Syr. בַּרְבְּרָיָא *barbarus*.

Rabb. בָּרַיְתָא *scholium* extra textum in margine positum; quicquid extra textum tractatur. item *expositio* extra Jerusalem in exilio edita à Rabbinis.

II. Per metaphoram, Arab. בָּרַר barar *purus, D justus, verax fuit*. 1. Cor. 6. vers. 11. וְתַבְּרִיתֶם *& purificati estis*. Psalm. 68. אסתבארת *purgantur*. Matth. 12. vers. 37. מן כלאמך תברר *ex sermone tuo justificaberis*. Luc. 7. vers. 35. ותברת אלחכמה מן גמיע בניהא *& justificata est sapientia à filijs suis*. Galat. 2. vers. 16. לאנא נעלם אנה לא יתברר אלאנסאן מן אעמאל סנה אלנאמוס בל באלאימאן יסוע אלמסיח *propterea sciendum est, quod non justificatur homo operibus Legis, sed fide Iesu Christi*. Rom. 5. *qui* יברר *justificat circumcisionem*. Alc. תֶּבְרוּן *justiciam administrabitis*. E

Nom. בַּר barr, ברא bara, בראדא barara, & תברור tabrar *justicia*. ☞ בָּאר & ברור *just*°. Pl. אבראר abrar *justi*. ☞ ברי bari *purus, innocens*.

ברא tria significata habet. I. בְּרָא, Chald. בְּרִי & בְּרָא *creavit* ex nihilo aliquid, quod prius non erat; vel ex alio novum & eximium quiddam produxit. Gen. 1. vers. 1. *in principio* בָּרָא, Targum ברא *creavit Deus cœlum & terram*. L x x. ἐποίησεν *fecit*. Hebr. 11. vers. 3. *constructum fuisse mundum verbo Dei, ut quæ cernimus, sint facta ex non apparentibus*. h. e. ex nihilo. 2. Machab. 7. *cœlum & terram, & quæ sunt in eis*, ἐξ οὐκ ὄντων ἐποίησεν αὐτὰ ὁ θεὸς *ex non existentibus fecit ea Deus*. Genes. 1. vers. 27. וַיִּבְרָא, Targum וּבְרָא *& creavit Deus hominem in imagine sua, in imagine Dei* בָּרָא, Targ. בְּרָא *creavit eum, masculum & fœminam* בָּרָא, Targ. בְּרָא *creavit eos*. Quod explicatur, Genes. 2. v. 7. וַיִּיצֶר *& formavit Dominus Deus hominem, pulverem ex terra*. Targ. וּבְרָא *& creavit*. & v. 22. וַיִּבֶן *& ædificavit Dominus Deus costam, quam acceperat ex homine, in fœminam*. ita, Gen. 1. v. 21. וַיִּבְרָא, Targ. וּבְרָא *& creavit Deus dracones magnos, & omnem animam vivam repentem quam produxerant aquæ juxta species suas, & omnem avem alatam*. Aquæ inditam vim naturalem Deus adjuvit. Quod explicatur, Gen. 2. v. 19. וַיִּצֶר *& formavit Dominus Deus ex terra omnem bestiam agri, & omnem avem cœli*, &c. Psal. 51. v. 12. *cor mundum* בְּרָא *crea mihi Deus*. sequitur: *& spiritum firmum* חַדֵּשׁ *innova intra me*. Niph. נִבְרָא, Chald. אִתְבְּרָא, Syr. אֶתְבְּרִי *creatus*, ex nihilo, aut ex alio novus productus fuit. Gen. 2. vers. 4. *istæ sunt generationes cœli & terræ* בְּהִבָּרְאָם, Targum כַּד אִתְבְּרִיאוּ *cùm creata fuerunt*. Psalm. 102. v. 19. *& populus* נִבְרָא *creatus, laudabit Dominum*. Targ. דַּעֲתִיד לְאִתְבְּרָאָה *qui, futurum est, ut creetur*. qui creabitur, nascetur. Psal. 104. vers. 31. *mittes spiritum tuum* יִבָּרֵאוּן *creabuntur*. sequitur: וּתְחַדֵּשׁ *& renovabis faciem terræ*. Syr. Luc. 11. vers. 50. *ab (eo)* דְּאֶתְבְּרִי *quo creatus fuit mundus*. Hiphil הַבְרִיא, in rad. בָּרָה quærito.

בּוֹרֵא, Arab. בארי bari, Syr. בָּרוֹיָא *creator*. Rabbin. הַבּוֹרֵא יִתְעַלֶּה *creator, qui exaltetur*. Deus.

בְּרִיאָה, Chal. בְּרִיָּה, Syr. בְּרִיָּא *creatura*. Pl. Chald. בְּרִיָּן, Arab. בראיא baraij *creaturæ*.

Rabbin. בְּרִיּוֹת *creaturæ* sive *homines*. ut cum dicunt: הקב״ה יבוא לדין את הַבְּרִיּוֹת *Sanctus benedictus ille veniet ad judicandum creaturas*: homines. sic, Marci 16. vers. 15. *prædicate Evangelium omni creaturæ*. pro quo habetur, Matth. 28. *docete omnes gentes*.

בָּרִיא *novus & eximius* ex alio factus, *pinguis, obesus, crassus, corpulentus, robustus*. Plur. בְּרִיאִים *pingues*. Foemin. בְּרִיאָה & בְּרִיאָה *obesa, crassa*. Plur. בריאות *obesæ, crassæ, pingues*. Jud. 4. vers. 17. *& Eglon vir* בָּרִיא, Targ. פַּטִּים *pinguis valde*. L x x. ἀστεῖος *urbanus*. 1. Reg. 4. v. 23. *decem boves* בריאים *pingues*. Ezech. 34. v. 3. הַבְּרִיאָה *pinguem mactabitis*. scilic. ovem. Habacuc. 1. v. 16. *& cibus ejus* בְּרִיאָה *pinguis*. scilic. שֶׂה *ovis*. vel, *pingue quiddam*. Ezech. 34. v. 20. *inter* שֶׂה בְרִיָּה *ovem*

ovem pinguem, & inter שֶׂה רָזָה *ovem macilentam*. pro בְּרִיאָה. Gen. 41. v. 2. *septem vaccas pulchras aspectu* וּבְרִיאוֹת, Targ. וּפַטִּימָן *& pingues carne*. ibid. v. 7. *& deglutiebant spicæ tenues, septem spicas* הַבְּרִיאוֹת, Targum פַּטִּימָתָא *crassas & plenas*. per metaph. LXX. ἐκλεκτὰς *electas*. respexerunt ad בָּרָה *elegit, selegit*.

בְּרִיָּה *res nova & insignis*. Num. 16. v. 30. *& si* בְּרִיאָה יִבְרָא, Targum בְּרִיָּה *creaturam creabit Dominus*: aliquid novi, & insigne faciet. LXX. ἐν φάσματι δείξῃ *in spectro ostenderit*. acceperunt pro רָאָה *vidit*.

Rabb. בְּרִיָּה *ficta* scilic. opinio. ✠ בְּרִיָּא *forma, fictio*.

בָּרִיא *sanus*. ✠ בְּרִיאוּת *sanitas*.

II. Piel בָּרָא est בֵּרֵר, *expurgavit, repurgavit, removit, sustulit, destruxit, excidit*, ut congruat cum בָּרַר *purgavit*; aut significationem habeat primæ contrariam. Ezech. 23. v. 47. וּבָרֵא *& excindere eas gladijs suis*. Targum וִיבַזְעוּן *& scindent*. Jos. 17. vers. 15. *ascende tibi in sylvam*, וּבֵרֵאתָ *& expurgabis tibi ibi*. excindes sylvas sive arbores, & ædificabis ibi urbes, atq; ita terram tuam dilatabis. Targum וְתַתְקֵן לָךְ תַּמָּן אַתְרָא *& parabis tibi ibi locum*. ibidem v. 18. *quia sylva est* וּבֵרֵאתוֹ *& expurgabis illum, & erunt tibi exitus ejus*. Ezech. 21. vers. 24. וְיָד בָּרֵא *& manum expurga in vertice, versus urbem* בָּרֵא *excinde*. Targ. וְאַתְרָא אַתְקֵן *& locum præpara*. Sunt qui conferunt cum בָּרָה *elegit*, interpretantes: *& manum* (locum) יָד בָּרֵא *elige*.

III. Arabicè בָּרָא barî & ברי beri *sanavit*. Matth. 4. vers. 23. וַיִּבְרִי כֻּל מַרַץ וַכֻּל וַגַע פִי אַלְשַׁעַב *& sanabat omnem morbum, & dolorem in populo*. Luc. 6. v. 7. *observabant eum* הַל יִבְרִי פִי אַלְסַבְּת *an sanaret in sabbatho*. Luc. 7. *qui jam* ברא *sanatus fuerat*. אברא abrî *idem*. Act. 49. v. 26. פאב ראה *& sanavit eum*. אַבְרָאהֻן *curavit eas*. Joh. 5. *qui* אַבְרָאנִי *sanavit me*. Passivum אתברא atberi *sanatus fuit*.

ברו & ברוה *sanitas, sanatio*. ✠ ברי berî *sanus*.

ברב. Arab. אברובא *piscina*.

ברג Arab. בַּרְג barg *turris*. Plur. אַבְרָאג abrag *turres*. Diminutivum בְּרֵיגָה baraiga *turricula*. Plural. בריגאת baraigit *turriculæ*. בַּרְג חמאם barg hamim *turris columbarum*; locus ubi aluntur columbæ, columbarium. ✠ מְבַרַּג mubarrag *turritus*. Pl. מְבַרְּגִין mubarragin *turriti*. Matth. 21. v. 33. ובני פיה ברגא *& ædificavit in ea turrim*. Geograph. ברג מבני באלחגארה מצנוע לוקיז אלנאר פיה ענד טהור אלעדו פי אלבחר:

Nom. aliud, בַּרְגָה barga *villa, casa*. Plu. ברגאת bargat *villæ, casæ*. item, *crepida*.

בֻּרְג borg *signum, sidus, constellatio*. Plural.

בְּרוּג borog & אַבְרָאג abrag *signa, sidera*. אִשַׂר אַלְתְנָא בְּרָגָא *duodecim signa*: zodiacus, qui & simpliciter ברגא vel ברוג dicitur. Prec. יָא מַן גַעַל פִי אַלְסַמָּא בְּרוּגָא *ô qui posuit in cœlo sidera!*

בַּרְגָה barga *marsupium, pera viatoria, bulga*. Plur. ברג borag *bulgæ*.

ברד duo significata habet. I. Inde בְּרַד, Chal. בַּרַד, Arab. ברדה & ברדא barda *grando*, pluvia frigore aëris concreta. Exod. 9. v. 19. *& descendit super eos* הַבָּרָד, Targ. בַּרְדָּא *grando, & mortui sunt*.

בָּרֹד *idem*. Esa. 32. v. 20. וּבָרַד בְּרֶדֶת *& grandinabit grandine sylvam*. alij; *& grandinabit in descensu sylvæ*.

בָּרוֹד. inde Plur. ברודים *maculis albis respersi*: qui habent maculas albas ad grandinis similitudinem, in medio nigri aut alterius coloris. Gen. 31. vers. 10. *punctati* וּבְרֻדִּים, Targ. וּפַצִּיחִין *& maculosi*; respersi.

Verb. בָּרַד, Arab. ברד barad *grandinavit, degrandinavit*. Esa. 32. vers. 20. וּבָרַד *& grandinabit*; ut suprà.

Arab. ברד barâd *grando*, χαλάζιον *tuberculum durum* superiori ferme palpebræ innascés. ¶ Deinde Arab. ברד bard *frigus*. ברודה buruda *refrigeratio*. ✠ תבריד tabrid *frigiditas, refrigerium*. ✠ בָּארִד barid *frigidus, tepidus*.

Verb. ברד barad *friguit, frigidus, infrigidatus fuit, alsit*. Piel בַּרַּד *infrigefecit, refrigeravit, infrigidavit*. Luc. 16. יְבַרִּד בָּהּ לְסָאנִי *refrigeret eo linguam meam*.

ברדי bardi *papyrus*. ✠ ברדה barrada *poculum duabus ansis*.

בריד birid *infacetus, infestivus*. ✠ ברידה birida *infestivitas*.

II. Arabicè ברד *limavit ferrum*. Avic. תבריד באלמברד *limetur limâ*.

מברד mabrad *lima*. Plur. מְבַארִיד mabârid *limæ*. ✠ ברודה baruda *limatura, scobs*. Pl. ברודאת barudât *limaturæ*. ✠ בורד borad *idem*. ברד אלפצה barad alfidda *limatura argēti*. ברד אלדהב burad al deheb *limatura auri*.

ברה tria significata habet. I. בָּרָה *elegit, selegit, delegit*. 1. Sam. 17. v. 8. בְּרוּ, Targ. בְּחַרוּ *eligite vobis virum*. LXX. ἐκλέξασθε.

Hinc בַּר *filius delectus, dilectus*. Psalm. 2. vers. 12. נַשְּׁקוּ בַר *osculamini filium*. Targ. קַבִּלוּ אוּלְפָנָא *accipite doctrinam*. Proverb. 31. v. 32. מה ברי ומה בר בטני *quid fili mi, & quid fili uteri mei?* tantùm. Usitatissimũ est autem Chald. & Syris בַּר *filius*. Plural. בְּרִין *filij*. Foem. בְּרָא *filia*. Pluralit. בְּנָן *filiæ*. Gen. 21. v. 10. *ejice ancillam hanc*, וּבְנָהּ, Targ. וְיַת בְּרַהּ *& filium ejus: quia non hæres erit* בֶּן, Targ. בַּר *filius ancillæ istius, cum* בְּנִי, Targum בְּרִי *filio meo*. Matth. 4. *Iacobum* בַּר *filium Zebedæi*.

¶ Inde sunt nomina propria in Novo Testamento. Matth. 6. σίμων βαρ ἰωνᾶ: pro quo habetur, Joh. 11. *Simon filius Iona.* Act. 4. *Ioses vocatus* βαρνάβας *quod est filius consolationis: à* בָּיאֵ *consolatus fuit.* Matth. 10. βαρθολομαῖος *filius* תַּלְמַי *Talmai*, Ptolomæi. Marci 10. βαρτιμαῖος *filius Timæi*, &c. A

בְּרִית res quam duo eligunt, & de ea conveniunt, *conventũ, pactum, fœdus.* Gen. 15. v. 18. *in die illo feriit Dominus cum Abrahamo* בְּרִית, Targ. קְיָם *fœdus.* Jerem. 34. v. 10. אֲשֶׁר בָּאוּ בַבְּרִית *qui inierunt fœdus.* Ezech. 30. vers. 8. וּבְנֵי אֶרֶץ הַבְּרִית *& filij terræ fœderis:* Ægyptij, cum quibus fuit ipsis fœdus. B Jos. 9. v. 6. כִּרְתוּ־לָנוּ בְרִית *ferite nobis fœdus.* ibidem v. 7. *& quando* אֶכְרָת לְךָ בְּרִית *feriam tibi fœdus.* ¶ Per metonymiam, בְּרִית יְהוָה *fœdus Domini,* dicitur decalogus, quo pactus fuit Deus cum Israelitis: &, לֻחוֹת בְּרִית *tabulæ fœderis,* in quibus decalogus conscriptus erat: item אֲרוֹן הַבְּרִית יְהוָה *arca fœderis Domini,* in qua hæ tabulæ erant repositæ. 1. Reg. 8. vers. 9. *nihil in arca, tantum* שְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים *duæ tabulæ lapideæ, quas collocavit ibi Moses in Horeb, quibus* C כָּרַת *feriit* (fœdus: pactus est) *Dominus cum filijs Israel, cùm egrederentur ex terra Aegypti.* Targum, *super quibus scripta erant* עַשְׂרָא פִתְגָמֵי קְיָמָא *decem verba fœderis, quod feriit Dominus cum filijs Israel.* ibidem vers. 21. *& posuit ibi locum* (דביר) *pro arca, ubi erat* בְּרִית יְהוָה *fœdus Domini quod feriit cum patribus nostris, cùm educeret eos ex terra Aegypti.* Targum, *in qua repositæ erant* תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא קְיָמָא D *duæ tabulæ lapideæ super quibus fœdus Domini,* &c. Deut. 9. vers. 9. & 11. *dedit Dominus mihi duas tabulas lapideas* לֻחוֹת הַבְּרִית, Targum לוּחֵי קְיָמָא *tabulas fœderis.* Deut. 31. vers. 26. *Sacerdotes portantes* אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה *arcam fœderis Iehovah.* Deutr. 4. vers. 13. *& nunciavit vobis* בְּרִיתוֹ *fœdus suum, quod jussit vobiscum facere,* עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים *decem mandata, & scripsit ea super duabus tabulis lapideis.* ¶ Item בְּרִית *circumcisio,* quæ erat signum fœderis. Gen. 17. vers. 11. *& circumcides carnem præputij vestri, & erit* E לְאוֹת בְּרִית *in signum fœderis, inter me & inter vos.* inde בֶּן בְּרִית *qui est circumcisus.*

II. בָּרָה *parum, modicum edit,* aut carpsit ex cibo quocunq;, cibum carpsit, pransus, convivatus est. 2. Sam. 12. vers. 17. בָרָה, Targum אֲכַל *edit cum eis panem.* Lxx. συνεδείπνησεν. 2. Sam. 13. v. 6. וְאֶבְרֶה, Targ. וְאֵיכֻל *& comedam ex manu illius.* Hiphil הִבְרָה, Chald. אַבְרִיא *cibavit, pavit, ad convivium invitavit.* 2. Sam. 13. vers. 5. וְתַבְרֵנִי, Targum וְתוֹכְלִנַנִי *& cibet me pane.* 2. Sam. 4. vers. 35. לְהַבְרוֹת, Targum לְאוֹכָלָא *ut cibarent Davidem.* 1. Sam. 2. vers. 29. לְהַבְרִיאֲכֶם *ut edatis tu & filij.* Al. *ad impinguandum vos.* Targum לְאֲכָלוּתְכוֹן *ut edatis vos ex primitijs omnis oblationis Israelis.* ut accipiatur intransitivè, & literæ א״ה permutentur. vel *ad cibandum vos;* activè. Lxx. εὐλογεῖσθαι *ut benediceretur.* acceperunt, pro בֵּרַךְ *benedixit.*

Nomen בָּרָה *esca, cibus.* Plur. בָּרוֹת *escæ, cibi.* Thren. 4. v. 10. *manus mulierum misericordium coxerunt natos suos, qui facti sunt* לְבָרוֹת, Targ. לְמִסְעַר *in cibum.*

בָּרוּת *idem.* Psalm. 69. vers. 22. *& dederunt* בְּבָרוּתִי, Targ. בִּסְעוּדְתִי *in cibum meum fel.* בִּרְיָה *idem.* 2. Sam. 13. v. 5. *& faciat in oculis meis* הַבִּרְיָה, Targ. סְעוּדְתָא *cibum.*

Porrò à בָּרָה *cibus* dicitur, Gen. 35. v. 16. & 48. vers. 7. *& erat adhuc* כִּבְרַת הָאָרֶץ *quasi portio* (pauxillum) *terræ, ad veniendum in Ephrata, & peperit Rachel.* ut sit כ mensuræ, *circiter;* & בִּרָה *portio* seu *exiguum spacium.* fuisse autem nomen mensuræ eo tempore notæ, eique tributum מִיל mil *milliare Italicum*, testatur Moses Gerundensis, qui se aliquando Jerosolymam profectum, oculis id suis vidisse scribit, in 35. Geneseos. Ein Ackerleng / ein Feldtwegs. Targ. כְּרוּב אַרְעָא *quasi milliare.* Lxx. χαβραθὰ: retinuerunt vocem Hebræam, & אֶרֶץ omiserunt. Hierony. *venit verno tempore ad terram.* secutus fuit Judæos qui accipiunt כִּבְרַת pro כְּבָרָה *cribrum:* & interpretantur illud tempus, quo terra hiscit foraminibus instar cribri, ob æstum vernum scil.

III. Arab. בַּרְהַן barhan *rationatus est.* יתברהן *rationabitur.*

בֻּרְהָאן burhan *experimentum, experientia, proba, probatio, demonstratio.* Plur. בראהין barahin *experimenta, argumenta, demonstrationes.*

ברה barah *scheda, syngrapha, apocha.* Plur. בַּרַוָאת baravat *schedæ.* ברה מן אלעֻפראן bara min algofran *scheda indulgentiæ*, bulla. ברה boreh *publicatio legis.*

Rabb. בּוּרְהָן *infirmitas.*

ברז duo significata habet. I. Chald. *fixit, affixit, transfixit, perforavit.* 1. Sam. 26. vers. 9. *percutiam eum, quæso, cum hasta* וּבָאָרֶץ *& in terra.* Targ. וְאֶבְרְזִנֵּהּ בְּאַרְעָא *& transfigam eum in terra.* 1. Sam. 18. v. 11. *percutiam in David* וּבַקִּיר *& in pariete.* Targ. וְאֶבְרְזִנֵּהּ בְּכוֹתְלָא *& transfigam eum in pariete.*

Nom. בְּרֵז *foramen.* Plur. בְּרָזִין *foramina.* מַבְרֵז *idem.* בְּרִיז *sulcus.* בְּרוּזָא *corrigia, aluta.* נִבְרוּזָא *aspis fœmina.* בְּהֻנִית *mensuræ genus.* אַבְרְזִין *tapetia:* Persicum.

II. Arab.

II. Arab. ברז baraz *egressus fuit, processit.* Alc. A
2. ברזוא *processerunt.* Alcor. 4. ברזוא מן ענדך.
Hiphil אברז abraz *eduxit, extraxit, egessit.*
Pass. אתברז atbaraz *bellum gessit, pugnavit.*
בארז bariz *egrediens, progrediens.*
תברז & בראז tabraz *egestio, stercus.*

ברח duo significata habet. I. בָּרַח, Arab. ברח barah, primò propriè, *fugit, aufugit.* 2. metaphor. *celeriter currendo abiit, discessit, festinavit.* 3. itidem metaphor. de inanimatis, *penetravit.* Psal. 139. v. 7. *& quò à facie tua* אֶבְרָח, Targ. אפוך *fugiam?* Gen. 27. v. 43. *surge* בְּרַח, Targ. איזל *abi tibi ad Laban fratrem meum.* Gen. 31. v. 22. *nunciatum est ipsi Laban tertio die quod* בָרַח, Targ. איזל *abiisset Iacob.* Exod. 2. v. 15. וַיִּבְרַח, Targ. וַעֲרַק *& fugit Moses à facie Pharaonis.* Lxx. ἀνεχώρησε δὲ recessit autem. Job. 14. v. 1. וַיִּבְרַח, Targ. וַעֲרַק *& fugit sicut umbra.* Arab. Act. 1. v. 3. *ne* יברחוא *fugerent* (discederent) *à loco sancto.* Alc. לא אברח *non discedere.* Hiphil הִבְרִיחַ *fugavit, abegit:* metaph. *celeriter hinc inde movit, trajecit:* absolutè, *transiit, trajectus fuit, penetravit.* 1. Paral. 8. v. 13. *ipsi* הִבְרִיחוּ *fugârunt habitatores Gath.* Job. 41. v. 20. *non* יַבְרִיחֶנּוּ *fugabit eum filius arcus.* Exod. 26. v. 28. *& vectis medius in medio tabularum,* מַבְרִיחַ *fugiens ab extremo ad extremum.* Targ. מַעְבַּר *penetrans:* traijciens. Arab. מברח mubarah *fugans, cogens vehementer.*

בָּרִיחַ *fugitivus, profugus.* Plur. בְּרִיחִים *fugitivi.* Esa. 15. v. 10. בְּרִיחֶיהָ *fugitivi ejus, usque Zoar:* הבורחים ממנה. Esa. 43. v. 14. *& deducam* בָּרִיחִים *fugitivos omnes illos.* forma dagessata camez retinet. deponam, dejiciā incolas Babel ex dignitatibus suis, & fuga sibi consulent, adventante Cyro. Lxx. φεύγοντας *fugientes.* Targ. בְּמַשּׁוֹטִין *remis.* quia sequitur, בָּאֳנִיּוֹת *in navibus.* accepit ב pro servili.

בְּרִיחַ *vectis,* qui celerrimè hinc inde trajicitur: *repagulum,* quo fores cōfirmantur. Plur. בְּרִיחִים *vectes, repagula.* Exod. 36. v. 33. *& fecit* אֶת־הַבְּרִיחַ *vectem mediū,* לִבְרֹחַ, Targ. לְאַעְבָּרָא *ut transeat per medium tabularum.* ad penetrandum in medio asserum, *ab extremitate ad extremitatem.* ad connectendum vel continuandum asseres: ad contignādum. ubi ratio nominis ostenditur. Exod. 26. v. 28. *& facies* בְּרִיחִים, Targ. עַבְרִין *vectes.* Thren. 2. v. 9. *& fregit* בְּרִיחֶיהָ *vectes ejus.* Targ. מְווּהֲתָהָא *postes ejus.* ¶ Deinde metaph. בְּרִיחַ *robur* significat, monimentum rei cujuscunque. Amos 1. v. 5. *& frangam* בְּרִיחַ *vectem Damasci.* Targ. תְּקוֹף *robur.* ¶ Tertiò, בָּרִחַ cū camez. Job. 26. v. 13. *creavit* (formavit) *manus ejus* נָחָשׁ בָּרִחַ *serpentem vectem.* h. e. teretem & lubricosum vectis instar: metaph. Targ. לִוְיָתָן דְּמַתִּיל לְחִוְיָא טָרִק *Leviathan, qui similis est serpenti mordenti.* Esa. 27. v. 1. *contra Leviathan serpentem* בָּרִחַ *vectem.* h. e. vectis instar teretem & lubricosum: vel, qui celerrimè ab una extremitate maris, in alterā tanquam vectis defertur.

Chald. ברוחין *hirci.* Psalm. 66. v. 15. *cum* עַתּוּדִים, Targ. בְּרִיחִין *hircis.*

יַבְרוּחַ, Arab. יברוח jabroeia. Matth. Jabrobach, jabora *mandragora, radix mandragoræ.* Plu. Chal. יַבְרוּחִין *mandragoræ.* אליברוח אלברי aliabroha alberri *mādragora sylvestris.*

Rabbinicè, הַבְּרִיחַ *axis, vecti similis.*

B II. Arab. בַּרַח barrah *prædicavit, præconizavit.* בַּרָאח barrah *præco.* ברח boreh *præconium, publicatio legis.*

ברט. Talm. בַּרְטִיָּא *terebellum.* Arab. ברט. R. D. צנעת אל ברט *opus.*

ברך tria significata habet. 1. genua flectere. 2. bene precari. item, benefacere, beneficium conferre. 3. cōtrariè, malè precari. I. בָּרַךְ, Chald. בְּרַךְ, Syr. ברך & בְּרַךְ significat כריעת הברכים בארץ *geniculatus est, ingeniculavit, genua curvavit, genua flexit, in genua procubuit, incurvatus fuit genubus in terra.* Psalm. 95. vers. 6. *venite, prosternamus nos & incurvemus,* נִבְרְכָה *ingeniculabimus.* Targum נחמט *incurvabimur.* Lxx. κλαύσωμεν *imploremus.* legerunt נִבְכֶּה, litera ר neglecta. 2. Paral. 6. v. 13. וַיִּבְרַךְ עַל בִּרְכָּיו *& procubuit super genua sua, coram universa congregatione Israel.* Lxx. καὶ ἔπεσεν *& cecidit.* sic Paulus orat in littore, Act. 20. v. 36. Chald. Dan. 6. v. 10. בָּרֵךְ *procumbens super genua sua, & orans.* Syr. Matth. 17. v. 14. וּבְרַךְ *& procidit super genua.* Hiph. הִבְרִיךְ, Chald. אַבְרֵךְ *genua flectere,* aut *in genua procumbere fecit, sivit, jussit.* Gen. 24. v. 11. וַיַּבְרֵךְ *& in genua procūbere sivit camelos extra urbem.* Targ. וְאַשְׁרִי *& collocavit:* manere sivit. Targ. Jerosol. וְאַרְבַּע *& procumbere sivit.* Lxx. ἐκοίμησε *sivit quiescere.* solent n. cameli in genua procūbere cùm volunt requiescere, aut cùm ipsis onera imponuntur. De quo Aristot. lib. 3. de histor. animalium: *Sunt camelis singula parte ima, quale in dorso, tubera, quibus incumbat reliquum corpus, & firmetur, quoties in genua inclinantur, cùm dorso clitellæ imponuntur.* Gen. 41. v. 43. *clamabant ante eū* אַבְרֵךְ *genua flecte.* pro הַבְרֵךְ, literis א ה permutatis: aut forma Chaldaica. Hier. *clamante præcone, ut omnes ante ipsum genuflecterent:* honorem ipsi exhiberent, & se ipsi subjicerent. Hosi. *Hic est pater patriæ: huic genua ut flectātur convenit.* Targ. דֵּין אַבָּא לְמַלְכָּא *iste est pater regis.* quod convenit cum eo, quod dici-

dicitur. Gen. 45. *Deus posuit me in patrem Pharaoni.* Accepit autem Onkelos cum Rabb. pro composito ex אַב *pater* & רַךְ *rex:* quod cum Latino convenit. sicut dictum fuit de Herode, לַאו רֵיכָא וְלַאו בַּר רֵיכָא *non est rex, nec est filius regis:* quod fuisset servus, & ad regnum evectus. R. S. רַךְ in lingua Syr. מָלֶךְ. LXX. *κήρυξ praeco.* acceperunt pro nomine *praeconem* significante.

Nom. בֶּרֶךְ, Chald. רְכוּב & אַרְכוּב, Syr. בָּרוּךְ, Rabb. אַרְכוּבָה, Arab. רכבה rocba, & רכביא rocube, per metathesin: *poples, genu,* quod flectitur. synecdochicè, *coxa.* Dual. בִּרְכַּיִם, Chal. בִּרְכִין, Syr. בּוּרְכִין, Rabb. אַרְכּוּבוֹת & אַרְכּוּבָן, Arab. רְכְבַתִין rocbatin, & רכב rocab *genua.* item *clavicula pedis*, Avic. Sing. Esa. 45. vers. 23. *Quoniam mihi* תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ *curvabitur* (submittetur) *omne genu.* significatur subjectio, cultus, adoratio. Esa. 35. vers. 3. וּבִרְכַּיִם *& genua debilia roborate.* in genubus, vel in nervis & musculis circa genua, consistit robur corporis. Ezech. 7. v. 17. & 21. v. 12. *& omnia* בִּרְכַּיִם *genua abibunt* (ut) *aqua.* quasi colliquescerent, ut non sit in ipsis robur, prae pavore & perturbatione. Homerus Odyss. 10. de procis: *Illorum autem ibi soluta sunt genua.* item: *Tunc Ulyssi soluta sunt genua, & earum cor.* Gen. 30. v. 3. *ingredere ad illam, & pariat super* בִּרְכַּי *genua mea, & aedificer etiam ego ex ipsa.* pariat liberos, quos ego excipiam, gremio gestem, foveam & educem ut meos. Targ. וַאֲנָא אֲרַבִּי *& ego educabo.* Gen. 50. v. 23. *etiam filij Machir, filij Manassis, nati sunt super* בִּרְכֵּי יוֹסֵף *genua Ioseph:* in gremium ejus repositi. Targum וְרַבִּי *& educavit Ioseph.* Job. 3. v. 11. *quare praevenerunt me* בִּרְכַּיִם *genua?* quare me exceperunt, cùm in lucem ederer, genua obstetricis incurvata, ne caderem? Esa. 66. v. 12. *& super* בִּרְכַּיִם *genua blandiemini:* fovebimini, blandè aspiciemini, blandissimè tractabimini. Pueri à sedentibus matribus, utiq; cum illis blandiuntur, ad gremium accipi solent. Targ. תִּתְרַבּוּן *educabimini.* Infantes super genua collocantur à nutricibus & matribus, gremio tenentur & gestantur.

II. Per metonymiam, בָּרַךְ, Chal. בְּרַךְ, Arab. ברך berec *genuflexit*, accipitur pro omnibus ijs actionibus in quibus genua flectuntur, vel quae isto gestu, ingeniculatione videlicet, fiunt; ut sunt precatio, gratulatio, gratiarum actio, salutatio, valedictio; & redditur uno verbo, omnia haec complectente, *benedixit.* Construitur cum אֶת & לְ: ac tripliciter usurpatur, 1. de homine ad vel erga hominem, *bene precatus est, fausta omnia optavit à Deo, honorem exhibuit, salutavit, valedixit.* gestus precantium, salutantium, honorem exhibentium. 2. de homine ad Deum, seu de creatis erga creatorem: *oravit, adoravit, laudavit, celebravit, gratias egit pro acceptis beneficijs.* 3. contrà, de Deo ad hominem: *bene precatus est, benefecit, fortunavit, omnibus bonis cumulavit, auxit; bona largitus est:* ut exempla subjecta demonstrāt. Niphal נִבְרַךְ *benedictus fuit.* Genes. 12. וְנִבְרְכוּ, Targum וְיִתְבָּרְכוּן *& benedicentur in te omnes familiae terrae.* Piel. בֵּרֵךְ & בֵּרַךְ, Chald. בָּרֵךְ, Arab. באֹרך barach. Num. 23. v. 24. וּבֵרֵךְ *& benedixit, & non reducam illud.* Deus benedixit illos, & ego non revocabo illam benedictionem. Gen. 24. v. 35. *& Dominus* בֵּרַךְ, Targ. בָּרֵךְ *benedixit dominum meū valde.* bonis auxit. sequitur, *& dedit ei oves, boves, argentum & aurum,* &c. Ps. 45. v. 1. וַאֲבָרְכָה *& benedicam nomen tuum.* Targ. וַאֲשַׁבַּח *& laudabo.* 2. Sam. 8. v. 10. לְבָרְכוֹ, Targum וּלְבָרָכוּתֵהּ *ut benediceret illi.* afferret illi munera. Exod. 12. v. 32. וּבֵרַכְתֶּם גַּם אוֹתִי *& benedicetis etiam me.* Targ. וְצַלּוֹ אַף עֲלַי *& orate etiam pro me.* Gen. 47. vers. 7. & 10. וַיְבָרֶךְ, Targ. וּבָרֵךְ *& benedixit Iacob Pharaonem.* valedixit more discedentium à principibus, qui valedicunt, & veniam petunt. Esa. 66. vers. 3. מְבָרֵךְ אָוֶן *benedicens idolum:* offerens ei munus. ex בְּרָכָה *benedictio, munus.* LXX. *ὡς βλάσφημος quasi execrans.* 2. Reg. 4. 29. *si occurreris viro, ne* תְבָרְכֶנּוּ *benedicas eum.* Targum תִּשְׁאַל בִּשְׁלָמֵהּ *salutes eum: & si* יְבָרֶכְךָ, Targum יִשְׁאַל בִּשְׁלָמָךְ *salutabit te, non respondeas ipsi.* Josuae 22. v. 33. וַיְבָרְכוּ אֱלֹהִים *& benedixerunt Deum.* Targ. וְאוֹדִיאוּ קֳדָם יְהוָה *& confessi sunt coram Domino filij Israel.* gratias egerunt. 1. Sam. 13. v. 10. *& exijt Saul ei obviam* לְבָרְכוֹ, Targ. לְמִשְׁאַל בִּשְׁלָמֵהּ *ut salutaret eum.* 1. Sam. 9. v. 13. *quia ipse* יְבָרֵךְ הַזֶּבַח *benedicet sacrificium.* Targ. פָּרֵס מְזוֹנָא *frangit cibum.* Pater familiâs initio convivij cibum frangit, & benedicit, deq; eo Deo gratias agit. In convivijs autem, quae de sacrificijs pacificis parabant, ita benedicebant: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לֶאֱכֹל הַזֶּבַח *benedictus tu Domine Deus noster, rex mundi, qui sanctificasti nos praeceptis tuis, & jussisti nos edere sacrificium.* Hanc vocant בִּרְכַּת הַזֶּבַח *benedictionē sacrificij.* Sic & Christus. Arabic. Eph. 1. v. 3. תבארך אללה אבו רבנא ישוע אלמסיח אלדי בארכנא בכל ברכאת רוחאני *benedictus Deus pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit omnibus benedictionibus spiritualibus.* Psal. 103. יא נפסי בארכי אלרב *ô anima mea benedic Dominum.* Psal. 16. אבארך

bene-

benedicam Dominum omnì tempore. Hɪᴛhp. A
הִתְבָּרֵךְ, Chald. אִתְבָּרֵךְ, Arabicè אתבארך
atbarach *benedictus fuit, benedixit ſe ipſe, be-*
nedictum credidit. Gen. 22. v. 18. וְהִתְבָּרְכוּ,
Targ. וְיִתְבָּרְכוּן *& benedicentur in ſemine tuo*
omnes gentes terræ. Deut. 29. v. 18. וְהִתְבָּרֵךְ *&*
benedicat ſe in corde ſuo, dicens: pax erit mihi.
Targum וְיַחְשֵׁב *& cogitet.* Arab. Galat. 4.
יתבארכון *benedicentur in Abrahamo.*

Nᴏᴍ. בָּרוּךְ, Chald. בְּרִיךְ *benedictus.* Pʟu.
בְּרוּכִים, Chald. בְּרִיכִין *benedicti.* Fᴏᴇmin.
בְּרוּכָה, Chald. בְּרִיכָא *benedicta.* Pʟu. בְּרוּכוֹת,
Chald. בְּרִיכָן *benedictæ.* Gen. 9. v. 26. *& dice-*
bat בָּרוּךְ, Targ. בְּרִיךְ *benedictus Dominus Deus* B
Sem: laus Deo. Inde Rabb. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא;
& abbreviatè הקב״ה *Sanctus Benedictus ille.*
Deus, omni laude & prædicatione di-
gnus. הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, & ה׳ יתב *idem.* Syr. Marc.
14. verſ. 61. *Tu es Meſſias filius* εὐλογητοῦ, Syr.
דַּמְבַרְכָא *benedicti?* Arab. מבארכא mubarra-
ca *benedictus:* Pʟural. מבארכין *benedicti.*
Prec. יא מן תבארך אסמה *ô cujus benedictum*
eſt nomen ejus.

בְּרָכָה, Chald. בִּרְכָּא, Syr. בּוּרְכָא, Arab. C
בַּרַכָה barâca *benedictio.* Pʟur. בְּרָכוֹת. Chal.
בִּרְכָן & בִּרְכִין, Syr. בּוּרְכָן, Arab. בַּרַכַאת bara-
cit *benedictiones.* Uſurpatur autem dupli-
citer, 1. de verbis: & denotat *ſalutationem,*
fauſtam precationẽ, gratulationem, pacem. Gen.
27. v. 38. הַבְּרָכָה, Targ. הֲבִרְכְתָא *an benedictio*
una eſt tibi, pater mi? בָּרְכֵנִי *benedic me etiam, mi*
pater. Geneſ. 12. v. 2. *& ſis* בְּרָכָה *benedictio.*
Targ. מְבָרַךְ *benedictus.* 2. Reg. 18. v. 31. *facite*
mecum בְּרָכָה *benedictionem:* pacem. afferte
mihi munus pacis: *& egredimini ad me.* D
Targ. שְׁלָמָא *pacem:* reconciliationẽ. Prov.
10. v. 7. זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה *memoria juſti in bene-*
dictionem. Lxx. μετ᾽ ἐγκωμίων *cum laudibus.*
Hoc Rabb. uſurpant de pijs, & abbrevi-
ant hoc modo: ז״ל *laudatæ memoriæ.* ¶ 2. de
rebus: & denotat *beneficium, donum, bona,*
quæ Dei benignitate contigerunt. Ma-
lach. 3. v. 10. בְּרָכָה *benedictionem vobis demit-*
tam. Targ. טוּבָא *bonum.* 1. Sam. 30. v. 26. *ec-*
ce vobis בְּרָכָה *benedictio de ſpolio.* Targ. מַתְּנָא
donum. 1. Sam. 25. v. 27. הַבְּרָכָה *benedictionem* E
illam, quam affert. Targ. תַּקְרוּבְתָּא *munus.* 2.
Reg. 5. v. 15. *accipe quæſo* בְּרָכָה, Targ. תַּקְרוּבְתָּא
munus à ſervo tuo. Jud. 5. v. 15. *Da mihi* בְּרָכָה
benedictionem: donum. Targ. אַחְסַנְתָּא *poſſeſ-*
ſionem. Gen. 33. v. 11. *accipe quæſo* בִּרְכָתִי *bene-*
dictionem meam, quæ adducta eſt tibi. Targ.
תַּקְרוּבְתִּי *munus meum.*

Hinc verbum, Eſa. 66. v. 3. מְבָרֵךְ אָוֶן *bene-*
dicens idolum: afferens munus idolo. 1. Pa-
ral. 18. v. 10. *ut interrogaret eum de pace,* וּלְבָרְכוֹ
& afferret ipſi munus. ejuſmodi ſcilic. quod

quis dat ex bonis ſuis. ſic Chald. Hoſ. 2.
v. 10. *quia ego* נָתַתִּי לָהּ *dedi illi.* Targ. בָּרְכֵת *be-*
nedixi.

Rabb. בִּרְכַּת הַשֵּׁם *Benedictio nominis:* Co-
rinth. εὐλογία. unum ex ſeptem præceptis
filiorum Noë: de quibus in צָוָה vide. בִּרְכַּת
הַלְּבָנָה *benedictio lunæ,* quæ ſic incipit: ברוך
אתה יי׳ אשר במאמרו ברא שחקים וכו׳ *Benedi-*
ctus (es) *tu Domine, qui in verbo tuo creaſti cæ-*
los, &c. quam recitant ubi novam lunam
conſpexerint. Ejus finis eſt, ב״אי מְחַדֵּשׁ
חֳדָשִׁים *benedictus ſis tu Domine, qui renovas*
menſes. בִּרְכַּת הַמַּצּוֹת *benedictio azymorum.* בִּרְכַּת
הַפֵּירוֹת *benedictio fructuum.* ברכת הציצית, eſt;
ב״אי אֱלֹהֵינוּ מלך העולם אק״בו לְהִתְעַטֵּף בַּצִּיצִית:
ברכת הפסחים *benedictio agnorũ paſchalium,* eſt;
ב״אי אלהינו מלך העולם אק״בו לֶאֱכוֹל הַפֶּסַח *be-*
nedictus ſis tu Domine Deus noſter, qui ſanctifi-
cavit nos præceptis ſuis, & præcepit nobis, ut eda-
mus paſcha, &c. ברכת הַזֶּבַח, eſt; ב״אי אק״בו
לאכול הזבח. ברכת רחבה, in funeribus, eſt;
ב״אי מחיה המתים: Benedictiones, quas Ju-
dæi in ſolennioribus cõvivijs obſervant,
ferè hæ ſunt: 1. בִּרְכַּת הַיַּיִן לפני המזון *benedictio*
vini, quæ fieri ſolet ante benedictionem
cibi, hoc modo: בַּעַל הַבַּיִת *pater familiâs,* aut
honoratior aliquis inter convivas, cùm
menſæ accumbit cum convivis ſuis, po-
culum vino plenum dextra manu appre-
hendit, ac mox ita orat: ב״אי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן *benedictus ſis tu Domine*
Deus noſter, rex mundi, qui creas fructum vi-
tis. hoc dicto, primus omnium vinum de-
guſtat: poſtea omnibus menſæ accum-
bentibus porrigit & diſtribuit. ¶ 2.
בִּרְכַּת הַלֶּחֶם *benedictio panis.* poſt calicis
benedictionem accipit panem inte-
grum, eumque utraque manu tenens,
ita orat: ב״אי אלהינו מלך העולם הַמּוֹצִיא לחם
מן הארץ *benedictus ſis tu Domine Deus no-*
ſter, rex mundi, qui producis panem ex ter-
ra Hoc dicto, בוצע הלחם ומברך עליו *panem*
frangit, deq; eo paululum edit, poſtea buc-
cellam de eodem diſtribuit ſingulis men-
ſæ accumbentibus. Panem autem ſcin-
dunt, ſed non abſcindunt: poſtea recitãt
hanc benedictionẽ & frangunt. quo fa-
cto, reliquis epulis manus injiciunt. His
duabus benedictionibus etiam Chriſtus
ſacram cœnam fuit exorſus. In Emaus
ſolum panem benedixit, & ex fractione
panis fuit agnitus â diſcipulis. Luc. 24. v.
52. *dum accumberet cum eis, accepit panem &*
benedixit, & porrigebat eis. 1. Tim. 4. v. 5. ci-
bus dicitur *ſanctificari verbo & oratione.*
Judæi quoq; in alijs, quàm ſolennibus
convivijs, tantùm panem benedicunt.

3. בִּרְכַּת הַמָּזוֹן אוֹ הַיַּיִן *benedictio cibi.* sumpto A cibo rursum poculum vino plenum utraque manu tenens, sic orat: נְבָרֵךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ *benedicamus eum, cujus fuerunt quæ comedimus, & cujus bonitate vivimus.* Hoc dicto, respondent convivæ: בָּרוּךְ הוּא שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ *benedictus sit ipse cujus fuerunt, quæ comedimus, & cujus bonitate vivimus.* **Gelobet sey GOTT der uns thut geben/ Essen/ trincken/ vnd auch das Leben.** Atq; hoc est poculum, quo Christus à cœna sua, mysterium sanguinis sui commendavit discipulis. Post hæc amplius orat: בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ *benedictus sit* B *ipse, & benedictum sit nomen ejus.* Hinc consequenter longam dicit orationem. Post hæc omnia, בִּרְכַּת הַיַּיִן אַחַר הַמָּזוֹן *benedictionem vini* repetit. Et post gratiarum actionem pro sumptis cibis dicunt זמירות *cantilenas.* Et Christus quoq; peracta cœna hymnum dixit cum suis discipulis.

בְּרֵכָה, Chald. בְּרֵכָא & בּוּרְכָא, Arab. ברכה & ברכא berca *piscina, lavacrum, stagnum, palus, lacus, lacuna,* ubi aqua ex pluvia collecta, aut ex fonte derivata stare consue- C vit; *balneum,* cujus aquæ sunt à Deo benedictæ. à copia & multitudine aquarum; vel quòd aquis abundet. Plural. בְּרֵכוֹת, Chald. בְּרֵכַן & בּוּרְכַן, Arab. ברך birac *piscinæ, paludes.* Nah. 2. vers. 9. *& Ninive est* כִּבְרֵכַת־מַיִם מִימֵי הִיא *sicut piscina aquarum à diebus ipsa.* Targum כְּבֵית כְּנִישַׁת מַיָּא *sicut domus congregationis aquarum.* Ut piscina aquis, quæ non moventur loco suo, sic ipsa omnibus bonis plena fuit ab antiquo. D Duæ autem prope Jerosolymam erant ejusmodi piscinæ in ambitu montis Moriah seu templi. una versus ortum, major, quæ à situ dicebatur תַּחְתּוֹנָה *inferior:* altera minor ad portam gregis, quæ dicitur superior. 2. Reg. 18. vers. 17. *& steterunt in aquæductu* הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה *piscinæ superioris.* Hæc piscina habebat foramen obstructum, quod aperiebant, & aquas in תְּעָלָה *aquæductum* emittebant, quoties aut irrigare aut vestes lavare vellent. E In hac piscina superiori mergebantur & lavabantur oves in templo immolandæ; abluebantur & earundem intestina: Theophil. Ideò dicitur προβατικὴ κολυμβήθρα *pecuaria piscina.* Joh. 5. vers. 2. & Benjamin in Itinerario: ושם נראה עד היום הזה הבריכה שהיו שחטין בה את זבחיהם וכל היהודים שם כותבים שמם על הכותל: h. e. *extat hactenus piscina illa, in qua antiqui victimas mactabant: atq; Judæi singuli suum nomen illic in muro scribunt.* Præterea in urbe Jerusalem erat piscina, quam Nehemias vocat *Selah,* & *Factam;* inter occasum & aquilonem. Nehem. 3. vers. 15. *& murum* בְּרֵכַת הַשֶּׁלַח *piscinæ Selah ad hortum regis:* ex qua horti regis rigabantur. ibidem, *& ad* הַבְּרֵכָה הָעֲשׂוּיָה *piscinam Factam.* נברכת הכובסין חפירה מרבעת ומי גשמים מתקבצים בה עשויה לכבס בגדים:

Pro בְּרֵכָה usurpatur etiam, mutatis nominum formis, בְּרָכָה *piscina.* Plur. בְּרָכוֹת *piscinæ.* Jud. 1. vers. 15. *Da mihi* בְּרָכָה *piscinam, quia terram siccitatis dedisti mihi: & dabis mihi* גֻּלֹּת מָיִם *scaturigines aquarum.* Targum אַחְסַנְתָּא *possessionem.* al. *donum.* LXX. εὐλογίαν *benedictionem.* acceperunt significatione priori. Psalm. 84. v. 8. בְּרָכוֹת *piscinas operiet pluvia.*

Talmud. בריכה *nidus, pulli avium in nido.* Plural. בריכות *nidi.* ❧ ברך *nidificavit.* ¶ מבריך היחור & מַבְרִיךְ אֶת הַגֶּפֶן *qui palmitem defodit, ut aliunde enascatur.*

Arab. בראכה boraca *anas, fulica, querquedula.* Plur. בְּרָאךְ borac *anates.*

בְּרוּכָה barvaca *asphodelus.*

III. Per antiphrasin, בֵּרֵךְ significat חירוף וגידוף *maledixit, blasphemavit.* Job. 1. vers. 5. *fortassis peccaverunt filij mei* וּבֵרְכוּ *& benedixerunt Deum in corde suo.* Targ. וְאַרְגִּיזוּ *& irritaverunt* (ad iram commoverunt) *Deum.* Alia lectio: וְלָא צַלּוֹ בְּשֵׁם יְיָ *& non orârunt in nomine Domini.* 1. Reg. 21. vers. 10. בֵּרַכְתָּ *benedixisti Deum.* Targ. גַּדֵּפְתָּ קֳדָם יְיָ *blasphemasti coram Domino.* ibid. v. 13. בֵּרַךְ *benedixit Naboth Deum.* Psal. 10. v. 3. *& avarus* בֵּרֵךְ *blasphemavit.* Job. 1. v. 10. & 2. v. 5. *si non ad faciem tuam* יְבָרֲכֶךָּ *benedicet te.* Targ. יַרְגְּזִנָּךְ *irritabit te.* ibidem v. 9. בָּרֵךְ *maledic Deum, & morere.* LXX. εἰπόν τι ῥῆμα πρὸς κύριον *dic aliquod verbum ad Deum.*

ברם duo significata habet. I. inde בְּרוֹמִים *vestes nobiles & preciosæ.* Ezech. 27. vers. 24. וּבְגִנְזֵי בְּרֹמִים *& in arculis vestium preciosarum.* arcula ex pellibus facta in qua reponuntur vestes preciosæ.

Arab. ברמה barma *ahenum, lebes, caldarium.* Plur. בראם baram *lebetes, caldaria.* ❧ ברם barram *qui ea facit, faber ærarius.*

ברם *murmuravit.* ❧ הברם *murmuratio.* ❧ מברם mabram *cordon.* Plural. מַבָארִים mabarim. Dimin. מבירם mubairam. Alc. אם אברמוא אמרא פאנא מברמון:

II. Chald. בְּרַם *utiq;, profectò, verùm, veruntamen, etiam.* Dan. 4. v. 12. בְּרַם *veruntamen radicem ejus.*

Syr. בְּרִים *mucus, mucidus, panis* qui mucorem contraxit.

בְּרַם דִּין *interim.*

ברן Arab. ברן berren *terebravit, perterebravit, perforavit.* A
בּרינה barrina *terebra.* Plur. ברינאת barrinit *terebræ.*
ברנן bernen *bombilavit, susurravit* ut apes. תברנון tabernun *bombus, susurrus.*
Chaldaic. בִּירָנִיוֹת *palatia.* בּוּרְנִיָא *triremes.*

ברץ duo significata habet. I. Chald. בְּרַץ *effluxit, superfluum fuit, exuberavit*: cum פָּרַץ congruit. מְבוֹרָץ *exuberans, superfluus.*
אֲבוּרְצִין *fimbriæ.* בֵּירוֹצִין *genus lapidis preciosi.*
II. Arab. ברץ baraz *lepra, vitiligo, sordicies.* B אַבְרָץ abraz *leprosus.*

ברק בָּרַק, Chald. & Syr. בְּרַק, Arab. ברק barac *fulsit, splenduit, coruscavit, fulguravit, fulgorem edidit.* Psalm. 144. v. 6. בְּרוֹק בָּרָק, Arab. אברק ברוקא *fulgura fulgur, & disperge eos.* tantùm. Hiphil. Chald. & Syr. אַבְרַק, Arab. אַבְרַק abrac *idem.* Syr. Luc. 9. וּמַבְרְקִין *& fulgebant.* Luc. 17. v. 24. *fulgur* ברק *coruscans.* Arab. Actor. 15. v. 13. *Lux è cœlo* אַבְרַק abrac *coruscavit coram eo.* ¶ Rabb. הִבְרִיק *vibravit gladium.* C
Nom. בָּרָק, Chal. בְּרַק, Arab. ברק barc *fulgur, ignis*, qui aquâ non extinguitur; *splendor magnus, coruscatio.* Plur. בְּרָקִים, Chald. בַּרְקִין, Arab. בראק birac *fulgura.* 2. Sam. 22. vers. 15. *& misit sagittas, & dissipavit eos* בָּרָק *fulgur, & turbavit eos.* Ezech. 1. v. 13. *& ex igne exivit* בָּרָק, Targum בַּרְקָא *fulgur.* Arab. Matth. 24. *sicut* אַלְבַרְק יַבְרַק *fulgur, quod coruscat.* Psalm. 97. v. 4. *illuminârunt* בְרָקָיו *fulgura ejus orbem.* Fulminibus Deus testatus fuit suam benevolentiam Davidi: sicut supplicantibus Jupiter apud Poetas. D
¶ Per metaphorâ, בָּרָק *lamina lanciæ* polita, aut gladij acies micans, quæ fulguris more splendet & terret. Nahum. 3. vers. 3. וּבְרַק חֲנִית *& fulgur lanceæ.* Targum וְצִחְצוּח *& splendor*: polities. Deuter. 32. v. 41. *Si acuero* בְּרַק חַרְבִּי *aciem gladij mei.* Lxx. ὡς ἀστραπὴν. Hieron. *ut fulgur gladium meum.*
בָּרְקַת & בָּרֶקֶת, Chald. בַּרְקָן *lapis preciosus*, lucens ut fulgur, & illuminans instar lucernæ, *carbunculus.* E
בַּרְקָנִים, Chaldaicè בַּרְקָנִין *spinæ, tribuli, equulei*: à בַּרְקָן singulari. Judic. 8. v. 7. *& triturabo carnem vestram cum spinis deserti, & cum* הַבַּרְקָנִים, Targum בַּרְקָנַיָא *tribulis*: equuleis. Lxx. βορκοννὶμ. Et v. 16. βαρκηνὶμ: Hebræum retinuerunt. βαρκηνὴ *spina.*
Arab. בריק baric, & תבריק tabric *splendor.* בריקא *splendidus.*
בורק baurach *nitrum*, spuma vitri.

ברוקה borruca *verruca.* Plural. ברוק boruc *verrucæ.* מְבַרַק muberrec *verrucosus.* Plur. מברקין muberrecin *verrucosi.*
Alc. אסתברק *purpura.* ברקוק *pyra.*

ברש Inde בְּרוֹשׁ *abies.* Plur. בְּרוֹשִׁים *abietes.* Esa. 41. v. 19. *ponam in deserto* בְּרוֹשׁ *abietē.* Hos. 14. v. 9. *ego* כִּבְרוֹשׁ *sicut abies viridis.* Targum כִּבְרָתָא שַׁפִּיר *sicut abies pulcra*: altus & sublimis, nulli subjectus. Psalm. 104. vers. 18. *Ciconia*, בְּרוֹשִׁים *abietes domus ejus.* Ciconiæ nidificant in abietibus, tanquam excelsis arboribus. Lxx. ἡγεῖται αὐτῶν *dux est eorum.* legerunt בְּרָאשָׁם *in capite ipsorum*; ob vocum similitudinē. Ezech. 27. v. 5. בְּרוֹשִׁים מִשְּׂנִיר *abietibus de Sanir construxerunt tibi*, &c. quia in monte isto erant abietes magnæ. ¶ Per synecdochen, quod ex abietino ligno cōficitur. 1. *sagittæ, hastæ* vel *lanceæ.* Nahum. 2. v. 4. וְהַבְּרוֹשִׁים *& abietes concutiuntur*: lanceæ; aut simpliciter, *abietes.* Lxx. καὶ οἱ ἱππεῖς *& equites ipsorum tumultuantur.* legerunt הַפָּרָשִׁים, ob ב״פ cognationem. Ex abietibus fiunt hastæ in summo acutæ, quibus homines transfiguntur. 2. *instrumenta musica.* 2. Sam. 6. vers. 5. *Et David, & omnis domus Israel ludebant coram Domino in omnibus lignis* בְּרוֹשִׁים, Targum בְּרָזִין *abietum.* instrumentis musicis. sequitur: *& in citharis, & in nablis* &c.
Rabb. בִּרְשָׁן *nudus.* 1. Sam. 19. v. 24. de Saule: *& jacebat* עָרוֹם *nudus.* Targ. בִּרְשָׁן *nudus.* non invenitur simile: & quædam exemplaria בַּיְישָׁן habent.
Chald. נברשא *candelabrum.*
Arab. ברש *lentigines.*

ברת Inde בְּרוֹת, Chald. בְּרָת *abies*: ut conveniat cum בְּרוֹשׁ, literis ש״ת permutatis. Pl. בְּרוֹתִים, Chald. בְּרָאתִין, & בְּרָיוּתִין, & בְּרָוָן *abietes.*
Syr. בַּרְתָּא *ovum.*
בְּרִית *fœdus*: in בָּרָה invenies.

בשש Chald. בְּשַׁשׁ *omnis cibus qui frustulatim editur.* Job. 6. v. 6. תָּפֵל, Targ. בְּשָׁשׁ *insulsum, absq; sale.*
Quære בּוֹשֵׁשׁ *tardavit*, in בּוּשׁ.
Arab. בשש beschesch *blanditus, assentatus fuit.*

בשל בָּשַׁל *coctus fuit cibus*, & ad esum paratus; *maturuit* solis calore fructus. dicitur de coctione naturali & artificiali. Et quidē ut caro non editur, nisi cocta: ita nec fructus, nisi maturus. Ioel 4. vers. 5. *Mittite falcem, quia* בָּשַׁל קָצִיר *maturuit messis.* Ezech. 24. vers. 5. *etiam* בָּשְׁלוּ *cocta sunt ossa ejus.* Piel בִּשֵּׁל, Chaldaicè בְּשַׁל *coxit in aqua, elixavit, maturavit.* Deuter. 14. v. 21. *non* תְבַשֵּׁל *coques*

ques hædum. 1. Reg. 19. v. 21. *& in instrumento bovis* בִּשְּׁלָם בָּשָׂר *coxit eis carnem.* pro בִּשֵּׁל לָהֶם, ut ל subintelligatur. ¶ Semel impropriè, *assavit.* Deut. 16. v. 7. וּבִשַּׁלְתָּ, Targ. וּתְבַשֵּׁל *& coques & comedes.* de agno paschali, qui assabatur. Pual. בֻּשַּׁל *coctus, elixatus fuit.* Hiphil. הִבְשִׁיל *coquere jussit, maturescere fecit, maturavit.* Gen. 40. v. 10. הִבְשִׁילוּ, Targ. בַּשִּׁלוּ *maturaverunt botri ejus uvas.*

A

Nom. בָּשֵׁל, Rab. בִּשּׁוּל *coctio, coctura, cibus coctus.* Exod. 12. v. 9. וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל בַּמָּיִם *& coctùram coctam in aqua, sed assatum igne.* Hinc apparet vera verbi significatio.

מְבַשְּׁלוֹת *foci, super quibus coquitur, culinæ, ollæ.*

B

Chald. תַּבְשִׁיל *pulmentum, condimentum:* plur. תַּבְשִׁילִין *condimenta.*

Rabb. כֹּחַ מְבַשֶּׁלֶת *virtus concoquens, digestiva.* ☞ בִּשּׁוּל *coctio, digestio, maturatio.* ☞ הִתְבַּשֵּׁל *coctus, digestus fuit.*

בשם tria significata habet. I. בֶּשֶׂם, בֹּשֶׂם, & בְּשָׂמִים, & בּוּסְמָנוּ, Chal. בּוּסְמָן, & בּוּסֵם, בּוּשָׂם, & בְּסִים, Syr. בֶּסֶם *aroma, condimentum, odoramentum.* usus ejus est triplex: 1. simpliciter. 2. in cibis condiendis. 3. in medicamentis, unguentis, suffitibus. ¶ Est item *species odorifera in hortis crescens.* Plur. בְּשָׂמִים & בְּשָׂמִים, Chaldaicè בּוּסְמִין & בּוּסְמָנִין *aromata, odoramenta.* 1. Reg. 10. v. 10. *non venit* כַּבֹּשֶׂם *sicut aroma illud amplius tanta multitudine, quod dedit regina Saba.* Esa. 3. v. 24. *pro* בֹּשֶׂם *aromate, putredo erit.* Cant. 5. v. 14. *genæ ejus sicut areola* הַבֹּשֶׂם *aromatis.* aromatũ preciosorum fit mentio, Ex. 25. v. 6. וּבְשָׂמִים, לִשְׁמֶן הַמִּשְׁחָה, Targ. בוּסְמַיָּא לִמְשַׁח רְבוּתָא *aromata in oleum unctionis.* Ex aromatibus autẽ in Sacris duo cõficiebantur, oleũ unctionis, & suffitus. שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה *oleum unctionis:* idq; ex quatuor, 1. מֹר *myrrha.* 2. קִנָּמוֹן *cinnamomo.* 3. קָנֶה *calamo aromatico.* 4. קִדָּה *cassia.* קְטוֹרֶת *suffitus,* similiter ex quatuor, נָטָף *stacte,* שְׁחֵלֶת *onycha.* חֶלְבְּנָה *galbano,* & לְבוֹנָה *thure.*

C

D

Inde verbum Chald. & Syr. בַּסֵּם. Piel, בַּסֵּם *aromate condivit, sapidum fecit.* Exod. 30. v. 33. אֲשֶׁר יִרְקַח, Targ. דִּיבַסֵּם *qui condiet, sicut ille.* Gen. 50. v. 2. וַיַּחַנְטוּ, Targ. Ierosl. וּבַסְּמוּ *& condierunt eum.* Syr. Matth. 14. v. 8. *Ad sepulcrum aromate* בַּסְּמַת *condivit corpus meum.*

E

Rabb. הַבַּשָּׂם *aromatarius.*

II. Metaphoricè, Chald. & Syr. בְּסַם *aromatis aut odoramenti instar sapidus, dulcis, suavis, jucundus & gratus fuit.* Exod. 15. v. 25. וַיִּמְתְּקוּ, Targum וּבְסָמוּ *& dulces factæ sunt aquæ.* Passiv. אִתְבְּסַם *dulcis factus fuit.* Prov. 3. vers. 24. וְעָרְבָה, Targum וְתִתְבְּסַם *& dulcescet somnus tuus.*

Nomen. בְּסִים *dulcis, suavis.* ☞ בְּסִימָא & מְבַסֵּם *dulcedo, suavitas, amœnitas.* ☞ בְּסִימוּת *pigmentarius.*

III. Chald. & Syr. בְּסַם *jucundus, lætus, oblectatus, hilaris, mitis, indulgens fuit:* cum transfertur ad animum. Luc. 15. vers. 32. לְמִבְסַם *oblectari autem oportet.* Iohan. 5. בְּסִמְתּוּן *delicatè vixistis super terram.* Pasiv. אִתְבְּסַם *oblectatus est, suaviter vixit.* Actor. 2. *Propterea* אֶתְבְּסַם *lætatum est cor meum.* Luc. 15. vers. 23. *Edamus* וְנִתְבְּסַם *& oblectemur.* Suaviter vivamus.

Nom. בְּסִים *suavis, dulcis, benignus.* ☞ בּוּסְמָא & בְּסִימוּת *jucunditas, lætitia, benignitas, indulgentia.* ☞ בְּסִימָאִית *benignè, libenter, suaviter.*

בשם Arab. בשם bascha *fastidivit, satur fuit cũ fastidio.* ☞ בשאם beschem *fastidium, satietas cũ fastidio, nausea.* ☞ מבשום mabschũ *fastiditus.* plur. מבשומין mabschumin *fastiditi.* ☞ מבשם mubaschim *fastidiosus.* plur. מבשמין mubaschimin *fastidiosi.*

Rabb. באשם *nausea.*

בשן בָּשָׁן *Basan,* regio Ogi regis, in Moabitarum parte, pastionum commoditate & rusticarum plantarum magnitudine, copia & laude celebris. Et animalia ibi pascentia erant pinguiora, robustiora & grandiora. Illis igitur comparantur homines potẽtes & divites, qui opprimunt pauperes: tauris quidem viri, vaccis verò fœminæ, seu principum uxores maritis imperantes. Viri: Psal. 22. v. 13. אַבִּירֵי בָשָׁן *tauri Basan cinxerunt me.* Fœminæ: Amos 4. v. 1. *Audite verbum istud* פָּרוֹת הַבָּשָׁן *vaccæ Basan.* Targ. עַתִּירֵי נִכְסַיָּא *divites opibus.* Num. 21. vers. 33. *Og rex* הַבָּשָׁן *Basan.* Targ. דְּמַתְנָן. Esa. 34. *concussa est* בָּשָׁן. Lxx. ἡ γαλιλαία *Galilæa.* Aliâs dicitur, אֶרֶץ רְפָאִים *terra Gigantum.* Hanc Jairus Manassis filius appellavit חַוֹּת יָאִיר *villas Iair.* Deuteron. 32. vers. 14. *Et arietes* בְּנֵי בָשָׁן *filios Basan.* natos in Basan regione pascuosissima.

בשס בּוּשָׁס, pro בּוּסֵס *despexit,* in בָּסַס invenies.

בשר tria significata habet. I. inde Piel בִּשֵּׂר, Chald. בַּשַּׂר & בַּסַּר, Syr. סַבַּר, Arab. בשר baschar *nunciavit rem bonam & lætam.* Construitur cum אֵת. 2. Sam. 18. vers. 18. *curram quæso* וַאֲבַשְּׂרָה *& nunciabo bonum* אֶת הַמֶּלֶךְ *regi.* vers. 19. וּבִשַּׂרְתָּ, Targ. וּתְבַסַּר *& nunciabis die alio, & hodie non* תְּבַשֵּׂר, Targum תְּבַסַּר *nunciabis.* Esa. 61. vers. 1. לְבַשֵּׂר עֲנָוִים *ad nunciandum bonum afflictis misit me.* Esa. 60. *Et laudes Domini* יְבַשֵּׂרוּ *annunciabunt.* Syr. Iohan. 20. v. 18. וְסַבְּרַת *& nunciavit ipsa discipulis.* Iohan. 4. וְסַבְּרוּהִי *& nunciarunt ipsi di-*

A ipsi dicentes. Arab. Psalm. 40. v. [illegible] בשרת annunciavi justiciam tuam. Psalm. 71. v. 15. os meum יבשר annunciabit justiciam tuam. 2. Cor. 1. v. 19. בשרתם evangelium audivistis in eo. Gal. 1. v. 8. אן מלאך מן אלסמא אן יבשרכם בחלאף מא בשרנאכם aut angelus ex cœlo prædicaverit aliud, quàm prædicavimus vobis. 1. Petr. 1. v. 25. Verbum illud quod בשרתם בהא prædicati estis in eo: in quo. Alc. 29. נבשרך nunciabimus tibi. בעלאם חבאשרוהן de puero nunciabitis illis. Hithpael התבשר, Chald. אתבסר, Syr. אסתבר bonum nuncium accepit, audivit. 1. Sam. 18. v. 30. יתבשר ארני bonum nuncium accipiat
B dominus meus rex. Syr. Matth. 11. & pauperes מסתברין lætum nuncium accipiunt. Arab. Psal. 21. יסתבשר lætabitur valde. Psalm. 37. אסתבשר delectare in Domino. מסתבשר lætus, hilaris, promptus.

Nomen. מבשר, Chal. מבסר, Syr. מסברן, Arab. מבשר mubaschir nuncius bonus, Evangelista. Plur. מבשרים, Chald. מבסרין, Syr. מסברנין, Arab. מבשרין nuncij. Fœm. מבשרת nuncia. Plur. מבשרות nunciæ. 2. Sam. 18. v.
C 20. Etiam iste est מבשר bonus nuncius. Psalm. 68. Dominus dabit verbum, המבשרות annunciantium exercitum magnum. Dominus confirmabit verba annunciantium bella multa.

Arab. בשרי besri Evangelium. [illegible] מבשר Evangelista. [illegible] תבשיר tabschir prædicatio. בושרה buschara strena. plural. בשאיר baschair strenæ, evangelia.

בשר buschr dictum, Evangelium, nuncium.

Hebr. בשורה, Chald. בסורא, Syr. סברא,
D Arab. בשארה nuncium bonum, Evangelium. 2. Sam. 18. v. 19. איש בשורה vir boni nuncij tu es. Targum בשר לבסרא idoneus ad nunciandum. v. 24. si solus est, בשורה בפיו bonum nuncium est in ore ejus. bonum nuncium affert. v. 26. vir bonus est, & ad בשורה טובה nuncium bonum veniet. ¶ Deinde per metonymiam, significat בשורה Evangelium, prēmiū, quod bona & optata nuncianti datur: quod rei bonæ nuncio exhibetur. 2. Sam. 4. v. 10. ut darem ego tibi בשורה, Targ. מתנא דבסורתה
E donum boni tui nuncij. LXX. εὐαγγέλια. Hieron. mercedem pro nuncio. 2. Sam. 18. v. 23. & tibi non בשורה מצארת evangelium inventum. Targum בסורא מתיהב Evangelium datur. 2. Reg. 7. v. 9. יום-בשרה dies Evangelij. dies, quo accipiemus præmium boni nuncij. Et non nisi de bono nuncio & verbum & nomen usurpari ex citatis exemplis apparet, excepto illo unico, 1. Sam. 4. v. 7. & respondit המבשר nuncius, & dixit: fugit Israel coram Philistæis, & etiam plaga magna facta est in populo.

II. בשר, Chald. בסר & בשר caro. Plur. בשרים, Chald. בסרין carnes. Genes. 2. os de ossibus meis, ובשר מבשרי, Targum ובשרא מבשרי & caro de carne mea. Prov. 14. v. 30. חיי בשרים vita carnium, cor sanum. ¶ Per synecdochen autem variè accipitur. 1. pro corpore humano, quod carne constat. Gen. 2. v. 24. & erunt לבשר, Targ. לבסרא in carnem unam: unum corpus. Psal. 38. v. 4. & 8. non est מתום בבשרי integritas in carne mea. Targ. אסו בגושמי sanitas in corpore meo. ¶ 2. pro omni animali, cum additur particula כל omnis. Gen. 7. v. 16. masculus & fœmina מכל-בשר, Targ. מכל-בשרא ex omni carne venerūt. Gen. 8. v. 17. omnis bestia quæ est tecum מכל-בשר, Targ. מכל-בשרא de omni carne. sequitur: in ave & jumento, & in omni reptili, &c. ¶ 3. pro homine. Deut. 5. v. 26. Quia quis est omnis בשר, Targ. בסרא caro, quæ audivit vocem Dei vivi. præcedit v. 24. quod locutus est Deus cum האדם homine. Levit. 13. v. 18. ובשר & caro si fuerit in ea, in cute ejus ulcus. Targ. ואנש & homo. præcedit אדם homo, si fuerit in cute carnis ejus, &c. Ioh. 1. v. 14. verbum caro factum est. ¶ Inde apud Arabes בשר baschar non nisi hominem significat. Gen. 1. v. 24. נעמל בשרא לצורתנא ומתאלנא faciamus hominē ad imaginem nostrā, & similitudinem nostram. אבן אל בשר filius hominis. בני אלבשר filij hominis. [illegible] בשרי baschari humanus. [illegible] בשריה bascharîa humanitas. ¶ Rabb. בשר ודם caro & sanguis. homo. sic Christus ad Petrum, Matth. 16. Caro & sanguis non revelavit tibi, sed pater meus &c. non homo, sed Deus. Ecclesiast. 14. v. 19. sic generatio carnis & sanguinis. ¶ 4. pro toto hominum genere cum כל omnis. Gen. 6. vers. 3. finis כל בשר, Targum כל בשרא omnis carnis venit ante me. LXX. ἀνθρώπου hominis. sequitur v. 11. quia repleta est terra violentia à facie ipsorum. Psalm. 145. v. 21. Et benedicet omnis caro nomen sanctitatis ejus. homines tantùm & non reliqua animalia. Ioel. 3. v. 1. & effundam spiritum meum super כל הבשר omnem carnem. sequitur: & prophetabunt filij vestri, filiæ, senes &c. ¶ 5. pro cognato & consanguineo, affine, propinquo. Gen. 37. v. 27. quia frater noster בשרנו, Targ. בסרנא caro nostra est. Iud. 9. v. 2. quia os vestrum ובשרכם & caro vestra ego sum. Esa. 58. v. 7. ומבשרך & à carne tua ne abscondas te. Targ. מקרב בשרך à propinquo carnis tuæ. LXX. τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου domesticis seminis tui. Gen. 29. v. 14. os meū ובשרי, Targ. ובסרי & caro mea tu es. ¶ 6. per metaphoram, pro re fragili & debili: imbecillitas humana. Ier. 17. v. 5. & posuit בשר זרועו carnem brachium suum. Targ. בסרא רחצנה carnem fiduciam suam. Psalm. 78. v. 39. Et recordatus est quod

quod בָּשָׂר *caro ipsi essent.* Esa.31.v.3. *& equipsorum* בָּשָׂר *caro, & non spiritus.* Psalm. 56. v.5. *in Deo confidi, non timebo, quid faciat* בָּשָׂר *caro mihi.* ¶ 7. pro *molli & tractabili*, obsequente. Ezech.36. v.26. *& dabo vobis* לֵב בָּשָׂר *cor carnis.* carneum, molle, tractabile, obsequens. Targ. דָּחֵל קֳדָמַי לְמֶעְבַּד רְעוּתִי *timens coram me ad faciendum voluntatem meam.* ¶ 8. pro *viciata* sive *mala hominis natura*, peccato & morti obnoxia; pro affectib. Gen. 6.v.3. *non judicabit spiritus meus in homine in aeternum, propterea quod ipse est* בָּשָׂר *caro.* Targ. *propterea quod ipsi sunt* בִּשְׂרָא וְעוֹבָדֵיהוֹן בִּישַׁיָּא *caro, & opera ipsorum mala.* ¶ 9. pro *pudendo maris & foeminae*; quod est membrũ prorsus carneum. Gen.17.v.23. *& circumcidetis* אֵת בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם, Targ. יָת בִּשְׂרָא דְעוּרְלַתְכוֹן *carnem praeputij vestri*; vel *praeputium carnis vestrae.* Ibidem v.13. *& erit foedus meum* בִּבְשַׂרְכֶם, Targum בִּבְסַרְכוֹן *in carne vestra in foedus aeternum.* in membro genitali, quo conservatur species: ut moneat de perpetuitate foederis ad posteros. Levit.15. v.2. *vir, si fuerit fluens* מִבְּשָׂרוֹ, Targ. מִבְּסָרֵהּ *de carne sua.* Ibidem v. 19. *& foemina, si fuerit fluens, sanguis erit fluxus ejus* בִּבְשָׂרָהּ, Targ. בִּבְסָרַהּ *in carne illius.* de sanguine menstruo. Ezech. 16. v.26. *& scortata est apud filios Aegypti vicinos tuos* גִּדְלֵי בָשָׂר *magnos carne.* magna carne sive magno pene praeditos. Ezech.23.v.20. בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם *caro asinorum, caro ipsorum est.* insatiabilis libido denotatur. multus in coitu est asinus; minus tamen equo. ita in Epistola Judae: *carnem alienam sectatae.* ¶ 10. pro *cute*: quia cutis hominis est caro; nec potest carni detrahi, ut in animalib. Psal. 102.v.6. *Adhaesit os meum* לִבְשָׂרִי *ad carnẽ meam.* ¶ Contrà, cutis pro carne. Iob.18. v.13. *comedet vectes* עוֹרוֹ *cutis ejus.* carnis ejus.

III. Arab. בשר baschar *rasit ex libro, erasit, scalpsit, fricavit.* ¶ Piel בשר bescher *vibravit, agitavit.*

תבשיר tabschir *vibratio, agitatio, praeludium.* Item *gestatio jugi.*

כיפיה מבאשרה *qualitas operatrix.* in Avic.

בתת Inde בַּת *bathus*, mensura liquidorũ, decima pars chomer. Plur. בַּתִּים *bathi.* Esa. 5.v.10. *decem jugera vineae facient* בַּת *bat unum.* sc. vini. 1.Reg. 7.v. 26. אַלְפַּיִם בַּת *duo millia bathorum capiebat.* de mari seu vase capacissimo, quod Salomon in templo dicaverat. pro quo habetur, 2. Paral.4.v.5. שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים *tria millia bathorum.* hoc de aridis, illud vero de liquidis intelligendum. arida enim accumulantur.

Chald. בַּתִּין *cadiva.*

Arab. בתת Inde בַּתָּה *posuit.* Alc.4. וַבַּת מִנְהֻמָא רִגַאלָא כַּתִּירָא וַנִּסָא *& posuit ex ea viros multos & mulieres.* Alcor. 2. וַבַּת פִיהַא מִן כֻּל דַאבָּה mabthuth *positus.* מבתות אלבתה *omnino.* בַּתּוֹת *desolationes*: in בּוֹת invenies.

בתה Arab. בתיה butiâ *cupa*, vas vinarium. Pl. בתיאת butiit *cupae.*

בתל Inde בְּתוּלָה, Chal. בְּתוּלָא, Arab. בתולה batula *virgo matura*, tempestiva viro, nubilis, foemina nondum corrupta. Plur. בְּתוּלוֹת, Chald. בְּתוּלָן & בְּתוּלָתָא, Arab. בתוליה batulia *virgines.* Gen.24.v.16. וְהַנַּעֲרָה *& puella ista erat pulchra aspectu valde*, בְּתוּלָה, Targ. בְּתוּלְתָא. *virgo, & vir non cognoverat eam.* Ioel 1. v.8. *Plange* כִּבְתוּלָה *sicut virgo, accincta sacco, super* בַּעַל *marito adolescentiae suae.* quae amisit sponsum suum, cui adolescentula fuit desponsata. nam sponsus etiam בַּעַל *maritus* dicitur: ut in rad. בַּעַל & אִישׁ habes. 1.Reg.1.v.2. *quaerant domino meo regi* נַעֲרָה בְתוּלָה *puellam virginem, & stet coram rege.* ¶ Per metaphoram, בְּתוּלָה *virgo*, dicitur urbs aut gens intacta & incorrupta, indomita, libera, nullis legibus subjecta instar virginis, quae nondum nupsit, & pervenit in potestatẽ mariti. Esa.23.v.11. *non addes amplius laetari, oppressa* בְּתוּלַת בַּת צִידוֹן *virgo filiae Zidon.* Targ. לְעַמָּא דִי בְצִידוֹן *populo qui est in Zidon.* Esa.47.v.1. *descende & sede super pulverem*, בְּתוּלַת בַּת בָּבֶל *virgo filiae Babel.* Targ. מַלְכוּ כְּנִישְׁתָּא דְבָבֶל *regnum congregationis Babel.* Jerem.18.v.13. *horribilia fecit valde* בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל *virgo Israel.* Targ. כְּנִישְׁתָּא. Jerem.31.v.4. *Adhuc aedificabo te, & aedificaberis* בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, Targ. כְּנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל *congregatio Israelis.* ¶ Rabb. etiam בְּתוּלָה *virginem* vocant terram incultam, nunquam aratro proscissam: & rosam clausam sive nondum apertam.

בְּתוּלִים, Chal. בְּתוּלִין, Syr. בתולות *virginitas.* Iud.11.v.36. *& super* בְּתוּלַי *virginitate mea.* ¶ Deinde per metonymiam, signa virginitatis, seu, ut Hebraei vocant, דַּם בְּתוּלִים *sanguis virginitatis.* Deut. 22. v.15. *& producent* בְּתוּלֵי הַנַּעֲרָה *virginitates puellae, ad seniores urbis in portam.* Ibidem v.17. *& istae sunt* בְּתוּלֵי בִתִּי *virginitates filiae meae: & expandent* הַשִּׂמְלָה *vestem.* Targ. שׁוֹשִׁיפָא *linteum coram senioribus urbis.* Hinc, quod signa virginitatis vocantur vestis, & expandi jubentur, colligunt Hebraei, ea fuisse linteum infectum sanguine in primo coitu, quod parentes à testib. acceptum asservarint. tradunt insuper olim in Jsrael introductos fuisse sponsum & sponsam in thalamum, & eos foris observasse testes, qui vocabantur שׁוֹשְׁבִינִין *amici, socij*: & postquam separati fuissent, ingressos testes accepisse vestem

vestem super qua cōcubuissent, & in qua A
sanguis appareret. Et vestē hanc vocant
סודר *sudarium, linteolum, pannum*. Ad hoc alludere videtur Iohannes Baptista, Ioh. 3. v. 29. *Qui habet sponsam sponsus est: amicus autem sponsi, qui stat & audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi.*

בתם in Geographia Arabica: אלבתם.

בתע Arab. בתע *prosecutus fuit*. Act. 25. v. 19. בתע. ואבתעוא תבהעוא. *prosecuti sunt Paulum*. Alc. 2. ומן יבתע עיר אלאסלאם. Alc. 3.

בתק duo significata habet. I. inde Piel בתק *fixit, confixit, transfixit*. Ezech. 16. v. 39. ובתקוך B
& transfigent te. Targ. ויבזעונך *& dissecabunt te gladiis suis*.

Rabb. בתוק *distorsio*.

II. Arab. בתק, cum ת punctato, *processit*. Ioh. 15. v. 26. אלדי מן אלאב ינבתק *qui à Patre procedit*. in נבק quære.

בתר tria significata habet. I. בתר Piel בתר *divisit in partes, partitus fuit*. Cal. Gen. 15. v. 10. *& avem non* בתר, Targ. פלג *divisit*. Piel. Ibidem ויבתר, Targ. ופליג *& divisit ea per mediū*. C
Targ. Jerosol. ופסר *& partitus fuit*. Animalia, vitulum, caprum & arietem bipartitus fuit. is enim mos feriendi fœdus erat. Rem quamcunq; in duas partes dividebant, & per has transibant ad judicandum, quod redacti sunt quasi in unum corpus, ad stabiliendam amicitiam, quæ inter illos intercederet.

Nom. בתר *divisio, pars*: Plur. בתרים *partes*. Sing. Cant. 2. v. 17. הרי בתר *montibus divisionis*. Plur. Jerem. 34. v. 15. *qui non confirmârunt verba fœderis, quod ferierunt coram me,* D
vitulum, quem bipartiti sunt, & transierunt בין בתריו *inter partes ejus*. ubi ritus ille describitur. Ibidem v. 19. *transeuntes* בין בתרי העגל *inter partes vituli*.

Propr. ביתר *Biter*; cujus excidium in כוכב vide.

Rabb. בתור *incisio, divisio*.

II. Chald. & Syr. בתר *post*. בתר כן *post sic*, postquam, postea. בתר כדו *idem*. מן בתר *postquam*. E
מן בתר כן *postea*. בתר בתר, *&* בתר בתר *unum post alterum*, ordine.

Nom. בתרי & בתראה *posterior, postremus*. Plur. בתראין *posteriores, postremi*. בתריתא *postremum, ultimum*. יומא בתרוהי *dies post illum*, dies crastinus, cras. dicitur autem בתר pro באתר *in loco, post*: א abjecto, ex -& - conflatur cametz: sicut supra in rad. אתר reperies. ibi vide.

III. Arab. בתר bothar, cum ת punctato, *pustula*. Plur. בתור bothor *pustulæ, variolæ*.

בתרא bathara *incisio, anthrax pestifer*.

VOCABULA QUATUOR LITERARUM.

בדלח *bdellius*, margaritus albi coloris, vel cristallum. Num. 11. v. 7. *Et man erat sicut semen coriandri, & aspectus* (color) *ejus, sicut aspectus* הבדלח, Targ. בדלחא *bedellij*. LXX. κρυστάλλου. Manna figurâ rotundâ coriandrū, colore verò albo margaritum aut cristallum referebat. Et quia manna bedellio simile fuisse dicitur, inde bedellium margaritum esse cognoscitur. Et de bedellio ita scribit Benjamin in Itinerario: קתיפה שם ימצא הבדולח ובארבע ועשרים בניסן ירד שם מטר על פני המים ומקבלים המטר ההוא ונסגרים ונופלין לתוך קרקעיהם ובחצי תשרי באין שם שני בני אדם לקרקע הים בחבלים ומלקטים את השרצים ההם ומוציאין אותם ומבקעים אותם ומוציאים מתוכם אבנים הללו: *In Kathipha bedellius invenitur. Et in vigesima quarta mensis Nisan, ros in aquas quidā decidit, quem collectum incolæ involvunt, & conclusum in mare conjiciūt, sua sponte demergendum ad fundum usq; maris. Medio autem mense Tisri, duo homines funibus in mare ad fundum usq; demissi, reptilia quædam collecta, in auras deferunt, è quibus fissis & ruptis lapides illi proferuntur.*

בליעל Componitur ex בלי *absq;*, & יעל *utilitas*: à יעל *profuit, utilis fuit*. denotat hominem ἀχρεῖον *inutilem*: qui ad rem nullam utilis est aut commodus: hominem nihili & nequam, qui nec sibi, nec alijs prodest. 1. Sam. 25. v. 25. *ne, quæso, ponat dominus meus cor suum ad* איש הבליעל *virum Belial istum ad Nabal*. Targ. שטיא *stultum*. Deut. 13. v. 13. *egressi sunt viri* בני בליעל *filij Belial*. Targ. בני רשעא *filij impietatis è medio tui*. 1. Sam. 2. v. 12. *& filij Eli erant* בני בליעל *filij Belial, non noverant Dominum*. Targ. גברין רשיעין *viri impij*.

¶ Transfertur postea ad res alias inutiles, noxias, impias. Deut. 15. v. 9. *ne fortè sit* דבר *verbum cum corde tuo* בליעל *belial, dicendo: appropinquat annus septimus* &c. Targ. ברשע *cum impietate*. Psalm. 41. v. 9. דבר בליעל *verbum belial adhæsit in eo*. Targ. טלומא *injustum*. Psalm. 18. v. 5. ונחלי בליעל *& torrentes Belial terrebunt me*. Targ. וסיעת טלומיא *& cœtus injustorum*. In Novo Testamento hoc nomine vocatur *diabolus*, nequam pessimus. 2. Cor. 6. v. 15. *Quæ concordia Christo cum Βελίαλ*. Syr. סטנא *Sathana*. Et quidam libri habent, Βελίαρ, literis λ ρ permutatis.

ברזל Chal. פרזל, literis ב פ permutatis. Gen. 4. v. 22.

4.v.22. *Expolientem omne artificium æris* וּבַרְזֶל, Targ. וּפַרְזְלָא *& ferri*. Levit. 26. v. 19. *& dabo* שְׁמֵיכֶם כַּבַּרְזֶל *cælos vestros sicut ferrum*. Targ. שְׁמַיָּא דְעִלָוֵיכוֹן תַּקִּיפִין כְּפַרְזְלָא מִלְּאַחָתָא מִטְרָא *cælos qui sunt supra vos duros ut ferrum, ne demittant pluviam*. ¶ Per synecdochen, significat ex ferro facta. 1, *securim*. 2. Reg. 6. v. 5. *&* הַבַּרְזֶל *ferrum cecidit in aquam*. securis. 2, *catenam*. Psalm. 105. v. 18. *afflixerunt* בַּכֶּבֶל *in vinculo pedis ejus*, בַּבַּרְזֶל *in ferrum venit anima ejus*. Targ. שֵׁיר דְּפַרְזֶל עֲלַת בְּנַפְשֵׁהּ *catena ferrea ingressa est in animam ejus*. in nervum ferreum venit corpus ejus. ¶ Per metaphoram, *dura* significat & *difficilia*.

A בַּעְדָאד Arab. *Bagdad*, primaria Mesopotamiæ urbs ad Tigrim versus occasum sita; quam ædificare cœpit אבו נעפר אַלְמַנְצוּר *Abugafir almanzur*, disenteria mortuus, anno Christi 774. Calipharum Babilonicorum sedes regia: distans à Capha quinque מראחל. Benjamin Itin. *Bagdad magna urbs, initium regni Califæ* אמיר אלמומנין אל עבאסי *imperator credentium Abassæus: ex progenie illius, quem Ismaelitæ prophetam suum vocant, qui toti doctrinæ & sectæ Ismaelitarum præest, atque hoc nomine ceteris omnibus Ismae-*
B *litis regibus suspiciendus, venerabilisque habetur. Præest enim omnibus illis, ut summus omnium pontifex.*

FINIS LITERÆ BETH.

LITE-

LITERA

ג Gimel.

TERTIA Alphabeti litera di- A
citur Hebræis גִּימֶל *Gimel*, Sy-
ris גָּמַל *Gomal*, Arabibus per a-
pocopen גִּים *Gim*, Græcis
γάμμα, Latinis *Ge*. Significat
גִּימֶל sive גָּמָל *camelum*, quem
gibbo & collo oblongo præditum, figura
ג refert. Poteſtas ejus alia in orthographia
eſt, alia in Etymologia. In orthographia
valet *γ g*. In Etymologia perpetuò eſt
radicalis.

גגה Inde גַּג *tectum*, ſuperior pars domus, quæ
in Paleſtina erat plana ſub dio, & quibuſ- B
dam eminentijs ſic munita, ne quis inde
decideret: *δῶμα ſolarium*, quo ædes inte-
gebantur. Plur. גַּגּוֹת *tecta:* ut longa voca-
lis in cognatam brevem & dageſch reſol-
vatur. Sing. Ioſ. 21. v. 8. *Et ipſa aſcendebat*
ad illos עַל־הַגָּג, Targ. לְאִגָּרָא *ſuper tectum*. Ibi-
dem verſ. 6. *& ipſa adduxerat eos* הַגָּגָה *in te-*
ctum. CONſtruct. Iud. 9. v. 48. *Et aſcenderunt*
ſuper גַּג הַמִּגְדָּל *tectum turris, ut ibi eſſent tutiores.*
Targ. אִגַּר *tectum*. Chriſtus: *qui eſt in tecto,*
non deſcendat. 2. Sam. 11. v. 2. *& deambulabat* C
ſuper גַּג בֵּית *tecto domus regis*. in tecto ſole-
bant ambulare, præcipuè poſt cœnam.
Deut. 22. v. 8. *& peribolum facies* לְגַגֶּךָ *tecto*
tuo. PLur. Pſalm. 129. verſ. 6. *fiant* כַּחֲצִיר
גַּגּוֹת *ſicut herba tectorum*. herba in tecto cre-
ſcens, non durat; ſtatim ubi enata fuerit,
areſcit ob æſtum ſolis, cui eſt expoſita.
Jerem. 48. verſ. 38. *ſuper omnia* גַּגּוֹת *tecta*
Moab, & in plateis ejus, totus ipſe planctus.
planctus apertus & publicus, in tectis, ubi
ab omnibus conſpiciuntur & exaudiun- D
tur. Eſa. 22. v. 1. *Aſcendiſti tota* לַגַּגּוֹת *ſuper*
tecta.

גאא Syriac. גְּאָא *eminuit:* in ſequente גָּאָה
habes.

גאה גָּאָה, Chald. גְּאָה, Syr. גְּאָא *elatus, eleva-*
tus fuit, eminuit. In bonum, *magnus, ſpectabi-*
lis, ſplendidus, magnificus, ſtrenuus fuit, ſtre-
nuè egit, excelluit. In malum, *intumuit, ſu-*
perbijt, arrogans fuit. De inanimatis, *crevit,*
auctus fuit, floruit. Exod. 15. verſ. 1. *cantabo*
Domino, quia גָּאֹה גָּאָה *eminendo eminuit:* ſtre-
nuè egit. Ezech. 47. verſ. 5. *quia* גָּאוּ *emi-*
nuerunt aquæ: intumuerunt, creverunt.
Iob. 10. verſ. 16. וְיִגְאֶה *& eminebit: ut leopar-*
dus, venaberis me. augebitur ſcil. morbus.
Iob. 8. verſ. 11. הֲיִגְאֶה *an eminebit juncus abſq;*
cœno? creſcet? PASſ. Chald. אִתְגָּאִי *eleva-*
vit ſe.

NOM. גֵּאֶה, & ה abjectio, גֵּא *ſuperbus*. PL.
גֵּאִים *ſuperbi*.

HEEMANT. ה in jod mutato, גְּאֵיוֹן: PLur.
גְּאֵיוֹנִים *idem*.

SUBſtant. גֵּאָה, גַּאֲוָה, & גֵּאוּת, & גָּאוֹן.
Chal. גֵּיאוּת & גֵּיוְתָנוּת *elatio*. In bonum, *ſplen-*
dor, decor, magnificentia, excellentia. In malum,
ſuperbia, faſtus, arrogantia. Exod. 15. v. 7. *& in*
multitudine גְּאוֹנְךָ *magnificentiæ tuæ*. Targum
תּוּקְפָּךְ *roboris tui*. Jerem. 12. v. 5. *quomodo faciet*
בִּגְאוֹן הַיַּרְדֵּן *in ſuperbia Jordanis*. cùm Jordanis
creſcit, exundat. Zachar. 11. v. 3. *vaſtata eſt*
גְּאוֹן יַרְדֵּן *ſuperbia Jordanis*. Pſal. 47. v. 5. *Eliget*
vobis hæreditatem ſuam גְּאוֹן יַעֲקֹב *magnificentiã*
Jacobi, quam dilexit. Targ. יַת בֵּית מַקְדְּשָׁא וּבֵיתֵהּ
יַעֲקֹב *domum ſanctuarij domus Jacob*. Jerem. 49.
verſ. 17. *Ecce ut leo aſcendet* מִגְּאוֹן הַיַּרְדֵּן *ex elati-*
one Jordanis ad habitationem Ethan. aſcendet
& invaleſcet, ſicut invaleſcunt aquæ Jor-
danis exundantis. Targ. מֵרוּם *ex altitudine*.
Aut eſt locus leunculorũ & leonũ. Num.
26. v. 15. *Et confringam* גְּאוֹן *magnificentiam*
fortitudinis veſtræ. Targum יְקָר *gloriam*. Pſal.
10. verſ. 2. בְּגַאֲוַת רָשָׁע *in ſuperbia impij perſecu-*
tionem patitur pauper. Iun. *ſuperbia ſua impius*
fervidè perſequitur pauperem. Ezech. 6. verſ. 3.
torrentibus & לַגֵּיאוֹת. ſcribitur לַגֵּיאוֹת *vallibus*,
& legitur לַגְּאָיוֹת *ſuperbijs*. metaphora de
fluviis creſcentibus, quam præcedentia
confirmant.

Chal. גֵּיוְתָן *ſuperbus*: PLur. גֵּיוְתָנִין *ſuperbi*.
Talm. ארבעה גיותנין בעולם׃ אריה בחיה׃ שור
בבהמה׃ נשר בעופות׃ ואדם שאלהים מתגאה עליו
על כל

על כל שהוא שולט בכלם *quatuor sunt superbi in mundo: Leo inter feras, bos inter jumenta; aquila inter volucres; homo verò super omnia, is, quia omnibus imperat. at Deus eminet super universa.* ❧ גיותנות *superbia.* A

גאל duo significata habet. I. גָּאַל, Chaldaic. גאל *rem aut personam venditam redemit, captam liberavit, interemtam vindicavit,* aut *ultus fuit.* Ruth. 2. v. 19. קָרוֹב *propinquus est nobis vir ille,* מִגֹּאֲלֵנוּ *ex redemtoribus nostris est.* deest jod plur. Levit. 25. v. 25. *& venerit* גֹאֲלוֹ, Targ. פָּרְקֵהּ *redemtor ejus,* וְגָאַל, Targ. וְיִפְרוֹק *& redemerit venditionem fratris sui.* Ibidem v. 33. *& qui* יִגְאַל, Targum יִפְרוֹק *redimet à Levitis.* emet: sicut Latinis. Esa. 48. v. 20. גָּאַל, Targum פְּרַק *redemit Dominus servum suum Jaacob.* B Ruth. 4. v. 6. *& dicebat* הַגֹּאֵל *redemtor; non potero* לִגְאָל *redimere,* Targum לְמִסַּב אַחְרָיְתָא *accipere feudum mihi, ne perdam nomen hæreditatis meæ,* גְּאַל *redime tibi tu* גְּאֻלָּתִי *redemtionem meam, quia non potero* לִגְאֹל *redimere.* NIPHAL נִגְאַל *redemtus fuit.* Levit. 25. v. 30. *& si non* יִגָּאֵל, Targum יִתְפְּרִיק *redimetur.* Esa. 52. v. 3. *absq; argento* תִּגָּאֵלוּ, Targum תִּתְפָּרְקוּן *redimemini.* C

NOM. גֹּאֵל, Chald. גָּאֵל *redemtor, liberator, vindex, ultor.* Metaleptice, *propinquus, cognatus;* quem fratris aut proximi cognati res venditas redimere, eundem captivum liberare, interfectum vindicare vel ulcisci, & defuncti uxorem ducere oportebat. PLUR. גֹּאֲלִים, Chald. גָּאֲלִין *redemtores, propinqui.* Levit. 25. v. 25. *& venerit* גֹּאֲלוֹ, Targum פָּרְקֵהּ *redemtor ejus:* propinquus ejus. Gen. 48. v. 16. *Angelus* הַגֹּאֵל, Targ. דִּיפְרַק *qui redemit me ab omni malo.* Iob. 19. v. 25. *& ego scio,* גֹּאֲלִי, Targum פָּרִיקִי *redemtor meus vivit.* sic D vocat Christum, qui carnem nostram assumens, factus est noster frater, consanguineus, ut nos ex potestate diaboli redimendi jus ad ipsum pertineret. Esa. 59. v. 20. *& veniet ad Zion* גֹּאֵל, Targ. פָּרִיק *redemtor, & ad conversores transgressionis in Iacob.* A. E. גואל והמשיח *iste est Messias.* Num. 35. v. 21. גֹּאֵל הַדָּם, Targum גָּאֵל דְּמָא *redemtor sanguinis, ipse occidet homicidam.* cognatus interfecti, qui ejus necem vindicabat. Ibidem v. 12. *& erunt vobis urbes ad refugium* מִגֹּאֵל *à redemtore.* E Targ. מִגָּאֵל דְּמָא *à redemtore sanguinis.* 1. Reg. 16. v. 11. *Non relinques ex ea mingentem ad parietem,* וְגֹאֲלָיו *& redemtores ejus.* Targ. וְקָרִיבוֹהִי *& propinquos ejus.* ❧ גָּאוּל *redemtus:* PLURAL. גְּאוּלִים *redemti.*

גְּאֻלָּה *redemtio,* jus redimendi. Levit. 25. 24. גְּאֻלָּה, Targum פּוּרְקָנָא *redemtionem dabitis terræ.* Ibidem: *reddet* גְּאֻלָּתוֹ, Targum פּוּרְקָנֵהּ *redemtionem ejus.* precium quo emptus fuit: proportione precij & temporis servata. Jerem. 32. v. 7. *Quia tibi est vis* הַגְּאֻלָּה *redemtionis ad emendum.* si vendideris alteri, tibi est jus redemtionis. tu redimes eum ab illo. Ezech. 11. v. 15. *fili hominis fratres tui fratres tui* אַנְשֵׁי גְאֻלָּתֶךָ *viri redemtionis tuæ.* Targ. קָרִיבָךְ *propinqui tui.* LXX. τῆς αἰχμαλωσίας σου *captivitatis tuæ.* Acceperunt pro גלות *captivitas.* Rabb. ספר גאלה *liber redemtionis.* Exodus, in quo describitur redemtio Israelitarum ab Ægyptiis.

II. גָּאַל *polluit, inquinavit, contaminavit:* ut congruat cum גָּלַל *volvit,* quod res in cœno volutatæ inquinentur. Iob. 3. v. 4. יִגְאָלֻהוּ, Targ. יְטַנְּפוּן יָתֵהּ *contaminent eum tenebræ.* NIPHAL. נִגְאַל *pollutus fuit.* Zophon. 3. v. 1. *væ defœdatæ* (deformi) וְנִגְאָלָה *& pollutæ urbi prædatrici.* LXX. καὶ ἀπολελυτρωμένη *& redemtæ.* acceperunt in significatione prima. PIEL גֵּאֵל *idem.* Malach. 1. v. 7. *& dicitis ei: quo* גֵאַלְנוּךָ *polluimus te?* Ibidem vers. 12. *afferentes super altari meo* לֶחֶם מְגֹאָל *panem pollutum.* Targum קוּרְבַּן מְרַחַק *oblationem abominabilē.* PUAL גֹּאַל *pollutus fuit.* Nehem. 7. v. 64. וַיְגֹאֲלוּ *& polluti sunt à sacerdotio.* tanquā polluti dejecti sunt. Et ex Niphal נִגְאַל, & ex Pual גֹּאַל cōpositum נְגֹאַל *pollutus fuit.* Thren. 4. v. 11. נְגֹאֲלוּ, Targ. אִטְּנַפוּ *polluti sunt sanguine.* Esa. 59. v. 3. *Quoniam manus vestræ* נְגֹאֲלוּ, Targ. שׁוּחְפִין *contaminatæ sunt sanguine.* HIPHIL הִגְאִיל *polluit.* Esa. 63. vers. 3. *& omnia vestimenta mea* אֶגְאָלְתִּי *pollui.* pro הִגְאַלְתִּי, ה pro א more Chaldæorum, & pro chirec. HITHPAEL, הִתְגָּאֵל *polluit se.* Dan. 1. v. 8. *Et posuit Daniel super cor suum, quod non* יִתְגָּאַל *vellet pollui frusto cibi regis.*

גבב Inde גַּב *altitudo, eminentia,* prominentia cujusq; rei super alias partes, *gibbus:* PLUR. גַּבִּים, Chald. גַּבִּין; Fœm. גַּבּוֹת *eminentiæ.* Dicitur autem de varijs rebus: 1. de ædificiis. Ezech. 16. v. 23. *& ædificasti tibi* גַּב *altitudinem.* ædificium altum. altare: altaria siquidem ædificabantur in eminentiis & turribus altis in urbe. Ezech. 43. vers. 13. *& ista est* גַּב הַמִּזְבֵּחַ *altitudo altaris.* Ezech. 16. v. 38. *& destruent* גַּבֵּךְ *altitudinem tuam,* altare tuum. Targ. שׁוּרֵךְ *murum tuum.* ¶ 2. de eminentia seu statura hominis incurvati, deq; aliorum etiam animalium corporis parte eminentiore, & significat *dorsum.* Psalm. 129. vers. 3. *super* גַּבִּי *dorso meo araverunt aratores.* Targum גַּשְׁמִי *corpore meo.* Ezech. 10. vers. 12. *Et omnis caro ipsorum,* וְגַבֵּיהֶם *& dorsa ipsorum.* Iob. 15. vers. 26. *In densitate* גַּבֵּי מָגִנָּיו *dorsorum clypeorum ejus.* Per synecdochen, *costa,* quæ est in dorso; *& latus.*

¶ 3. de

¶ 3. de oculis, & significat *supercilia*, vel certè *carnem prominentem*, in qua sunt supercilia. Levit. 14. v. 9. *&* גַּבֹּות, Targ. גְּבִינֵי *supercilia oculorum ejus.* ¶ 4. de rotis, & significat *canthos*, vel *partem prominentem*, in qua sunt canthi. 1. Reg. 7. v. 33. *& opus rotarum, sicut opus rotæ currus, axes ipsarum*, וְגַבֵּיהֶם *& canthi ipsarum.* ¶ 5. de terra, & significat *tumulum*. Iob. 13. v. 12. לְגַבֵּי חֹמֶר גַּבֵּיכֶם *super dorsa luti, dorsa vestra.* tumulus. Targ. אַגַּב *apud.* sensus idem. ¶ 6. de lecto dicitur, & *torum* significat. ¶ Chald. גַּב, Syr. גַּנְב, Arab. גנב genb *latus*. Syr. Luc. 5. v. 2. עַל גְּנַב יַמָּא *juxta latus maris.* ¶ Deniq; usurpatur גַּב pro *juxta, apud.* Psalm. 39. vers. 13. *peregrinus ego* עִמָּךְ, Targum גַּבָּךְ *apud te.* ¶ Talm. אַגַּב pro אֶל גַּב *ad latus*: iuxta, secundum, post. Iob. 30. v. 18. כְּפִי, Targ. אַגַּב *juxta tunicam meam.* אַגַּבִּי *juxta me.* ¶ Rabb. אַף עַל גַּב *etiamsi, quamvis, licet.*

Syr. גַּבְּתָא *locus editior, lapidibus stratus.* גַּב *lapidibus viam sternere*.

Chald. & Syr. גְּבַב *levavit, exegit, accepit, congregavit tributum* aut *mulctam, censuit, mulctavit.* Exod. 5. v. 12. לְקוֹשֵׁשׁ, Targ. לְגַבָּבָא *ad colligendum stipulas.* Ibidem v. 7. וְקֹשְׁשׁוּ, Targ. וִיגַבְּבוּן *& colligent sibi.*

גַּבַּי, Arab. גאבי *collector tributorum*, publicanus, mulctator, exactor, tortor. Plur. גַּבָּאִין *publicani.* רֵישׁ גַּבָּאִין *princeps publicanorum.*

Rabb. גַּבָּא *calamus*, quo vinum elevatur & extrahitur: Item *caseus*, ab eminentia.

Arab. גבאבאת *collectæ*. גבאבה *telonium, vectigal.*

גב gubb *cisterna, & carcer in agro.* Plural. אגבאב agbab *cisternæ.*

גבה gubbe *cucullus.* Plur. גבאב gibeb *cuculli.*

גבא duo significata habet. I. גֶּבֶא *lacuna, fovea* in qua aquæ colliguntur, *scrobs*, locus in quo parum aquæ colligitur, *cavea*: per antiphrasin sic dicta, quod non sit convexa, & גַּב *eminens*, sed concava. Plur. גְּבָאִים *lacunæ, foveæ.* Sing. Esa. 30. v. 14. *Ad hauriendam aquam* מִגֶּבֶא *ex lacuna.* Plur. Ezech. 41. v. 11. *paludes ejus*, וּגְבָאָיו *& lacunæ ejus.*

II. Verbum Chald. גְּבָא *collegit*, in sequente גָּבָה habes.

גבד Arab. גבד gebed *propagavit vites*, pampinavit. Item, *intendit arcum, & gavisus est.*

גַּבְדַּה gêbde *propago vitis, tradux.* Plural. גַבְדַּאת gebdit *propagines.*

מגתבד mogtabid *gavisus.* גובדה guibda *gaudium.*

גביד gabbid *cingulum.* גבד gabed *hiscere.*

גבה Chald. & Syr. גְּבָא & גְּבָה, Arab. גבא gabî *elegit, collegit, exegit censum, tributum* aut *mulctam, censuit, mulctavit.* Chald. Prov. 25. v. 3. הָגוֹ, Targum גְּבוֹ *colligite scorias ab argento.* Syr. Marc. 3. וּגְבָא *& elegit duodecim, ut essent cum ipso.* Johan. 19. *non vos* גְּבִיתוּנָנִי *elegistis me, sed ego* גְּבִיתְכוֹן *elegi vos.* Pass. Syr. אֶתְגְּבָא, Arab. אגתבא agtabi *electus fuit.* Syr. Actor. 10. *qui à Deo* אֶתְגְּבִין *electi sumus.* Arab. Matth. 7. vers. 16. הל יַגְתַּבִי מן אלשוך עִנַב ומן אלעושג תין *an colligentur ex spinis uvæ, & ex rhamno ficus?* 2. Thess. 2. vers. 13. אגתבאכם *elegit vos ab initio.* Piel גַּבִּי & גַּבֵּה *collegit, exegit.* Mat. 13. vers. 28. *vis ibimus* נְגַבֵּא *colligemus ea.* Ibidem, vers. 48. גַּבִּיו *colligunt & proÿciunt.* Passiv. Syr. אֶתְגַּבִּי, Arab. אגתבי agtabbi *collectus fuit.* Chald. Exod. 21. vers. 22. עָנוֹשׁ יֵעָנֵשׁ, Targum אִתְגַּבָּאָה יִתְגַּבֵּי *mulctando mulctabitur.* Syr. Matth. 13. v. 40. מֶתְגַּבִּין *colliguntur Zizania.*

Nom. גַּב & מַגְבֵּיתָא *collecta, tributum, mulcta.* 2. Reg. 17. v. 32. וַיִּתֵּן עֹנֶשׁ, Targum וּרְמָא מַגְבֵּיתָא *& imposuit tributum super terram.* גבי *electus, collectus.*

גְּבִית & גְּבִיוֹת *electio, voluntas, electio tributi*: Plur. גְּבִיִן *electiones.*

גְּבָא *clima, pars, latus*: ad גַּב pertinet.

גבה גָּבַהּ, Chald. גְּבַה *altus, excelsus, sublimis, elatus fuit, eminuit, excelluit*: per metonymiam, *superbivit.* 1. Sam. 10. v. 24. וַיִּגְבַּהּ, Targ. וְרָם *& altus erat super omnem populum humero suo*: eminebat. Psalm. 131. v. 1. *non* גָּבַהּ, Targ. גְּבַהּ *elatum est cor meum.* superbiit. Jerem. 13. v. 15. *ne* תִּגְבָּהוּ *efferamini, quia Dominus locutus est.* Targ. תִּתְרַבְרְבוּן *superbiatis.* Hiphil. הִגְבִּיהַּ *exaltavit, elevavit*: absolutè, *exaltatus fuit.* Ezech. 17. vers. ult. הִגְבַּהְתִּי *exaltavi lignum humile.* Esa. 7. v. 11. הַגְבֵּהַּ *elevare dorsum.* Targ. תִּתְחֲזֵי לָךְ אָת בִּשְׁמַיָּא *videatur tibi signum in cœlo.* Obad. vers. 4. *Si* תַּגְבִּיהַּ *exaltatus fueris ut aquila.*

Nom. גָּבֹהַּ & גָּבֵהַּ, Chald. גְּבַהּ *altus, excelsus, sublimis, procerus, elatus, superbus*: Plur. גְּבֹהִים *alti, excelsi.* Fœmin. גְּבוֹהָה *alta, excelsa*: Plur. גְּבֹהוֹת *altæ, excelsæ.* Psalm. 101. vers. 5. גְּבַהּ עֵינַיִם *elatum oculis, & latum corde, illum non feram.* Prov. 16. v. 4. *Abominatio Domini omnis* גְּבַהּ לֵב *elatus corde.*

גֹּבַהּ, Chaldaic. גּוֹבַהּ *altitudo, sublimitas, elatio, superbia*: Plur. גְּבָהִים *altitudines, sublimitates.* Prov. 16. v. 18. *Ante ruinam* גֹּבַהּ רוּחַ *elatio spiritus*: superbia. Psalm. 10. v. 4. בְּגֹבַהּ אַפּוֹ *in elatione nasi sui.* propter superbiam, quam præ se fert facie. Targ. בְּגַסּוּת רוּחֵהּ *in arrogantia spiritus sui.*

נבהות *idem*. עיני נבהות *oculi elati.* A

Arab. גבהה gebhe *frons*; ab eminentia: Plur. גבאה gibeh *frontes.* אבו נבהה abu gebhe *fronto.*

גבה gubh *apis*. Plur. גבאה gibah *apes.* גַבָּה jabbah *apiarius.* מַגְבָהָה magbaha *apiarium, alvearium.* Plur. מַגַאבַה magabih *alvearia.*

גבח גִּבֵּחַ *calvus*, cujus syncipút nunquã produxit capillos, *recalvaster*, cui calva frons est. Levit. 13. v. 41. גִּבֵּחַ, Targ. גְלוֹשׁ *recalvaster est.*

גַבַּחַת *calvicies syncipitis.* Levit. 13. v. 25. *lepra germinans* בְּגַבַּחְתּוֹ, Targ. בְּגְלָשׁוּשִׁיתֵהּ *in calvicie ejus.* B

גבל tria significata habet. I. גָּבַל *terminavit, determinavit, terminum constituit, finium terminus fuit.* Deut. 19. v. 14. *Non retroagas* גְּבוּל *terminum proximi tui, quem* גָּבְלוּ, Targ. תְּחוּמוֹ *terminârunt priores.* Zach. 9. v. 2. *Sed & Hamath* תִּגְבָּל־בָּהּ *terminabit in ea.* Iosf. 18. v. 20. *Et Jordanis* יִגְבּוֹל אוֹתוֹ *terminabit eum.* Targum תְּחוּמאַ לֵהּ *terminus ipsi erit.* Hiphil הִגְבִּיל *idem.* Exod. 19. v. 12. וְהִגְבַּלְתָּ, Targ. וְתַתְחֵם *& terminabis populum circum circa.* C

Nom. גְּבוּל *terminus, confinium, limes.* Pl. גְּבוּלִים *termini.* גְבוּלָה: Plur. גְּבוּלוֹת *idem.* גַבְלוֹת *terminatio.*

מִגְבָּלֹת, pro מְגֻבָּלוֹת *terminatæ.* punctis chirec & kibbuts permutatis. Exod. 28. v. 13. *& duas catenas auri puri* מִגְבָּלֹת, Targ. מְתַחְמָן *terminatas facies eos.*

Rabb. גִּבּוּל *calcatio hominis* intra certum terminum vel lineam. Plur. גִּבּוּלִין *calcationes.* D

גִּבְלָה *prædicamentum.* גִּבּוּל *crisis*: Plur. גִּבּוּלִים *crises.*

II. Per metonymiam, Syr. גְּבַל, Arab. גַּבַל gabal *formavit, finxit, effinxit, figuravit*, figuram certam induxit: quia figura est, quæ termino aut terminis clauditur. Syr. Ioh. 9. v. 6. וּגְבַל *& formavit lutum ex sputo.* Rom. 9. v. 20. *dicet* גְבִילְתָא *figmentum ad eum* דְּגַבְלָהּ *qui finxit illud, quare sic* גְבַלְתָּנִי *finxisti me.* Arab. Gen. 2. v. 19. ונבל אללה אלאנסאן תראבא מן אלארץ *& formavit Deus hominem pulverem terræ.* Psalm. 119. in Iod. *Manus tuæ fecerunt me*, וגבלתאני *& formârunt me.* Duale. Passiv. Syr. אֶתְגְּבֵל, Arab. גבל gubil *formatus fuit.* 1. Tim. 2. v. 13. אָדָם אֶתְגְּבֵל לוּקְדָם וְהָידֵין חַוָּא, Arab. אָדָם גֻבִל אוּלָא וּבַעְדָה חַוָּא *Adam formatus est primus, & post Heva.* E

Nom. Syr. גָּבוֹל, Arab. גַאבַל gabil *plasmator, fictor, creator.*

Syr. גְּבִילָא, Arab. גַבְלָה gabla *figmentum, massa, materia* ex qua aliquid formatur. Item *formatio, creatio.*

Rabb. גָּבַל formavit panes ex farina, *pinsuit.* גַבָּל *pistor.*

Hebr. גְּבַל Gebal, *Gabale*; Syriæ urbs, sub Libano monte, ubi erant lapicidæ, sita, cujus incolæ dicuntur גִּבְלִים *latomi*, quia poterant lapides dolare, & certam illis figuram inducere: Et circumjacens regio Gabalene. Ezech. 27. v. 9. *senes* גְּבַל *Gebal, & sapientes ejus fuerunt in te.* Targum גּוֹבְלָאֵי, Lxx. βιβλίων, lege γαβλίων *Gabalenorum.* Unde corruptè vocatur *Byblus*, aut *Byblium.* ¶ Alia porrò fuit גְּבַל *Gebal*, filiorum Ammon terminus. Psalm. 83. v. 8. גְּבָל *Gebal & Ammon.*

III. Arab. גבל gêbel *mons altus*: Plur. גִּבָאל gibil *montes.* In Geographia: גבל אלקמר אלדי פוק חט אלאסתוא *mons lunæ, qui est sub linea æquationis.* גבל אלנאר *mons ignis*, Ætna. אלניל מנהרא אלגבל מן עשר עיון *Nilus ex isto monte, ex decem fontibus.* גבל אכחל gêbel achal *mons niger*: in Hispania.

גְבֵלִי gebeli, 1, *montanus.* 2, montana sus, *aper.* 3, vitis montana, *staphysagria*: Pl. גַבְלִיין gebeliîn *montani.*

גבן גִּבֵּן, Chald. גִּבִּין, גַב *gibbus*, *dorsum curvum & eminens.* Levit. 21. v. 20. *aut* גִבֵּן, Targ. גְּבִין *gibbus.* Targ. Hierosolym. דְגְבִינוֹי חָפְיָן עֵינוֹי *cujus supercilia tegunt oculos ejus*, cui in utroque oculorum sinu, superciliorum pili densius & deformius excrescunt, *superciliosus.*

Rabb. גבנונית *gibbositas.*

גְּבִינָה, Chald. גוּבְנָא, Arab. גֻבְנָה gubna *caseus*, massa lactis coacti, ab eminentia sic appellata.

Verbum Rabb. הִתְגַּבֵּן, Syr. אִתְגַבַּן, Arab. אתגבן atgabban *coagulatus fuit* instar casei. Arabic. מתגבן *coagulatus*: Plur. מתגבנה *coagulati.*

Chal. גְּבִין, Arab. גַפְן gefn literis בּ"פ permutatis: *cilium, supercilium, palpebra*: Pl. גְּבִינִין, Arab. אַגְפַאן agfin *palpebræ.*

Verbum Arab. גפן geffen *nictavit*, palpebris innuit.

Syr. גְּבִינָא & גְּבִינוּת *cacumen montis*: Item *frons.* Luc. 4. v. 29. *usque ad* ὀφρύ͂ος, Syr. לַגְבִינָא. *supercilium montis*: metopon. 2. Georg. *Ecce supercilio clivosi tramitis undam.* summitate terrarum.

Arab. גַבְן geben *eructatio.* גבינה gabîna *injuria.*

גַּבְנֻנִּים *gibberosi montes*, excelsi propter gibbos seu vertices. Psal. 68. *montes* גַּבְנֻנִּים *gibberosi.* Targ. גִיוֹתְנִין *excelsi.*

גבע גֶּבַע, Fœm. גִּבְעָה, Chald. גִּבְעָא *collis*, *monticulus, tumulus*, similis quidem monti, sed eo minor. Plur. גְּבָעוֹת *colles.* Ierem. 2. v. 20. *& omnis* גִּבְעָה, Targ. רוּמָא *collis altus.* 1. Sam. 14. vers. 2.

v.2. *& Saul sedebat in extremitate* הַגִּבְעָה *collis, sub malogranato.* Psalm.65.v.13. *& exultatione* גְּבָעוֹת, Targ. גִּלְמְתָא *colles accingentur.* A

Inde nomen proprium urbis גֶּבַע *Geba.* & גִּבְעָה *Gibea*, & גִּבְעוֹן *Gibeon*, in colle extructæ. R.D. in 10. Esaiæ; גֶּבַע & גִּבְעָה *duæ urbes sunt in terra Benjamin.* Verum ejus nominis una tantùm in tribu Benjamin, altera in tribu Iuda. 1. Sam. 13. v.16. *habitantes* בְּגֶבַע בִּנְיָמִן *in Geba Benjamin.* 1.Sam.14.v.16. *& videbant speculatores Saulis* בְּגִבְעַת בִּנְיָמִן *in Gibeah Benjamin.* Iudicum 19. v.14. *& occidit ipsis Sol juxta* הַגִּבְעָה *Gibea, quæ ptinet* לְבִנְיָמִן *ad Benjamin.* ad hanc respicit, Hos.9. v.9. *corrupti sunt* כִּימֵי הַגִּבְעָה *sicut diebus Gibeah.* in ea enim stuprata fuit pellex Levitæ. 1. Sam.13. v.15. *& ascendit ex Gilgal* גִּבְעַת בִּנְיָמִן (in) *Gibea Benjamin.* Ibidem v.16. *habitantes* גִּבְעַת בִּנְיָמִן *in Gibea Benjamin.* Dicitur hæc quoq; *Gibea Saulis*, quod Saulis esset patria, quodq; ibi regiam suam extruxerat. 1.Sam.11. v.4. *& venerunt nuncij* גִּבְעַת שָׁאוּל (in) *Gibea Saulis.* 1. Samuel.15. v.35. *& Saul ascendit in domum suam* גִּבְעַת שָׁאוּל (in) *Gibea Saulis.* Esa.10. v.29. גִּבְעַת שָׁאוּל *Gibea Saulis fugit.* vocatur insuper גִּבְעַת קִרְיַת יְעָרִים 1.Sam.7. v.1. &, 2.Paral.1. v. 4. Item גִּבְעַת אֱלֹהִים *Gibea Dei:* quod in ea esset arca fœderis. 1.Sam.10. v.5. *postea venies ad* גִּבְעַת הָאֱלֹהִים *Gibea Dei.* Targ. גִּבְעֲתָא דִּי בַהּ אֲרוֹנָא דַיְיָ *Gibea, in qua erat arca Domini.* sicut scribitur, 2.Paral.1.v.3. *& ibant Salomo & totus cœtus populi ejus ad excelsum, quod erat* בְּגִבְעוֹן *in Gabaon: quia ibi erat tabernaculum testimonij, quod fecerat Moses servus Domini in deserto.* 1.Reg.3. vers. 4. *& abijt rex* גִּבְעֹנָה *in Gibeon, ut sacrificaret ibi, quia erat excelsum magnum.* hoc est, altare, quod fecerat Bezaleel. & dicitur magnum, quia reliquas excelsas præstabat. Ante templum Salomonis extructum tabernaculum magnū erat, 1. in Gilgal. 2. in Siloh. 3. in Nob. 4. in Gibeon. 2. Sam.6. v.3. *& tulerunt eam* (arcam) *ex domo Abinadab, quæ erat in* גִּבְעָה *in Gibeah.* ¶ Illa vero quę in tribu Iuda, simpliciter dicitur גֶּבַע, & גִּבְעָה, & גִּבְעוֹן. 2.Sam.5. v.25. *Et percussit Philistæos* מִגֶּבַע *à Geba usq; ad Gazer.* pro quo habetur, 1. Paral. 14. vers. 16. מִגִּבְעוֹן *à Gibeon.* Esa.10. vers. 29. גֶּבַע מָלוֹן לָנוּ *Geba diversorium nobis.* Ios.9. vers. 3. *& habitatores* גִּבְעוֹן *Gibeon audiverunt.* hi erant ex posteris Hivæi. sequitur enim vers.7. *& dicebant vir Israel ad* הַחִוִּי *Hivæum.* 2. Sam. 21. vers. 1. *Propterea quod interfecisset* הַגִּבְעֹנִים *Gibeonitas.* Nob urbem sacerdotalem percussit gladio: Et ibi habitabant גִּבְעוֹנִים cædentes ligna, & haurientes aquas ad altare. Ios.5. vers.3. *& cir-*

B C D E

cumcidit filios Israel אֶל־גִּבְעַת הָעֲרָלוֹת, Targum בְּגִבְעֲתָא וּקְרָא לַהּ גִּבְעַת עָרְלָתָא *in Gibea, & vocavit eam Gibeah præputiorum.* Iud. 7. vers. 1. *à septentrione* מִגִּבְעַת הַמּוֹרֶה *à Gibea doctoris.* Targum מִגִּבְעֲתָא דְמִסְתַּכְיָא *à Gibea speculationis.* fortassis erat ibi speculator monstrans vias: aut indicans incolis exercitus hostilis adventum. ¶ גבע in monte Libani. Ibi sepultus Zophonias propheta.

גָּבִיעַ *scyphus:* Plur. גְּבִיעִים *scyphi.* Genes. 44. vers.2. *&* גְּבִיעִי, Targum כַּלִּידִי *scyphum meum, scyphum argenteum.*

מִגְבָּעוֹת *galeri.* Exod. 28. vers. 40. *Et facies illis* מִגְבָּעוֹת, Targum כּוֹבְעִין *galeros.*

גבץ Arab. גִּבְץ *gypsus.* ❧ Verbum. גַּבַּץ *gypso obduxit.*

גבר גְּבַר, Chald. גְּבַר *valuit* viribus, virtute, fortitudine, autoritate; *prævaluit, invaluit, superavit, exuperavit, vicit* viribus seu robore, & potentia seu autoritate, *rexit, gubernavit, administravit, dominatus est; robustus sive fortis fuit.* 2. Sam. 11. v. 23. גָּבְרוּ *prævaluerunt supra nos viri.* Targ. תְּקִיפוּ *robusti fuerunt.* Piel גִּבַּר, Chal. גַּבַּר *roboravit, confortavit.* Arab. גבר gabbar *instauravit, sanavit.* Hebr. Zach. 10. vers.6. וְגִבַּרְתִּי *& roborabo domum Iudæ, & domum Ioseph:* salvabo. Arab. Psal. 68. *Infirmata est, &* גַּבַּרְתָּהּ *roborasti eam.* Psal. 147. וַיְגַבֵּר *& confortabit contritiones ejus.* Precat. יָא גָאבִר אַלְעַטְם אַלְכַּסִיר *ô sanans ossa fracta.* Pass. Arab. אנגבר angabbar *instauratus, sanatus fuit.* Hiphil. הִגְבִּיר, Arab. אגבר *idem* quod Piel. Psal.12. v. 5. *qui dicunt, linguam nostram* נַגְבִּיר *roborabimus.* Hithpael. הִתְגַּבֵּר, Syr. אֶתְגַּבַּר, Arab. אתגבר atgabbar *confortavit seipsum, robustus fuit.* Iob. 15. v. 25. *& super omnipotentem* יִתְגַּבָּר *robustus erit.* Syr. 1. Corinth. 16. אֶתְגַּבָּרוּ *confortamini.* Arabicè, Genesis 10. *ut* יתגבר *esset robustus super terra.*

Nom. גְּבַר, Chald. & Syriac. גּוֹבַר & גְּבַר *vir* qui viribus præstat; qui habet potestatem in uxorem: *vir magnus & honorabilis.* Plural. גְּבָרִים, Chaldaicè גֻּבְרִין & גַּבְרִין *viri.* Deuteron. 22. vers. 5. *non sit instrumentum* גֶּבֶר, Targum דִּגְבַר *viri super fœmina, & non induetur* גֶּבֶר, Targum גְּבַר *vir veste fœminæ.* Esa. 22. vers. 17. *Ecce Dominus projiciet te projectione* גָּבֶר *ô vir: & operiet te operiendo.* vocativum esse apparet ex accentu, & forma absoluta dictionis טַלְטֵלָה præcedentis. Hieronym. *Ecce, Dominus asportari te faciet, sicut asportatur gallus gallinaceus: sicut* hic humero portitoris de loco in locum

 trans-

transfertur. Et in commentariis ſcribit, A
ita ſuum Hebræum expoſuiſſe. Rabbinis
enim גֶּבֶר eſt *gallus gallinaceus*, gallinarũ qua-
ſi maritus. ¶ Per metaphoram dicitur
de *locuſtis*. Ioel 2. v. 8. גֶּבֶר *quilibet in via ſua*
ambulabunt. Syr. Matth. 1. *Iacob genuit Ioſeph*,
גַּבְרָה דְּמַרְיָם *maritum Mariæ*.

גְּבַר *idem*. ſemel, Pſ. 18. v. 26. *Cum* גְּבַר *viro*
integro integer eris. pro quo legitur, 2. Sam.
22. v. 26. גִּבּוֹר *heroe*.

גְּבִיר *dominus, herus, gubernator*. Fœm. גְּבִירָה,
& גְּבֶרֶת *domina, hera, herois*, illuſtris fœmina,
uxor regis. Differunt tamen hæc duo vo-
cabula: quod גְּבִירָה propriè ſit *uxor regia*: at B
גְּבֶרֶת *quæcunque materfamiliâs*. Gen. 27. v. 37.
Ecce גְּבִיר, Targum רַב *dominum ipſum poſui ſu-*
per te, & omnes fratres ejus dedi ei in ſervos. Ibi-
dem, *ſis* גְּבִיר, Targum רַב *dominus ſuper fra-*
tres tuos, & adorent te filij matris tuæ. 2. Reg. 5.
v. 3. *& dixit* אֶל-גְּבִרְתָּהּ, Targ. לְמָרְתַהּ *ad do-*
minam ſuam. 1. Reg. 15. v. 13. *& removit eam*
מִגְּבִירָה *à domina*: ne eſſet domina. Targum
מִמַּלְכוּתָהּ *à regno ipſius*: ne amplius eſſet re-
gina. Jerem. 13. verſ. 17. *dic regi* וְלַגְּבִירָה *&* C
dominæ. Targum וּלְמַלְכְּתָא *& reginæ*. Gen.
16. v. 4. *& contemta erat* גְּבִרְתָּהּ, Targum
רִבּוֹנְתָהּ *domina ejus in oculis ejus*.

גִּבּוֹר, Chald. גִּבָּר, Arab. גַּבַּאר gibbar *for-*
tis, robuſtus, potens, heros, bellica virtute &
autoritate præditus, vir illuſtris, dynaſta,
vir aut princeps potẽs, Gigas: Pl. גִּבּוֹרִים,
Chaldaic. גִּבָּרִין, Arab. גַּבַּאירַה *gigantes, po-*
tentes, heroes. Ioel 4. verſ. 10. *infirmus dicat*
גִּבּוֹר, Targum תַּקִּיף *fortis ego ſum*. Geneſ. 10.
verſ. 9. *Cuſch genuit Nimrod, hic cœpit eſſe* D
גִּבּוֹר *fortis in terra*. Targum גְּבַר תַּקִּיף *vir for-*
tis. Jerem. 14. *quare eris* כְּגִבּוֹר *ſicut fortis, qui*
non poterit opitulari? ſæpe enim accidit ut
heros ſua fortitudine ſervare nequeat.
Geneſ. 6. v. 4. *Iſti ſunt* הַגִּבֹּרִים, Targ. גִּבָּרַיָּא
fortes, qui fuerunt in ſeculo, viri nominis. Lxx.
οἱ γίγαντες. nam Chaldæis גִּבָּרִין *ſunt gi-*
gantes.

גְּבוּרָה, Chaldaicè גְּבוּרָא, Arab. גַּבּוּרַה ga-
bura *robur, fortitudo* corporis & animi,
potentia: Plural. גְּבוּרוֹת, Chald. גְּבוּרָן, Arab. E
גַּבַּרוּת gabarut *potentiæ*. 2. Reg. 18. v. 20. *con-*
ſilium וּגְבוּרָה *& fortitudo ad bellum*. Pſal. 147. v.
10. *non* בִּגְבוּרַת הַסּוּס *in fortitudine equi volunta-*
tem habebit. in eo qui confidit in robore e-
qui ad fugiendum ex bello. Iud. 5. v. 31.
ſicut ortus ſolis בִּגְבֻרָתוֹ *in fortitudine ejus*. in me-
ridie fortior eſt ſolis æſtus. Rabb. κατ'
ἐξοχὴν, in forma emphatica, הַגְּבוּרָה *ſumma*
poteſtas, Deus in fortitudine & potentia
quam habet. בַּגְּבוּרָה *in fortitudine*: in Deo.
✠ תַּגְבוּרָה *exuberantia*.

A Chald. מַגְבָּר *fortis, vehemens*.
Syr. גַּבְרוּת *prodigium*: Plural. גַּבְרָוָן *pro-*
digia.
Arab. אַלְגַּבַּאר algibbar *Orion* in cœlo.
גבר & אִנְגִּבַאר ingebar *inſtauratio, ſanatio*.
✠ גבר gebar, & מגבר magbar *idem*. ✠ ינגבר
inſtaurabitur.
גבירה gubeira *pulegium*.

גבש גָּבִישׁ *gemma quædam* alba, *cryſtallus* ex a-
qua concretus. Iob. 28. v. 18. *corallium &*
גָּבִישׁ *cryſtallus non prædicabitur*. Lxx. καὶ γάβις:
hebræum retinet. ✠ אֶלְגָּבִישׁ *grando*. q. אֵל
B *potens*, גָּבִישׁ *cryſtallus*.
Arab. גבש gubiſch *ſuffuſio*. ✠ גבש ge-
beſch *hiſcere*.

גדד tria ſignificata habet. I. גָּדַד & גַּד *aſſociatus,*
conſociatus, collectus, congregatus fuit, turmatim
cucurrit, exercitum collegit, cum exercitu inva-
ſit; tumultuatus, deprædatus, latrocinatus fuit;
ut cum אָגַד congruat. Pſalm. 94. verſ. 21.
יָגֹודּוּ *congregabuntur contra animam juſti*. Targ.
יִכְנְשׁוּן בִּישָׁן *coacervabunt mala*. Hithpael
הִתְגּוֹדֵד *idem*. Jerem. 5. v. 7. *&* (in) *domum mere-*
C *tricis* יִתְגּוֹדָדוּ, Targ. מִסְתַּיְּעִין *turmatim congre-*
gantur. Mich. 4. v. 14. *nunc* תִּתְגּוֹדְדִי *turmatim*
concurres, filia turmæ.

גְּדוּד *turma, exercitus, cœtus, turba, copia mi-*
litaris, caſtra, cohors: Plur. גְּדוּדִים *turmæ, cater*
væ. Iob. 29. v. 25. *& habitabam quaſi rex* בַּגְּדוּד,
Targ. בְּחֵילָא *in exercitu*. 2. Sam. 3. v. 22. *& Ioab*
venit מִגְּדוּד *è turma*. Targ. מִן מַשְׁרִיתָא *ex caſtris*.
2. Sam. 22. v. 30. *In te conteram* גְּדוּד *exercitum*.
1. Reg. 11. v. 24. שַׂר גְּדוּד, Targum רַב מַשְׁרִיתָא
D *princeps exercitus*. 2. Reg. 13. v. 20. וּגְדוּדֵי מוֹאָב
& turmæ Moab veniebant in terram. Targ.
מַשְׁרִיַת דְּמוֹאָב *exercitus Moabitarum*. Iob. 19. v.
12. *ſimul venient* גְּדוּדָיו, Targ. אוּכְלְסוֹי *popu-*
li ejus.

גַּד, eſt גְּדוּד הַשָּׁמַיִם *exercitus cœli*, aut *duode-*
cim ſigna Zodiaci. Eſa. 65. v. 11. *Et vos derelin-*
quentes Jehova, obliviſcimini montis ſanctitatis
meæ, inſtruitis לַגַּד *exercitui* (cœli) *menſam*.
Targum לְטַעֲוָן *idolis*. ut notet turbam ſeu
exercitum idolorum, quæ præ multitudi-
E ne numerari vix poſſent. Lxx. τῷ δαιμο-
νίῳ. Hieron. *Eſt in cunctis urbibus, & maxi-*
mè in Aegypto & in Alexandria, idololatriæ
vetus conſuetudo, ut ultimo die anni & menſis e-
jus, qui extremus eſt, ponant menſam refertam
varij generis epulis, & poculum mulſo mixtum,
vel præteriti anni vel futuri fertilitatem auſpican-
tes. Hoc & Iudæi faciebant. ✠ Inde גַּדִּין *augu-*
res, divini. ¶ Deinde גַּד *coriandrum*. Exod. 16.
v. 31. *& vocaverunt domus Iſrael nomen ejus*
Man, & erat quaſi ſemen גַּד, Targ. גִּדָּא *corian-*
dri candidum: rotundum, ut coriandrum.

Rabb.

Rabb. גַּרְגְּרָנִיּוֹת *cerasa*, à coriandri figura. A
גָּדוּר *juvenis* ad militiam aptus, *homo militaris*: Plur. גָּדוּרִין *juvenes*.
גּוּדִידָא *linteum*, *mappa*.

Prop. גָּד *Gad*: quo nato, Lea habuit גְּדוּד בָּנִים *turmam* seu *exertitum filiorum*. Gen. 30. v. 11. *dixit Lea* בְּגָד, quod legitur בָּא גָד, Targ. אָתָא גָד *venit turma* seu *exercitus*: *& vocavit nomen ejus* גָּד *exercitus*. liberorum multitudo.

II. Ex usu Chaldæorum גְּדַד, Chald. גְּדַד significat שריטה בבשר הפנים מחמת אבל: *incidit, concidit, succidit, excidit, laceravit*: ut congruat cum גָּזַז, literis ד׳ז׳ permutatis. Dan. 4. vers. 11. גֹּדּוּ *succidite arborem*. Hithpael הִתְגּוֹדֵד *incidit seipsum* usq; ad sanguinis effusionem, scalpsit, laceravit in luctu carnem. Jerem. 16. v. 6. *nec* יִתְגֹּדַד *incidetur*. 1. Reg. 18. v. 28. וַיִּתְגֹּדְדוּ *& incidebant se juxta morem suum, cum gladijs & lanceis*. Targum ואתהממון *& turbati* sive *tumultuati sunt*. accepit significatione præcedente. Deut. 14. vers. 1. *non* תִתְגֹּדְדוּ *incidamini*: non habeatis incisuram in carne vestra ob aliquem mortuum, gentium more. Targ. תתהממון *tumultuemini*. Jerem. 41. v. 5. *rasi barba, & scissi vestibus*, וּמִתְגֹּדְדִים *& incidentes se*. Targ. וּמִתְהַמְּמִין *& tumultuantes*. inciderant incisiones in carne sua ob luctum propter devastationem templi. C

גְּדֻדוֹת *incisiones*. Jerem. 48. v. 37. *omnis barba rasa, super omnibus manibus* גְּדֻדֹת *incisiones*: lacerationes carnis.

בִּקְטֵי חֲרִישׁוּת גְּדוּדִים sunt *incisuræ terræ, sulci*, lacunæ vomere factæ, tanquam incisuræ. Psalm. 65. v. 11. *deprime* גְּדוּדֶיהָ *sulcos ejus*: lacunas vomere factas. D

Rabb. גַּרְגַּר *angusta semita* sicut sulcus. ℞ גדודין *angustæ viæ*.

III. Arab. Piel גדד gedded *novavit, innovavit, renovavit, reformavit*. Psal. 104. וּתְגַדֵּד *& renovabis faciem terræ*. Pass. אֶתְגַדַּד etgedded *renovatus fuit*. Psalm. 103. יתגדד *renovabitur, ut aquilæ, juventus tua*. Psal. 51. וְגַדֵּד *& innova spiritum rectum intra me*. E

גדיד gidid *novus, novicius, tyro*. Plural. גדוד gudud *novi*. Foem. גדידה gedida *nova*: Plur. גדיראת gedidit *novæ*. 2. Petr. 3. v. 13. סמואת מגדדה וארצא גדידה *cœli novi & terra nova*.

גדה gedda, & גדידה gudeide *reformatio, novitas*. בגדה bigidda *noviter, denuò*.

תגדיד tagdid, & תגדידה tagdida *renovatio, encœnia*. ℞ גדא *valde, nimis*.

גד gedd *avus*: Plu. גדוד gudud, & אגדאד agdad *avi*. גדה gedda *avia*: Plural. גדאת geddet *aviæ*. גד תאלת ged thalith *avus tertius, abavus*.

גדא Arab. גדא *hœdus*, in גְּדָה habes.

גדב. Arab. גדב gaddab, & אגתדב agtaddab, cum ד׳ punctato, *traxit, attraxit, provocavit, elicuit*. Psal. 10. גדבה *attrahit eum*. Psal. 78. ואגתדבה *& traxit eum de gregibus ovium*. Gal. 5. וננתדב *& provocemus*. In Geographia הגר אלמגניטס אלדי יגדב אלחדיד אליה *lapis magnetes qui trahit ferrum ad se*. ibidem, ואלהוא יגדב למא *& aër trahit aquam* Joh. 12. v. 32. גדבת אלי כל אחד *trabam ad me unumquodq;*. Pass. אנגדב angaddab *provocatus fuit*. Avic. ינגדב *provocatur, elicitur*.

אלגאדבה אלקוה *virtus eliciens*. ℞ גדב *sterilitas*.

גדה. Inde גְּדִי, Chald. Foem. גַּדְיָא, Arab. גדא gidî *hœdus* caprarum & ovium. Plur. גְּדָיִים, Foem. גְּדִיּוֹת, Chald. גַּדְיָן, Arab. גדיאן gidien *hœdi*. בלשון ערבי גדי בנקודה אחת על הגימל. ¶ Rabb. גְּדִי, Arab. אלגדא algidi *capricornus* in Zodiaco. ¶ גדא אלועל gidi alvaal *hinnulus*, cervus juvenis.

אתגדא atgadi *meridiavit, merendavit*. ℞ גדי gadi *merenda*.

גד *ripa, littus*: Plur. גְּדוֹת *ripæ, littora*. Jos. 4. vers. 15. *& Iordanis plenus erat super omnia* גְּדוֹתָיו, Targum כֵּיפוֹהִי *littora ejus*. exundat enim tempore messis, sicut Nilus nivibus montium liquescentibus.

גדל tria significata habet. I. גָּדַל, Chald. גְּדַל *magnus fuit*, vel *factus est*. refertur ad quantitatem & qualitatem. Et quidem quoad quantitatem, vel magnitudinem denotat, vel numerum: si magnitudinem, significat *crevit, adolevit, nutritus, enutritus, altus, educatus fuit*: pueri enim dum nutriuntur, augmentum capiunt. si numerum; *multiplicatus, auctus fuit*. Quo verò ad qualitatem, denotat *dignitatem, præstantiam* rei aut personæ, *existimationem & honorem*; significatq; *excellens, honorabilis* sive *honoratus fuit, ad honores evectus est*. Gen. 25. v. 27. וַיִּגְדְּלוּ *& magnifacti sunt pueri*. Targum וּרְבִיאוּ *& creverunt*: adoleverunt. Lxx. καὶ ηὐξήθησαν *creverunt autem*. Job. 31. v. 18. *quia à puritia mea* גְּדֵלַנִי *crevit mecum, sicut* (cum) *patre*. pro גָּדַל עִמִּי. Lxx. ἐξέτρεφον *enutrivi ut pater*. Potest & transitivè exponi, *enutrivit me*. Genes. 41. v. 40. *tantùm throno* אֶגְדַּל מִמֶּךָּ *major te ero*. Targum אֱהֵא יַקִּיר *ero honorabilis*. Lxx. ὑπερέξω σου *superabo te*. 1. Sam. 26. v. 24. *quemadmodum* גָּדְלָה *magna fuit*. Targ. יְקָרַת *preciosa fuit anima tua hodie in oculis meis*: *sic* תִּגְדַּל *magna erit anima* mea

mea in oculis Domini. Targ. יְקַר *preciosa erit.* A
Piel גִּדֵּל *magnum fecit*, aut *reddidit*, vel
quantitate; ut magnitudine, *nutrivit*, *e-
nutrivit*, *educavit*, *crescere sivit*: seu numero,
auxit, *multiplicavit*: vel qualitate, *ad honores
evexit*, *in dignitatem collocavit*. Esa. 1. v. 2. *fi-
lios* גִּדַּלְתִּי *enutrivi*, *& exaltavi*. 2. Reg. 10. v.
6. *cum magnatibus urbis* מְגַדְּלִים אוֹתָם *educanti-
bus eos*. Esa. 44. v. 15. *plantavit pinum, & plu-
via* יְגַדֵּל *faciet crescere*. Hos. 9. v. 12. *quia si*
יְגַדְּלוּ, Targ. יְרַבּוּן *educabunt filios suos & orbabo
eos*. LXX. ἐκθρέψωσι *enutrient*. Gen. 12. v. 2.
וַאֲגַדְּלָה, Targ. וְאַרְבֵּי *& magnũ reddam nomen
tuum*. Num. 6. v. 5. גַּדֵּל *nutri comam capilli ca-* B
pitis tui. Targ. מְרַבֵּי *nutriens*. Jos. 4. v. 14. *in
die illo* גִּדַּל *magnificavit Dominus Iosuam*. Rabb.
כֹּחַ הַמְּגַדֵּל *potentia augmentativa*. Hiph. הִגְדִּיל
magnificavit, *magnũ reddidit*, *auxit*. absolutè,
magnificè egit, *magna locutus*, *gloriatus fuit*, *su-
perbijt*. 1. Sam. 12. v. 14. *videte id quod* הִגְדִּיל
magnificavit vobiscum. Targ. אַסְגִּי לְמֶעְבַּד *mul-
tiplicavit facere*. Esa. 9. v. 2. *ipsi* הִגְדַּלְתָּ *magnifi-
casti gaudium*: subinde majus reddidisti. 1.
Sam. 20. v. 41. *& fleverunt unus cũ altero, quo-* C
ad David הִגְדִּיל *magnificavit*. scil. flere, super-
avit. Obad. v. 11. *& ne* תַּגְדֵּל פִּיךָ *magnifices os
tuũ*. Targ. אַסְגֵּיתָא לְמַלָּלָא רַבְרְבָן *multiplicasti lo-
qui superba*. ¶ Et cũ עַל *contra*, פִּי *os*, aut לָשׁוֹן *lin-
gua* subintelligitur, & significat *contumelio-
se loqui* in aliquẽ, conviciari, verbis insole-
scere, *superbire*, *contemnere*. Ps. 38. v. 17. עָלַי
הִגְדִּילוּ *contra me magnificârunt*: magna locuti
sunt, contumeliosi fuerunt. Jer. 48. v. 26.
& 42. *quia contra Dominũ* הִגְדִּיל, Targ. אִתְרְרַב
magnificatus est. Ps. 55. v. 13. *osor meus* עָלַי הִגְדִּיל D
contra me magnificavit: os scil. aut linguam.
Zophon. 2. v. 8. וַיַּגְדִּילוּ עַל גְּבוּלָם *& magnifi-
cârunt contra terminos eorũ*. Job. 19. v. 5. *si ve-
rè* עָלַי תַּגְדִּילוּ *cõtra me magnificaveritis*. Hith-
pael הִתְגַּדֵּל *magnificavit se* Dan. 11. v. 37. *quia
super omne* יִתְגַּדֵּל *magnificabitur*: efferetur.
Nom. גָּדוֹל *magnus* quantitate vel qua-
litate: magnitudine, numero, annis, ho-
nore, existimatione, autoritate. Pl. גְּדוֹלִים
magni. Foem. גְּדוֹלָה *magna*. Pl. גְּדוֹלוֹת *magnæ*.
Gen. 44. v. 12. *& quæsivit*, בַּגָּדוֹל, Targ. בְּרַבָּא E
in magno incepit: וּבַקָּטֹן, Targ. וּבִזְעֵירָא *& in
parvo perfecit*. 2. Sam. 3. v. 38. וְגָדוֹל *& magnus
cecidit*. Targ. וְשַׁלִּיט *& princeps*. Jer. 32. v. 19.
גְּדֹל הָעֵצָה *magnus consilio*. LXX. κύριος μεγά-
λης βουλῆς *dominus magni consilij*. Inde trans-
latũ est in Esa. 9. v. 6. *magni consilij Angelus*,
quod in Hebræo non habetur. 1. Reg. 2.
quia ipse frater meus גָּדוֹל מִמֶּנִּי *magnus præ me*:
me major. Targ. קַשִּׁישׁ *senior*. 2. Reg. 10. v.
22. *apud* גְּדֹלֵי הָעִיר *magnates urbis*: quorum
magna est potentia & autoritas. Jer. 52.

v. 13. *& omnem* בֵּית הַגָּדוֹל *domum magnatis
cõbussit igni*. Targ. בָּתֵּי רַבְרְבַיָּא *domus magna-
tum*. 2. Reg. 8. v. 2. *narra mihi omnia* הַגְּדֹלוֹת
magna, quæ fecit Elisæus. Ps. 12. v. 4. *linguã lo-
quentem* גְּדֹלוֹת *magna*: superba, arrogantia,
contemtum præ se ferentia. Jer. 45. v. 5. *&
tu quæres tibi* גְּדֹלוֹת *magna*: Prophetias: si-
cut, *narra, quæso, mihi omnia* הַגְּדֹלוֹת *magna*.
גָּדֵל: Plur. גְּדֵלִים *idem*. 1. Sam. 2. v. 26.
abiens וְגָדֵל *& magnus*. Ezech. 16. v. 22. גִּדְלֵי
בָשָׂר *magni carne*.
גֹּדֶל, Chald. גּוֹדֶל *magnitudo*, *magnificentia*,
majestas. Esa. 10. v. 12. *visitabo super fructum*
גֹּדֶל לְבַב מֶלֶךְ *magnitudinis cordis regis*: super-
biæ, arrogantiæ.
גְּדֻלָּה *idem*. Plur. גְּדוּלּוֹת *magnitudines*.
Heem. מִגְדָּל, Chal. מִגְדַּל, τὸ μεγάριον *ædifi-
cium magnũ*, *turris*: Plural. מִגְדָּלִים, Foem.
מִגְדָּלוֹת, Chal. מִגְדְּלִין *turres*. Gen. 11. v. 4. *ædi-
ficemus nobis urbẽ*, וּמִגְדָּל, Targ. וּמִגְדְּלָא *& tur-
rim*. Esa. 33. v. 18. *ubi est numerans* הַמִּגְדָּלִים
turres? annotans domos insigniores. LXX.
τοὺς συντρεφομένους *eos qui nutriunt*. legerunt
הַמְגַדְּלִים, à גִּדֵּל *nutrivit*. Hieron. *ubi doctor
parvulorũ?* legit הַמְגֻדָּלִים *educati*. Hos. *ubi scri-
ba magnifici?* ¶ Turris autem vocabulo 5.
significantur. 1. *præsidium*. Jud. 9. vers. 51.
מִגְדַּל־עֹז, Targ. מִגְדַּל תַּקִּיף *turris fortitudinis e-
rat in medio urbis, & confugerant eò omnes viri
& mulieres, & omnes incolæ urbis Tebez*. Prov.
18. v. 10. מִגְדַּל עֹז *turris fortitudinis est nomen
Domini, in eã curret justus & exaltabitur*. Targ.
מִגְדְּלָא דְעוּשְׁנָא *turris fortitudinis*. ¶ 2. Custo-
dia, *specula*. 2. Reg. 17. v. 9. & 18. v. 18. מִמִּגְדַּל
נוֹצְרִים *à turre custodum usq; ad urbem munitionis*.
Targ. תַּקִּיף *forti*: in qua custodes seu spe-
culatores consistebant. ¶ 3. *Thesaurus*. 1.
Paral. 27. v. 25. *& super thesauros in agro, in ci-
vitatibus & in villis*, וּבַמִּגְדָּלוֹת *& in turribus*. ¶
4. *Torcular*, ad exprimendas uvas. Esa. 5. v.
2. *ædificavit* מִגְדָּל *turrim in medio ejus*. ¶ 5. *Sug-
gestum*, *pulpitum*. Neh. 8. v. 4. *& stabat Ezra,
super* מִגְדַּל־עֵץ *turri lignea, quam ad id fecerant, ut
esset suggestum*. cujusmodi faciunt Judæi in
synagogis hodie. sequitur v. 5. *& aperiebat
Ezra librum coram oculis totius populi, quia* מֵעַל
super omnem populum erat: eminebat. Inde
suggesta in nostris tẽplis & scholis. Ezra
igitur fuit primus qui cœpit concionari
super suggesto seu loco eminentiori, ut
ab omnibus videretur & audiretur: ut &
Salomo super כִּיּוֹר. 2. Paral. 6. v. 13. ante
Ezrã rex septimo quoque anno, primo
die festi tabernaculorũ Legem recitabat
populo in suggestu. Unde & Talm. בימה
של עץ בנויה באמצע וחזן הכנסת עומד עליה: vi-
de in rad. בום.

מגדול

מִגְּדוֹל idem quod מִגְדֹּל. Ezech. 29. v. 10. מִמִּגְדֹּל *à turre Sienes usq; ad terminum Æthiopiæ.*

¶ Est etiam מִגְדֹּל *nomen urbis* in Ægypto. Exod. 14. v. 7. *inter* מִגְדֹּל *Migdol & inter mare.* Num. 33. v. 7. *& castrametati sunt ante* מִגְדֹּל *Migdol.* Jer. 44. v. 1. *habitantes* בְּמִגְדֹּל *in Migdol & in Tachpanches.* Est autem Magdalum, ad quam consederunt Judæi fugientes Chaldæos Hierosolyma, procul à Pelusio 12. m. pass.

Est etiam מִגְדָּל, Syr. מַגְדַּל *nomen urbis* in littore maris Galilææ, in tribu Nephtali: unde Maria μαγδαληνὴ *Magdalena* cognominata fuit.

Rabb. גִּדּוּלֵי קַרְקַע *terræ nascentia.*

הַגְּדוֹלָה *major propositio* in syllogismo.

כֹּחַ הַמְגַדֵּל *pollex*, qui Græcis μέγας. ✠ גוֹדֶל *vis augmentativa*, accrescitiva.

II. גְּדִילִים, Chald. Foem. גְּדִילָן *fila magna* in panno texto residua, indeq; dependentia; fila dependentia ex texturis. גְּדִיל יוֹצֵא מִן הַכָּנָף וּצִיצִית יוֹצֵא מִן הַגְּדִיל וּצִיצִית הִיא כְּצִיצִית הָרֹאשׁ. ¶ Metaphoricè גְּדִילִים sunt *cincinni, funiculi, fimbriæ.* Deut. 22. vers. 12. גְּדִלִים *fila facies tibi super quatuor alis operimenti tui.* Targ. כְּרוּספְּדִין *fimbrias.*

Syr. גְּדַל *filavit, nexuit, involvit, retorsit, intricavit, innodavit.* Joh. 19. v. 12. גְּדַלוּ *complicârunt coronam.*

גְּדִילוּ *nexio, retorsio, implicatio.* ✠ גְּדוּלָא *implicatio*, sicut crines torquentur in cincinnos. ✠ גַּדְלָנָא *textor.* ✠ גְּדוֹלִין *torticrines.*

III. Arab. גדל gadal *reprehensus fuit.* Piel גַּדַּל geddel, & גאדל *reprehendit, arguit, redarguit, disputavit, argumentatus est.* Act. 34. v. 15. *ipse* יֻגַאדֵל *redarguebat Judæos.* Azora. 68. אַלְּתִי תֻגַאדִלֻךְ פִי זוְגִהַא *quæ conquesta tibi fuerit de marito suo.* Alcor. לִיֻגַאדִלוּכֻם *ut disceptent vobiscum.*

גִּדַאל gidel, & מֻגַדַּלָה mugedela *redargutio, contentio, argumentum, disputatio, dialogus:* Plur. מֻגַדַּלַאת mugedelit *disputationes.* גִּדַאל קַלִיל gidel calil *disputatio parva*, disputatiuncula.

מֻגַדִּל mugedil *disputator, argumentator:* Plur. מֻגַדִּלִין mugedilin *disputatores.* ✠ גְּדִיל *lumen.*

גדם duo significata habet. I. Rabbinis גָּדֵם *incisus manus, truncatus, mutilus.*

גּוּדְמָא *ramus*, ab arbore resectus.

Syr. גְּדַם *mutilavit, truncavit, fregit, dissipavit.*

II. Arab. גִּדַאם gedem, cum ד punctato, *lepra.* item *erysipelas, sacer ignis.*

מגדום magdum *leprosus.* ✠ תַּגְדִּים tagdim *leprositas.*

גדן. Chald. גְּדִיוֹנִין *rivi*, fluenta aquarum.

A **גדע** גָּדַע, Chald. גְּדַע *scidit, discidit, abscidit, resecuit.* 1. Sam. 2. v. 31. וְגָדַעְתִּי, Targ. וְאֶקְטַף & *discindam brachium tuum.* Niphal נִגְדַּע *succisus fuit.* Jerem. 48. v. 25. נִגְדְּעָה, Targum אִתְקְטִפַת *succisum est cornu Moab.* Piel גִּדַּע *idem* quod in Cal. Esa. 45. vers. 2. *& vectes ferri* אֲגַדֵּעַ, Targ. אֲקַצֵּץ *succidam.* Pual גֻּדַּע *succisus fuit.*

Nomen. prop. גִּדְעוֹן *Gideon*, quasi succisor, miles.

Arab. גִּדְע *truncus arboris.* Alc. 29. אֵלֵי גִדְע אַלְנַחְלַה *juxta truncum palmæ.* & Plural. גְּדוּע אַלְנַחְל *trunci palmarum.*

B **גדף** duo significata habet. I. Piel גִּדֵּף, Syr. גַּדֵּף, Arab. גַּדַּף gaddaf *blasphemavit, conviciatus est verbis, probris affecit, exprobravit.* Esa. 37. v. 6. *ne timeas ob verba, quæ audivisti, quibus* גִּדְּפוּ, Targ. חַסִּדוּ *blasphemârunt pueri regis me.* Num. 15. v. 30. *Dominum* מְגַדֵּף *blasphemans.* Targ. מַרְגִּז *ad iram provocans.* Syr. Matth. 26. *ecce* גַּדֵּף *blasphemavit.* Luc. 12. v. 10. *qui contra Spiritum Sanctum* נְגַדֵּף *blasphemabit.* Arab. Matth. 27. v. 39. יֻגַדִּפוּן וַיֻחַרְכוּן רוּסַהֻם *blasphemabant & movebant capita sua.*

C Pass. Syr. אֶתְגַּדַּף *probris affectus fuit.* Rom. 2. v. 24. *nomen Dei* מֶתְגַּדַּף *probris afficitur.*

גִּדּוּף, Syr. גּוּדָף, Arab. תגדיף tagdif *blasphemia, convicium, opprobrium:* Plur. גִּדּוּפִים, Foem. גדופות *blasphemiæ, convicia, opprobria.*

Syr. מְגַדְּפָן *blasphemus.* ✠ Chald. גַּדְפָּא *ala*, in גַּפָּף invenies.

II. מגאדף *remi*; Ramban. à גַּדַּף *remigavit, navigavit.* Alc. 2. וּמִן לַם יַגְדִּף צִיאַם תַלַתַה אַיַאם.

D **גדר** duo significata habet. I. גָּדַר *sepivit:* ligno, lapide aut quavis materia vallavit, maceria circumdedit. Job. 19. v. 8. *viam meam* גָּדַר, Targ. חֲטַר *sepivit.* Thren. 3. v. 6. גָּדַר *sepivit circa me ut non possim egredi.* Targ. סְגַר *clausit:* impedivit, remoratus est. 2. Reg. 12. v. 13. וְלַגֹּדְרִים *& sepientibus, & lapicidis.* Targ. וּלְאַרְגוּבְלַיָּא *& cementarijs:* illis, qui extruebant parietes lapideos.

גָּדֵר, Foemin. גְּדֵרָה & גדרת *sepes*, septum horti aut vineæ. Item *paries* non robustus in ædificijs: *maceria* ex lapidibus congestis sine calce aut luto. Plur. גְּדֵרִים, Foemin. גדרות *sepes, maceriæ, septa.* Psalm. 62. v. 4. גָּדֵר *sepes impulsa:* parata ad opprimendum hominem. Esa. 5. v. 5. *disrumpendo* גְּדֵרוֹ *sepem ejus, ut fiat in conculcationem.* Nahum 3. v. 17. *sicut locustæ quæ jacent* בַּגְּדֵרוֹת *in sepibus.* scilicet villarum, ubi vagi, dispersi & inopes commorantur. Targ. לְבָרִיתָא *per agros.* sic, Luc. 14. v. 23. *exi in vias & sepes, & compelle intrare.* ¶ גדרות etiam *villas* significant non habentes murum nisi sepem:

pem: in eaq; significatione & præsens locus potest exponi. Psal. 89. v. 41. *rupisti omnes* גְּדֵרֹתָיו *sepes ejus.* Targ. כְּרַכָּיו *munitiones ejus.*

גדר *idem.* Pl. גְּדֵרִים *septa.* Prov. 24. v. 31. וְגֶדֶר *& septum lapidum ejus dirutum erat.* ¶ Per metonym. autem גְּדֵרוֹת *septa,* accipiuntur pro locis septis, ubi oves cohercentur, *ovilibus, caulis.* Num. 32. v. 16. גִּדְרֹת צֹאן *septa oviū extruemus pro pecore nostro:* stabula, caulas, ovilia. Targ. חַטְרִין *caulas.* ¶ Est & גְּדֵרוֹת *Gaderoth,* nomen urbis. 2. Paral. 28. v. 18. Hinc Gades, duæ Hispaniæ insulæ; & in his oppidum, quod Phœnices condiderunt, & sua lingua Gadir nominârunt. Unde Rufus Avienus in descriptione urbis: *Pœnus quippe locum Gadir vocat undiq; septum.* Est autem in lingua Punica seu Arabica גדאר gadir *septum, paries:* Plural. גדראן gadiran *parietes.*

אגדר agdar *stupefecit, terruit.* Pass. אֻגְדִר *stupefactus est.* in Avic. ✠ מֻגְדִר *stupefactivum.* ✠ גדרי *variolæ.*

Verb. אתגדר atgaddar *recollegit.* Eph. 1. v. 10. ליתגדר *ut recolligeret in Christo omnes.*

II. Rabb. per metaphoram, גָּדַר *definivit,* definitione aliquid descripsit.

Nom. גדר *definitio, descriptio, terminus.* גדר רפואה *definitio medicinæ.* ✠ גדרה dysenteria.

גדש duo significat. I. Inde גְּדִישׁ, Chal. גְּדִישׁ *cumulus & congeries, acervus* frugum demessarum in modum pyramidis, frugū meta: Pl. Chal. גְּדִישִׁין *acervi.* Exod. 22. v. 5. *si egressus fuerit ignis, & invenerit spinas, & absumetur* גָּדִישׁ *acervus in tēpore suo:* sicut aufertur acervus frugum demessarū, & in horreum reponitur, morieris in extrema maturitate. ¶ Deinde per metaphor. *tumulus* seu cumulus terræ, vel *monumentum sepulchro impositum: sepulchrum,* in quo caro mortui est quasi acervus vermibus. Job. 21. v. 32. *& ipse ad sepulchra adducetur, & super* sive *juxta* גָּדִישׁ *tumulum vigilabit:* erit vigil ut stet super sepulchro. Aut simpliciter, *juxta acervum ex agro erit locus ejus.*

Chald. גְּדַשׁ *coacervavit, aggregavit, collegit.* Prov. 6. v. 8. אָגְרָה, Targ. גָּדְשָׁא *congregat in æstate.*

Rabb. גדש *redundavit.* ✠ גדוש *collectio, aggregatio, appositio.* ✠ מִגְדָּשׁ *idem.*

II. Syr. גְּדַשׁ *accidit, evenit, contigit.* Luc. 10. v. 31. וְגִדְשׁ *& accidit ut sacerdos quidam præteriret.* Luc. 24. *colloquebantur inter se de ijs omnibus* דִּגְדַשׁוּ *quæ evenerant.*

גְּדִישָׁא *accidens,* quod fortè evenit.

גדת. Arab. גדת gadath, cum ת punctato, *fovea, sepulchrum, monumentum:* Plur. אַגְדָאת *foveæ, sepulchra.* Marci. 15. vers. 44. פִּי גדת מַכְקוּר פִּי צַחְרָה *in sepulchro exciso in petra.*

גהה duo significata habet. I. גְּהָה, Chald. גְּהָא *levavit morbum, relevavit, sanavit.* Hos. 5. v. 13. *& non* יִגְהֶה *levabit à vobis compressionem.* Targ. יְנִיחַ *quiescere faciet à vobis dolorem.*

Syr. אַגְהָא *declinavit, recessit.*

Nomen. גֵּהָה *relevatio, sanatio, valetudo.* Prov. 17. v. 22. *cor lætum bene disponit* גֵּהָה *valetudinem.* al. *benefacit sicut medicamentum:* ut sit ellipsis כ similit. Targ. גּוּפָא *corpus.*

גה pro זה *iste.* literis ג׳ז juxta alphabetum אטבח permutatis. Ezech. 47. v. 13. גֵּה, Targ. דֵּין *iste est terminus, in quo possidebitis terram.* Quod autem sit Alphabetum אטבח in peregrinis vocabulis quærito.

Deinde per metaphoram, Rabb. גָּהָה *emendavit, seu correxit librum.* quod tamen ad נגה potius pertinet. ✠ גוהא *piscina.*

II. Arab. גהה gîhe *pars:* Plural. גהאת gihît *partes.* Dual. גהתין *duæ partes, duo modi.* מן גהה min gîhe *ex parte:* per. Galat. 1. ולא מן גהה אנסאן *neq; ex parte hominis:* per hominem. מן כל גהה min culi gîhe *ex omni parte:* undiq; מן כל אלגהאת *ex omnibus partibus.* Geogr. אלהוא יחיט באלמא מן כל אלגהאת *aër circūdat aquam ex omnibus partibus.* ✠ גהה *ad, versus.*

גהא. Chald. & Syr. גְּהָא, in præcedente גָּהָה habes.

גהד. Arab. גהד gahad, & אגהד, & אגתהד agtahad *certavit, pugnavit, contendit, studuit, conatus fuit, diligentiam adhibuit.* Luc. 13. v. 24. אִגְהדוא עַלִי אלדהול מן אלבאב אלצ׳יק *certate super introitu portæ angustæ.* Ps. 109. וְגאהדוני *& oppugnârunt me sine causa.* Psalm. 17. אגהדוני *oppugnârunt me.* Philip. 1. vers. 30. ותגתהדון אלגהאד *& certatis certamen.* 1. Tim. 6. v. 12. וגאהד *& certa præclarum certamen fidei.* Hebr. 3. v. 11. פַּלְנגהד *studeamus ergò ingredi in requiem.* Alc. וְגָאהַד פִי סביל אללַה *& pugnaverit in via Dei.* תְגָאהדון *pugnabitis.*

Nomen. גהד gudh, & גְהָאד gehid, & אגתהאד igtihed, & גהארה, & אגתהרא *oppugnatio, certamen, studium, diligentia.* באגתהאד *cum diligentia,* diligenter. Item *cum dolore,* ægrè. באלגהד *idem.* ✠ מְגָאהַד & מְגְתַהִד *certans, studens, diligens.*

גהז. Arab. גהז gahaz *expendit, dotavit, expedivit.* Pass. אתגהז atgahaz *dotatus, ditatus fuit.* יתגהזון *ditabuntur.* מתגהז *dotatus, ditatus.* Cap. Joph. וַלַמָא גַהַזהם בגהאזהם.

גהל. Arab. גהל gahal *obtorpuit, nescivit, insipuit, insanivit, stupidus, stultus, ineptus, simplex, innocens fuit.* 2. Cor. 4. v. 3. פַגהלנא *& stulti sumus Deo.* Precat. יא עַאלמא לא יַגהל *ô sciens, qui non nesciat!*

נָאַהל gahil *insipiens, stultus, stupidus, nescius, iners, ineptus, simplex, innocens*: Plur. A
גהאל guhil *stulti.*

גֶּהַל gêhel, & גְּהָאלָה gehila *insipientia, stultitia, simplicitas, innocentia, torpor.*

מַגהוּל maghul *ignotus, incertus.* ℞ בְּגֶהַל bigêhel *stultè.* ¶ Deinde נָאהל gahil, & נאהל בְּאַלְאִימָאן *stultus in fide*, incredulus, infidelis, paganus, gentilis. ℞ גְּהָאלָה gehila *infidelitas, gentilitas.*

גהם. Arab. גַּהַם gaham *terribilis fuit, terruit.* גָּאהִם gahim *terribilis.* in Geograph. אַלְנִיל אַלְכְּבִיר וְגָאהם *fluvius magnus & terribilis.* B

גהן. Syr. גְּהַן *incurvavit, inclinavit se*: ut congruat cum Chald. גְּחַן, literis ה'ח permutatis. Passiv. אתגהן *incurvatus fuit.* Marci 1 *non sum dignus* דְאֶתְגְּהֵן *ut incurver & solvam*, &c.

גהץ. Rabb. גָּהַץ *tersit, polivit, lævigavit.* כֵּלִים מְגוּהָצִין *arma polita.*

גִּיהוּץ *tersio, lævigatio vestium*, glettten der Kleider: in luctu intermittitur 30. diebus. C

גָּהַץ metaphoricè, *hilaris fuit.*

Arab. גהץ *dimisit.*

גהק. Rabb. גָּהַק *ructavit, eructavit.* ℞ גִּיהוּק *pandiculatio.*

גהר duo significata habet. I. גָּהַר *procubuit toto corpore, totum corpus expandit, inclinavit se, inclinatus fuit.* 1. Reg. 18. v. 42. וַיִּגְהַר, Targ. וגחן *& procubuit ad terram, & posuit faciem suam inter genua.* 2. Reg. 4. v. 34. & 35. וַיִּגְהַר, *& inclinavit se super puero.* Targ. ואלהה *& defatigatus fuit*, vel *defatigavit se super illum.* D
Rabb. גִּיהֵר כפף עצמו est *incurvavit seipsum.*
Arab. אַגְהַר aghar *incubuit, incurvatus fuit.* מגהור maghur *incurvatus.* Alc. וְלָא תְגַהֲרוּא לַהּ בְּאַלְקוֹל *nec ipsum acclamate.*

II. Arab. גהר & גוהר geuhar *existentia, substantia, natura, proprium*: Plural. גואהר geuâhir *substantiæ.* Matth. 1. ומולד אלמסיח עלי הרה אלגהר *nativitas autem Christi juxta hanc existentiam, ita se habet.* Galat. 2. *nos Judæi* מן גוהרנא *à natura nostra.*

גהר gohar *vivarium*, in quo feræ aluntur: Plur. אגהאר aghar *vivaria.* E

גוּהַרַה gâuhara *gemma, margarita*: Plur. גוהר gauhar, & גואהר gauahir *margaritæ.* גוהארה כרימה *gemmæ preciosæ.*

Avic. אַלְגהר algehar *cùm quis non videt interdiu.* ℞ אנגהארה ingihara *crotalum.*

גהיר gahir *fortis.* ℞ גהרא *fortiter, liberè.*

גו. Avic. גו *concavitas*: & Chald. גו *medium*, in גֵּוָה habetur.

גוא duo significata habet. I. inde גַּיְא pro

גַּיְא, & א abjecto, גַּי & גֵּי *vallis.* Deut. 3. v. 29. *& sedimus* בַּגַּיְא *in valle.* Josuæ 8. v. 11. וְהַגַּי *& vallis inter illum, & inter Ai.* Zach. 14. v. 4. גיא *vallis magna valde.* Esa. 22. v. 1. גיא חזיון *vallis visionis.* urbs Hierosolyma in valle sita, locus Prophetiæ: vel, contra quam vaticinati sunt Prophetæ. Esa. 28. v. 1. גֵּי שְׁמָנִים *vallis pinguedinum.* Targum חילא שמינא *vallis pinguissima*: fossæ. Est כִּנֶּרֶת, cujus fructus sunt dulces. Plur. גאות & גֵּאָיוֹת *valles.* Ezech. 7. v. 16. *sicut columbæ* הַגֵּאָיוֹת *vallium.* LXX. μελετῶσαι *meditantes*; quasi esset ab הנה. Jos. 15. v. 8. גֵּי בֶן־הִנֹּם *vallis filij Hinnom.* גיא הִנֹּם, & una dictione, גֵּיהִנֹּם, Chald. גֵּיהִנָּם *vallis Hinnom*: Græcis, elisâ aspiratione, γεέννη & γέεννα, Syr. גֵּהַנָּא *Gihanna*, Arab. גחים gehim, & גהנם gehennem, Alc. 2. גְּהַנַּם *vallis* urbi Hierosolymæ vicina, amœna & Cedronis aquis rigua: cujus dominus fuit olim Hinnom, aut hujus filius. In illa valle erat locus nomine תֹּפֶת *Topheth*, ubi filios & filias offerebant idolo Moloch, sicut Ethnici Saturno, ita ut pater filium suum traduceret per duas pyras, donec combustus moreretur. Ad hanc idololatriam abolendam Josias rex locum istum תֹּפֶת contaminavit, præcipiendo, ut in eum equorum & mulorum aliorumq; animalium cadavera & sordes projicerentur, ne quis amplius comburere ibi liberos suos cuperet. Eratq; ibi ignis perpetuus, quo sordes & ossa cadaverum comburebantur. 2. Reg. 23. v. 10. וְטִמֵּא *& contaminavit Tophet, quod est in valle filij Hinnom, ne quis traduceret filium suum, aut filiam suam per ignem ipsi Moloch.* ¶ Inde per metaphoram, locus supplicij impiorum post mortem, tanquam vilissimus, *Infernus* videlic. vocatur ab Hebræis, גֵּיהִנֹּם *Gehenna*, in Novo Testamento γεέννης; & ad illum ignem perpetuum allusit Servator, Matth. 3. *comburet igni inextinguibili.* & Marci 9. *ite in Gehennam, & in ignem inextinguibilem*: quòd nullus sit futurus suppliciorum finis. Scribitur autem ter sine בן: Jos. 15. v. 18. & 18. v. 16. & Nehem. 11. v. 30. *& castrametati sunt à Bersaba usq; ad* גיא הִנֹּם *vallem Hinnom.* Jac. 3. vers. 6. *& inflammata* ὑπὸ τῆς γεέννης *à gehenna.* Syr. בְּנוּרָא *in igne.* Rabb. *Infernus infixus in terra septem habitationibus*: unde & sequentibus locus damnatorum venit appellationibus: תֹּפֶת *Tophet*, אֲבַדּוֹן *perditio*, צַלְמָוֶת *umbra mortis*, צִיָּה *siccitas*, שְׁאוֹל *infernus*, אֶרֶץ תַּחְתִּיָּה *terra inferior*: de quibus vide suis locis. Contrà, locus beatorum vocatur גַּן עֵדֶן *hortus Eden*, tanquam locus

locus selectissimus: de quo in נגן vide. ❧ A
Arab. נחנמי gehenemi *infernalis*.

II. Arab. גא gi *venit, advenit, supervenit, accessit*. Matth. 4. v. 3. וגא אלמגרב *& accessit tentator*. Gen. 14. גא *venit Chodorlahomer*. 2. Joh. 1. vers. 10. *si quis* גאכם *accedit vos*: venit ad vos. 3. Joh. 1. v. 10. *si* גית *venero, indicabo*. Matth. 5. *tunc* תגי *venies & offeres munus tuum*. Matth. 26. גאאת *accessit fœmina*. Hiphil אגא agi *obtulit, adduxit, produxit*. ❧ מאגי *adducens*.

מגי, Foem. מגיה megia *adventus*.

גוב duo significata habet. I. גוב *locusta, bruchus*: Plur. גובים & גבים *locustæ*. Nahum. 3. v. 17. *& principes tui* כגוב גובי *sicut bruchus bruchorum, residentium in sepibus in die frigoris, sol ortus est & diffugit, & non cognoscitur locus ejus, ubi ipsi*. solent locustæ in frigore cōgregari magna multitudine, & circa urbem sedere in sepibus sive muris urbis, & incalescente super illis sole diffugere. Ponitur autem גובי גוב pro גובים, per apocopen, cum unico pluralis numeri signo. Esa. 33. vers. 4. *sicut collectio* גבים *bruchorum currens in eo*. ❡ Deinde גב, Chald. גוב, Arab. גב gubb, idem quod גבא *fovea*, in qua colligitur aqua, *cisterna*. Plur. גבים, Chald. גובין & גובאין, Arab. אגבאב ~~agbab~~ *cisternæ*. Jerem. 14. vers. 3. *venerunt ad* גבים, Targ. פציריא *cisternas, non invenerunt aquam*. 2. Reg. 3. v. 16. *facite vallem istam* גבים גבים *fossas fossas*: fossas cisternis similes. 1. Reg. 6. v. 9. *& obduxit domum* גבים *fossas*: fenestras instar fossarum incisas: aut asseres abietinos: ut accipiatur, pro גבים *latera, costæ*. Esa. 10. v. 30. *habitatores* הגבים *fossarum*: vallium.

Alc. גיב *sinus*. פאדכ֗ל ידך פי גיבך *& infer manum tuam in sinum tuum*.

II. Arab. גאב & גיב gib, & גאוב geuib *rescripsit, retulit, retribuit, respondit*. Item *absens fuit*. אגאב & אגיב agib, & אסתגיב astagib, in malum; *responsavit, oblocutus fuit, contra aliquem murmuravit*. Psalm. 91. ואגיבה *& respondit ei*. Col. 4. v. 6. *ut* תגיבוא *respondeatis singulis*. 1. Pet. 5. v. 5. יגאובוא *respondebunt*: reddent rationem. Act. 6. v. 9. ואגאב *& respondit Simon*. Psalm. 20. אסתגב לנא *responde nobis*; exaudi nos. Psal. 119. in Gimel: אסתגב *retribue servo tuo*. Act. 34. v. 7. אגאבוה *responderunt ei, dicentes*. Matth. 6. v. 8. *quod in multiloquio* יסתגאב להם *respondeatur ipsis*: exaudiantur. Psalm. 34. אלאברּאר דעוא פאסתגאב להם אלרב *justi clamaverunt & respondit eis Dominus*. Alc. יסתגיב *respondebit*. לא יסתגיב לה *non respondebit ei*. תסתגיבון *respondebitis*. אגאבהם *respondit eis*. Johan. 2.

אגאבהם *respondit eis Iohannes*. Ps. 55. אגאבני *exaudivit me*. Precat. יא מגיב אלדעואת *ô exaudiens preces*. ❡ Act. 43. v. 3. *ut* יגיבה *adducat eum ad nos*. Act. 20. v. 7. גאבה *duxit eum secum*. ❡ Actor. 4. v. 8. יגב *fas est ut dicamus*. Matth. 3. v. 15. יגב לנא אן נכמל כל אלבר *convenit nobis ut impleamus omnem justitiam*: decet nos. Galat. 5. אגב עליה *debitor est totius Legis*.

Nomen. גואב geuib, & גואבא geviba, & מגאבה *responsum, relatio*: Pl. מגאבאת *responsa*. ❧ גיב gaib *responsator, oblocutor*. ❧ מגיב mugib *relator, respondens*.

B Deinde גיב gib *absens fuit*.

גאיב gâib *absens*. ❧ גיבה gaiba *absentia, ingressus, accessus, ambulatio*: Plural. גיבאת gaibat *accessiones*. ❧ גיב gib *chirotheca*. ❧ גואב foȝe.

Avic. אגאבה *respondentia, aptitudo, convenientia*.

גוג. מגוג *Magog*, filius Japhet. Gen. 10. v. 2. *& filij Japhet Gomer*, ומגוג *& Magog*, &c. Unde ortæ sunt duæ gentes, Gog & Magog; & ab his Scythæ, qui & Magogi dicũtur. Marcus Paulus Venetus lib. 1. cap. 64. *in Tartaria sunt regiones Gog & Magog, quas illi nominãt Iug & Mungug*. lege Gug. Sunt a. Gog & Magog fratres Javan, ex filijs Japhet. C

גוד duo significata habet. I. גוד idem quod גדד *collectus, consociatus fuit, concurrit*. Gen. 49. v. 19. גד גדוד יגודנו *Gad exercitus concurret* (contra) *eum, & ipse* יגד *concurret* (in) *fine*. Veniet contra eum exercitus, sed ille vincet tandem.

D גיד *nervus & musculus*: Plur. גידים, Chald. גידין *nervi*. Gen. 32. v. 32. *ideo non comedunt filij Israel* גיד הנשה, Targ. גידא דנשיא *nervum obliviosum, qui est super concavitate fœmoris*. Nervum, qui locomotus, ejusq; oblitus fuit. Est primus è quatuor nervis in fœmur progredientibus, qui in externam fœmoris cutem per ramos disseminatus absumitur in musculis illis, qui exterius fœmoris latus occupant. Quem quia deprehendere difficile est, Judæi totam illam carnem musculosam nõ comedunt. E Ezech. 37. v. 8. *vidi, & ecce super illis* גידים *nervi*. quia sunt initium formationis fœtus. Rambam: גידין נופל על העורקים והעצבים מיתרין והקשורין נופל על הגידים הדופקים ועל שאין דופקים ועל הקרומים: Rabb. גיד הנשה *Ischias, dolor ischiaticus, Sciatica*: Et Arabibus ערק אלנסא irq alnisa *nervus oblitus*; & quæ in illo contingit, *Ischias*, coxendicus morbus.

❡ Rabb. גיד *penis*, sicut Juvenali *nervus*.

Syr. גיד *nervos incidit, enervavit*.

Item, Chal. גיד *absynthium*. Amos 5. v. 7.

qui

A *qui vertunt* לְלַעֲנָה, Targ. לְגִידָא *in absynthium judicium.*

Chald. גּוּר *septum.* גִּירָא *ramus.* גּוּרָא *cohors, cœtus.* Item *uter ex corio.*

II. Arab. גוּד gud *bonitas, dulcedo.* גַּיִּד gâid *bonus, suavis, dulcis, mundus:* PLural. גִּיאַד gied, & גִּידָה *boni.* גִּיד *bonum.* בְּגוּד bigud *in bonitate, bene.*

1. Cor. 21. v. 13. תגארוא *boni sitis*, viros præbete vos.

גוה Inde גֵּוָה, Chaldaic. גֵּוָה & גֵּוָא est idem quod גַּאֲוָה, *eminentia, excellentia, elatio, superbia*; literis ו׳ א permutatis. Jerem. 13. vers.

B 17. *flebit anima mea propter* גֵּוָה *superbiam.* Job. 22. v. 29. *quia humiliati sunt, & dixit* גֵּוָה *superbiam.* Job. 33. וְגֵוָה, Targ. וּגְיוּתְנוּתָא *& superbiam à viro abscondam:* demam. Inde Chald. גֵּיוְתָן *superbus.* גֵּיוְתָנוּת *superbia.* de quo & in נאה.

גֵּו, Fœm. גֵּוָה & גְּוִיָּה *dorsum* in animantibus eminens, *tergum:* per synecdochen, *corpus* vivum, aut mortuum sive cadaver. PLur. גְּוִיּוֹת *corpora.* Esa. 50. vers. 6. גֵּוִי *dorsum meum dedi* (præbui) *percutientibus.* Esa.

C 38. vers. 17. *quia projecisti post* גֵּוְךָ *tergum tuum omnia peccata mea.* Targ. אַרְחֵקְתָּא מִן קֳדָמָךְ *removisti ex conspectu tuo:* instar hominis projicientis post tergum aliquid, ne id videat, aut ejus recordetur. Nehem. 6. v. 26. *& projecerunt Legem tuam post* גַּוָּם *tergum ipsorum.* dages est pro quiete. Proverbior. 10. vers. 13. *& virga* לְגֵו *super dorsum deficientis corde:* castigatio. Job. 20. vers. 25. *extraxit* (extracta fuit) *& exivit* מִגֵּוָה *ex*

D *corpore.* Targ. מְתִיקָה *ex theca:* ex pharetra, quæ est velut corpus sagittæ. Nahum. 3. vers. 3. *non finis* לַגְּוִיָּה *cadaveris.* LXX. τοῖς ἔθνεσι αὐτῆς *gentibus ejus:* q. גּוֹי. 1. Reg. 14. vers. 9. *& me projecisti post* גֵּוֶךָ *tergum tuum:* neglectio significatur. Targum פּוּלְחָנִי אַרְחֵקְתָּא מִקֳּבֵל עֵינָךְ *cultum meum removisti ex oculis tuis.* Esa. 51. vers. 3. *& posuisti ut terram* גֵּוֵךְ *corpus tuum:* victoriæ perpessio significatur: servitus. LXX. τὰ μέσα σου *media tua:*

E sicut גו Chald. Jud. 14. v. 8. *& ecce examen apum* בִּגְוִיַּת הָאַרְיֵה *in corpore leonis.* Targum בְּפִגְרָא *in cadavere.* 1. Sam. 31. v. 12. *& accipiebant* גְּוִיַּת שָׁאוּל וְאֵת גְּוִיֹּת בָּנָיו: pro quo habetur, 1. Par. 10. v. 12. גופת שאול ואת גופות בְּנָיו *corpus Saulis, & corpora filiorum ejus.* Psal. 110. v. 6. *Judicabit in gentibus, implebit* גְּוִיּוֹת *cadaveribus.* ¶ Rabb. גְּוִיָּה *membrum virile.* רֹאשׁ הַגְּוִיָּה *caput virgæ*, glans. ¶ Deinde per metaphoram, גֵּו, Chald. גּוֹא, גּוֹ, & גַּו, & גּוּ *medium, interius:* sicut dorsum est animalis medium. Job. 30. v. 5. מִן גֵּו *ex medio expellentur:* ex medio urbis ejicientur. Chald.

Exod. 14. v. 24. אֶל תּוֹךְ, Targ. לְגוֹ *in medium maris.* Gen. 18. v. 26. בְּתוֹךְ, Targ. בְּגוֹ *in medio urbis.* Levit. 11. v. 33. *ex illis* אֶל תּוֹכוֹ, Targ. לְגַוֵּהּ *in medium ejus.* ¶ Chald. מִגּוֹ & מִגַּוָּא *ex medio, intra, intus.* לְגוֹ & לְגוֹא, & מִלְּגוֹ *intrà, intus.* ¶ Rabb. גַּוָּם *medium ipsorum.* בֶּן גּוֹ *filius medij*, & גַּוָּא *intestina, viscera.*

גַּוָּאָה & גַּוַּי *interior:* metaleptice, *eunuchus, cubicularius*, qui est regi intimus, & in ejus cubiculo: PLur. גַּוָּאִין *eunuchi.* Quibusdam tamen videtur legendum esse גּוּזִי *evulsus.*

Syr. דְּגַוָּא *quod est in medio*, vulgare, commune.

גז tria significat. I. גּוּז & גַּז *evulsit, extraxit, abscidit, totondit:* ut cum גזז congruat. Job. 1. v. 20. וַיָּגָז *& evulsit caput suum:* capillum capitis sui. Targ. וּסְפַר *& totondit.* LXX. καὶ ἐκείρατο τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ *& totondit comam capitis sui.* capillum autem vellere mœrorem atq; indignationem indicat. Esdræ 9. v. 3. *Evulsi pilos capitis & barbæ, & sedi cogitabundus & mœstus.* sic, Odyss. 2. *Sedentes autem illi gemebant, & vellebat comas.* Æneid. 9. *& fœmineo ululatu, scissa comam, muros*, &c. *Prima petit*, mater Euryali. Apuleus 5. metamorph. *comam trahentes, & per-inde ut merebantur, ora lacerantes, simulatos redintegrant fletus.* Ps. 71. v. 6. *ex visceribus matris meæ, tu es* גּוֹזִי, Targ. מַפִּקִי *eductor meus.*

II. Hebr. Chald. & Syr. גּוּז, Arab. גאז giz, & גוז guz, & אגתאז agtaz *transijt, trajecit, penetravit:* active, *transtulit, traduxit, transfixit.* Ps. 90. v. 10. *quia* גָּז *transijt celeriter, & avolamus.* Targ. עֲדוֹ *transierunt.* Num. 11. vers. 31. וַיָּגָז *& transtulit coturnices.* Targ. וְאַפְרַח *& volare fecit.* Chald. Esa. 33. v. 21. יַעַבְרֶנּוּ, Targ. תְּגוּזִנֵּהּ *transibit eum.* Syr. Luc. 12. v. 33. *Thesauros, qui non* גָּיְזָא *transeunt in cœlis:* deficiunt. ¶ Arab. אנתאז per metaphoram, *transgressus fuit, præterijt.* אגאז agiz *traduxit.* גואז gevez *idem.* נָאוֹז *transvectus fuit.* Matth. 9. ולמא ינתאז ישוע מן הנאך *& postquam transijt Jesus inde.* Marci 14. vers. 36. אגו עני הדה אל כאס *transfer à me istum calicem.* Matth. 5. v. 18. אלמא ואלארץ ינוזאן ולא יגוז מן אלנאמוס ואלאנביא איה ואחדה חתי חתם *cœlum & terra transibunt, sed non transibit de Lege & prophetis signum unum, donec impleantur.* Psal. 88. וגאז *& transijt super me ira tua.* Psal. 106. אַגָּאזְהֻם *traduxit eos.* 1. Joh. 3. v. 14. תנאוזנא *translati sumus ex morte in vitam.* Luc. 11. ויגתאז *& pertransijt per loca.* נָאז *transfixit.* Item absolute, & quidem in alia significatione, transvectus fuit.

NOM. Arab. מַגָאז megis *transitus, porticus,*

cus, ambulacrum subdiale, Xystum. מנווה meguza *processio.* נָאִיו *ambulans.* מְנַתְאוִין *prætereuntes.* נואו *porta.* מְנַנַאוֻ *trajectus, traductus, transversus.*

III. Arab. גוז *licuit, concessum fuit.* Iohan. 8. ליס יגוז לנא אן נקתל אחרא *non licet nobis ut interficiamus quenquam.* Matth. 22. v. 17. אי גוז לנא אן נעטי אלגַזִיָה לקיסר *an licet nobis ut demus censum Cæsari?* Piel גאוז geuez *concessit, ordinavit ad sacra,* canonisavit.

Nom. גאיז geîs *licitus.* מְגַוַאז mugeves *ordinatus*, clericus. גְוַאז *examen.*

גַוְזַה geuze *nux*, arbor & fructus, *glans*: Plural. גוז geuz *nuces*, supra in אגו vide. גוז אטיב geuz atib *nux odorata*, myristica. גַוְז בְוַא geuz bua *nux muschata.* גוז מאתל geuz metel *nux metel.* גוזה אַלְהַנְד geuzi alhend *nux indica.* גוז אלקי geuz alkei *nux vomica.* גוז רומי geuz rumi *nux Romana.* גוז אלסרף *nux cupressi.* ¶ Deinde גַוְזַה geuze *tonsillæ*: à figura glandis, glandulæ.

גוח. גוֹחַ, Chald. גָח *exivit, erupit* cum impetu, *fluxit, effluxit,* vel *effusus fuit.* Ezech. 32. vers. 2. *& tu sicut cete in maribus,* וַתָּגַח *& exivisti in fluminibus tuis.* L x x. καὶ ἐκεράτιζες, Hieron. *& ventilabas cornu.* acceperunt וַתָּגַח, à נָגַח *cornu feryt.* [redacted] Mich. 4. vers. 10. *dole* וָגֹחִי *& emitte, filia Zion, sicut parturiens*: emitte spiritum, ingemisce, suspira; quia gemitus est exiens spiritus. Psalm. 22. vers. 10. *quia tu* גֹחִי, Targum דְאַפְּקְתַנִי *qui eduxisti me ex ventre matris meæ*; activè. Hiphil הֵגִיחַ, Chald. אֲגִיחַ *eduxit, emisit, extrusit, extraxit.* Job. 40. vers. 18. *quia* יָגִיחַ, Targum נְגַד *extrahet Jordanem ad os suum.* Et absolutè, Job. 38. v. 8. בְּגִיחוֹ *cum erumpet ex matrice*; egredietur. Jud. 20. v. 33. מֵגִיחַ *erumpens ex loco suo*: prospiciens. Chald. Dan. 7. vers. 2. *quatuor venti* מְגִיחָן *erumpentes in mare.*

Nomen. גִּיחוֹן *Gihon*, nomen fluvij ex Paradyso egredientis. Genes. 2. vers. 13. *& nomen secundi fluvij* גִּיחוֹן *Gihon, is circuit totam terram Aethiopiæ.* L x x. γεὼν *Geon.* Est autem Nilus, qui ex Lunæ monte sub Æquatore sito, ex decem fontibus oritur, & ex Æthiopia delapsus, mediam Ægyptum secat, & septem ostijs grandibus in mare Mediterraneum effunditur: ita appellatus, quod semel quotannis exuberet, extra ripas erumpat, & totam terram Ægypti operiat ac riget; mense videlicet Julio, cùm tempore solstitij nives in monte Lunæ liquescunt, & in Æthiopia vehementer pluit, atq; ita summopere augetur. Unde Ecclesiasticus cap. 24. *ut* γηὼν *in die vindemiæ.* ¶ Dicitur etiam גִּיחוֹן *fluvius Jerosolymæ vicinus*, sed parvus, qui hortos transcurrebat & rigabat, Nili instar, quique in torrentem Kedron defluebat, atque alio nomine שִׁילוֹחַ *Siloe* appellabatur. 1. Reg. 1. vers. 33. *& deducite eum* אֶל גִּחוֹן *ad Gihon.* Targum לְשִׁילוֹחָא *ad Siloah.* Aut גִּחוֹן est *fons*, ex quo erumpit rivus שִׁילוֹחַ *Siloë.* 2. Paral. 32. vers. 30. *& ille Ezechias obturavit exitum aquarum* גִּיחוֹן *Gihon superiorem infra planiciem ad urbem David.* Inde Talmud. *Tria fecit Ezechias*: סתם את מוצא מי גיחון: קצץ דלתות ההיכל ושגרם למלך אשור: עבר ניסן בניסן:

גִּיחַ *eruptio, prospectus*: vel *est nomen loci.* 2. Sam. 2. vers. 24. *& venerunt ad Gibeathamma, quæ est juxta faciem* גִּיחַ *eruptionis* (prospectus) *versus desertum Gibeon.* Ista Gibeah erat ad prospectum viæ.

Arab. גיחה gâyha *calamitas*: Plur. גיחאת gaihat *calamitates.*

גוט. Arab. גַיַט gajat *fistulator, utricularius, ascaules*: Plur. גיטין gajatin *utricularij.*

גיטה gayta *fistula utricularis*: Plur. גיטאת gaytat *fistulæ.*

גוי גּוֹי *gens, natio, populus.* multitudo hominum. Plural. גּוֹיִם, pro גּוֹיִים *gentes.* Esa. 9. vers. 2. *multiplicasti* הַגּוֹי *istam gentem.* Targum עַמָּא דְבֵית יִשְׂרָאֵל *populum domus Israelis.* Genes. 17. vers. 20. *& dabo eum* לְגוֹי, Targum לְעַם *in populum magnum.* Ibidem vers. 4. *& eris in patrem multitudinis* גּוֹיִם, Targum עַמְמִין *populorum.* Ibidem v. 16. *& erit* לְגוֹיִם *in gentes.* Targum לִכְנִשְׁן *in congregationes.* Jos. 3. vers. 17, & 4. v. 1. *donec consummasset totus* גּוֹי, Targ. עַמָּא *populus transire Jordanem.* Ibidem vers. 10. *donec vindicaretur* גּוֹי *gens* (ab) *hostibus suis.* Targum עַמָּא יִשְׂרָאֵל *populus Israel.* Ezech. 2. v. 2. *Mitto ego te ad filios Israel, ad* גּוֹיִם *gentes rebelles.* gentes vocat gentem unam, quod divisa esset, aut in tribus & familias, aut in diversa opera aut studia. Ex locis citatis apparet, hoc vocabulo (גּוֹי *gens*) etiam Judæos comprehendi. Sed cum Judæis opponitur, denotat populum extra Judaismum, & diversæ à Mosaica religionis, non circumcisum. Psal. 115. vers. 2. *quare dicent* הַגּוֹיִם *gentes, ubi, quæsò, Deus ipsorum?* Psalm. 126. vers. 2. *tunc dicent* בַגּוֹיִם *inter gentes, magnificè egit Dominus cum illis.* Zophon. 2. v. 9. *residuum* עַמִּי *populus meus diripient, & reliquum* גּוֹי *gens mea possidebunt.* pro גּוֹיִי, ut jod affixum post

post hircec omittatur. In Novo quoque Testamento ἔθνος, quo hebraicum nomen גוי redditur, *gens*, aut *gentilis* vocatur *populus*, quicunque extra Judaismum, aut ex semine Abrahæ non est ortus: & גוים τὰ ἔθνη *gentes*, cæteri populi in Dei fœdere non comprehensi, qui tempore Apostolorum dicti sunt ἕλληνες *Græci*, quod inter gentes Græci essent præcipui, & maxima pars Orientis græcè loqueretur. Rom. 1. *Judæo primùm, simul & Græco.* Ibidem, *Græcis simul & barbaris.* Et hodie Iudæi גוי *gentilem* vocant, qui est de alia quàm Israelitica gente, Christianum quemlibet. Fœmin. גויה *gentilis, pagana.*

גוית *gentilitas, paganismus.* ✠ Verb. בגויתן *cùm gentilizarent*, gentes essent, vel in gentilitate ipsorum. ¶ Deinde per metaphoram, גוי etiam de brutis dicitur. Joel. 1. *quia* גוי *gens ascendit super terram meam:* magna locustarum multitudo. Zophon. 2. vers. 14. *omnis bestia* גוי *gentis.* Targum ברא *agri:* agrestis, externa, fera. Sic Virg. 4. Georg. de apibus:
Magnanimosq; duces, totiusq; ex ordine gentis
Mores, & studia, & populos, & prælia dicam.

גול quatuor significata habet. I. גול vel גיל, literis ו י permutatis, *exultavit*, gestijt in gaudio & lætitia, animi lætitiam gestu corporis expressit, exilivit gaudio, lætatus fuit: cùm quis subita fælicitate exhilaratus, nimio corporis motu præter consuetudinem, exultat. Proverbior. 23. vers. 24. גול יגול *exultando exultabit pater justi.* ubi tamen legendum esse גיל יגיל in margine notatur. Usitatius est enim in Hiphil הגיל *exultavit.* Joel. 2. vers. 21. גילי, Targum בושי *gaude & lætare:* jubila. Habac. 3. vers. 17. *lætabor* אגילה, Targum ארון *exultabo:* gaudebo. Psalm. 13. vers. 6. יגל, Targ. ירנן *jubilabit* (exultabit) *cor meum.* Psalm. 35. vers. 8. *& anima mea* תגיל *exultabit.* Targum תחדי *gaudebit.* Psalm. 2. vers. 11. וגילו *& exultate cum tremore.* ¶ Per metaphoram dicitur etiam de rebus inanimatis. Psalm. 51. v. 10. תגלנה *exultabunt ossa, quæ contrivisti.* Esa. 35. v. 1. ותגל *& exultabit campus.*

Nom. גיל, Fœm. גילה *exultatio, gaudium.* Hos. 9. v. 1. *ne læteris Israel* אל־גיל *ad exultationem.* Psal. 43. v. 4. *gaudium* גילי, Targum ביותי *lætitiæ meæ.* LXX. *qui lætificat* τὴν νεότητά μου *juventutem meam.* acceperunt significatione secunda. Esa. 35. v. 2. ותגל אף גילת *& exultabit etiam exultatione.* pro גילה, constructum pro absoluto.

A II. Deinde גיל, Arab. גיל gil, & גילא *ætas, ævum, ingenium, generatio, seculum*; spacium centum annorum: Plural. Arab. אגיאל agiel *generationes, secula.* Daniel 1. *ex pueris qui sunt* כגילכם *juxta ætatem vestram:* coævi, pares. Psalm. 112. גיל אלאברואר יבארך *generatio justorum benedicetur.* Psalm. 79. מן גיל אלי גיל *à generatione in generationem annunciabimus laudem tuam.* Genes. 6. Noë סלים כאן פי גילה *integer erat in generatione sua.* Matth. 1. *iste sunt* אגיאל *generationes*, &c.

III. Arab. גול, & גאל, & גואל gevel, & אגואל eguel *circuivit, peragravit, terram oberravit, peregrinatus fuit.* Matth. 23. תגולון *circuitis mare & aridam:* peragratis. Actor.
B 12. vers. 2. יגולון *peragrabant & prædicabant Evangelium.* Hebr. 11. vers. 37. *alij* גאלוא *oberrârunt.*

מגואל mugevil *perambulator* mundi, peregrinator.

IV. Rabb. גויל *lapis rudis*, non cæsus, & ob molem volutandus.

Chald. גול *pannus*, qui in stamine circumvolvitur. Esa. 38. v. 12. *abscidisti* כאורג *ut textor vitam meam.* Targ. כגול גרדאין *sicut*
C *pannum textorum.*

גויל item *pallium*, & *membrana* qua aliquid involvitur. omnia congruunt cum גלל *volvit.*

גום. Rabb. גום, & גם, & גמם *succidit, incidit, putavit.* ¶ Piel גמגם *sibilavit.* ✠ מגמגם *blæsus, balbus, mutus*, qui habet incisam linguam. ✠ גמגום *balbuties.*

נמגימא *spiritus immundus*, quos obsederit, reddens mutos.
D אתגמגם *disceptavit, institit, versatus est.*

גון. Chald. גון *color:* Plur. גונין, Rabb. גונים *colores.* Esth. 1. v. 6. חור, Targ. גון חור *color albus.* ¶ Deinde per metaphoram, גון color alicujus rei, *similitudo, modus.* Psal. 58. v. 5. כדמות, Targ. כגון *juxta similitudinem veneni serpentis.* Ruth. 4. v. 6. כהאי גונא *juxta illum modum non possum redimere.*

Rabbin. כגון, Chald. כגון *juxta modum,*
E *quemadmodum, sicut.*

בגין *propter.* בגין כך *propterea.* ¶ Per synecdochen, *res ipsa, negocium, occupatio:* Eccl. 1. v. 13. ענין, Targ. גון *res mala.*

Syr. גונא *quod in medio est*, commune, universale. ✠ גונאית *universaliter.*

Arab. Matth. 26. לא יגון לנא *non licet nobis;* non convenit.

גוס. Syr. גוס. Passiv. אתגוס *fugit, confugit, recepit se.* Actor. 14. vers. 6. אתגוסו *confugerunt in urbes.* Hebr. 6. v. 18. דאתגוסן *qui confugimus ad eum.*

בֵּית נוּסָא *domus refugij*, aſylon. A

Deinde, Chald. & Syr. גַּיָס, Arab. גיוש gyuſch *exercitus, miles, turma, latro.*

Arab. גיאש geiſch *bellū.* ⁊ גואש geueſch *munivit.* ⁊ אלגיוש *miles in cœlo*, Orion.

Rabb. גַּיָסוֹת *exercitus, turma.*

Rabb. & Syr. גִּיס *maritus ſororis*, vel *frater uxoris.* גִּיסִים *mariti duarum ſororum.* ¶ גִּיסָה *uxor fratris*, vel *ſoror uxoris.* ⁊ מְגִיסָא *ſcutella.*

גוע duo ſignificata habet. I. גָּוַע *expiravit, animam efflavit, obijt*, leniter mortuus fuit, ſine morbo & dolore diuturniore: B
quando quis facilè moritur, ita ut non diu decumbat. ſignificat exitum ſpiritus ex corpore uno momento abſque mora & afflictione. Joſ. 22. verſ. 20. *& ipſe vir unus, non* גָּוַע *expiravit in iniquitate ſua.* ſcilicet לְבַדּוֹ *ſolus.* Targ. *non* מִית *mortuus fuit in peccato ſuo.* Job. 13. verſ. 19. *tacebo* וְאֶגְוָע *& expirabo.* Targ. וְאֶתְנְגַר *& deficiam.* Geneſ. 7. verſ. 21. וַיִּגְוַע, Targ. וּמִית *& mortua eſt omnis caro.* Pſalm. 88. verſ. 16. וְגוֹעַ *& expirans ab adoleſcentia*: moribundus. C
L x x. καὶ ἐν κόποις *& in laboribus.* acceperunt pro יָגַע *laboravit.* ⁊ Rabb. גְּוִיעָה *expiratio, evaneſcentia.*

II. Arabic. גוע vel גאע *eſurijt, jejunavit.* Pſalm. 37. *ſi* גְעַת *eſuriero.* Pſalm. 107. גאאעוא *eſuriverant.* Pſalm. 59. יְגוּעוּן *eſurient ut canes.* Matth. 25. verſ. 24. לְאַנִי גְעַת *quia ego eſurivi, & cibaſtis me.* Paſſ. אַתְגוּע *fame laboravit.*

גאע & גאוע gava *eſuriens, jejunus.* ⁊ גוּעָא goi *fames, inedia.* מַאת בגוע meit bigo *mortuus fame.* ⁊ מְגַאוַּע *famelicus.* D

גוף duo ſignificata habet. I. גּוּף & גָּף. Hiphil הֵגִיף, Chald. אֲגִיף *clauſit, occluſit, obſeravit, obſtruxit.* Nehem. 7. verſ. 3. יָגִיפוּ *claudent oſtia.* Chald. 2. Reg. 4. v. 21. וַתִּסְגֹּר, Targ. וַאֲגִיפַת *& claudebat pro ipſo, & exibat.* ibid. v. 33. וַיִּסְגֹּר, Targ. וַאֲגִיף *& claudebat oſtium.* Malach. 1. v. 10. וְיִסְגֹּר, Targ. וִיגוּף *& claudet januam.*

Nom. גּוּפָה, Chaldaic. גּוּפָא, Arab. גוף E
gûf *corpus*: undiq; clauſum. Plur. גופות *corpora.* 1. Paral. 10. verſ. 12. *& tulerunt* גּוּפַת שָׁאוּל *corpus Saulis*, וְגוּפוֹת בָּנָיו *& corpora filiorum ejus.* ¶ Rabb. per ſynecdochen גוף *totus homo*, ſeu *perſona*: Plural. גּוּפִים, Chald. גּוּפִין *corpora, homines, perſona.* ita Græcis σῶμα *perſona*: & σωματικῶς *perſonaliter.* 1. Corinth. 6. τὸ σῶμα *corpus non ſtupro.* &, Coloſſ. 2. *in quo habitat omnis plenitudo divinitatis* σωματικῶς *perſonaliter.* Tob. 10. v. 10. *dimidium bonorum*, σώματα *perſonas, & jumenta, & argentum.*

A Rabb. גּוּפָנִי *corporeus, corporalis*: Plural. גּוּפָנִים *corporales.* דָּבָר גוּפָנִי וְדָבָר שִׂכְלִי *res corporalis & res intellectualis.*

Chald. מְגוּפָא *operculum, tegumentum.*

Arab. פי גוף *in corpore*, intrà. ¶ Deinde Arab. גוף geuf *venter, ventriculus, ſtomachus.* גוף אלעלי *venter ſuperior.*

גוף guf, & תגויף tagvif *cavitas, concavitas*: Plur. תגאויף tegavif *cavitates, foramina.* ⁊ גוף & מגוף *concavus.* מְגוּפַה *concavi.* ⁊ אגוף *vena cava.*

גופי geufi *ventus ſeptentrionalis.*

גיפה gîfa *caro morticina*: Plur. גיאף gief
B *carnes morticinæ.*

II. Chald. גוף & גף *corporavit, corpora miſcuit*, corpus vulgavit ſive proſtituit, *mœchatus, adulteratus fuit.* non dicitur, niſi de conjugatis. Exod. 20. verſ. 14. *non* תִּנְאָף, Targ. תְּגוּף *mœchaberis.*

Nom. נַיָּף *adulter.* Foem. נַיָּפָא *adultera.*

גוץ. Chald. גוּץ, Foem. גוּצָא *brevis.* Job. 13. v. 27. קְצַר יָמִים, Targ. גוּץ יְמִין *brevis dierum.*

גוק. Arab. גוקא *legiones.*

C **גור** quatuor ſignificata habet. I. גּוּר & גָּר, *peregrinatus fuit* àlibi, quàm ubi quis natus fuerit, *modicùm habitavit*, vel etiam ſimpliciter, *habitavit*, verſatus, commoratus fuit. Construitur cum ב *in*, עִם, אֵת *cum*, & שָׁם *ibi*: ut ex ſequentibus exemplis videre. Eſa. 11. וְגָר, Targ. וְיֵדוּר *& habitabit agnus cum lupo.* Deut. 26. verſ. 5. וַיָּגָר שָׁם, Targ. וְדָר *& habitavit ibi.* Pſal. 5. v. 5. יְגֻרְךָ, Targ. אִתּוֹתַב עִמָּךְ *habitabit tecum malus.* Pſal.
D 15. v. 1. *Domine, quis* יָגוּר *habitabit in tabernaculo tuo?* Targ. יְחֱמֵי לְמֵדָר *dignus erit ut habitet.* Gen. 21. verſ. 23. *terram in qua* גַּרְתָּה, Targ. אִתּוֹתַבְתָּא *habitaſti.* Gen. 32. verſ. 4. עִם לָבָן גַּרְתִּי *cum Laban habitavi*: peregrinatus ſum. Targ. דָּרֵית *habitavi.* & per ellipſin præpoſitionis; Pſalm. 120. verſ. 5. *væ mihi quia* גַּרְתִּי מֶשֶׁךְ *habitavi* (cum) *Meſech.* Targum אִתּוֹתְבֵית עִם אוּנַאי *habitavi cum Onai.* quædam tamen Exemplaria habent,
E עִם אוּסָאֵי *cum Aſiaticis.* L x x. ἡ παροικία μου ἐμακρύνθη *incolatus meus prolongatus eſt.* legerunt גַּרוּתִי מָשַׁךְ, abſentibus punctis. Hithp. הִתְגוֹרֵר *habitavit.* 1. Reg. 17. v. 20. *apud quam ego* מִתְגוֹרֵר, Targ. דָּר *habito.*

Nom. גֵּר *habitator*: Foem. גָּרָה *habitatrix.* גֵּר, Chald. גִּיוֹר, Syr. גִּיוֹר, Græc. γηώρας *hoſpes, advena, peregrinus*, qui alibi, quam ubi natus eſt, habitat; incola, accola, vicinus: Plur. גֵּרִים, Chald. גִּיוֹרִין *peregrini*, Græcè γείωρες, & γειῶραι *advenæ, proſelyti.* Gen. 15. v. 13. גֵּר *peregrinum erit ſemen tuum in terra, quæ non eſt ipſorum.* Targ. דַּיָּרִין *incolæ erunt*

erunt filij tui. Exod. 2. v. 22, & 18. v. 3. גר, A
Targ. דיר *peregrinus fui in terra aliena.* Exod.
23. v. 9. וגר, Targ. וגיורא *& peregrinum non*
deprædabimini, nec affligetis, quia גרים, Targ.
דירין *peregrini fuistis in terra Aegypti.* 2. Sam.
1. verſ. 12. *filius viri* גר *peregrini Amalecitæ*
ſum: cujus pater venit ex terra Amalec,
& habitavit in terra Iſrael. Jerem. 14.
verſ. 5. *quare eris* כגר *quaſi peregrinus in ter-*
ra? Ezechielis 14. verſ. 6. *quilibet ex domo*
Iſrael, ומהגר *& ex proſelyto, qui* יגור *habitabit*
in Iſrael. ¶ Rabbin. גר, Græce γειώρ & γηιώ-
ρας, qui habitat in terra Iſrael, & in ſe
recepit, quòd nolit colere idola: *proſe-* B
lytus, qui ex gentibus in populum Iſrae-
liticum recipiebatur, vel acceſſerat. po-
pulus enim Iſraeliticus duplici homi-
num genere conſtabat, אזרחים *indigenis,*
& גרים *alienigenis,* proſelytis ſeu adve-
nis. ſicut dicitur, Levitic. 17. verſ. 15.
באזרח ובגר, Targum ביציביא ובגיוריא *de in-*
digenis vel *advenis.* & quidem אזרח *indige-*
na erat ab Abrahamo, & porrò ab Iſrae-
le ortus: at גר *alienigena* ex gentibus pro- C
creatus, & judaiſmum amplexus. גר *alie-*
nigena rurſus erat duplex: Alius circum-
ciſus & totam Legem Iſraelis amplexus,
ſicut apud Muhamedanos Mamluchi,
ſicque Judæo prorſus ſimilis. tales fue-
runt Sichimitæ, Urias Hettæus, Achi-
or; de quo Judith 14. *Achior credidit Deo*
valde, & circumcidit carnem præputij ſui, &
appoſitus eſt ad domum Iſrael uſque in diem
hanc. tales etiam fuerunt Herodes Idu-
mæus, Onkelus הגר, Nicolaus, Actor. 6. D
& hic dicitur גר צדק *proſelytus juſtitiæ,* ve-
ritatis, verus; & גר ברית *proſelytus fœderis.*
Targum, Ruth. 1. Ruth cupienti לאתגיירא
proſelytam fieri, dicit Noëmi, quod cogan-
tur, 1. obſervare ſabbathum. 2. non per-
noctare apud gentes. 3. obſervare 113.
præcepta. 4. non colere idola. 5. quòd
habeant quatuor ſupplicia. 6. quod ha-
beant domum ſepulturæ. Alius tantùm
ſeptem præcepta filiorum Noe, ſeu Dei
veritatem amplexus idolis & horum cul- E
tui renunciabat: quia idololatræ inter
Judæos habitare non licebat. Hic dice-
batur גר שער *proſelytus portæ:* Deut. 14. v.
29. והגר *& peregrinus, & orphanus, & vidua,*
גר תושב אשר בשעריך *quæ ſunt in portis tuis, &*
proſelytus incola, inter Judæos habitans.
Hi non circumcidebantur, nec Legem
recipiebant, ſed ſeptem præcepta filio-
rum Noë, quæ in radic. צוה invenies.
Deut. 14. verſ. 21. לגר *proſelyto dabis illud.*
Targum לתותב ערל *incolæ incircumciſo.* Alij

porrò illi populo ſe adjungebant, miſſis
in templum donis, ut multi reges & po-
puli peregrini. Ex quorum numero et-
iam fuere Naeman Syrus, Eunuchus,
Cornelius, &c. qui Act. 2. v. 5. dicuntur
ἄνδρες εὐλαβεῖς *viri religioſi,* h. e. חסידים,
εὐσεβεῖς, προσήλυτοι, σεβόμενοι. Proſelyti au-
tem fiebant de omnibus gentibus, in pri-
mis de Ægyptijs & Idumæis. Deut. 23.
non abomineris Aegyptium, quoniam advenæ
eratis in terra Aegypti, nec Idumæum, quia frater
tuus eſt. Fuerunt & fœminæ piæ proſe-
lytæ; Hagar ancilla Saræ. אסנת uxor
Joſephi. Zippora, Moſis uxor. Siphra
& Puah obſtetrices. Suha uxor Judæ. Fi-
lia Pharaonis. Rahab. Ruth. Jael, uxor
Heber cenitæ. Sic tempore Apoſtolo-
rum qui in Chriſtum crediderunt, fue-
runt Judæi aut gentes. Et cùm aliquæ
gentes circumcidi, & Legem ſervare vel-
lent, Apoſtoli & ſeniores hoc eos jugo
liberârunt, & præcepta quædam, præ-
ceptis filiorum Noë haud diſſimilia, im-
poſuerunt: quæ in radic. צוה enume-
rantur.

גרות *peregrinatio, habitatio.* Jerem. 41. v.
16. *& abierunt & habitarunt* בגרות כמהם *in*
habitatione Kinham, quæ eſt juxta Bethlehem:
in loco ubi habitabat Kinham, filius
Barſilai. Targum דיהב דוד לכמהם בר ברזלי
quam dedit David ipſi Cimham filio Barſillai, qui
illam inſtauravit.

HEEMANT. מגור *habitatio, domicilium,* in
quo quis tanquam peregrinus habitat:
Pluraliter מגורים *habitationes.* Inde μάγα-
ρον *humile ædificium,* caſa, villa: & magalia.
Iſidorus lib. 15. cap. 12. *Magalia quaſi ma-*
garia. quia magar Punici novam villam dicunt:
l. pro r. Pſalm. 55. v. 13. *quia mala* במגורם
in habitatione eorum. Job. 18. verſ. 19. *&*
non eſt reſiduus במגוריו *in habitationibus ipſo-*
rum. Targum ביתובה *in tabernaculo ſuo.* ¶
Deinde מגורים *peregrinationes.* Geneſ. 17.
verſ. 8. *dabo tibi & ſemini tuo poſt te terram*
מגוריך *peregrinationum tuarum.* Targ. תותבותך
habitationis tuæ. L X X. ἣν παροικεῖς *quam*
inhabitas. Gen. 47. verſ. 9. *& dicebat Iacob*
ad Pharaonem; dies annorum מגורי *peregrina-*
tionum mearum triginta & centum anni: qui-
bus ego peregrinus ſum in hoc mundo.
Targum תותבותי *peregrinationes meæ.* L X X.
τῆς ζωῆς μου ἃς παροικῶ *vita meæ, quibus per-*
egrinor. Unde Levitic. 25. verſ. 32. *mea*
eſt terra, quia גרים *peregrini & advenæ vos*
eſtis apud me. Homo in hoc mundo eſt
tanquam in terra non ſua, & perpe-
tuò proficiſcitur ex uno loco in alium:

nec habet certam sedem in eo, sed quotidie est in itinere, ut inde discedat in cœlestem patriam, nec novit diem suum. Sic Plato: *παρεπιδημία τις βίος peregrinatio quædam vita.* &, 1. Petr. 1. *παροικίας incolatus vestri tempore.*

Chald. נַיֵּר *proselytum fecit*, ad unà habitandum & instituendum assumpsit. Pass. אִתְגַּיֵּר, Rabb. נִתְגַּיֵּר *proselytus factus est.* גֵּירוּת *paganismus.*

מָגוֹר, Chald. מְגִיר, Arab. נאר vel גיר gir & מנאר *vicinus:* Plur. מְגוּרִים, Chald. מְגִירִין, Arab. גיראן girin, & מגאור & מגאורין *vicini, propinqui.* Thren. 2. v. 22. *vocasti tanquam ad diem solennem* מְגוּרַי *vicinos meos ex circuitu.* Chald. Deut. 1. vers. 7. *& ad omnes* שְׁכֵנָיו, Targ. מְגִירוֹהִי *vicinos ejus.* Foemin. מְגִירָא. Arab. גירה gira *vicina.*

Arab. גורה gura, & מגאורה mugavara, & תנאור *vicinitas.* ☞ יגאורון אלבחר *sunt vicini maris.*

Hebr. גּוּר, Arab. גר garu *catulus bestiæ cujuscunq;, κατ' ἐξοχὴν* plærunq; *leonis*, qui adhuc domi latet, necdum ad prædam prodit: Plur. גּוּרִים, Foem. גּוּרוֹת, Arab. אגארא agarâ *catuli.*

Arabic. גאריה giria *adolescens, juvenis, puella, ancilla:* Plur. גואר gavar *juvenes, puellæ, ancillæ.*

Rabb. מְגוּרוֹת *cubicula parva.*

Propr. גֵּרְשֹׁם *Gersom*, filius primogenitus Mosis. Causa appellationis indicatur, Exod. 18. 3. & 2. v. 22. *quia dicebat* גֵּר *peregrinus fui in terra aliena.*

II. גּוּר idem quod אָגַר *congregavit, collegit, contraxit*; permutatis quoad significationem verborum ordinibus. Construitur cum accusativo. Psalm. 56. vers. 7. יָגוּרוּ, Targum יִכְנְשׁוּן *congregabunt & abscondent.* L x x. *παροικήσουσι inhabitabunt*; significatione prima. Esa. 54. vers. 14. גּוֹר יָגוּר *congregando congregabit.* Targ. אִתְכַּנָּשָׁא יִתְכַּנְּשׁוּן *congregando congregabuntur.* Habac. 1. vers. 15. יְגוֹרֵהוּ, Targum כָּנֵשׁ לֵהּ *congregat eum in rete suum.* Proverb. 21. vers. 7. *vastatio improborum* יְגוֹרֵם *contrahet eos.* Psalm. 140. vers. 3. *qui cogitant mala in corde suo tota die* יָגוּרוּ *congregabunt.* Targum מְגָרְיָן *incitantes.* Jud. 5. vers. 17. יָגוּר אֳנִיּוֹת *congregabit naves.* aut *congregabitur* (in) *navibus:* ad fugiendum. Psalm. 59. vers. 4. יָגוּרוּ, Targum מִתְכַּנְּשִׁין *congregantur contra me robusti:* absolute. Hithpael הִתְגּוֹרֵר *collegit se.* Hos. 7. vers. 14. *propter frumentum & mustum* יִתְגּוֹרָרוּ *congregabuntur.* Targum יְהוֹן כָּנְשִׁין *quod congregabunt.* L x x. *κατετέμνοντο concidebantur.* legerunt: יִתְגֹּדָדוּ, à גָּדַד *concidit.*

A Hieronym. *ruminabant.* q. גרה. Hosiand. non correxit. Jerem. 30. vers. 22. *turbo* מִתְגּוֹרֵר, Targum מִתְכַּנֵּשׁ *congregatus:* collectus. aut *habitans.* Jerem. 46. v. 5. Joel 1. v. 17. Hag. 2. v. 19.

מְגוּרָה *horreum*, in quod fruges congregantur. Hag. 2. vers. 19. *an adhuc semen est* בַּמְּגוּרָה, Targ. בְּאִדְּרָא *in horreo?* Plu. מַמְּגֻרוֹת cum duplici מ heemanti, *horrea.* Joel 1. v. 17. *destructa sunt* מַמְּגֻרוֹת *horrea:* in quæ fruges colliguntur.

B גִּיר *calx, cementum, gypsus.* Esa. 27. v. 9. *sicut lapides* גִר *calcis dispersi.* Arab. גיר gir *calx.* ☞ Hinc Verb. גיר gajar *calce obtexit.* ☞ גיר gajar *calcarius.* ☞ תגאירה tagaiira *tectorium*, calx parieti aut muro inducta: Pl. תגאיר tagair *tectoria.*

גירה gira *fæx vini usta.*

III. גּוּר idem quod יָגֹר, *timuit*, permutatis, quoad significationem, verborum ordinibus. Construit. cum מ à. Job. 41. v. 17. *ab elevatione ejus* יָגוּרוּ, Targ. יִדְחֲלוּן *timebunt fortes.* 1. Sam. 18. vers. 14. וַיָּגָר. Targ. ודחל *& timuit à facie ejus.* Ps. 33. v. 8. *ab ipso* יָגוּרוּ, C Targ. יִרְתְּתוּן *contremiscant omnes habitatores orbis.* Num. 22. v. 3. & Deut. 1. vers. 17. *ne* תָגוּרוּ, Targ. תִּדְחֲלוּן *timeatis ab illo.* Psal. 22. v. 24. וְגוּרוּ, Targ. וְאִזְדַּעְזְעוּ *& expavescite ab eo omne semen Israel.*

Nom. מָגוֹר, Foem. מְגוֹרָה & מְגוּרָה *timor, pavor:* Plur. Foem. מְגוּרוֹת *pavores.* Psal. 31. v. 11. *quia audivi rumorem multorum*, מָגוֹר *timorem undiq;.* L x x. *παροικούντων habitantium in circuitu.* ex significatione prima. D Jerem. 20. v. 4. *ecce dabo te* לְמָגוֹר *in timorem.* Targ. לְתָבַר *in contritionem.* Esa. 66. v. 4. וּמְגוּרֹתָם *& pavores eorum adducam eis:* calamitates quas metuunt, gladium videlicet & famem; metaphoricè: ut & Prov. 10. v. 24. מְגוֹרַת רָשָׁע *metus impii ipse veniet super eum:* malum quod metuit.

IV. Chald. & Syr. גּוּר & גַר. Piel גַּיֵּר peregrinus aut vagus fuit corpore, *scortatus, adulteratus fuit, stupravit, viciavit.* Job. 36. vers. 20. *ne anheles noctu excidere populos.* hoc est, ne desideres uxorem proximi tui. Targum תְּגַיֵּר *adulteres.* Rom. 2. E vers. 22. *qui dicis, ut non* נגורון *adulterium committant, tu* גָאֵר *adulteras ipse.* Matth. 5. v. 28. גָּרָהּ *adulteravit eam in corde suo.* Rom. 13. v. 8. *non* תגור *mœchaberis.*

Nomen גַּיָּר & גיור *adulter.* Foemin. גַּיָּרְא & גיורא *adultera.* Matth. 16. *generatio mala* וְגַיָּרְתָא *& adultera:* peccatrix. contrà, mulier adultera dicitur peccatrix, Luc. 8. v. 37, & 39.

Syr. גּוּרָא *adulterium*, vagæ libidines.

גוש

גוש נוש, Fœm. Rabb. גושה *gleba, massa:* Plural. Rabb. גושין *glebæ.* Iob. 7. v. 5. וגוש עָפָר *& gleba* seu *frusto terræ.* ramenta scabiei, quæ tanquam glebæ scalpendo decidunt, intelliguntur. Scribitur cum jod, & legitur cum vau. A

Syr. גושי, idem quod גשש *contrectavit.* Luc. 24. vers. 39. גושוני *contrectate me.*

גות Arab. גות & גאת gith, cum ת punctato, *venit, subvenit, succurrit, defendit, protexit, auxiliatus, opitulatus fuit.*

אגאתה igatha *succursio, auxilium, protectio, suppetiæ, subsidium:* Plur. אגאתאת *auxilia.* B

גית gaith *pluvia.*

גזז גזז & גז, Chald. גְּזַז, Arab. גזז gazaz *vulsit, evulsit, extraxit* pilum vel gramen: *abscidit lanam*, quæ est super pecude. & quidem olim ante inventam tondendi rationem: quia quæ evellebantur (unde & à vellendo vellus) nunc ea tonduntur, resecantur, abscinduntur, aut demetuntur novacula: ideo & גז verbo *tondendi* redditur. Jerem. 7. v. 29. גֹּזִּי, Targum חלישי *evelle capillos tuos.* Iob. 1. v. 20. וַיָּגָז *& vulsit.* Targum וספר *& totondit caput suum.* in luctu evellebant capillos, ut in גזז habes. Mich. 1. v. 16. *decalvare*, וגזי *& evelle.* Gen. 31. vers. 19. *& Laban abierat* לגזז, Targ. למגז *ad vellendum* (tondendum) *oves suas.* Niphal נגזו, Targum אתגזו *evulsus fuit.* Nahum. 1. v. 12. *& sic* נגזו *evulsi sunt & transierunt.* vel transierunt, perruperunt: ut cum גוז congruat. C Hiphil. Chald. אגז *evulsit, extraxit, produxit.*

Nom. גז, Fœm. גִּזָּה, Chald. גְּזָא, Arab. גזה D gezza *evulsio, vulsura, vellumen, tonsio, resectio,* lanæ videlicet vel graminis, *lana detonsa:* Plur. גזים, Fœm. גזות, Arab. גזאת *evulsiones.* Duo autem significat; 1. *lanam* ex ove vulsam seu demtam quotannis. Deut. 18. v. 4. *& primitias* גז צאנך, Targum גֵּזַת עָנָך *lanæ gregis tui dabis mihi.* Lxx. τῶν κουρῶν *lanarum.* hoc Rabbini ad sexagesimam lanæ partem restrinxerunt. Iob. 31. v. 20. ומגז *& ex lana agnorum meorum calefiet.* Iud. 6. v. 38. *& compressit* הַגִּזָּה, Targum גזתא *lanam, & expressit rorem ex* הַגִּזָּה, Targ: גזתא *lana.* Et versu præcedenti 37: *Ecce ego colloco* גִּזַּת הַצֶּמֶר *vellumen* (vulsionem) *lanæ in area.* ¶ 2. *pratum vulsum*, unde evulsa aut resecta sunt gramina: *pratum* aut *gramen* ita resectum, ut radices relictæ & pluvia rigatæ germinent. Psalm. 72. v. 6. *descendet sicut pluvia super* גז *vulsum pratum:* gramen. Targum עִסְבָּא דגזיז מגובאי *herbam detonsam à locustis.* sequitur; *super terram.* Iste rex populo tam utilis & salutaris erit, quam pluvia gra- E

mini resecto, quod ut repullulet, efficit. Amos 7. vers. 1. *& ecce cordum* אַחַר גִּזֵּי הַמֶּלֶךְ *post evulsiones* (tonsiones) *regis.* Targum בָּתַר דְאִתְגְּזִיזַת עִסְבָּא דְמַלְכָּא *postquam vulsum fuit gramen regis:* postquam evulsa erant gramina ad pabulum animalium regis, germinabat cordum. Vulg. *tonsorem gregis.* lege, *tonsionem regis.* Hosiander correxit: *postquam oves rex tondendas curasset.* sed malè.

גזז *tonsor:* Plur. גזזים *tonsores.* 2. Sam. 13. v. 23. *& erant* גזזים *tonsores Absalomi.* Solebant parare convivium, cum oves tonderentur, ut & nunc usitatum.

Rabb. גזוז *vulsio, tonsura.* ☧ גזוזין *resegmina lanæ,* & inde confecta *involucra.*

Syr. גזז, Arab. גזיז gaziz *tonsor.* ☧ גְּזָתָא *pelles caprinæ.* ☧ גזיזא *frustum abscissum, fragmentum.*

Arab. מגז megezz *tonstrina.* ☧ 1. Cor. 13. v. 5. פלתגז *& tondeatur pilus capitis ejus.* ☧ גזאז *furfures.*

גזא Syr. גְּזָא *defecit, diminutus, orbatus fuit.* ☧ מתגזינית *orba.*

מְגַזְּזָא & מְגָזֵן *falx.*

גזה duo significata habet. I. גָּזָה idem quod גזז *vulsit, evulsit.* Inde גזית *vulsio, evulsio.* Per metaphoram, *rasio, dolatio, lævigatio,* cum ad saxa transfertur. Exod. 20. *si altare lapidum facies tibi, non ædificabis eos* גָּזִית *vulsionem.* Targum פְּסִילָן *dolatos.* Lxx. τμητοὺς *sectos.* Hieron. *de sectis lapidibus.* 1. Reg. 5. v. 17. *ad fundandum domum* אַבְנֵי גָזִית *lapidibus dolationis.* h. e. dolatis. Targum פְּסִילָן *dolatis:* quadris. Amos 5. v. 11. בָּתֵּי גָזִית *domos quadri lapidis ædificastis, & non habitabitis in eis.* 1. Reg. 7. v. 11. *Et superius lapides preciosi* כְּמִדּוֹת גָּזִית *juxta mensuras vulsionis:* dolationis. Mensura lapidis dolati non erat inter eos: sicut posteà apud Rabbinos fuit quinq; palmorum. Judith. 1. v. 2. *murum* ἐκ λίθων λελαξευμένων *ex lapidibus sectis, in latitudinem cubitorum trium, & in longitudinem cubitorum sex.*

II. Arab. גזית, vel גזי, vel גאזי gazi *tribuit, retribuit, reddidit, rependit, recompensavit, remuneravit, gratus fuit, satisfecit.* Ephes. 6. v. 8. יגזיה *retribuet ei Dominus.* Mat. 6. v. 4. יגזיך עלאניה *reddet tibi manifestò.* Psalm. 4. לאגזיהם *ut retribuam illis.* Psalm. 62. אנת מגאזי כל ואחד ואחד כאעמאלה *tu retribuens unicuiq; juxta opera sua.* Psalm. 79. אגז *retribue vicinis nostris septuplum.*

Nom. גִּזְיָה gizia *census, tributum:* Plural. גִּזְיָאת giziat *tributa.*

גז guiz & גזא guzi *pars:* Plur. אגזא agze *partes.* אגזא אוליה אלבדן *partes primi corporis.*

☧ גזי

גזי guzi *particularis*. גזוי *idem*: Plural. גזויה *particulares, particularia*. A

גזיה gazia *triticum*. גזי gazzi *præliatus fuit*. גזא *incisio*.

מגאואה *retributio*. מגאזי mugezi *retributor, designator*, qui præmia attribuit, *gratus*. גזא gize *retributio, præmium, merces, pœna, mulcta, vindicta*. גזו gezu *grex*.

גזל גזל, Chald. & Syriac. גזל *rapuit, diripuit* vi & apertè, abstulit res aut personas, *spoliavit, defraudavit, privavit, nocuit*. Gen. 21. v. 25. *quod* גזלו, Targ. אנסו *rapuerūt servi Abimelech*. Lev. 19. v. 13. *non* תגזל, Targ. תינס *diripies*. Syr. 1. Cor. 7. *nec* תגזלון *spolietis unus alterum*. B Niph. נגזל, Syr. אתגזל *raptus, direptus, spoliatus fuit*. Prov. 4. v. 16. ונגזלה *& rapietur somnus eorum*. auferetur. Targ. ופרירא *& separata est*.

Nom. גזל, Fœm. גזלה, Chald. גזלא *rapina*: Pl. גזלות *rapinæ*. Lev. 5. v. 22. הגזלה אשר גזל, Targ. גזלא די גזל *rapinam quam rapuit*. גזל *idem*.

גוזל *pullus columbæ, pipio*, rapinis obnoxius. Plur. גוזלים, Chal. גוזלין *pulli, pipiones*. Gen. 15. v. 9. & גוזל *pullum*. Targ. בר יונה *filium columbæ*. C

Syr. גזלן *raptor, prædo*.

גוזל *vehementia, vis, damnum*. גוזל *æstuavit, incensus fuit*. אתגוזל *correptus fuit*.

Rabb. גזל *lolium*.

Arab. גזיל & מגזל mugasil *insignis*.

גזם גזם *eruca*, locusta repens, noxia frugib. Amos 4. v. 9. *ficus & oleas vestras comedet* הגזם *eruca*. Ioel 1. v. 4. *residuum* הגזם *erucæ edit locusta*.

Chald. & Syr. גזם, Arab. גזם gazā *nutavit, nictavit, innuit, statuit, decrevit*: in malum, *adversatus, minatus fuit, irruit, impetū fecit in aliquem, invasit*. Chald. Prov. 16. v. 30. D קורץ, Targ. גזם *innuens labijs suis*. Iob. 30. v. 21. *in duricie manus tuæ* תשטמני, Targ. תגזמנני *minaberis mihi*: adversaberis. Psalm. 8. v. 3. ומתנקם *& ultorem*. Targ. ומגזם *& minacem*. Syr. Act. 7. v. 57. וגזמו *& impetum fecerunt in eum*. Arab. Ioh. 9. v. 22. *quia Iudæi* גזמוא *conspiraverant*. 2. Cor. 1. v. 19. פגזמנא *& minati sumus mortem nobis ipsis*: decrevimus. Actor. E 26. v. 3. וגזמתם *& statuitis de vobis ipsis*.

Nom. גזים *minax*, qui minatur. גזמא *impetus*. גזום *comminatio*.

Rabb. גזם *irrisit, subsannavit*. גזום *irrisio*, ironia.

גוזם *hyperbole*. על דרך גוזם והפלגה *per hyperbolen*.

Arab. גזם *statutum, decretum*. גזימה *criminatio*.

גזן נהר גוזן *fluvius Gozan*, quem Rabbini vocant, fluvium סבטיון *Sabbathion*, propterea quod quiescat in Sabbatho. In Talm. *Dixit ad Turnum ruffum impium: fluvius Sabbathion arguet de Sabbatho. Fluvius lapidosus & arenosus, & omnibus diebus profanis fluit, sed in Sabbatho stat ac quiescit*. In fine קדושין, & in C. 4. suppliciorum. Josephus de bello Judaico, lib. 7. cap. 24. *Is fluvius fluit medius inter Arcas & Raphanæas Agrippæ regni civitates. Habet autem quoddam peculiare miraculū. Nam cum sit, quando fluit, plurimus, neq; meatu segnis, tamen interpositus sex diebus à fontibus deficiens, siccum exhibet locum videre. Deinde quasi nulla mutatione facta, septimo die similis exoritur, atq; hunc ordinem semper eum observare, pro certo compertum est. Unde etiam Sabbaticus appellatus est, à sacro Iudæorum die septimo sic denominatus*.

גזע גזע *caudex, stipes, truncus*, pars arboris dissectæ supra terram relicta & eminens; sicut שרש *radix* in terra delitescit, & ex cujus latere nascuntur surculi seu rami: synecdochicè, *surculus*, virgultum inde enatum. Esa. 11. v. 1. *& egredietur virgultum* מגזע *ex trunco Jesse*. Iob. 14. v. 4. *si senuerit in terra* שרשו *radix ejus, & in pulvere morietur* גזעו, Targum נצבה *truncus ejus*. Esa. 47. v. 24. *Sed & radices non posuit in terra* גזעם *stipes eorum*.

Rabb. גזע *eradicavit*.

Arab. גזע *motus, commotus, turbatus fuit, expavit, metuit, formidavit*. Psalm. 55. וגזע *& commotum est cor meum*. Psalm. 6. *anima mea* גזעת *turbata est valdè*. Psalm. 27. *à quo* אגזע *timebo?* Psalm. 77. *omnes insipientes corde* יגזעוא *turbabuntur*: timebunt. Gen. 3. v. 10. סמעת צותך מאשיא פי אלפרדוס וגזעת *audivi vocem tuam ambulantem in horto & timui*. Alc. אגזענא *terruimus*.

Nom. גזע gaza *metus, timor, formido*. Geogr. מגזע, &, אלמגזעאת מן אלגאג.

גזף Talm. מגזף *fervens*.

גזר tria significata habet. I. גזר, Chald. & Syr. גזר *scidit, abscidit, amputavit, præcidit, circūcidit, excidit, discidit, secuit, dissecuit, divisit*. 1. Reg. 3. v. 26. גזרו, Targ. פסקו *scindite puerum vivum*: dissecate. Ps. 136. v. 13. לגזר, Targ. לצלח *scindenti mare rubrū* לגזרים, Targ. לצלוחין *in scissiones*. divisum fuit mare in duodecim sectiones, & in has singulas ingressa fuit una ex duodecim tribubꝰ. 2. Reg. 6. 4. ויגזרו, Targ. וקצו *& cædebant ligna*. Absol. Hab. 3. v. 16. גזר *abscissus est à caula grex, & non est bos in stabulis*. Lxx. ἐξέλιπον *defecit*. vel, *abscidit à caula gregem*. Chal. Gen. 15. v. 18. כרת, Targ. גזר *scidit Deus fœdus*. Gen. 17. v. 23. וימל, Targ. וגזר *& circumcidit carnē præputij*. Syr. Luc. 1. v. 59. *& venerunt* למגזרה *ad circumcidēdum eum*.

Niphal.

A Niphal. נִגְזַר, Chald. אִתְגְּזַר, Syr. אֶתְגְּזַר *scissus, abscissus, circumcisus fuit.* Esa. 53. v. 8. *quia* נִגְזַר *abscissus est ex terra viventium*: excisus est. Ezech. 37. v. 11. נִגְזַרְנוּ *decisi sumus nobis ipsis.* Targum אֲבַדְנָא *perimus.* Psalm. 31. vers. 23. נִגְרַזְתִּי *excisus sum è conspectu oculorum tuorum.* Targum אִשְׁתֵּיצִית *perditus sum.* Chald. Danielis 2. v. 45. *quod ex monte* אִתְגְּזֶרֶת *abscissus fuit lapis.* Syr. Luc. 2. v. 21. דְּנֶתְגְּזַר *ut circumcideretur puer.*

B NoM. גָּזוּר *abscissus.* Inde fœmininum גזרה *abscissa.* Levit. 16. v. 22. *ad terram* גְּזֵרָה *abscissam.* abscissam scil. ab habitatione & germinatione; in qua nemo habitat, & nihil crescit. Targum לָא יָתְבָא *non habitabilem.*

גזרה *decisio, pars decisa, ordo.* Ezech. 41. v. 13. וְהַגִּזְרָה *& pars & ædificium*: exedra à domo abscissa. Thren. 4. v. 7. *Sapphirus* גִּזְרָתָם *abscissio ipsorum*: quia abscissi essent à Sapphiro: vel quasi essent. PLur. masc. גְּזָרִים *partes.* Genes. 15. v. 17. *Inter* גְּזָרִים, Targ. פַּלְגַיָּא *partes.*

C מְגֵזְרוֹת *serræ*, quibus ligna secantur. 2. Sam. 12. v. ultimo: *& posuit in serras & in rastra ferri* וּבְמַגְזְרוֹת הַבַּרְזֶל: pro quo habetur, 1. Paralip. 20. vers. 3. וּבַמְּגֵרוֹת *& in serris.*

Chal. גִּזְרָא, Syriac. גזר *grex* separatus: PLur. גִּזְרִין *greges.* ܓܙܝܪ גזיר *sectus.* ܡܓܙܪ מְגַזַּר *sector* vel *cæsor lignorum.*

Rabbin. גְּזָרִין *syllabæ.* ܓܙ Syriac. גּוּזְרָא *circumcisio.*

D גְּזִירְתָּא, Arab. גזירה gizira *insula*, quam aquæ à continente abscindunt & separant. PLur. גְּזָאִיר gazâir *insulæ.* DuAl. גְּזִירְתָאן gaziratan *duæ insulæ.* Geogra. גזירה מנקטעה *insula dissecta*, peninsula.

גזאר gazzar *lanius, carnarius*, qui carnes lanit, concîdit & vendit. ܡܓܙܪܐ מגזרה magzara *lanarium*, ubi carnes conscinduntur & veneunt.

E II. Per metaphoram, גְּזַר, Chald. גזר *decidit, secuit lites, determinavit, definivit, conclusit, ordinavit, decrevit, statuit, pactus fuit*: quando enim sententia fertur, omnia discutiuntur ac velut deciduntur. Horat. lib. 1. Epist. 10. *Quo multæ magnæq́; secantur judice lites*: deciduntur, terminantur. Idem lib. 1. Satyr. 10. *Et melius magnas plerumq́; secat res.* Iob. 22. v. 28. וְתִגְזַר *& decernes verbum, & stabilies tibi.* Esa. 9. v. 20. וַיִּגְזֹר *& decrevit contra meridiem.* Targum וּבְזוּ *& prædatus est.* accepit pro וַיִּגְזֹל, literis ל ר permutatis: aut pro eo ponitur. Chald. Exod. 15. vers. 25. *Ibi* שָׂם *posuit ei judicium.* Targum גְּזַר *decrevit*: constituit. Ioel. 1. v. 14. קַדְּשׁוּ *sanctificate jejuniũ.*

Targum גְּזַרוּ *decernite*: constituite. Niphal. נִגְזַר *decretus fuit.* Esther. 2. v. 1. *quod* נִגְזַר *decretum fuerat contra illam.*

NoM. Chald. גְּזֵרָא *sententia, decretum, statutum, pactum, fœdus*, verbum ratum, quod non revocatur, *lex*: PLur. גְּזֵרִין & גזרין, Rab. גְּזֵרוֹת *decreta.*

Rabb. גְּזִירָה *impressio*: PLur. גְּזִירוֹת *impressiones*, meteora.

גָּזְרִין *astrologi.* Dan. 5. v. 11. גָּזְרַיָּא, LXX. γαζαρηνοὶ *aruspices.*

III. Arab. גזר gazar *murmuravit, locutus est parum*, fabulatus fuit, garrivit, gannivit contra aliquem, *oblatravit*, allatravit aliquem, oblocutus fuit.

גזרה gazâra *garrulitas, garritus, murmur*: PL. גזאיר gazair, & גזראת gazarit *murmura.*

גאזר gazir *garrulus*, fabulator, linguaculus, clamosus: PLural. גְּזָאָרָה gazara *garruli.*

גזרה gazara *camæpitius, daucus.* ܓܙܪ גזר, Matth. gezar, jezar *daucus & pastinaca.*

נחד Arab. נחד gahâd *occultavit, abscondit, celavit*, secretum retinuit, dissimulavit, mentitus fuit, negavit; congruit cum כחד literis נ כ permutatis. Gen. 18. פנחדת *& negabat Sara, dicens*: *non risi.* Psalm. 66. ינחדהא *negabunt eam inimici tui*: dissimulabunt, mentientur. Matth. 26. תנחדני *abnegabis me ter.* Ibid. *& non* אנחדך *abnegabo te.* Iohan. 12. *qui* נחדני *negavit me*: sprevit.

נאחד gâhid *negator*: PLur. נאחדין gahidîn *negatores.*

נחדה gûhda *negatio*: PLur. נחדאת guhdit *negationes.* בנחדה biguhda *secretò, occultè.*

נחידאן gêhiden *dissimulatè.* ܓܚܕ נחד gohd *secretum.*

נחט Rabb. נָחַט *defecit, diminutus fuit.* ܢܚܛ נָחֵט *deficiens.*

נחך Chald. & Syr. נְחַךְ *risit, derisit, irrisit.* Chal. Psalm. 2. *sedens in cœlo* יִשְׂחָק, Targum יִגְחַךְ *ridebit.* Syriac. Luc. 6. דְּתִגְחֲכוּן *quia ridebitis.*

גָּחֵךְ *ridens.* ܓܚܟܢ גַּחְכָן *derisor.* ܓܘܚܟ גּוּחָךְ *risus, derisio.*

נחל גַּחַל, Fœm. גַּחֶלֶת *pruna*, carbo ignitus, vivus & candens: PLur. גֶּחָלִים *carbones igniti.* Esa. 47. v. 14. *non est* גַּחֶלֶת *pruna ad incalescendum.* 2. Sam. 14. v. 7. *& extinguent* גַּחַלְתִּי *prunam meam*: quæ mihi lumen præbet post mortem mariti mei & unius filij. Targum וּבְעוֹ לְמִקְטַל יַת בַּר יְחִידִי דְּאִשְׁתְּאַר *& quærunt occidere filium meum unigenitum qui est reliquus.* ut pruna ignis, ita filius unicus familiæ & posteritatis semen est. Psalm. 18. vers. 9. גֶּחָלִים *carbones succensi sunt ab eo*: fulgura. Proverb. 25. v. 21. *quia* גֶּחָלִים *carbones tu*

A *bones tu congregas super caput ejus, & Dominus retribuet tibi.* ut comburant ipsum, & pudore afficiant, quod bonum accipiā pro malo tibi illato. Levit. 16. vers. 12. גַּחֲלֵי אֵשׁ, Targ. גומרין דְנורא *carbones ignis.*

Rabb. גחילנא *avis quædam.*

גהם Arab. נחים gahim *gehenna:* in rad. נוא reperies.

גחן נחון *venter reptilium.* Levit. 11. v. 42. *omne ambulans super* גָּחוֹן *ventre.* Masoritæ observârunt, hujus dictionis literam ו esse mediam literarū in toto Legis libro: & scribi ו longum. Gen. 3. v. 14. *super* גְּחֹנְךָ *ventre*

B *tuo ambulabis.* Targ. מְעָךְ *viscera tua*: positus in terram.

Chald. גְּחַן *incurvatus fuit*, expandit totum corpus, ita ut ventre incumbat alteri. Psalm. 20. v. 9. *Ipsi* כָּרְעוּ, Targ. גחינו *incurvati sunt, & ceciderunt.* 1. Reg. 18. v. 42. וַיִּגְהַר, Targ. וּגְחַן *& inclinatus est in terram.*

גחר Talm. גְחִיר *valde rubeus.*

גְחָרִים *foramina.* Arab. נחר gahar *foramen, fovea, latibulum.* Plur. אנחאר ahghar, & נחרה gahara *fovea.* Geograph. נחר אלחיה.

C *latibulum serpentis.*

גחש Arab. נחש *pullus.* Ioh. 12. *sedens super* נחש *pullo asinæ.*

גטט Chald. גט *scheda, libellus:* Plur. גִּטִּין *schedæ, libelli, literæ.* Deut. 24. v. 1. סֵפֶר כְּרִיתוּת, Targ. גט פִּטוּרִין *libellus repudij.*

גיא in גוא : in גיל in גול : in גיר in ניר : in נים in גום : & deniq; in ניר in גור invenies.

D **גלל** duo significat. I. גָּלַל, Chald. גַּל & גְּלַל *volvit* ex summo ad imum, *devolvit, revolvit, convolvit, complicavit, circumduxit.* Ios. 5. v. 9. *hodie* גַּלּוֹתִי *devolvi probrum Aegypti à vobis.* Targ. אַעֲרִיתִי *amovi.* Ios. 10. v. 18. גֹּלּוּ *volvite lapides magnos ad os speluncæ.* Targum קריבו *adducite.* Gen. 29. v. 3. וְגָלְלוּ, Targum ומגנדרין *& volvunt lapidem ab ore putei.* Psalm. 22. v. 9. גֹּל *devolvit ad Dominum, liberet eum.* Targum יְשַׁבַּח קֳדָם יְיָ *laudat coram Domino.* Psalm. 37. v. 5. גּוֹל *volve super Dominū vias tuas.* Lxx. ἀποκάλυψον πρὸς κύριον *revela Domino.* legerūt,

E גל pro גלה, à גָּלָה *revelavit:* absentibus punctis. Niphal. נָגַל, Chald. אִתְגַּלַּל *volutus, convolutus, cōplicatus fuit.* Esa. 34. v. 4. וְנָגֹלּוּ *& volventur, ut liber, cœli:* convolventur, complicabuntur. Amos 5. v. 24. וְיִגַּל *& volvetur, ut aqua, judicium*: scaturiet. Hier. *& revelabitur.* Targ. ויתגלי *idem:* respexerunt ad גָּלָה *revelavit.* Piel גּוֹלֵל & גִּלְגֵּל, Chald. גַּלְגֵּל *volutavit.* Jer. 51. v. 23. וְגִלְגַּלְתִּיךָ *& devolvam te ex petris.* Esa. 9. v. 5. *& vestis* מְגוֹלָלָה *volutata in sanguinib.* Hiph. הֵגֵל *idē.* Gen. 29. v. 9. *& ac-*

cessit Jacob וַיָּגֶל, Targ. וְגַנְדַר *& volvit lapidem ab ore putei.* Hithpael הִתְגַּלְגֵּל & הִתְגּוֹלֵל *volutavit se.* Gē. 43. v. 17. *nos introducti sumus* לְהִתְגֹּלֵל *ad volutandum super nos.* Targ. לְאִתְרַבְרָבָא *ad dominandum.* Lxx. τοῦ συκοφαντῆσαι ἡμᾶς *ut calumnietur nos*: ut in nos aliquid infamiæ devolvatur, quod acceperimus pecuniam: metaphora à rebus gravioribus, quæ ex alto devolvuntur. 2. Sam. 20. v. 12. *& Amasa* מִתְגֹּלֵל *volutabatur in sanguine.* Targ. מִטְרַף *raptabatur*: jacebat. Iob. 30. v. 14. *sub impetu* הִתְגַּלְגָּלוּ *volutati sunt.*

Nom. גָּלָל & גֵּל & גְּלוֹל, Chald. גּוֹלִיל *stercus aridius*, quod convolvitur, volvendove egeritur, aut in egestione devolvitur: vel quod removetur, & ex conspectu hominum proijcitur: *excrementum.* Plur. גְּלָלִים & גִּלּוּלִים, Chald. גּוֹלִילִין *stercora, excrementa, sordes.* 1. Reg. 14. v. 10. *& auferam post domum Jeroboam, sicut aufertur* הַגָּלָל *stercus, quoad consumatur.* Targ. דִּמְגַנְדְּרִין בְּגוֹלִילִין עַד דִּמְסַיְּפִין *sicut volvūt in stercoribus, quoad finiātur.* Iob. 20. v. 7. כְּגֶלְלוֹ, Targ. הֵיךְ רְעִיה *sicut stercus ejus, omnino auferetur.* Zophon. 1. v. penult. *Effundetur sanguis eorum, ut pulvis: & corpus eorum* כַּגְּלָלִים *ut stercora.* Targ. כִּסְחִיתָא *ut stercus:* sordes, purgamentum. Ezech. 4. v. 15. *dedi tibi* צְפִיעֵי הַבָּקָר, Targ. גְלֵי תוֹרַיָא *stercora boum, pro* גֶּלְלֵי הָאָדָם, Targ. גְּלֵי אֱנָשָׁא *stercorib. hominis.* ¶ Deinde per contemtum, גִּלּוּלִים *stercora*, vocantur *idola.* 1. Reg. 15. v. 12. *& removit* הַגִּלֻּלִים, Targ. טַעֲוָתָא *idola.* 2. Reg. 17. v. 12. *& servierunt* הַגִּלֻּלִים, Targ. לְטַעֲוָתָא *idolis.* 2. Reg. 17. v. 12. *& coluerunt* גִּלּוּלִים, Targ. בַּעֲלַיָּא *Baelim.*

גָּלִיל, Fœm. גְּלִילָה *circumferentia, limes, terminus, confinium regionis*, & *regio:* Plur. גְּלִילוֹת *termini, confinia, regiones.* 1. Reg. 19. v. 11. *Tunc dedit rex Salomoh ipsi Hiram, viginti urbes in terra* הַגָּלִיל *confinij.* juxta Tyrum, Zidonem & Cæsaream Philippi. Esa. 8. vers. 24. *versus mare, trans Jordanem* גְּלִיל הַגּוֹיִם, Targum תְּחוּם *confinium gentium.* Hæc est Galilæa gentium, Matth. 4. sic dicta, quòd eam diversæ gentes, Ægyptij, Arabes & Phœnices incolerent. vel quod Tyris & Sidonijs aliisq; gentibus vicina esset ad Aquilonem, & in ea parte Salomon concessisset Tyriorum regi viginti urbes. Eadem dicitur *Galilæa superior*, in tribu Nephtali sita. alia fuit *Inferior*, in tribu Zabulon, circa Tiberiadem & stagnum Genesareth. Et has duas Galilæas Phœnice & Syria cingebant. Ezech. 47. v. 8. *Aquæ illæ egredientes* אֶל־הַגְּלִילָה הַקַּדְמוֹנָה *ad regionem anteriorem.* Ios. 13. vers. 2. *& omnes* גְּלִילוֹת, Targum תְּחוּמֵי *termini Philistinorum.* Ioel. 4.

Iocl.4.v.4. *Tirus & Zydon, & omnes* גְּלִילוֹת A
פְּלֶשֶׁת *regiones Paleſthinæ.* Targum תְּחוּמֵי *ter-*
minos. Lxx. *γαλιλαία ἀλλοφύλων Galilæa alie-*
nigenarum. Eam Philiſtæi incolebant. cō-
mune omnium gentium nomē pro pro-
prio, per ſynecdochen. ¶ גְּלִילִים *annuli,*
circuli, rotæ. Cant. 5. v. 4. *manus ejus* גְּלִילֵי זָהָב
annuli auri.

גַּל *cumulus*, acervus lapidum convolu-
torum: dicitur autem 1. de lapidibus, *acer-*
vus. 2. de mari, *fluctus.* 3. de tempeſtate,
turbo. 4. de fonte, *ſcaturigo.* Plural. גַּלִּים,
Chald. גַּלִּין *cumuli, acervi.* Gen. 31. v. 46. *Et*
acceperunt lapides, & fecerunt גַּל, Targ. יְגוּרָא B
acervum. Ibid. v. 48. *& dicebat Laban* הַגַּל,
Targum יְגוּרָא *acervus iſte* עֵד, Targum סָהֵד
teſtis inter me & inter te hodie: propterea voca-
vit nomen ejus גַּלְעֵד *Galed.* Ibid. v. 47. *& voca-*
vit eum Laban יְגַר שָׂהֲדוּתָא *cumulum teſtimonij.*
Iob. 8. v. 17. *juxta* גַּל *acervum, radices ejus im-*
plicabuntur. ſequitur: *domus lapidum.* Hoſ.
12. v. 12. *etiam altaria eorum* כְּגַלִּים *ſicut acervi*
ſuper ſulcis agri. Lxx. *ὡς χελῶναι ſicut teſtudi-*
nes: quæ acervos referunt. Jerem. 9. v. 10.
dabo Jeruſalem לְגַלִּים, Targum לִיגָרִין *in acer-* C
vos: in acervos lapidum ex domibus &
muris dirutis aut deſtructis. Jerem. 51. v.
37. *& erit Babel* לְגַלִּים, Targum לִיגָרִין *in a-*
cervos. ¶ Deinde per metaphoram, גַּלִּים,
Chald. & Syr. גַּלְלִין *acervi aquarum*, quæ
in mari volvuntur, *fluctus, undæ.* Eſa. 48. v.
18. *& juſtitia tua* כְּגַלֵּי הַיָּם *ſicut fluctus maris*:
qui nunquam ceſſant: ſicut undæ maris.
Pſalm. 65. v. 8. *qui compeſcit ſuperbiam mari-*
um, elationem גַּלֵּיהֶם *fluctuum eorum.* Signifi- D
cat & in Singulari numero גַּל *fontem*, ſca-
turiginem aquarum. Cant. 4. v. 12. גַּל נָעוּל
ſcatebra obſerata. ſequitur: *fons obſignatus.*
Lxx. *κῆπος hortus.* legerunt גַּן, ut præ-
cedens.

גַּל, Fœm. גֻּלָּה, Chald. גֻּלָּא *ſcaturigo, ſcate-*
bra, unde aqua volvitur & promanat: Pl.
גֻּלּוֹת *ſcaturigines.* Eccl. 12. v. 6. *& quaſſetur*
גֻּלַּת זָהָב *ſcaturigo auri.* verba Legis, quæ auro
comparatur. Joſ. 13. v. 2. & Iud. 1. v. 15. *da-*
bis mihi quoque גֻּלֹּת מָיִם *ſcaturigines aquarum.* E
Targum אֲתַר בֵּית שַׁקְיָא דְמַיָּא *locum domus ri-*
gationis aquarum. Lxx. *λύτρωσιν redemtionem.*
reſpexerunt ad גָּאַל *redemit.* ¶ Per meta-
phoram, גַּל & גֻּלָּה *phiala, lenticula, pelvis.* un-
de tanquam ex ſcatebra quid effunditur.
Zach. 4. v. 2. *& ecce candelabrum aureum to-*
tum, וְגֻלָּהּ *& phiala ejus ſuper capite ejus.* Ibid.
v. 3. *una à dextra* הַגֻּלָּה *phialæ.* Vas erat am-
plum, concavum & rotundum, in for-
mam lenticularem, perforatum, è quo
defluebat oleum in lucernas per infuſo-

ria. 1. Reg. 17. v. 41. *ad tegendum duas* גֻּלֹּת,
Targ. אַגָּנֵי *phialas*: pelves.

מְגִלָּה *volumen, membrana* aut *charta*, in
qua quis ſcribit, & poſtquam ſcripſit ſu-
per ea, ſcripturam convolvit, aut in ro-
tundum complicat. Complicabant an-
tiquitus libros in cylindri morem, ut
nunc quoque Judæi Legem habent deſcri-
ptam in ſuis ſynagogis. Luc. 4. *& πτύξας*
complicans librum dedit miniſtro. Et paulò an-
tè: *& ἀναπτύξας explicans librum.* ♃ Pl. Sy-
riac. מְגַלִּין *volumina, chartæ.* Jerem. 36. v. 2. *ac-*
cipe tibi מְגִלַּת סֵפֶר *volumen libri, & ſcribe ſuper*
illud omnia verba. Ibidem v. 6. *& leges* בַמְּגִלָּה
in volumine, quod ſcripſiſti. Pſalm. 40. verſ. 7.
בִּמְגִלַּת סֵפֶר *in volumine libri ſcriptum eſt de me*:
in libro Legis. Targ. *quando ſtuduero in volu-*
mine libri Legis, quod propter me ſcriptū eſt. Lxx.
ἐν κεφαλίδι in capite libri. Acceperunt מְגִלָּה
pro גֻּלְגֹּלֶת *craniū, caput.* Et ſic citatur, Hebr.
10. Ezech. 2. v. 9. *& erat in eo* מְגִלַּת סֵפֶר *vo-*
lumen libri, וַיִּפְרֹשׂ *& expandit illud coram me.*
Lxx. *κεφαλὶς capitulum.* Zach. 5. v. 1. *ego vi-*
deo מְגִלָּה *volumen volans.* Lxx. *δρέπανον fal-*
cem. q. מַגָּל *falx.* ¶ Rab. חָמֵשׁ מְגִלּוֹת *quinque*
volumina ſeu *libelli*; quos ita deſcriptos ſeu
complicatos habent in membranis, atque
certo anni tempore, in ſynagogis totos
perlegunt. 1. שִׁיר הַשִּׁירִים *canticum canticorū*
in feſto paſchatis, in ultimo ſeu octavo
feſti die, in memoriam exitus ex Ægy-
pto, & commonefactionem liberationis
futuræ per Meſſiam: quia in illo de amo-
re Dei erga populum Judaicum agitur. 2.
רוּת *Ruth*, in feſto ſeptimanarum ſeu pen-
tecoſtes, ſecundo feſti die: ob genealo-
giam Davidis primi regis. 3. אֵיכָה *Threni*
Jeremiæ, die nono menſis quinti ſeu Julij,
ob captivitatem Babylonicam, & templi
devaſtationem. 4. קֹהֶלֶת *Eccleſiaſtes*, in feſto
tabernaculorum, tertio feſti die: in me-
moriam nubium, quæ operiebant taber-
naculum: & ſanctuarium, quod taber-
naculum vocatur. Vel in memoriam pro-
tectionis divinæ in deſerto. Quia videli-
cet in iſto libro de providentia Dei mul-
ta diſputantur. 5. מְגִלַּת אֶסְתֵּר *volumen E-*
ſther: vel ſimpliciter, מְגִלָּה *volumen*: die 14.
& 15. menſis Adar ſive Februarij, ob pa-
tefactas Hamani molitiones.

גַּלְגַּל & גִּלְגַּל quicquid in circulum vol-
vitur, aut circumvolvitur, *rotunditas*:
Plural. גַּלְגַּלִּים, Chald. גַּלְגְּלִין *rotunditates.*
Primò hoc nomine ſignificatur *rota plau-*
ſtri. ♃ Syr. גִּיגְלָא *idē.* Eccl. 12. v. 6 *& contere-*
tur הַגַּלְגַּל *rota ſupra puteum.* Ezech. 23. v. 24.
& venient contra te cum rheda, curru, וְגַלְגַּל *&*
rota:

A *rota*: plaustro, per synecdochen. Esa. 28. v. 29. *& turbabit eos* גַלְגַל עֶגְלָתוֹ *rota plaustri ejus.* Esa. 5. v. 28. וְגַלְגִלָיו *& rota ejus ut turbo.* ab absoluto גַלְגִלִים *rota.* ¶ 2. *sphæra, orbis, cœlum,* quod rotæ instar circumagitur. Psal. 77. v. penult. *vox tonitrui tui* בַגַּלְגַּל *in sphæra*: cœlo, aëre, horizonte. Rabb. גַלְגַל הַמַּקִּיף *sphæra ambiens*, nona sphæra, primum mobile. גַלְגַל הַמַּזָּלוֹת *orbis signorū*, Zodiacus. גַלְגַלֵי שלז׳ כּוֹכְבֵי לֶכֶת *orbes septem stellarum ambulantium*: planetarum. Item גַלְגַל *circulus eccentricus.* גַלְגַל קָטֹן *epicyclus.* ☧ גלגול *orbiculus oculi, pupilla.* ¶ 3. *stipula, festuca, palea*, quæ vento volutatur, rapitur & circumagitur ob levitatem. B Psalm. 83. v. 14. *Pone eos* כַגַּלְגַּל *sicut festucam.* sequitur, כְּקַשׁ *sicut stipulam coram vento.* Esa. 17. v. 13. וּכְגַלְגַל *& sicut stupa coram turbine.* præcedit, כְּמֹץ *sicut palea.* Syriac. גלא *festuca.* Matth. 7. *quid autem vides* לְגִלָא *festucam in oculo fratris tui?*

גֻלְגֹּלֶת, Chal. גֻלְגַלְתָּא *craniū*, à figura sphærica, rotunditas capitis: per synecdochē, *caput, & homo, & summa*: Plur. גֻלְגְּלוֹת, Chal. גֻלְגְּלָן *crania.* C 2. Reg. 9. *& non invenerunt nisi* הַגֻּלְגֹּלֶת *cranium, & pedes, & volas manuum.* Jud. 9. v. 49. *& contrivit* גֻלְגָּלְתּוֹ *cranium ejus.* h. e. caput. Exod. 16. v. 16. *Omer* לַגֻּלְגֹּלֶת, Targ. לְגוּלְגַלְתָּא *pro cranio*: capite. h. e. pro homine: vel, pro singulis personis. LXX. κτ̀ κεφαλὴν *juxta caput.* Num. 3. v. 47. *Et accipies quinq; quinq; siclos* לַגֻּלְגֹּלֶת *pro capite*: pro singulis capitibus, viritim. Num. 1. v. 18, & 20. *à nato viginti annos & suprà*, לְגֻלְגְּלֹתָם, Targ. לְגֻלְגְּלָתְהוֹן *juxta capita ipsorum.* ¶ Hinc Rabbini vocant גֻלְגָּלִיּוֹת *tributa personalia*, D census juxta capita. ☧ Ab hoc etiam nomine est illud Matth. 27. γολγοθᾶ, pro γολγολθᾶ, Syriacè גָּגֻלְתָּא quod est *cranij locus*: sic dictus à craniis hominum, de quibus sumptum esset supplicium, ibi jacentibus: non à capite primi hominis ibi condito, ut veteribus quibusdam placuit.

Rabb. גִלְגּוּל מְחִלּוֹת *volutatio cavernarum*: qua fingunt extra terram Jsrael sepultos, in resurrectione per cavernas terræ volutatum iri, donec in terram Jsrael perveniant, E ibiq; reviviscant. ¶ גִלְגּוּל הַנְּשָׁמוֹת *volutatio animarum*, qua fingunt quamq; animam per μετεμψύχωσιν quandam, per tria corpora volvi. ut animam primi hominis, dicunt volutatam in corpus Davidis, & inde reversuram in corpus Messiæ: sicut in voce אָדָם sunt tres literæ, quarum prima אָדָם, secunda דָוִד, tertia מָשִׁיחַ *Messias*, designet.

Propr. גִלְגָּל *Gilgal*, locus inter Jordanem & urbem Jericho, ita appellatus à remotione opprobrij facta per circumcisionem. Jos. 5. vers. 9. *Et dixit Dominus ad Josuam; hodie* גַּלּוֹתִי *removi opprobrium Ægypti à vobis: & vocavit nomen loci illius* גִלְגָּל *Gilgal usq; ad diem hunc.* In illo loco tabernaculum Domini fuit positum, post ingressum in terram sanctam. Et ibi incolæ istius loci postea coluerunt idola, in honorem ipsius Domini; quod reprehenderunt Prophetæ, Hoseas & Amos. Amos 5. vers. 5. הַגִּלְגָּל גָּלֹה יִגְלֶה: paronomasia.

גִלְעָד *nomen collis*; de quo suprà. ¶ Alius verò mons est גִלְעָד *Gilead*, collibus Libani junctus: & in eo sita urbs, ita appellata à גִלְעָד *Gilead* filio Machir, filij Manasse, filij Joseph, qui eam olim pugnando cepit. Num. 26. Ab urbe hac metropoli, *Gilead* dicta fuit regio trans Jordanem ad Orientem sita, quæ terram Sihon & Og, & totam Basan complectebatur. Fuit pascuosa & odorifera. In Gilead namq; crescebant arbores, pinus, terebinthus, cupressus; & plantæ etiam, ex quibus resinæ & fructus ad medicinam colligebantur. Unde Jerem. 8. v. 22. *an resina non est* בְּגִלְעָד *in Gilead, si medicus non est ibi?* Item Jerem. 46. v. 11. *ascende* (in) גִלְעָד *Gilead, & accipe resinam, virgo filia Ægypti.* Genes. 37. Ismaëlitæ veniunt ex Gilead, unde resinam & aromata in Ægyptum afferre solebant. Jerem. 22. v. 7. גִלְעָד *Gilead tu (es) mihi caput Libani, si non posuero te desertum.* Sicut Gilead, quæ fuit caput terræ Sihon & Og: sic erit Jerusalem caput terræ Israel. Hos. 6. v. 8. גִלְעָד *Gilead urbs operantium iniquitatem, conculcata à sanguine.*

Particula: בִּגְלַל, Arab. בגלאל *propter.* Gen. 39. v. 5. *& benedixit Dominus domū Ægypty* בִּגְלַל, Targ. בְּדִיל *propter Josephum.* Gen. 12. v. 13. *& vivat anima mea* בִּגְלָלֵךְ, Targum בְּפִתְגָמַיִכִי *propter te*: tui causâ. Chald. מִן בִּגְלַל *propterea quod.*

Rabb. אַבְנֵי גְלָל *lapides marmoris*, ex quibus molæ pistrinorum fiunt optimæ: Ex Ezræ 6. v. 4. אֶבֶן גְּלָל *lapis marmoris*: aut *lapis volubilis*, quem ob magnitudinem volvi oportet. ☧ גולל *operculum sepulchri.*

II. Arab. גלל galal *involvit, operijt, vestijt, abscondit.* מגלל *operiens, vestiens.* Psal. 72. גללני *quia operuit me in tabernaculo suo*: abscondit. Psal. 104. ותגללת *& amictus fuisti lumine, sicut veste.* Psalm. 93. יגלל *involvit se ea*: præcingit. Matth. 26. וגללוה *& induerunt eum chlamide.* Psal. 147. יגלל *operit cœlum nubibus.* אַלְגַלְאַלָא *cingulum.*

Chald.

Chald.גְּלָא *toga.* גול *idem.* Numer.15. *su- per fimbriam* בִּגְדֵיהֶם, Targ. Jerosol. גְּלְתְהוֹן *vestium ipsorum.* A

Rabbin.גּוֹלָל *involucrum,* theca.

Arabibus insuper גלל galal significat, *magnus fuit*; aut quantitate, *crassus, pinguis, corpulentus, carnosus, latus:* aut qualitate, *honorabilis, celebris, gloriosus, decorus, mundus.* ¶ Item נַלַּל galal *honoravit, glorificavit.* Matth. 6. v. 24. יגל אלואחד ויחתקר אלאחר *honorabit unum, & contemnet alterum.* Avicen. אלחאלק גל גלאלה *Creator, glorificetur gloria ejus.* Geogr. אללה גל אסמה *Deus, glorificetur nomen ejus.*

Nom. גל gal, & גליל galil, de quantitate, *magnus, crassus, corpulentus, pinguis:* Plural. גלאל gilel *magni, crassi.* de qualitate, גליל galil *decorus, honorabilis, pulcer.* Matth. 6. vers. 26. אלגסד אגלמן אללבאס *corpus majus est, quàm vestes?* B

גלה gilla *pinguedo, adeps, crassicies, corpulentia.* Arab. תגלל *incrassatio.*

גלאל gilel *decor, gloria, honor.*

גלא Chaldaicè גְּלָא *revelavit:* in גָּלָה reperies. C

גלב duo significata habet. I. גַּלָּב, Chald. גַּלָּב *rasor, barbitonsor:* Plur. גַּלָּבִים, Chald. גַּלְּבִין *tonsores.* Ezech. 5. v. 1. *novaculam* גַּלָּבִים, Targ. גַּלָּבַיָּא *tonsorum, accipies eam tibi.*

Chald. גְּלַב & מַגְלֵב *frenum, corrigia, lorum:* Plur. מַגְלְבִין *flabra, flagella.* Psal. 32. v. 9. וּמֶתֶג, Targ. וּמַגְלֵב *& frenum asino.*

גוֹלֵב *spelta.*

II. Arab. גלב galab *adduxit, attraxit.* 1. Pet. 2. v. 2. יגלבוא *accersent super se judicium.* Iacob. 1. v. 20. *non* יגלב *adducit justitiam.* Geograph. יגלבון אליהא *adducunt ad eam.* D

גלאב guleb *potio.* Arab. מַגְלַב maglab *folliculus.* Arab. גליביה gelibîa *bulga, teges.* Arab. גלבה galba *sonus.*

גלג *laudavit.*

גלד tria significat. I. גֶּלֶד, Chald. גְּלַד, Arab. גלד geld, & גלדה gelde *cutis, pellis, corium,* pellis animalis sine pilis, *crusta:* Plural. Arabic. גלוד gulud *pelles.* Iob. 16. v. 15. *saccum consui super* גִּלְדִּי, Targum מַשְׁכִּי *cutem meam*; quæ sc. obducitur vulneribus. tantùm. Avicen. גלדה אלכף אלמעתדלה *cutis volæ tēperata.* Hebr. 11. v. 57. לַאבְסִי גְלוּד אַלְחַמְלָא *induti pellibus ovium.* גלד אלכבש geld alcebsch *pellis arietis.* גלד אלעתיק geld alatiche *corium vetus:* coria veteramentaria. Arab. גלידה guleida *cuticula, pellicula:* Pl. גלידאת guleidit *cuticulæ, pelliculæ.* גלד רקיק geld racic *pellis subtilis.* E

Verb. Arab. גלד gelled *pelle obduxit, operuit, incrustavit.*

Rab. גַּלְדַּאי, Arab. גליד gellid *pellio, coriarius:* Plur. גלידין gellidin *pelliones, coriarij.* Arab. בין אגלד ואללחם ben ajeld vallaham *inter cutem & carnem:* intercus.

גלודי galudi *pelliceus:* Plur. גלודיה *pellicei.* Genes. 3. וצנע אללה לאדם וזוגתה סראביל גלודיה וכסאהמא *& fecit Deus Adamo & uxori ejus tunicas pelliceas, & operiebat eos.*

Avicenna, גלד *pruritus.*

II. Per metaphorā, Chal. גְּלִיד, Arab. גַּלִיד gelid *glacies,* aqua concreta, qua tanquā pelle aut crustâ aqua obducitur, *gelu, pruina.* omnia siquidem congelantia, cutem quasi induunt. Gen. 31. v. 40. וְקֶרַח, Targ. וּגְלִידָא
B *& gelu in nocte.* Exod. 16. v. 14. *tenuis* כַּכְּפוֹר, Targ. כִּגְלִידָא *sicut pluvia.* Zach. 14. וְקִפָּאוֹן, Targ. וּגְלִידָא *& glacies:* gelu. Arab. Gen. 1. v. 7. ליכונן גלד מתוסט בין אלמיאה *sit firmamentum medium inter aquas:* firmamentum instar glaciei aut crustæ.

Verb. Chal. גְּלַד *congelavit, congelatus fuit, condensavit, agglomeravit.* Rabb. נגלד *congelatus, frigore astrictus fuit, concrevit.*

גּוֹלָד *glomus,* corpus rotundum, quale fe-
C rè est cepa.

גִּילְדְנָא *piscis quidam magnus.* Arab. גְּלִידָא *solea,* pars calcei inferior.

III. Arab. גלד *flagrum,* flagellum ex corio, *lorum, virga.*

Verb. גלד gallad *cecîdit, flagellavit,* Piel. Mat. 10. v. 17. ופי מנאמעהם יְגַלְדוּנְכֻם *& in synagogis seu conciliabulis suis flagellabunt vos.* Joh. 19. פַגַלְדָהְ *& flagellavit eū.* Ps. 129. *supra dorsum meū* גַלְדְנִי *cecîdit me.* Act. 29. גַלַדוּנָא *ceciderunt nos.* 2. Cor. 11. v 9. פַגַלְדְת *& cæsus sum quadra-*
D *gies.* Alcor. Lux. אַלזַּאנִיָה וַאלזַּאנִי פַאגְלִדוּא כֻל ואחד מִנְהֻמַא מַאיַה גַלְדַה *adulter & adultera flagellentur singuli ex ipsis centum flagris.*

גלדה *plaga, ictus, percussio.* Arab. גַּלַּאדִין *virgatores, lictores.*

גלה duo significat. I. גָּלָה, Chald. & Syr. גְּלָא & גְּלִי *apertus, detectus, revelatus, manifestus fuit, apparuit.* Prov. 27. v. 25. גָּלָה, Targum שׁוּת *apparuit fœnum.* cum accusativo, *aperuit, revelavit.* Amos 3. v. 7. *non faciet Dominus*
E *Deus quicquam, nisi* גָּלָה, Targ. גְּלָא *aperuerit secretum suum servis suis prophetis:* revelaverit. 1. Sam. 20. v. 2. &, 22. v. 8. יִגְלֶה *revelabit Dominus aurem meam.* quæ phrasis in אֹזֶן explicatur. Syr. Matth. 11. וַגְלַיְת *& revelasti ea pueris.* Ibidem: *ut non* נַגְלוּנָיְהִי *manifestarent eum.* Niphal. נִגְלָה, Chaldaicè אִתְגְּלִי *apertus, revelatus, discoopertus fuit.* 1. Sam. 3. vers. 20. *quia* נִגְלָה *revelatus fuit Dominus Samueli in Silo.* Piel גִּלָּה, Chaldaicè גַּלִּי *revelavit, denudavit.* Num. 22. vers. 31. וַיְגַל, Targum וּגְלָא *& revelavit Dominus*

oculos Bileam. Psalm. 119. in Gimel, גַּל, Targ. A
גַּלִּי *revela oculos meos, & videbo.* Ibidem גַּל,
Targum אַעְדִּי *remove à me opprobrium & de-*
spectum. habet significationem גלל *vol-*
vit, devolvit. PUAL. גֻּלָּה, & HITHPAEL
הִתְגַּלָּה, Syriacè אֶתְגַּלָּא *revelatus, denudatus*
fuit. Nahum. 2. v. 8. *& Huzzab* גֻּלְּתָה *re-*
velata est. Genes. 9. vers. 21. וַיִּתְגַּל, Targum
ואִתְגְּלִי *& revelatus fuit in medio tentorij sui:*
denudatus fuit. Vulg. *& nudatus jacuit.* Syr.
Matth. 10. *nihil est occultum, quod non* נֶתְגַּלֵּא
revelabitur: manifestabitur. Arab. Marc.
9. ותגלי *& apparuit gloriosus coram eo.*

NOM. גִּלָּיוֹן idem quod מְגִלָּה, *volumen:* B
à significatione גלל *volvit: membrana* aut
charta in qua aliquid scribitur, & quæ
postea convolvitur seu complicatur. E-
sa. 8. vers. 1. *accipe tibi* גִּלָּיוֹן *volumen ma-*
gnum, & scribe super illo. Targum לוּחַ *ta-*
bulam.

גִּלְיֹנִים *specula* in quibus intuentium fa-
cies apparent: aut *vestes tenues*, per quas
caro conspicitur.

Rabb. Fœm. גִּלְיוֹנוֹת *margines librorum,*
scripturæ expertes. C

Chald. גְּלִי *manifestus, apertus, evidens.*

Syr. גִּלְיָן, & גִּלְיוּת, & מְגַלְּא, Arab. תגלי te-
geli, & אנגלא ingile *revelatio, manifestatio,*
apparitio, evidentia, argumentum. גַּלְיוּת אַפַּא
revelatio faciei: & גַּלְיָא עַיִן *revelatio oculi,* fi-
ducia, libertas alterum aspiciendi & al-
loquendi.

Rabb. גלוי *revelatio.* גלוי עֲרָיוֹת *revelatio nu-*
ditatum: pudendorum, incestus. ¶ בִּגְלוּי,
& בְּגַלְּאי, Syr. בְּגַלְיָא, & בְּגַלְּא, & גַּלְיָאִית *a-*
pertè, manifestè, evidenter. D

II. גָּלָה, Chaldaic. גְּלָא *in exilium abijt, discessit,*
migravit, exulavit, translatus fuit: qui enim
migrat apparet tanquam antea latitans.
Dicitur autem primò, atque id ut pluri-
mum, de captivis, qui capta urbe depor-
tantur. Amos 5. vers. 5. *quia* הַגִּלְגָּל גָּלֹה יִגְלֶה
Gilgal migrando migrabit. allusio. Amos 6. v.
7. *propterea nunc* יִגְלוּ בְּרֹאשׁ גֹּלִים *migrabunt*
in capite migrantium. in margine notatur
legendum esse גַּלִּים *cumulorum.* Thren. E
1. vers. 3. גָּלְתָה *migravit Juda.* sequitur: *&*
habitat inter gentes. Jud. 18. v. 29. עַד יוֹם גְּלוֹת
הָאָרֶץ *usq; ad diem quo transmigravit terra:* in-
colæ terræ. Est migratio שִׁילֹה *Silo.* sequi-
tur enim: *omnibus diebus quibus erat domus*
Dei בְּשִׁילֹה *in Silo.* ¶ secundò, de sponte mi-
grantibus ex uno loco in alium, aut se-
des mutantibus. 2. Sam. 15. v. 19. *En et-*
iam גֹלֶה *migrans tu in locum tuum.* Targum
אָזֵל *abiens:* vagus es, nullibi certam habes
mansionem. Gen. 4. vers. 12. נָע *mobilis &*

vagus eris. Targum גָּלֵי. Ezech. 12. v. 3. וּגְלֵה
& migra interdiu coram oculis ipsorum, וְגָלִיתָ *&*
migrabis ex loco tuo ad locum alium. NIPHAL.
Esa. 38. v. 12. *ætas mea translata,* וְנִגְלָה, *& ab-*
ducta est à me. PUAL. גֻּלָּה *in exilium abductus*
est. HIPHIL. הִגְלָה, Chald. אַגְלִי, in Ezra הַגְלִי
captivum abduxit, in exilium deportavit, in a-
liam terram transtulit: ut fiebat capta aliqua
regione, cum ejus populus à victore a-
lio deduceretur. Jerem. 29. v. 1. *& ado-*
mnem populum, quem הֶגְלָה *abduxerat Nebu-*
cadnezar. Ibidem v. 4. *ad omnem captivita-*
tem, quam הִגְלֵיתִי *abduxi ex Jerusalem in Baby-*
loniam. 1. Paral. 8. v. 6. *Ista sunt capita patrum*
habitantibus Geba, וַיַּגְלוּם *& transtulit eos in*
Manahat: sine captivitate; traduxit. E-
sther 4. *quos* הַגְלִי *abduxit Asnappar.* HOPHAL.
הָגְלָה *abductus fuit.* Esther 2. v. 6. *qui* הָגְלָה *ab-*
ductus erat cum הַגֹּלָה *captivitate.* Targ. דִּי אֲזַל
בְּגָלוּתָא *qui ierat in captivitatem ex Jerusalem,*
quæ הָגְלְתָה *abducta fuit cum Jechonia rege Judæ,*
quem הֶגְלָה *abduxit Nebucadnezer in Babyloni-*
am. Arab. Gen. 17. תגלי *migravit Deus ab A-*
braham. 2. Cor. 2. ונלית *& discessi ab eis.*

NOM. גּוֹלָה & גָּלוּת, Arab. גאלא gele *mi-*
gratio, abductio populi, exilium. Jerem. 29. v.
16. *fratres vestri qui non egressi sunt vobiscum*
בַּגּוֹלָה *in captivitatem.* Esa. 45. v. 13. וְגָלוּתִי *&*
captivitatem meam. Targum וְגָלוּת עַמִּי *& ca-*
ptivitatem populi mei dimittet. Amos 1. v. 6.
עַל־הַגְלוֹתָם גָּלוּת שְׁלֵמָה *eo quod abduxerit ab-*
ductione perfecta. Syr. Matth. 1. v. 17. *usq; ad*
גָּלוּתָא *captivitatem Babel.* PLUR. Syriac. גָּלְוָן
captivitates. ¶ Per synecdochen hoc no-
mine significantur *captivi,* populus in ca-
ptivitatem abductus. Ezech. 3. v. 11. *vade*
ad הַגּוֹלָה *captivitatem.* Targum בְּנֵי גָלוּתָא *fi-*
lios captivitatis. Jerem. 28. v. 4. *& omnē* גָּלוּת
captivitatem Juda, הַבָּאִים *qui venerant in Ba-*
byloniam. Habuerunt autem Israelitæ
גָּלִיּוֹת *captivitates,* quatuor à Sennacherib;
quatuor à Nebucadnesar; unam à Vespa-
siano, qui Hierosolymam; & unam ab
Adriano, qui urbem ביתר Bether, anno
post vastationem templi 73. devastavit.
ראש הַגָּלוּת *caput captivitatis;* princeps seu
dux exulum Israelitarum in Babylonia,
& ubiq; terrarum, qui causas dijudicat.

III. Idem quod גלל *volvit:* huc PIEL pertinet,
& גִּלָּיוֹן, de quibus supra.

IV. Arabicè גָּלָה *abstersit.* Avicenna, יגלו *ab-*
sterget.

גלא *abstersio.* נאלי *abstergens, abster-*
sivus. Precation. יָא מְגַלִּי אַלְכֻּרַב *ô abster-*
gens dolores.

גלד Syriac. גְּלַז *negavit, denegavit, sprevit, asper-*
natus

natus fuit: ut congruat cū נָזַל, literis trans- A
positis. Marc. *6*. v. *26*. דנגלויה *ut denegaret ei*. 1. Corinth. 1. v. 19. ואגלו *& aspernabor intelligentiam*. Piel. גַּלֵּו. Passiv. אִתְגַּלֵּו *correptus fuit*. 1. Cor. *6*. v. 7. מִתְגַּלְּזִין *damnum patientes*.

Rabb. גָּלוֹ *hyosciamus*.

Arab. גלוו gilleus *corylus & avellana*.

גלח Inde Piel, גַּלַּח, Chald. גַּלַּח *rasit, totondit*. Gen. 41. v. 14. וַיְגַלַּח, Targum וְסַפַּר *& rasus fuit*: absolutè. In carcere enim comam aluerat miser & neglectus. 2. Sam. 10. v. 4. וַיְגַלַּח *& rasit dimidium barbæ ipsorum*. Targum B
וגרע *& abscidit*. Jud. *16*. v. *19*. *& vocabat virum*, וַתְּגַלַּח *& radebat*. vocabat rasorem & jubebat radere. vel, accipiebat forcipem ex manu ejus, & radebat ipsâ. Pual. גֻּלַּח *rasus fuit*. Jud. *16*. v. 17, & 22. *si* גֻּלַּחְתִּי *rasus fuero, & recedet à me robur meum*. Jerem. 41. v. 5. מְגֻלְּחֵי זָקָן *rasi barbâ*. Lugentes olim tondebant cæsariem. Hithpael הִתְגַּלַּח, Chald. אִתְגַּלַּח *rasit seipsum*. Levit. 13. vers. 33. וְהִתְגַּלָּח *& radet se, sed scabiem non* יְגַלֵּחַ *radet*. Targum וִיגַלַּח סַחְרָנֵי נִתְקָא *& radet ea quæ sunt* C
circa scabiem. Et in hac dictione וְהִתְגַּלָּח est medium Legis, quoad versus, vel periodos.

Nom. Rabb. גַּלָּח *rasus* [redacted]: Plur. גַּלָּחִים *sacrificuli, monachi*.

גלך Chaldaic. גִּלְכָן *stipulæ*.

גלם גְּלַם, Chald. גְּלַם *glomeravit, conglomeravit, involvit, convolvit, complicavit, superaddidit*. 2. Reg. 2. v. 8. *Accepit Elias pallium* וַיִּגְלֹם, Targ. D
ואחזר *& involvit illud*.

Nom. גֹּלֶם *glomus, glomer*, corpus imperfectum & informe, *embryo, mola*. Est massa coagulata, antequam in ea formata fuerint membra, ut discerni possint. Item *effigies, imago*. Psalm. 139. v. 16. גָּלְמִי *massam meam viderunt oculi tui*. Targum גֻּשְׁמִי *corpus meum*.

גְּלוֹמִים *involucra*; *vestes*, quibus involvimur & operimur, *pallia*. Ezech. 27. v. 24. בִּגְלוֹמֵי תְכֵלֶת *in palliis hyacinthinis*: vestis superior.

Chal. גְּלִימָא *pallium*. Esth. 8. v. 14. וְתַכְרִיךְ, Targ. וּגְלִימָא *& pallium byssinum*.

גַּלְמָא *collis*, & per antiphrasin, גְּלִימָא *vallis*: Plur. גַּלְמִין *colles*. Psalm. *65*. גְּבָעוֹת, Targ. גַּלְמָתָא *colles sicut agni ovium*. Iob. 39. *Fodient* בָּעֵמֶק, Targ. בִּגְלִימָא *in valle*.

Rabb. גֹּלֶם *lignum* aut *metallum rude*, antequam inde vas cōficitur & fieri cœpit: aut, vas quoddam nondum efformatum. Itē *homo rudis & ignavius*, per metaphorā.

גּוּלְמִין *arma diversarum cædium*.

גלס duo significat. I. Arab. גַּלַס galâs *sedit, assedit, discubuit, situs fuit*. Psal. 137. *super flumina Babylonis* גְּלַסְנָא *sedimus & flevimus*. Psalm. 1. *nec* יַגְאלס *sedebit in cathedra derisorum*. Matthæi 4. v. 16. אלשעב אַלְּדִי כַאן יַגְלס פִי אַלטֻלְמַה *populus qui sedebat in tenebris vidit lucem magnam*. Matth. 19. v. 28. ארא גַלַס אבן אלאנסאן עלי כרסי מגדה תגלסון אנתם עלי אתני עשר כרסיא *cum sederit Filius hominis super throno gloriæ suæ, sedebitis vos super duodecim thronis*, &c. Piel גַּלַּס gallas, & Hiphil אַגְלַס aglas *posuit, collocavit, discumbere fecit*. Psalm. 143. אַגְלַסְנִי B
collocavit me in obscuris. Psalm. 113. לִיגְלִסָה *ut collocet eum cum principibus*. Ephes. 1. v. 20. ואגלסה *& collocavit eum ad dextram suam*. Act. 4. v. 19. אגלס *collocabo super throno tuo*.

Nom. גֻּלוּס gulus, & גַּלְסָה galsa *sessio, assessio, situs, tribunal, solarium, cænaculum, conclave, aula*: Plural. גַּלַסַאת galsât *sessiones*.

מַגְלַס maglas *sedes, sella, atrium, cathedra*. Plur. מַגַאלִס magalis *sellæ, cathedræ, atria, conclavia, cænacula, aulæ*. מַגְלַס חַכַם *sedes judicii*, prætorium.

מֻגַלַּס mugelis *sedatus, placidus*.

II. גַּלַּס gelles *incrustavit navem*. ❧ תַגְלִיס taglis *tectorium navis*.

גַּאלִס galis *hospes*. ❧ Avicenna, גְלוּס *encathisma*.

גלע Inde הִתְגַּלַּע *involvit, miscuit se*. Prov. 18. v. 1. *& in omnem fortunam* יִתְגַּלָּע *miscebit se*. Targum, *& omne consilium* מְצַטְרֵי *deridet*. Prov. 20. v. 3. *omnis stultus* יִתְגַּלָּע *involvetur*. Targ. יִצְטְרֵי *subsannabitur*.

גלף Chald. גְּלַף *sculpsit, exsculpsit, descripsit, manifestavit, declaravit*; à Græco γλύφω *sculpo*. Exod. 28. v. 9. וּפִתַּחְתָּ, Targ. וְתִגְלוֹף *& sculpes super eo*.

גְּלוֹף & גְּלִיפָא *sculptura*. גְּלִיף ❧ *sculptus*: Plur. גְּלִיפִין *sculpti*. Fœm. גְּלִיפָא *sculpta*: Plur. גְּלִיפָן *sculptæ*. ¶ גְּלִיפָא item *sculptura, insigne*: Plur. גְּלִיפָן *sculpturæ, insignia*.

גלש גָּלַשׁ *rasus, depilatus, glaber, lævis fuit*. Cantic. 4. vers. 1. *capillus tuus, sicut grex caprarum*, שֶׁגָּלְשׁוּ *quæ glabræ sunt ex monte Gilead*. ubi inter arbores lanæ ipsarum quasi carminantur & evelluntur, ut pulcræ evadant. E

Chald. גְּלוֹשׁ *recalvaster*. ❧ גְּלוּשָׁא & גַּלְשׁוּת *rasura, calvicies*.

גַּלְשׁוּשִׁית *tumulus*.

גלת Arab. גלת galat *repulit, rejecit*. ❧ מגלות maglut *repulsus*.

גמם Inde גַּם *etiam*. ¶ גַּם כֵּן *itidem*.

A Rabb. גָּמַם *excidit, dissecuit.* גממיורת *fovea.*

גִּמְגֵּם *balbutijt.* מְגַמְגֵּם *balbutiens.* גִּמְגּוּם *balbuties.*

גַּם, Arab. גים *γάμμα.*

Arab. גֻּמָּה gumma *lanugo, juba*, propenduli crines, ornamentū frontis in equis, elephātis, & mulieribus. Plural. גִּמָאם gimam *antiæ.*

גַּמְגַּמָה gamgama *cranium, calva:* Plural. גַּמָאגִם gamigim *crania.*

גַּם *tribulatio*: Plur. גמום gumum *tribulationes.* 2. Corinth. 11. וְגַמַּת *& lapidatus sum semel.* B

גמא גְּמָא, Chald. מי: *bibit, imbibit, ingurgitavit, absorbuit, deglutivit.* Iob. 39. v. 24. *In strepitu & ira* יְגַמֵּא *absorbebit* (in) *terra*; vel, *terram.* in cursu & calcatione ungularū suarum faciet גומה וחריץ in terra. Targ. יַעֲבֵר גומתא *faciet foveam.* sicut quis foveam quasi facit in aqua, unde bibit, aut haurit. Hiphil. הִגְמִיא *potavit, bibere sivit.* Gen. 24. v. 17. הַגְמִיאִינִי *sine me bibere parum aquæ de cado tuo.* Targum אַטְעֲמִנִי *sine me gustare.* LXX. *πότισόν με pota me.* quod servus repetens dicit, C הַשְׁקִינִי *pota me.*

Nom. גֹּמֶא *juncus* aquæ immersus, eamq; semper imbibēs. Iob. 8. v. 11. *an crescet* גֹמֶא *juncus absq; limo?* aquarū irrigatione destitutus. Esa. 18. v. 2. וּבִכְלֵי־גֹמֶא *& in vasis junci super facie aquæ.* Targ. וּבִרְבוּנִין *& in naviculis.* Ex juncis navigia, pice oblita, ne aqua ingrederetur, construebant Ægyptij; quæ erant levia & velocia super aquam. Plur. Chald. גומין *junci, carrecta, prata.* D

גומא *hiatus, cisterna, fovea.*

Hebr. מְגַמָּה *desiderium, studium, intentio.* Habac. 1. v. 9. מְגַמַּת פְּנֵיהֶם *intentio facierum ipsorum antrorsum.* Targ. מִקֳּבֵל *è regione.*

גמד tria significata habet. I. Inde גֹּמֶד, Chaldaic. גַּרְמִיד, litera ר inserta, est אַמַּת הוּרוּעַ *cubitus, mensura cubitalis.* Est autem אַמָּה גְרוּמָה *cubitus decurtatus*; seu cubitus absq; digitis, vel longitudo tanta, quanta est à brachij flexu, usque ad digitorum exortum, digitos tantùm viginti, pollices verò quindecim, & palmos quinq; complectens; Et hujusmodi quidem pollicibus alternis metiuntur, & 24. definiunt fabri ulnam fabrilem. Jud. 3. v. 16. *& fecit Ehud sibi gladium, cui duæ acies.* גֹּמֶד, Targ. גַּרְמִידָא *cubitus longitudo ejus.* E

גַּמָּדִים *pygmæi*, qui cubitales ferè sunt, & ternos dodrantes non excedunt. Ezech. 27. v. 11. גַּמָּדִים *pygmæi in turribus tuis.* Targ. קַפּוֹטְקָאֵי *Cappadoces:* qui fortassis statura fuêre breviores, quàm alij homines. Stan-

A tes insuper in altissimis turribus videntur cubitales aut pygmæi esse, infernè consistentibus.

II. Chald. גְּמַד *contraxit rugas, rugavit.* גְּמִיד *contractus.* Jud. 3. v. 15. *Erat vir* אִטֵּר, Targ. גְּמִיד *contractus manu dextra sua:* scævola.

גמדא *contractio, angustia.*

גְּמַד *pannus*, quo caput & facies involvitur contra frigus.

Syriac. גְּמַד *impudens fuit.* גומְדָן *impudens.*

III. Arab. גמד gamad *congelatus fuit, frigore concrevit* aut *constrictus fuit*, friguit, alsit, B riguit, refriguit, refrigeratus fuit. In Geograph. *sæpe* גמד בה אלמא פי אלציף לשדה ברדה *congelascit in eo aqua in æstate ob vehementiam frigoris.* Piel גמד gammad *congelavit, frigefecit, refrigeravit.*

גאמד gamid, & גמוד gamud *cōgelatus.* Avicen. דם גאמד *sanguis congelatus.* Geograph. אלגמוד מאיהא דאים *aqua ejus semper congelata.* ברד מְגמד *frigus congelans.*

גמד gamd, & גמוד *aqua congelata*, glacies, gelu, stiria. גמאד gumid *frigus.* גמדה C gemda, & גמודה gumuda *frigiditas, refrigeratio.* אגמאד agmid *congelatio.* גמיד gimid *tepidus, refrigeratus.* גמימד gumei- [illegible]d *frigidulus.* מוצע גמאד mauda gimid *locus refrigerij.* מגמוד magmud *congelatus, durus.*

גמה Inde גַּם, & cum Maccaph, גַּם־ *etiam*, particula addendi. Gen. 31. v. 15. *& absumsit* גַּם *etiam absumendo argentum nostrum.* ¶ Et quādo geminatur, denotat multiplicationem unius super alterum. Exod. 12. v. 31. D גַּם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל *etiam vos, etiam filij Israel.*

Avicen. ינמון *abalienant.*

גמז Talm. גְּמָז, Arab. גְּמֵיזָה gumeiza, est שקמה *sycomorus*: Plur. גְּמָזִין, Arab. גְּמָאיז gumêis *sycomori.* Mat. giumeizi, jumeiz, mumeiz. Luc. 19. *& ascendebat in* גמיזה *sycomorum.*

גמזו *Gamzo*, dicebatur quidam nomine Nahum, qui quicquid accideret ipsi, di- E cere solebat; גַּם זוֹ לְטוֹבָה *etiam hoc in bonum.*

גמל quinque significata habet. I. גְּמַל, Chaldaic. גְּמַל aut *prior contulit* in aliquem vel bonum, *benefecit*: vel malum, *malefecit*: Aut *rependit* vel retulit, compensavit alicui bonum vel malum, ab ipso acceptū, *retribuit.* Construitur primò cū עַל *super*, vel לְ; ut Psalm. 116. v. 7. *Dominus* גָּמַל *retribuit super te.* Targum גמל טובה *retribuit bonum.* LXX. *εὐηργέτησέ σε benefecit tibi.* Psal. 119. v. 17. in Gimel. גְּמֹל *retribue super servum tuum, & vivam.*

& vivam. Targum שַׁלֵּם טָב *retribue bo-* A
num. Lxx. ἀνταπόδοσ *retribue.* Eſa.3.v.9.
væ animæ ipſorum גָמְלוּ לָהֶם *retribuerunt ipſis*
malum. Targ. גְרַמוּ *ipſi fuerunt cauſa, quod vene-*
rit ipſis malum: cauſarunt. Pſal.13. v.6. *can-*
tabo Domino, quia גָּמַל עָלָי *retribuit ſuper me.*
Targ. פְּרַע עָלַי טָבְתָא *retribuit ſuper me bonum.*
Lxx. εὐεργετήσαντί με *qui benefecit mihi.* ¶ 2.
cum accuſativo. Pſalm.18. v.21. יִגְמְלֵנִי *re-*
tribuet mihi Dominus ſecundùm juſticiam meam.
2.Sam.19.verſ.37. *& quare* יִגְמְלֵנִי, Targum
יְשַׁלְמִנַּנִי *retribuet mihi rex retributionem iſtam?*
Proverb. 3. verſ. 30. *ſi non* גְמָלְךָ *retribuit tibi*
malum. Targ. עֲבַר לָךְ *fecit tibi.* Proverb.11. B
v. 17. גֹּמֵל נַפְשׁוֹ *retribuit animæ ſuæ vir pius.*
Lxx. ἀγαθὸν ποιεῖ *bonum facit.* Pſal.7. v. 5. *ſi*
גָמַלְתִּי שׁוֹלְמִי *retribui pacifico meo malum.* Targ.
פְּרַעִית לְבַעַל שְׁלָמִי *reddidi autori pacis meæ ma-*
lum. Geneſ. 50. v.15. *reddendo reddet nobis o-*
mne malum, אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ, Targum דִּגְמַלְנָא
יָתֵהּ *quod retribuimus ipſi.*

Nom. גְּמוּל, Fœm. גְּמוּלָה, Chald. גְּמַלָא
retributio, beneficium, aut *beneficij compenſatio,*
meritum: Plur. גְּמוּלִים, Fœm. גְּמוּלוֹת, Chal. C
גְּמוּלִין *retributiones, beneficia, merita.* Pſ.137.v.8.
beatus, qui retribuet tibi גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ *retribu-*
tionem tuam, quam retribuiſti nobis. initium
malefaciendi.

Heemant. תַּגְמוּל *idem:* Plural. תַּגְמוּלִים
merita. Pſalm.116. verſ.12. *quid reddam Do-*
mino: omnes תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי *retributiones* (omnia
beneficia) *ejus ſuper me?* pro תַּגְמוּלָיו: forma
Chaldaica.

II. גָּמַל *lactationem abſolvit, ablactavit,* pro la-
cte cibum firmiorem retribuit. 1. Sam.1. D
v. 22. *& lactavit filium ſuum, donec* גְּמְלָהּ אֹתוֹ,
Targum דְּתַחְסִילַת יָתֵהּ *ablactaret eum.* 1. Reg.
11. v. 2. וַתִּגְמְלֵהוּ, Targ. וְחַסְלְתֵהּ *& ablactavit*
eum. Eſa. 11. verſ. 8. &, 18. verſ. 5. &, 28. v. 9.
Hoſ. 1. verſ. 8. Niphal נִגְמַל *ablactatus fuit.*
Gen.21. v.8. *Et crevit puer,* וַיִּגָּמַל, Targum
וְאִתְחַסַּל *& ablactatus fuit.* 1. Sam. 1. verſ. 2.
donec יִגָּמֵל, Targum דְּאִתְחַסַּל *ablactetur puer:*
quoad finiatur lactatio ejus. Tempus au-
tem lactationis, juxta R.D. ſunt 24. men-
ſes. cum quo conſentit Avicenna, in- E
quiens: *naturale tempus lactandi, eſt tempus*
duorum annorum. ſed 2. Machab. 7. *lac dedi*
tibi annos tres, & alui te.

Nom. גָּמוּל *ablactatus:* ſic dicitur infans,
ubi abſoluta fuerit ejus lactatio. Pſalm.
131. verſ. 2. *& compeſcui animam meam,*
כְּגָמֻל *ſicut ablactatum apud matrem ſuam:* כַּגָּמֻל
ſicut ablactatus apud me anima mea. repetitio
auget ſignificationem. Sicut puer abla-
ctatus incipit paulatim intelligere res
majores, & totus pendet ex matre ſua,

quæ ipſum ad incedendum aſſuefacit:
ita anima mea pendet ex doctoribus.

גָּמָל, Chaldaic. גְּמַל, Arabic. גַּמַל gemel
κάμηλος *camelus juvenis,* recens ablacta-
tus: aut à lacte, quod ſuaviſſimum exiſti-
matur. Plural. גְּמַלִּים, Chaldaic. גְּמַלִּין,
Syriac. גַּמְלִין, Arabic. גִמאל gimil *cameli.*
Varro lib. 4. de lingua Latina: *Camelus*
ſuo nomine ſyriaco in Latium venit. In Geo-
graphia Arabica ita deſcribitur: ראכה
טוילה אלענק טוילה אלידין ואלרגלין להא פי
מוצע צלבהא חרבה היא אלגמל *animal ha-*
bens longum collum, longos pedes & manus, &
in loco dorſi gibbum, eſt camelus. Levit. 11.
verſ. 4. הַגָּמָל, Targum גַּמְלָא *camelum,*
qui attrahit ruminationem, ſed ungulam non
ille findit. Eſt animal biſulcum, & ſupe-
riore parte dentatum, ut bos. Eſa. 30.
verſ. 6. *& ſuper* דַּבֶּשֶׁת גְּמַלִּים, Targum
חִיטוּרֵיאַת דִּגְמַלַיָּא *tubere camelorum, theſau-*
ri eorum. Cameli in dorſo habent tube-
ra, quibus onera geſtant; Bactrij bina,
Arabici ſingula: & in pectore alterum,
cui incumbunt, cùm proſtrati oneran-
tur. Ezechiel. 25. verſ. 5. *& dabo Rabba*
לִנְוֵה גְּמַלִּים, Targum לִמְדוֹר דִּגְמַלַיָּא *in ha-*
bitationem camelorum. Camelos enim in-
ter armenta paſcit oriens magnâ co-
piâ. Porrò cameli fit mentio in Novo
Teſtamento. Matth. 3. & Marc. 1. *Jo-*
hannes erat veſtitus לְבוּשָׁא דְּסַעְרָא דִּגְמַלָא
veſte pili camelorum. Ex camelorum pilis
contexitur pannus, quem inde vocant
Hiſpanicè *Camelote;* Italicè *Zambeloto,*
unde germanicum Schamlot: Latinis
undulata veſtis, quod ad undarum ſimili-
tudinem picta ſit. Hoc panno veſtieban-
tur in oriente tenuiores homines. [redacted]. Syriacè דִּמְצַלְּלִין בַּקָּא
וּבָלְעִין גַּמְלָא *colantes culicem, & degluttien-*
tes camelum. cum minimo animalculo be-
ſtia maxima confertur. Arabicè אלדין
יתרכון אלבאעוצה ויתלעון אלגמל *qui relin-*
quunt culicem & deglutiunt camelum. Mat-
thæi 19. verſ. 24. Syriac. *Facilius eſt* לְגַמְלָא
לְמֶעַל בְּחִירוּרָא דְּמַחַטָּא *camelo ingredi fo-*
ramen acus. Arabicè דחול אלגמל פי חרם
אלאברה *ingredi camelum in foramen acus.*
confertur maxima beſtia cum anguſtiſ-
ſimo foramine. pro quo habetur in Tal-
mud in tractatu Benedictionum: פילא
דעייל בקיפא דמחטא; quod exponitur:
פיל נכנע בנקב המחט *elephas ingrediens per fo-*
ramen acus. ſed Chriſtus pro elephante di-
xit camelum, notius in Judęa animal. Alc.
לַא יַדְחֻלוּן אַלְגַנָּה חַתִּי יַלִג אַלְגַמַל פִּי סַם אלחיאט:

non ingredientur Paradysum, donec venerit camelus in foramen acus. Præterea in Talmud. A
גמלא דאזל למיבעי קרני אודני דהוו ליה גזוהי מנה *camelus qui abijt ad quærendum cornua, aures, quæ erant ipsi, absciderunt ab eo.* quod ita exponitur: הגמל תבע הקרנים ונחתכו אזניו *camelus quæsivit cornua, & abscissæ sunt aures ejus.* לפום גמלא שיחנא *juxta camelum onus.* quod ita exponitur: לפי כוח הגמל נותנין עליו המשאות *juxta robur cameli dant super ipsum onera.* נפישי גמלי סבי דטעוני משכי דהוגני *multi cameli senes, qui sunt onerati pellibus juvenum.*

Arab. גַמִּיל gemmil *camelarius*, qui custodit pascitq; camelos: Plur. גַמִּילִין gemmilin *camelarij.* B

Grammat. גִימַל, Syr. גָמַל *gomal*; nomen literæ.

III. Per metaphoram גָמַל *maturuit, maturavit*; cum transfertur ad fructus arborum, qui maturescentes quasi ablactantur. Num. 17. vers. 23. ויגמל *& maturabat amygdalas*: maturas habebat. Targ. וְכָפִית שְׁקֵדִין *& formatæ sunt amygdalæ.* Esa. 18. v. 5. *Et labrusca* גמל *maturescens*: maturitati vicina. C

IV. Arab. גַמַל gamal *pulcer, elegans fuit.* אתגמל atgamal *placuit.* Eph. 6. v. 6. יתגמל אלנאס *placeat hominibus.*

Nom. גמיל gamil *pulcer, conveniens, formosus, bellus, civilis.* Fœmin. גמילה gamila *pulcra.* צבי גמיל *puer pulcer.* Genes. 12. אמראה גמילה אלוגה *mulier pulcra facie.* Roman. 10. *quam* אגמל *pulcri sunt pedes Evangelizantium.*

גמאל gamal *pulchritudo, forma, ornatus, elegantia.* בגמאל bigemel *in pulchritudine*, pulcrè, eleganter. D

V. Arab. גַמַּל gammal *computavit* in unā summam redigendo, *numeravit.*

Nom. גֻמְלָה gumla *numerus, multitudo, summa.* Geograph. גמלה מן גזאירה *multitudo insularum.* Plur. גמאל gumel *numeri, summæ.* באלגמלה bialgamla, & פי גמלה figamla *in summa, omnino.*

מגמל mugemel *numerosus*: Plur. מגמלין mugemelin *numerosi.* E

גמע tria significata habet. I. Chald. גְמַע, idem quod גְמָא, literis ע"א permutatis, *deglutivit, absorbuit.* Iob. 39. v. 33. יְעַלְעוּ, Targ. גָמְעִין *deglutiunt sanguinem.*

Rabbinis גְמִיעָה *deglutitio.*

II. Arab. גמע gama *collegit, congregavit, coëgit, convocavit.* Matth. 3. vers. 12. ויגמע קמחה פי אלאהרא *& congregabit frumentum suum in horrea.* Matth. 12. vers. 30. ומן לא יגמע מעי פהו יבדד *& qui non colligit mecum, & is disperget.* Psalm. 106. *de regionibus* גמעהם *congregavit eos.* Ibidem ואגמענא *& congrega nos de nationibus.* Genes. 1. vers. 19. לינתמען אלמיאה אלדי תחת אלסמא גמעא ואחד *congregantur aquæ sub cœlo congregatione una.* Passiv. אגתמע agtama, & אנגמע angama *congregatus, collectus, coactus, convocatus, adjunctus, conjunctus, incorporatus fuit, convenit, accessit, hæsit, adhæsit.* Psalm. 48. *reges terræ* אגתמעוא *congregati sunt.* Genes. 1. vers. 20. ואגתמע אלמא אלדי תחת אלסמא אלי מואצעה *& congregata est aqua, quæ fuit sub cœlo in loca sua.* Hiphil. אגמע agma *collegit, coëgit.* Psalm. 35. אגמעוא *convenerunt & lætati sunt.*

Nom. גמע gama, & גמאעה gumaa, & מגמע magma *congregatio, cœtus, ecclesia, templum, synagoga, collegium, conjunctio, compositio, communitas, frequentia, capitulum*: Plur. גמעאת, & גואמע gavime, & מגאמע magami *congregationes, synagogæ.* ¶ גמע guma, & גֻמְעָה, & גְמָאעָה, & יוֹם אלגמעה *dies veneris*, dies septimanæ sextus, quo Mahumetistæ ad cultum divinum conveniunt, sicut Judæi die septimo, Christiani primo, & Indi quarto, ut ab Hebræis & Christianis differant. Estque illis initium septimanæ & anni. unde & per synecdochen pro *septimana* usurpatur. Septimum diem vocant סבת sebt, aut sabt *Sabbathum*: deinde numerant primum, secundum, tertium, quartum, quintum. Ioh. 8. יוֹם אלגמאעה *dies conventus*, dicitur parasceve.

מגמע magmu, & מגתמע mugtama *congregatus, consiliarius.*

אגתמאע igtima, & אגמע igma *senatus, congregatio, concilium, incorporatio in collegium.* אגתמאע אסם igtima asimi *collectio nominum*, dictionarium.

מגתמע mugtama *conventus, concilium, communio, communitas.*

גמע guma *pugnus, colaphus*: Plur. אגמאע *pugni, colaphi.*

מגמע *bivium*: Plur. מגאמע magami *bivia & manicæ.*

בגמאעה *collectivè, universè, universaliter.* גמיע gami *omnes.* גמיעא *omnino.*

מגמע mugmie *collector, legulus.*

III. גמע de muliere, *coivit, dormivit cum ea.* Genes. 4. וגאמע אדם זוגתה *& cognovit Adam uxorem suam.* Cap. Resurrect. וגמע אלשמס ואלקמר *& conjungentur Sol & Luna.*

IV. Syriacè גומע *vulnus*, in גמץ sequente habes.

גמץ Inde גומץ, Chaldaic. גומאצה, & כומץ, & קומץ, literis גכק permutatis, *fovea*: Plur. קומצין

קומצין *fovea*. Eccl. 10. v. 8. *fodiens* גומץ *foveam, in eam cadet*. Chald. Es. 24. v. 18. *cadet in* הַפַּחַת, Targ. כומצא *foveam, & ascendens ex* הַפַּחַת, Targ. כומצא *fovea*. 2. Sam. 18. v. 18. הַפַּחַת, Targ. קומצא *fovea magna*. A

Verb. Chald. גמץ *fodit, effodit*. Psalm. 7. v. 16. *foveam fodit* וַיַּחְפְּרֵהוּ, Targ. וּגְמָצֵהּ *& effodit eam*.

Syr. גומע *vulnus*, ex confossione: literis צ׳ע permutatis.

גמר quatuor significata habet. I. גָּמַר, Chal. & Syr. גְּמַר *perfecit, confecit, absolvit, complevit, implevit, finivit*. Psalm. 138. v. 8. *Dominus* יִגְמֹר בַּעֲדִי *perficiet pro me*. Targ. יְפַרַּע לְהוֹן B
בִּישָׁא *rependet eis malum propter me*. Ps. 57. v. 3. *vocabo ad Deũ excelsum, ad Deum* גֹּמֵר עָלָי *perficientem propter me*. LXX. τὸν εὐεργετήσαντά με *qui benefecit mihi*. legerunt גֹּמֵל, ob literarum ר׳ל similitudinem. Syr. Rom. 4. v. 21. *quod pollicitus esset* לְמִגְמַר *perficere*. Rom. 2. v. 25. *si Legem* תִּגְמוֹר *impleveris*. Niphal Syr. אֶתְגְּמַר *perfectus fuit*, vel *factus est*. Hebr. 5. v. 9. *& sic* אֶתְגְּמַר *perfectus est factus*.

Nom. Chald. גְּמוֹר & גְּמִיר *perfectus, totus, absolutus, integer*. C

גְּמַר & גְּמִירָא, Syr. גמירות *perfectio, integritas*. Ezræ 7. גמיר *salus & pax*.

Rabb. לִגְמַרֵי & לְגָמַר, Syr. גְּמִירָאִית *perfectè, integrè, planè, omnino, prorsus*. ¶ וגומר, abbreviatum וגו׳, *& integrum, & totum*; pro, *& cætera*: cùm citant versum aliquem biblicum non integrum.

Propr. גֹּמֶר *Gomer*, filius Iaphet. Gen. 10. à quo *Gomeritæ*, qui nunc Galatæ dicuntur. Alijs, Cimbri. ¶ Rabb. ארץ גומר D
terra Gomer est תורך *Turcia*.

II. In malum, גָּמַר, Chald. & Syr. גְּמַר *confectus, consumtus, destructus, abolitus fuit, defecit*. Psalm. 12. vers. 2. *quia* גָּמַר *consumtus est sanctus*: defecit. Psalm. 77. v. 9. גָּמַר *cessavit*. Targ. שלים *consumtus est sermo in generationem & generationem*. Psalm. 7. vers. 10. יִגְמָר, Targ. ישתיצי *destruatur quæsò malicia impiorum*. Syr. Luc. 16. v. 9. דִגְמַר *cùm defecerit*. Piel Chald. גַּמַּר *confecit, consumsit, destruxit, abolevit* homines vel urbes. Deut. 20. E
תַּחֲרִימֵם, Targ. תְּגַמְּרִנּוּן *destrues eos*.

Nom. גְּמִירָא *consumtio, destructio*. גמיר *sacrificium*, quod totum consumebatur igni, *holocaustum*. Deut. 33. vers. 10. כָּלִיל, Targ. גְּמִיר *holocaustum*.

III. Per metaphoram, Chald. & Syr. גְּמַר *docuit, didicit, conclusit, decidit, decrevit*. Prov. 10. קַח *accipe quæsò ex ore ejus legem*. Targum גְּמַר *disce*.

Nom. גְּמַר & גְּמָרָה *doctrina, conclusio, determinatio, decretum*. ¶ גְּמָרָא *Gemara*, altera pars textus Talmudici, & hujus explicatio, quam composuerunt R. Ase, & Rabina. Continet autem doctrinas, conclusiones seu decisiones quæstionum disputabilium. לשון גְּמָרָא *lingua* seu dictio in parte textus Talmudici usitata.

IV. Chald. גְּמַר *fumigavit, suffitum fecit prunis*. Niphal אִתְגְּמַר *fumigatus fuit*. Cant. 3. v. 6. מְקֻטֶּרֶת, Targ. מִתְגַּמְּרָא *fumigata myrrha & thure*. Piel גַּמֵּר *fovit, calefecit*.

גומר *carbo*: Plur. גומרין *carbones*. Num. 16. גַּחֲלֵי אֵשׁ, Targ. גומרין דְאֶשָּׁא *carbones ignis*. גמר *carbunculus*, gemma lucens instar carbonis.

מְגַמַּר, Arab. מגמר mugammar *thuribulum*, in quo ponuntur prunæ & aromata. אלמגמרה almugambra *thuribulũ in cœlo*.

Arab. גמרה gamra *pruna, anthrax, carbunculus*: Plur. גמאר gamar *prunæ*. מגמר migmar *prunarius*: Plur. מגאמר magimar *prunarij*. אלגמר algemare *carbunculus*.

גמור *abyssus*. גמרה gumara *radix palmæ*: Plur. גמאר gumar *radices palmæ*.

Rabb. מוגמר *suffitus*, qui afferebatur convivis post epulas. Omnia autem hæc conveniunt cum כָּמַר *adustus fuit*: literis ג׳כ permutatis.

גנן tria significata habet. I. גָּנַן & גְּנַן *texit, velavit, operuit*: metaphoricè, *protexit, defendit, conservavit*. 2. Reg. 20. vers. 7. וְגַנּוֹתִי, Targ. וְאָגֵן *& tegam super civitate ista propter me*. Esa. 31. v. 5. גָּנוֹן *cingendo & liberando*. 2. Reg. 19. v. 34. Esa. 37. v. 35, & 38. Zach. 9. v. 15, & 12. v. 8. Hiphil. הֵגֵן, Chald. אֲגֵן *idem*. Esa. 31. v. 5. יָגֵן *teget Dominus exercituum super Jerusalem*. Chald. Gen. 7. v. 16. וַיִּסְגֹּר, Targ. וְאַגֵּן *& clausit Dominus pro eo*: texit, velavit.

Nom. גַּן, Arab. גן ginn *hortus* tam ad arbores quàm ad herbas, septo cinctus & munitus, *paradysus*: Plu. גַּנִּים, Chald. גִּנִּין, Arabic. גנאן ginen, & אגנא agenne *horti*. Foem. גַּנָּה, Chald. גִּנְּתָא, Syr. גַּנְּתָא, Arab. גנה genne: Plur. גַּנּוֹת, Chald. גִּנָּן, Arab. גנאת gennet. Duale: גַּנְּתַיִן *horti*. Gen. 2. v. 8. *& plantaverat Dominus Deus* גַּן, Targ. גִּנְּתָא *hortum in Eden ab Oriente*. 2. Reg. 21. v. 47. *& sepelivit eum in sepulchro ejus* בְּגַן *in horto Uzza*. sepulchra quorundam regum & principum virorum in hortis erant. 2. Paral. 33. v. 20. *& sepelierunt eum* בֵּיתוֹ (in) *domo ejus*. de Manasse: pro בֵּיתוֹ בְּגַן *in horto domus ejus*. sic, Joh. 19. vers. 14. Christus adeptus est sepulchrum in horto, & quidem novum. Esa. 65. vers. 3. *sacrificantes* בַּגַּנּוֹת, Targ. בְּגִנַּת טַעֲוָתָא *in hortis idolorum*. olim idolorum cultibus horti consecrabantur.

bantur. Cant. 4. v. 15. *fons* גַּנִּים *hortorum.* A
Hic fons oritur ad pedem Libani, rigans omnes hortos & totam regionem, quæ est inter Libanum & Tripolin. ¶ Rabb. גַּן עֵדֶן, Chald. גִּנְתָא דְעֵדֶן *hortus Eden*, vocatur fœlicitas futuri seculi, & locus beatorum in altera vita, Paradysus. Gen. 3. v. 24. וַיְגָרֶשׁ *& expulit Dominus hominem.* Targ. Jerosolym. וְאַתְקִין גֵיהִנָּם וְגַן עֵדֶן *& paravit Gehennam & Paradysum.* Arab. גַּנָּה *Paradysus.* In Alcorano ita describitur, Azora. 2. תַּגְרִי מִן תַּחְתְּהָא אַלְאַנְהָאר כְּלְמָא רֻזִקוּא מִנְהָא מִן תַּמְרָה רִזְקָא Paradyso bonos inducet: ubi dulcissimas aquas, B
pomaque multimoda, fructus varios, & decentissimas atque mundissimas mulieres, omneque bonum in æternum possidebunt. Alcor. In Precat. Arab. רַבּ אַלְגַּנָּה וַאַלְנַאר rabbi algenne vaalnar *dominus horti & ignis.* Paradysi & Inferni.

Syr. גַּנָּן, Arab. גַּנִּין gennin *hortulanus, topiarius:* Plur. Arab. גַּנִּינִין genninin *hortulani, topiarij.*

Heemant. מָגֵן, Syr. מְגַן, Arab. מִגַּן *clypeus, scutum*, quo corpus tegitur & defen- C
ditur: Plur. מָגִנִּים, Syriac. מְגַנִּין, Foemin. מְגִנּוֹת *clypei, scuta.* 2. Sam. 1. v. 21. מָגֵן, Targ. תְּרִיסָא *clypeus Saulis.* 2. Reg. 19. v. 32. *non præveniet eam* מָגֵן *clypeus.* In oppugnatione urbium primum impetum faciunt clypeati. Prov. 6. v. 11. *& indigentia tua* כְּאִישׁ מָגֵן *sicut vir clypei.* sic dicitur eques, qui mittitur cum literis & mandatis, armatus clypeo & lancea, & velocior est pedite: *veredarius.* ¶ Per metaphoram, *protectio, de-* D
fensio, præsidium, auxilium, refugium. Gen. 15. v. 1. *ego sum* מָגֵן *clypeus tibi.* Targ. תְּקוֹף *robur.* Prov. 2. v. 7. מָגֵן *clypeus est ambulantibus integrè.* Targ. וּמְסַיַּע *& opitulatur:* auxiliatur. Psalm. 7. v. 11. מָגִנִּי *clypeus meus.* Lxx. ἡ βοήθειά μου *adjutorium meum.* ¶ Deinde *magistratus*, qui subditos defendit. Psalm. 47. v. 10. מָגִנֵּי אֶרֶץ *scuta terræ:* principes. Hos. 4. v. 18. *dixerunt afferte ignominiam* מָגִנֶּיהָ *clypei ejus:* principes sive duces ejus. Hieron. *protectores ejus.* Lxx. ἐκ φρυάγματος αὐτῆς *ex* E
sepimento ejus. legerunt מִגַּנֶּיהָ, à גַּן *sepimentũ.*

Arab. גֻּנָּה gunna *clypeus, scutum:* Plural. גֻּנַּאת gunnat, & אַגְנָא egenne *scuta.* גֻּנָּה מֻדַוַּרָה gunna mudauara *scutum rotundum.* גֻּנָּה מֻפַצַּץ gunna mufaddad *scutum inargentatum.*

Foem. מְגִנָּה, Chald. מְגִנְּתָא *velamen, operimentum.* Thren. 3. v. 65. *dabis eis* מְגִנַּת לֵב *velamen* (operimentum) *cordis.* Targ. תְּבִירוּת *dolorem:* contritionem: ne videant maledictionem ipsis imminentem.

Chald. & Syr. מַגָּן *gratis.* Chal. Gen. 29. v. 15. *& servies mihi* חִנָּם, Targ. מַגָּן *gratis.* Exod. 20. v. 7. *non assumes nomen Domini Dei tui* לַשָּׁוְא, Targum. לְמַגָּן *in vanum.* Syr. Matth. 10. מַגָּן *gratis accepistis,* מַגָּן *gratis date.*

II. Chald. גְּנַן *incubuit, operuit, texit, obtexit, supervenit, insiliit, habitavit.* Esa. 4. v. 5. *super omnem gloriam* חֻפָּה *tegumentum.* Targ. *habitatio quæ erit* מְגַנַּן *operiens super eo.* Hiphil Syr. אַגֵּן *idem.* Actor. 10. v. 44. *Spiritus Sanctus* אַגְּנַת *operuit omnes:* incubuit omnibus. Luc. 1. vers. 35. *virtus altissimi* גַּנַּן *operiet* (incumbet) *super te.* Joh. 1. v. 14. וְאַגֵּן *& habitavit in nobis.*

Nom. גְּנוּנָא & גְּנוּן *operimentum, thalamus, tabernaculum sponsi & sponsæ,* sicut חֻפָּה Hebræis. velum, sub quo sponsus & sponsa desponsantur. Psalm. 19. v. 6. *sicut sponsus egrediens* מֵחֻפָּתוֹ, Targ. מִגְּנוּנֵהּ *ex thalamo suo.*

Rabb. מִגְנָּן *pondus horologij, sphæra.*

III. Arab. גְּנַן & גַּן genn *insanivit, furiit.* Joh. 10. v. 20. וקד גן *& jam insanit.*

Nom. גִּן ginn *mania, furor, insania, dæmonium, diabolus:* Plu. גֻּנוּן gunun *diaboli.*

גִּנִּי ginni, & מַגְנוּן magnun *maniacus, furiosus, diabolicus, dæmoniacus.*

גְּנִין genin *embryo.* Luc. 1. *motus est* אַלְגְּנִין *infans in utero ejus.* ¶ R. *frustum carnis.*

גנא. Chald. גְּנָה, גְּנָא, in invenitur.

גנב. גָּנַב, Chald. גְּנַב *subtraxit, surripuit, furatus est.* Gen. 31. vers. 30. *quare* גָנַבְתָּ *furatus es deos meos?* Targ. נְסַבְתָּא *accepisti:* abstulisti. Ibidem v. 19. וַתִּגְנֹב *& furata est Rachel imagines.* Targum וּנְסֵבַת *& accepit.* Ibidem. v. 32. *nec sciebat Jacob quod Rachel* גְּנָבָתַם *furata esset eos.* Targ. נְסֵבְתִּנוּן *accepisset eos.* Job. 21. v. 18. *sicut palea quam* גְּנָבַתּוּ, Targ. דִּיטַלְטְלִנֵּהּ *abstulit eam ventus.* Exod. 20. vers. 15. *non* תִּגְנֹב, Targ. תִּגְנֹב *furaberis.* Syr. Matth. 10. *non* תִּגְנוֹב *furaberis.* 2. Cor. 12. *dolo* גְּנַבְתְּכוֹן *furatus sum vos.* Rom. 2. *qui prædicas ut non* נִגְנְבוּן *furentur, tu* גָּנֵב *furaris ipse.* ¶ De persona aut alicujus corde, *aliquo inscio, clam aliquem, occultè aliquid fecit.* Gen. 31. vers. 20. וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת־לֵב לָבָן *& furatus est Jacob cor Laban.* Targ. וְכַסִּי יַעֲקֹב מִן לָבָן *& abscondit Jacob à Laban.* Ibidem v. 26. *qui fecisti* וַתִּגְנֹב *& furatus es* אֶת־לְבָבִי *cor meum.* Targ. וְכַסֵּיתָא מִנִּי *& abscondisti à me.* Ibidem v. 27. וַתִּגְנֹב אֹתִי *& furatus es me.* Targ. וְכַסֵּיתָא מִנִּי *& abscondisti à me.* sequitur: & *non indicasti mihi.* 2. Sam. 19. v. 40. *quare* גְּנָבוּךָ *furati sunt te fratres nostri?* Targum כַּסִּיוּךְ מִנָּנָא *absconderunt te à nobis.* Te clàm traduxerunt, ut te in regnum restituerent, quasi nos nolle-

nollemus. Rabb. גונב דעת בני אדם *furans scientiam filiorum hominis*: homines fallens: hominibus imponēs. Niphal נִגְנַב, Chal. אִתְגְנַב *surreptus fuit, furto ablatus fuit.* Exod. 22. v. 12. *etsi* גָנוֹב יִגָּנֵב, Targ. אִתְגְנָבָא יִתְגְנֵב *furando furto sublatus fuerit ex populo suo.* Piel גִּנֵּב *furatus est.* 2. Sam. 15. v. 6. וַיְגַנֵּב *& furatus est Absolom cor virorum Israel:* mendacijs devinxit sibi animos Israelitarum, & à Davide abalienavit. Jerem. 23. v. 30. *ecce ego contra prophetas, dicit Dominus,* מְגַנְּבֵי דְבָרַי *furantes verba mea, unus ab altero:* qui prædicant ea, quæ à veris Prophetis audiverunt. Pual. גֻּנַּב *furto sublatus fuit.* Gen. 40. v. 15. *quia* גֻּנֹּב גֻּנַּבְתִּי, Targ. גְנֵיבָא גנב *furando furto sublatus sum ex terra Hebræorum.* Job. 4. v. 12. *& ad me verbum* יְגֻנָּב *surripietur:* celabitur, occultabitur. Targ. אִתְאֲמַר בִּטְמִיר *dictum est occultè.* Jun. *clanculum perlatum est.* Hithpael הִתְגַּנֵּב *surripuit seipsum.* 2. Sam. 19. v. 3. וַיִּתְגַּנֵּב *& subduxit se populus in die illo.*

Nom. גַּנָּב *fur.* qui clam, & ipso inscio, alterius res accipit: Plural. גַּנָּבִים, Chal. גַּנָּבִין, Syr. גנבין *fures.* Jerem. 48. v. 27. *si, vel an* בְּגַנָּבִים *inter fures inventus est?* Job. 30. v. 5. *vociferabuntur super eo* כַּגַּנָּב *tanquam fure.* quod ridetis super ipso, sicut rident & vociferantur super furem.

גְנֵבָה, Chald. גְנוּבָא, Syr. גנבות *furtum,* res surrepta, furto ablatum. גנובה *idem,* Gen. 31. v. 39. וּגְנֻבְתִי גְּנֻבְתִי *surreptum diei, & surreptum noctis.* pro גנובת in Regimine. Et jod est paragogicum, quia cum י affixo, גְנוּבָתִי diceretur, בָ cum camets.

Chald. גּוּנְבָּ *operimentum,* quo res occultatur, *stragula.*

Syr. & Arab. גְּנַב *latus:* in גַּבָב habes.

II. ~~Arab.~~ גנב ganab *separavit confusa, secrevit, disjunxit, seclusit, segregavit, prohibuit, abstinuit, rejecit.* Niphal אִתְגְנַב atganab, & אִגְתְנַב agtanab *separatus, prohibitus fuit.* Alcor. פַּאגְתַנבוה *& abstinete ab eo.* Psalm. 18. ואגתנב *& prohibear ab iniquitate mea.* Actor. 29. *ut* יתגנב *separentur à Mose.* 2. Thes. 3. v. 6. *ut* יגאנבוא *separemini ab omni fratre bono.* 2. Tim. 23. ותגנב *& separes quæstiones ineptas.* ¶ Deinde גנב ganab *deviavit, aberravit.* גַּנַּב gannab *seduxit.* אִתְגַּנַּב atgannab *seductus fuit.*

תַּגַנוּב tegenub *separatio, aberratio, deviatio.*

גנוב *notus.* meridies, auster. גנובי *meridionalis.*

אַגְנַבִי agnabi *extraneus, alienus.* Psalm. 69. אגנביא *alienus factus sum à fratribus meis.* Plur. אַגְנַבִיאִין *extranei.*

גֻנְב gunb *latus:* Plur. אַגְנַאב agnab *latera.* גֻּנַיִּב gunaieb *latusculum.*

Alcor. גַּנְאב *terminus.* ננב *pleurisis.*

גנג. Chald. גנג *venatus est:* ex Græco κυνηγέω. גניג *venator.*

גנד. Arab. גַּנַד ganad, & אִתְגַנַד atganad *militavit.* 2. Corinth. 9. v. 3. *non nos* נגנדנא *militamus in carne.* 2. Tim. 2. v. 4. *nemo* יתגנד *militat & implicatur vitæ negocijs.*

Nom. גֶנְד gend, & גנדא *exercitus, cohors:* Plur. גנוד & גְּנַאד *exercitus, cohortes.*

גֻנְדִיָה gundîa. Talm. גונדא *militia, præsidium:* Plur. גֻנְדִיָאת gundijt *præsidia.* Psalm. 103. סַבְּחוּא אַלָּהָ יָא נְמִיע גְנוּדֶה *Laudate Dominum ô omnes exercitus ejus.* אַמִיר אַלְגֶנְד amir algend *præfectus legionis.* גֶנְד בִּידַסְתַּר gend bidaster *castoreum.* Alcor. גְנוּדְהֻמָא *exercitus eorum.* scilicet Pharaonis & Hemen.

גנדי *miles.*

גנה duo significata habet. I. Chald. גְּנָה & גְּנָא. Hiphil, אַגְנִי *cubuit, incubuit, accubuit, discubuit, decubuit, dormivit, cœnatus, convivatus fuit:* ut cum גנן congruat. Esa. 24. v. 22. וְסֻגְּרוּ, Targ. וְיִגְנוּן *& abscondentur in carcere.* Job. 40. v. 21. *sub arboribus* יִשְׁכָּב, Targ. יִגְנֵי *cubabit.* ¶ Syr. גְּנָא *declinavit, secessit.* Joh. 5. v. 13. *Jesus enim* אִתְגְנִי *occultaverat se in turba.* גְּנִיא *latibulum.*

II. Rabb. גְּנָה, Syr. גְּנֵי *vituperavit, dehonestavit, contemsit, confutavit, deturpavit.*

מְגֻנֶּה *turpis, inhonestus, incongruus, inconveniens:* Plur. מְגֻנִּים *turpes.* דָּבָר מְגֻנֶּה *verbum inconveniens.* מְגֻנָּה *turpis, inhonesta.* מְגֻנּוֹת *turpia, inhonesta.*

גְּנַאי & גְּנוּת, Syr. גּוּנְיָא *ignominia, turpitudo, vituperium, convicium, inconvenientia.* דרך גנאי *per ignominiam, turpiter.*

Arab. גְּנָיָה *maleficium:* Plur. גְּנָיַאת *malefacta.* גְּנִי *recens.*

גנז. גְּנַז, Chald. גנז *thesaurus, repositorium:* Plur. גְּנָזִים, Chald. גנזין *thesauri:* locus aut vas, ubi aurum, argentum & vestes preciosæ reponuntur. Ester. 5. v. 9. *ad* גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ *thesauros regis.* Chald. Esa. 39. v. 2. *quod inveniebatur* בְּאוֹצְרֹתָיו, Targ. בְּגִנְזוֹהִי *in thesauris ejus.*

Chald. גְּנַז *collegit, reposuit, recondidit.* Esa. 39. v. 6. *quæ* אָצְרוּ, Targ. גְּנַזוּ *recondiderunt patres tui.* Esa. 23. v. 18. *non congregabitur, nec* יֵחָסֵן, Targ. יִתְגְנַז *reponetur.*

Nom. גְּנִיז *repositus, depositus, reconditus, occultus.* Syriac. Actor. 17. *Dei* גְּנִיזָא *occulti.* Plural. גניזין *repositi, occulti.* גְּנִיזוּ *absconsio, occultatio.*

Syr. גְּנִזָא, inde Persicum גַּזָא gaza *thesaurus.*

Rabb.

Rabb. גנוו *cella:* PLur. גנווים *cellæ.*
Arab. גניזה geniza *sepultura, mortuus, funus:* PLur. גנאיז geneis *sepulturæ; funera,* quæ conduntur.

גנח tria significata habet. I. Rabb. גנח *tussivit, raucus fuit.* קול גנח *vox tristis, vox tubæ* in modum tussis. גונח דם *tussiens sanguinem:* qui cum sono tussis eijcit sanguinem: מוציא קול כעין שועל ומשליך דם. In baba Kama, capite מרובה: חסיד אחד היה גונח מלבו ושאלו הרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שיינק חלב עז רותח משחרית לשחרית:

Rabb. גניחה *asthma, suspirium, anhelatio,* keichen.

II. גנח *castravit.* גנחין *castrati, eunuchi.*

III. Arab. גנח ganah *ala, penna.* PLur. אגנאח agnah *alæ, pennæ.* נגנחה ganha. PLural. גנאחין *idem.* מגנח mugenah *alatus.* ¶ גנח מן ענם ganah min ganam *grex ovium.* גנח מן בקר ganah min bacar *grex vaccarum.* גנח מן חיל ganah min chail; vel, גנח מן מחלה ganah min mahale *ala exercitus,* cornu exercitus, πτερύγιον. Matth. 4. גנאח אלהיכל ganah alheikel *pinna templi.* Alcor. לא גנאח עליכם. ¶ Deinde גנח ganah *cithara,* ab alæ similitudine, Hispanis *Harpa:* nobis ein Harff / *monochordon.* גנח מן עשרה אותר ganah min aschara autar *decachordum.* ¶ גנח ganah *helenium, enula campana.* Hispan. *ala.* גנחה *pedum.*

גנס Chald. & Syr. גנס & גנסא, Arab. גנס gins γένος *genus, natio:* PLur. Arab. אגנאס agnas *genera.* Gen. 1. Arab. לגנסה *juxta genus suum.*

גניסא *familia, natio, progenies:* Plural. גניסן *familiæ, nationes.* Ps. 22. v. 28. *omnes* משפחות, גוים, Targ. גניסת עממיא *familiæ populorum.*

גינוסיא & גיניסיא γενέσια *natalis dies.*
גנים γενναῖος *generosus, nobilis.*
הוגנים εὐγενής *generosus.* גניסות *generositas.*

Arabicè מגאנס *homogeneum.* גנס gins *genus,* Logicis.

Avic. יגאנס *pertinebit.* Aliquando גנים est γάνος *hortus.*

גנס tria significata habet. I. Rabbin. & Chald. גס *crassus, densus:* PLur. גסים, Chal. גסין *crassi, densi.* FOEmin. גסה *crassa, densa:* PLur. גסות *crassæ, densæ.* אצבע הגס *digitus crassior, pollex.* גס רוח *crassus spiritu,* elatus animo, superbus. גס השכל *crassus intelligentia,* qui est crasso ingenio. נקודה גסה *punctum crassum.* בהמות גסות *animalia crassa,* grandiora; ut equi, boves, &c. Talm. בין דקין בין גסי *sive tenuia sive crassa.*

גסות *crassicies, densitas.* גסות רוח *crassicies spiritus,* elatio animi, superbia. Psalm. 10.

A v. 4. *impius* כגובה אפו *in eminentia nasi sui non curat.* Targum בגסות רוחה *in crassicie spiritus sui.* Psalm. 10. v. 2. בגאות רשע, Targ. בגסות רוח רשיעא *in superbia impij.* Psalm. 76. v. 13. רוחא גסות רוחיהון *spiritum principum.* Targ. *superbiam spiritus eorum.*

II. Chald. & Syr. גס *fœmur:* PLur. גססין *fœmora, latera.* Lev. 3. v. 4. *super* הכסלים, Targ. גיססיא *fœmora.* Esa. 66. v. 12. *super* צד *latere portabimini.* Targ. גססין *lateribus.* 2. Sam. 18. v. 14. *tres* שבטים, Targ. גססין *virga in manu ejus.*

III. Arab. גסס gasas *tetigit:* in גשש quære.

B **גסד**. Arab. גסד gesêd *corpus, caro:* PLur. אגסאד agsêd *corpora.* DuAl. גסדי gesedei *duo corpora.* Diminut. גסיד gusêied *corpusculum:* PLur. גסיאדת guseiedit *corpuscula.* גסד בלא ראס gesed bile ras *corpus sine capite:* truncus. גסדי gasdi, & גסדין, & גסדאני gesedani *carnalis, corporalis.* Galat. 4. מילאדא גסדאניא *nativitas carnalis.*

VErb. גסד gasad *incorporavit, in unum corpus redegit.* PAss. אתגסד atgasad *incorporatus fuit.* מגסד mugesed *incorporatus:* C PLur. מסגדין musegedin *incorporati.*

גסדאניה *corporalitas.* באלגסדאניה *corporaliter.*

גסל. Arab. גאסול *urtica.*

גסם. Arab. גסם gism *corpus:* in גשם invenies.

גסק. Arab. נוסק *turris:* PLur. גואסק *turres.* גסיק gasic *cometa.*

גסר. Arab. גסר gasar *ausus fuit.* Marci 15. v. 43. גסר ודחל אלי בלאטס *ausus fuit, & ingressus est ad Pilatum.* Joh. 21. v. 12. ולם יגסר *&* D *non audebat quis eum interrogare.* Rom. 10. גסר *leva vocem.*

NOM. גסר geser *pons:* Plur. גסור gusur *pontes:* in גשר habes.

געא. Chaldaic. געא in געה mox sequente habes.

געב. Arab. געאב *pharetra.*

געד. Arabicè געד gaad *incrispavit.* Avic. יגעד אלשער *incrispabit capillos.*

E מגעדאת *incrispantia.* תגעיד *crispatio.* געודה gauda *crispitudo.*

געה געה, Chald. & Syr. געא *mugivit,* clamavit bos aut vacca. propriè de vitulis dicitur. 1. Sam. 6. vers. 12. *eundo* וגעו *& mugiendo.* Targum *euntes* וגעין *& mugientes.* LXX. καὶ ἐκοπίων *& laborabant.* legerunt יגעו. Job. 6. v. 5. *si* יגעה *mugiet bos juxta pabulum suum.* Syr. Gal. 4. וגעי *& voca, non concipiens.*

Chald. געא & געיא *mugitus, clamor.* ¶ Grammat. געיה *accentus Rhetoricus,* syllabam retinens, eamq; mugitu quodam proferens.

Chald.

Chald. נַעֲנַע *meditatus, delectatus fuit*. Ps. 119. v. 117. וְאֶשְׁעָה, Targ. וְאֶנְעַנַע *& delectabor in statutis tuis semper.*

נַעֲנוּעִים *deliciæ*: ut cùm dicunt Rabbini de Benjamin, filio Jacob, quòd fuerit נַעֲנוּעֵי אָבִיו *deliciæ patris sui.*

געט. Syr. גְעַט *sursum eminuit.*

געל tria significata habet. I. גְעַל. Inde Hiphil הִגְעִיל *spuit, expuit, emisit, ejecit* in matricem. Job. 21. v. 10. *Bos ejus transivit, nec* יַגְעִל *expuet: coivit & non emittet.* scilicet semen in matricem. Targ. יַפְקֵן *in irritum jaciunt semen.*

II. Per metaphoram, גָעַל *respuit*, cum sputo quasi rejecit, per contemtum: *abominatus est, fastidivit.* Levit. 26. vers. 30. וְגָעֲלָה, Targ. וְיִרְחַק *& abominabitur anima mea.* Ibidem. v. 11. *neq;* תִגְעַל, Targ. יִרְחַק *abominabitur anima mea vos.* Ibid. v. 44. גְעַלְתִּים, Targ. אֲרַחֲקִנּוּן *abominabor eos.* Niphal. נִגְעַל *pro abominatione habitus est, rejectus est.* 2. Sam. 1. v. 21. *ibi* נִגְעַל *rejectus est clypeus fortium.*

Nom. גֹעַל, Chald. מְגַעַל *abominatio, rejectio.* Ezech. 16. v. 4. בְגֹעַל *in abominatione animæ tuæ.* est sanguis in partu profluens: qui est res abominabilis.

III. Syr. גְעַל, Arab. געל gâal. Hiphil. אַגְעֵל, Arab. אַגְעַל agal *deposuit, fideicommisit, commendavit.* 2. Tim. 2. v. 2. אַגְעֵל *commenda hominibus fidelibus.* Niphal. אתגעל *commendatus, commissus, depositus fuit.* 1. Timoth. 6. vers. 20. דאתגעל *quod commendatum est tibi.* Luc. 12. v. 48. דְאִתְגְעַל *cui commendatum est multum.*

Nom. גוֹעֲלָן *depositum.*

Arab. געל gâal *posuit, imposuit, deposuit, fecit, effecit, constituit, dedit.* Psalm. 18. געל *posu*[illegible]*nebras latibulum suum.* Psal. 21. תְגַעֲלֵהֶם *pones eos ut clibanum ignis.* Genes. 1. וגעל בינה ובין אלטלמה פצלא *& posuit inter eam & caliginem distinctionem.* Gen. 3. ולאנעלן עדאוה בינך ובין אלמראה *& ponam inimicitiam inter te & inter mulierem.* Matth. 4. v. 19. ואנעלכמא הכונאן ציאדי אלנאס *& ponam* vel *faciam vos* (ut) *fiatis piscatores hominum.* Alc. 1. יַגְעַלוּן אַצַאבְעֲהֻם פִי אַדַאנֵהֻם *ponent digitos in auribus suis.* Alc. 29. אֶגְעַל לִי אָיָה *pone mihi signum.* Joseph אַגְעַלְנִי עַלֵי חַזַאיִן *pone me super granaria terræ.* Gen. 3. v. 12. *mulier quam* געלת מעי *dedisti mecum.* Actor. 11. v. 11. וגעלוא *& fecerunt frendorem.* ¶ Act. 28. v. 8. וגעלוא יחברונהם *& fecerunt narraverunt eis.* Arabismus est, quo verbum hoc גַעַל alijs superadditur.

געל gual *positio, impositio, pœna, multa imposita, censura, donum in bello promissum.*

Verbum, געל gaal *multavit.*

A **געץ**. Syr. גְעַץ *abominatus, detestatus fuit, sprevit, contemsit.*

גער. Syr. גְעַר *increpavit, objurgavit, duriter reprehendit*, durius insonuit verbis: idque cum crepitu. hoc est, verborum pedumque strepitu. Construitur 1. cum ב *in*; Gen. 37. v. 10. וַיִּגְעַר בּוֹ, Targ. וּנְזַף בֵּהּ *& objurgavit eum pater ejus.* Jerem. 29. v. 27. *ut quid non* גָעַרְתָּ, Targ. נְזַפְתְּ *increpasti* בְּיִרְמְיָה *in Jeremiam.* Zach. 3. v. 2. יִגְעַר יְהוָה בְּךָ, Targum יְזִף *increpet Dominus in te Satan.* Nahum. 1. v. 4. גוֹעֵר בַּיָּם, Targ. רָקַע *commovens.*

B Syr. 1. Timoth. 5. v. 1. בְּקַשִּׁישָׁא לָא תִּגְעוֹר *seniorem non objurges.* ¶ 2. cum accusativo, reale est, *maledixit, corrupit, perdidit.* Psalm. 9. v. 6. גָעַרְתָּ גוֹיִם *increpasti gentes.* sequitur: אִבַּדְתָּ *perdidisti impium.* Malach. 2. v. 3. הִנְנִי גוֹעֵר לָכֶם הַזֶּרַע *ecce ego increpans vobis semen*: perdo, corrumpo ne crescat. metaphora. Lxx. ἀφορίζω *separo.* Hieron. *projiciam.* legerunt נוֹעֵר *excutiens*: ob literarum נ״ג similitudinem. sic, Malach. 3. v. 13. וְגָעַרְתִּי *& increpabo vobis in comedente.* Lxx. διαστελῶ

C *distribuam.*

Nom. גְּעָרָה & מִגְעֶרֶת *increpatio, perditio.* Esa. 30. v. 16. *mille unum propter* גַעֲרַת אֶחָד *increpationem unius, propter* גַעֲרַת חֲמִשָּׁה *increpationem quinq; fugietis.* Lxx. φωνῶ *vocem.* Deut. 28. v. 28. *mittet Dominus in te maledictionem, & tumultum, &* הַמִּגְעֶרֶת, Targum מְזוֹפִיתָא *increpationem.*

געש. גָּעַשׁ *tremuit, contremuit, motus, commotus, dimotus, concussus fuit cum vehementia.*

D Psalm. 18. v. 8. וַתִּגְעַשׁ *concussa est & tremuit terra.* Pual גֹּעַשׁ: Hithpael הִתְגָּעֵשׁ ex Piel, & הִתְגֹּעַשׁ ex Pual, *concussus fuit.* Job. 34. v. 20. *subitò morientur, & media nocte* יְגֹעֲשׁוּ, Targ. מִתְרַגְפִין *concutiuntur.* Psalm. 18. v. 8. *fundamenta montium commota sunt* וַיִּתְגָּעֲשׁוּ *& concussa sunt.* Jerem. 5. v. 22. וַיִּתְגָּעֲשׁוּ *& concutiebantur nec tamen prævalebant*: de aquis commotis. Targ. וּמִטְרְפִין *& insanientes.* Jerem. 25. v. 16. וְהִתְגֹּעֲשׁוּ, Targ. וְיִשְׁתַּגְשׁוּן *& conturbabuntur.*

E **גפף** tria significata habet. I. גַּף idem quod גוּף, *corpus*: permutatis, quoad significationem, ordinibus. Exod. 21. v. 3. *Si* בְּגַפּוֹ *in corpore suo veniet,* בְּגַפּוֹ *in corpore suo egredietur.* Targ. בִלְחוֹדוֹהִי *solus*: sine corpore altero, quod est uxor; sine uxore, cælebs. Hieron. *cum quali veste intraverit, cum tali exeat.* sequitur: *si uxoratus est, egredietur uxor ejus cum eo.* Lxx. μόνος.

נַפִּים, גַּפִּים, idem quod גַבִּים, *eminentiæ, pinnacula, loca excelsa*: literis ב״פ permutatis. Prov. 9. v. 3. *misit puellas suas, vocavitq; super*

נפי מרומי קרת *pinnaculis altitudinum urbis.* A
Targ. גב רמתא *eminentia collium.*

II. Chald. גפף & גף, Piel גפף, Hiphil אגיף *clausit, conclusit, complexus, amplexus fuit.* Piel, Gen. 33. v. 4. ויחבקהו, Targ, וגפפך *& complexus est eum.* Hiphil. 2. Sam. 13. v. 17. ונעול, Targ. ואגיף *& claude januam.* Eccl. 4. vers. 5. חובק, Targ. מגפף *claudens manus suas*: complicans.

גף *ala*, qua corpus avis clauditur & ambitur: Plur. גפין, Syr. גפין, Foemin. גפן *alæ.* Prov. 1. vers. 17. *in oculis omnis habentis* כנף, Targ. גפא *alam.* Ezech. 13. *magnus* כנפים, Targ. גפין *alis.* Prov. 23. v. 5. *faciet ipsi* כנפים, B Targ. גפן *alas.*

גפיף *septus, clausus.* גפוף & גפיפא *septum, claustrum, peribolus.* Exod. 26. v. 25. מסגרת, Targ. Jerosol. גפוף *coronam* (claustrum) *palmi.* Deut. 23. v. 8. *& facies* מעקה, Targ. גפוף *peribolum.*

Syr. גפיפתא gabbatha λιθόστρωτον.

III. Arab. גפף gafaf, & גף *siccavit, exiccavit, spongiavit, spongiâ extersit: siccatus, exiccatus fuit, aruit, exaruit.* Psalm. 74. *tu* גפפת *siccasti* C *fluvios.* Psalm. 37. *sicut fœnum velociter* יגפון *siccabuntur*: arescent. Psalm. 129. *priusquam evellatur* יגף *exarescet.* Psalm. 106. *increpavit mare rubrum* פגף *& exiccatum est.* Joh. 15. *sicut* אלעצן אלדי יגף *ramus qui arescit.*

גפאף gefef *siccitas.*

תגפפה tagfifa *spongiatio, extersio, siccatio:* Plur. תגאפף tagafif *extersiones.*

גפיפה gafifa *spongia*, ab extergendo. Plu. גפאיף gafaif *spongiæ.* מגפף mugefef *spongiosus, & spongiâ abstersus.* גאפון *aridi.* D

גפן. גפן. Chaldaic. גופן, Syr. גפתא *vitis*: Plur. גפנים, Chald. גופנין *vites.* in vite sunt, 1. ענבים, 2. פרח, 3. נץ, בסר, paulatim גומל, 4. Jud. 13. v. 14. *ex omni quod egreditur* מגפן היין *ex vite vini.* 2. Reg. 4. v. 39. *& invenit* גפן שדה *vitem agri.* Targ. גופנא בחקלא *vitem in agro.* vitem agrestem, vitem sylvestrem: colochyntiden herbam, quæ sarmenta profert, & folia viti sylvestri non dissimilia: cucurbita sylvatica. Esa. 36. v. 16. *&* E *edite quilibet* גפנו *vitem suam*: fructum suæ vitis. Talmud. גפן של הזהב עומדת על פתחו של היכל *vitis aurea stans juxta portam templi.*

Chald. Foemin. גופנן *labruscæ.*

Arab. גפן gefn *palpebra*: Plur. אגפאן agfan *palpebræ*: in גבן invenies.

Deinde גפנה gefna *concha, pelvis.* Plur. גפאן gifen *conchæ, pelves.*

גפר. גפר *pinus*, aut *abies.* Gen. 6. v. 14. *fac tibi arcam lignorum* גפר, Targ. דקדרוס *cedri.*

גפרית, Chal. כבריתא vel כבריתא, Arab. כברית quibrit. Matth. cribtit, rabric, *sulphur.*

A Gen. 19. v. 24. *& Dominus pluit super Sodomam & Gomorrham* גפרית, Targ. גפריתא *sulphur & ignem.*

גפת *nuclei olivarum.*

גצץ. Rabb. גיצין *favillæ*, quæ ex ferro ignito sparguntur, dum in incude malleo tunditur.

Arab. גץ *gypsus.* Geograph. מעאדן אלגץ *fodinæ gypsi.* גצי *gypseus.* Hispan. *yesso.*

גרר. גרר sive גרר, & גר. Inde Piel גרר, Chald. & Syr. גרגר *traxit deorsum, attraxit*: per metonymiam, *serravit, serra secuit, dissecuit*: ser- B ra enim dum secat, trahitur. 1. Reg. 7. v. 9. *lapides* מגררות, Targ. ממסרן *serrati*: serra secti. Chald. Jud. 8. v. 16. ויודע *& cognovit in eis.* Targ. וגרר *traxit*: secuit. Jer. 15. v. 3. *canes* לסחוב, Targ. לגררא *ad trahendum.* Levit. 11. והוא גרה לא יגר, Targ. והוא פשרא לא פשר *& ipse non ruminat.* ubi יגר ad נגר refertur. Syr. Act. 14. וגרו *& traxerunt forâs.* Act. 8. ומגרגר *& trahens viros & fœminas.* Pass. Chal. אתגרר *tractus fuit.* Jer. 22. v. 19. סחוב *trahere & projicere.* Targ. יתגרר *trahetur.* C

Nom. גרה, ad formam רנה, Chald. גררא *ruminatio*, cibus revocatus, attractio cibi in os per æsophagum, ut denuo comminuatur. Lev. 11. v. 4, & 5. *adducens* גרה *ruminationem.* Targ. פשרא. Targ. Jerosol. גררא *ruminationem.*

מגרה *serra*, quæ trahitur, dum eâ secatur. Plur. מגרות *serræ.* 1. Reg. 7. v. 9. *lapides serratos* במגרה *serrâ.* 1. Paral. 20. v. 3. *populum verò qui erat in urbe eduxit, & serravit* במגרה D *in serra & in tribulis ferreis*, ובמגרות *& in serris.* pro quo posteriori habetur, 2. Sam. 12. v. 31. ובמגזרות הברזל *& in serris ferreis.* de hoc supplicij genere loquitur [redacted] ad Hebr. cap. 11. cùm scribit: *quosdam esse serratos.* & eodem affectum esse Esaiam Prophetam Judæi tradunt, hoc nimirum modo: quòd Esaias Manassen fugiens in arborem quandam se abdiderit seu incluserit, & hanc Manasses serrâ dissecandam curaverit.

E Rabb. נגרר & גרר *traxit in sequelam, imitatus est.* גרגיר *eruca.*

Arab. גרר garar *traxit, navigavit, portavit.* גרה garra *tractio*: Plu. גראת garrit *tractiones.* גררה garrâra *traha.* גריר garaira *sciurus*, caudam trahens. גרי garri *instrumentum quo politur.*

אנגרר angarar, & אנגר angar *traxit ad iter*, reluctantem aut recusantem coegit, ut itineris esset comes. Inde ἀγγαρεύειν *angariare, & angaria.* Matth. 5. v. 41. *si quis σε ἀγγαρεύσῃ te adegerit ad miliare unũ, ito cum ipso duo.*

גריר אלמא *percussio aquæ*. Avic.

גרר garrar *periculum*. ❧ מגרר mugarrar *periculôsus*. ❧ גרר garrar *periclitatus fuit, navigavit*.

אגר בסק ignrr bisuc *loripes, valgus*. ❧ Marc. 10. *ne* תגר *fraudem feceris*. ❧ גרה *lagena, vas*. ❧ אנגרה *urtica*.

גרא Chald. גְּרָא in גָּרָה habes.

גרב. duo significata habet. I. גָּרָב, Chald. & Syr. גְּרַב, Arab. גרב garab *scabies sicca, lepra*.

Chald. גַּרְבָן *scabiosus*. Lev. 21. v. 20, & 22. v. 22. *aut* גָּרָב *scabies, aut impetigo*. Targ. גַּרְבָּן *scabiosus*. Syriac. Matth. 8. *mundata fuit* B גַּרְבֵּהּ *lepra ejus*. Syr. גַּרְבִין *leprosi*. Matth. 10. וְגַרְבָא *& leprosos mundat*.

Arab. גַרְבָה garâba *psora, scabies fera, sacer ignis*: Plur. גָּרָב garâb *psoræ*. מְגָרַב mugarrab *plenus psora, scabiosus*. Geograph. אַלְגַּרַב וְאַלְחַכָּה *scabies & pruritus*.

Chald. גְּרָב, Syr. גַּרְבָא, Arab. גראר *saccus, uter, lâgena, hydria*: Plural. גַּרְבִין *utres, lagenæ*. 1. Sam. 1. v. 24. וְנֶבֶל, Targ. וּגְרַב *& lagena vini*.

C Chald. גַּרְבִית, Syr. גַּרְבְיָא *septentrio, Aquilo*. Chald. Proverb. 25. v. 22. *ventus* צָפוֹן, Targum גַּרְבִיתָא *septentrionis pariet pluviam*. Syr. Luc. 13. v. 29. *à meridie & à* גַּרְבְיָא *septentrione*.

Rabbin. גַּרְבְתָן longum habens membrum ad genua usq;, *mentulatus*. ❧ Eisdem גָּרָב הַמִּתְקַלֵּף *scabies excorians*.

II. Arab. גרב garrab *expertus fuit, periculum fecit, examinavit, tentavit, probavit*. Psalm. 26. גרבני *proba me, Domine*. Psal. 66. *quia* גרבתנא D *probasti nos*. Matth. 4. v. 1. לְיִגָּרַב מִן אַבְלִיס *ut tentaretur à diabolo*. v. 7. לָא תְּגָרֵב רַבָּךְ וְאַלָאהָךְ *non tentabis Dominum tuum, & Deum tuum*. Act. 28. v. 15. *quid* תגרבון *tentabitis Deum?* Pass. Hebr. 11. v. 17. *Cum* גֻּרַב *tentatus fuit*.

מְגָרִב mugarrib *tentator, examinator*. ❧ מְגָרַב mugarrab *examinatus, tẽtatus, expertus, peritus, empiricus, probatus, exercitatus, professor*.

תַּגְרִבָה tagarîba *tentatio, exploratio, experientia, examen, peritia, experimentum, proba, empirice*: Plu. תַּגָארִב tagarib *examina, probæ*. ❧ תגריב tagrib, & גרבה garàba *idem*.

גורב *pedule*. laneus calceus, qui plantis substernitur.

גרג. Chald. & Syr. גְּרַג *suscitavit, excitavit, incitavit, instigavit, extimulavit, provocavit* ad iram aut rem aliam, *hortatus fuit*. Chald. Proverb. 10. v. 12. *odium* תְּעוֹרֵר, Targ. תְּגָרֵג *excitabit rixas*. Syr. Act. 14. v. 2. גַּרְגוּ *extimulârunt gentes*.

Nomen גורג *provocatio, incitamentum, excitamentum*.

A **גרד** tria significata habet. I. גָּרַד, Chald. גְּרַד, Arab. גרד garad *scalpsit, circumscalpsit*, fraßet/ *rasit, abrasit, excorticavit, decorticavit*. Hithpael הִתְגָּרֵד *seipsum scalpsit*. Job. 2. v. 8. *& accepit sibi testam* לְהִתְגָּרֵד *ut se scalperet eâ*. Targ. לְאִתְקַרְצָפָא *ut se raderet*.

Nom. Chald. גַּרְדָן *rasus, calvus in capite, scabiosus*.

גַּרְדָא *rasura*, quicquid abraditur. ❧ גירור *rasio, abrasio*.

Rabb. גרדה *scarificatio*.

Arab. חין לגרד hain lagard *facilis ad rasuram, rasilis*. ❧ מגרוד magrud, & מגרד magarrad *rasus*. ❧ תגרד, & מגארד *rasorium*. ❧ גַּרְד gard, & גַּרָדָה gurâda *rasura, litura, ramentum, scabies*: Plur. גוראת guradit *rasuræ, ramenta*. ❧ מִגְרַד magrâd *scalprum, radiola*: Plur. מַגָארִד.

II. Metaphor. Arabic. גרד garrad *nudavit, denudavit: exemit* vel gladium ex vagina, *evaginavit*: vel arma, *exarmavit, dearmavit, inermavit: rapuit, spoliavit* vestibus, armis, calceis. Matth. 26. v. 51. *extendit manum* C *suam* וְגַרַד סֵיפֵהּ *& exemit* (denudavit) *gladium suum*. גַּרַד אסלח garrad asilah *armis spoliavit, dearmavit*. מגרד אסלח mugarrad asilah *dearmatus*. מְגַרַּד mugarrad *nudatus, denudatus, nudus*.

Nomen. תגריד tagrid, & תגרידה tagarîda *dearmatio*.

Passivum אתגרד atgarrad *nudatus, spoliatus fuit*.

גרדה garada *locusta*: Plural. גראד garâd *locustæ*. Psalm. 78. ואלגראד *& locustis laborem ipsorum*. Matth. 3. v. 4. וכאן טעאמה אלגראד *& erat cibus ejus locustæ*. גרדה אלבחר garadat albachar *locusta maris*, piscis marinus, κάραβος, Crabbe.

גרדון gardon *lacerta*: Plur. גראדן garadin *lacertæ*.

III. Chald. גרד *siccavit*. ❧ גְּרִיד *siccus*.

גַּרְדִי vel גרדאי *textor*: Plur. גַּרְדָאִין *textores*. Exod. 28. *opus* אורג, Targ. Jerof. גַּרְדִי *textoris*.

Rabb. גַּרְדִים *glandulæ*. ❧ גרדי *variolæ*.

E **גרה** tria significata habet. I. גָּרָה, Chald. גְּרָה, Syr. גְּרַר, cum גְּרַר & גַּר congruit; *traxit, attraxit, retraxit*: de cibo, *ruminavit*. Levit. 11. v. 7. de lite, *concitavit, rixatus est*: 2. Par. 25. v. 20. Prov. 15. v. 18; 29. v. 21. Jer. 3. v. 24. Dan. 11. v. 10, & 25. Piel גֵּרָה, Syr. גְּרִי *idẽ*. Deut. 14. v. 8. *& suem, quia dividit ungulã ipse, sed non* גֵּרָה *attrahit*. Targ. פָּשַׁר *ruminat*: non retrahit cibum ex ventriculo in os, ut bene comminuatur & commolatur. Prov. 28. v. 25. *vir furibundus* יְגָרֶה *attrahet litẽ*. Targ. מְגָרֵג *suscitat*: concitat. Syr. Act. 14. v. 18. וְגַרוּהִי *& traxerunt eum extra urbem*: protruse-

P

truſerunt. Act. 21. v. 27. וַיָּגֹרּו *& traxerunt contra illum plebem*: concitârunt. Hithpael, הִתְגָּרָה, Chaldaic. אִתְגְּרֵי *traxit ſe ad litem* ſive *rixas*, liti ſe admiſcuit, commotus, concitatus fuit, rixatus eſt, *litigavit*. Deut. 2. v. 5. *neq;* תִּתְגָּרוּ בָם *miſceamini cum illis*. Targ. תִּתְגָּרוּן בְּהוֹן *pugnetis cum eis*. L x x. συνάψητε πρὸς αὐτοὺς πόλεμον *moveatis contra illos bellum*. Ibid. v. 9. *& non* תִּתְגָּר בָּם *miſcearis cum illis*. Targ. תִּתְגְּרֵי לְמֶעְבַּד עִמְּהוֹן קְרָב *conciteris ut facias cum illis bellum*. Jer. 50. v. 24. *quia cũ Domino* הִתְגָּרִית *miſcuiſti bellum*. 2. Reg. 14. verſ. 10. *quare* תִתְגָּרֶה בְּרָעָה *miſceberis cum malo?* B

Nom. תִּגְרָה, Chald. תִּגְרָא *tractus, bellum, lis, contentio*. Pſal. 39. v. 11. מִתִּגְרַת יָדְךָ *à tractu manus tuæ ego defeci*.

גֵּרָה idem quod אֲגוֹרָה *obolus*, cujusmodi viginti ſiclum faciunt.

גָּרוֹן *collum*, per quod ſpiritus in trachæa arteria attrahitur, & redditur. Eſa. 58. verſ. 1. *clama* בְגָרוֹן *in gutture, non ceſſa*. Pſalm. 69. verſ. 4. *aruit* גְּרוֹנִי, Targum שָׁנְקִי *guttur meum*. Eſa. 3. verſ. 16. *& incedunt* נְטוּיוֹת גָּרוֹן *extentæ collo*: greſſus inſoleſcentium, ſuperbientium. Rabb. נְטִיַּת גָּרוֹן *extenſio colli*, inſolentia. C

גְּרוֹנִיּוֹת *gutturales literæ*: quæ in gutture formantur.

גַּרְגְּרֹת *guttura, colla*. Prov. 1. v. 9. *& torques* לְגַרְגְּרֹתֶיךָ *gutturibus tuis*.

Rabb. גַּרְגֶּרֶת, Chald. גַּרְגְּרָא, Syriac. גַּנְגְּרָת *trachæa* arteria.

גַּרְגְּרָן & גַּרְגְּרָנִי *guloſus, edax*. Foem. גַּרְגְּרָנִית. Thren. 1. v. 11. *quia facta ſum* זוֹלֵלָה *vilis*. Targ. גַּרְגְּרָנִית *guloſa*. accepit ſignificatione זולל *edax, prodigus*. D

גַּרְגְּרִים, Chald. גַּרְגְּרִין *grana, baccæ*, quæ contrahuntur & reponuntur. Eſa. 17. v. 6. *duæ aut tres* גַּרְגְּרִים *baccæ in capite rami*. ¶ Rabb. גַּרְגְּרִים *pilulæ*.

Arab. גַּרְגִּיר genus herbæ, *eruca*. Matth. giargir, jergir, ergir.

אגרי agarrai *auſus fuit*. יגחרי *audebit*. Rom. 15. v. 18. *nec* אנתרי עלי *auſim loqui quicquam*.

II. Chald. & Syr. גְּרָא: Piel גְּרֵי *miſit, emiſit*, trahendo emiſit, *ejaculatus fuit, ſagittavit*. Levit. 26. v. 25. וְשִׁלַּחְתִּי, Targ. וַאֲגָרֵי *& mittam peſtem inter vos*. E

Nom. גִּיר *ſagitta*: Plur. גִּירִין, & cum ד gemino, גִּירְדִּין *ſagittæ*. 2. Reg. 19. v. 32. *& non jaculabitur ibi* חֵץ, Targ. גִּיר *ſagittam*. Pſal. 127. v. 4. כְּחִצִּים, Targ. כְּגִירִין *ſicut ſagittæ in manu fortis*. 2. Reg. 13. verſ. 15. *accipe arcum* וְחִצִּים, Targ. וְגִירָרַיָּא *& ſagittas*. Syr. גֵּאר & גַּאְרָא *ſagitta, telum, obeliſcus*.

Rabb. גַּרָאָה *ſagittarius*.

Syr. גַּרְגְּרָא *tribulum*, inſtrumentum bellicum.

III. Arabic. גרה, & גרא, & גרי gerî *fluxit, cucurrit, ivit, venit, evenit, accidit, ambulavit, vadit*. Joh. 7. v. 38. יגרי מן בטנה אנהאר מא אלחיאה *fluent ex ventre ejus flumina aquæ vitæ*. Avic. פי גמיע מא יגרי מגראה *in omni quod currit curſum ejus*: quod eſt ejuſdem generis. Pſalm. 78. וגרת *& fluxerunt aquæ*. Alc. 2. תַּגְרִי מִן תַּחְתְּהָא אלאנהאר. Alcor. לִיַגְרִי אַלְפֻלְךְ פִיהִ *ut currat navis in eo*. Piel. גרי garri *ad curſum inſtigavit equum*.

Nom. גארי *fluens, currens, curſor, ambulator*: Plur. גאריה *fluentes*. B

מגארי mugari *canalis, emiſſarium, eluvies, cloaca, ſpiramentum, rivus aquæ*: Plur. מגריה migari *viæ, foramina*, per quæ exit aqua, *rivi*. מגארי אלדם magari aldem *meatus ſanguinis*, vena.

גרי guri *curſus, fluxus, ambulatio*. גרי דם guri dem *fluxus ſanguinis*, hæmorrhagia. גרי בקי guri bikai *fluxus cum vomitu*, diarrhæa.

גריה gerie *curſus, curriculum*: Plur. גריאת gerieth *curricula*.

Geograph. Arab. מגרי נצף יום *curſus mediæ diei*. מגרי *curſus* complectitur 100. מיל *milliaria* in menſura.

גרז. גְּרַז, Chald. גְּרַז *abſcidit, præſcidit*: congruit cum גזר, literis tranſpoſitis. Niphal נִגְרַז *abſciſſus fuit*. Pſalm. 31. v. 23. נִגְרַזְתִּי *abſciſſus fui è coram oculis tuis*. Targ. אִשְׁתֵּיצִית *perditus fui*. tantùm.

Nom. גַּרְזֶן inſtrumentum quo lignum ex arboribus ſcinditur, *ſecuris*. Deut. 20. v. 19. *ut impellas ſuper eam* גַּרְזֶן *ſecurim*. Targ. בַּרְזְלָא *ferrum*.

גְּרִזִּים *Garizim*, montis nomen. Mons eſt excelſus, duo habens cacumina. unum vocatur הַר גְּרִזִּים *mons Garizim*, fontibus & hortis amœnus, in quo data fuit benedictio. alterum הַר עֵיבָל *mons Ebal*, aridus ſaxis & lapidibus plenus, in quo data fuit maledictio. Deuter. 27. inter hos duos montes ſita fuit urbs *Sichem*. utque Judæi montem Sion, ita Samaritani, ob benedictionem ibi datam, montem Garizim ſanctum habebant, & in eo adorabant. in eoque habebant בֵּית הַטָּעוּת *domum idololatriæ*, phanum, quod vocabant בֵּית הַמִּקְדָּשׁ *domum ſanctuarij*, extructum annis 40. poſt templum ſecundum, cum licentia Alexandri magni à Sanballat præfecto Darij, in gratiam Manaſſis generi ſui, ſacerdotio Jeroſolymitano, quòd uxorem ſuam alienigenam nollet abjicere, pulſi, & ſummi ibi ſacerdotis facti. Sed

cti. Sed ducentis pôst annis dirutum ab Johanne Hyrcano, sacerdote magno, & cultus omnis ad templum Domini Jerosolymitanum reductus. Unde Joh. 4. dicit Samaritana mulier: *patres nostri adoraverunt in hoc monte.*

גרח. Arab. גָרַח garrah, & אַגְרַח agarah *vulneravit, sauciavit, percussit, ferijt, læsit.* Marc. 12. v. 4. וְגַרְחוּה *& vulnerârunt eum.*

Nom. גַּרְחָה garha *vulnus, plaga, ulcus, pustula, stigma, læsio, cicatrix:* Plu. גַרְאחאת garahit, & גַרְאח girâh *vulnera, ulcera, stigmata.*

גַרְאִיחִין *chirurgi,* vulnera curantes. ⁂ גַרִיח garih, & מַגְרוּח magruh *vulneratus.* ⁂ גַרְחָה טַרִיָּה garha tarîa *vulnus recens cum sanguine.*

גראיח *virtutes, miracula.*

גרל. גוֹרָל *sors:* Plural. גוֹרָלוֹת *sortes.* Variè autem usurpatur: 1. pro *nota* seu *calculo*, qui ad sortiendum in vas conjicitur. Prov. 16. v. 33. *in gremium conijciunt* הַגּוֹרָל *sortem: sed à Domino omne judicium.* Jon. 1. v. 7. *& projiciamus* גוֹרָלוֹת *sortes, ut sciamus propter quem malum istud sit super nos. Et projiciebant* גוֹרָלוֹת *sortes, & cecidit* הַגּוֹרָל *sors super Jonam.* ¶ 2. per metonymiam, pro eo, quod sorte decernitur; quod quis sortitur, aut sorte consequitur. Sorte autem dividebantur hæreditates, distribuebantur officia, & divinabatur. hoc est, occulta, præterita, aut futura investigabantur. Inde גּוֹרָל *sors,* est *hæreditas.* pars hæreditatis, quæ alicui obvenit. Metaphoricè, *quod cuique obtingit.* Psalm. 125. v. 3. *non requiescet sceptrum iniquitatis super* גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים *sorte justorum.* Targum פִּיצְתָא *sorte.* Psalm. 16. v. 5. *Tu sustentas* גּוֹרָלִי *sortem meam.* Jud. 1. v. 3. *ascende mecum* בְּגוֹרָלִי *in sorte mea.* Jos. 21. vers. 20. *& fuerunt civitates* גוֹרָלָם *sortis eorum duodecim.* ¶ Aut *officium, ministerium, munus, divini muneris participatio.* 1. Paral. 24. vers. 5. *& diviserunt eos* בְּגוֹרָלוֹת *per sortes, illi cum illis.* vers. 7. *& exivit* הַגּוֹרָל *sors prima, pro Jehojarib, &c.* לַאֲבִיָּה *pro Abia octava.* Lxx. τῷ ἀρίᾳ, lege ἀβίᾳ. Et de hac sorte fuit Zacharias, pater Johannis Baptistæ. Luc. 1. ubi est ἐφημερία classis. sicut, 1. Paral. 9. διατεταγμένοι εἰς ἐφημερίας *dispositi in vices dierum.* Salomo enim post templum absolutum constituit vices. hoc est, hebdomadas; ut una familia ministraret dies octo, ab uno Sabbatho ad alterum. Zacharias igitur fuit ex ea sacerdotum classe, quæ â principe suo Abias, ab ordine verò per sortem instituto, octava appellabatur. cùmque officia etiam sorte distribuerentur, Zacharias sortitus fuit munus faciendi suffitus. ¶ Aut pro *divinatione.* Esther 3. vers. 7. *projecit* פּוּר הוּא הַגּוֹרָל *Pur, quod est, sortem coram Haman, à die in diem, & à mense in mensem.* sorte inquisivit, quo mense & die Judæorum gens penitus deleri posset. Porrò duplex est sors; divisoria & divinatoria. Divisoria, qua vel inquiritur ad quem pertineat res certa dividenda: vel munus aliquod certæ idoneæ personæ assignatur: & hæc est licita. Sorte enim Israelitis distributa fuit terra, juxta tribus. Jos. 18. Factæ fuerunt duodecim partes æquales, ut quælibet tribus, sive major, sive minor reliquis, unam, sive bonam sive malam caperet. Baculi tribuum, & baculi partium, ponebantur coram Eleazaro Urim & Thymmim induto. Hic una manu partium, altera tribuum baculos carpebat, atque ita, quæ pars cuilibet tribui assignanda esset, inquirebatur. Summi item Sacerdotes sorte deligebantur. Num. 17. de Virga Aharonis. Sorte ministeria commendabantur sacerdotibus. 1. Paral. 25. Sorte eliguntur, qui in urbe Jerusalem habitent. 2. Esdræ 11. Sorte Saul rex designatur. 1. Samuel. 10. Sorte discernuntur duo hirci, qui offeruntur Domino. Levitic. 16. Divinatoria quando occulta, præterita aut futura investigantur: & hæc est prohibita, aut divinationum prohibitarum numero comprehensa. Deut. 18. Quòd autem sorte deprehensi fuerunt Jonathan, 1. Sam. 14. & Jonas, cap. 1. id factum fuit divinitus; & quidem peculiare, non trahendum in exemplum. Et in Achan fuit mandatum Dei. Jos. 7.

גרם tria significata habet. I. גֶּרֶם, Chald. גְּרַם & גַּרְמוֹן *os ossis:* Plural. גְּרָמִים, Chald. גַּרְמִין *ossa minora.* Genes. 49. vers. 14. *Isaschar* חֲמוֹר גָּרֶם *asinus ossis:* osseus. Hieron. *fortis.* Lxx. τὸ καλὸν ἐπιθύμησεν *bonum concupivit.* legerunt חָמוּר *desiderium:* bonum: & גָּרַם *desideravit,* similitudine literarum ד"ר & ס"ם decepti. 2. Reg. 9. vers. 13. *& posuerunt sub eo* אֶל גֶּרֶם הַמַּעֲלוֹת *ad os graduum.* Targum לְדַרְגַּ שָׁעַיָּא *ad gradum horarum.* intellexit de solario lapidi inciso: in quo erant signati gradus, ex quibus discebatur hora diei, sole splendente. Rabbi David: *ad gradum supremum graduum, ut esset altior alijs omnibus, juxta morem regis.* Chaldaic. Genes. 2. vers. 23. *hoc est* עֶצֶם מֵעֲצָמַי, Targ. גַּרְמָא מִגַּרְמַיָּא *os de*

 ossibus

ossibus meis. ¶ Per metaphoram, *res dura & solida*, sicut osse nihil durius & robustius. Proverbior. 25. vers. 15. *lingua mollis frangit* גרם *os*: iram gravem & instar ossis duram.

Inde VERbum גָּרַם *exossavit, ossa fregit, comminuit, concidit.* Zophon. 3. v. 3. *sunt lupi vespertini, qui non* גָּרְמוּ *ossa frangunt mane*: non relinquunt ossa in crastinum, sed statim devorant. Piel. גרם *fregit.* Num. 24. vers. 8. *& ossa ipsorum* יְגָרֵם *confringet.* ¶ Per metaphoram ad alias res transfertur. Ezechiel. 23. vers. 34. *& testas ejus* תְּגָרֵמִי *franges*: testas calicis franges. hoc est, calicem, qui fractus, in multas testas redigitur.

Chald. גרם, sicut Hebræis עֶצֶם, *substantia, res ipsa.* Job. 2. vers. 5. *tange* אֶל עַצְמוֹ, Targ. לְגַרְמֵהּ *ad ipsum.*

Rabb. גֶּרֶם, est גֹּלֶם, *corpus informe, materia informis.*

Arab. גֶּרֶם garam *corpus*: Plural. אַגְרַאם agram *corpora.* גרם בסיט *corpus simplex.* אגראם אלאנצריה *corpora elementaria.*

C II. Chald. & Syr. גְּרַם *occasio & causa fuit, contulit, retribuit, auxit.* 1. Sam. 22. v. 22. *ego* סַבֹּתִי. Targum גרמית *occasio fui.* Esa. 3. v. 9. *quia* גָמְלוּ, Targ. גְּרַמוּ *retribuerunt ipsis malum.* ¶ נִגְרַם *determinatus fuit.* ¶ Rabb. גָּרַם *causavit, causa fuit, causam præbuit.* ☞ גֶרֶם *fatum.* ☞ גָּרְמָא *causa.*

Arab. גרם garam *peccavit.* 1. Corinth. 9. v. 21. *in Christum* תגרמון *peccabitis.* ¶ אגרם *occasionem præbuit, injuriam fecit.* 2. Cor. 10. v. 7. אגרמת גרמא *præbui occasionem.* 2. Cor. 5. D v. 17. *cui* אגרם *injuriam fecit?* ¶ אִגְּרְמוּא *susceperunt.*

גרמא *crimen*: *culpabilis.* ☞ מַגְרֵם *injuriam faciens.* ☞ מגרמין *mali.*

III. Chald. & Syr. גְּרַם *perfecit, consummavit.* Syr. Rom. 9. vers. 28. *sermonem* גְּרַם *consummavit.*

תֹּגַרְמָה *Togarma*, filius Gomer: Inde בְּנֵי תֹגַרְמָה *filij Togarma*, sunt Turcæ.

E גַּרְמָן *Germanus.* ☞ גרמני in Talmud opponitur כושי *æthiopi*: & exponitur, *albus instar* גֶּרֶם *ossis*, de quo propriè dicitur.

גרן. Inde גֹּרֶן *horreum, area*: Plural. גְּרָנוֹת *horrea, areæ.* Num. 18. vers. 27. *sicut frumentum ex* הַגֹּרֶן, Targum אִדְּרָא *area.* 2. Samuel. 6. vers. 6. *& venerunt ad* גֹּרֶן נָכוֹן *horreum paratum.* Targum אֲתַר מְתַקַּן *locum præparatum.* LXX. ναχὼρ, Hieron. *Nochor.* Lege, νάχων. Acceperunt נָכוֹן pro proprio. ¶ Per synecdochen, *frumentum* in horreo contentum, *fruges.* Deut. 15. v. 14. וּמִגָּרְנְךָ *& ex horreo tuo.* LXX. ἀπὸ σίτου σου *à frumento tuo.*

A Esa. 21. וּבֶן גָּרְנִי *& filius areæ meæ*: frumentum, quod in area relinquitur.

גרס duo significata habet. I. גְּרַס, Chald. גרס *fregit, confregit, contudit, comminuit.* Hiphil הִגְרִיס *idem.* Thren. 3. v. 16. וַיַּגְרֵס, Targ. וְרַצַּץ *& comminuit silice dentes meos.*

NOM. Chald. גרוסא *fractura.* ☞ גַּרְסָן *facultas.* ☞ Rabb. גְּרִיסֵי שְׂעוֹרִים *ptisana hordei.* ☞ גראס *lepra.* ☞ Arab. גאורס *milium, panicum.* ☞ גאורסיה *formica miliaris.* ☞ גְּרִיס *frumentum contusum*: *dimidium grani fabæ.* ☞ גְּרִיסָן *placenta.*

B II. גְּרַס, Chald. גרס *occupatus fuit in re aliqua, studuit, didicit*; *contritus, fractus fuit* præ magnitudine desiderij, *desideravit.* Psalm. 119. v. 20. גָּרְסָה, Targ. רְגִינַת *desideravit anima mea judicia tua.* Chald. Prov. 5. v. 19. *& in amore ejus* תִּשְׁגֶּה *errabis jugiter.* Targ. תִּגְרַס *occupatus eris.* ☞ Chald. גָּרֵס *studens, discens.* גָּרְסִינַן *discimus, legimus,* הַגְרָס & גִּרְסָא *disciplina, doctrina, studium.*

גרע quatuor significata habet. I. גָּרַע, Chal. גרע *minuit, diminuit, ademit, subtraxit*: prohibitio & defectus. Exod. 5. vers. 8. *non* תִגְרְעוּ, Targum תְּמַנְעוּן *minuatis de lateribus vestris.* Deut. 4. vers. 2. *non* תוסיפו *addetis super verbum, quod ego præcipio vobis, nec* תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ, Targum תְּמַנְעוּן מִנֵּהּ *subtrahetis ex eo.* Job. 15. vers. 4. וְתִגְרַע, Targ. וְתִבְצַר *& minues* (adimes) *sermonem coram Deo.* semel cum אֶל, Job. 15. vers. 8. וְתִגְרַע אֵלֶיךָ *& adimes ad te sapientiam*: adimendo tibi comparabis. Niphal. נִגְרַע *minutus, diminutus, subtractus fuit.* Exod. 5. vers. 11. *quia nihil* נִגְרָע, Targum אִתְמְנַע *detractum* (diminutum) *est à servitute vestra.* Num. 9. vers. 7. *quare* נִגָּרַע, Targum נִתְמְנַע *abstrahemur* (prohibebimur) *ne offeramus oblationem?* Piel גֵּרַע *diminuit.* Job. 36. v. 27. *quia* יְגָרַע *diminuet stillas aquæ.*

NOmen מִגְרָעוֹת *subtractiones.* 1. Reg. 6. v. 6. *quia* מִגְרָעוֹת *subtractiones dedit super domum.* superior pars muri erat diminuta, & inferior erat densior, ut in illa jacerent capita trabium, nec perfoderetur murus ob insitionem trabium.

Rabb. גֵּרָעוֹן & מִגְרַעַת *diminutio.*

II. גְּרַע, Chald. & Syr. גרע *minuit, diminuit capillitium* aut *barbam, rasit, abrasit.* Jerem. 48. vers. 37. *omne caput calvitium, & omnis barba* גְּרוּעָה *rasa*: aut rasura. Chald. Jud. 16. vers. 19. וַתְּגַלַּח, Targum וגרעת *& abrasit septem cincinnos capitis ejus.* 2. Sam. 10. v. 4. וַיְגַלַּח, Targ. וגרע *& rasit dimidium barbæ ipsorum.* ☞ גְּרִיעַ *rasus.* Syr. Act. 21. v. 24. דְּנֶגְרְעוּן *ut radant capita sua.*

III. Rabb.

A III. Rabbin. גָּרַע *detraxit, contemsit, vilipendit.*

NOM. גָּרַע *vilis, contemtus.* ✠ לִגְרָעוֹן *per contemtum.*

גַּרְעִינִים *grana parva.*

VERB. גָּרַע *granescere.*

IV. Arab. גרע gara *sorbuit, attraxit.* ✠ Avic. תגריעה *sorbitio.* ✠ יתגרע *sorbeat, deglutiat.* Alc. יְתַגְרְעֵה *attrahet eum:* sorbebit. ¶ Psalm. 83. ויגרעוא *& conturbentur in seculum.*

גרף. גְּרַף, Chald. & Syr. גְּרַף *convolvit, collegit, cumulatum abstulit, amovit, sparsit, dispersit.*
B Jud. 5. vers. 21. *Torrens Kison* גְּרָפָם *traxit eos:* volutavit, abstulit. אִתְגְּרַף *amotus, ablatus fuit.*

NOM. אֶגְרוֹף, Arab. גַּרְפָּה gârfa *pugnus:* Plur. Arab. גְּרָאף giraf *pugni.* Exod. 21. v. 18. *& percusserit aliquis alterum lapide, aut* בְּאֶגְרוֹף *pugno.* Targ. בְּכוּרְמִיזָא *glebâ.*

מֶגְרָפוֹת *glebæ*, חתיבות עפר *frusta pulveris.* Joel. 1. vers. 17. *putrescunt semina sparsa sub* מֶגְרְפוֹתֵיהֶם, Targ. מְגוּפְתְּהוֹן *glebis suis.*

Arab. גֶּרֶף gerf *grumus, terræ collectio:* PL.
C אגראף agraf *grumi.*

Chald. מַגְרוֹפָא *scopa:* PLUR. מַגְרוֹפִין *scopæ, palæ.* Exod. 38. vers. 3. *&* הַיָּעִים, Targum מַגְרוֹפִיתָא *scopas.*

Rabb. גָּרַף *verrit, scopavit.*

גָּרַף *matula*, vas stercoris. ✠ מַגְרוֹפֶת *vas luteum.* ✠ מַגְרֵף *arca, capsa.* ✠ מַגְרֵיפָא *pala, & instrumentum musicum.* ✠ גְּרוֹפִית *ramus, plantula.*

Arab. גראף *impetus.* ✠ מגראף *idem.*

D Talm. גְּרִיפַת תַּנּוּר, Arab. מגרף אנאר magrafanar *rutrum, batillum*, quo pruna colligitur: PLURAL. מגארף אנאר magârifanar *rutra, batilla.*

VERB. Arabic. גרף garaf *rapuit, surripuit, eripuit.*

גרץ. Chald. גְּרִיצָא *crusta, laganum, placenta:* PLURAL. גְּרִיצִין & גְּרִיצָן *crustæ, lagana, placentæ, tortæ panis.*

Arab. גרץ *theristrum.*

E **גרק**. Talm. גּוּרְקִין *uvæ immaturæ, omphaces.*

גרש. גְּרַשׁ, Chald. גְּרַשׁ *ejecit, excussit, expulit.* Exod. 34. vers. 11. *ecce ego* גֹּרֵשׁ, Targ. מְתָרֵךְ *ejiciens à facie tua Amorrhæum*, &c. Esa. 57. vers. 20. וַיִּגְרְשׁוּ *& ejecerunt aquæ ejus cœnum.* Levit. 21. vers. 7. *& mulierem* גְּרוּשָׁה *expulsam à marito suo:* dimissam, repudiatam. Targ. דְּמִתָּרְכָא *quæ repulsa est.* NIPHAL. נִגְרַשׁ *ejectus fuit.* Jon. 2. vers. 5. נִגְרַשְׁתִּי, Targ. אִתְרְכֵית *ejectus sum à coram oculis tuis.* & cœnum ac lutum ejicit. Esa. 57. v. 20. *sicut mare* נִגְרָשׁ *ejectum:* quod fluctibus agitatum littus egreditur. PIEL גֵּרֵשׁ *expulit.* Gen. 3. v. 24. וַיְגָרֶשׁ, Targ. וְתָרֵךְ *& expulit hominem.* Exod. 2. v. 17. וַיְגָרְשׁוּם, Targ. וּטְרָדוּנוּן *& expulerunt eos.* Psal. 34. v. 1. וַיְגָרְשֵׁהוּ, Targum וּפַטְרֵהּ *& ejecit eum.* PUAL. גֹּרַשׁ *ejectus fuit.* Exod. 12. v. 39. *quia* גֹּרְשׁוּ, Targ. אִתְרְכוּ *ejecti fuerunt ex Aegypto.*

NOM. גֶּרֶשׁ *ejectio, expulsio.* Deut. 33. v. 14. גֶּרֶשׁ יְרָחִים *ejectio lunarum:* tempus quo germinant & flores emittunt arbores, lunæ vi eos quasi protrudente. Ezech. 45. v. 9. *Levate* גְּרֻשֹׁתֵיכֶם *ejectiones vestras à populo meo:* tributa, quibus eum expellitis; quæ ipsis imponitis. Targ. תַּקְלָתְכוֹן *offendicula vestra.*

HEEMANT. מִגְרָשׁ *ejectio.* Ezech. 36. v. 5. *ob* מִגְרָשָׁהּ *ejectionem ejus ad prædam.* ¶ Deinde מִגְרָשׁ *suburbium:* quasi ab urbe semotum: villa extra urbem, ab urbe quasi ejecta, spacium urbium per circuitum earum; in quo scilicet nec domos extruere, nec agros serere, nec vineas plantare licebat, sed pecora pascebantur. spacium quod in campo ambit urbem, ad 2000. cubitos porrectum ad omnem plagam. PLUR. מִגְרָשִׁים, FOEM. מִגְרָשׁוֹת *suburbia, villæ.* Num. 35. v. 2. וּמִגְרָשׁ, Targ. וְרוַח *& spacium urbium per circuitum earum.*

Talmud. גּוּרִישׁ *crista.*

Rabb. גֵּירוּשׁ *ejectio, repudium.*

Arab. גריש *grossus*, tritus non subtiliter.

✠ גאורש *milia.*

גרש. גֶּרֶשׂ, pro גֶּרֶס, literis ס״ש permutatis: *frumentum tritum, fractum & contusum in mola:* adhuc humidum, viride. Levit. 2. v. 14. גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל *fractio frumenti.* Targ. פֵּרוּכָן רַכִּיכָן *frumenta trita tenera.*

גרת. Arab. גרת garrat *coaxavit.*

גשש tria significata habet. I. גְּשַׁשׁ, Chald. & Syriac. גַּשֵּׁשׁ, Arab. גסס gasas *tetigit, palpavit, manibus tractavit, contrectavit, impegit.* PIEL, גַּשֵּׁשׁ *idem.* Esa. 59. vers. 10. נְגַשְׁשָׁה, Targum נְמַשְׁמֵשׁ *palpabimus ut cæci parietem.* Syr. Luc. 24. גושוני *palpate me, & cognoscite.* 1. Joh. 1. v. 1. וגַשָּׁן *& palpavimus manibus nostris.* Act. 27. וגשת *& palpavit navis:* impegit. Arab. Gen. 1. vers. 2. וכאנת אלארץ עיר מגסוסה *& erat terra intractabilis:* impalpabilis. Ex Græco ἀόρατος *invisibilis.* Hebr. 12. vers. 18. *mons* מגסוסה *tractabilis:* tangibilis. NIPHAL. Syriac. אֶתְגַּשַּׁשׁ *contrectatus fuit.*

NOMEN. Syr. גֻּשָּׁא, Arab. גס gas *tactus, contactus.*

Rabb. גָּשׁוּשׁ *lignum longum, habens gradus, per quod*

per quod in navem conscenditur. ܓܫܝܫܐ נְשִׁישִׁין *ligna partes lecti connectentia.* A

II. Per metaphoram, Syr. גַּשַּׁשׁ, Arabic. גסס *palpando exploravit, consideravit, observavit, insidiatus fuit.* Gal. 2. דִּנְגַשּׁוּן *ut explorarent libertatem nostram.* Arab. ליגסוא *ut explorarent quæ esset libertas nostra.* PASSIV. Syriac. אֶתְגַּשַּׁשׁ *exploratus fuit.* אתגושש *explorare studuit*, in consideratione alicujus rei occupatus fuit.

NOM. Syr. גָּשׁוֹשִׁין, Arabicè גאסיסין *exploratores.* Luc. 20. v. 20. *miserunt* ἐγκαθέτους, Syr. גָּשׁוֹשָׁא *insidiatores.*

נְשׁוֹשִׁין *nares*, qui odoratu res explorant. B

גַּשָּׁא *calamus oblongus*, quo vini in dolio profunditas exploratur.

III. Chald. גשש *manus conseruit, conflixit, cornupetijt.* Exod. 21. v. 28. *& si* יִגַּח *cornupetierit.* Targ. Jerosol. יִגַּשׁ *conflixerit.*

גשא. Arabic. גשא *grossities, duricies.* Item *eructatio.*

ינשי *eructabit.* נשי *eructavit.* ܓܫ תגשו *eructatio.*

Syr. גַּשָּׁא *idem* quod גשש *exploravit.* C

גשם duo significata habet. I. גָּשַׁם, Piel גִּשֵּׁם, HIPHIL הִגְשִׁים *pluit*, pluviam demisit. Jerem. 14. v. ultimo, *num sunt inter vanitates gentium* מַגְשִׁמִים *pluentes?* pluviam dantes. Targ. *qui possint* לְאַחָתָא מִטְרָא *demittere pluviam?* sic de vero Deo, Act. 14. *benefaciens de cœlo, dans pluvias & tempora fructifera.* PUAL גֻּשַּׁם *pluvia rigatus fuit.* Ezechiel 22. v. 24. *non* גֻשְּׁמָה *compluta fuit in die iræ:* non descendit pluvia ejus, Deo ipsis irascente, & cœlos cohibente. pro גֻּשְּׁמָה: dagesch ex litera ש schevata excidit, & ה mappic euphoniæ causa. D

NOM. גֶּשֶׁם *pluvia fortior, imber:* PLur. גְּשָׁמִים *pluviæ, imbres.* Gen. 7. v. 12. *& fuit* הַגֶּשֶׁם, Targ. מִטְרָא *pluvia super terram.* Esa. 44. v. 14. *plantavit cedrum,* וְגֶשֶׁם, Targ. ומטר *& pluvia crescere faciet.* Ezech. 34. v. 26. *& demittam* הַגֶּשֶׁם *imbrem in tempore suo,* גִּשְׁמֵי בְרָכָה *imbres benedictionis erunt:* qui maximè prosunt frugibus. E

II. Chald. גְּשַׁם & גושם, Arab. גסם gism *corpus, caro, cadaver:* PLur. Chaldaic. גִּשְׁמִין, Arab. אַגְסָאם agsam *corpora, cadavera.* Dan. 4. v. 30. גִּשְׁמֵהּ *corpus ejus intingetur.* Psalm. 38. vers. 4. *non est integritas* בִּבְשָׂרִי *in carne mea.* Targum בְּגִשְׁמִי *in corpore meo.* Psalm. 129. v. 3. *super* גַּבִּי *dorso meo araverunt.* Targum. גושמי *corpore meo.* Dan. 3. vers. 27. *non vim habuit ignis* בְּגֶשְׁמֵיהוֹן *in corporibus eorum.*

Rabbin. גַּשְׁמִי, Syr. גוּשְׁמָן, Arab. גִסְמָאנִי gusmeni *corporeus, corporalis, carnalis:* opponitur spirituali: PLur. גַּשְׁמִיִּים *corporei.*

Rabb. גַּשְׁמוּת *corporalitas.* ܓܫ Syr. גוּשְׁמָנָאִית *corporaliter.* Rabb. טובות גַּשְׁמִיּוֹת *bona corporalia.* Arab. גסם בסיט *corpus simplex.* גסם ממתזג *corpus mixtum.* אגסאם מפרדה, Rabb. גְּשָׁמִים פְּשׁוּטִים *corpora simplicia.* אגסאם מֻרַכַּבָּה, Rabb. גְּשָׁמִים נִרְכָּבִים *corpora composita.* גסם רטב *corpus humidum.* ¶ מֻגַסַּם mugasam *corporatus, solidus.* ¶ Rabb. גֶּשֶׁם *res solida*, alteri conjuncta.

VERB. גָּשַׁם. HITHPAEL, הִתְגַּשֵּׁם, Syr. אִתְגַּשַּׁם *solidus*, quasi unum corpus, *conjunctus fuit, incarnatus est, adhæsit.*

גשן גֹּשֶׁן *Gosen*, regio Ægypti, ubi Jacob cum suis habitavit. Gen. 46. v. 28. *ut docerent ante illum* גֹּשְׁנָה, Targum לְגֹשֶׁן *in Gosen.* LXX. καθ' ἡρώων πόλιν *ad Herorum civitatem.* Ibidem. *& venerunt in terram* גֹּשֶׁן *Gosen.* LXX. εἰς γῆν Ῥαμεσσή *in terram Ramessi.* versu ultimo: *ut habitetis in terra* גֹּשֶׁן, LXX. ἐν γῇ Γεσὲμ Ἀραβίας *in terra Gesem Arabiæ.* Heropolis, prius Nero: urbs est Ægypti, ad sinum Arabicum. Alia verò est regio. Josuæ 10. *& totam terram Gosen, usq; ad Gibeon.*

גשף. Talmud. גָּשַׁף *altercavit, corrupit.* Syr. *tetigit.*

גשר. Talmud. & Chald. גְּשַׁר, Arab. גַסַר gasar *trabs, tabula:* per synecdochen, *pons* ex trabibus & tabulis factus. PLural. גִּשְׁרִין, Arab. גסור gusur *pontes.* FOEM. גִּשְׁרָן *tabulæ, tabulata.* Ezech. 23. *omnia* לְחוֹתִים, Targ. גִּשְׁרִין *tabulata.* Arab. in Geograph. גסרמן מראכב יעבר עליה אלנאס *pons ex navibus, per quem transeunt homines.* גסר מן אלצחר *pons ex lapidibus.*

גתת duo significata habet. I. גַּת *torcular.* Plur. גִּתּוֹת *torcularia.* Jud. 6. v. 11. *excutiens triticum* בַּגַּת, Targ. בְּמַעְצַרְתָּא *in torculari.* Thren. 1. vers. 15. גַּת *torcular calcavit Dominus virgini filiæ Juda:* torcular sanguinis; sicut calcantur uvæ ut vinum exprimatur, ita calcavit homines ut exprimeret sanguinem. significatur *internecio*, laniena, clades.

גִּתִּית *instrumentum musicum*, torculari aut vindemiæ adhiberi solitum. Psalm. 8. v. 1. & 81. v. 1. & 84. v. 1. *Præfecto super* הַגִּתִּית *Gittith Psalmus Davidis.* Targ. כִּנָּרָא דְּאַיְתִי מִן גַּת *cithara quam attulit ex Gath:* quam David attulerit ex Gath, cùm apud regem Achis exularet.

PROPR. גַּת urbs. alia גַּת הַפְּלִשְׁתִּים *Gat Palestinæ.* una ex quinq; urbibus aut satrapis Philistinorum, patria Goleathi. alia גַּת החפר

חֵפֶר *Gath Hepher*, urbs in tractu aut regione Hefer sita. 2. Reg. 14. v. 25. in tribu Zabulon, patria Jonæ prophetæ. A

Chald. גַּת *grex*, pecus minus: Plur. גִּתִּין *greges*, minora pecora, oves, capræ, &c. Genes. 31. v. 18. *omne* מִקְנֵהוּ *pecus ejus*. Targ. גִּתּוֹהִי *greges ejus*. Inde גַּת שְׁמָנִין *pecuaria butyri*. locus à copia butyri sic appellatus; γεθσεμανῆ. Matth. 26. *Syrus habet* גֶּדְסִמָן *Gedsimon*.

גייתי *vis, violentia, superbia*.

II. Arab. גתה guttah *cadaver, truncus*, corpus sine capite: Plur. גתת gutheth, & גתתא *cadavera*. Psalm. 79. וצירוא גתת עבידך טעאמא לטיר אלסמא *fecerunt cadavera servorum tuorũ, escam avibus cæli*. Marc. 6. *& tulerunt* גתתה *cadaver ejus*. B

גתא Arab. גתא gatha, & גתי gathi *procidit*. Marc. 10. v. 17. גתי עלי רכבתיה *procidit super genua sua*. Matth. 2. v. 11. גתוא עלי רכבהם קדאמה *prociderunt super genua sua coram eo*. Act. 17. v. 9. וגתא *& procidit in genua sua*. Psal. 22. *in conspectu ejus* תגתוא *procident*. In globo cœlesti אלגאתי עלי רכבה algathi: vel אלגאתי algethi ale rucabat *genu nix⁹*. Hercules. ראס אלגאתי C
ras algethi *caput Herculis*.

גתר Johan. 6. *nisi* אנתר בה *traxerit eum Pater*.

גתם Arab. גאתום *incubus*.

גתס Arab. גתס gatas *natavit urinavit, mersit, submersit, immersit sub aquam, baptisavit*. Passivum, אתגתס atgatas *mersus, baptisatus fuit*. גאתס gatis *natator, urinator*. גתסה gatsa *urinatio*. תגתיס tagtis *natatio, submersio, baptismus*.

VOCABULA QUATUOR LITERARUM.

גבעל *canna*, seu *culmus lini*. Exod. 9. v. 31. *& linum erat* גִּבְעֹל *culmus*. Targum גִּבְעוֹלִין *culmi*. Jam creverat & induruerat, ut staret suis culmis. LXX. σπερματίζων *seminificans*. ב in subintelligitur.

גזבר *thesaurarius, dispensator victualium domus*: Plural. Chald. גִּזְבְּרִין & גִּזָּבְרִין *thesaurarij*. Ezræ 1. v. 8. *per manum Mitredat* הַגִּזְבָּר *thesaurarij*. inde Gaspar.

גלמוד *solitarius, solus*. Iob. 3. v. 7. *Ecce nox illa sit* גַּלְמוּד *solitaria, non veniat vociferatio in ea*. Targum צַעֲרָא *tribulatio*. LXX. ὀδύνη *dolor*: ut nulli in ea homines obambulent, nec ullius vox audiatur. Iob. 30. v. 3. *propter defectum & famem* גַּלְמוּד *solitarius*. Targ. דְּלָא וְלַד *qui est sine prole*. Fœm. גַּלְמוּדָה *solitaria, sola*. Esa. 49. v. 21. *Ego autem sterilis* וְגַלְמוּדָה *& solitaria*: orba.

Rabb. גַּלְמוּדִיּוֹת *solitudo*.

גנזכים *thesauri*. 1. Paral. 28. v. 11. וְגַנְזַכָּיו *& thesauri ejus*. Locus ubi thesauri sacri reponebantur.

FINIS LITERÆ GIMEL.

LITERA
ד DALETH.

QUARTA Alphabeti litera dicitur Hebræis דָּלֶת *daleth*, Syris *dolath*, Arabibus per apocopen, דאל *del*, Græcis δέλτα, Latinis *de*. ¶ Significat autem דֶּלֶת vel דלת *januam*: tabulam qua ostium clauditur, quam figura ד refert. ¶ Potestas ejus alia in orthographia est, alia in etymologia. In orthographia valet ד, δ, *d*. Et apud Arabes notatum puncto ד̇, valet ד raphatum *dh*, plærunq; factum ex ז Hebræorum, ut זָכַר, Arab. דכר dhacar *recordatus fuit*. atq; ita hoc punctũ ד̇ plærunq; vocabula Arabica, ex quibus Hebraicis orta sint, indicat: & diversæ significationis vocabula distinguit; ut, דנב danab *cauda*: דנב dhenb *peccatum*. Verùm hac de re plura in ז suo loco. ¶ In etymologia perpetuò radicalis est Hebræis & Arabibus. Sed Chaldæis & Syris modò radicalis, modò servilis. ¶ Servit autem in principio tantùm: Et usurpatur loco pronominis relativi די *qui, quæ, quod*; cujus prima est litera. Gen. 2. v. 22. *& ædificavit Dominus Deus costam* אֲשֶׁר־לָקַח, Targum דנסב *quam acceperat ex homine*. ¶ Deinde, fit articulus genitivi casus. Gen. 2. v. 5. *& omnis* עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה, Targum עִשְׂבָּא דְחַקְלָא *herba agri*. Pro quibus dicitur, Dan. 2. v. 14. *principem* טַבָּחַיָּא דִּי מַלְכָּא דִּי נְפַק *militum regis, qui exierat ad occidendum sapiẽtes Babyloniæ*. Sed de his in Hebræo זה suo loco, in radice זהה dicetur.

דדה Inde Hithpael הִתְדַּדָּה *motus fuit, seipsum movit, pedetentim ambulavit, incessit*. Esa. 38. v. 15. אֶדַּדֶּה *movebor omnibus annis meis ob amaritudinem animæ meæ*. Hieron. *recogitabo*. accepit pro דָּמָה. Psalm. 42. v. 5. אֶדַּדֵּם *incedam* (cum) *eis, usq; ad domum Dei*. pro אֶתְדַּדֶּה עִמָּם *incedam cum eis*. Abijcitur ת characteristicon, & עִם subintelligitur.

NOM. דַּד: Inde PLural. דַּדִּים, Chaldaicè דַּדִּין *ubera, mammæ*: ut vocalis longa in cognatam brevem & dagesch resolvatur. Proverb. 5. vers. 19. דַּדֶּיהָ *ubera ejus inebriabunt te omni tempore*.

A

דא Arab. דא di, & דו du, & די di *habens, possidens rem aliquam, & ea præditus*. Inde in officinis: dialtamaron, *electuarium de dactylis*. Marc. 10. v. 22. לאנה כאן דא מאל כתיר *quia ipse erat habens divitias multas*. דו גנאח *habens alas*, ales, alatus. די אלקרנין di alcarnaïn *habens duo cornua*, bicornis: Alexander. vide קֶרֶן *cornu*. די אלצדף *habens ostraca*: ostraceus. די גסד *habens corpus*; corporeus. עֵיר די אלשוך אלסהמי *habens spinam sagittalem*. די *non habens*: ubi non est. PLural. Fœmin. דואת *habentes*. דואת אלאענאק אלטואל *habentes colla longa*.

B

Chald. דָּא *ista*, in זה habes.

דאב דְּאַב, Chald. דְּאַב, Syriac. דאב, & דב, & דב *infirmus, debilis, fatigatus fuit, doluit, laboravit*. Arab. דאב *tabuit, contabuit*. Psalm. 88. vers. 10. *oculus meus* דָּאֲבָה *doluit ob oppressionem*. Targum וְלִבַּת דִּמְעִין *destillavit lachrymas*. Accepit pro דוב, quod Chaldæis idem est quod זוב *fluxit, defluxit*. Hieron. *infirmatus est*. Arab. Psalm. 108. דאבת *tabescebant animæ ipsorum præ malis*. HIPhil. הֶדְאִיב, Arab. אדאב adab *debilitavit, tabefecit*. Levit. 26. vers. 16. ומדיבות *& debilitantes animam*. pro מַדְאִיבוֹת, literâ א abjectâ, puncta retroaguntur: aut est à דוב ejusdem significationis. Targum ומכחן *& efflare facientes*. Arab. Psalm. 119. in zade: *Zelus domus tuæ* אדאבתני *tabefecit me*.

C

NOM. דְּאָבָה, & דְּאָבוֹן, Chal. דָּבוֹן & מַדִּיבוֹת *infirmitas, debilitas, languor, tabes*. Jerem. 31. v. 12. *& non addent* לְדַאֲבָה *tabescere amplius*. Targ. לִיצָפָא *dolere*. nomen loco Infinitivi.

D

דאג דָּאַג *sollicitus fuit, metuit, timuit, doluit de futuro*. Construitur, 1. cum את. Esa. 57. v. 11. ואת מי דָּאַגְתְּ, Targum יְצַפַּת *quem metuisti?* 2. cum ל *super*. 1. Sam. 9. v. 5. וְדָאַג לָנוּ *& sollicitus erit propter nos*: de nobis: metuet nobis. 3. cum מ *à*. Psalm. 38. vers. 19. אדאג מחטאתי

מחטאתי, Targum אתיצף *dolebo propter peccata mea.* vel, *timebo à peccato meo.* Jerem. 42. v. 16. *vos* דואגים ממנו *metuitis ab illa.* Jerem. 17. v. 8. *& in anno penuriæ non* ידאג *timebit.* Targum יתר *defluet*: folia perdet. explicat metaphoram. A

NOM. דאגה *sollicitudo, metus.* Jerem. 49. v. 23. *in mari* דאגה *metus* (sollicitudo) *quiescere non poterit.* qui est in mari is metuit, nec potest esse tranquillus. Ita Damascus consternabitur.

PROPrium דואג *Doeg*, Idumæus. 1. Regum 21.

דאה דאה *volavit, advolavit, involavit.* Deuter. 28. vers. 49. *sicut* ידאה, Targum משתדי *involat aquila.* idem, Jerem. 49. v. 22. Psalm. 18. v. 11. וידא *& volavit super alis venti.* pro quo habetur, 2. Sam. 22. v. 11. וירא *& visus est.* ubi facilè corrumpi à librariis potuit, ob literarum ר"ד similitudinem. HIPHIL. הדאה *volare fecit.* 2. Reg. 17. v. 21. וידא *& avolare fecit Jeroboam Israelem à Domino*: elongavit. pro quo in margine notatur legendum וידח, ab הדיח *impulit, propulit.* secundum literas וידא, secundùm puncta וידח. B C

NOM. דאה *milvus*, à volatus pernicitate. Levit. 11. v. 14. *&* הדאה, Targum דיתא *milvum.* pro quo habetur, Deut. 14. v. 13. והראה *& milvum.* vel à visus vigore, vel ob literarum ר"ד similitudinem. Targ. וברת כנפא *& filia alæ.*

Arabicè, ראוה *ros.*

דבב duo significata habet. I. דבב *murmuravit, mussitavit, sonuit, meditatus, locutus fuit.* Cant. 7. v. 9. דובב שפתי ישנים *loquens (in) labiis dormientium.* Vinum optimum efficit, ut dormientium etiam labia moveantur, sonum edant, & verba quædam murmurent seu mussitent: sensus enim excitat, & animum recreat. LXX. ἱκανούμενος ἐν χείλεσί μου καὶ ὀδοῦσιν *sufficiens in labiis meis & dentibus.* legerunt די בשפתי ושנים, ob literarum ו"י similitudinem, & primam dictionem diviserunt in duas. Hieron. *Labiisque & dentibus illius ad ruminandum.* lege *ad murmurandum*: cætera, ut Græci. D E

NOM. דב, Chaldaic. דבא, Arab. דב dubb *ursus*: PLur. דבים, Chaldaic. דבין, Arabicè דבבה dubebe *ursi.* Fœm. Arab. דבה dubba *ursa.* ita appellatus à murmure: famelicus enim, & iratus murmurat. *latitans item cum murmure quodam pedes sugit, tanquam alimenti quicquam inde percipiat*: Alexander. Et, *vespertinus circumgemit ursus ovile*: Horatius. Esa. 59. v. 11. נהמה כדבים *murmurabimus ut ursi, omnes nos.* Thren. 3. v. 10.

דב *ursus insidians est mihi.* ursus est astutus, cædis avidus, perniciosus, perfidus. Proverb. 17. v. 12. *occurrere* דב שכול *ursum orbatum in aliquem.* ursus pro catulis pugnat, & his orbatus maximè sævit in homines & bestias. LXX. μέριμνα ἀνδρὶ νοήμονι *cura viro intelligenti.* q. דאב *cura*, & שכיל *prudens.* Arab. in globo cœlesti: דבה dubbe *ursa major*: & דב אלאכבר dubb alachbar *ursa major.* דב אלאצגר dubb alasgar *ursa minor.* דב אלורד *ursus rosæ*, vermis rosarum.

דבה *murmur, sermo, fama, rumor.* Jerem. 20. v. 10. *audivi* דבת רבים *murmur multorum*: quod mussitant contra me: malum quod contra me dicunt. Targ. מלי סגיאיא *sermones multorum.* Ezech. 36. v. 3. ודבת עם, Targum ורננת עמא *& vociferatio populi.* Ferè autem significat sermonem malum & turpem, oblocutionem, convicium, contumeliam, infamiam, diffamationē, detractionem. Prov. 25. v. 10. *ne convicietur tibi* ודבתך *& infamia tua non revertatur.* Annotant autem Hebræi, שמביא דבה הוא אמת ומוציא דבה הוא שקר significari videlicet דבה *infamiam veram* cùm מביא, & *falsam* cùm מוציא additur. Gen. 37. v. 2. ויבא יוסף את דבתם רעה, Targum דבהון *& afferebat Joseph famam ipsorum malam ad patrem ipsorum.* Num. 13. v. 33. ויציאו דבת הארץ *& protulerunt famam terræ*: dixerunt, quod non erat. LXX. ἔκστασιν *pavorem.*

Chald. & Syr. דבב *inimicitia, odium*: PLur. דבבו & דבבות ܕܒܒܐ *idem.* דבבין *odia, inimicitiæ.* ܒܥܠܕܒܒܐ בעל דבבא *inimicus.* בעלי דבבין *hostes.*

VERB. דבב *odit, inimicus fuit, adversatus est.* Gen. 3. v. 15. איבה, Targum דבבו *inimicitiam ponam inter te & mulierem.* Esther 7. v. 6. *vir hostis* ואויב, Targum ובעל דבבא *& inimicus.* Thren. 1. v. 2. *Facti sunt illi* לאויבים, Targ. לבעלי דבבין *in hostes.*

Arab. דביב *negocium.*

II. Chald. דבב *musca.* ܕܒܒܐ & Arab. דביב *passulæ*, in זבב quære.

דבא דבא *senectus*, à debilitate; ut congruat cum דאב *debilis fuit*; literis transpositis. Deuter. 33. v. 25. *& sicut dies tui*, ודבאך *senectus tua*: sicut tempus adolescentiæ tuæ, quod est lætum & hilare. Senectus tua erit robusta & læta, sicut fuerunt dies adolescentiæ tuæ. Targ. וכיומי עלמתך תוקפך *& sicut dies adolescentiæ tuæ, robur tuum.* accepit significatione contraria.

דבה Inde דביון: PLur. דביונים *stercora columbarum.* 2. Reg. 6. vers. 25. *& quarta pars cabi* חריונים *quinque siclis.* In margine, juxta puncta, דביונים legitur: quod volunt esse compo-

compositum, ex יונים *columbæ*, & Chal- A
daico בָּ, Hebr. זב *fluxus:* quod ex colum-
bis fluit. vel ex Chaldaico ד *quod*, ב *in*, &
יונים *columbæ:* quod est in columbis. Un-
de & Targ. דְּבַל מַפְּקַת יוֹנַיָּא *stercoris egestionis
columbarum.* Juxta literas verò legitur
חרי יונים *foramen columbarum:* à חור *foramen.*
& significat, quod ex columbis per fora-
men egreditur. Josephus: *Fæce illa colum-
barum utebantur obsessi loco salis.* Alijs, loco li-
gnorum ad ignem, in horum penuria:
Alijs, semina in זֶפֶק *vesicula gutturis*, quæ e-
ducebant & comedebant præ fame.

דבח. Chald. דְּבַח, & Arab. דְבַח *sacrificavit:* in B
זָבַח reperies.

דבך Chald. נִדְבָּךְ *ordo* rerum continuè inter
se collocatarum. *stria:* Plur. נִדְבָּכִין *ordines.*
Hag. 2. v. 15. אֶבֶן עַל אֶבֶן *lapis super lapide.*
Targum נִדְבָּךְ עַל נִדְבָּךְ *ordo super ordine.*

דבל. Inde דְּבֵלָה & דְּבֶלֶת, Chald. דְּבֵלָא *carica,
ficus passa*, massa ficuum compressarum,
siccatarum, aridarum: compressarum in
formam tortæ vel panis. Plural. דבלים, C
Chald. דְּבֵלָן, Arabic. דבאל *caricæ, ficus passæ.*
sunt ficus tempestivæ, quæ ab arbore exi-
muntur, antequam prorsus siccescant,
deinde exiccatæ in fiscellas reconduntur.
Ficus, quando sunt humidæ, dicũtur
תְּאֵנִים, sed siccæ, דבלה. 1. Sam. 30. v. 12. *&
dederunt ei* פֶּלַח דְּבֵלָה, Targ. פילח דבלתא *fra-
gmen caricæ.* 2. Reg. 20. v. 7. *Accipite* דבלת
תְּאֵנִים, Targ. דבלת תינין *massam ficuum.* A-
verrois: *Ficus virtutem habent maturativam,
quando fit ex eis emplastrum, propriè siccæ.* 1. Sã. D
25. v. 18. *ducentas* דבלים *caricas.* Targum מְנַן
עגול דבלתא *partes caricarum.* Rabb. עגול דבלה *mas-
sa ficuum siccarum rotunda*, & magna instar
molaris lapidis.

Verb. Arab. דַּבַל dabal *aruit, exaruit, sic-
catus, exiccatus, attenuatus fuit, marcuit, emar-
cuit, flaccidus fuit, tabuit.* Psalm. 37. vers. 2.
ומתל אלבקל אלחצר עאגלא ידבלון *& sicut olus
herbæ, citò exarescent.* Psalm. 6. דבלת *exaruit
præ ira oculus meus:* contabuit. Psal. 90. ויִדְבַל E
& siccabitur vesperi.

Nom. דבול debul *ariditas, exiccatio, exte-
nuatio, flacciditas, marcor, marasmus*, secunda
species hecticæ. דבילה dubila *abscessus.*
אנדבאל indibel *flacciditas, marcor.* מדבול
madbul *flaccidus, marcidus.* שי ידבל schei
iadbul *res* (quæ) *marcescet:* marcescibilis.

Propr. דבלתה, pro דבלתה Ezech. 6. v.
14. מִמִּדְבַּר דִּבְלָתָה *à deserto Deblata.*

דבס. Arabicè דבוס *clava*, baculus capitatus.

דבע. Arab. דַבַע dabag, cum ע punctato, quod

דבע legitur, *coria aptavit, concinnavit, præpa-
ravit, depsit, mollivit, emollivit, mollificavit co-
ria* vel *pelles.* In Geograph. ירבעבהא אלארים
אלגיד *præparatur in ea pellis bona.* Ibidem,
לבאסהם אלגלוד אלמרבועה *vestes ipsorum pelles
præparatæ.*

דבאע dibag *præparatio coriorum, ars pelles
concinnandi.*

דבאע dabbag *coriarius, pellio, alutarius*, pel-
lium & coriorum concinnator ad cal-
ceos & alia opera. Plur. דבאעין dabbagin
alutarij.

דאר אלדבאע dar aldibag *officina ubi coria
aptantur:* Plur. דור אלדבאעה *officinæ alutariæ.*
מראבע אלגלוד *coriarij.*

דבק דָּבַק & דְּבַק, Chald. & Syr. דבק *hæsit, ad-
hæsit, inhæsit, junctus, conjunctus fuit, attigit, af-
fixus, commissus fuit.* Variè Construitur. 1.
cum ב *in.* Gen. 2. v. 24. וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, Targ.
באתתה *& adhærebit in uxore sua.* LXX. προσ-
κολληθήσεται *agglutinabitur.* Atq; ita citatur,
Matth. 19. Marc. 10. Et Eph. 5. 2. Sam. 20.
v. 2. *& vir Judæ* דָּבְקוּ בְמַלְכָּם *hærebant in rege
suo.* Targ. לְווֹ עִם מַלְכְּהוֹן *associaverunt se cum
rege suo.* 2. cum אל vel ל *ad.* Jerem. 13. v. 11.
Quia sicut ידבק *hærebit cingulum* אל *ad lumbos
viri, sic* הִדְבַּקְתִּי אֵלַי *faciam hærere ad me domũ
Israel.* ubi explicatur metaphora; quia ad-
hærere, est sequi, amare. Psalm. 44. v. 26.
דָּבְקָה לָאָרֶץ *hæsit ad terram venter noster.* qui
enim cadit, incumbit manibus suis, atq;
ita venter terræ adhærescit. 3. cum עם.
Ruth. 2. v. 7. תִּדְבָּקִין *hærebis* עם *cum puellis
meis.* 4. cum אַחֲרֵי *post.* Psalm. 63. v. 9. דָּבְקָה
hæsit anima mea אַחֲרֶיךָ *post te.* 5. cum accusa-
tivo. Gen. 19. v. 18. *ne fortè* תִּדְבָּקַנִי *adhæreat
mihi malum, & moriar.* Targum תְּעָרְעַנַנִי *ac-
cidat mihi.* Syr. Matth. 9. דבקוהי *secuti sunt
eum cæci duo.* Pual. דֻּבַּק *adglutinatus fuit.* Iob.
41. vers. 9. *vir in fratre suo* יְדֻבָּקוּ, Targum
מִתְאַרְקִין *adhærescunt:* adglutinantur. Hi-
phil. הִדְבִּיק, Chald. אַדְבֵּק *junxit, conjunxit,
adhærere fecit, applicavit, commisit, assecutus est;*
qui enim alterum assequitur, ei adhære-
scit; prehendit, apprehendit, compre-
hendit. Genes. 31. v. 23. וַיַּדְבֵּק אֹתוֹ, Targ.
ואדבק יתה *& comprehendit eum in monte Gilead.*

Nom. דָּבֵק *adhærens, adhæsor, sectator, assecla:*
Plur. דְּבֵקִים *sectatores.* Fœmin. דבקה *ad-
hærens.*

דֶּבֶק, Chald. דְּבַק, & דִּבּוּק, & מַדְבֵּק *junctura,
commissura, adhæsio, adglutinatio:* Pl. דבקים,
Chal. מַדְבְּקִין *adhæsiones.* Esa. 41. v. 7. *dicẽs*
לַדֶּבֶק *ad adhæsionẽ, bona est.* 1. Reg. 22. v. 34. *& percus-
sit regẽ Israelis inter* הַדְּבָקִים *adhæsiones, & inter
loricam:* inter juncturas galeæ & loricæ.
vel in juncturis loricarum. LXX. ἀνὰ μέσον
τῶν

ξ πνεύμον@ *inter pulmonem.* Fortè דְּבָקִים A
sunt *squamæ*, quibus foramina loricæ teguntur.

Chald. מַדְבְּקִין *axillæ*, commissuræ brachiorum.

Rabb. מְדֻבָּק מִתְדַּבֵּק *cohærens, continuus.* *copulatus, copulativus.* דִּבּוּק & דְּבִיקָה *adhæsio stellarum*, conjunctio. קַדַּחַת הַדְּבֵקָה *febris continua*, συνεχής. דְּבֵקוּת *cohærentia*, constructio vocabulorum, regimen. הַמְדַבֵּק *disjunctiva*.

Chald. דִּבְקָא, Arab. דבק dabc vel dibic, Matth. dabach, dibach *gluten, colla, viscus*, quo aves capiuntur. Arabic. דבקא B
אלבלוט dibic albollut *viscus quercinus*.

דבר tria significata habet. I. דָּבַר *locutus, elocutus est, dixit.* Psalm. 51. v. 6. *ut justificeris* בְּדָבְרֶךָ *in loqui te*: cum loquêris. Genes. 16. vers. 13. *& vocabat nomen Domini* הַדֹּבֵר אֵלֶיהָ *loquentis ad eam.* Prov. 25. v. 11. דָּבָר דָּבֻר *verbum dictum super faciebus suis.* Niphal. נִדְבַּר *locutus fuit multum*, sæpè, continuè. Malach. 3. vers. 13. *quid* נִדְבַּרְנוּ *locuti sumus contra te?* Targum אַסְגֵינָא לְמַלָּלָא *multiplicavimus loqui?* cum ב, Psalm. 119. in Gimel: C
בִּי נִדְבָּרוּ *contra me locuti sunt.* דרך גנאי. Piel דִּבֵּר vel דִּבֶּר *locutus, elocutus fuit, rem gestam ordine narravit.* Omne דִּבֶּר cum segol, extra Silluc, Athnach & Segolta: ubi cum zere.

¶ Variè Construitur. 1. absolutè ponitur: *dixit.* Gen. 21. v. 1. *& fecit Dominus Saræ, sicut* דִּבֵּר, Targum מַלִּיל *locutus fuerat.* Num. 14. v. 35. *ego Dominus* דִּבַּרְתִּי *locutus fui.* Targum גְּזָרִית בְּמֵימְרִי *decrevi in verbo meo.* 1. Reg. 14. vers. 11. *quia Dominus* דִּבֵּר *locutus est.* D
Targum גְּזַר כֵּן *decrevit ita.* 1. Reg. 3. v. 22. וַתְּדַבֵּרְנָה *& loquebantur coram rege.* Targum וְדָיְנָן *& litigabant.* ¶ 2. cum ב *in*: & significat vel *prophetiam*; 2. Sam. 23. vers. 2. *spiritus Domini* דִּבֶּר בִּי *locutus est in me, & verbum ejus super lingua mea.* vel *oblocutionem*; Num. 21. v. 6. וַיְדַבֵּר *& locutus fuit populus* בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה *in Deum & in Mosen.* Targ. וְאִתְרַעַם *& murmuravit.* Num. 12. v. 1. וַתְּדַבֵּר *& locuta est Miriam & Aharon* בְּמֹשֶׁה *in Mosen.* E
vel *pro*; 1. Sam. 19. v. 3. *& ego* אֲדַבֵּר בְּךָ *loquar pro te ad patrem tuum.* 1. Sam. 25. v. 39. *& misit David* וַיְדַבֵּר בַּאֲבִיגַיִל *& locutus est pro Abigail.* Targum ושאל *& rogavit*: postulavit. ¶ 3. cum אֶל, vel ל *ad*; Genes. 8. v. 15. וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ *& locutus est Deus ad Noam.* Targum וּמַלִּיל יְיָ עִם נֹחַ *& locutus est Dominus cum Noah.* Exodi 4. vers. 16. וְדִבֶּר הוּא לְךָ אֶל־הָעָם *& loquetur ipse tibi ad populum*: pro te. Genes. 24. v. 7. *& qui* דִּבֶּר לִי *locutus est ad me.* ¶ 4. cum עַל, vel ל *super, de*; 1. Reg. 9. vers. 5. *sicut* דִּבַּרְתִּי עַל דָּוִד *locutus sum super Davide patre tuo.* 1. Reg. 22. vers. 23. *& Dominus* דִּבֶּר עָלֶיךָ *locutus est super te malum.* Targum גְּזַר לְאַיְתָאָה *decrevit adducere.* ¶ 5. cum עִם *cum*; Gen. 31. v. 24. *cave ne* תְּדַבֵּר עִם יַעֲקֹב *loquaris cum Jacobo à bono ad malum.* ¶ 6. cum אֵת, nunc articulo accusativi casus, cum sequitur nomen rei: nunc præpositione עִם *cum*, quando sequitur nomen personæ. Levit. 23. v. ultimo: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת־מֹעֲדֵי יְהוָה *& locutus est Moses solennitates Domini* אֶל *ad filios Israel.* Judicum 2. v. 4. כְּדַבֵּר *postquam locutus est Angelus Domini* אֶת־הַדְּבָרִים *verba ista.* Jerem. 7. v. 22. *quia non* דִבַּרְתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם *locutus sum cum patribus vestris.* Psalm. 127. vers. 5. *si*- יְדַבְּרוּ אֶת־אוֹיְבִים *loquentur cum inimicis in porta.* Targum יִנְצוֹן עִם *litigabant cum* &c. ¶ 7. per ellipsin intelligitur conveniens præpositio עִם *cum*; Gen. 37. v. 4. *non poterant* דַּבְּרוֹ, Targ. לְמַלָּלָא עִמֵּהּ *loqui cum ipso pacè.* ¶ Porrò phrasis est observanda cum nomine לֵב *cor*, duplex; 1. *loqui* אֶל, vel ל *ad*, vel עַל *super*, vel ב *in*, vel עִם *cum corde suo*, est loqui in mente sua, secum loqui, cogitare aut cōstituere apud se. Eccl. 2. v. 15. וְדִבַּרְתִּי בְלִבִּי *& locutus sum in corde meo, quòd etiam hoc vanitas.* Eccl. 1. v. 16. דִּבַּרְתִּי אֲנִי עִם לִבִּי *locutus sum cum corde meo.* Gen. 24. v. 45. *& ego antequam consummâssem* לְדַבֵּר אֶל־לִבִּי, Targum לְמַלָּלָא בְּלִבִּי *loqui ad cor meum.* LXX. λαλῶντα ἐν τῇ διανοίᾳ μου *loqui in mente mea.* 1. Sam. 1. vers. 13. *Ipsa* מְדַבֶּרֶת עַל־לִבָּהּ *loquebatur super corde suo.* ¶ 2. Loqui עַל *super cor alterius*, est alloqui verbis amicis, blandis & lenibus, demulcendi aut doloris levandi causâ, blandiri, consolari. Gen. 34. v. 3. *& amavit puellam* וַיְדַבֵּר עַל לֵב *& locutus est super cor puellæ*: blanditus est. Gen. 50. v. 20. *& consolatus est eos*, וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּם *& locutus est super cor ipsorum.* Targ. וּמַלֵּל תַּנְחוּמִין עַל לִבְּהוֹן *& locutus est consolationes super cor ipsorum.* Jud. 19. vers. 3. לְדַבֵּר עַל לִבָּהּ, Targ. לְמַלָּלָה עַל לִבַּהּ *ad loquendum super cor ejus.* 2. Paral. 32. v. 6. וַיְדַבֵּר עַל לְבָבָם *locutus est ad cor eorum.* Esa. 40. vers. 2. דַּבְּרוּ עַל־לֵב *loquimini super cor Jerusalem.* præcedit vers. 1. נַחֲמוּ נַחֲמוּ *consolamini consolamini popule meus.* Hos. 2. v. 13. וְדִבַּרְתִּי עַל לִבָּהּ, Targum וַאֲמַלֵּל תַּנְחוּמִין *& loquar consolationes ad cor ejus.* Pual דֻּבַּר *dictus fuit.* Cantic. 8. vers. 8. שֶׁיְּדֻבַּר *dicetur in ea.* Hithpael הִתְדַּבֵּר *locutus fuit.* Numer. 7. vers. 89. *& audivit vocem* מִדַּבֵּר *loquentem ad ipsum.* pro מִתְדַּבֵּר.

Nom. דָּבָר *verbum, sermo, doctrina, consilium, mandatum, rei gestæ narratio, historia, res ipsa, negocium, causa, aliquid*: Plural. דְּבָרִים *verba, sermones, mandata, res* quæ verbis celebran-

lebrantur, *negocia, causæ*. Exod. 33. vers. 4. A
audivitq; populus דָּבָר, Targum פִּתְגָמָא *verbum malum:* sermonem. 2. Reg. 17. v. 9, & 11. דְּבָרִים, Targum מִלִּין *verba non recta*. 1. Sam. 10. וְדָבָר *& verbum à propheta*. Targ. וּמֶלֶךְ *& consilium*. Gen. 44. *ut quæreret* דְּבַר יְהוָה *verbum Domini*. Targ. אוּלְפַן מִן קֳדָם יְיָ *doctrinam à Domino*. עַל דְּבַר *propter*. Gen. 12. v. 17. *propter* דְּבַר שָׂרָה *verbum Saræ*. Targum עֵסֶק *negocium:* causam. Lxx. περὶ Σάρας *ob Saram*. Gen. 20. v. 11. עַל־דְּבַר אִשְׁתִּי, Lxx. ἕνεκεν *propter uxorem meam*. Psalm. 79. v. 9. *adjuva nos Deus salutis nostræ* עַל דְּבַר, Targum מְטוּל *propter gloriam nominis tui*. 2. Samuelis 11. v. 19. B
& indicavit Davidi omnia דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה *verba belli*. Targum עִסְקֵי קְרָבָא *negocia belli*. Eccl. 7. vers. 8. *melior est finis* דָּבָר *verbi*. Targ. עִסְקָא *negocij*. Gen. 19. v. 8. *tantùm viris istis non facias* דָּבָר *verbum*. Targum שׁוּם מִדַּעַם *quicquam*. 1. Sam. 20. v. 21. *non est* דָּבָר *verbum*. Targ. מִדַּעַם בִּישׁ *aliquid mali*. Jon. 1. v. 1. *& factum est* דְּבַר יְהוָה *verbum Domini ad Jonam:* mandatum. vocatio divina significatur. Sic, Lucæ 3. *factum est verbum Dei ad Johannem*. Num. 31. v. 16. *Ecce istæ fuerunt filijs* C
Israel בִּדְבַר בִּלְעָם *in verbo Bileam, ut committeretur transgressio contra Dominum*. Targ. בְּעֵצַת *in consilio*. Dederat enim ipse consilium, ut mulieres Madianitides mitterentur in castra Israelitarum. Gen. 24. v. 50. *à Domino egressum est* הַדָּבָר *verbum istud*. Lxx. τὸ πρᾶγμα. Deuter. 19. v. 4. דְּבַר הָרֹצֵחַ *verbum homicidæ*. Lxx. τὸ πρόσταγμα *ordo:* lex. Esa. 9. v. 8. דָּבָר *verbum misit Dominus super Jacob*. Lxx. τὸν θάνατον *mortem*. Legerunt דֶּבֶר *pestis:* ab- D
sentibus punctis. Exod. 18. v. 16. *si fuerit illis* דָּבָר, Targ. דִּינָא *causa:* lis. Exod. 24. v. 14. בַּעַל דְּבָרִים, Targum דְּאִית לֵהּ דִּינָא *cui est causa*. 1. Reg. 2. v. 14. דָּבָר לִי אֵלֶיךָ *verbum mihi ad te*. Targum פִּתְגָם אִית לִי לְמַלָּלָא עִמָּךְ *verbum est mihi quod loquar tecũ*. 1. Reg. 1. v. 7. *& erant* דְּבָרָיו *verba ejus cum Joab:* consilia ejus, consultationes, deliberationes. 1. Reg. 13. v. 17. דָּבָר *verbum ad me in verbo Domini*. Targum גְּזֵרָא *mandatum*. Esther 1. v. 12. *& renuit regina Vasthi venire* בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ, Targum בִּגְזֵרַת E
מֵימַר *in decreto verbi regis*. 1. Reg. 17. v. 1. לְפִי דְבָרִי *juxta verbum meum*. Targ. כַּד אֵימַר *sicut dixero*. 1. Reg. 6. v. 38. *juxta omnia* דְּבָרָיו, Targ גְּזֵרָתֵהּ *decreta ejus*. Exod. 34. v. 28. *& scripsit super tabulis verba fœderis* עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים *decem verba:* decẽ præcepta Legis. Lxx. τοὺς δέκα λόγους. Inde δεκάλογος. Hæc, ut à Mose descripta sunt, omnia ipse Deus protulit. Eorum initium est: *Ego Dominus Deus tuus, qui eduxi te ex terra Ægypti*, &c. Finis, *omnia quæ sunt proximi tui*. Eorum

summam ita tradit Josephus libr. 3. Antiq. cap. 4. *Docet nos præceptum:* 1. *Deum esse unum, & hunc solum colendum*. 2. *Nullius animalis simulachrum adorandum*. 3. *Non temere jurandum*. 4. *Septimi diei ferias nullo opere profanandas*. 5. *Parentes honorandos*. 6. *A cæde abstinendum*. 7. *Non adulterandum*. 8. *Non committendum furtum*. 9. *Non deponendum falsum testimonium*. 10. *Nihil alienum concupiscendum*. Et juxta Hebræos quinq; priora ad Deum pertinent: quia parentes cum Deo communicant. Quinq; posteriora ad hominem. Et quidem 1. ad vitam. 2. ad conjugem. 3. ad facultates. 4. ad linguam. 5. ad cordis concupiscentiam. Et nulli est addita promissio, nisi de parentibus honorandis: nec comminatio, nisi de parentibus, idololatria, & nominis usurpatione. Eandem distributionem habet Origines in 20. Exod. Et Hieron. in caput 6. ad Ephesios. Et sic tabularum decalogi, quarum duæ sunt, quælibet quinq; præcepta contineret. ¶ Rab. דָּבָר אַחֵר *res alia*, sic vocant porcum coram pueris: ne ejus mentione appetitus carnis suillæ in illis excitetur.

דִּבֵּר *locutio, loquela, sermo*. Jerem. 5. *& prophetæ erunt in ventum*, וְהַדִּבֵּר *& loquela non est in eis:* sermo propheticus. Hos. 1. v. 2. *principium* דִּבֶּר־יְהוָה *locutionis Domini per Hoseam*. Targ. פִּתְגָמָא *verbi*. Lxx. τοῦ λόγου.

דְּבִיר *adytum* seu *oraculum*, pars templi interior versus occasum, in qua erant arca & thuribulũ. In ejus medio erat אֶבֶן שְׁתִיָּה, super quo collocata erat arca in templo primo. deinde duo פרוכות *vela*, inter quæ Sacerdos ingrediebatur. Ista autem templi pars ita fuit dicta, cùm ab עֲשֶׂרֶת דְּבָרִים *decem præceptis*, quæ arca continebantur: tum quod דִּבּוּר *sermo Dei* inde egrederetur è medio Cherubim Deo respondente eum consulentibus. In eam nemo ingrediebatur nisi summus Sacerdos quotannis die expiationum. 1. Reg. 6. v. 19. וּדְבִיר *& oraculum in medio domus interius paravit, ut daret ibi arcam fœderis Domini*. Targum בֵּית כַּפּוּרִין *domum expiationum:* propitiationum, propitiatorium: quod die expiationum illud ingrederetur summus Sacerdos. Psalm. 28. v. 2. *cum levavero manum meam ad* דְּבִיר *oraculum sanctitatis tuæ*.

דִּבְּרוֹת *eloquia*. Deuteron. 33. vers. 3. *accipiet* מִדַּבְּרֹתֶיךָ *ex colloquijs tuis*: videtur esse infinitivus Piel, cum terminatione nominis.

מִדְבָּר *eloquium*, vel *colloquium*. Cantic. 4. vers. 3. מִדְבָּרֵךְ *colloquium tuum est gratum*.

Lxx.

LXX. ἡ λαλιά σου locutio tua. 1. Sam. 4. vers. A
8. *percutientes Aegyptum omni plaga* בַּמִּדְבָּר *in verbo:* mandato suo. Targ. *& populo suo fecit miracula* בְּמַדְבְּרָא *in deserto.*

דְּבוֹרָה, Chald. דְּבוֹרָא & זְבוֹרָא, Arabicè דברה dabôra, & זנבור *apis*, à susurro, sicut Græcis βομβυλιός. complectitur & *vespas*, & *crabrones*. Propriè significat *insectum*: figuratè, *exercitum frequentem*. Esa. 7. vers. 18. וְלַדְּבוֹרָה *& ad apim* (exercitum) *quæ est in terra Assur.* PLuralit. דְּבוֹרִים, Chald. דְּבוֹרִין & זְבוֹרִין, Arabicè דבור dubur, & זנאביר zanabir *apes, vespæ, crabrones.* Deuter. 1. vers. 44. *& egressus Amorrhæus qui habitabat in monte illo obviam vobis, & persecutus est vos, sicut facere solent* הַדְּבוֹרִים *apes.* Targ. כְּמָא דִּנְתַזְן דַּבְרוּתָא *sicut pungunt* (persequuntur) *apes.* apes ad alvearia accedentes invadunt, persequuntur & aculeis configunt; nec prius desistunt. Psalm. 118. vers. 12. *circumdederunt me* כִדְּבוֹרִים *sicut apes.* B

Rabbin. דבור *locutio, vox articulata, sermo:* κατ' ἐξοχὴν, הַדִּבּוּר *verbum Dei:* PLuraliter C
דִּבּוּרִים *verba ore prolata.* ☞ מְדַבֵּר, & דַּבָּרִי *loquens, rationalis*: differentia hominis. ☞ דַּבְּרָנִי *loquax.*

II. HIPHIL. הדביר, Chald. אַדְבַּר *in ordinem redegit, ordinavit, subegit, subjecit, gubernavit, rexit, duxit, deduxit*, ex usu Chaldæorum: *conversatus est.* 1. Sam. 8. vers. 21. *& audivit Samuel verba populi*, וַיְדַבְּרֵם, Targ. וְסַדְּרִנּוּן *& ordinavit eos in aure Domini.* LXX. καὶ ἐλάλησεν *& locutus est ea.* Psalm. 18. vers. 48. D
וַיַּדְבֵּר *& in ordinem redegit populos subtus me.* LXX. καὶ ὑποτάξας *& subdens:* subjiciens. Targum וּמְתַבֵּר *& conterens.* accepit in malum. pro quo habetur, 2. Sam. 22. vers. 48. ומוריד *& deducens*: subdens, subjiciens. Psalm. 74. vers. 4. יַדְבֵּר *in ordinem rediget populos sub nobis.* LXX. ὑποτάξει *subjiciet.* Targum יִקְטֹל בְּמוֹתְנָא *occidet internecione*: peste. accepit in malum, deducens à דָּבַר.

Chald. item & Syriacè דבר, Piel דַּבַּר, E
Hiphil אַדְבַּר *duxit, deduxit, abduxit, accepit, tulit.* de navi, *remigavit, navigavit.* Chald. Genes. 24. v. 48. הִנְחַנִי, Targ. דַּבְּרַנִי *duxit me in via veritatis.* Ibidem vers. 7. *qui* לְקָחַנִי, Targum דַבְּרַנִי *accepit me ex domo patris mei.* Ibidem vers. 10. וַיִּקַּח, Targum ודבר *& accepit servus decem camelos.* Syriacè, Galat. 2. ודברת *& accepi mecum Titum.* Johan. 16. vers. 13. *Ipse* נְדַבַּרְכוֹן *ducet vos in omnem veritatem.* Matth. 1. וְדַבְרָהּ *& accepit eam uxorem suam.* Matth. 4. vers. 18. *tum* דַּבְרֵהּ *duxit illum diabolus.* Matth. 5. *si cæcus cæcum* נְדַבַּר *duxerit.* Luc. 5. vers. 3. דְּנִדַבְּרוּנָהּ *ut abducerent illam.* Johan. 14. vers. 3. וְאַדַבַּרְכוֹן *& accipiam vos.* 1. Timoth. 3. vers. 4. וּמְדַבַּר *& gubernans.* De navi: Johan. 6. vers. 19. וְדַבַּרוּ *& navigarunt quasi stadia viginti.* Passiv. אֶתְדַּבַּר *ductus, abductus, acceptus fuit.* Matthæi 4. *Jesus* אֶתְדַּבַּר *ductus est in desertum.* Luc. 17. vers. 39. *unus* נֶתְדַּבַּר *accipietur.* Actor. 23. vers. 1. אֶתְדַּבְּרֵת *conversatus sum ante Deum.*

Arabicè דבר dabbar *rexit, gubernavit, duxit, administravit, præfuit.* 1. Tim. 3. vers. 12. *& bene* ידבר *gubernet domum suam.* Gal. 5. ודברתמוהא *& duxeritis eam spiritu.* Avicenna, ידבר אמרה *gubernet se:* sit sollicitus de se.

NOM. דִּבְרָה *ordo.* Psalm. 110. v. 4. *tu es sacerdos in æternum* עַל־דִּבְרָתִי מַלְכִּי־צֶדֶק *juxta ordinem Melchisedec.* Jod utrobique paragogicum. LXX. κατὰ τὴν τάξιν; & ita citatur, Hebr. 5. Eccl. 3. vers. 18. *dixi ego in corde meo* עַל דִּבְרַת בְּנֵי הָאָדָם *super ordine filiorum hominis.* Targum עֵסֶק *causa*: negocio. Job. 5. vers. 8. *& ad Deum ponam* דִּבְרָתִי *ordinem meum:* sermonem.

דֹּבֶר *gubernatio, ordinatio, rectio: caula*, ubi oves congregantur. Mich. 2. vers. 12. *simul ponam eum sicut oves Bozra, sicut gregem in medio* הַדָּבְרוֹ *ordinationis suæ.* cum ה emphatico: locus ubi pastor ducit sive gubernat pecudes: *caula, septum.* Targum דִּירָא *caulæ.* Esa. 5. vers. 17. *& pascent arietes* כְּדָבְרָם *juxta gubernationem* (consuetudinem) *suam.* Targ. כְּמָא דַאֲמִיר עֲלֵיהוֹן *sicut dictum est super eis.* accepit significatione prima. LXX. ἐν τόπῳ αὐτῶν: legerunt ב pro כ. Vulg. *juxta ordinem suum*; כמנהגם.

דֹּבְרוֹת *rates*, ligna in ordinem colligata, trabes magnæ capitibus colligatæ, & in mare projectæ, ut illis merces afferantur: sic dictæ, quòd gubernentur sive ducantur. 1. Reg. 5. v. 9. *& ego ponam eas* דֹּבְרוֹת, Targum תּוֹרְנִסִּין *rates in mari.* pro quo habetur, 2. Paral. 2. vers. 16. רַפְסֹדוֹת *rapsodias.*

מִדְבָּר locus ubi pecora ad pabula ducuntur & gubernantur: locus vastus & desertus, ubi montes, sylvæ, & in his pascua: locus minus habitabilis, & cultus quàm alij; aut si habitabilis, non tamen cultus, sed ad pecorum pascua relictus, urbi sive propinquus sive ab hac remotus. Et quidem tres sunt mundi inferioris partes; יָם *mare*, מִדְבָּר *desertum*, & יִשּׁוּב *habitatio.* מִדְבָּר autem

locum significare incultiorem, *desertum* A
seu *solitudinem*, confirmat etiam Novum
Testamentum. Matth. 4. *Iesus ductus est in
desertum*. Marci 1. *eratq; cum bestijs*. Matth.
24. v. 26. *si dixerint vobis, ecce in deserto est, ne
egredimini*. Ierem. 2. v. 2. *cum ambulares post
me* בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה *in deserto, in terra non
sata*. Ibidem v. 6. *qui deduxit nos* בַּמִּדְבָּר *in de-
serto, in terra plana & vasta, in terra ariditatis
& umbra mortis, in terra per quam non transijt
vir, nec habitavit homo ibi*. Ibidem vers. 30.
הֲמִדְבָּר *an desertum fui Israeli, an terra caliginis?*
ubi non invenit homo quibus indiget. at
invenerunt, quibus indiguerunt, omni B
tempore, quo post me ambularunt. Ge-
nes. 16. v. 7. *& invenit eam Angelus Domini*
בַּמִּדְבָּר *in deserto*. Targum בְּמַדְבְּרָא. Esa. 21. v.
1. *onus* מִדְבַּר יָם *deserti maris*. Tyri in desertũ
redigendæ. Psalm. 78. v. 52. *& duxit eos
velut gregem* בַּמִּדְבָּר *in deserto*. Psalm. 106. v.
9. *& deduxit eos per abyssos*, בַּמִּדְבָּר, *tanquam de-
sertum*. pro quo habetur, Exod. 11. *& in-
gressi filij Israel per medium maris* בַּיַּבָּשָׁה *in ari-
da*. 1. Sam. 4. v. 8. *percutientes Aegyptum o-* C
mni plaga בַּמִּדְבָּר *in deserto*: pro וּבַמִּדְבָּר *& in
deserto*. scil. maris rubri. alij: *per locutionem*:
per suum mandatum. Ioel 4. v. 19. לְמִדְבַּר
שְׁמָמָה *in desertum desolationis erit*. ¶ Porrò, *de-
sertum* nominatur à locis vicinis: ut, מִדְבַּר
סִינַי *desertum Sinai*, in quo erat mons Sinai.
מִדְבַּר דַּמֶּשֶׂק *desertum Damasci*. מִדְבַּר צִין *deser-
tum Zin*. Matth. 3. *In deserto Iudææ*. ¶ Dein-
de, usurpatur pro *plaga meridionali*, quòd
desertum Iudææ à meridie esset. Psalm.
75. v. 7. *quia non ab ortu, nec ab occasu, neque* D
מִמִּדְבָּר *à deserto exaltatio*. alij: *ex desertis locis*.
Targum מִן צִפּוּנָא וּמִן דָּרוֹמָא *ex septentrione &
meridie*. Esa. 16. vers. 1. *mittite agnum domi-
natori terræ*, מִסֶּלַע מִדְבָּרָה *ex petra in desertum*.
ה locale est: ideo non potest exponi, *petra
deserti*. Ex urbe metropoli Petra; unde A-
rabia Petrea nomen accepit.

Rabb. מִדְבְּרִי *sylvestris*. חַיּוֹת מִדְבְּרִיּוֹת *anima-
lia sylvestria*.

Syriacè דַּבְרָא *ager, campus*.

Chald. דִּבְרָא *præda*, quæ abducitur. E

דָּבְרִין *duces, præfecti, consiliarij*: à singul. דָּבָר
consiliarius. Dan. 3. v. 24. לְהַדָּבְרוֹהִי *consilia-
riis suis*. ☙ מַדְבְּרָנוּת *consilium*. ☙ מְדַבְּרָן *gu-
bernator*.

מְדַבַּר, Arabic. מדבר mudabbir *temperans,
dux, gubernator, satrapa*: Plur. מְדַבְּרִין, Arab.
מְדַבְּרִין mudabbirin *duces, gubernatores, præsi-
des, satrapæ*. Matth. 2. vers. 6. *Ex te egredie-
tur* אַלְמְדַבַּר *dux, qui pascet populum meum I-
srael*.

תַּדְבִּיר tadbir *gubernatio, politia, dispensa-*

*tio, administratio, regimen, diæta, temperan-
tia*. Avicen. אַלְתַּדְבִּיר בְּאַלְמַטְעַם וַאַלְמַשְׁרַב
regimen in cibo, & potu; diæta.

תַּדְבִּרָה tadbîra *ordinatio, ordo, constitutio, sta-
tutum*.

דֻּבּוּר dubur *tergum, posterius, podex, anus*:
Plur. אַדְבַּאר *terga, posteriora*. Psalm. 9. עַלֵי
אַדְבַּארְהִם *super posteriora ipsorum*: retrorsum.
☙ מסתדבר *retrò*. ☙ בְּדֻבּוּר *in tergo, pòst*. ☙
Alc. דאבר *postremus*. ☙ Avic. אלדבארי alda-
bari *stellæ luminosa*.

Chald. & Syr. דּוּבַר, & דְּבָרָא, & דִּבְרָא, &
מַדְבְּרָנוּת *gubernatio, ductus, conversatio*: Plur.
Syr. דֻּובְרִין *gubernationes, conversationes*.

מַדְבּוּר *fax, candela cereata*, ex funibus or-
dine colligatis constans. מַדְבּוּרֵי דְנוּרָא *faces
ignis*.

III. Piel דִּבֵּר *in ordinem redegit, subegit*: in ma-
lum, *perdidit, sustulit, interfecit, excîdit*. 2. Pa-
ral. 22. v. 10. וַתְּדַבֵּר *& ipsa interfecit omne se-
men regni*. Lxx. καὶ ἀπώλεσε *& perdidit*. pro
quo habetur, 2. Reg. 11. v. 1. וַתְּאַבֵּד *& ipsa
perdidit*: sustulit.

Nom. דֶּבֶר *pestis, pestilentia* hominẽ per- C
dens, interimens: præsens exitium seu
mors. Unde & à Chaldæo מוֹתָא *mors*, & à
Lxx. θάνατος redditur. Num. 14. v. 12.
percutiam eum בַּדֶּבֶר *peste, & perdam eum*. Tar-
gum בְּמוֹתָא, Lxx. θανάτῳ *morte*: Plural.
דְּבָרִים *pestes*. Hos. 13. v. 14. *ero* דְּבָרֶיךָ *pestes
tuæ, ô mors, ero* קָטָבְךָ *exitium tuum, ô Inferne*.
Ita hæc duo pestis nomina junguntur:
Psalm. 91. vers. 6. מִדֶּבֶר *à peste (quæ) in caligi-
ne ambulat*, מִקֶּטֶב *ab exitio (quod) vastabit in
meridie*. Lxx. ἀπὸ πράγματος *à negocio*. le-
gerunt מִדָּבָר, punctis destituti. D

Arab. דבר dabbar *mactavit pecus*.

דְּבָרָה dabâra *mactatio*: Plur. דַּבְאר dabar
mactationes.

Rabbinicè, דַּבְרִי *pestilentialis*.

דבש דְּבַשׁ, Chald. דּוּבְשָׁא *mel*. Deut. 32. vers. 13.
& sugendum ipsi præbuit דְּבַשׁ *mel ex petra*. Fer-
tilitas terræ & copia deliciarum signifi-
catur. ubi apes mellificant non tantùm
in arboribus cavis in sylvis; sed etiam in
petrarum cavernulis. Levit. 2. v. 11. *& o-
mne* דְּבַשׁ *mel, non suffies inde oblationem Domi-
no*. significat fructus dulces, & juxta He-
bræos תמרים *dactylos*, quia opponitur
præcedenti חָמֵץ, & mel non offere-
batur.

דַּבֶּשֶׁת *gibbus cameli*, qui semper sanio-
sus, ubi ruptus fuerit, melle sanatur; *tu-
ber*. Esa. 30. vers. 6. *portabunt super* כֶּתֶף *sca-
pula asinorum divitias eorum; & super* דַּבֶּשֶׁת,
Targum חִטּוּרֵיאַת *tubere camelorum thesau-
ros ipso-*

ros ipſorum. Cameli in dorſo habent A
tubera, Bactrij ſingula, Arabici bina: quibus geſtant onera, ſicut aſini ſcapulis.

דגג duo ſignificata habet. I. Chald. דָּגוֹג *navigium* ex ſcirpis factum, *halieutica*, navicula piſcatoria brevis & celerrima: ut congruat cum דוג *piſcatus fuit*. Pluraliter דגוגין *naves piſcatoriæ.* Eſa. 18. verſ. 2. וּבִכְלֵי גֹמֶא *& in vaſis junci.* Targum וּבִדְגוֹגִין *& in navigiis ſuper facie aquæ.* Amos 6. verſ. 2. בְּסִירוֹת דּוּגָה *in ſpinis piſcationis.* Targum בִּדְגוֹגִין
צַיָּדִין *in navigiis piſcatorum.* B
II. Arab. דגאגה didîga *gallina*: Plural. דגאג digig *gallinæ.* דגאגה אלמא digigat almi *gallina aquatica*, urinatrix. דאגג digig *gallinarius.* ¶ In globo cœleſti, Aldigag *gallina.*

דגה דָּגָה *multiplicatus inſtar piſcium, auctus fuit.* Gen. 48. verſ. 16. וְיִדְגּוּ לָרֹב *& augeantur multiplicando.* Targ. וּכְנוּנֵי יַמָּא יִסְגּוּן *& ſicut piſces maris multiplicentur.*

Nom. דָּג *piſcis*, à multiplicatione ſeu C
copia ſeminis. Plur. דָּגִים *piſces.* Jonæ 2. v. 1. *& paravit Dominus* דָּג, Targum נוּנָא *piſcem magnum, ut deglutiret Jonam; fuitq; Jonas in viſceribus* הַדָּג, Targum דְּנוּנָא *iſtius piſcis.* Lxx. *& præcepit Dominus* κήτει *ceto magno.* Et: *in ventre* τοῦ κήτους *ceti.* Sic Chriſtus, Matth. 12. *ſicut fuit Jonas in ventre* τοῦ κήτους *ceti*: balenæ. Nehem. 13. v. 16. *afferentes* דָּאג *piſcem & mercem*: א abundat. Habacuc 1. v. 14. *& feciſti hominem* כִּדְגֵי הַיָּם *ſicut piſces maris.*
Quibus nullus eſt ſenſus, nullus intelle- D
ctus, nullus ſermo. Alij: quos capit homo magna multitudine, nemine prohibente. Ita Nebucadneſar cepit homines &c. Fœm. דָּגָה *piſcis*, collectivè. Gen. 1. v. 26. *& dominamini* בִּדְגַת הַיָּם *in piſce maris.* Targ. בְּנוּנֵי יַמָּא *in piſcibus maris.*

דגל duo ſignificata habet. I. דֶּגֶל *vexillum*: Plur. דְּגָלִים *vexilla, ſigna.* Numer. 2. v. 13. דֶּגֶל, Targ. טֵקַס *vexillum caſtrorum Judæ.* Ibi-
dem v. 2. *quilibet juxta* דִּגְלוֹ, Targ. טִקְסֵהּ *ve-* E
xillum ſuum, inſignis domus patrum ipſorum. Ibidem v. 17. *caſtrametati ſunt* לְדִגְלֵיהֶם *juxta vexilla ſua.* In vexillo habuerunt imaginem: Ruben אָדָם *hominis*; Judah אַרְיֵה *leonis*; Ephraim שׁוֹר *bovis*; Dan נֶשֶׁר *aquilæ*, juxta Hebræos. Cant. 2. v. 4. וְדִגְלוֹ *& vexillum ejus ſuper me.* Lxx. τάξατε *ordinate.* Hier. *ordinavit.* pro דִּגְלוּ acceperunt, abſentibus punctis.

Verbum דָּגַל *vexillavit, vexillum erexit.* Pſalm. 20. *In nomine Dei noſtri* נִדְגֹּל, Targ.

נִטַּקֵּס *vexillabimus*: ſigna noſtra erigemus. Lxx. μεγαλυνθησόμεθα *magnificabimus.* acceperunt pro נִגְדַּל, à גָּדַל *magnus fuit*: ob vocum ſimilitudinem. Cant. 5. verſ. 10. *Amicus meus candidus & rubicundus*, דָּגוּל *vexillatus præ decem millibus*: inſignitus, inſignis. Lxx. ἐκλελογισμένος *electus.* Niphal. נִדְגַּל *vexillatus fuit.* Canticorum 6. v. 3. *Formidabilis* כַּנִּדְגָּלוֹת *ſicut vexillatæ*: ſicut formidant caſtra aciem inſtructam vexillis.

II. Chaldaic. & Syriac. דְּגַל, Piel דַּגֵּל *negavit, falſum dixit, fefellit, mentitus fuit.* Proverb. 16. verſ. 10. *non* יִמְעַל, Targum נְדַגֵּל *mentietur os ejus.* Hebr. 6. v. 18. *In quibus fieri non potuit* דְּנְדַגֵּל *ut mentiretur Deus.* Actor. 5. verſ. 3. דְּתְדַגֵּל *ut mentireris Spiritui ſancto.*

Nom. דַּגָּל *mendax, fallax*: Plur. דַּגָּלִין *mendaces.*

דְּגָלָא & דַּגָּלוּת *mendacium, fallacia.* דְּגָלִי & דְּגָלְאָה *falſus.*

Propr. Chald. דִּגְלַת *Diglat*, Arab. דִּגְלָה *Digla.* Geneſ. 2. verſ. 14. *fluvius tertius* חִדֶּקֶל *Tigris.* Targum דִּגְלַת, Arab. דגלה *Digla.* videtur autem ex *Hiddekel* corruptum. Joſeph. 1. antiquit. 2. *Tigris autem Diglath, quod interpretatur anguſtus ſimul & velox.* קַל *levis, velox*: חַד *acutus.* Plin. lib. 6. cap. 27. *Incolis Diglito. ubi videlicet tardior fluit, uſq; ad Medorum fines, tum enim incipit vocari Tigris.*

דגן דָּגָן *frumentum*, cujus quinq; ſunt ſpecies; duæ videlicet tritici, חִטָּה *triticum*, & כֻּסֶּמֶת *ſpelta*: Et tres hordei, שְׂעוֹרָה *hordeum*, שִׁבֹּלֶת שׁוּעָל *ſpica vulpis*, ſeu *panicum*, & שִׁיפוֹן *avena.* Geneſ. 27. verſ. 25. דָּגָן, Targum עֲבוּר *frumentum & muſtum.* Eſa. 64. v. 7. *ſi dedero* דְּגָנֵךְ, Targum עֲבוּרֵךְ *frumentum tuum, cibum inimicis tuis.*

Propr. דָּגוֹן *Dagon*, deus frumenti, & aratri inventor; quaſi, deus frumentarius, Jupiter, Saturnus cum falce. Macrob. lib. 1. Saturn. cap. 7. *Janus à Saturno edoctus peritiam ruris.* A Philiſtæis cultus in Azoto, ubi & בֵּית דָּגוֹן *templum Dagon* & idolum ejus, forma humana præditum fuit. 1. Sā. 5. v. 1, & 2. *Et acceperunt Philiſthæi arcam Dei, & intulerunt illam in* בֵּית דָּגוֹן *domum Dagon, & collocârunt eam juxta Dagon.* v. 4. *& caput & duæ volæ manuum ejus abſciſſæ ſupra limine, tantum* דָּגוֹן *Dagon relictus erat ſuper eo.* hoc eſt, גוף *corpus*, truncus ejus. v. 5. *propterea non calcabunt ſacerdotes* דָּגוֹן *Dagon, & omnes ingredientes* בֵּית דָּגוֹן *domum Dagon, ſuper limen* דָּגוֹן *Dagon in Aſdod.* 1. Machab. 10. *Fugerunt in Azotum, & intraverunt in beth Dagon, fanum idoli ſui; ut liberarentur.* Ibidem, *Templum Dagon, & confugien-*

fugientes in illud, ſuccendit igni. Fuit itaque tunc à Jonatha Machabæo vaſtatum. Tob. 1. *Interfecerunt eum* (Sennaharib) *gladio, quando ingreſſus eſt ad orandum coram* דגון *Dagon idolo ſuo.* pro quo, 4. Reg. 19. verſ. 37. אלהיו *dei ſui.* ¶ Joſuæ 15. v. 40. בית דגון *Beth Dagon,* loci nomen, urbs in tribu Juda.

דגר. דְּגַר, Chald. דגר *acervavit, collegit, congregavit, convolvit, contraxit, calefecit, fovit ova.* Jerem. 17. v. 11. *perdix* דָּגַר *congregavit, & non peperit:* congregavit ova aliena, & non excluſit pullos. vide קרא *perdix.* Eſa. 34. v. 14. וְדָגְרָה *& congregavit in umbra ejus.* ſc. ova. Chald. Iob. 39. v. 17. *Et ſuper pulvere* תְּחַמֵּם *calefaciet:* fovebit. Targ. תִּדְגַר *coacervabit.* NIPHAL. Chaldaicè אִדְּגַר *congregatus, convolutus fuit.* Thren. 1. verſ. 20. *viſcera mea* חֳמַרְמָרוּ *turbata ſunt.* Targum אִדְּגַרוּ *convoluta ſunt.*

NOM. Chald. דגור *acervus, cumulus:* PLUR. דגורין *acervi, cumuli.* Gen. 31. v. 46. *& fecerunt* גַל, Targum דגור *acervum.*

דגש. Chal. דְּגַשׁ *gravavit, aggravavit.* Syr. *pupugit, confodit.*

Grammat. דָּגֵשׁ *gravans,* punctum literas reddens graviores. דְּגִשׁוּת *gravitas.*

דה. Inde דַּי *ſufficientia.* Malach. 3. v. 10. *effundam vobis benedictionem,* עַד בְּלִי דָי *uſq. non ſufficientia.* R. D. *ut non ſufficiant vobis vaſa & horrea:* receptacula, cellæ, &c. non tantùm quod ſufficiat, ſed etiam quod ſuperſit. Targ. עַד דְּתֵימְרוּן מִסַּת *quoad dicatis, ſufficit.* Sequente genitivo דֵּי: Deut. 15. v. 8. *& mutuum dabis ei* דֵּי מַחְסֹרוֹ *ſufficientiam defectus ejus.* Targum כְּמִסַּת חֶסְרוֹנֵהּ *ſecundùm ſufficientiam defectus ejus.* LXX. ὅσον ἂν ἐπιδέηται, καὶ καθ᾽ ὅσον ὑστερῆται *quanta rogaverit, & ſecundùm quod indiguerit.* Cum affixis: Prov. 25. v. 16. *ſi inveneris mel, comede* דַּיֶּךָּ, Targ. סוּפְקָנָךְ *ſufficientiam tuam.* Exod. 36. v. 7. *& opus erat* דַּיָּם *ſufficientia ipſorum:* ſatis. ¶ Sæpè autem eſt ſyllaba adjectitia, & particula expletiva cum literis מכלב: ſed ita ut aſſiduitatē & excellentiam rei importet, ſine ceſſatione, omni tempore. Cum מ extra comparationem, *à, ab, ex quo, poſt.* 1. Sam. 1. v. 7. *& ſic faciebat ſingulis annis* מִדֵּי עֲלֹתָהּ *ab aſcendere eam in domum Domini.* Targum בִּזְמַן *in tempore,* quo aſcendebat: quoties aſcendebat. 1. Sam. 7. v. 16. *& ibat* מִדֵּי שָׁנָה *ab anno in annum.* Targum בִּזְמַן *in tempore anni:* quolibet anno. 1. Sam. 18. v. 29. *& factum eſt* מִדֵּי צֵאתָם *ab egredi eos.* Targum בִּזְמַן *in tempore quo egrediebantur:* quoties egrediebantur. 1. Reg. 14. verſ. 28. מִדֵּי בֹא *ab ingredi regem domum Domini.* Targum בִּזְמַן

A דְּעָלֵל *in tempore, quo ingrediebatur:* quoties ingrediebatur. Eſa. 28. v. 19. מִדֵּי עָבְרוֹ *à tranſire eum, accipiet vos:* quoties tranſierit: בְּכָל עֵת. Ierem. 20. v. 5. *quoniam* מִדֵּי אֲדַבֵּר *à loquar, vociferabor.* Targ. בִּזְמַן דַּאֲנָא מִתְנַבֵּא *in tempore quo vaticinor.* Eſa. 66. v. 23. *& erit* מִדֵּי חֹדֶשׁ *à menſe in menſe ejus,* וּמִדֵּי שַׁבָּת *& à ſabbatho in ſabbatho ejus.* Et מִידֵי: Pſal. 141. v. 9. *cuſtodi me* מִידֵי פַח *à laqueo, quem poſuerunt mihi.* Pſalm. 140. v. 5. *cuſtodi me, Domine,* מִידֵי רָשָׁע *ab impio.* Sed hæc fortè ſunt à conſtructo יְדֵי *manus.* Sed in comparatione: Exod. 36. v. 5. *multiplicant populus afferre* מִדֵּי
B הָעֲבֹדָה *præſufficientia cultus ad opus.* Targ. מִסַּת *ſufficientiā.* ¶ Cū ב *in,* בְּדֵי ſignificat באמצעות: Ierem. 51. v. 28. *& laborabunt populi* בְּדֵי רִיק *in vano, & nationes* בְּדֵי אֵשׁ *in igni, & defatigabuntur.* Et ſcribitur בִּידֵי: Pſal. 141 v. 6. *dejecti ſunt* בִּידֵי סֶלַע *in petra.* ¶ Cum כ interdū eſt expletiva particula. Jud. 6. v. 5. *& tentoria ipſorum veniebant* כְדֵי אַרְבֶּה *ſicut locuſta multitudine.* Interdum adverbium ſignificativum. Deut. 25. v. 2. *& percutiet eum co-*
C *ram ſe* כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ, Targ. כְּמִסַּת חוֹבְתֵהּ *juxta ſufficientiam delicti ejus.* Nehem. 5. כְּדֵי בָנוּ *juxta ſufficientiam in nobis:* quantum potuimus. ¶ Cum ל *ad.* 2. Paral. 30. *non ſanctificati fuerunt* לְמַדַּי *ad ſufficientiam,* pro לְמִדֵּי. ¶ Rab. כְּדֵי *dignus, conveniens, quantum ſufficit, quantum convenit.* ¶ מַדַּי, & יוֹתֵר מִדַּי *plus æquo, nimium, injuſtè.*

Arab. דִי *habens aliquid,* in רא invenies.

דהא Chald. דְּהָא *diſſolvit.*

D **דהב** duo ſignificata habet. I. מַדְהֵבָה *aurū tributi,* aut *tributarium: tributum.* al. *urbs Babylonia,* auro abundans. Eſa. 14. v. 4. *quomodo ceſſavit exactor, ceſſabit* מַדְהֵבָה *tributum.* Targ. תְּקוֹף חַיָּבָא *robur debiti.* LXX. ὁ ἐπισπουδαστὴς *ſollicitator.* R. D. intelligit de urbe Babylonia, quæ auro plena fuerit, aut aurum tributi acceperit à regnis. nam Chaldæis, Syris & Arabibus דְּהַב eſt *aurum;* ut in זָהָב reperies.

II. Arab. ذهب דהב dahab *ivit, abijt, diſceſſit, ablatus*
E *fuit, vadit, ſecutus, ſectatus fuit.* Matth. 8. v. 18. אן ידהבוא אלי אלעבר *ut diſcederent* (abducerent) *ad latus.* Pſalm. 139. *quo* ארהב *ibo à ſpiritu tuo?* Matth. 25. ארהבוא *abite à me maledicti.* Pſalm. 37. יִדְהֲבוּן *abibunt:* deſinent, deſtruentur. Matth. 2. *cum audiviſſent regem,* דהבוא *abierunt.* HIPHIL. ארהב adhab *abire fecit, miſit, duxit.* Alcor. Ang. אן ישא ידהבכם *ſi volet, perdet vos.* Actor. 15. verſ. 21. לִיַדְהַב *ut duceret eos vinctos:* mitteret. 1. Corinth. 21. verſ. 4. תַּדְהֲבוּן *mittetis mecum.*

ראהב

דָּהִב dahib *abiens, peregrinus*. דַּהַאב de- A
hib *abitio, ablatio*.

מַדְהַב madhâb *opinio, hæresis, secta, religio, sententia*: Plur. מַדַאהִב madâhib *opiniones, sententiæ, sectæ*. בלא מדהב bile madhab *irregularis*.

מֻדְהִב mudehib *sectator, regularis*.

דהך. Chald. דְּהַךְ *risit, derisit, subsannavit*. Psalm. 2. v. 4. *Dominus* יִלְעַג, Targ. יְדְהַךְ *ridebit super illis*.

דְּהָכָא *risus, subsannatio*.

דהל. Arab. דַּהַל dahal *turbavit, perturbavit, conturbavit, impedivit*. Psal. 2. *& in ira sua* ידהלהם B
conturbabit eos. Gal. 6. ומן דהלכם *& quis turbavit vos?*

דהם. Niphal. נִדְהָם *territus, stupefactus, attonitus, nesciens quid faciat*. Jerem. 14. v. 9. *quare factus es sicut vir* נִדְהָם *attonitus?* Arab. דהם *terruit*. Matth. 24. דהמהם *terruit eos diluvium*.

דהן duo significata habet. I. Chald. דְּהַן *pinguis fuit*. Pass. אִדְּהַן *pinguefactus est*. Esa. 34. v. 7. *Præ* (ab) *adipe* יְרֻשַּׁן, Targum יִדְהַן *pinguescet*. Ibidem v. 6. הֻדְשְׁנָה, Targum אִדְּהֲנַת C
pinguefacta est ab adipe. Piel דַּהֵן *pinguefecit*. Esa. 43. v. 24. *non* הִרְוִיתָנִי *inebriasti me*. Targum, דַהֵנְתָּא עַל מַדְבְּחִי, *pinguefecisti super altari meo*.

Nom. דְּהַן *pinguis*. דוהן *pinguedo*.

דיהון *oleum*, aliud quàm olivarum: à pinguedine.

Arab. דַּהַן dahan *unxit, inunxit, linivit, illinivit*. Psalm. 23. דהנת באלדהן *unxisti oleo caput meum*. Matth. 6. v. 17. *cum jeiunas* אִדְהַן רַאסַךְ D
unge caput tuum.

מדהון madhun *unctus*. דֻּהְן duhen *unguentum, emplastrum*: Plur. אַדְהַאן adhan *unguenta, emplastra*.

דַּאהִן dahin *unctor, unguentarius*: Plural. דאהנין dahinin *unctores, unguentarij*. דַּהַנַּה dahanâ *unctio*: Plural. דַּהַנַאת dahanit *unctiones*.

דֻּהְן duhn *oleum*, aliud quàm olivarum. דֻּהְן אלסוסן duhn alsusen *oleum liliorum*. דֻּהְן אַלְוַרְד duhn alvard *oleum rosarum*. דֻּהְן כְּרוּע E
duhn alcerva *oleum ricini*.

II. דהן dihen vel dihn, cum ד punctato, *mens, ratio, ingenium, memoria, anima sentiens*: Plur. אדהאן edhen *sensus, imagines, picturæ*.

דַּאהִן dahin *pictor*: Plural. דאהנין *pictores*. בלא דהן bile dihen *absq. memoria, obliviosus*. אפאת אלדהן *læsio mentis*. Luc. 24. v. 45. פתח דהנהם *aperuit mentem ipsorum, ut intelligerent Scripturam*.

דהס. Arab. דהס dahas *turbatus fuit*. Matth. 24. *videte ne* תדהסוא *turbemini*.

Nom. דהאס dihas *limus*, cœnum mollius, quod aquæ turbidæ deponunt.

דהק. Arabic. דהק dahac *comprehendit*. מדהוק madhuc *comprehensus*. Matth. 4. vers. 24. מדהוקין *comprehensi*.

דהר duo significata habet. I. דָּהַר *calcavit terram, fremuit, calcitravit*: dicitur de equis, qui terram feriunt ungulis dum currunt, & videntur saltare. Nahum. 3. v. 2. *vox strepitus rotæ, & equus* דֹּהֵר *fremens, & currus saltans*.

Nom. דַּהֲרוֹת *fremitus, strepitus*, quos un- [redacted] currentes. Jud. 5. v. 22. מִדַּהֲרוֹת דַּהֲרוֹת אַבִּירָיו *à fremitibus, fremitibus equorum ejus*.

תִּדְהָר *laurus*, species cedri.

II. Arab. דהר dahar, idem quod דּוֹר, *generatio, seculum, mundus*: Plur. דהור duhur, & אדהאר adhar *generationes, secula*. אבד אלדהר *perpetuò*. דהור אלאבד *generationes sempiternæ*. אלי אלדהר *in seculum*. מן קדים אלדהר *olim*.

דהרי *æternus*: Plur. דהריה *æterni*.

דוא. Arabicè דוא *medicina*, in דוי invenies.

דוב duo significata habet. I. Chald. & Arabicè דוב, vel דאב, vel דַּב *fluxit*: in זוב invenies.

II. Arab. דוב dob, vel דאב dib *repsit*. Genes. 1. v. 24. *& omne* דאבה ידב עלי ארץ *reptile quod repet super terra*. Gen. 3. עלי צדרך ובטנך תדיב *super pectore tuo & ventre tuo repes*. Psalm. 69. *omne quod* ידב *repet in eo*.

דַּאבַּה diba, & דובא duba *reptile, bestia, animal*. Plur. דַּוַאב davib, & דיאב *reptilia, bestiæ, animalia*. Geogr. דאבה אלמסך ודאבה אלזבאדה *animal musci, & animal zibedi*. Avicen. דואב אלארבע *quadrupedes*.

דוג. דוג vel דַּג: Hiphil. הֵדִּיג *piscatus fuit*, pisces cepit, pisces venatus fuit. Jerem. 16. v. 16. *Ecce ego mitto* לְדַוָּגִים *piscatores multos, dicit Dominus*, וְדִיגוּם *& piscabuntur eos*. pro וְהֵדִיגוּם cum ו conversivo. Targum לְעַמְמִין קָטוֹלִין *populos occisores*, וִיקַטְלוּנוּן *& occident eos*. Explicat metaphoram, qua significantur, qui gladio pereũt: quia pisces capti moriuntur antequam aquis eximantur.

Nom. דַּיָּג & דַּוָּג *piscator*: Plural. דַּיָּגִים & דַּוָּגִים *piscatores*. Esa. 19. v. 8. *& dolebunt* דַּיָּגִים, Targum צַיָּדֵי נוּנַיָּא *venatores piscium*. Ægyptij, qui pisces capiunt Nilo inundante in suis fluvijs.

דוּגָה *piscatio*. Amos 4. v. 2. *& posteritatem vestram in ollis* דוּגָה *piscationis*: navigiis piscatorijs ollas referentibus.

דוּגִית *navis piscatoria*: Plur. דּוּגִיּוֹת *naves piscatoriæ*.

Syr. דוּנָא *surdus & mutus* instar piscis. A

דוד quatuor significata habet. I. דוד *amicus, dilectus quicunque, amator, propinquus:* Plural. דודים *amici, amatores.* Cant. 2. v. 16. דודי *amicus meus mihi, & ego ipsi.* Cant. 1. v. 13. *fasciculus myrrhæ* דודי *dilectus meus.* Cant. 5. v. 1. *& inebriamini* דודים *amici.* ¶ Sæpe autem דודים *amores.* Cant. 1. v. 2. *boni* דודיך *amores tui præ vino.* LXX. μασοί σου, Hier. *ubera tua.* acceperunt, pro דדים *ubera:* ob vocum similitudinem. sunt autem verba sponsæ ad sponsum, cui commendatio uberum non convenit. [redacted]
B Proverb. 7. v. 18. *veni inebriemur* דודים *amoribus.* LXX. ἀπολαύσωμεν φιλίας *fruamur amicitia.* ¶ Deinde דוד *patruus, patruelis:* ab amoris affectu. 1. Sam. 10. v. 15. דוד *patruus Saulis.* Targ. אחבוהי *frater patris ipsius.* Levit. 18. v. 14. דודתך *amita tua est.* Targ. אתת אח אבוך *uxor fratris patris tui.* Exod. 6. v. 20. *Accepit autem Amram Jochebed* דודתו, Targum אחת אבוהי *sororem fratris sui, sibi in uxorem.* Jerem. 32. v. 12. *Ante oculos Hananiel* דודי *patrui mei.*
C Targ. אח אבא *fratris patris mei.* Esa. 5. vers. 1. *canticum* דודי *patruelis mei de vinea ipsius.* Esaias fuit filius Amoz prophetæ. Hic fuit frater Amaziæ regis, & ex stirpe regia fuit Christus, quem suum ob id vocat patruelem. Sic, Syr. Coloss. 4. v. 10. *Marcus consobrinus Barnabæ,* Syr. בר דדה דברנבא *filius patruelis Barnabæ.*

Arab. דאד did *nutritius, pædagogus.*

Propr. דוד *amabilis, amicus.* Davidem etiam prophetæ vocant Messiam, ex posteritate Davidis nasciturum: Davidis filiū. D
Jerem. 30. v. 9. *& colent Dominū Deum suum, &* דוד *Davidem regem ipsorum, quem suscitabo ipsis.* Ezech. 34. v. 23. *& suscitabo super illos pastorem unum, & pascet eas, servū meum* דוד *Davidem, ille pascet eos; & ille erit ipsis in pastorem.* v. 24. *& ego Dominus ero ipsis in Deum, & servus meus* דוד *David, princeps in medio ipsorū, ego Dominus locutus sum.* Et quia celebre erat apud Judæos, Messiam è semine Davidis venturum, inde Matth. 9. cæci Christum vocant *filium Davidis.* E

II. דוד *olla, lebes, canistrum, caldarium:* Plural. דודים, & דודים, & דודאים: Fœm. דודות: Chaldaic. דודין *ollæ, lebetes, canistra.* Psalm. 81. v. 7. *& manus ejus* מדוד *ab olla transibant.* Non enim lateres tantùm faciebant in Ægypto, sed omne opus luti aut argillæ. Targum מן למרמי טינא לקדרא *ne jaceret lutum in (ad) ollam.* LXX. ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδούλευσαν *in cophino servierunt.* q. עבר. Jerem. 24. v. 1. *ostendit mihi duo* דודאי תאנים *caldaria ficuum.* Targum סלין *caldaria.* Ibidem v. 2. הדוד *canistrum unum ficuum bonarum valde.* Targum סלא *canistrum.* Chaldaicè Exod. 16. v. 3. *juxta* סיר *ollam carnis.* Targum דודי *ollas.*

דודאים *mandragoræ.* Gen. 30. v. 14. *Egressus Ruben in diebus messis triticeæ, invenit* דודאים *mandragoras in agro.* Targum יברוחין *mandragoras:* quæ Arabicè dicuntur יברוח *jabroh.* LXX. μῆλα μανδραγορῶν *poma mandragorarum.* Mandragoræ autem pulchritudine & odore commendantur. Cantic. 7. vers. 13. הדודאים *mandragoræ dederunt odorem.*

III. Arab. דוד dud, Fœm. דודה duda *vermis, eruca, musca, pediculus, gurgulio, bombyx:* Plural. דידאן *vermes.* דוד אלנהר dud alnahar, & דוד אלאיאם dud alajim *vermis diei,* ἐφήμερος, ἡμερόβια *culex vinarius non ultra diem vivens.*

דואידה duaida *vermiculus:* Plur. דואידאת duaidit *vermiculi.*

מדואד mudebed *vermiculosus,* qui vermes habet. אבן Avicenna, יתדוד *vertatur in vermes.*

מדוד medued *præsepium:* Plur. מדאויד madivid *præsepia.*

IV. Syr. דוד *turbavit, impedivit.* Galat. 5. v. 7. *quis* דודכון *turbavit vos?* Pass. אתדוד *turbatus fuit.* Matth. 24. v. 2. *videte ne* תתדודון *turbemini.* Johannis 14. *ne* נתדוד *turbetur cor vestrum.*

דוה tria significata habet. I. דוה, Chald. דוי & דוי *doluit, condoluit, mœstus, debilis, debilitatus fuit, languit.* propriè dicitur de muliere quæ menstrua patitur: per metaphoram verò transfertur ad alia. Levit. 12. v. 2. *Juxta dies menstrui* דותה *debilitari eam, erit munda.* Chald. Jerem. 16. v. 5. *nec* תנוד, Targ. תדוה *condoleas illis.*

Nom. דוי & דוה, Chaldaic. דוין, Arabicè דוא *debilis, languidus, mœstus, miser:* Plural. דוים *debiles, languidi.* Fœm. דוה *debilis, languida, infirma,* cui caput & membra dolent, & gravia sunt. Levitici 20. v. 18. *& vir qui cubuerit cum muliere* דוה *debili.* Targ. מסאבא *immunda.* Esa. 30. vers. 22. *sparges eos* כמו דוה *sicut debilem:* menstruatam, quæ habitat in loco remota à marito suo.

דוי & מדוה, Chald. דוא & דון, Syr. דוון & דוון *debilitas, dolor, mœstitia:* Plural. מדוים, Syr. דווין *debilitates.* Deuter. 28. v. 60. *adducet in te omnem* מדוה מצרים *infirmitatem Aegypti.* Targ. מכתשי *plagas.*

Syriacè דויא *reus, sons.* אבן דויות *reatus, culpa.*

Deinde מדוה, idem quod מדו *vestis:* permutatis

mutatis, quoad significationem, radicibus. 2. Sam. 10. v. 4. *& præscidit* מַדְוֵיהֶם, pro מַדֵּיהֶם, Targ. לְבוּשֵׁיהוֹן *vestes ipsorum.*

II. Arabic. דוה, דוא, & דוי & daia, per contrarium, *sanavit, medicatus est*, curavit ægrotos.

מדוי mudevi *medicus.* תדויה tadvia *cura ægrotorum.*

דוי & דוא devi *medicina, remedium:* Plural. ארויה aduia *remedia, medicamenta.* ארויה מפרדה *medicamenta simplicia.* ארויה מרכבה *medicamenta composita.*

דוי *potens, validus.*

III. Arab. דוי davi *sonuit, strepuit, bombilavit.* ארוי adui *sonum edidit, crepuit, striduit.*

דוי devi *sonitus*, strepitus pedis, bombus apum.

דויה dauia *armamentarium.*

דו *habens aliquid:* in דא habes. דויא *somnium.*

דוז. Syriac. דוז *exultavit.* Act. 2 ודוזת *& exultavit gloria mea.* congruit cum Hebræo דוץ *gavisus fuit*, literis ז׳ץ permutatis.

דוח. דוח, Chald. דח *impulsus, propulsus, repulsus fuit:* idem quod דחה. Psalm. 36. v. 13. דחו *impulsi sunt, nec potuerunt stare.* Hiphil הדיח *impulit, propulit, excussit.* Jerem. 51. v. 34. *explevit ventrem suum delicijs meis* הֱדִיחָנִי, Targ. טַלְטְלַנִי *projecit* (excussit, impulit) *me.* sicut quis impellit vas, ut nihil in eo relinquatur. Esa. 4. v. 4. *si laverit Dominus sordes filiarum Zion, & sanguines Jerusalem* יָדִיחַ *excusserit ex medio ejus.* Ezech. 40. v. 38. *ibi* יָדִיחוּ *excutiebant holocaustum.* Targ. מתקנין *præparabant:* holocausti intestina excutiebant & lavabant. 2. Paral. 4. v. 6. *opus holocausti* יָדִיחוּ: al. יָדִיחוּ *excutient in eis.* cum holocausta præparant, horum intestina excutient & abluent in eis. Ex aquis כִּיּוֹר lavabant holocausti intestina: lavando autem sordes expelluntur.

Arabic. דיח daîah *destruxit, perdidit.*

דוך duo significata habet. I. דוך, Chald. דָּךְ, Arab. דוך *contudit.* Num. 11. v. 8. דָכוּ בַּמְּדֹכָה *contundebant in mortario.* Targum דָּצְבֵי דָאֵךְ *qui volebat, contundebat in mortario.* בִּמְדוּכְתָא Arab. Psalm. 44. נדך *contundemus inimicos nostros.*

Nom. מְדוֹכָה, Chald. מדוכא & מדוכית *pila, mortarium*, in quo res, ut aromata, herbæ, semina contunduntur. In exemplo præcedente.

Syr. דוך, Fœm. דוכא θῶκ@ *locus.* Plur. דוכין *loca.*

Rabbin. מָדוֹךְ *pistillum*, instrumentum, quo franguntur in mortarium conjecta.

II. Arab. דיך dic *gallus gallinaceus:* Plural. אדיאך adiêc *galli gallinacei.* Foem. דיכה dica *gallina.*

דול. Chald. דּוּל *haustrum:* Plur. דולין *haustra.* Esa. 40. v. 15. *sicut gutta* מִדְּלִי, Targ. מִדוּל *ex haustro.*

Arab. דאל dil *calculus.* דאל חצה dil hasa *calculus vesicæ.* Item *lyncurius.*

דיל deîl *chorda testudinis inferior:* Plur. דויל duiuil *chordæ.*

דילה deile *lectio:* Plural. דילאת deilit *lectiones.*

דולה della *juba.* Plural. דיאל deil *seta.* Avic. דואלי *varices.*

דום duo significata habet. I. דום vel דם *siluit.* Jos. 10. v. 12, & 13. *sol in Gibeon* דּוֹם *siluit, & luna in valle Ajalon.* stetit sphæra solis in loco suo, nec cucurrit more suo. Targ. אוריך *expectavit:* moratus est. Psalm. 35. v. 15. *ruperunt, & non* דָמּוּ *siluerunt.* Ezech. 27. v. 31. *quæ velut Tyrus* דֻּמָה *silens in medio maris:* quæ obmutuit, perdita. Piel דומם *silere fecit, compescuit.* Psalm. 131. v. 2. *si non æquavi* ודוממתי *& compescui animam meam.* LXX. ἀλλ᾽ ὕψωσα *sed exaltavi.* legerunt ורוממתי, à רום *altus fuit:* literarum ד׳ר similitudine decepti.

Nom. דּוּמָה *silentium.* Psalm. 94. v. 17. *& habitasset* דומה *silentium anima mea.* Targ. בִּשְׁתִיקוּתָא *in silentio.* LXX. ἐν τῷ ᾅδῃ *in inferno.* dicitur ita sepulchrum, in quo perpetuum est mortuorum silentium. sicut Latinis *silentes*, item *cœtus silentium*, sunt manes. Virg. *silet rex ipse silentum.* Psalm. 115. v. 17. *non mortui laudabunt Dominum, nec omnes descendentes* דומה *silentium:* qui sepeliuntur. Targ. בֵּית קְבוּרַת אַרְעָא *domum sepulturæ terræ.*

Heemant. דּוּמָם *in silentio, tacitè.* Esa. 47. v. 5. שְׁבִי דוּמָם *sede tacitè.* Hab. 2. v. 19. *væ dicenti ad lignum, expergiscere: evigila, ad lapidem* דומם *tacitè:* tacenti.

Inde Rabb. דוממים *sunt lapides & metalla:* ad דמם refer. דים *silens, tacitus, mutus.*

Propr. דּוּמָה *filius Ismael.* Gen. 25. Inde appellata דומה *Dumah*, urbs Arabiæ. Esa. 21. v. 11. *visio* דומה *Dumah.* LXX. Ἰδουμαίας *Idumææ.* Est item urbs fortis Judæ. Jos. 15.

II. Arab. דום dum, vel דאם dim *mansit, remansit, permansit, perseveravit, frequentavit, duravit, continuavit, perpetuavit.* Psalm. 15. *qui faciet hoc*, ידום *permanebit in æternum.* Psal. 104. *psallam Deo meo* מא דמת *quamdiu mansero.* Alc. דמת *mansi.* Rom. 11. v. 22. *si* אסתדמת *permanseris in benignitate.* Ephes. 6. v. 18. פאדימוא *& perseverate in oratione.*

דָּאִים dêim *perdurabilis, perennis, continuus, perpe-*

perpetuus. Psalm. 9. *Dominus* דָאִים *permanet in* A
aeternum. אלחיאה לדאימה *vita aeterna.* Ps. 55.
אלדאים קבל מן אלדהור *qui est ante secula.*

דואם devem *duratio, mora, continuatio, perseverantia, longitudo, residuum.* בְּדַוָאם bidevem *durabiliter, continuè, semper.*

דים dim *assiduus.* ❧ דום *assiduitas.* ❧ דימא *assiduè.* ❧ אדום *durabilior.* ❧ מא דאם *quā diu?* ❧ דִיאַמָה diâma *adamas.*

דומה deume *palmae species*, frutex: Plur. דַוֹם deum *palmae.* ❧ דַוְמִי daumî *palmaris.*

דואמה davime *trochus, turbo.*

דון. דין, & דִין, & דָן, Syr. דָן *judicavit, jus dixit,*
sententiam tulit: rexit, gubernavit, administra- B
vit. item *coram judice*, seu *in judicio contendit, disceptavit, causam egit, litigavit, altercatus fuit.* Gen. 6. v. 3. *non* יָדוֹן *judicabit spiritus meus in homine perpetuò:* litigabit, indignabitur mihi propter hominé. Gen. 15. v. 14. *etiam gentem, cui servient,* דָן *judico ego.* Targ. דָאֵן *judicans.* Gen. 30. v. 6. *& dixit Rachel* דָנַנִי *judicavit me Deus, & etiam audivit in voce mea, & dedit mihi filium, propterea vocavit nomen ejus* דָן *Dan.*
Deut. 32. v. 36. *quia* יָדִין *judicabit Dominus po-* C
pulum suum. Eccl. 6. v. 10. *nec potest* לָדִין *judicare cum fortiore.* Targ. לְמֵקָם בְּדִינָא *stare in judicio.* Gen. 49. v. 16. *Dan* יָדִין *judicabit populum suum.* Zach. 3. v. 7. *etiam tu* תָּדִין *judicabis domum meam:* reges, gubernabis. Chald. Jud. 16. v. 31. *& ipse* שָׁפַט, Targ. דָן *judicabat Israelem.* Syr. Matth. 5. דְנִדוּן עַמָּךְ *ut litiget tecum.* Matth. 19. v. 28. וְדָיְנִין *& judicabunt duodecim tribus Israel.* Rom. 1. *non* דָנוּ *judicârunt apud se.* 2. Cor. 2. v. 1. דָנֵת *judicavi apud*
me: decrevi. Arab. Psalm. 5. דנהם *judica eos,* D
Domine. Psalm. 96. וידין *& judicabit populos.* Matth. 6. *non* תדינוא *judicate, ne* תדאנוא *judicemini.* Niphal. נָדוֹן *litigavit.* 2. Sam. 19. v. 10. *eratque omnis populus* נָדוֹן *litigans.* Targum מִתְוַכְּחִין *litigantes:* contendentes inter se de reducendo rege. Syr. אִתְדְּאִין *judicatus fuit.* Actor. 4. v. 9. אֶתְדְּאִין *in judicium vocatus est.* Matth. 6. *non* תְּדוּנוּן *judicetis, ne* תֶּתְדִּינוּן *judicemini.*

Nom. דַיָּן, Arab. דַיָאן daian *judex, deca-* E
nus: Plur. Chald. דַיָּנִין *judices.*

דִין & דון *judicium, causa judicialis, lis, controversia.* Arab. *lex communis.* Plur. Arab. אדיאן adian *leges, statuta.* Deut. 17. v. 8, *inter sanguinem & sanguinem,* בֵּין דִּין לְדִין *inter judicium & judicium:* causam. Job. 19. v. 29. *ut sciatis* שַׁדּוּן *quòd judicium sit.* sic scribitur, sed שַׁדִּין legitur in margine. Rabb. בְּדִין *in judicio, justè, legitimè.* כְּדִין *juxta judicium:* more. שֶׁלֹּא כְּדִין *prater morem.* לֵית דִין וְלֵית דַיָּן *non est judicium, nec est judex.* vox negantium Providentiam. Chald. דִינָא רַבָּא *iudicium magnum:* &

יוֹם דִינָא רַבָּא *dies judicij magni:* extremum judicium. In Epist. Judae: εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας *in judicium magnae diei.* Psal. 50. v. 3. יָבֹא אֱלֹהֵינוּ *veniet Deus noster.* Targum, *dicent justi* בְּיוֹם דִינָא רַבָּא *in die judicij magni: veniet Deus noster.* בַּר דִינָא בֵּן *filius judicij:* reus. בַּת דִינָא *filia judicij:* rea. Rabb. בֵּית הַדִּין, Chald. בֵּית דִינָא *domus judicij;* consistorium, concilium, curia, סַנְהֶדְרִין συνέδροι, συνέδριον, congregatio, consensus judicum; judices, qui causas dirimebant, synedri; senatores, quorum consilio respublica administratur. Horum praeses נשיא, loco Mosis. Matth. 16. v. 21. πρεσβύτεροι *seniores.* Matth. 5. v. 22. *tenetur* συνεδρίῳ *concilio.* הק״בה ובית דינו הם המלאכים. Domus autē judicij erat duplex; una dicebatur סַנְהֶדְרִין קְטַנָּה *synedriū minus;* eratque in omni urbe Israelitarum, cōstans 23. sapientibus, collocata in porta urbis. Ruth. 4. v. 1. *Boaz ascendit* הַשַּׁעַר *in portam.* Targ.: לתרע ביתדינא דסנהדרין. In urbe autē, in qua nō erant 120. viri, non collocabatur synedrion, sed tres דַיָּנִין *judices,* שבמקום הבחירה. In utrumque; autem synedrium nō recipiebantur, nisi Sacerdotes, Levitae, & Israelitae nobiles, sapiētes, divites, magi, & 70. linguarum periti. Altera cōstabat septuaginta uno viris. Targ. Ierosol. שַׁבְעִין סָבַיָּא סַנְהֶדְרִין. Rabbin. שַׁבְעִין רַבְנֵי סַנְהֶדְרִין, & שבעים סנהדרין הם שבעים זקנים של בית דין הגדול בירושלם. Haec dicebatur סַנְהֶדְרִין גְּדוֹלָה *synedrium sive concilium majus,* descendens ex 72. senioribus Mosi adjunctis. eratque in urbe Hierosol. ubi tantùm jus dicere poterat, constans senioribus Israelitis sapientia ac fortitudine praeditis, nec non magiae & linguarum peritis. Talm. בית דין של מעלה *domus judicij superior.* Triūviri (quorum collegium tertia domus judicij species cōstitui potest) de דִינֵי מָמוֹנוֹת *causis pecuniarijs,* & minimis furtis item, & injurijs privatis cognoscebant. Synedriū minus de דִינֵי נְפָשׁוֹת *causis gravioribus & capitalib.* Majus de gravissimis, ut de Tribu integra, sūmo sacerdote aut pseudopropheta. De hisce omnibus Rabb. ita loquūtur: יחידים נדונין בסנהדרי קטנה לא העיר כלה: עיר הנדחת היו דנין אותה סנהדרי גדולה: במקום הבחירה היו יושבים סנהדרי גדולה הכוללת לכל ישראל שהיא על הסנהדרין שיש בכל שער ושער: איש יחיד דנין אותו למיתת בית דין שבעירו: המשפט הוא בדיני ממונות ובדיני נפשות: משפט בדיני נפשות לא ישלם כי אם בבית דין של כ״ג: בית דין של שלשה בדיני ממונות: הדבר גדול ראוי שיבא לפני סנהדרי גדולה: Quot mortis genera apud Hebraeos fuerint, & quae, exprimitur hisce verbis: ארבע מיתות נמסרו לבית דין: סקילה שריפה הרג וחנק. Afficien-

ciendus autem aliquo supplicio adducebatur ad synedrium magnum in Jerusalem, & custodiebatur usq; ad רגל *festum*, & occidebatur in festo coram toto Israele. Joseph Ben Gorion lib. 5. cap. 2. *Herodes Hierosolymam accitus, ob interfectum Ezechiam accusabatur coram senioribus, & synedrio majori & minori.* cap. 14. *Herodes Hircanum accusat seditionis coram septuaginta senioribus.* Herodes regnum adeptus omnes illos Judices, & regem quoq; sustulit, excepto uno Sannea. Ioseph. Antiq. 14. cap. 17.

מָדוֹן, Chald. מְדָן *judicium, contentio, lis, rixa, contradictio, reprehensio*: Plur. מְדָנִים, & מִדְיָנִים, Chald. מְדָנִין *contentiones, rixæ.* Psal. 80. v. 7. *pones eos* מָדוֹן *contentionem vicinis nostris*: ut nobiscum litigent. Prov. 15. v. 18. *vir iræ excitat* מָדוֹן *contentionem*: litem. 2. Sam. 21. 20. אִישׁ מָדוֹן, Targ. גְּבַר דִּמְשַׁחַן *vir mensurarum.* Hier. *excelsus.* pro quo habetur, 1. Paral. 11. v. 23. אִישׁ מִדָּה *vir mensuræ*: permutatâ ordinum significatione. Lxx. ἐκ μαδών. Prov. 10. v. 12. *odium excitat* מְדָנִים *contentiones.* Prov. 18. v. 18. מִדְיָנִים *contentiones tollet sors.* ׳ est mobile.

מִדִּין *tribunal.* Jud. 5. v. 10. *sedentes* עַל מִדִּין *super tribunali.*

מְדִינָה, Chald. מְדִינָא, Syr. מְדִינָא, Arab. מְדִינָה medina *urbs, metropolis* alijs Jus dicens, *municipium, provincia*, plures continens urbes, *regio, civitas* in genere, *villa*: Plur. מְדִינוֹת, Chald. מְדִינָן, Syr. מְדִינָן, Arab. מדאין medein, & מדן mudun *urbes, oppida, villæ.* Arab. מְדִינַה אַלְנַבִי medinat al nabi *urbs Prophetæ.* & מדינה אלרסול medinat alrasul *urbs Apostoli, Medina*, urbs Arab. ubi sepultus est Muhammedes, ejusq; sepulchrum visitur, ut Christi Hierosolymis. distat à Mecha 40. milliaribus germanicis. Ibi in templo sepultos esse tradunt נבי מחמד *Prophetam Muhammedem*; אבובכר כליפה *Abubecer Chalifam*, qui post Muhammedem exortus est: &, qui huic successit (unus ex decem Muhammedis socijs) עמר *Homar*: Item עתמאן *Othman*: & פטימא *Fatemam*, Muhammedis filiam, uxorem עלי *Hali.* Lud. Rom.

Rabb. מְדִינִי *provincialis, civilis, politicus*: Plur. מְדִינִיִּים, Foem. מְדִינִיּוֹת.

Arabic. מדאן *civis, villanus, oppidanus*: Plural. מדאנין mudinin *cives, villani.* ﷲ מדאני medeni *civilis.* ﷲ דין daian *villa.* ﷲ דין din *judicium.* Plu. דיאנה *judicia.* ﷲ מדואנה mudevena *decretale.*

Deinde, Arab. דון dun *præter, sine, pro, absq;.* באלדון bialdun *deterius.* דוננא *pro nobis.* דונהא *pro illa.*

דין deien *debuit.* ﷲ אדין adeien *debitor factus est.*

מדין mudini *debitor.* ﷲ דאין dêin *debitor, obæratus.* & *debitum.* Plur. דיון duiun *debitores: æs alienum.*

Propr. דָּן *Dan*, filius Jacob, quem Gen. 30. v. 6. mater Rachel ita appellavit, dicens: דָּנַנִּי *judicavit me Deus.* Inde *Dan*, una duodecim tribuum. & *urbs.* Jud. 18. v. 27. *& ædificarunt urbem, & habitarunt in ea. & vocarunt nomen ejus* דָּן *Dan, juxta nomen* דָּן *Dan, patris ipsorum, qui natus fuit Israeli, &* לַיִשׁ *Lais, nomen urbis prius.* Tribus quidem Aser, sed possessionis Dan. Fuit urbs Phænices, ad radices Libani sita: terminus terræ sanctæ seu decem tribuum ad septentrionem: unde dicitur à Dan usque ad Bersabee. In ea Danitæ collocarunt sculptile (statuam) à Micha acceptum, & cultum instituerunt. In eadem Jeroboam vitulum aureum collocavit. Ibiq; sepultus est עדו *Iddo* Propheta, & super tumulo ejus arbor magna, בוטם *terebinthus.* item Sabuel Mosis ex Gersom nepos: & super eo arbor magna סנדיאן. Et in monte est locus, ubi Abraham per partes transijt. juxta eam est antrum, unde prodit יַרְדֵּן *Jordanis*, dictus quasi יְאוֹר דָּן *fluvius Dan*: aut יורד מדן *descendens ex Dan.* à Græcis באניאס *Paneas*, Cæsarea Paneæ, & Cæsarea Philippi. Barbaris בלינוס *Velenas, Belina.* Cant. 5. v. 4. Targ. *in Lesemdan, quæ vocatur* פמיאס *Pamias.* al. באניאס.

דִּינָה *Dinah*, filia Jacobi. Job. 2. v. 9. *& dixit ad eum* אִשְׁתּוֹ *uxor ejus.* Targ. דִּינָה אִתְּתֵהּ *Dina uxor ejus.* sed Dinam simul in Ægyptum descendisse apparet ex Gen. 46. *& venerunt in Aegyptum, Jacob & omne semen ejus cum illo, filij ejus, & filij filiorum ejus cum eo, filiæ ejus, & filiæ filiorum ejus, & omne semen ejus.* ubi per filias, Dina vel sola, vel aliæ simul puellæ cum illa educatæ, intelliguntur.

מְדָן & מִדְיָן filij Abrahæ ex Ketura. Gen. 25. Inde מִדְיָן regio & urbs trans Arabiam, ad meridiem Judeæ sita, in deserto Saracenorum, contra Orientem maris rubri.

מִדְיָנִים *Midianitæ*, qui à Mose vocantur *Ismaelitæ.* Esa. 10. v. 26. כְּמַכַּת מִדְיָן, Hieron. *juxta plagam Madian*: Midianitarum. qui una nocte occisi fuerunt.

דוס. Arab. דוס *conculcavit*, in דוש quære.

דוע tria significata habet. I. דוע vel ראע *innotuit, percrebuit, auditum fuit.* Rom. 1. *quòd fides vestra* קדראע *innotuit*: audita est. Luc. 4. ודוע *& innotuit fama*: divulgata est. Act. 22. v. 24.

vers. 24. *Evangelium Dei* יראע *innotescebat.* A
II. Arab. רוע & ראע *reliquit, dereliquit, deseruit.* Psalm. 125. *non* ירע *relinquet Dominus virgam peccatorum.* Psalm. 37. ורע *& relinque furorem.* Joh. 10. ירע *relinquet oves.* Matth. ultimo, וראעת *& mansit hoc.*
רעה *mites, mansueti.*
III. Chald. רוע & רָע in ווּעָ invenies.

דוף. Arab. דוף *dissolutus fuit.*
דופא *hyssopus.*

דוץ. Hebr. Chald. & Syr. דוץ & דָץ *gavisus fuit, exultavit.* Job. 41. v. 13. *& coram ipso* תָּדוּץ *gaudebit dolor.* Chald. Esa. 66. v. 10. B
שִׂישׂוּ, Targ. דוצו *gaudete cum ipsa gaudio.* Jer. 31. v. 7. וְצַהֲלוּ *& hinnite in capite montium.* Targ. וְדוצו *& gaudete.* Habac. 3. v. 18. *& ego in Domino* אָגִילָה, Targ. אֲדוּץ *exultabo:* gaudebo. Syr. Luc. 1. v. 41. ἐσκίρτησε, Syr. דָץ *exultavit fœtus in utero ejus.*
Nomen. Chald. דיץ & דיצות, Syr. דוצא *gaudium, lætitia.*
דיצא *camelopardus.*

דוק tria significata habet. I. דוק, Chald. דָק, C
idem quod דקק *comminutus, attenuatus fuit.* Dan. 2. v. 35. *tunc* דָקוּ *comminuta sunt simul.* Hiphil הֵדִיק *idem.* 2. Sam. 22. v. 43. *sicut lutum platearum* אֲדִיקֵם *comminuam eos:* pro quo habetur, Psalm. 18. אֲרִיקֵם *evacuabo eos.* ubi videtur ר in ד depravatum, ob figuræ similitudinem. Targ. בְּטַשׁת בְּהוֹן *conculcavi in eis:* per ד legit.
Nomen. דָיֵק *machina*, turris lignea, quæ extruitur contra urbem ad eam expugnandam. 2. Reg. 25. v. 1. *ædificaverunt con-* D
tra eam דָיֵק, Targ. כַּרְקוֹם *machinam in circuitu.*
II. Rabb. Chald. & Syr. דוק & דָק, idem quod דָיַק. Piel דַיֵק & דַקְדֵק. Hiphil הֵדִיק, Chald. אַדִיק, Syr. אַדִיק *speculatus est, prospexit, diligenter & accuratè inspexit, intuitus est, consideravit, attendit, intentus fuit, animadvertit.* Chal. Esa. 14. v. 10. *videntes te ad te* יַשְׁגִּיחוּ, Targ. יְדִיקוּן *prospicient:* intuebuntur. Syr. 1. Pet. 2. *cupierunt Angeli* דַנְדִיקוּן *ut introspiciant.* Johan. 20. אַדִיקַת *introspexit in sepulchrum.* E
Luc. 2. vers. 12. וְאַדִיק *& introspexit & vidit.*
Nomen præcedens דָיֵק *specula*, huc referri potest.
Rabb. דִיוק & דִיקוּת *intentio*, consideratio grammatica. בְּדִיוּק *præcisè.*
דַיָקן, Syr. דָוּקָא *intentus, inspector, corrector, excubitor.*
Rabb. דַוְקָא *maximè, præsertim.* לאו דַוקא *non ita simpliciter, non tantùm.* ☞ דוק ותשכח *vide, & invenies.* ☞ סֵפֶר מְדוּיָק *liber correctus.*
Chald. דִיוּקָן *similitudo, imago.*
דִּקְדּוּק *Grammatica*, quæ accuratè & diligenter considerat literas, puncta, dictiones, & harum accidentia, ut conjugationes, tempora, &c. ☞ מְדַקְדֵּק *Grammaticus.* ☞ Syr. מְדַקֵּק *peritus.* ¶ דִקְדּוּקֵי הַתּוֹרָה *considerationes accuratæ Legis*; Grammaticalia.
III. Arab. דוק duc, & דאק dic *gustavit, degustavit, libavit, probavit, expertus fuit:* cum ו punctato. Psalm. 34. דוקוּ *gustate & videte.* Act. 43. v. 2. *non* נְדוּק *gustabimus quicquam.* Matth. 16. v. 28. אל ידוקון אלמות *non gustabunt mortem:* experientur. 1. Pet. 2. v. 3. *siquidem* דְקְתֶּם *gustastis, quod benignus sit Dominus:* experti estis. Alc. 3. כל נַפְּס דַאִיקָה אַלְמוֹת *omnis anima* (homo) *gustat mortem.*
Nom. דוק dauc, & דויק dauic *gustus, degustatio, specimen, proba, experimentum.*
דואק davuac *degustator:* Plur. דואקין davuacin *degustatores.*
מדאק madac, & מדאקה madaca *gustus, sapor.*
דוק duc *pastinaca agrestis.*

דור tria significata habet. I. דור, Chald. דָר *ordine, continuè & successivè vixit, habitavit, incoluit, mansit, duravit.* Psal. 84. v. 11. *elegi postremus esse in domo Dei mei* מִדוּר, Targ. מִן לְמֵדוּר *quàm habitare in tabernaculis iniquitatis.* Esa. 38. v. 12. Jer. 50. v. 2. Chald. Deut. 26. v. 5. וַיָּגָר, Targ. וְדָר *& habitavit ibi.*
Nom. דור, Chald. דָר *duratio, ætas, generatio, seculum*, tempus vitæ humanæ: &, per synecdochen, *homines* quibuscum quis vivit, quàm diu homo est incola hujus mundi. Plural. דורים, Chald. דָרִין, Foem. דורות *durationes, ætates, generationes, secula, homines quolibet seculo vivẽtes.* Gen. 7. v. 1. *quia te vidi justum coram me* בַּדּוֹר, Targ. בְּדָרָא *in generatione ista.* isto tẽpore, & inter istos homines. Esa. 53. v. 8. *&* דורו *generationem ejus quis enarrabit?* duratione͂, vitam? *Christus excitatus ex mortuis amplius non moritur:* Rom. 6. v. 9. Gen. 15. v. 16. ודור, Targ. וְדָרָא *& generatione quarta redibunt huc.* præcedit; *peregrinũ erit semen tuum in terra non sua, & servient eis, & affligent eos, quadringentos annos.* Generationes quatuor ab Abrahamo Hebræi numerant: primã, Isaac, secundam Jacob, tertiam Josephi & fratrum ejus, quartam horum mortem, quæ consecuta fuit. sicut Matth. 1. ab Abrahamo ad Davidem numerantur generationes quatuordecim: ab Adamo ad Noã generationes decem: ab Adamo ad Christũ quatuor: primã Noæ, secunda Abrahami, tertia Davidis, quarta Christi. Annos verò 400. numerant ab Isaaco, qui natus fuit Abrahamo triginta post exitum ex Ur Chald. annis: & quo nato, fuit Abrahamo semen. Et cum hoc convenit, Act. 7. v. 6. *& ma-*

& male accipietur annis quadringentis. Quòd A
autem Exod. 12. v. 40. scribitur: *& habitatio filiorum Israel, quam habitârunt in Aegypto, quadringenti triginta anni.* &, Gal. 3. v. 17. *post quadringentos triginta annos facta est Lex.* Isti anni 430. numerantur ab exitu Abraham ex Ur Chaldæorum oppido, & ab eo tempore, quo ipsi inter partes animalium stanti dictum fuit: *peregrinum erit semen tuum.* 30. ante natum Isaac annis, & in terra non sua; non in Ægypto, ubi annos tantùm 210. fuerunt commorati; ut ad peregrinationem, non ad servitutem anni 400. referantur. Ideo LXX. B
reddiderunt: ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν γῇ Χαναὰν αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν *in terra Aegypti & in terra Chanaan ipsi & patres ipsorum.* & annos servitutis 210. significatos volunt, Gen. 42. v. 2. cùm Jacob diceret, רדו *descendite illuc:* sunt enim in numeris רדו 210. Targum tamen in 2. Cant. habet: זְמַן שִׁעְבּוּדָא מְאָה וְתִשְׁעִין שְׁנִין *tempus servitutis centum & nonaginta anni.* Psalm. 109. vers. 13. בְּדוֹר אַחֵר *in generatione altera deleatur nomen* C
eorum. In generatione tertia deleatur nomen patris & filij. ¶ Porrò geminatum דור ודור *generatio & generatio*, multa secula, æternitatem, perennitatem denotat. Esa. 13. v. 20. *non habitabis in æternum, non incoles* עד דור ודור *ad generationem & generationem.* LXX. διὰ πολλῶν γενεῶν *per multas ætates.* Esa. 60. v. 15. *& ponam te in sublimitatem æternam* משוש דור ודור *gaudium generationis & generationis:* gaudium perpetuum, nunquam desinens. Exod. 17. v. 16. *bellum erit* D
Domino in Amalec מדור דר *à generatione generationis.* Targ. מִדָּרֵי עָלְמָא *à seculis æternis.* Exod. 3. v. 15. *istud est memoriale meum* לדר דר *in generationem generationis.* Targ. לְכָל־דָּר וְדָר *in omnem ætatem & ætatem.* Psalm. 49. v. 12. *domus ipsorum in seculum, habitacula ipsorum* לדור ודור *in generationem & generationem.* Plur. Job. 42. v. 17. *& vidit filios suos, & filios filiorum suorum, quatuor* דרות *generationes.* Esa. 51. v. 8. *& salus mea* לדור דורים *in ætatem* E
ætatum. Psalm. 102. v. 25. בדור דורים *in generatione generationum anni tui.* ¶ Deinde דור, Chald. & Syr. דָּרָא, Arab. דאר & דר dar *habitatio, domus, atrium, vestibulum, palatium, officina, villa:* Plur. Arab. אדיאר adiar *habitationes, atria, villæ.* Esa. 38. v. 12. דורי *habitatio mea ablata est, & translata est à me, sicut tabernaculum pastoris:* habitatio vel habitaculum meum in hoc mundo. Targ. מִבְּנֵי דָרִי אִתְנְטִלוּ יוֹמַי *à filijs seculi mei ablati sunt dies mei.* accepit priori significatione. al. *generatio.* Jer. 7. v. 29. *quia rejecit Dominus &*

reliquit דור עברתו *habitationem iræ suæ:* quod effudit super eos iram suam. al. *generationem.* Syr. Luc. 11. *custodiet* דָּרְתֵה *habitationem suam:* palatium suum. Arab. דאר אלסלטאן dar allultan *habitatio Sultani:* aula, basilica, prætorium, palatium. דאר אלנס' dar anisi *habitatio fœminarum:* gynæceum. דאר אלמסאכן dar almesicin *domus mendicorum.* דאר אלערבה dar algoraba *domus peregrinorum:* hospitale. דאר אצנע dar azina, & דאר צנאעה dar zinaa *domus operis:* officina, ubi naves ædificantur, navale, telonium. דאר אלולאיה *locus tribunalis.* דאר אלמרצי dar almardi *domus ægrotorum:* valetudinarium. דאר אזנא dar azine *domus scortorum:* lupanar, ganea. דאר אלעמל dar alamel *domus laboris:* figulina. דאר אלקאצי dar alcadi *domus judicis:* prætorium. דאר אלסלאח dar alsilâh *domus armorum:* armamentarium.

דאיר deir *monasterium.* ✠ דוריה dauria *stabulum.*

Chald. דַּיָּר *incola, peregrinus:* Syr. *monachus:* Plur. דַּיָּרִין *incolæ.* Syr. *monachi.* Exod. 18. v. 3. &, 2. v. 22. גר, Targ. דַּיָּר *incola fui.* Gen. 15. v. 13. גר *incola* (peregrinum) *erit semen tuum.* Targ. דַּיָּרִין יְהוֹן בְּנָךְ *incolæ erunt filij tui.*

דיר, Foem. דִּירָא, Syr. טירא locus ubi vel homines vel animalia habitant, *domus, stabulum, ovile, villa, ager:* Plu. דירין, Foem. דִּירָן, & דָּרָן, & דירן. Exod. 15. v. 13. אל־נוה, Targ. לְדִירָא *ad habitationem sanctitatis tuæ.* 2. Sam. 7. v. 8. *accepi te ab* הַנָּוֶה, Targ. דִּירָא *ovili.*

דיור *colonia, cultura:* Plural. דיורין *coloniæ.* ✠ מדור & מדר *habitatio:* Plur. מדורין *habitationes.* ✠ דוראי *oppidi præfectus.*

דָּיָּרִי *ostiarius, janitor, portitor.* ✠ מַדִּיר *stabularius,* qui oves congregat in septum, ut agrum stercorent.

Syr. מְדִירָא *contignatio:* Plural. מְדִירָן *contignationes.*

Chald. תְּדִירָא *continuitas, perpetuitas.* ✠ בִּתְדִירָא *perpetuò, continuè.*

Arab. דורה dora *panicum.*

דאר אלציני dar alsini, & דָּארְצִין, Rabbin. דָּרְצִין *cinnamomum.*

II. דור *ordinavit, struxit, construxit.* Ezech. 24. v. 5, & 9. *& etiam* דור, Targum סְדַר *ordina ossa sub eo.*

Nom. מְדוּרָה, Chald. מְדוּרָא strues lignorum super igni. locus ubi ordine ponuntur ligna, & ignis accenditur, *focus.* Esa. 30. v. ultim. מְדֻרָתָהּ *rogus* (focus) *ejus, ignis & ligna multa.* Targ. מדור *habitatio.* respexit ad דור *habitavit.* Hieron. *nutrimenta ejus.* Ezech. 24. v. 9. *etiam ego magnificabo* הַמְּדוּרָה *rogum:* incendium magnum.

Chald. דָּרָא *linea,* vel *series* rerum quarumcunq;.

Rabb.

Rabb. דור *filorum perplexio.* ❧ דר & דור A *lapis preciosus* in oppidis maritimis, quem ferunt in mensa positum, illustrare totum convivium.

III. דור, Chald. דיר *sphæra, globus, pila, circulus, corona.* Esa. 22. v. 18. *circumvolvet te circumvolutione* כדור *sicut globum:* qui projectus devolvitur in terra spaciosa, ubi nullum est obstaculum, donec inveniat, quod ipsum remoretur. Esa. 29. v. 3. *& ponam castra* כדור *sicut sphæram* (circulum) *contra te.* R. D. dicit כ esse radicale, & כ vel ב servile esse subintelligendum.

Arab. דור dur *volvit, rotavit.* ❧ דור daur, B Foem. דורה daura *circulus, absis, rota, canthus:* Plu. ארואר aduar, Foem. דוראת daurat *rotæ.* דאירה dayra *epicyclus, periodus:* Plu. ארואר *periodi.* ❧ דור dur, & תדויר taduir *rotatio, circumitio, circumgyratio, rotunditas.* ❧ דואר duar *vertigo.*

מדאר mudir *volubilis.* ❧ מדור mudavar *rotundus, sphæricus, teres, longus & rotundus, tornabilis.* Geograph. Arab. אלארץ מדורה כתדויר אלכרה *terra rotunda, sicut rotunditas sphæra.*

C מסתדיר *rotundus, circularis.* ❧ אסתדארה *rotunditas.*

Verb. דואר davar *ambiit, circumdedit, obsedit, circumstitit, retardatus, remoratus fuit.* Pass. אתדואר atdavar *circumdatus fuit.*

דוראן dauran *gyratio.* ❧ דורה davara *rotunditas, circumferentia, ambitus:* Plur. דואיר davair *circumferentiæ.*

דוש דוש, vel דָשׁ, vel דיש. Hiphil הדיש, Arab. דוס dus, vel דאס dis, vel אדים *calcavit, conculcavit:* & per metonymiā, calcando excussit fruges, *trituravit.* Fruges n. demessæ cōportabantur apud veteres in aream quādā sub dio, & per hanc spargebantur manipuli, quos boves & bubali immissi calcabant sive pedibus proterebant, sicq; grana aristis excutiebant. Varro 1. de re rustica: *apud alios exteritur grege jumentorum inacto, & ibi agitato perticis, quod ungulis e spica exteruntur grana.* Job. 39. v. 18. *& bestia agri* תדושה *conculcabit eā.* 1. Paral. 21. v. 20. *& Arnon* דש *triturabat triticum.* Deut. 25. v. 4. *& nō obthurabis os bovi* בדישו, pro בהדישו, Targum בדישה *dum triturat ipse.* Unde Talm. תורא השור אוכל מדישו, מדישיה אכיל, quod est, *bos edit ex tritura sua.* &, 1. Cor. 9. *qui triturat, debet in spe fructus triturare.* Jer. 50. v. 11. *& lascivietis sicut vitula* דשא דשה *triturans:* pro דשה, literis אה permutatis. Targ. רבקא *saginationis.* vitula n. quæ triturat semper edit de tritura sua, indeq; saginatur. Piel דיש, & דדש, & דשדש, & דושש. Syr. Luc. 12. דנרישון *ut conculcarent unus alterum.* Chal. Jud. 5. v. 21. תדרכי, Targ. דוששת *calcabit anima mea robur.* Ps. 18. v. 43. ואשחקם, Targ. ודושתנון *& cōminuam eos ut pulverem.* Jer. 48. v. 26. וספק, Targum וידושון *& calcabunt Moab in vomitu suo.* ¶ Per metaphor. דוש significat, *occidit, interfecit.* Mich. 4. v. 13. *surge* ודושי *& tritura, filia Zion.* sequitur: *& cōminues populos multos.* Habac. 3. v. 12. *in ira tua* תדוש *triturabis gentes.* Targ. תקטל *occides.* Jud. 8. v. 7. ודשתי, Targ. ואדוש *& triturabo carnē vestram spinis deserti, & scorpionibus:* projiciā vos super spinas nudos, & calcabo pedib. meis super vos. aut percutiā spinis super carnem vestrā. Amos 1. v. 3. על דושם *propterea quòd triturastis tribulis ferreis Gibead.* Chal. 2. Reg. 7. v. 17. וירמסהו, Targ. ודשו *& conculcarunt eū populus.* Esa. 63. v. 3. וארמסם, Targ. ואדושנון *& calcabo eos in ira mea.* Malach. 4. v. 3. ועסותם, Targ. ותדושון *& calcabitis impios.* Ruth. 2. v. 17. ותחבט, Targ. ודשת *& triturabit, quæ collegerat.* Dan. 7. v. 23. ותדושנה *& cōculcabis eam.* Syr. Matth. 7. v. 6. *ne* נדושון *conculcent pedibus suis.* Arab. Matth. 5. v. 13. וידוסוה אלנאס *& conculcabunt illud homines.* Luc. 10. לתדוסוא *ut conculcetis serpentes.* Ps. 56. *inimici mei* דאסוני *conculcârunt me.* Ps. 91. ותדוס *& conculcabis leonem.* Niph. נדוש, Chald. אתדש, Syr. אתתדיש, Hophal הודש *conculcatus fuit.* Esa. 25. v. 10. ונדוש *& calcabitur Moab sub eo,* כהדוש *sicut calcatur palea in luto.* Esa. 28. v. 27. *nō n. tribulā* יודש *triturabitur nigella, & rota plaustri super cumino circumducetur.* ubi duæ exprimuntur triturandi species. sequitur: *sed baculo excutietur nigella, & cuminum virgā.* Syr. Matth. 5. ותתדיש *& conculcabitur ab hominibus.*

Nom. דיש *tritura.* Levit. 26. v. 5. *& apprehendet nobis* דיש, Targ. דישא *tritura vindemiam.*

מרושה *idem.* Esa. 21. v. 10. מדשתי *trituram meam, & filium areæ meæ:* frumentum quod trituratur.

דישון *Dison,* nomē bestiæ; pro quo, Targ. רימא *unicornis.* Lxx. πύγαργον *Pygargum.*

Arab. דיסא *triticum contritum.*

Chald. דש *ostium:* Plur. דשין *ostia, januæ.* Gen. 19. v. 6. והדלת, Targ. ודשא *& ostium clausit post se.* Deut. 3. v. 5. דלתים, Targ. דשין *januas & vectes.*

דוש *consuetudo, mos.*

דות duo significata habet. I. דת, Arab. דת vel דאת dat *regula, jus, lex, statutum, mandatum, edictum; tributum:* Plur. Chald. דתין *mandata.* Deut. 33. v. 2. אש דת *ignis lex eis.* Targ. מגו אשתא אוריתא יהב *è medio ignis Legem dedit eis.* Esther 2. v. 8 *cùm audiretur verbum regis* ודתו *& edictum ejus.* Ibid. vers. 12. כדת הנשים *juxta jus mulierum.* Ezræ 8. v. 36. *& dederunt*

דתי

דָתֵי הַמֶּלֶךְ *mandata regis ad satrapas regis*. in quibus Camez non mutatur, & 4. ordinem indicat.

II. Arab. ראת det *essentia, latus*: cum ר punctato. Plur. רואת devet *essentiæ, latera*. ראת אלימין *latus dextrum*. ראת אליסאר *latus sinistrum*. בראת אולא כאלראת *in latere primo, antè*. מן פי ראתה *per se*. פי ראתה *in semetipso, per semetipsum*. ראת נפסי *à me ipso*. Alc. אללה עלים בְּרָאת אלצדור *Deus novit essentiam pectoris*.

ראתי *essentialis, substantialis*: Plur. ראתיה *essentiales*. ✤ בראתי *personaliter*.

✤ ראת אלגנב *lateris apostemata, pleuritis*. ✤ ראת אלריה *peripneumonia*.

A

B

דחח. דָּחַח inde Niphal נִדַּח *impulsus fuit*. Jer. 23. v. 12. יִדַּחוּ *impellentur & cadent in ea*.

Syr. דְּחִיחָא *quod impellitur, expellitur, projicitur*.

Chald. דחוחין *impulsiones, commotiones*.

דחא. Chald. דְּחָא *impulit*: invenies in דחה sequente.

דחה. דָּחָה, Chald. & Syr. דְּחָא *impulit, expulit, loco pepulit, depulit, repulit, propulit, amovit, propulsavit*: Rabb. *depulit, evertit, confutavit, refutavit, opposuit, excusavit*. Psal. 140. v. 5. *qui cogitaverunt* לִדְחוֹת, Targ. למנקוף *impellere gressus meos*. Psal. 118. v. 13. דָּחֹה דְחִיתַנִי *impellendo impulisti me ad cadendum*. Psal. 35. v. 5. *& Angelus Domini* דּוֹחֶה *impellens*. Psal. 62. v. 4. *maceria* הַדְּחוּיָה *impulsa*. Chal. Num. 35. v. 20. *& si per odium* יֶהְדֳּפֶנּוּ, Targ. דְּחָהִי *impulit eum*. Ibid. v. 22. *absq; inimicitia* הֲדָפוֹ, Targ. דְּחָהִי *impulit eū*. Syr. Act. 27. v. 39. *ut* נֶדְחוּנָה לְאַלְפָא *impellerent eam navim*. Niphal נִדְחָה, & Pual דֻּחָה *impulsus fuit*. Benoni Niph. Deut. 19. v. 5. וְנִדְּחָה, Targ. וְתִתְרְחֵף, Venet. ותתמרג *& impulsa fuerit manus ejus*. Prov. 14. v. 32. *in malicia sua* יִדָּחֶה, Targ. אִסְתְּחֵף *evertitur impius*. Pual. Psalm. 36. v. 13. דחו *impulsa fuerunt, nec potuerunt stare*.

C

D

Nom. דְּחִי & מִדְחֶה *impulsio, impetus, lapsus*.

Rabb. דחוי & דחיה *depulsio, expulsio, refutatio, oppositio*. ✤ כח הַדּוֹחָה *vis expultrix*.

Chald. פָּתוֹר *mensa*, quæ sumto cibo amovetur: Plur. Rabb. דַּחֲוָנוֹת *mensæ*. Dan. 6. v. 19. וְדַחֲוָן *& mensam non introduxit coram se*.

דחל duo significata habet. I. Chal. & Syr. דחל *timuit, metuit, territus fuit, expavit, veritus est*: ut congruat cum זָחַל *absterritus fuit*, literis ז'ד permutatis. Per metonymiam, *coluit, veneratus est*: quia religio in timore & venerantia consistit. Genes. 28. v. 17. וַיִּירָא, Targ. ודחל *& timuit, & dixit*. 2. Sam. 1. v. 14. *quomodo non* יָרֵאתָ, Targ. דְחַלְתָּא *timuisti?* Esa. 60. v. 5. וּפָחַד, Targ. וְתִדְחַל *& timebit, & dilatabitur cor tuum*. Syr. Matth. 1. *ne* תִדְחַל *timeas accipere Mariam uxorem tuam*. Piel. דחל *terruit, perterruit*. Dan. 4. vers. 2. וִידַחֲלִנַּנִי *& terrebit me*.

Nom. דחיל *timendus, terribilis, formidabilis*: per metonymiam, *Deus*, cui timor, reverentia & cultus debetur.

דחל, דְּחִיל, & דַּחֲלָן, & דחולתן *timidus, pavidus & religiosus*: Pl. דַחְלִין & דחולתנין *timidi, religiosi*. דַּחְלָא, & דְּחִילָא, & דחולא, & דחילו *timor, pavor, veneratio, cultus, religio*: Plural. דַּחֲלָן *timores*: per metonymiam, *idola*, quæ coluntur. Exod. 20. v. 23. אֱלֹהֵי כֶסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב, Targ. דַּחֲלָן דִּכְסַף וְדַחֲלָן דִּדְהַב *idola argenti & idola auri*.

דחילון *currus obtecti*.

II. Arab. דחל dachal cum ח punctato, *iniuit, introivit, intravit, penetravit, ingressus est, advenit*, ut congruat cum זחל *repsit, irrepsit*, literis ז'ד permutatis. Psalm. 5. ארחל *introibo in domum tuam*. Matth. 5. v. 20. לא תַדְחלון מַלְכוּת אַלסַמַואת *non introibunt in regnum cœlorum*. Marci. 13. v. 43. וְדַחַלאלי בלאטס *& ingressus est ad Pilatum*. Hiphil אדחל adchal *introduxit, immisit, induxit*. Psalm. 78. וארחלהם *& introduxit eos in montem sanctitatis suæ*. Matth. 6. vers. 13. ולא תדחלנא פי אל תגארב *& ne inducas nos in tentationes*. Matth. 5. וירחלך *& conjiciat te in carcerem*. Alcor. וַאֻדְחִלוּא *& immissi sunt*. Idem לִיֻדְחִל *ut immittat*.

Nomen. דַחְלָה dâchla *introitus, accessus*: Plur. דַחְלָאת dachlat *ingressiones*. ✤ דחול dochol *idem*.

מַדְחַל mâdchal: Plur. מַדאחל madâchil *idem*. ✤ מַדְאחלה *penetratio*. ✤ מדאחל *intrinsecus*. ✤ תַדְחַל tadchal *intromissio*.

דאחל *ingrediens; interior, intra, interiora, intestina, viscera*. מן דאחל *intus, intrinsecus*.

דחיל dachil *proselytus, advena*: Plur. דֻחַלָא duchale *proselyti, advenæ*.

דחן duo significata habet. I. דֹּחַן, Chal. דוחן, Arabic. דחן dochan, Ramban דוכן. Matth. dochon *milium, panicum*. Ezech. 4. v. 9. ודחן, Targ. ודוחן *& milium & vitiam*.

II. Arab. דחן dachan, cum ח punctato, *fumigavit, fumum fecit*. Psalm. 104. *tange montes* וַתַדְחַן *& fumigabunt*. Pass. אתדחן atdachan *fumatus, suffumigatus fuit*.

Nom. דחאן dochan *fumus*. ✤ דֻחַאני dochani *fumosus*. ✤ דֻחַאניה dochania *fumositas*.

דַחֲנָה dachâna *infumibulum, fumarium, caminus*: Plural. דחאין dachâin *camini*. דחנה אלטיבה *fumus odorus, incensum*.

מְדַחַן mudâchan *fumosus*: Plu. מְדַחֲנִין *fumosi*. ✤ מְדַחֵן mudachin *faciens fumum*.

E

רחס. Arab. ראחס *panaritius, reduvia, parony-* A
chia. Avic.

רחף.רְחַף, Chald. רחף *impulit, compulit, expulit, ejecit.* Esther. 3. v. 15. *cursores egrediebantur* רחופים *compulsi verbo regis.* Chald. Deut. 6. v. 19. לְהָרוֹף *ad impellendum omnes hostes tuos.* Targ. Jerosol. לְמִרְחַף *ad compellendum.* Niphal נִרְחַף, Chald. אתרחף *impulsus fuit.* Esth. 6. v. 12. *& Haman* נִרְחַף *compulsus est in domum suam.* Targum אתבהל *festinavit.* Lxx. σπεύσας *festinans.* Chald. Deut. 19. v. 5. וְנִרְחָה, Targ. וְתִתְרְחַף *& impulsa fuerit manus ejus.*

Nom. מִרְחָפוֹת *impulsiones, præcipitia.* B

Rabbin. רְחִיפָה *expulsio, ejectio.*

רחץ Arab. רחץ *condemnavit.* Psalm. 37. *nec* ירחצה *condemnabit eum.*

רחק. רְחַק, Chald. & Syriac. רחק *pressit, compressit, coegit, ursit, anxit, afflixit:* Syr. *repulit, repudiavit.* Joel. 2. v. 8. *& vir fratrem suum non* יִרְחָקוּן *premant.* Jud. 2. v. 18. *propter conterentes eos* וְרֹחֲקֵיהֶם *& prementes eos.* Lxx. *unusquisq; à proximo suo non* ἀφέξεται *abstinebit.* legerunt ירחקון, ob ר׳ ד׳ similit. Chald. C Jos. 10. v. 13. *& non* אָץ, Targ. רחק *impulsus fuit occidere:* festinavit. 2. Reg. 13. vers. 4. *quia* לָחַץ, Targum רְחַק *afflixit eos rex Syriæ.* Psalm. 7. v. 5. וָאֲחַלְּצָה, Targ. וְרָחֲקֵת *& afflixi hostes meos.* Syr. Act. 7. רַחֲקֵה *impulit* (repulit) *eum à se.* Niphal. Chald. אִתְרְחֵק & אִרְחַק *pressus, oppressus, compressus, coactus fuit.* 1. Sam. 13. v. 6. נִגַּשׂ, Targ. אִרְחַק *coactus fuit populus.*

Nom. Chald. רְחִיק *pressus, compressus, angustus.* ☩ רוחק & רוחק *oppressio, afflictio.* D

רחר. Arabic. רַחַר dachar, cum ח punctato, *congregavit, coacervavit, convolvit, reposuit, conservavit.* Psal. 39. יַדְחַר אַלְדַחַאיר *congregabit thesauros.* Rom. 2. תדחר לך *repones tibi thesaurum.*

Nom. דַחְרָה dachâra *thesaurus:* Plural. דַחַאִיר dachair *thesauri, divitiæ.* Matth. 2. v. 11. וַפַּתַחוּא דַחַאִירְהֻם *& aperuerunt thesauros suos.*

רַחִירַה אַלְבְּנִין *repositio filiorum:* adoptio. E ☩ אִדְחַאר *repositio, conservatio.*

ארחר *squivanthi.* ☩ דַחר *calciamentum.* ☩ מַרחור Alc. *repulsus.*

רחש. Syr. רַחְשָׁא *satellites, lictores.*

די. in דהה habes: ריב in זאב: & רונ in דינ.

דיה. Inde דַיָּה. Chald. דַּיָּא, idem quod דָּאָה *vultur.* Deut. 14. vers. 13. וְהַדַּיָּה, Targ. וְדַיְתָא *& vultur juxta speciem suam.* Plural. דַּיּוֹת, Chald. דַּיָּין *vultures.* Esa. 34. vers. 15. *Illic congregati sunt* דַּיּוֹת, Targum דַּיָּתָא *vultures.*

דְיוֹ, Chald. דְיוּת, Arab. דוה deia, & דוינה deuîa *atramentum*, quo scribitur.

Syr. דַיְוָא *diabolus*, vulturi similis, *dæmon:* Plur. דַיְוֵא *dæmones.* ☩ דַיְוָן *dæmoniacus:* Plu. דַיְוָנִין *dæmoniaci.*

דין in דון: & ריק in רוק: & דיר in דור: & דיש in רוש invenies.

דכך. דְּכַךְ, Chald. דְּכַךְ, Piel דַּכֵּךְ *contudit, comminuit, contrivit:* cum דָּכָה congruit. Psal. 142. v. 3. דִּכָּא, Targ. דַּכֵּךְ *contudit ad terram vitam meam.* Psal. 10. v. 10. יִדְכֶּה, Targ. יְדַכְדֵּךְ *comminuet & deprimet.*

Nom. דַּךְ רכיך *contusus.* Foem. דכיכא *contusa.* Prov. 15. v. 13. *& spiritus* נְכֵאָה, Targum דְּכִיכְתָא *contusus, contritus.*

דַּךְ *contritus, attenuatus, miser, pauper.* Psal. 74. v. 21. *ne reducas* דַּךְ, Targ. מִסְכֵּן *pauperem ignominia affectum.* Psal. 9. v. 10. *& erit Dominus refugium* לַדָּךְ *pauperi.*

דכא. דְּכָא *contudit, contrivit, comminuit.* Niphal נִדְכָּא *contritus fuit.* Esa. 57. v. 15. *ad vivificandum cor* נִדְכָּאִים *contritorum.* Piel דִּכֵּא *contudit.* Psal. 72. v. 4. וִידַכֵּא, Targ. וִישׁוּף *& conteret injurium.* Esa. 53. v. 10. *Deus voluit* דַּכְּאוֹ *contundere eum.* Lxx. καθαρίσαι αὐτὸν *mundare eum.* acceperunt pro Chaldæo דְּכָא *mundavit.* Pual דֻּכָּא *contritus, contusus, comminutus fuit.* Jer. 43. v. 10. *non* דֻּכְּאוּ *contriti sunt in hunc usq; diem.* Targ. פְּסַקוּ *finiti sunt.* Hithpael הִדַּכָּא & הִתְדַּכָּא *contusus fuit.* Job. 5. v. 4. וְיִדַּכְּאוּ, Targ. וְיִשְׁתַּפְּפוּן *& contundentur in porta.*

Nom. דַּכָּא & דַּכּוֹ *contritus, contusus, miser:* Pluraliter דַּכָּאִים *contriti, contusi.* Esa. 57. v. 15. *& cum* דַּכָּא *contuso & humili corde.* Prov. 26. v. 28. *lingua fallax odiet* דַּכָּיו *contritum.* Ps. 34. v. 19. *&* דַּכְּאֵי רוּחַ *contritos spiritu salvabit.* & abstractè, Deut. 23. v. 20. *non ingredietur vulneratus* דַּכָּא *contusione:* cujus vulnerati aut contusi sunt testiculi. Psal. 90. v. 3. *rediges hominem ad* דַּכָּא *contritionem.* Targum מוֹתָא *mortem.* sequitur: *& dicis, revertimini filij hominum.* juxta illud: *terra es, & in terram redigeris.*

דכה duo significata habet. I. דָּכָה, Piel דִּכָּה *contudit, comminuit*, cum דָּכָא & דָּכַךְ congruit. Ps. 10. v. 10. יִדְכֶּה *comminuet:* deprimet. Piel. Ps. 51. v. 10. *exultabunt ossa* (quæ) דִּכִּיתָ *contrivisti.* Niphal. נִדְכָּה *contritus fuit.* Psalm. 51. v. 19. *cor fractum* וְנִדְכֶּה *& contritum, Deus, non despicies.*

Nomen. דְּכִי, Syr. תַּרְכִּית *contritio, contusio.* Psal. 93. v. 3. *extollunt flumina* דָּכְיָם *contritionem suam:* fluctus, qui inter se colliduntur & conteruntur.

Chald. מַדְכוֹת *placenta.*

II. Chald.

II. Chald. & Syriac. דְּכָה *mundavit*, in זְכָה invenies. A

Arab. דכה *correxit, rectificavit.*

דַכִּי ﬡ דכא פי אצנאעאת *solertia in artibus.* *solers, scitus.* Alc. 29. טְלָאם דַּכִיא *puer scitus.*

דכי deqqui *destruxit ædem, decollavit, jugulavit.*

דכן. Chald. דוכן *suggestus*: Plu. דוכנין *suggestus.*

דכס. Chald. דוכס *dux*: Plur. דוכסין *duces.*

דכף. דוכיפת *gallus sylvestris.* Levit. 11. v. 19. *&* הַדּוּכִיפַת, Targ. נַגַּר טוּרָא *upupam montanam.*

Arab. נגרה nagara *graculus.*

דכר. Chald. דְּכַר, & Arab. דכר dacar *recordatus fuit*, in זכר habetur. B

דלל duo significata habet. I. דְּלַל, Chald. דְּלַל & דַּל *levatus, elevatus, extractus, ex profundo tractus, eductus*: de humore propriè, *haustus, exhaustus fuit.* Per metaphoram de viribus, corporibus aut opibus, *detractus, minutus, attenuatus, debilitatus, ad inopiam redactus fuit.* Esa. 38. v. 14. דַּלּוּ *elevati sunt oculi mei ad excelsum.* Targ. זְקָפֵת *elevavi oculos meos, ut veniat mihi relaxatio ab eo, cujus habitatio* C *est in cœlo excelso:* orantis gestus. Sic, Joh. 11. v. 41. *Jesus autem elevatis sursum oculis, dixit: pater gratias ago tibi,* &c. Job. 28. v. 4. דַּלּוּ, Targ. אִזְדְּקִפוּ *elevati sunt, ab homine amoti sunt.* Esa. 19. v. 6. וְדָלְלוּ *exhaurientur & siccabuntur rivi munitionis.* Targ. יִבְשׁוּן *arescent.* Psal. 79. v. 8. דַלּוֹנוּ *exhausti sumus.* Targum אִתְמַסְכֵּנְנָא *pauperes facti sumus.* Psalm. 116. v. 6. דַּלּוֹתִי, Targ. אִתְמַסְכֵּנֵת *pauper factus sum.* Arab. לתדל אלמא *ut hauriret aquam.* Niphal. D נִדַּל *exhaustus fuit.* Jud. 6. v. 6. וַיִּדַּל *& exhaustus est Israel.* Targum וּמְאַךְ *& humiliatus est.* Esa. 17. vers. 4. יִדַּל *exhaurietur gloria Jacob.* Targ. יְמַאךְ *humiliabitur.*

Nomen. דַּל exhaustus viribus aut facultatibus, *tenuis, macilentus, debilis, ægrotus, pauper*, tenuioris fortunæ homo: Plural. דַּלִּים *exhausti, attenuati, macilenti, pauperes.* Ruth. 3. v. 10. *sive* דַּל, Targ. מִסְכֵּן *pauper sive dives.* Jud. 6. v. 15. *tribus mea.* הַדַּל, Targ. זְעֵירָא E *parva.* 2. Sam. 13. v. 4. *quare tu es ita* דַל *exhaustus?* Targ. חֲשׁוֹךְ *miser.* Lxx. ἀσθενής. Psalm. 41. v. 2. *beatus intelligens super* דָּל *exhausto:* ægroto. Targ. לְעַנְיֵי מִסְכֵּינָא *misero pauperi.* 2. Sam. 3. v. 1. *& domus Saul ibant*, וְדַלִּים, Targ. וּמְאַכִּין *& humiliabantur.*

דַּלָּה *exhaustio, tenuitas, paupertas, morbus.* Esa. 38. v. 12. מִדַּלָּה *præ tenuitate excindent me:* ממחלה *præ morbo.* Jer. 40. vers. 7. וּמִדַּלַּת הָאָרֶץ *& de tenuitate terræ.* Targ. וּמִחֲשִׁיכֵי עַמָּא *& de pauperibus populi terræ.* Cant. 7. vers. 5. וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ *& tenuitas capitis tui sicut purpura:*

coma tua, à tenuitate pilorum. Plu. דַּלּוֹת *tenuitates.* Jer. 52. v. 16. וּמִדַּלּוֹת הָעָם, Targ. וּמִחֲשִׁיכֵי עַמָּא *& de pauperibus terræ reliquit.* & concretivè, Gen. 41. v. 19. *ascendentes post eas* דַּלּוֹת, Targum חֲשִׁיכָן *exhaustæ:* macilentæ.

Syr. דַּלִיל *tenuis, rarus, levis, facilis:* item, *filum tenue, funis.*

דוּלָּלָא *repudiũ.* כְּתָבָא דוּלָּלָא *libellus repudij.*

Propr. דְּלִילָה *Delila*, quæ dibilitavit robur Samsonis.

Rabb. דִּלְדֵּל *debilitavit.* מְדֻלְדָּל *debilitatus.*

II. Arab. דלל dalal *humiliatus, humilis, abjectus, vilis, contemtus fuit.* Psalm. 106. ודלוא *& humiliati sunt in iniquitatibus.* Gen. 16. ותדללי *& humiliare sub manu illius.* Piel דלל dallal *humiliavit, vilem reddidit, minori in pretio habuit, sprevit, aspernatus fuit, contemsit, demisit.* Marci 2. vers. 7. ודלוא אלסריר *& demiserunt grabbatum.* Luc. 5. v. 19. ודלוה מע סריריה אלוסר *& demiserunt eum lecto suo in medium.* 2. Cor. 11. v. 8. וְדַלּוֹנִי *& demiserunt me per fenestram.* Cap. Jonas: וְדַלַּלְנָאהָא *& eam mansuetam fecimus:* cicuravimus, domavimus.

מדל בראס mudelli biras *cui in alterum humerum caput reclinat; obstipus.* מדל ארן mudelli uden *flaccus, auribus demissè pendulus.* Alc. 3. וְתֻעִז מַן תְשַׁא וְתֻדִל מַן תשא *& roboras quem volueris, & humiliabis quem volueris.* Pass. אנדלל andelal *destructus fuit.* Hiphil. אַדַל & אדלל *humiliavit.* Psalm. 119. in jod: *& in veritate* אדללתני *humiliasti me.* Psal. 55. *Dominus exaudiet* וידלהם *& humiliabit eos.* Psal. 143. ואדל *& humiliavit in terra vitam meam:* abjecit.

Nom. דל dull *humilitas, abjectio, destructio, subjectio, submissio.*

דִּלָּה dilla *contemtus, disgratia.* ﬡ דִיל dil *morbus, dolor.*

III. Arab. דלל dalal, & דל dal, & אסתדל *significavit, indicavit, notum fecit, monstravit, publicavit bona, per præconem res vendidit, hastæ subjecit, licitatus, auctionatus fuit.* Alc. אדלכם *significabo vobis.* Matth. 3. vers. 7. מן דלכם עלי אלהרב מן אלעצב אלאתי *quis significavit vobis de fuga ab ira veniente.*

Nom. דליל delil *signum, indicium, demonstratio:* Plur. דלאיל delail *signa, significationes.* אסתדלאל *significatio:* Plur. אסתדלאלאת *significationes.*

דלל delel *cognovit.* ﬡ דליל delil *specium*, quo vulnerum profunditates tentantur.

דאלל dalil *præco, qui res vendit, proxeneta, pararius, dux, pædagogus.* ﬡ תדלול tadlul *præconium.*

דלא. Chal. דְּלָא *levavit, hausit*; in דָּלָה invenies.

דלב. Chald. & Arabic. דלוב dulub. Matth.

dulb, *platanus*. alijs *caſtanea arbor*. Gen. 30. A
וְעַרְמוֹן, Targ. וְדִלּוּב *& caſtanea*.

דלג duo ſignificata habet. I. דָּלַג: Piel דִּלֵּג
ſalijt, ſubſilijt, tranſilijt, ſaltavit. Cal. Zo-
phon. 1. v. 9. *& viſitabo ſuper omnem* הַדּוֹלֵג *ſa-
lientem ſuper limen*. Targum דִּמְהַלְּכִין בְּנִימוֹסֵי
פְּלִשְׁתָּאֵי *qui ambulant in ritibus* (moribus)
Philiſtinorum. ritus ille deſcribitur, 1. Sam.
5. *Propterea non calcabunt ſacerdotes Dagon, &
omnes ingredientes domum Dagon ſuper limen
Dagon in Aſdod, uſq; in hunc diem*. Piel. Cant.
2. v. 8. מְדַלֵּג, Targ. רָטֵפוּ *ſaltans ſuper monti-
bus*. Eſa. 35. v. 6. *tum* יְדַלֵּג *ſaliet, ut cervus, clau-* B
dus. Pſal. 18. v. 30. *& in Deo meo* אֲדַלֶּג *tranſili-
am murum:* tanta celeritate occupabo, ac-
ſi ſaltu quodam ingrediar.

Nom. Rabb. דלוג *ſaltus*.

II. Arab. דלג dalag *manicavit, manè ſurrexit,
manè venit*. Luc. 21. v. 39. גמיע אלשעב ידלגון
אליה *omnis populus manicabant ad eum:* manè
veniebant. Joh. 8. verſ. 2. ואדלג באכרא אלי
אלהיכל *& manè venit diluculo in templum*.

דלג dulegi *myrobolani*.

דלה. דָּלָה, Chald. דְּלָא, Arab. דלא dalî: Piel C
דִּלָּה *levavit, elevavit, traxit in altum, extraxit:*
de aqua, *hauſit, exhauſit*. Chal. Exod. 2. v.
19. *etiam* דָּלֹה דָלָה, Targ. מִדְלָא דְלָא *hauriendo
hauſit nobis, & potavit gregem*. Ibid. v. 16. *&
veniebant* וַתִּדְלֶנָה, Targ. וּדְלָאָה *& hauriebant,
& implebant canales*. Prov. 20. v. 5. *aquæ pro-
fundæ conſilium in corde viri, at vir intelligentiæ*
יִדְלֶנָּה, Targum נִדְלְיֵהּ *exhauriet illud*. Chald.
Exod. 2. v. 10. *quia ex aquis* מְשִׁיתִהוּ, Targ.
דְּלֵיתֵהּ *traxi illum*. Arab. Joh. 4. v. 15. וַאדְלוּ מן D
האהנא *& hauriam ex hoc loco*. Piel. Pſal. 30. v.
2. *exaltabo te, quia* דִלִּיתָנִי, Targ. זְקַפְתַּנִי *elevaſti
me*; metaph. evexiſti me. Prov. 26. v. 7.
דַּלְיוּ *elevate crura de claudo:* pro, דַּלּוּ *levate*.

Nomen. דלי & דְּלִי, Syr. דַּלְוָא, Arab. דלוא
hauſtrum, vas ad hauriendam aquam ac-
commodatum, *urna, ſitula*. Eſa. 40. v. 15.
ecce gentes ſicut gutta מִדְּלִי *ex hauſtro*. gutta ex-
iguum quiddam eſt, ſi cum aqua in hau-
ſtro conferatur. Num. 24. v. 7. *defluet aqua*
מִדָּלְיָו *ex hauſtro ipſius*. ¶ Rabb. דְּלִי, Arab. דלו E
dalu *aquarius* in Zodiaco.

Arab. דלו dalu *ſiphon:* Plur. אדליא adlia
ſiphones.

דָּלִיּוֹת rami in arbore elevati ſive altio-
res, *frondes*. Jer. 11. v. 16. *& mali affecti ſunt*
דָּלִיּוֹתָיו, Targ. עוֹבְרָתֵהּ *rami ejus*.

דֶּלֶת *janua, tabula*, qua oſtium clauditur
& aperitur, de cardinibus elevata ſeu ſu-
ſpenſa. Inde & litera *Daleth*, nomē habet.
Duale. דְּלָתַיִם *januæ geminæ*, quæ conſtant
duabus tabulis, & vectibus occluduntur.

A Plur. דְּלָתוֹת *januæ*. per metaphoram, *folia
libri, paginæ*, quæ januarum inſtar aperiun-
tur & clauduntur. Gen. 19. v. 6. *& egreſ-
ſus eſt ad eos Lot* הַפֶּתְחָה, Targ. לִתַרְעָא *ad oſti-
um*, וְהַדֶּלֶת, Targ. וְדַשָּׁא *& oſtium clauſit poſt ſe*.
ubi diſcrimen inter פֶּתַח *oſtium, &* דֶּלֶת *ja-
nuam* apparet. Prov. 26. v. 14. הַדֶּלֶת *janua
circumagitur ſuper* צִירָהּ *cardine ſuo*. ¶ Per me-
taphoram, Job. 3. v. 10. *quia non clauſit* דַּלְתֵי
בִטְנִי *januas ventris mei*. Targum דַּלְסָתֵי פִּרְתֵי
כְּרֵיסִי רָשֵׁי וְהִנּוּן *vaſa umbilici mei, quæ ſunt ja-
nuæ ventris mei*. umbilicus, ex quo venit
nutrimentum infanti antequam naſci-
B tur. ne ſcilicet nutritus fuiſſem in utero.
Ezech. 26. v. 2. *confractæ ſunt* דַּלְתוֹת הָעַמִּים
januæ populorum. urbes, ubi tanquam per
januas egrediebantur mercatores cum
ſuis mercibus ex omnibus populis. Jer.
36. v. 23. *& factum eſt cum legiſſet* Jehudi *tres*
דְּלָתוֹת *januas, & quatuor*. Targ. פַּצִּין, h. e. דַּפִּין
pagellas. 2. Reg. 12. v. 10. *& excavabat fora-
men* בְּדַלְתּוֹ *in janua ejus:* in operculo, quod
eſt arcæ quaſi janua. Job. 41. v. 6. דַּלְתֵי פָנָיו
C *januas faciei ejus quis aperuit:* ſunt labia, qui-
bus os clauditur & aperitur. ſic, Pſalm.
141. v. 3. *obſerva ſuper* דַּל *janua labiorum meo-
rum:* pro דֶּלֶת, per apocopen. Targ. זְקִיף *ele-
vatione:* apertione.

Rabb. מַדְלִי *altitudo*. דְּלִיּוֹת *varices*.

דלח duo ſignificata habet. I. דְּלַח, Syr. דְּלַח
commovit, turbavit, perturbavit aquas, idq;
calcando aut conculcando: ſicut homo
calcat in aquis non profundis. Ezech. 32.
v. 2. וַתִּדְלַח *& turbaſti aquas pedibus tuis*. Ibi-
D dem v. 13. *non* תִדְלָחֵם *turbabit eas pes hominis
amplius, & ungulæ jumenti non* תִדְלָחֵם *turba-
bunt eas*. Targ. תְּזוּעֲנוּן *commovebit eas*. Syr.
Galat. 1. דָּלְחִין *turbant vos*. Piel. דַּלַּח *turba-
vit*. Actor. 15. וְדַלַּחְכוֹן *& turbarunt vos verbis*.
Actor. 17. v. 5. וְדַלַּחוּ *& conturbarunt civita-
tem*. Paſſ. אִתְדַּלַּח *turbatus, conturbatus fuit*.
Act. 17. v. 8. אֶתְדַּלַּחוּ *concitati ſunt autem pri-
mores civitatis*.

II. Chald. דְּלַח *timuit, metuit*; ut congruat
E cum דְּחַל, per metatheſin. Pſalm. 91. v. 5.
non תִירָא, Targ. תִדְלַח *timebis* מִפַּחַד, Targum
מִדְלוּחָא *à timore noctis*. Pſalm. 27. v. 1. *à quo*
אֶפְחָד, Targ. אֶדְלַח *timebo?*

Nom. דְּלוּחַ *timor:* Plur. דְּלוּחִין *timores*.

דלך. Arab. דלך dalac, cum ך raphato, *frica-
vit, fricatus fuit*.

דלך & דלכא *fricatio*. מדלך madlac *in-
ſtrumentum quo politur*. מְדַלֵּךְ mudallic
fricans. Avic. ידלכוא *fricentur*. ¶ Deinde דלך
illud. כדלך *juxta id, ita, ſic, ſimiliter*. לים כדלך *non
ita*. ברלך *tan tùm*.

דלם

דלס. Arab. דלס dallas *commentus fuit, falsavit,* A
miscuit cum falsitate, corrupit.
ודלאס deles *falsitas.* ✠ מדלס mudallis *falsarius.* ✠ מדלס mudallas *falsus.*

דלע. Rabb. דלע *cucurbita:* Plur. דלועים *cucurbitæ.* דלועין מדבריות *cucurbitæ sylvestres.*
Arab. דלאע dilla *species melonū, melo indus, anguria; citreolus.* Matth. dullaha *anguria.*
דלעה *cucurbitæ species,* quæ non comeditur nisi incinerata, aut cinere voluta.

דלף. דלף, Chald. דלף *stillavit, destillavit.* Job. 16. v. 20. *ad Deum meum* דלפה, Targ. ולנת *destillavit anima mea:* lachrymata est. Ps. 119. B
vers. 28. in Daleth: דלפה *stillavit anima mea.* Targ. עגמת *tristis est.* Eccl. 10. *in humilitate manuum* ידלף *stillabit domus:* uxor. ¶ Alcor. אולף *ornatus fuit.*
Nom. דלף, Chald. דלף *stilla, gutta, destillatio.* Prov. 27. v. 15. דלף טורד *stillicidium assiduum in die imbris.* gutta, quæ perpetuò cadit de tecto tempore pluviæ. Prov. 19. v. 13. ודלף טרד *& stillicidium assiduum.*
Rabb. דלפה *junctura, copulatio.* ✠ דולפני *lippus,* cujus oculi semper destillant. C

דלק duo significata habet. I. דלק, Chald. דלק *secutus, insecutus, persecutus, insectatus fuit, festinavit post aliquem:* ut congruat cum דלג *saltavit.* Construitur cum אחרי *post.* Gen. 31. v. 36. *quid peccavi, quod* דלקת אחרי, Targ. רדפתא בתרי *secutus es post me?* Lxx. κατεδίωξας *persecutus es.* Cum Accus. Thren. 4. 19. *super montibus* דלקנו *persecuti sunt nos.* & absolutè, Psalm. 10. v. 2. *quando exaltatur improbus,* ידלק *persecutionem patietur pauper.* D
Lxx. ἐμπυρίζεται *inceditur:* signif. secunda. Psal. 7. v. 14. *sagittas suas* לדולקים *persequentibus operabitur.* Targ. לדלקי צדיקיא *persecutoribus justorum.* Lxx. τοῖς καιομένοις *ardentibus.* & hîc secundâ acceperunt significatione. Chald. Thren. 3. 66. תרדוף, Targ. תדלוקינון *persequeris in ira.*

II. דלק, Chald. & Syr. דלק *accensus est, arsit, exarsit:* cum tribuitur igni, qui urendo progreditur, & res proximas quasq; insectatur & corripit. Construitur cum ב *in.* E
Obad. 1. v. 15. *& erit domus Jacob* אש *ignis, & domus Ioseph flamma, & domus Esau in stipulam,* ודלקו בהם *& exardescent in eis, & consument eos.* Syr. Joh. 5. *Lucerna* דדלק *quæ ardet.* Luc. 11. v. 36. בדלקה *dum ardet fulgore suo illuminabit te.* Dan. נור דלק *ignis ardens.* Hiphil הדליק, Chald. אדלק *accendit, incendit, succendit, combussit.* Ezech. 24. v. 10. *multiplicando ligna* הדלק *succendendo ignem.* Esa. 5. v. 11. *væ qui manè surgunt, siceram sequentur, tardantes in crepusculo, vinum* ידליקם, Targum מדלק להון *accendet eos:* inflammabit. Chald. Exod. 22. v. 5. המבעיר, Targ. דאדלק *qui incendit incendium.*
Nom. דלקת, Chald. אדלקות *incendium, inflammans ardor.*
In Avic. דלק, cum ד punctato, *flexit.*

דלת. דלת *janua,* in דלה habetur.
דלת *vitis alta & suspensa.*

דמם duo significata habet. I. דם & דמם significat שתיקה והבטחון; *siluit, tacuit, conticuit.* Est a. primò vocis & sermonis. Ezech. 24. v. 17. *ingemisce,* דם, Targ. שתק *sile:* tace. Lxx. στεναγμὸς αἵματος *gemitus sanguinis.* Niphal נדם *idem.* Exod. 15. v. 16. ידמו, Targ. ישתקון *silebunt ut lapis.* ¶ Secundò, facti, operis, & motus corporis vel animi; & significat *cessationem, quietem, securitatem, tranquillitatem, moram, commorationē, expectationem, patientiam, subjectionem.* Psal. 4. v. 5. *dicite in cordibus vestris,* ודמו *& silete:* desinite ab operibus vestris: aut, quieti & tranquilli sitis. Jos. 10. v. 12. *Sol in Gibeon* דום *sile.* Targ. אורך *commorare:* expecta. Lxx. στήτω *stet:* persistat. sequitur, וידם *& siluit sol, & luna stetit.* Targ. ואוריך *& expectavit.* Lxx. καὶ ἔστη *& stetit.* Item ויעמד *& stetit sol in medio cæli.* Syrach 46. *in manu ejus* ἀνεπόδισεν *resistit sol, & una dies facta est in duas.* 1. Sam. 14. v. 10. דמו *silete, donec venerimus ad eos.* Targ. אוריכו *expectate.* Lxx. ἀπόστητε *absistite.* Job. 30. v. 27. *viscera mea ebulliendo sonuerunt, & non* דמו *silverunt:* cessârunt, quieverunt. Jer. 47. v. 6. *recondere in vaginam tuam, quiesce* ודמי *& sile:* cessa; de gladio. Psal. 62. v. 6. *veruntamen ad Deum* דמי *sile anima mea, quia ab ipso spes tua:* spera, confide; תוחלת significatur. Thren. 2. v. 18. *ne* תדם *sileat pupilla oculi tui:* ne cesset lacrymari. Physici res dividunt in דומם *silens,* צמח *germen,* & חיה *bestiam.* silens vocant metalla & fossilia, lapides: in מצא vide.
Nom. דממה *silentium.* 1. Reg. 19. v. 12. *vox* דממה *silentij tenuis:* vox submissa silentio similis. Psal. 107. v. 29. *statuet procellam* לדממה *in silentium.* Job. 4. v. 16. דממה, Targ. חשי *silentium, & vocem audivi.*

II. Per metonymiam, דמם *siluit, eversus, vastatus dissipatus, destructus, pessundatus, excisus, consumptus fuit:* excisi enim conticescunt, inq; locis devastatis silentium est, nec auditur vox ulla: excidium siquidē & devastatio silentium affert, & confusionem ignominiosam. Esa. 23. v. 2. דמו *conticuerunt habitatores insulæ.* Targ. אתברו *contriti sunt.* Niphal נדם *idem.* Jerem. 50. v. 30. *& omnes viri bellicosi* ידמו *silebunt in die illa:*

conticescent. Targ. יִתְבָּרוּן *perdentur: ex-* A
cindentur. Lxx. ῥιφθήσονται *projicientur.* q.
יִרְמוּ. Jerem. 51. v. 6. *ne* תִּדַּמּוּ *sileatis in iniquita-*
te ejus. Targ. תִּתְקַטְלוּן *occidamini.* al. תִּלְקוּן *ple-*
ctamini ob illius scelera. Jerem. 25. v. 37. וְנָדַמּוּ
& silebunt. Targ. וְיִצְדוּן *& vastabuntur habita-*
cula pacis. 1. Sam. 2. v. 9. *improbi in caligine*
יִדַּמּוּ *silebunt:* peribunt. Hiphil הֲדֵם vel הָדַם
silere fecit, in silentium redegit, compescuit, vasta-
vit, excidit, perdidit. Jer. 8. v. 14. *& veniemus*
ad urbes munitas וְנִדְּמָה *& silebimus ibi, quoniam*
Jehova Deus noster הֲדִמָּנוּ *compescuit nos.* Targ.
אַיְתִי עֲלָנָא תְּבַר *adduxit super nos calamitatem.*
Lxx. ἀπέρριψεν ἡμᾶς *abjecit nos.* q. à רָמָה. B

Arab. دمم demem *subjectus fuit, submisit*
se. ادمم admem *subjecit, submisit.* ✠ مدموم
madmum *vituperabilis.*

Rabb. דִּמְדֵּם de sole, *occubuit.* ✠ דִּמְדּוּם
occasus solis.

דמג. Arab. دمنة damāga *cataracta, porta:* Plur.
دمائغ damaig *cataractæ.*

דמה quatuor significat. I. דָּמָה *siluit, tacuit,*
quievit, tranquillus fuit; ut cum דָּמַם præce- C
dente conveniat. Jerem. 14. v. 17. *dedu-*
cant oculi mei lacrymas nocte & die, nec תִּדְמֶינָה,
Targ. יִשְׁתְּקוּן *taceant.* Hos. 4. v. 5. וְדָמִיתִי *&*
compescam matrem tuam. transitivè: ne sci-
licet amplius pariat. Lxx. καὶ ἐξολοθρεύ-
σω *exterminabo.*

Nom. דְּמִיָּה & דּוּמִיָּה, & דֳּמִי, & דְּמִי, & דֳּמִי,
silentium, quies, cessatio, expectatio, patientia.
Esa. 38. v. 10. *ego dixi* בִּדְמִי *in silentio dierum*
meorum. Targ. בְּדָוֹן *in mœrore:* miseria.

II. Niphal נִדְמָה *in silentium redactus est semper,* D
perijt, vastatus, excisus, interfectus est. Zo-
phon. 1. v. 11. נִדְמָה, Targ. אִתְּבַר *contritus est*
omnis populus Canaan. Obad. 1. v. 7. *Quomodo*
נִדְמֵיתָה *excisus es?* Lxx. ἀπερρίφης *projectus es?*
legerunt נִרְמֵיתָה, ob literarum ר ד figuram
similem; à רָמָה *projecit.* Hos. 4. v. 16. נִדְמוּ,
Targ. אִטְּפַּשׁוּ *stulti facti sunt populus meus sine*
scientia. Esa. 15. v. 1. *in nocte vastata est Ar*
Moab, נִדְמָה *conticuit.* Lxx. ἀπολεῖται *perijt.*
Psal. 49. v. 13. *comparatus est, sicut jumenta*
(quæ) נִדְמוּ *conticuerunt:* interficiuntur, è E
medio tolluntur.

III. Piel. דִּמָּה, Chald. & Syr. דַּמִּי *tacitè secum*
cogitavit, putavit, intentus fuit, consideravit,
observavit. Psal. 50. v. 21. דִּמִּיתָ, Targ. חֲשַׁבְתָּא
putasti. Num. 33. v. 56. *quemadmodum* דִּמִּיתִי,
Targ. חֲשַׁבִית *cogitavi facere ipsis.* Esa. 14. v. 21.
quemadmodum דִּמִּיתִי, Targ. חֲשַׁבִית *cogitavi, ita*
factum est. 2. Sam. 21. v. 5. *& qui* דִּמָּה לָנוּ,
Targ. חֲשַׁב לְנָא *cogitavit de nobis, ut perdere-*
mur. Psalm. 48. vers. 10. דִּמִּינוּ *cogitavimus,*
Deus, misericordiam tuam: תוחלת significatur.

Targ. אַשְׁוֵינוּ *comparavimus.* Jud. 20. v. 5. *me*
דִּמּוּ *cogitaverunt occidere:* imaginati sunt.

Syr. מַרְמִינוּת *consideratio.* ✠ מַרְמִינָאִית *con-*
siderate. ¶ In malum, דִּמָּה *suspicatus fuit, su-*
spectum habuit.

דוּמִי *suspicio, infamia.*

Chald. Gen. 37. v. 8. *an regnando* תִּמְלֹךְ
אַתְּ מְדַמֵּי לְמִמְלַךְ *regnabis super nos?* Targum
tu cogitas regnare: putas. Pass. Syr. אֶתְדַּמִּי
attendit, intentus fuit, advertit. Tit. 1. *nec*
נֶתְדַּמּוּן *intenti sint fabulis Judæorum.*

IV. דָּמָה, Syr. דְּמָא *similis fuit, assimilatus est,*
congruit, consensit, conformis fuit. Construi-
tur cum אֶל vel לְ *ad.* Ezech. 31. v. 18. אֶל־מִי
דָּמִיתָ *cui similis fuisti in magnitudine tua?* Ibi-
dem v. 8. דָּמָה אֵלָיו *similis fuit illi in pulchritu-*
dine. Ibid. v. 8. *& fraxini non* דָּמוּ אֶל־סְעַפֹּתָיו
similes sunt frondibus ejus. Jerem. 6. v. 2. *amœ-*
næ & delicatæ דָּמִיתִי *assimilavi filiam Zion.* ubi
activè ponitur, & per ellipsin אֶל subintel-
ligitur. Psalm. 102. v. 7. דָּמִיתִי לִקְאַת מִדְבָּר
similis factus sum pellicano solitudinis. Targ.
אִדְמִית *assimilatus sum.* Psalm. 144. v. 4. לַהֶבֶל
דָּמָה *vanitati similis est.* Esa. 1. vers. 9.
לַעֲמֹרָה דָּמִינוּ *Gomorrhæ similes sumus.* Chald. Dan. 3.
v. 26. דָּמֵה לְבַר *similis filio deorum.* Syr. Matth.
6. vers. 8. *ne igitur* תִּדְמוּן *similes fiatis illis.*
Niphal נִדְמָה, Chald. אִדְּמָא *assimilatus fuit.*
Ezech. 32. v. 2. *Leoni gentium* נִדְמֵיתָ *assimi-*
latus fuisti. Piel, דִּמָּה, Syr. דַּמִּי *assimilavit,*
comparavit. Esa. 4. v. 18. וְאֶל־מִי תְּדַמְּיוּן אֵל *&*
cui assimilabitis Deum? Syr. Luc. 7. v. 31. *cui*
igitur אֲדַמֵּא *assimilabo homines?* Hiphil. Syr.
אַרְמִיה אַדְמִי *assimilavit.* Matth. 11. *cui verò*
assimilabo eam? Hithpael. הִתְדַּמָּה, Syriac.
אֶתְדַּמִּי *assimilatus fuit.* Esa. 14. v. 14. אֶדַּמֶּה
לְעֶלְיוֹן *similis ero altissimo:* pro אֶתְדַּמֶּה. Syric.
Matth. 7. נִתְדַּמֵא *assimilabitur viro sapienti.*
Eph. 5. v. 11. מִתְדַּמִּין *conformes Deo.* Rabb.
כֹּחַ הַמְדַמֶּה *virtus assimilans,* phantasia, cogi-
tatio. ✠ כִּמְדֻמֶּה *ut videtur, ut existimo.* ✠
דִּמְיוֹן *imaginatio.* דֶּרֶךְ הַדִּמְיוֹן *per imaginationem.*

Nom. Hebr. דְּמוּת, Syr. דְּמוּ *similitudo,*
species rei quæ sensui offertur, *forma, con-*
formitas, modus, exemplum.

דִּמְיוֹן *idem:* Plur. Rabb. דִּמְיוֹנוֹת, Syr. דְּמָון,
Chald. דְּמָאִין *similitudines, simulacra.* ✠ דָּם
idem. Ezech. 19. v. 10. *mater tua sicut vitis*
בְּדָמְךָ *in similitudine tua juxta aquas plantata:*
pro כִּדְמוּתְךָ.

Deinde דָּם & דַּם, Chald. אֲדַם, Arab. دم
dem *sanguis;* à rubedine; ut congruat cum
אָדַם *rubuit:* sicut dicitur, 2. Reg. 3. v. 22.
aquæ אֲדֻמִּים כַּדָּם *rubeæ instar sanguinis.* Plur.
דָּמִים, Chald. אַדְמִין & דְּמִין *sanguines.* ¶ Variè
autem usurpatur: 1. simpliciter pro *san-*
guine seu *cruore.* Exod. 7. v. 21. *erit* דָּם, Targ.
דמא

דמא *sanguis in omni terra Aegypti*. Levit.19.v.26. *non comedetis super* הַדָּם, Targ. דמא *sanguine*. quia sanguis vita est. LXX. ἐπὶ τῶν ὀρέων *super montibus*. Esa.9.v.4. *omne vestimentum volutatum* בְּדָמִים *in sanguinibus*. ¶ 2. pro effusione sanguinis, *cæde* seu *homicidio, morte*, aliquando culpæ, aliquando pœnæ. Culpæ: *crimen cædis, reatus*. Deut.17.v.8. *ad judicium* בֵּין דָּם לְדָם *inter sanguinem & sanguinem*: cædem: inter cædem voluntariam & involuntariam. Psalm.5.v.7. אִישׁ דָּמִים *vir sanguinum*. Targ. אֱנָשׁ דְּשָׁדֵי דַם זַכַּאי *homo qui effundit sanguinem innocentem*: sanguinarius. 1.Sam.25.v.26. *prohibuit te Dominus* מִבּוֹא בְדָמִים *ne venires in sanguines*. Targ. מִלְּמִשְׁפַּךְ דַּם זַכַּי *ne effunderes sanguinem innocentem*. Deut.19.v.10. *& erunt super te* דָּמִים *sanguines*. Targum חוֹבַת דִּין דִּקְטוֹל *reatus judicij cædis*. Psalm.51.v.16. *libera me* מִדָּמִים *à sanguinibus*. Targ. מִדִּין קְטוֹל *à judicio cædis*. Esa.26.v.21. *revelabit terra* דָּמֶיהָ *sanguines suos, nec operiet amplius super* הֲרוּגֶיהָ *interfectis suis*: explicatio. Levit.20.v.9. דָּמָיו בּוֹ *sanguines ejus in illo*. Targ. קְטָלָא דַם חַיָּב *mortis reus est*. Deut.19.v.13. *auferes* דַּם הַנָּקִי *sanguinem innoxium*. Targ. אָשְׁדֵי דַם זַכַּאי *effusores sanguinis innoxij*. Vulg. *noxium*: lege, innoxium. Ezech.35.v.6. וְדָם *& sanguis persequetur te*: effusores sanguinis. Num.35.v.v.27. אֵין דָּם לוֹ *non est sanguis ipsi*: non est reus sanguinis. 2.Sam.1.v.16. דָּמְךָ *sanguis tuus super caput tuum*. Targ. חוֹבַת קְטוֹלָךְ *culpa cædis tuæ sit in capite tuo*. עוֹן הריגתך. Jos.2.v.19. דָּמוֹ בראשו *sanguis ejus in capite suo*. h.e. עון הריגתו. Levit.20.v.11. דְּמֵיהֶם בָּם *sanguines eorum in ipsis*. Targ. קְטָלָא חַיָּבִין *cædis rei sunt*. Pœnæ: Esa.34.v.6. *gladius Domini repletus est* דָּם *sanguine*. Ezech.38.v.22. *& contendam cum ipso peste* וּבְדָם *& sanguine*. Targum בִּקְטָלָא *cæde*. ¶ 3. pro *quolibet peccato* seu *scelere*. Hos.4.v.2. וְדָמִים בְּדָמִים *& sanguines in sanguinibus attigerunt*. Targ. וְחוֹבִין עַל חוֹבִין מוֹסִיפִין *& peccata super peccata addunt*. ¶ 4. pro *sanguine menstruo*. Levit.20.v.18. *& ipsa revelavit fontem* דָּמֶיהָ *sanguinum suorum*. ¶. 5. pro *eo quod sanguinem colore refert*. Ioel 2.v.31. *Sol vertetur in caliginem, & luna* לְדָם *in sanguinem*: in ecclipsi rubet luna instar sanguinis, quia lux ejus propria cum terræ umbra miscetur, & rubedinem efficit. Gen.49.v.11. *lavabit in vino indumentum suum* וּבְדַם עֲנָבִים *& in sanguine uvarum vestem suam*. Deut.32.v.14. וְדַם עֵנָב *& sanguinem uvæ bibes turbidum*. Ecclesiast.50. *libavit de sanguine uvæ*. vinum ob rubedinem, cujusmodi fuit in terra sancta ([redacted]) Aristoteles in quadam ad Alexandrum epistola, vocavit *sanguinem terræ*. & apud Clementem, αἷμα ἀμπέλου *sanguis vitis* dicitur. Rabb. דַּם נְחִירָה *sanguis narium*. Arab. דַם dem *sanguis*: Plur. דְּמָא dimi *sanguines*. דַם אַלְחַיְצַה dem alhêida *sanguis menstruus*.

דַמִּי demmi *sanguinavit*, sanguine manavit, infecit, cruentavit. Arab. מְדַמִּי mudemmi *sanguinolentus, cruentus*: Plur. מְדַמִּיִּין mudemmiin *sanguinolenti, cruenti*.

דַמַוִי *sanguineus*. Arab. דַמְוִיַּה *sanguineitas*. Arab. תַדְמִיַּה tedmia *sanguinolentia*.

Rabb. דָּמִים, Chald. דָּמִין τιμὴ *precia, pecuniæ*. 2.Sam.24.v.24. *emam abs te* בִּמְחִיר, Targ. בִּדְמִין *precio*.

Syr. דְּמִי, Arab. רימא *preciosus*.

Rabbin. רוּמַי *infamia*.

דמך. Chald.& Syriac. דְּמַךְ, idem quod Hebr. שָׁכַב; 1. *cubuit, discubuit, decubuit, jacuit*. 2. per metonymiam, *dormivit*. 3. Syr. *mortuus fuit*: dormientes enim & mortui jacēt. Chaldaic. Thren.2.v.21. שָׁכְבוּ, Targ. דְּמַכוּ *jacuerunt super terra in plateis*. Genes.2.vers.21. *& immisit Dominus Deus somnum super hominem*, וַיִּישַׁן, Targ. וּדְמַךְ *& dormivit*. Iob.3.v.13. יָשַׁנְתִּי, Targ. דְּמֵכֵת *dormivi, tunc quies erit mihi*. Prov.10.v.5. נִרְדָּם, Targ. דְּדָמֵךְ *qui dormit in messe*. Syr. Luc.8.v.23. *cumq; navigarent* דְּמֵךְ *dormivit Jesus*. 1.Cor.7.v.39. *si* נִדְמַךְ *mortuus fuerit maritus ejus*. 1.Corinth.11.vers.30. *&* κοιμῶνται, Syr. דָּמְכִין *dormiunt multi*.

Nom. דְּמִיךְ *somno oppressus*. Syr. *mortuus*: Plur. דְּמִיכִין *mortui*.

דְּמָכָא *somnus*. Arab. דִּמְכִין *cubilia*. Arab. מַדְמַךְ *discubitus, accubitus*. בֵּית מַדְמְכָא *domus accubitus, cubiculum, dormitorium*.

דמל. In Avic. דמל damal *consolidavit*. Arab. אנדמאל *consolidatio*.

אַדְמַאל & אלדמאל aldumel *carbunculus, furunculus*. דַּמַאמִיל demamil *carbunculi, furunculi*.

דמן duo significata habet. I. Inde דֹּמֶן *stercus*. 2.Reg.9.v.37. כְּדֹמֶן *sicut stercus in superficie agri*. Targ. כְּזֶבֶל מְבַדַּר *sicut fimus sparsus*. Ps.83.v.11. *facti sunt* דֹּמֶן, Targ. דַּעְיָא *stercus terræ*: conculcati fuerunt pedibus sicut stercus in sterquilinio. Jerem.16.v.3. *non colligentur, nec sepelientur*, לְדֹמֶן *in stercus super facie terræ erunt*. cadavera inhumata putrescunt super terra, & in cœnum convertuntur.

מַדְמֵנָה locus stercoris, *sterquilinium, fimetum*. Esa.25.v.10. *sicut calcatur stramen* בְּמוֹ מַדְמֵנָה, Targ. בְּטִינָא *in luto*: in sterquilinio. Solet enim stramen injici sterquilinio, & pedibus calcari ut fimus fiat.

Propr. מַדְמֵן *madmen*, urbs Moabitarum. Jer.48.

Jerem. 48. v. 2. *etiam* מַדְמֵן תִּדֹּמִּי *Madmen excinderis.* paronomasia.

II. Arabic. דמן daman *constans*, *firmus*, *stabilis fuit*. Hiphil. אַדְמַן adman *firmavit*, *stabilivit*. 1. Cor. 8. v. 11. לידמנוא *ut confirmemini*. Coloss. 4. v. 2. ארמנוא *perdurate in precibus*. 1. Thess. 2. v. 13. *& nos* נדמן *confirmabimus celebrationem Dei*.

דמאן daman, & אדמאן adman *firmitas*, *stabilitas*, *assiduitas*.

דמס. Chald. דִּמְסִין *thermæ*. Rabb. דִּימוּס *ærarium*, *fiscus*. tributi genus. Item דִּימָס *balneum minerale*.

דמע duo significat. I. דָּמַע, Chald. דְּמַע, Arabicè דמע dama *lacrymatus est*, *lacrymas emisit*. Jerem. 13. v. 17. וְדָמֹעַ תִּדְמַע, Targum מִדְמַע תִּדְמַע *& lacrymando lacrymabitur*, *& demittet oculus meus* דִּמְעָה, Targum דִּמְעִין *lacrymam*. Arab. Johan. 11. ותדמע *& lacrymatus est Jesus*.

Nom. דִּמְעָה, Chaldaicè דִּמְעָא, Syriacè דִּמְעָא & דְּמָעוֹת, Arabicè דַּמְעָה dâma *lacryma*, humor ex oculis flentium manans. Plur. דְּמָעוֹת, Chald. דִּמְעִין & דִּמְעָן, Arabicè דְּמוּע dumu *lacrymæ*. Esa. 25. v. 11. *& absterget Dominus Deus* דִּמְעָה *lacrymam ab omnibus faciebus*: tollet omnem dolorem, tristiciam & calamitatem, cujus indicium sunt lacrymæ. hoc dictum recitant Judæi, quando manus lavant. Psalm. 80. v. 6. *pavisti nos* לֶחֶם דִּמְעָה *pane lacrymæ*. Targum לְחֵם טְמִישׁ בְּדִמְעוֹתָא *pane tincto lacryma*. Threnor. 1. vers. 2. וְדִמְעָתָהּ *& lacryma illius super maxilla ejus*. Ezech. 24. vers. 16. *& non veniat* דִּמְעָתֶךָ *lacryma tua*. scil. super maxillam tuam. Jerem. 31. vers. 16. *Prohibe vocem tuam à fletu*, *& oculos tuos* מִדִּמְעָה *à lacryma*. Arabicè מְדַמַּע mudamma *lacrymosus*. ¶ Per metaphoram, דֶּמַע *lacryma*, *mustum*, significat & *oleum*, quod guttatim ad lacrymarum modum destillat, quando uvæ seu olivæ calcantur aut premuntur. Exod. 22. vers. 28. *plenitudinem tuam* וְדִמְעֲךָ, Targum וְדִמְעָךְ *& lacrymam tuam non tardabis*: primitias areæ tuæ, & torcularis tui: ut sit quod habetur, Deuter. 7. v. 13. *& fructum terræ tuæ*, *frumentum tuum*, *& mustum tuum & oleum tuum*. Græcis quoque latex arboris in gummi abiens δάκρυον *lacryma* dicitur.

II. Arab. דמעֿה damaga, & דמאעֿ dimag, cum עֿ punctato, *cerebrum*, *cerebellum*. אלדמעֿה אלדגאג *cerebellum gallinarum*. Plural. אדמאעֿ admag *cerebella*. דמאעי dimagi *cerebralis*.

דמר tria significat. I. Syr. דְּמַר *stupuit*, *obstupuit*, *miratus*, *admiratus est*. Piel דַּמַּר: Hiphil אַדְמַר *obstupefecit*, *attonitum reddidit*. Pass. אֶתְדְּמַר

obstupefactus est. Matth. 8. v. 10. *cum audisset Jesus*, אֶתְדַּמַּר *admiratus est*. Joh. 3. *ne* תֶּתְדַּמַּר *admireris*, *quòd dixerim*.

Nom. דּוּמָר & תְּדמוּרָא *stupor*, *admiratio*.

תֶּדְמֻרְתָּא *miraculum*, *prodigium*: Plur. תֶּדְמְרָן *miracula*, *prodigia*.

II. Arab. דמר damar, & אתדמר atdammar *murmuravit*, *indignatus fuit*. תדמר *idem*. Iohan. 6. *Judæi* יִתְדַּמְּרוּן *murmurabant de illo*: indignabantur. Marci 10. v. 41. תַדַּמְּרוּא עלי יעקוב *murmurabant contra Jacobum*: indignabantur. 1. Cor. 11. v. 10. *Neq;* נתדמר *murmuremus*, *sicut* תדמר *murmurârunt quidam eorum*.

Nom. תדמר tadmar *murmuratio*.

III. Arab. דַּמַּר dammar *destruxit*, *labefecit*, *perdidit*, *dissipavit bona*, *prodegit*, *profudit*, *abligurivit*.

מדמר mudammar *dissipator bonorum*, *decoctor*, *destructor*, *prodigus*.

תַּדְמִיר tadmir *destructio*, *perditio*, *profusio*, *dissipatio bonorum*, *prodigalitas*, *luxus*. Alcor. וַדַמַּרְנָאהֻם תַדְמִירַא *& destruximus eos destructione*. תַּדַּמִּיר *destrues*.

מדמרה mudmira *sylva*.

מדמר midmar *tonus musicus*: potiùs *pausa*, cessatio in cantu.

דמש. Hebr. 12. v. 18. טלמה ראמשה.

דנא duo significata habet. I. Chaldaic. דְּנָא *meditatus fuit*, *mussitavit*. Syriacè *attendit*, *sollicitus fuit*. Chald. Prov. 8. v. 7. *quia veritatem* יֶהְגֶּה, Targum דָּנָא *meditatur cor illius*. Niphal. Syriacè אֶתְדְּנָא *attentus*, *studiosus*, *solicitus fuit*, *attendit*. Actor. 10. v. 7. מֵתְדְּנָא *solicitus erat de eo*. Act. 7. v. 39. *& noluerunt* לְמֶתְדְּנְיוּ *attendere ei*.

Nom. דָּנִין *meditantes*. דַּנְיָא *solicitudo*.

II. Syriacè דְּנָא, Arabicè דנא dani *accessit*, *appropinquavit*, *præsto fuit*. Arab. Marci 13. v. 28. אן אלציף קד דנא *quando appropinquat æstas*. Iohan. 6. דנא *appropinquavit unus*. Hebr. 12. v. 19. *si* דנת *accesserit bestia ad montem*. Hiphil. Arab. ארנא adni *adduxit*, *obtulit*. Ioh. 19. v. 29. וארנוהא מן פיהִ *& obtulerunt eam ori ejus*. Rom. 15. v. 7. *sicut* ארנאכם *assumsit vos Christus in gloriam*.

דֻנְיַא dunia *mundus*, *orbis*, *terra*: Plur. דֻּנְיַאת duniat *mundi*.

דֻּנְיַאוִי duniavi *mundanus*: Plur. דֻּנְיַאוִיין duniaviin *mundani*.

דנב duo significata habet. I. Chald. & Syriacè דְּנַב, Arabicè דנב deneb *cauda*, in זָנָב quære.

II. Arabicè דנב danab, cum ד punctato: Hiphil אַדְנַב adnab *peccavit*, *peccatũ*, *scelus commisit*. 2. Pet. 1. v. 10. *non* תדנבוא *peccabitis unquam*. Psal 119. in Teth: ארנבת *peccavi ante hu-*

ante humilitatem meam. Gal. 3. לם תדנבו אלי *nihil peccastis contra me.*

Nom. מֻדַנִּב mudannib *peccator, reus, flagitiosus:* Pluralit. מֻדַנִּבִין mudannibin *peccatores.*

דַנְב denb *peccatum:* Plur. דְנוּב *peccata, crimina, vicia.* דַנְב כְּבִיר denb quibir *peccatum magnum.*

דנג. דוֹנַג *cera, sevum.* Psalm. 22. v. 15. *factum est cor meum* כְּדוֹנַג, Targum הֵיךְ שְׁעְוָא *sicut cera, liquefactum est in medio viscerum meorum.* Micheæ. 1. v. 4. כַּדּוֹנַג *sicut cera à facie ignis.*

Rabbinis דָנַג *lex,* constitutio alicujus magni hominis.

דנח. Chald. & Syriac. דנח *ortus, exortus fuit:* ut congruat cum זרח, literis ד"נ, & ז"ר permutatis. Chald. Gen. 32. וַיִּזְרַח, Targum ודנח *& ortus est ei Sol.* Syr. Matth. 4. v. 16. *lux* דנח *orta est eis.* Hebr. 7. *ex Juda* דנח *ortus est Dominus.* 2. Corinth. 4. *ne* נדנח *oriatur nobis lux Evangelij.* Hiphil. Syriacè ארנח *oririsivit.* Matth. 5. דמדנח *qui oriri sinit solem suum super bonos & malos.*

Nom. מַדְנַח *ortus, oriens.* ✠ מַדְנְחַי & מַדְנְחָאָה *orientalis.*

Syriacè דנחא *Epiphania.* עִידָא דְדנחא *festum Epiphaniæ,* quod Nazianzeno, ἡ ἁγία τῶν φώτων ἑορτὴ *sanctum luminum festum.* Tot enim multis in locis accendebant candelas, quot fuêre magi.

דְנִיח *illustris.* ✠ דְנִיהָאִירה *manifestè, perspicuè.*

דנם. Arab. דנם *accessit.* Act. 22. דנמוה *accesserant eum Zadducai.*

Nom. דנומה danuma *accessus.*

דנס. Arab. דנס danas *polluit, inquinavit, maculavit, prophanavit.* Psalm. 89. ודנסוא *& prophanarunt judicia mea.* Ibidem; *& super terram* דנסת *pollvisti sanctuarium ejus.* Psalm. 10. ידנס *inquinata erit anima mea.* Pasiv. אתדנס atdanas *inquinatus fuit.* Hebr. 12. vers. 15. ויתדנס *& inquinentur multi.*

Nomen. דנס danas *pollutio, lascivia, macula.*

מדנס mudannas *inquinatus:* Plur. מדנסין mudannasin *inquinati.*

דנק duo significata habet. I. Chaldaic. דנק: Pasiv. אִדְנַק *clamavit, gemuit, ingemuit.* Ezech. 20. v. 43. וּנְקֹטֹתֶם, Targum וְתִדְנְקוּן *& gemetis coram eis.* Ezech. 24. v. 17. הֵאָנֵק, Targum אִדְנַק *ingemisce, tace.* מִדַּנְקִין *gementes.*

II. Arab. דנק danac *luxuriatus est.* ✠ דַאנִק danic *gulosus, prodigus, mando.*

דַנָקָה danâca *gula, gulositas, cupedia:* Plur. A דנקאת danaquit *gulositates.*

דנר. Arab. דנאר dînar *denarius, florenus, moneta aurea, aureus ungaricus:* Plur. דנאיר danair, & דנאניר, Chald. דִּינְרִין *denarij, floreni.* Denarius auri 25. denarij argenti.

דסס. Arab. דסס dasas *tetigit manu, contrectavit;* metaphoricè, *exploravit, scrutatus est.*

חרשושה *tactus, attrectatio, specillum:* Plur. תראסוס *specilla.*

דיסס daisus *explorator, speculator,* qui scala conscendit: Plur. דואסים davisis *exploratores.*

B **דסם.** Arabicè דַסַם dasam, cum ד superne punctato, *pinguis, unctuosus.* ✠ אַדְסַם *pinguior.*

דַסוּמַה dasuma *pinguedo, unctuositas:* congruit cum דשן, literis מ"ן permutatis.

דעע. Arab. דעדעה dagdaga *agitatio, titillatio.* דעדע *titillavit, irritavit, commovit.* ✠ תדעדע *irritatur.*

דעא. Arabicè דעא daî *clamavit, vocavit, invocavit,* C *citavit, incitavit, accusavit, appellavit, provocavit, oravit, precatus fuit, petyt.* Gen. 3. ודעא אדם אסם אמראתה חיאה *& vocavit nomen uxoris suæ, Vita.* Matth. 1. v. 25. פדעא אסמה יסוע *& vocavit nomen ejus Jesus.* Psalm. 49. דעוא *vocaverunt nomina sua in terris ipsorum.* Psalm. 20. *die quo* נדעוך *invocabimus te.* Gal. 4. תדעוא *clamabitis Abba pater.* Gal. 1. ודעאני *vocavit me per gratiam.* Rom. 10. כל מן דעא באסם אלרב יחיא *omnis qui vocavit in nomine Domini, vivet.* Psalm. 50. אדעני פי D יום סדתך פאנקדך ותמגדני *invoca me in die tribulationis tuæ, & liberabo te, & glorificabis me.* Alc. אַדְע *invoca.* Lucæ 1. ואסתדעי *& postulavit pugillarem.* Alcor. יַדְעוּנַה *vocabunt eum.* Pasiv. דֻעִא *vocatus fuit.* Evang. דֻעִי *vocatus fuit.* Eph. 4. v. 1. *sicut decet* אלדעוה אלדי דֻעִיתם *vocationem, qua vocati estis.* Matth. 1. יסוע אֶלַדי יֻדְעָא מַסִיח *Jesus qui vocatur Christus.* Matthæi 2. v. 23. *& habitavit in urbe, quæ* תֻדעי *vocatur Nazareth.* 1. Cor. 1. v. 9. *in quo* דֻעִיתם *vocati estis.*

E Nom. דַעְא *vocatio.* ✠ דעוה *clamor, oratio, precatio:* Plural. דעואת dauet *preces.* ✠ מדעו *vocatus:* Plur. מדעוין *vocati.*

דַעָאוִי daaui *vocatio in jus, accusatio, provocatio, quæstio.* ✠ מֻדַעִי muddai *orator* quocunque modo.

דעך. דְעַךְ, Chald. & Syriac. דְעֵךְ *extinctus fuit, defecit.* Iob. 18. v. 5. *etiam lux impiorum* יִדְעָךְ, Targum יִטְפֵי *extinguetur.* Esa. 43. vers. 17. דָעֲכוּ *extincti sunt, sicut linum extincti sunt.* Niphal. נִדְעַךְ *idem.* Iob. 6. v. 17. נִדְעֲכוּ *extincti sunt ex locis suis:* dilapsi, remoti sunt, de aquis,

quis, quæ extinguūtur, dum exiccantur. A
PuAl דֹּעֲךְ *idem.* Psalm. 118. v. 12. דֹּעֲכוּ *extincti sunt sicut ignis spinarum:* spinæ extinguuntur celeriter, nec inde fiunt prunæ. Targ. דָּלְקִין *ardentes:* per antiphrasin. Hiphil. Chal. & Syr. אַדְעֵךְ *extinxit.* Chaldaic. Prov. 15. v. 18. יַשְׁקִיט *pacabit litem.* Targ. מַדְעֵךְ *extinguit.* Syr. Matth. 17. *lumen fumigans non* נַדְעֵךְ *extinguet.*

NoM. Chal. דְּעִיךְ *extinctus.* אִם Syr. לָא דָעֵךְ *inextinguibilis.*

דעל. Arab. דעל dagal, cum ע supernè punctato, *dolus, fraus, injuria,* אלדי לא דעל פיה *in quo non est dolus,* sincerus, ἄδολος.

B

דעם. Arab. דעם daam *sustentatus fuit.* תרעם *sustentatur.*

רעאמה diama *sustentaculum, fulcrum, pertica* ad fulciendū parietem: PLur. רעאים daâim *fulcra, perticæ.*

מדעם mudaam *fulcitus.* אִם תרעם tadaim *fulcio.*

דען. Arab. דען daan *afflixit.* Psalm. 102. ויִדענוא *& affligent in via fortitudinem ejus.* Galat. 5. תדענון אלחק *credatis veritati.*

דעץ Chal. דְּעַץ *fixit, infixit.* Gen. 30. v. 38. וַיַּצֵּג, Targ. וּדְעַץ *& infixit baculos.*

דעק. Chal. דְּעַק *pressit, compressit:* congruit cum רחק, literis ע ח permutatis.

דער. Syr. דְּעַר, Arab. דער daar *motus, commotus, turbatus fuit.* Ar. 2. Thess. 2. v. 2. *neq;* תדערוא *turbemini.*

Syr. דְּעַרְן & מְדַעֲרָנִיר *commotio, turbatio.* Arabicè דערא *timor.*

דפף Chald. דַּף *asser, tabula.* Rabb. *folium libri, pagina:* PLural. דַּפִּין *asseres, tabulæ, folia, paginæ.* ¶ Syr. Joh. 19. v. 20. τὸν τίτλον, Syr. דַּפָּא *illum titulum multi Judæorum legerunt.* D

Arab. דף duf *porta lignea,* ex asseribus facta: PLur. דפאף difef *portæ.*

Deinde דפוף dufuf *tympana,* in תֹּף q̄rito.

דפה אלמוך duffet al mezq *gubernaculum navis:* PLur. דפאף difef *gubernacula.*

דפה. Inde דפי, Chald. דִּפְיָא *fama mala, infamia, probrum, vicium, convicium, contumelia.* Psalm. 50. v. 20. *in filium matris tuæ dabas* דפי, Targ. דִּפְיָא *convicium.* Rabbini interpretantur דו *duo,* & פי *os,* quod quis duplici ore loquatur, aliud ad præsentē, aliud ad absentē. E

דפח. Inde Chald. דְּפִיחַ *atriū.* Deut. 2. v. 23. *habitantes* בַּחֲצֵרִים, Targ. בִּדְפִיחַ *in atriis.*

דפל. Chald. דְּפַל *miscuit, commiscuit, conspersit.* Rabb. latinum *duplavit, duplicavit.*

NoM. דְּפִיל *conspersus:* PLur. Fœm. דְּפִילָן *conspersa.*

Rabb. דופלון & דַּפְלוֹן *duplum.*

Arab. אלדפלי *oleander.* Avicenna.

דפן duo significat. I. NoM. דופן, Syriacè דְּפַן, FoEm. דַּפְנָא *latus, costa, paries, venter mulieris parieti similis.* Joh. 19. *percussit eum* בְּדַפְנֵהּ *in latere ejus.* PLur. Rabbin. דְּפָנוֹת *latera.*

דַּפְנֵי δάφνη *laurus.*

II. Arabicè דפן dafan *volvit, involvit, convolvit, glomeravit, posuit sub terra, humavit, sepelivit.* Matth. 8. v. 21. *permitte mihi ut vadam* ואדפן *& sepeliam patrem meum.* Matth. 25. וַדַּפַנְתּ *& sepelivi bona tua in terra.* Actor. 8. v. 12. וַדַּפְנוּהּ *& sepelierunt eum.* Luc. 9. *mortui* ידפנוא *sepeliant mortuos.* Psalm. 79. *non est* דאפן *sepeliens.* PAsiv. דֻּפִן dufin, & אַתְדַפַן atdafan *sepultus fuit.* Actor. 4. v. 8. *ipse mortuus* וְדֻפִן *& sepultus est.*

NoM. דַּפְן defn *sepultura.*

דאפן dafin *qui sepelit mortuos, libitinarius:* PLur. דאפנין dafinin *libitinarii.*

מדפן madfan *sepulchrum:* PLur. מדאפן madâfin *sepulchra.* Matth. 23. v. 29. *& ornatis* מַדָאפִן אַלְצַדִּיקִין *sepulchra justorum.*

דפין *thesaurus absconditus.*

C **דפס.** Chald. דפוס *typus, forma, exemplar, imago, modulus.*

דפס *typis expressit, formavit, adumbravit.* NIphal. נִדְפַּס *typis excusus fuit.* HIphil. הִדְפִּיס *imprimi curavit.*

דופס *typographus.* Quæ tamen omnia etiam per ט scribuntur; טופס & טְפוּס *typus.* טָפַס *impressit.* נִטְפַּס *impressus fuit.*

דפע duo significat. I. Arab. דפע dafa *impulit ad cursum, cucurrit, incurrit, impetum fecit, invasit, commisit unum cum altero, irruit, ingruit, aggressus fuit, adortus est, pepulit, expulit, depulit, restitit.* Psal. 117. דפעוני *impulerunt me ut caderem.* 1. Tim. 1. v. 19. *& qui* דפעוא הדא עןהם *repulerunt illam à se.* Actor. 26. vers. 3. תדפעונהא *depellens eum à vobis.* Avic. ינדפע *expellitur, evacuatur.*

NoM. דאפע dafi *depellens, expellens.* In Libello precat. יא דאפע אַלְבַלִיַּאת *ô depulsor periculorum.*

אַלְקוּה אַלְדַאפעה *virtus expulsiva.*

דפאע dafa *invasio, incursio.* אִם דפעה: PLur. דפעאת *vices.* אִם מדפעה *resistentia.* אִם אנדפאע indifa *expulsio, separatio commixtorum.*

II. דפע dafa *dedit, tradidit, concessit, commisit.* Matth. 14. v. 11. וַדַפעוה אלצביה *& dederunt illud puellæ.* Joh. 18. v. 38. *ministri mei pugnarent* לילא אַדפע אלי יהוד *ut non traderer Judæis.* Joh. 12. וַיִדפע *& datum est pauperibus.* Act. 10. v. 20. ודפע *& tradidit eis fœdus circumcisionis.* Ps. 49. *sicut oves in inferum* יָדְפעון *tradētur.* 1. Pet. 5. v. 2. *pascite gregem, qui* דפעת *commissus est vobis.*

דאפע dafi *traditor,* proditor.

דפק

דפק דְּפַק, Chald. דְּפַק *impulit, impetum fecit, pulsavit, percussit.* Gen. 33. v. 13. וּדְפָקוּם *& impellent eas die uno.* Targum וְאִם אַרְחֵקִנּוּן *& si impulero eas.* Cant. 5. v. 2. *vox dilecti mei* דּוֹפֵק *pulsantis.* sc. ostium. Hithpael הִתְדַּפֵּק *valde, crebrò pulsavit.* Jud. 19. v. 22. *circumdabant domum* מִתְדַּפְּקִים *pulsantes.* Targ. וְחָקִין לְמִתְבַּר *impetum facientes ut frangerent.* A

Rabb. דְּפַק & דְּפִיקָה *pulsus.* דְּפַק הַגִּידִים *pulsus venarum.* ⁂ דְּפִיקַת הַלֵּב *tremor cordis.* ⁂ הַגִּידִים הַדּוֹפְקִין *venæ pulsantes*, quas medici palpant.

Deinde דְּפַק sepulchrum lapidibus extructū, *cippus.* ⁂ דּוֹפְקִים *latera sepulchri*, quibus lapis imponitur. ⁂ דְּפְקָא *ilia.* B

Arab. דפאק *contractio.*

דפר Arab. דפר daffar *scalpsit.* ⁂ Avicen. דְּפַר, cum ר punctato, *fœtor.*

דצל Arab. דצלה dâusala *zizanium, lolium:* Pl. דצל dausal *zizania.*

דקק דָּקַק & דַּק, Chald. דְּקַק: Piel Chald. דַּקֵּק & דַּקִּיק: Hiphil. הֵדַק, Chald. אַדִּיק & הַדִּיק *comminuit, contudit, attenuavit, subtilem & tenuem corpore reddidit.* Cal. Esa. 28. v. 28. *& stimuli ejus non* יְדֻקֶּנּוּ *comminuent illud.* Esa. 41. v. 15. *triturabit montes* וְתָדֹק *& comminuet.* Et absolutè, Deut. 9. v. 21. *quoad* דַּק *comminutum fuit in pulverem.* Exod. 32. v. 20. *& molebat quoad* דַּק *comminueretur.* Hiphil. 2. Reg. 23. v. 15. *& combussit excelsum*, הֵדַק *comminuit in pulverem.* Mich. 4. v. 13. וַהֲדִקּוֹת *& cōminues populos multos.* 2. Paral. 34. v. 4. *& fusilia fregit*, וְהֵדַק *& comminuit.* Ibidem v. 7. *& sculptilia contudit* לְהֵדַק *comminuendo.* pro לְהָדֵק *ad comminuendum.* Hophal. הוּדַק *comminutus fuit.* Esa. 28. v. 27. *Frumentum* יוּדָק *cōminuetur.* Chald. Dan. 2. v. 40. תַּדִּק *comminuet & consumet omnia.* Ibidem וְהַדֶּקֶת *& cōminuit.* Iob. 9. v. 17. *in pilo* יְשׁוּפֵנִי, Targ. מְדַקְדֵּק עִמִּי *comminuit mecum.* Arab. Luc. 23. v. 48. יִדְקוּן עַלַי צְדוּרְהֻם *tundebant* (percutiebant) *super pectora sua.* C

Nom. דַּק, Fœm. דַּקָּה *tenuis, comminutus, res tenuis, gracilis, minutum aliquid:* Pl. Fœm. דַּקּוֹת *tenues, res tenues.* Exod. 16. v. 14. *ecce super facie deserti* דַּק, Targum דַּעְדַּק *tenue quiddam.* Esa. 40. v. 15. *ecce insulæ* כַּדַּק יִטּוֹל *sicut tenue* (pulvis) *projicietur.* sic, Targ. כְּדוּקָא דְּפָרַח *sicut palea quæ volitat.* R. D. *sicut pulverem tenuem projiciet eas.* ut subintelligatur אָבָק *pulvis:* sicut habetur, Esa. 29. v. 5. *eritq;* כְּאָבָק דַּק *sicut pulvis tenuis multitudo extraneorum tuorum.* Lxx. ὡς σίελον *quasi saliva æstimabuntur.* legerunt רֹק *saliva*, literarum ד' ר' similitudine decepti. Inde Ezræ 4. cap. 6. v. 56. *Residuas autem gentes ab Adamo ortas, di-* D

xisti nihil esse, aut salivæ similes esse: ex Græco. Hier. *ut pulvis exiguus.* 1. Reg. 19. v. 12. *vox silentii* דַּקָּה *tenuis.* Gen. 41. v. 6. *spicæ* הַדַּקּוֹת *tenues.* Targ. חָסִיכָתָא *tenues:* macræ.

דַּק & דֹּק *pellis, pellicula tenuis.* Levit. 21. v. 22. דַּק *pellicula aut suffusio in oculo ejus:* panniculus oculi lippientis. Esa. 40. v. 20. *qui extendit* כַּדֹּק *tanquam pellem* (cortinam tenuem) *cælos.* Targum כִּזְעֵיר *sicut minutum.* Lxx. ὡς καμάραν *sicut fornicem.*

Rabbin. דַּקּוּת & דִּקְדּוּק *subtilitas, tenuitas.*

דַּקִּין & דַּקִּים *pelliculæ, diaphragma, mediastini.* דַּקִּים וּשְׁאָר מֵעַיִם *tenuia* (gracilia) *& reliqua intestina.*

Chald. דְּקִיק *comminutus:* Plural. דְּקִיקִין *comminuti.*

דַּרְדַּק & דַּרְדַּק & דַּקְדַּק *parvulus, puer:* Plur. דַּקְדְּקִין & דַּרְדְּקִין *parvuli, pueri.* מַקְרֵי דַּרְדְּקִין *docens legere pueros.* item, *dictionarium.*

Arab. דַּקִּיק *tenuis, exilis.* ⁂ מַדְקוּק בָּאלְמָא *contusus in aqua, maceratus.*

דַּקַּק daccac *in farinam redegit.* ⁂ דַּקִּיק & דקיק דקאק *farina.* דַּקִּיק אַלְפוּל dequiq alful, & דַּקִּיק אלבאקלי *farina fabarū, lomentum.* דַּקִּיק אַלְשַּׁעִיר dequic alschair *farina hordei.*

דַּקִּיקָה daquiqua *momentum, minutum astrologicum, punctum temporis:* Plur. דַּקָּאִיק dacaic *minuta, momenta.*

דַּק *minutus.* Item, *hectica, corporis attenuatio.* חַמֵּי אַלְדַּק *febris hectica.* ⁂ Rabbin. הַדַּקָּה *idem.*

מִדַּקָּה mudacca *pistillum*, quo res contunduntur.

דקל Chald. דְּקַל *ferbuit, ebullivit:* cum דְּלַק convenit.

דְּקוּל *fervor, ebullitio.* ⁂ דְּקַל *palma arbor:* Plur. דִּקְלִין *palmæ, dactyli.* ⁂ דִּקּוּלָא *canistrum.*

דקם Arab. דֻּקְם ducm, & דֻּקָּאם ducam *os, bucca, orificium:* Pluralit. אַדְקָאם adcam *ora.* דֻּקָּאם אַלְמֵעְדָה ducam almiede *orificium ventriculi.* קָסֵה אַלְדֻּקָּאם câseh alducam *equus duræ buccæ.*

E **דקן** duo significat. I. Chald. & Syr. דְּקַן, Arabic. דַקַּן dacan *barba, mentum*, in זָקָן reperies.

II. Arab. דַּקַּן daqquan *stipavit, condensavit, constrinxit, obturavit, farcivit, confarcivit, implevit.*

תדקון tedacun *impletio.*

דקר דָּקַר, Syriacè דְּקַר *fodit, transfodit, confodit, pupugit, transfixit gladio.* Num. 25. v. 8. וַיִּדְקֹר, Targum וּבְזַע *& transfixit ambos.* Jud. 9. v. 54. וַיִּדְקְרֵהוּ *& transfodit eum.* Targum וְקַטְלֵהּ *& occidit eum puer ejus.* Zach. 12. v. 10. *& respicient*

spicient ad me, quem דָּקְרוּ *transfoderunt*. Targ. די אַטְלְטֻלוּ *qui expulsi sunt*. Aben Ezra: *Tunc respicient omnes gentes ad me, ut videant quid facturus sim illis, qui transfoderunt Messiam filium Joseph*. Zach.13.v.3. וּדְקָרֻהוּ *& transfodiēt eum pater ejus & mater ejus, genitores ejus, cum vaticinabitur*. Targ. וְיַחְוּן בֵּהּ *& lætabuntur in eo*. Syr. Joh.19.v.37. *videbunt* בְּמַן דְּדַקְרוּ *in quem transfixerunt*. Act.12. וּדְקַרֵה *& pupugit eum in latere*. NIPHAL. נִדְקַר *fossus, confossus fuit*. Esa. 13.v.15. *omnis, qui inventus fuerit*, יִדָּקֵר, *transfodietur*. Targ. יִתְקְטֵל *occidetur*. PIEL דִּקֵּר *transfodit*. Jerem.37.v.10. *homines* מְדֻקָּרִים, Targum מְטַעֲנִין *transfossi*.

NOM. מַדְקְרוֹת *transfossiones, vulnera*.

Rabb. דֶּקֶר *clavus*, à pungendo & transfigendo.

דִּקְרָן *furcula transfodiens*: Item *splendor*, ex Græco δέρκω *aspicio*.

דִּקְרָא *latus*. ☞ דְּקוּר *congregatio avium*.

Arab. דקר daqcar *imporcavit*, porcas in agro fecit. ☞ תדקיר tadquir *imporcatio*, quę fit fodiendo.

C **דרר**. דְּרוֹר *puritas*, immunitas ab opere aut servitute, *libertas* mutui, debiti, corporis, bonorum: qualis concedebatur anno quinquagesimo Lege Mosaica. Lev. 25. v. 10. *& prædicabis* דְּרוֹר, Targ. חֵירוּתָא *libertatem*. Jerem. 34. v. 8. *ad prædicandum ipsis* דְּרוֹר *libertatem*. ¶ Deinde דְּרוֹר *hirundo*: sic dicta quod libera sit inter homines, & in horum ædibus nidificet atq; cantillet: sed capta nō edit, verùm moritur. Psalm. 84. v. 4. וּדְרוֹר *& hirundo invenit sibi nidum*. Targ. וְשַׁפְנִינָא *& turtur*. Prov. 26. v. 2. כַּדְּרוֹר *sicut hirundo ad volandum*. ¶ Tertiò tribuitur *myrrhæ*. Exod. 30. v. 23. מָר־דְּרוֹר *myrrham libertatis*. Targ. דַּכְיָא *puram*: incorruptam. Alijs *muscus*, qui percipitur ex animali liberè discurrente: captum enim præbet parum & minus odorum: vide מסק.

D דַּר, Chald. דּוּר *parius*, lapis preciosus.

Arab. דרה darra *margarita*: PLur. דרר *margaritæ*. Geogr. אלדר אלנפים.

E דַּרְדַּר *carduus*: PLur. Chald. דַּרְדְּרִין, Arabic. דראדר *cardui, tribuli*.

Rabb. דַּרְדּוּר *tina*. ☞ דְּרָרָא *fundamentum, origo*.

Arabic. דרר darar *provocavit*. ☞ דרור & אדראר *provocatio, coactio*. ¶ Sed cum ד punctato, דרר darar *in pulverem redegit*, Avic. ידר *pulverizetur*. ☞ דרירה darira, & דרורא, & דרור *pulvis aromaticus, aroma*: PLur. דריראת darirat, & דרוראת *pulveres*. קצב אלדרירה *calamus aromaticus*.

דרור *exuberantia*. ☞ דרדאר dirdar *ulmus*.

A **דרא**. Inde דֵּרָאוֹן (instar זִכָּרוֹן) & דְּרָאוֹן *abominatio, reprobatio, contemtus*. Esa. 66. v. ult. *eruntq;* דֵרָאוֹן *abominatio omni carni*. Hier. *usq; ad satietatem visionis*. q. ראה די &.

Rabb. דּוּרָא, & דִּירָא, & דָּרָן *vermis abominabilis, gurgulio*.

Chald. זְרָה *sparsit*, in דְּרָא invenies.

B **דרב** tria significat. I. Inde דָּרְבָן *stimulus*, aculeus baculo infixus, ad pungendum bestias. item, *scalpellum*: PLur. דָּרְבוֹנוֹת *stimuli*. 1. Sam. 13. v. 21. *& ad stabiliendum* דָּרְבָן, Targ. זְקְתָא *stimulum*.

Chald. דּוּרְבָּן *custos, dux, princeps*, qui populum regit & ad officium impellit, sicut stimulus bovem ad arandum: PL. דּוּרְבָּנִין *duces, principes*. Iob. 34. v. 20. *& removerunt* אַבִּיר *fortem*. Targ. דּוּרְבָּנָא *principem*.

דּוּרְבָּנָא *furfur*.

II. Arab. דרב darab *exercuit*. 1. Tim. 4. v. 7. ודרב נפסך *& exerce te in pietate*. ¶ דרב אלקרע *fortitus fuit*. ☞ תדריב tadrib *exercitatio*.

מַדְרָבָה madraba *laterificina*, lateraria & cetaria: PLur. מַדָארב madârib *laterificinæ, cetariæ*. ☞ מַדְרַבִי madrabi *qui facit lateres*: PLur. מַדְרַבִיין madrabijn *qui faciunt lateres*.

דָּרוּב darub *horreum, penus*.

מֻדַרַּבָה mudarraba *cervical, pulvinus, culcitra*: PLur. מדרבאת mudarrabit *pulvini*.

III. Cum ד punctato דרב *fudit, effudit*.

דָּרָב *solutio ventris, diarrhæa*.

מִדְרָבָה madrâba *phiala, ampulla*: PL. מַדָארב madarib *phialæ*. ☞ דַּרְב darb *histrix*.

C **דרג**. Inde מַדְרֵגָה *gradus, gradatio, gressus, incessus*: PLural. מדרגות *gradationes*. Cant. 2. v. 14. *in latibulo* הַמַּדְרֵגָה *gradationis*. Chald. דַּרְג *gradus*: PLur. דַּרְגִּין *gradus*. 1. Reg. 10. v. 19. *sex* הַמַּעֲלוֹת, Targ. דַּרְגִּין *gradus pro solio*.

Rabbinicè בְּהַדְרָגָה *gradatim*. ☞ דַּרְגּוֹן *ductor, dux*.

D Arab. מדרג mudarrag *gradatus*.

דרג darag *gradus*: PLural. אדראג adrag *gradus, scalæ*.

מדרג madrag *scala lapidea, cochlea*: PLural. מדארג madârig *scalæ*.

E דרגה darga *gradus*: PLural. דרגאת daragit *gradus*.

Mat. 27. ואדרגה *& involvit illud*. ☞ מדרגה madrâga *volumen*.

דרד. Rabb. דָּרָד, Arab. דֻרְדִי durdi *fæx* vini, olei aut unguenti: PLur. דְּרָאדִי duridi *fæces*. Avicen. דֻּרְדִי אַלְדַּם אַלְמַחְמוּד *fæx sanguinis boni*. Chald. דּוּרְדְּיָא *fæx*: PLural. דּוּרְדִּין *fæces*.

דרר *incineravit*, in cineres redegit.

דרה. Arab. דרי derî *scivit, novit, conscivit; exercitatus, solitus fuit, consuevit, assuefactus fuit*. Johan. 9. *non* נדרי *novimus unde sit*. Marc. 9. v. 6.

ולם

ולם כין ידרי *& non erat nesciebat*. Matth. 20. A
v. 22. מא תרדון *quid vultis?*

Nom. ידרי. duri *scientia, doctrina, exercitium.*
דָרְוָה darava *mos, officium, consuetudo*: Plur.
דרואת daravat *officia, exercitia.*
דְרִיָה *generatio, posteritas.*

Deinde דרי drî *ferrugo.* מדירי muderi
ferruginosus: Plur. מדריין mudrijn *ferruginosi.*
מְדְרִי mudri *furca*: Plur. מְדָרִיי *furcæ.*
דַרְוָה darva *laurus*: Plur. דרו daru *lauri.*

דרז. Arab. דרז *ador, commissura*: Plur. דרוז & דרואז
adores, commissuræ. דרוז אלראס *commissuræ capitis.* מדרוז madruz *strictus.*

דרח. Arab. דרוח daruch, & דראריח dararich B
cantharides.

דרך duo significat. I. דָרַךְ, Chald. דְרַךְ *calcavit, incessit, ambulavit*, iter fecit pedibus. Mich. 1. v. 3. וְדָרַךְ, Targ. וְיִרְמַס *& calcabit super excelsa terræ.* Psalm. 91. v. 13. *super leonem & basiliscum* תִּדְרֹךְ, Targ. תִּבְעַט *calcabis.* Jud. 5. v. 21. תִּדְרְכִי, Targ. רוּשִׁישַׁת *calcabit anima mea fortes.* Esa. 63. v. 3. וְאֶדְרְכֵם, Targ. וְאֲרוּשִׁנוּן *& calcabo eos.* ¶ Quando dicitur, 1. de קֶשֶׁת *arcu*, aut C
חִצִּים *sagittis*, significat *tendere, extendere*: arcus enim quando tenditur pedibus, deprimitur, sicq; ad proijciendum sagittas præparatur. Psalm. 37. v. 14. וְדָרְכוּ קַשְׁתָּם *& calcarunt arcum.* Targ. ומתחו *& tetederunt.* Psal. 58. v. 8. ידרך חִצָּיו *calcabit sagittas suas.* Targ. ונגד *& tetendit*: calcabit arcum, ut jaciat sagittas suas. Hiphil. Jerem. 9. v. 2. וַיַּדְרְכוּ *& calcarunt linguas suas, arcus eorum est falsitas*: comparat linguam arcui ob fallaciã. ¶ 2. de uvis & olivis, aut torculari, signifi- D
cat *mustum* aut *oleum calcando exprimere.* Jud. 9. v. 27. וַיִּדְרְכוּ *& calcaverunt.* Targ. וַעֲצַרוּ *& expresserunt.* Esa. 63. v. 2. *& vestes tuæ, sicut* דורך בְּגַת *calcantis in torculari.* Mich. 6. v. 15. *tu* תִדְרֹךְ זַיִת *calcabis olivã & non ungeris oleo.* Targum תִּבְזֹר *premes.* Job. 24. v. 11. יְקָבִים דָּרְכוּ *torcularia calcaverunt, & sitierunt.* Targ. עֲצָרוּ *presserunt.* Amos 9. v. 13. וְדֹרֵךְ *& calcans uvas.* Jerem. 25. v. 30. *celeusma* כְּדֹרְכִים *sicut calcantiũ, respondebit ad omnes habitatores terræ.* Targum כְּנַחְתֵּי מַעְצְרָא דְּמְרִימִין קָלְהוֹן *sicut descendẽ*- E
tes in torcular, qui elevant vocem suam. qui calcant in torculari, elevatã voce se invicem exhortantur ad opus faciendum. ¶ 3. de area aut frugibus, significat *triturare*, calcando excutere grana. Jer. 51. v. 33. *Filia Babel sicut area*, עֵת הִדְרִיכָהּ, Targ. עִדָּן אַדְרִיכוּתָהּ *tempus calcare eã.* pro הִדְרִיכָה infinitivus Hiphil. tempus est ut calcetur; ut in ea trituretur. Chald. Deut. 1. v. 36. *terram in qua* דָּרַךְ, Targum דְּרַךְ *calcavit in ea.* Syr. 1. Cor. 9. v. 10. דָּרֵךְ וּמְדָרֵךְ *qui triturat in spe.* Hiphil. הִדְרִיךְ,

Chald. אַדְרֵךְ *calcare, incedere fecit, duxit, deduxit, direxit, assuefecit.* Psalm. 107. vers. 6. וַיַּדְרִיכֵם, Targ. ודברנון *& duxit eos in via recta.* Judic. 10. v. 42. הִדְרִיכֻהוּ, Targum טרדונון *propulerunt eos usq; ad Gibea.* Psalm. 25. v. 9. יַדְרֵךְ *incedere faciet humiles in judicio.*

Nom. דֶּרֶךְ, Arab. טריק tariq, & טרקה *calcatio, itio, ambulatio, semita, iter, via* quæ calcatur pedibus, via trita: Plur. דְּרָכִים, Arab. טרקאת *viæ.* Dual. דַּרְכַּיִם *binæ viæ.* Gen. 45. v. 21. *& dedit eis cibum* לַדָּרֶךְ, Targum לְאָרְחָא *ad viam.* Gen. 49. v. 17. *erit Dan serpens super* דָּרֶךְ, Targum אָרְחָא *via.* Exod. 33. v. 13. *notas fac mihi, quæso,* דְּרָכֶךָ *vias tuas*: pro דְּרָכֶיךָ. Vulgatus: *faciem tuam*: ex versu 20. *non poteris videre faciem meam.* Jerem. 31. v. 9. בְּדֶרֶךְ יָשָׁר וְלֹא יִכָּשְׁלוּ בָהּ *in via recta, & non impingent in ea.* Num. 21. v. 22. בְּדֶרֶךְ הַמֶּלֶךְ *in via regis ibimus*: via publica & recta. Jerem. 25. v. 7. דֶּרֶךְ, pro בְּדֶרֶךְ, Targum בְּאֹרַח *in via planiciei.* ¶ Per metonymiam, *iter, intervallum.* Gen. 30. vers. 36. *& posuit* דֶּרֶךְ *viam trium dierum inter ipsum & Jacobum.* Targum מַהֲלַךְ *iter.* 1. Reg. 19. v. 5. *& ipse ivit in deserto* דֶּרֶךְ יוֹם *viam diei.* Targum מַהֲלַךְ *iter.* ¶ Deinde cũ nominibus & adverbijs loci, idem quod *versus.* Deut. 11. v. 30. *post* דֶּרֶךְ, Targ. אוֹרַח *viam occasus solis*: versus occasum. 1. Reg. 8. v. 48. *& orabunt ad te* דֶּרֶךְ, Targum לָאַפֵּי *versus terram suam.* Ezech. 40. v. 6. *cujus facies* דֶּרֶךְ, Targum לְאֹרַח *ad viam orientis*: versus orientem. 1. Reg. 8. v. 44. דֶּרֶךְ הָעִיר *viam civitatis*: versus civitatum. Jer. 50. v. 5. *De Zion interrogabunt* דֶּרֶךְ הֵנָּה *versus hunc locum facies eorum erunt.* Ezech. 47. v. 2. דֶּרֶךְ חוּץ *foras versus*: extra. Exod. 13. vers. 16. *non duxit eos* דֶּרֶךְ אֶרֶץ *versus terram Philistinorum.* Num. 14. v. 28, & 21. v. 2. דֶּרֶךְ יָם (in) *via maris*; quę ad mare tendit, mare versus. ¶ Per metaphoram, דֶּרֶךְ *via*, משפט ועסק *vitæ cursus, vitæ institutum, vivendi ratio, disciplina, studium, mos, consuetudo, factum, opus, modus, causa, ratio, ritus.* Gen. 18. v. 19. *ut observent* דֶּרֶךְ יְהוָה *viam Domini.* Targum אוֹרְחָן דְּתַקְנָן קֳדָם יְיָ *vias rectas coram Domino*: vivẽdi rationem, quam Deus homini præscribit, ut in ea ambulet. Gen. 31. v. 35. *quia* דֶּרֶךְ, Targ. אוֹרַח *via mulierũ est mihi*: menses patior. Lxx. τὸ κατ᾽ ἐθισμὸν *quod secundum consuetudinẽ mulierũ mihi est.* Psal. 91. v. 11. *ut custodiant te in omnib.* דְּרָכֶיךָ, Targ. אוֹרְחָתָךְ *vijs tuis*; quicquid egeris in hac vita. Prov. 28. v. 6. *melior est pauper ambulans in sua integritate,* מֵעִקֵּשׁ דְּרָכַיִם *quàm perversus duarum viarũ* (gradiens duab. vijs, nõ integrè vivẽs) *& dives.* Syrac. 2. *væ peccatori ingredienti* ἐπὶ δύο τρίβους *in duas vias.* 1. Reg. 15. v. 26. *& ambulavit* בְּדֶרֶךְ אָבִיו *in via patris sui*:

vixit

coronata sunt. Hiph. Gen. 1. v. 11. תדשא, Targum תדתא germinet terra דשא, Targ. דתאה germen.
Chald. דתאי germinans, virens. continet autem דשא germen, עשב herbam, & עץ arborem.

דשה. Arab. ארשי adaschi ructavit, eructavit, regurgitavit, exgurgitavit, vomuit.
דשוה deschue ructus: Pl. דשואה deschuit ructus.

דשן duo significata habet. I. דשן pinguis fuit, pinguefactus est, delitijs affectus est. Deut. 31. v. 20. & edit, & satiatus fuit, ודשן & pinguefactus est. Piel דשן pinguefecit. Psalm. 23. v. 5. דשנת pinguefecisti oleo caput meum. Prov. 15. v. 30. fama bona תדשן, Targ. מדהנא pinguefaciet os. Pual דשן pinguefactus fuit. Esa. 34. v. 7. & pulvis eorum ab adipe ידשן, Targ. ידהן impinguabitur. Compositum ex Hophal & Hithpael. Esa. 34. v. 6. gladius Domini repletus est sanguine, הדשנה, Targ. אדהנת impinguatus est ab adipe. ex הדשנה & התדשנה: litera ת abijcitur, & per dagesch in ד compensatur.
Nom. דשן pinguedo. Jud. 9. v. 9. an deseram דשני pinguedinem meam? Targ. משחי oleum meum? Adjectivum, דשן pinguis: Pluralit. דשנים pingues; metaphoricè, opulenti, potentes. Psalm. 22. v. 30. & incurvabunt se omnes דשני ארץ pingues terræ: qui divitijs, potentia, honore, dignitate alios antecellunt.
II. דשן cinis, siccus & macer: per antiphrasin. 1. Reg. 13. v. 13. & effundetur הדשן cinis. LXX. ἡ πιότης pinguedo; ex significatione prima. Jerem. 31. v. 39. & omnem vallem cadaverum, והדשן & cineris, & omnes agros. Vulg. cineres. [redacted] quasi unus & idem sit locus cadaverum & cinerum: cùm sint diversi. Locus extra urbem Hierusalem, ubi proijciebãtur cadavera, & effundebãtur cineres. Levit. 1. v. 16. & projicient eam juxta altare versus orientem ad locum הדשן cineris. Targ. דמוקדין קטמא ubi comburunt cinerem.
Verb. דשן in cinerem redegit, incineravit, cinifecit, in cinerem dissolvit. Psalm. 20. v. 4. & holocaustum tuum ידשנה in cinerem redigat. pro ידשן cum ה paragogico, præcedẽte pro. Mittat Deus ignem de cœlo, & cõburat illud, ac in cinerem convertat, eoq; gratũ & acceptũ id sibi esse declaret. Targ. holocausta tua ידהנן pinguescant; sint pinguia, medullata, ideoq; grata. LXX. πιανάτω pinguefiat. [redacted]. vulgatus, pinguefiat.

[redacted]. ¶ Aliâs דשן decineravit, cinerem removit, à cinere repurgavit. Exod. 27. v. 3. & facies ollas לדשנו ad decinerãdum ipsum. Targ. למספי קטמה ad removendum cinerem ejus. Num. 4. v. 13. ודשנו & decinerabunt altare. Targ. ויספון ית קטמא & removebunt cinerem.

דשר. Arab. דשאר daschir montosa terra, mons.

דת. דת jus, lex, mandatum: in דות invenies.

דתא. Chal. דתא germen herbæ: in דשא invenies.

דתר. Arab. דתר dathar fovit, confovit, amplexus, complexus fuit, apricatus fuit, in sole versatus fuit, vestibus operuit. Passivum אתדתר atdathar fotus, confotus fuit.
תדתור tedathur complexus, apricatio, locus apricus. מדתר mudathar apricatus, soli expositus, apricus.
Avicen. יסתדתר aspergetur.

VOCABULA PLURIUM, QUAM TRIUM LITERARUM.

דמשק, & literâ ר insertâ, דרמשק, Syr. דרמסוק, Arab. דומסק dumasac Damascus; urbs condita, aut nominata à דמשק Dammesec, dispensatore Abrahami: juxta Isidorũ lib. 15. cap. 1. sed hoc per ש, illud per ש scribitur. Gen. 15. v. 2. דמשק Eliezer, pro איש דמשק Damascenus. Targ. דמשקאה Damascenus. Hieronymus, in 28. Ezechielis, interpretatur, sanguinem bibens. Et tradunt Hebræi campũ, in quo interfectus fuit Abel, fuisse in Damasco, & inde locũ hunc appellatum: Hæc Hieronymus. Alij componunt ex דם sanguis, & שק saccus: neglecto punctorũ jamin & smol, discrimine. Et per sanguinem rubrum vinum intelligunt: quod magna ibi fuerit rubri vini fertilitas & copia. Fuit autẽ metropolis Syriæ illius, quæ inde Damascena vocatur; & quidẽ maxima, pulcerrima, fertilissima. Terram habet rubeam, flexibilem & tractabilem, ceræ instar: unde fertur Adam formatus esse.

דרכמונים & אדרכנים drachmæ. Nomen à Græcis acceptum.

FINIS LITERÆ DALETH.

LITE-

LITERA

ה HE.

A Quinta Alphabeti litera
dicitur Hebræis, Chaldæis,
Syris & Arabibus הֵא, Lxx.
ἦ, Latinis Ha. Exponitur au-
tem הֵא *en, ecce*: quod ejus
ſonus geſtum demonſtran-
tis referat. ¶ Poteſtas ejus alia in Ortho-
graphia eſt, alia in Etymologia. In Ortho-
graphia valet ה ſpiritum denſum, quem
Græci per notam [ʽ], ſed initio dictionis
ante vocales tantum, Latini verò per li-
teram *h* ubiq; exprimunt: ut, הָמָן ἁμὰν,
Haman. In dictionis medio Græci, in fine
B Græci & Latini omittunt: ut, אַבְרָהָם ἀ-
βραὰμ *Abraham*. אַהֲרֹן ἀαρὼν *Aharon*. שָׂרָה
σάῤῥα *Sara*. ¶ In Etymologia, modò radi-
calis eſt, modò ſervilis. Et ſervit utrinq;,
in principio & medio. In principio tria
habet officia: 1. In principio verborum,
format conjugationes; primę paſſivæ Ni-
phal infinitivum, הִפָּקֵד *viſitari*: tertiam Hi-
phil, הִפְקִיד *viſitare juſſit*: & quartam Hith-
pael, literâ ת aſſumtâ, הִתְפַּקֵד *viſitavit ſei-*
C *pſum*. 2. In principio participiorum & no-
minum, eſt articulus emphaticus: הַמֶּלֶךְ *i-*
ſte rex, הַפּוֹקֵד *iſte viſitans*. 3. In principio ver-
borum, participiorum, nominum & par-
ticularum eſt adverbium, *an? num? utrū? ne?*
Gen. 8. *& miſit columbam à ſe, ad videndū* הֲקַלּוּ,
Targ. אִם קַלּוּ *an imminutæ eſſent aquæ*. Eſth. 3.
v. 4. *& nunciârunt ipſi Haman, ad videndum*
הֲיַעַמְדוּ *an conſtarent verba Mardochai*. Ruth. 1.
& dicebant הֲזֹאת *iſtane eſt Naome?* ¶ Et in in-
terrogationib. affirmativis negat, in ne-
D gativis affirmat. 2. Sam. 7. הַאַתָּה *an tu mihi*
ædificabis domum? pro quo habetur, 1. Paral.
17. לֹא אַתָּה *non tu ædificabis* &c. 1. Paral. 21.
הֲלֹא *nonne ego juſſi numerare populum, & ego*
ſum qui peccavi? pro quo habetur, 2. Sā. 24.
הִנֵּה *ecce ego peccavi*. Ezech. 18. הֶחָפֹץ אֶחְפֹּץ *an*
volens volo mortem peccatoris? pro quo habe-
tur, ibidem verſu ult. לֹא אֶחְפֹּץ *nolo mortem*
morientis. Zachar. 1. *Patres veſtri ubi ſunt? &*
prophetæ הַלְעוֹלָם *an in perpetuum vivent?* Targ.
A לָאלְעָלְמָא *non perpetuò vivent*. ¶ Per Ellipſin
ה ſæpe ſubintelligitur. 1. Sam. 30. v. 8. אֶרְדֹּף
perſequar poſt turmam iſtam. pro הַאֶרְדֹּף *an per-*
ſequar? הַאַשִּׂגֶנּוּ *an comprehendā eam?* ¶ In fine
habet officia, 1. In fine præteritorū, parti-
cipiorū & nominū adjectivorum, eſt ter-
minatio fœminini generis, פָּקְדָה *viſitavit*,
פּוֹקְדָה *viſitans* fœm. טוֹבָה *bona*. 2. In fine no-
minum ſubſtantivorū format nomē fœ-
mininum: à verbo צָדַק *juſtus fuit*, צְדָקָה *juſti-*
tia. 3. In fine nominū locorum, importat
motū ad locum: אֶרֶץ *terra*, אַרְצָה *in terrā*. Itē
B in fine adverbiorum loci: חוּץ *foris*, חוּצָה *fo-*
ràs. 4. In fine verborum, nominū & parti-
cularum ה mappic eſt pronomen affixū
tertiæ perſonæ ſing. fœmin. פְּקָדָהּ *viſitavit*
illā, אִישָׁהּ *maritus ejus*, אֶצְלָהּ *juxta ipſam*. Apud
Chaldæos & Syros maſcul. eſt cum zere
הֵ; fœm. verò cum cametz: ut, פְּקִדֵהּ *viſita-*
vit illum, פְּקִדָהּ *viſitavit illam*. Apud Arabes
הֻ maſc. הָא fœm. eſt: חַלַקְהֻ *creavit eum*, חַלַקְהָא
creavit illam. 5. Apud Arabes ה notatū duo-
bus punctis, terminatio eſt in participijs
C & nominib⁹, aut fœm. ſingul. aut maſcul.
pluralis: בַּשָּׁארָה baſchara *evangelium*. כהנה
quihine *ſacerdotes*. De his conſulantur li-
belli Grammatici

הא הָא, Rab. & Chal. הָא, Arab. הא ha *en, ecce*,
eja, ergo, igitur. Gē. 47. *& dicebat Ioſeph ad popu-*
lū, הֵא, Chal. הָא *ecce emi vos hodie, & terrā ve-*
ſtrā Pharaoni: הֵא, Targ. הָא *ecce vobis ſemē, ut ſe-*
minetis terrā. Lxx. λάβετε ἑαυτοῖς *accipite vobis*.
Deinde. Rabb. הָא & הַאי *hic, iſte, ille*.
D Syris הָא *an, num?*

הבב Tria ſignificat. I. inde הַבְהָב *cocta, uſtula-*
ta, aduſtū. Hoſ. 8. זִבְחֵי הַבְהָבַי *ſacrificia coctionū*
mearū. Targ. דִּי מַנְכְּבָן מִן אוֹנִם *quæ collecta ſunt ex*
rapinis. accepit pro הַב *munus*, à יְהַב *dedit*.
Lxx. ἠγαπημένα *dilecta*. acceperūt pro אָהַב
dilexit. ¶ Chal. הַבְהֵב *uſſit, uſtulavit, torrefecit*
igne. Ex. 12. v. 9. *non comedes ex eo* נָא *crudum*.
Targ. Jeroſol. *non comedes ex eo* מְהַבְהַב *uſtu-*
latum.

Arabic. הבב habab *assatura*, caro super prunis assata. מהבב muhabab *coctus super prunis*. התהאב *inflammatio*. הבהבי hab-habi *qui torret*, aut tostum conficit. A

II. Syriacè הבב *floruit, floribus vestivit*, ornavit, composit.

הבב & הבבא *flos, coma arboris*: PLur. הבבין *flores*. Jacob.1. והבבה *& flos ejus cadit*.

Chald. הובי *spina, urtica*. Job.30.v.4. *evellentes* מלוח, Targ. הובאי *urticam*.

Rabb. הבאי *hyperbole*, cum res nimis extollitur. לשון הבאי *locutio hyperbolica*.

III. Arabic. הבב habab & הב habb *flavit, spiravit, aspiravit*. Psalm.103. הבהבה אלריח *flavit in eum ventus*. Matth.7.v.25. והבת *& flaverunt venti*. Ioh.3.v.8. אלריח יהב חית ישא *spiritus flabit ubi voluerit*. Geograph. והבת עליהם ריח עאצף *& flavit contra eos ventus validus*. B

NOM. הבוב hubub *inspirationes, exufflationes*.

הבא habba *halitus*. הבא מנבהא *atomus*.

Talmudic. מהבהב *qui movet caput*.

הבב. Avicen. תהבב *cachexia*.

הבט. Arab. הבט habât *descendit ex alto, demisit se, cecidit, prostratus fuit, procubuit*. Psalm.31. ויהבטון *& descendant in infernum vivi*. Matthæi 11.v.23. מתהבט אלי אלנחים *quia descendentes ad infernum*. Luc.10. תהבט *cades in terram*. Gen.11. והבט *& descendit Dominus, ut videret urbem*. Piel הבט habbat: Hiphil. אהבט ahbat *demisit, dejecit, destruxit, deduxit, prostravit, infimavit, depressit*. Rom.10. אהבט *deduxit Christum*. C

NOM. הבוט hubut *descensus, demissio, prostratio*. מהבט *scopulus*. D

הבל. הבל *vanuit, evanuit*, in nihilum redactus fuit. Metaphoricè, *stultus factus fuit*. Ierem. 2.v.5. *& ambulaverũt post* ההבל *vanitatẽ*, ויהבלו *& vanuerunt*. Targ. והוו ללמא *& facti sunt in nihilum*. Psalm.62.v.11. *& in rapina ne* תהבלו *vani fiatis*: stultescatis. Hiphil. ההביל *vanavit, fefellit*. Jerem. 23.v.16. מהבלים *vanant ipsi vos*. Targ. מטען *seducunt*: verbis sc. vanis & fallacibus.

E NOM. הבל & הבל, Chald. הבל & הבלו *vanitas*, res vana & vilis, quæ nihil est, non subsistit, aut citò evanescit & desinit. PL. הבלים, Chaldaicè הבלין *vanitates*, res vanæ. Prov.31. והבל, Targ. סריק *& vanitas est pulchritudo*. Psalm.39. הבל, Targ. למא *vanitas omnis homo*. Jon.2.v.9. משמרים הבלי שוא: pro quo habetur, Psalm.31. v.7. *odi* שמרים הבלי שוא *observantes vanitates mendacij*. significat divinationes vanas, auguria falsa. ¶ Per metonymiam, הבל *vanitas*, halitus oris hyemalis, vapor qui citò evanescit, *aura, exhalatio, ventus*. Esa.57. *omnes istos tollet* רוח *ventus, auferet* הבל *halitus*. LXX. καταιγὶς *tempestas*. Hieron. *aura*. Psalm.144. *homo* להבל *halitui similis est*. Jacob.4. v.14. *Quid est vita vestra? ἀτμὶς vapor enim est, ad exiguum apparens, postea verò evanescens*. Chald. Psal.90.v.9. *consumimus dies nostros sicut* הגא, Targ. הבל פומא דסתוא *halitum* &c.

Talm. הבל *incaluit, calefactus fuit*; calefacta enim fumant, exhalant, vaporem emittunt.

הבלות *calefactio*. הבלילא *venter* intra calidus, aut *pulmo*, unde halitus emittitur.

Deinde הבל *vanitas*, dicitur *idolum*, quod nihil est, non subsistit, non prodest quicquam. Jerem.2.v.5. *& ambulârunt post* ההבל *vanitatem*. Targ. טעותא *idola*. sequitur: *& post ea quæ non* יועילו *prodesse possunt, iverunt*. Deut.32.v.21. *provocârunt me ad irã* בהבליהם *in vanitatibus suis*. Targum בטעותהון *in idolis suis*. præcedit; בלא אל *in eo quod non est Deus*. Jerem.14.v.22. *an est* בהבלי גוים *in vanitatibus gentium pluviam demittens?* Targ. בטעות *inter idola*. Act.14.v.15. *ab istis* ματαίων *vanis converti ad Deum vivum, qui fecit cœlum & terrã*. ¶ Propr. הבל *Hebel*, à vanitate; quod mater ejus necem præsagiret. Gen.4. *& addidit parere fratrem ejus ipsum* הבל *Habel*. LXX. Ἄβελ: quod Josephus exponit, πένθος *luctus*, q. ab אבל.

Rabb. הביל *citò, mox, illicò*.

הבן הבנים *lignum*, quod Arabicè vocatur אבנוס *Ebenus*, instar אבן *lapidis* durum & nigrũ; adeo ponderosum, ut etiã in tenuissimas laminas dissectũ, in aqua mergatur, nec fluitet. Ex Æthiopia & India affertur; nulla folia, nullum fructũ fert, nec stirps est soli exposita, radices tantùm in terra occultantur, & eruuntur. Ezech.27.v.15. *cornua Ebur* והבנים *& Ebenum reddiderunt pro munere*. LXX. καὶ τοῖς εἰσαγομένοις *& introductis*. acceperunt pro הובאים, à בוא *venit*.

הבר duo significat. I. Inde הברים *astrologi, prognostici*, qui ex astris prædicunt futura. Esa.47.v.15. *stent nunc & salvent te* הברי שמים *astrologi cœli, inspicientes stellas*. Targ. דהוו מסכן למולא שמיא *qui contemplantur astra cœli*. ut cõgruat cum חבר, literis ה'ח permutatis.

הבירה ארמון est *domus magna*; in Esther.

Rabbin. הברים *pontifices & sacerdotes Persarum*.

II. Chald. הבר *obscuratus, nigris vestibus indutus fuit*. הברבר *obscuravit*.

הביר *obscurus, caliginosus, tristis*. Psal.38. קדר, Targ. הביר *obscurus incessi*: tristis.

הכירא *caligo, tenebræ, obscuritas.* A

Rabb. קול הכרה *vox obscura, submissa, echo, syllaba*: Pluraliter, הכרות *vocales*, puncta vocalia.

הכת. Arab. הכת habat *stupuit, obstupuit*. Psalm. 71. *confundantur* ויהכת *& stupescant*. Act. 12. v. 11. יהכת *stupebat*.

הגג. Inde הגיג *meditatio, sermo, gemitus, murmur*: ut cum sequente הגה congruat. Ps. 5. v. 2. *intellige* הגיגי *meditationem meam*: gemitum.

הגא. Chaldaic. הגא *meditatus est*, in הגה sequente habes. B

הגה duo significata habet. I. הגה, Chald. הגא *locutus est*. Primò; propriè ore, *gemuit, sonuit, protulit, disseruit, disputavit, interpretatus est*. Deinde metaphoricè, corde, *meditatus, imaginatus, intentus, occupatus, molitus fuit, cogitavit, didicit*. Tertiò de bestijs & avibus, *ingemuit, fremuit, garrivit, mussitavit, conquestus fuit*. ¶ Usurpatur, 1. absolutè. 2. cum ב. 3. cum accusativo. Psalm. 2. *& populi* יהגו *meditabuntur inane*. Targ. מרננין C *clamant*. Esa. 59. v. 3. *iniquitatem* תהגה *meditaberis*. Targ. מחשב *cogitans*. Ibidem v. 11. *& sicut columba* הגה נהגה, Targ. נהמא נהמנא *gemendo gemuimus*. Ibidem v. 13. הרו והגו *docendo & meditando ex corde verba mendacij*. Targum מפקין *proferentes*. pro הגה, ut cum præcedente הרו conveniat. Esa. 38. אהגה, Targ. נהמת *ingemui ut columba*. Esa. 33. v. 18. *cor tuum* יהגה *meditabitur timorem*: terrorem. Targum יחשב רברבן *cogitabit magna*. Prov. 8. *veritatem* יהגה, Targ. רנא *meditabitur*. D Jos. 1. והגית *& meditaberis in ea*. Targ. ותהי הגי *& eris meditans*. Pass. Syr. אתהגא *occupatus fuit rei alicujus meditat. & studio*. 1. Tim. 4. v. 15. *in illis* אתהגא *occupatus esto*. Hiphil ההגה idem quod in Cal. Esa. 8. v. 19. *mussitantes* והמהגים *& meditantes*: loquentes.

Nom. הגה, Chald. הגא *meditatio, locutio, prolatio, gemitus, sonus oris, murmur, sermo*, &c, citra quem hic non profertur, *halitus*. Ezech. 2. *& scriptum erat in eo lamentationes* והגה *& gemitus*. Targ. ורונא *& gemitus*. Psal. E 90. v. 9. *consumimus annos nostros* כמו הגה *sicut sermonem*. sermo ex ore prolatus celeriter evanescit. Targ. היך הבל פומא דסותא *sicut vapor oris hyemalis*. Jac. 4. v. 14. *Quæ est vita nostra?* ἀτμὶς *vapor enim est ad exiguum apparens, postea verò evanescit*. Lxx. ὡσεὶ ἀράχνη ἐμελέτων *sicut aranea meditabuntur*. legerunt כטו, & acceperunt pro Chald. טויאה *aranea*. Job. 37. v. 2. והגה *& halitus ex ore ejus egredietur*. Targum והגא היך אשא *& sonum (qui) sicut ignis*.

A הגות & הגיון: Const. הגיון *idem*. Thren. 3. *labia insurgentium contra me*, והגיונם *& meditatio eorum contra me tota die*. Psalm. 19. והגיון לבי *& meditatio cordis mei coram te*. Psalm. 9. *in opere manuum suarum comprehensus est impius*, הגיון *meditatio, selah*: monet Dei beneficia memori mente esse recolenda. Lxx. omiserunt. Rabbin. הגיון *Logica, Rhetorica*. חכמת ההגיון *ars Rhetorica*. הגיוני *logicus, rhetor, dialecticus*.

Chald. הגי *intentus*.

Arab. הגו hagu *cantus, oratio, fama, libellus famosus*: Plural. אהגיא *libelli famosi*: & B הגואת heguit *hymni*. האגי hegi *cantor*. אתהגי *pronunciavit, consonuit literas, legit jungendo literas*. הגא higi *pronunciatio*.

II. הגה *removit, amolitus fuit*: sicut sermo aut halitus ex ore volitat. Construitur, I. absolutè. Esa. 27. v. 8. הגה *amotus fuit vento forti in die Euri*. 2. cum מ *à*. Prov. 25. v. 4. הגו *removere impium coram rege*. Targ. נתטריד *removeatur*; expellatur. Ibidem v. 5. הגו *removere scorias ab argento*. Targ. גבו *colligite*. C pro הגה: & infinitivus pro imperativo. Pual, הגה *remotus fuit*. 2. Sam. 20. v. 13. *postquam igitur* הגה *amotus fuit à via*. Targ. אפניה *amovit eum*. Thren. 1. v. 5. הוגה *remotus est ob multitudinem transgressionem suarum*.

Chald. היני & היגית *spinæ genus*.

הגם. Syr. הגם *destruxit*. Act. 13. v. 19. והגם *& destruxit septem gentes*.

הגן. Inde הגינה *recta, directa, decenter facta*. Ezech. 42. *peribolus* הגינה *decenter facta*.

D Rabb. הגון *rectus, aptus, idoneus, licitus, decens, honestus*: Plur. הגונים *recti, honesti, decentes*.

הגן *rectitudo, decorum*. כהגן *juxta decorum*, ut decet.

הגן *ansa*, manubrium. הונין *anthora*.

הוגן *camelus minor*: הוגנין *parvi cameli*. Esa. 9. בכרי מדין, Targum הוגני מדין *dromedarij Midian*.

הגע. Arab. הגעה *vigilia, custodia*.

הגע *expiravit*. Actor. 11. *cumq; dixisset hoc*, E הגע *expiravit*, cum הגה congruit. literis ע'ה permutatis.

Alcor. יהגעון *vigilabunt*.

הגר. Arab. הגר hagar, *fugit, peregrinatus fuit*. Avic. יהגר אלאעדיה מעטשה *fugiat nutrimenta sitim facientia*. Piel האגר *fugavit*. Hiphil. אהגר ahgar *fugavit, depulit, repulit*. Avic. יהרגה אצלא יומא ולילא *repellat eum omnino die ac nocte*.

Nom. הגרה hagira *fuga*. הגרה אלנבי hagira alnabi *fuga Prophetæ*. hoc est, Muhammedis: quæ contigit anno Christi 622,

 die 16.

die16. Julij, feria ſexta, cum Muhammed A
propter inſidias magiſtratus eum capere & occidere conâtis, è מיקה *Mecha*, ubi dogma ſuum ſpargebat regnumq; affectabat, in urbem יחרב *Jedrib*, intervallo decem ferè מראחל 42. mill. germ. fugeret aut migraret. Poſtea verò collecto exercitu Mecham obſideret & caperet, cives maxima ex parte trucidaret, & regnum conſtitueret. Ab hac fuga Arabes annos numerant. Eſt igitur אלהגרה alhagira *fuga*. & סני אלהגרה ſene alhagiri *anni fugæ*, radix annorum Arabicorum, æra Mahumetana & Turcica. Mortuus eſt Mu- B
hammed פי סנה (י״א) אחד עשר מן אלהגרה *anno undecimo* alhagira *fugæ* vel *regni ſui*, qui fuit annus Chriſti 632.

מְהַאגְרִין *peregrinantes.* פַּהַגַּארוּא *& peregrinati fuerunt.*

Proprium. הָגָר *Hagar*, ancilla Saræ Ægyptia, Abrahæ concubina, mater Iſmaelis; quæ vel alteri, vel poſt Saræ mortem, ipſi Abrahæ nupſit, & Kethura vocata fuit. L x x. *ἄγαρ*. unde Baruch. 3. *υἱοὶ* C
ἄγαρ filij Agar. & *ἀγαρηνοὶ Agareni*, populi Arabiæ, ex Iſmaele (unde & Iſmaëlitæ) filio Agar orti; eorumq; regia Agar. Poſtea dicti סְרָקִיִין *σαρακηνοὶ Saraceni*; quod eſſent homines leves, rapinis ac latrocinijs dediti. Gen. 37. *turma* יִשְׁמְעֵאלִים *Iſmaëlitarum*. Targ. Jeroſolym. דְסְרָקִיִין *Saracenorum.* Eſt enim Chaldæis סְרִיק *vanus*, *l. vis*, & Arab. סַארִק ſaric *fur, latro.* הגראים Hagrim *Iſmaëlitæ*, filij הָגָר; ſic dicti à matre. Alijs *Ungari*, quorum terra vicina eſt terræ Si- D
hon & Og. 1. Paral. 5. *& in diebus Saul fecerunt bellum cum* הַהַגְרִאִים *Hagarenis & ceciderunt in manibus ejus, & habitarunt in habitaculis eorum.* Sed הַגְרִים ſunt *Hungari.* Pſalm. 83. *Tabernacula Edom & Iſmaëlitarum, Moab* וְהַגְרִים, Targum וְהוּנְגְרַאֵי *& Hungari*; quia Iſmaelitæ præcedunt. Hodie Judæi vocant הַגְרִיִים *Hungaros*; & מְדִינַת הָגָר *regionem Hagar*, Hungariam. R. D. לְשׁוֹן הַגְרִי *lingua Arabica*, quæ aliâs עֲרָבִי & לְשׁוֹן יִשְׁמָעֵאל dicitur. E

הדד duo ſignificata habet. I. הֵידָד & הֵד *acclamatio, clamor* diripientium urbem, depopulantium agros, vel calcantium uvas in torculari, quo unus alterum ad opus excitat lætitia & alacritate. ſicut Græcis *κέλευσμα nautica*, & Latinis, Eleleu *bellica* eſt *acclamatio*. Jer. 51. v. 14. *Iuravit per animam ſuã: niſi implevero te hominibus ſicut locuſtis* וְעָנוּ עָלַיִךְ הֵידָד *& clamabunt ſuper te clamorem.* Targum וִירִימוּן עֲלָךְ קָלְהוֹן *& elevabunt ſuper te vocem ſuam.* direptio urbis. Eſa. 16. v. 9. *ſuper æſti-*

A *vos tuos fructus, & ſuper meſſem tuam* הֵידָד נָפָל *clamor cecidit.* Targ. בְּזוֹזִין נְפַלוּ *depopulatores ceciderunt.* Ibid. v. 11. *non calcabit calcans*, הֵידָד *clamorem abolebo*: non erit vindemia. L x x. *τὸ ᾆσμα cantilenam.* Jer. 25. v. 30. הֵידָד *clamor velut calcantium uvas canet ad omnes habitatores terræ.* Jerem. 48. v. 33. *non calcabit* הֵידָד *clamor, clamor, non clamor.* Ezech. 7. v. 7. *venit tempus, & prope eſt dies ſtrepitus, ut non ſit* הֵד הָרִים *clamor montium*; cum quis inter montes clamat, Echo. ſtrepitus qui auditur inter montes ſpirantibus ventis; qui eſt קוֹל הֲבָרָה, & non קוֹל אֲמִתִּי: wen der
B Windt heulet.

Propr. בֶּן־הֲדַד *Benhadad* nomen peculiare regum Syriæ, ſicut Pharao regum Ægypti. Amos 1. *Palatia* בֶּן־הֲדַד *Benhadad filij Hazaelis.* L x x. *υἱοῦ ἄδερ filij Ader.* legerunt הדר *Hader*, literarum ר״ד ſimilitudine decepti.

II. Arab. הדד hadad *meditatus, minatus fuit, intentavit.* Pſalm. 2. והדת *& minati ſunt populi inania.*

C Nomen. תהדידה tahdida *mina*: Plural. תהאדיד tahadid, & תהדדא *minæ.* מהדד muhaddid *minitans.*

הד hadd *alveus rivi*: Plur. הדוד hudud *alvei.*

Deinde הדד hadad, & אתהדד athadad *ceſſavit facere aliquid.* Marci. 4. v. 39. והדת אלריח *& ceſſavit ventus.*

הֻדְהוּד hudhud *upupa.*

הדא Syriac. & Arab. in הדה ſequente in-
D venies.

הדב. Arab. הֻדַאב *fimbriæ.* הֻדְבָה hudebe *intybus, cichorium.*

הדה. הָדָה idem quod יָדָה, *miſit, emiſit, porrexit, extendit.* Eſa. 11. *& in cavernam reguli puer ablactatus manum ſuam* הָדָה, Targ. יוֹשֵׁט *extendet*: porriget.

Arab. הדא vel הדי hadi *duxit, deduxit iter ingredientem, iter oſtendit, comitatus eſt, induxit, illexit, docuit, inſtituit.* Pſal. 78. והדאהם *& deduxit eos in nube diei.* Pſal. 45. תהדיך *de-*
E *ducet te dextra ejus.* Pſalm. 5. אהדני *deduc me, Domine, in juſtitia tua.* Alc. וַיַהְדִי בִה כַּתִירַא *& docebit in eo multos.* Alcor. אִהְדִנַא אַלְצִּרַאט אַלְמֻסְתַקִים *doce nos viam rectam.* Alc. תַהְתַדוּן *doceamini.* Alcor. הַדַיְתַנַא. Alcor. וַהַדַיְנַאהֻם אִלַי צִרַאט מֻסְתַקִים. Piel. Syr. הַדִּא, Arab. הדי haddi, & אהדי ahdî *adduxit, obtulit, donavit, ſtrenam dedit.*

Nomen. האדי hadi *dux, ductor*: Plural. הדאה *duces.* מְהַדְיָן *dux itineris.* מְהַדִי muhadi *deductor, comes, docens*: Plur. מהדין muhadiin *docentes, doctores.*

הדא

הָרָא hude, & הרי *ductus, institutio, imperium.* A

הַדְיָה hadia *oblatio, libamen, munus, strena:* Plur. הדיאת hadijt, & הַדָאיָא hadie *oblationes, munera.* הַדִיוֹן *bonum, beneficium.*

הדי *milvus:* Plur. אהדיא ahdia *milvi.*

מַהַדִּי muhaddi *donator.* הדיה hudaia *munusculum.*

Deinde cũ ו punctato, הדו *tranquillitas.*

הדיאן *mens, mentis abalienatio.*

הַדִיָא *decor.* בְּהַדְיָא *clarè, dilucidè.*

הדו, & resoluto dagesch in נ epentheticum, הִנְדְיָא *India* Æthiopum. India meridionalis: הידואה *Indus.* B

הדך. הָדַךְ *contudit, contrivit.* Job. 40. וַהֲדוֹךְ, Targ. וּדְעַךְ *& contunde improbos sub te.*

הדם duo significata habet. I הֲדוֹם *scabellum,* super quo pedes resident, suppedaneum. Esa. 66. *cœlum sedes mea, & terra* הֲדוֹם רַגְלָי *scabellum pedum meorum.* Targ. כִּבְשׁ קֳדָמַי *scabellum coram me:* in potestate mea. sic, Matth. 5. *terra scabellum pedum ejus.* Comparatur Deus regi sedenti in solio, & pedes collocanti in subsellio. Psalm. 110. C *donec ponam inimicos tuos* הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ *scabellum pro pedibus tuis:* in potestatem tuam redigam, subjiciam tibi. Psal. 99. *& supplicate* לַהֲדוֹם רַגְלָיו *ad scabellum pedum ejus.* Targ. לְבֵית מַקְדְּשֵׁיהּ *ad domum sanctuarij ejus.* in illo sessurum se Deus promiserat, indeq; orantes exauditurum. sicut habetur, 1. Paral. 28. *ut ædificarem domum requiei pro arca fœderis* Jehova, *& pro subsellio pedum Dei nostri.* Thren. 2. *nec recordatus est* הֲדוֹם רַגְלָיו *scabelli pedum suorum.* Targ. בֵּית מַקְדְּשָׁא *domus sanctuarij, quæ fuit scabellnm pedum ejus.* D

II. Chald. & Syr. הֲדַם, Arab. הדם hadam: Piel. Chald. הַדֵּם *partitus fuit,* in duo divisit, *dissecuit, discidit, diffidit, disrupit, discerpsit, destruxit, dissipavit, perdidit, delevit.* Chald. Jud. 14. וַיְשַׁסְּעֵהוּ, Targ. יְהַדְּמֵהּ *& disrupit eum.* 1. Reg. 18. *& elegerunt juvencum unum* וִינַתְּחֻהוּ, Targ. וְהַדְּמוּנֵהּ *& dissecuerunt eum.* Arab. Psalm. 11. הַדְמוּא *destruxerunt quod perfecisti.* Psalm. 28. תְּהַדְּמְהֻם *destrues eos.* Psal. 89. הַדַּמְתְּ *destruxisti omnes sepes ejus.* Pass. E Arab. הֻדִם hudam, & אִנְהַדַם anhadam *destructus fuit.*

Nom. Arab. הֶדֶם hedm, & הֶדְמָה hedma *destructio.*

Chald. & Syr. הַדָּם *pars, frustum, membrum:* Plur. הַדָּמִין *partes, membra.* Dan. 2. הַדָּמִין *membra efficiemini.* Syr. Matth. 5. *ut pereat unum* הַדָּמָךְ *membrum tuum.* Rom. 6. *ne præbeatis* הַדָּמַיכוּן *membra vestra.*

הדס. הֲדַס *myrtus:* Plur. הֲדַסִּים, Chald. הֲדַסִּין *myrti.* Zachar. 1. *inter* הַהֲדַסִּים *myrtos.* Lxx. τῶν ὀρέων *montes;* quasi הֶהָרִים.

Propr. הֲדַסָּה *myrtina, Esther,* conjunx Assueri, profanis *Atossa.* Esther 2. v. 7. *& erat nutriens* הֲדַסָּה הִיא אֶסְתֵּר *Hadassam, quæ est Esther.* Targ. הֲדַסָּה הֲווֹ קוֹרִין לַהּ *Hadassam* (Atossam) *vocabant illam.*

Rabb. הדס *artavit, festinavit.*

הדף. הָדַף, Chald. חֲדַף *impulit, depulit.* Num. 35. *quod si subitò absq; inimicitia* הֲדָפוֹ, Targum יְדַחֲיֵהּ *impulit eum.* Ibid. *& si per odium* יֶהְדָּפֶנּוּ, Targ. דַּחְיֵהּ *impulerit eum.* Deut. 6. לַהֲדֹף *ad impellendum hostes tuos.* Targ. לְמִתְבַּר *ad conterendum.*

הדק. Chald. הֲדַק in חזק vide.

הדר duo significata habet. I. הָדַר, Chald. הֲדַר: Piel. Chald. הַדַּר *decoravit, ornavit, honestavit, honoravit.* Exod. 23. v. 3. *& pauperem non* תֶּהְדַּר *ornabis* (honorabis) *in lite ejus.* Targ. *& super pauperem non* תְּרַחֵם *misereberis in judicio ejus:* in causa. Piel. Levit. 19. v. 15. *& non* תֶהְדַּר, Targ. תְּהַדַּר *ornabis faciem magnatis.* Niphal נֶהְדַּר *ornatus, decoratus, honoratus fuit.* Thren. 5. v. 12. *& facies senum, non* נֶהְדָּרוּ *honorati sunt.* Hithpael. הִתְהַדֵּר *decoravit se, ornavit seipsum.* Prov. 25. v. 6. *ne* תִּתְהַדַּר *ornes te coram rege.* Targ. תִשְׁתַּבַּהַר *laudes te:* jactes te.

Nom. הָדוּר *honoratus:* Plur. הֲדוּרִים *honorati.* Esa. 45. v. 2. *ego ante te ibo,* וַהֲדוּרִים *& honorata* (ornamenta, eminentia seu vias obliquas) *æquabo.* Targ. וּמֵשְׁרַיָא אֲכַבֵּשׁ *& planicies subigam.* Lxx. ὄρη *montes.* acceperunt pro הֲרָרִים, literarum ד ר similitudine decepti.

הָדָר & הֲדַר, Chald. הֲדַר, Rabb. הדור *decor, ornatus, honor, gloria:* Plural. הֲדָרִים *ornatus.* Foem. הֲדָרָה idem quod הָדָר. Psalm. 90. וַהֲדָרְךָ *& ornatus tuus super filios eorum.* Lxx. καὶ ὁδήγησον *& dirige filios eorum.* q. הַדְרֵךְ. Psal. 110. בְּהַדְרֵי קֹדֶשׁ *in ornatibus sanctitatis:* in societate Sacerdotum & Levitarum, qui portant Urim, & Thymmim, & Arcam. Psalm. 29. v. 2. *adorate Dominum* בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ *in decore sanctitatis.* Lxx. ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ *in atrio sancto ejus.* acceperunt pro הדר & הדרה ob ה'ח similitudinem. Prov. 14. *in multitudine populi* הַדְרַת מֶלֶךְ *decor regis.* Mich. 2. *accipietis* הֲדָרִי *decorem meum in æternum.* Lxx. *appropinquate* ὄρεσιν *montibus:* quasi הֲרָרֵי. Levit. 23. *& accipietis vobis in die primo fructum* עֵץ הָדָר (adjectivè) *arboris honoratæ,* decoræ. Targ. אִילָנָא אֶתְרוֹגִין *arboris citreorum.* Judæi intelligunt, & in festo tabernaculorum primo die usurpant אתרוג *malum citreum;* quo non est fructus arborum or-

rum ornatior & honoratior: unde Virg. A
Fœlicis mali, quo non præstantius ullum. Ex Massyliæ Provincia ad nos defertur. unde & Martialis: *Aut hæc Massyli poma draconis erunt.* usurpant autem unum אתרוג *malum citreum*; unam לולב *palmarum frondem*; tres הֲדַסִּים *myrti ramos*; & duas עֲרָבוֹת *salices.* & ex tribus posterioribus speciebus faciunt fasciculum, & hunc dextra, citrinum verò sinistra manu gestant & circumferunt. de quo in סכך plura reperies.

II. Chald. & Rabb. הָדַר *rediit*, in חָזַר vide.

Rabb. הידור *ὕδωρ aqua.*

B

הו. הו *væ.* Amos 1. *& in omnibus plateis dicent* הו הו *væ, væ.*

הוא tria signific. habet. I. Hebr. & Chald. הוא, Syr. הו & הַו, Arab. הו hu *hic, is, ille, idem:* Plur. הם & הֵמָּה, Chald. הִמּוֹ, & הִמּוֹן, & הִנּוּן, Syr. הֶנּוּן, Arab. הם hum *hi, illi, isti.* Fœm. היא, Chald. הִי, Syr. הי & הִי, Arab. הי hi *hæc, ea, illa:* Plur. הֵן & הֵנָּה, Chald. אִנּוּן & אִנֵּן, Syr. אִנֵּין, & הֵנִּין, & הֵנִּין, Arab. הנאת hunnat *hæ, eæ, illæ.* Arab. Dual. commun. המא *illi duo, & illæ duæ.* האתין *illæ duæ.* Hæc autem Pro- C
nomina usurpantur de persona, loco aut re absente: & sæpissimè includunt verbum substantivum. Gen. 4. *& Habel adduxit* הוא *ipse de primogenitis.* Gen. 2. הוא *ipse* (est) *circumiens totam terram Havila.* Gen. 3. הוא *hoc conteret te* (in) *capite.* refertur ad זַרְעָהּ *semen ejus.* scilicet mulieris; de quo & universa Scriptura interpretatur. Nam usus Scripturæ ostendit ejusmodi pronomina semper referri ad proximè antecedentia. non igitur potest referri ad mu- D
lierem; nec pro הוא *ipse* vel *ipsum semen*, legi היא *ipsa.* scilicet mulier. sic, Gen. 4. *& nomen fratris ejus* Jubal: הוא *hic fuit pater habitantis in tentorio.* Porrò in quinq; libris Moysis fœmininum scribitur הוא, & legitur היא *hæc, illa,* ut cum masculino הוא *hic,* unde oritur, conveniat. Gen. 2. *& aurum* הָאָרֶץ ההוא *terræ illius bonum.* Tredecim loca excipiuntur, ubi היא scribitur.

II. Arab. הוא hava, & הוי *ventus, aër.* E
הואי *aëreus:* אהויה *aërei.* ✠ הואייה *aëritas.*
אלהוא *inaniter.*
הֹוָה *chaos.* Geograph. אלהוא יחיט באלמא מן כל אלגהאת *aër ambit aquam undiq;.*

III. Chald. הֲוָא *fuit,* in הוה quære.

הוב. Arab. הוב hub, & האב hib *timuit, territus, reveritus fuit.* Ephes. 5. v. 33. אלמראה תהאב רגלהא *uxor reveretur virum.* Phil. 1. v. 28. *nec ulla in re* תהאבוא *terreamini.*

Nom. הֵיבָה hiba *timor, reverentia.* ✠ מֻהִיב muhib *terribilis.*

Deinde הוּבִי haubi *ferus, ferox:* Plur. הוּבִיין haubijn *feri, feroces.*

הוּבָה haube *feritas, ferocitas, barbaries.* בְּהוּבָה bihaube *in ferocia, ferociter.*

Avic. יְבִיב *aptum reddet.*

הוג. Arab. הוג hug, & האג hig *motus, commotus, concitatus, excitatus fuit.* Johan. 6. והאג *& motum est mare:* æstuavit. יְהִיג *excitabitur.*

Nom. מהיג *excitans.* ✠ הָאִיג *inflatus.* ✠ הֵיגָאן *commotio, æstuatio.*

הֵיג *fœdus.* ✠ הָגָה haga *supellex:* Plural. הָוָאג haveg *supellectilia.*

הוד. הוד *potentia, majestas, gloria, dignitas, splendor, pulchritudo.* Psalm. 21. הוד *gloriam & decorem pones super eum.* Num. 27. v. 20. *& dabis* מֵהוֹדְךָ *de gloria tua super eum.* Targum מִזִּיוָךְ *de splendore tuo:* pulchritudine tua. Job. 39. הוד *splendor naris ejus timor:* halitus sternutationis ejus, qui egreditur ex naribus ejus.

Arabic. הוד havad *associavit, adjunxit se socium.*

מהואד muhaved, & הואד hivid *socius, commilito.*

מהוארה muhaveda *societas.* ✠ הוד haud *idem:* Plu. אהואד ahuad *societates.* ✠ הוארה *acceptio.*

הוה duo signific. habet. I. הֲוָה & הֲוָא, Chal. הֲוָה & הֲוָא *fuit, factus, ortus, natus est:* ut congruat cum הָיָה, literis ו׳י permutatis. & apud Chaldæos in omnibus temporibus הֲוָה usurpatur pro הָיָה *fuit,* præter futurum, quod Hebraicè & Chaldaicè est אהיה *ero.* Gen. 27. הוה, Targ. הֱוִי *esto dominus super fratres tuos.* Eccl. 11. *ubi ceciderit lignum, ibi* יהוא *erit.* pro יְהוּא, ut א quiescat. Chald. Genes. 26. *quæ* הָיָה, Targ. הֲוָה *fuit in diebus Abraham.* Deut. 27. נִהְיֵיתָ, Targ. הֲוֵיתָא *factus es in populum.* Niphal Rabbin. נֶהֱוָה & נתהוה *factus fuit.*

Nomen. הוה quicquid fit aut futurum est, quicquid accidit aut evenit, *accidens, eventus,* sed semper durus & malus, *calamitas, ærumna, pernicies, interitus, noxa, damnum, malum.* Esa. 47. *& cadet super te* הֹוָה *calamitas, non poteris expiare* (removere) *eam.* Ezech. 7. הֹוָה עַל הֹוָה *calamitas* (infortunium) *super calamitatem veniet.* Targ. תְּבַר עַל תְּבַר *contritio super contritionem:* calamitas.

הַוָּה *idem:* Plural. הוֹת *calamitates, damna.* Sed hoc nomen tam de facto, quàm de cogitatione usurpatur. De facto: Job. 6. *si ponderando ponderaretur dolor meus:* וְהַוָּתִי *& calamitas mea, & bilance tolleretur simul.* Psalm. 52. *confidet in multitudine divitiarum suarum,*

suarum, *corroborabitur* בְּהַוָּתוֹ *in malo suo*. quod scilicet fecit alijs. aut in divitijs suis. ab הַוָּה *opulentia*, *opes*. Targ. בְּמָמוֹנֵהּ *in mammone suo*. Psalm. 91. *à peste* הַוּוֹת *calamitatum*: calamitosa. damnorum: damnosa, ærumnosa. Prov. 19. הַוֹּת *calamitates patri suo filius stultus*. De cogitatione. Mich. 7. *& magnus loquitur* הַוַּת נַפְשׁוֹ *pravitatem animæ suæ*. Prov. 10. v. 3. וְהַוַּת רְשָׁעִים *& pravitatē impiorum impellet*: evertet. Targ. וְקִנְיָנָא *& possessionem*. LXX. καὶ ζωὴν *& vitam*. acceperunt pro הַוַּת חַיַּת *vita*, ob literarum ה ח similitudinem. Prov. 17. v. 4. לְשׁוֹן הַוֹּת *lingua calamitatum*: quæ loquitur calamitates, mala. Psalm. 38. v. 13. *& quærentes malum meum, locuti sunt* הַוּוֹת *pravitates*. Targ. שִׁקְרָא *mendacium*. Psal. 52. v. 4. הַוּוֹת *mala cogitabit lingua tua*.

Arab. verb. Joh. 8. v. 44. *& voluntatem patris vestri* תהוון *desiderabitis facere*. هوى הוו *desiderium*, *voluntas*, *appetitus*.

Rabb. הֲוָיָה *generatio*, qua fit aliquid.

הִי *fletus*, *ululatus*. Ezech. 2. v. 10. *lamentationes* וָהֶגֶה וָהִי *& fletus*, *& ululatus*.

יְהוָה ὁ ὢν *ens*, qui est & revera subsistit vel existit, & per quem facta sunt omnia quæ sunt & existunt. Nomen Dei proprium, quo distinguitur ab idolis, quæ non sunt, non existunt, sed finguntur. Johannes ita expressit, Apocal. 1. v. 4. ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος *qui est*, *& qui erat*, *& qui erit*. quasi tribus temporibus יְהִי *erit*, הֹוֶה *ens*, & הָיָה *fuit* constet, & Dei æternitatem indicet, qui unus per se ab æterno existit. sed simpliciter per jod heemanthi, sicut יִצְחָק, aut יַעֲקֹב, formatur ab הָוָה *fuit*: vel etiam ab הָיָה *fuit*; literâ ו in י mutatâ, ut à יִהְיֶה *erit*, differat. Hujus autem nominis autor sibimet est ipse Deus. Exod. 3. v. 14. *& dicent mihi, quod est* שְׁמוֹ *nomen ejus*, *quid dicam illis? & dicebat Deus ad Mosen*: אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה *ero qui ero*. LXX. ἐγώ εἰμι ὁ ὢν *ego sum qui est*. *& dicebat*, *sic dices filijs Israel*, אֶהְיֶה *ero* ὁ ὢν *qui est*, *misit me ad vos*. *Et dicebat amplius Deus ad Mosen*: *sic dices filijs Israel*, יְהוָה Jehova, κύριος *Deus patrum vestrorum*, *Deus Abraham*, *Deus Isaac*, *& Deus* Jacob *misit me ad vos*: *hoc est* שְׁמִי *nomen meum in æternum*, *& hæc est* זִכְרִי *recordatio mea in omnem æternitatem*. Idem igitur sunt אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה *ero qui ero*; & simpliciter, אֶהְיֶה *ero*, & יְהוָה *ens*. Porrò Judæi vocant שֵׁם שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת *nomen quatuor literarum*: Græci τετραγράμματον, à literarum, quibus scribitur, numero. nec illud legendo aut scribendo usurpant quadam religione. Sed ubicunq; occurrit in Sacris literis, pro eo legunt אֲדֹנָי, quod est, *Dominus*. à LXX. & Apostolis κύριος redditur. Et puncta habet eadem; nisi cùm אדני præcedit aut sequitur, tum legunt אֱלֹהִים, quod est, *Deus*; ne bis Adonai, quod turpe putant, dicere cogantur. Et de hoc puncta adjecta Chirek sub י, & hatephsegol sub ֱ monent. ut: 2. Sam. 7. *cognovisti servum tuum* אֲדֹנָי יֱהוִה: pro quo habetur, 1. Paral. 17. יְהוָה אֱלֹהִים *Domine Deus*. & hæc est קְרִיאָה *lectio*. cùm verò scribendum fuerit, pro eo ponunt vel ה׳, id est, הַשֵּׁם *illud nomen*, ac κατ' ἐξοχὴν nomen hoc Dei יְהוָה intelligunt, desumptum ex Levit. 14. aut (quod est יְהוָה abbreviatum, mutato ו in ׳, ut magnitudine conveniant, & subjectis eisdem punctis) יְיָ, in quibusdam libris ייי: atque ita semper ponitur in Targum. Gen. 2. *& formavit* יְהוָה, Targ. יְיָ *Dominus hominem*. olim ponebatur & in Græcis quibusdam Biblijs, & quidem Charactere Samaritano ⅃⅃, qui ad effigiem Grecę literæ π proximè accedit. quod non intelligentes, duo ππ ibi collocari putabant, & *Pipi* legebāt: de quo Hieron. in prologo Galeato, & Epist. 136. Et variè postea appellant. Primò, vocant שֵׁם שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת *nomen quatuor literarum*, Græci τετραγράμματον, quòd quatuor literis scribatur. Deinde, שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ *nomen expositum*, quando videlicet, ut scribitur, exprimitur, profertur seu enunciatur; ut ille de quo Levit. 24. וַיִּקֹּב, Targ. וּפָרֵשׁ *& exprimebat* (proferebat) *filius mulieris Israelitidis* אֶת־הַשֵּׁם *nomen illud*, *& maledixit*. Nomen Jehova, quod in monte Sinai audiverat, בִּכְתִיבָהּ *suis literis* protulit, & maledixit אין המגדף חייב סקילה עד שיפרש את השם המיוחד פי׳ בִּכְתִיבָתוֹ: ac Judæi mentiuntur Christum edidisse miracula שֶׁל שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ *per nomen expressum*: quod dixerat JEHOVA super ægrotos, qui sanati fuerunt: Et super mortuos, qui revixerunt. sicut Apostoli fecerunt miracula per nomen Jesu Christi. & Benjamin Judæus in Itinerario scribit: Davidem Elni magum uno die dierum decem viam confecisse בְּשֵׁם הַמְּפֹרָשׁ *per Schemhamphoras*, seu virtute nominis JEHOVA enunciati. Tertiò, שם המפרש של יב׳ אותיות *Schemhamphoras duodecim literarum* vocant nomen Jehova in illa benedictione, Num. 6. *Benedicat te* יְהוָה *Dominus & custodiat te*. Ter enim positum literas 12. efficit, & à sacerdotibus in templo hanc benedictionē recitantibus enūciabatur. Quartò, שם המפרש של עב׳ אותיות *nomē expositum 72. literarum*; שֵׁם הַגָּדוֹל *nomen magnum*, quod ponitur, Exod. 14. *& extendit Moses*

manum

manum suam super mare, & abduxit יְהוָה *Dominus mare vento orientali.* Ille enim versus constat 72. literis, sicut & duo præcedentes, cum quibus continua oratione cohæret. Et ex tribus illis versibus faciunt 72. dictiones & nomina: unde vocant שם׳ בן ע״ב תיבות *nomen 72. dictionum* aut *nominum.* unde Cant. 3. *quoad flet dies.* Targum שְׁמָא רַבָּא מְפָרַשׁ בְּשִׁבְעִין שְׁמָהָן *nomen magnum expositum septuaginta nominibus.* Et fabulantur hoc nomen 72. literarum insculptum fuisse baculo, quo Moses mare disrupit, & petram aquas fundentem percussit. Quintò, שֵׁם הַמְפֹרָשׁ של מ״ב אותיות *nomen expositum 42. literarum*, quod Sacerdos magnus protulit in die expiationum. Hoc est, Levit. 16. *quia in die illo* יְכַפֵּר *expiabit super vos, ut mundet vos ab omnibus peccatis vestris, coram* יְהוָה *Domino* תִּטְהָרוּ *mundabimini.* Sacerdotes benedicebant Israelem, 1. linguâ sanctâ. 2. stantes. 3. attollentes manus. 4. voce elevatâ. 5. facie ad faciem. 6. בְּשֵׁם הַמְפֹרָשׁ *in nomine exposito.* 7. in Sanctuario.

Rabb. הוה *præsens tempus.* ❧ הִתְהַוָּה *factus fuit.* ❧ הווים *generati.* ❧ הֲוָיוֹת *generata.* ❧ הֲוָיָה *essentia.*

Syr. לָא אֲנָא *minimè.*

Arab. הותא *abyssus, vorago, hiatus.* ❧ Arab. הוה *chaos.*

Hebr. הוֹי, & per apocopen, הו *heu, væ!* dolentis & vocantis. Esa. 1. v. 4. הוי גוי *væ genti peccatrici.*

II. Arabic. הוה *voluit, dilexit, appetijt, desideravit.* Psalm. 34. *qui* הוי *vult vitam.* Psalm. 35. *qui* יהוון *volent justitiam.* Psalm. 119. in Gimel: חוית *concupivit anima mea.* Joh. 8. v. 44. *& voluntatem patris vestri* תהוון *desiderabitis facere.*

D

Nom. הוי *voluntas, appetitus.*

הוז. Arab. הוז hus, & האז *despexit, contemsit.* Rom. 14. v. 10. *& non* תהיז *despicias fratrem tuum.* הואז haves *contemsit.* Passiv. אתהואז athaves *contemtus fuit, vanuit.*

E

מהואז muhaves *despectus, spretus.* ❧ הואז hives *contemtus.*

האיז heis *illusio nocturna, pollutio nocturna, sperma.*

היז *strepit⁹ pedis, explosio.* ❧ הוזה hasa *stercus.*

היז *suspicio.* ❧ אסתהז astahaz *suspicatus fuit.*

הוך. Chald. הוך vel הָךְ *ivit, ambulavit.* Ezræ 7. יְהָךְ לִמְהָךְ *ad eundum tecum Hierosolymam.* eat. Jos. 1. *ubicunq;* תֵּלֵךְ, Targum תְּהָךְ *ambulaveris.*

Nom. מַהֲכָא *iter, semita.* ❧ הִיכָא *ambulatio.* ❧ הָכָא *huc.*

A **הול**. Arab. הואל haul, & הולה haule, & האילה *sonus, stridor, fragor, fremitus, tumultus, fluctus, tempestas, turbo:* Plural. אהואל ahuel *fluctus, tempestates.* ❧ אתהאל *clamor.*

הואל havel *versavit, turbavit, inquietavit, evertit, subvertit.* ❧ מהואל muhavel *eversor.* ❧ תהוילה tahvila *eversio.*

אתהואל ethavel *turbatus fuit.*

Rabb. הִיוּלִי ὕλη *materia.*

B **הום**. הוּם vel הָם *turbavit.* Deuter. 7. וְהָמָם מְהוּמָה, Targ. וישגשם שגוש *& turbabit eos turbatione magna.* Jud. 4. וַיָּהָם *& turbavit Dominus Sisaram.* Targum וְתַבַּר *& consternavit.* Niphal. נָהוֹם *turbatus fuit.* 1. Reg. 1. וַתֵּהֹם, Targ. וְאִשְׁתְּגִישַׁת *& turbata fuit civitas.* Hiphil. הֵהִים *turbavit.* Mich. 2. *sicut gregem in medio caulæ suæ* תְּהִימֶנָה *turbabis eam.* Psalm. 55. *deducam in querela mea* וְאָהִימָה *& turbabor:* absolutè. Targum וְאַרְגֵּשׁ *& tumultuabor.*

Nomen מְהוּמָה *calamitas, turbatio, turba, tumultus, seditio:* Plural. מְהוּמוֹת *turbæ, tumultus.*

C

Arab. האם *ciconia, herodius.*

הואם *vermes venenosi, serpentes, reptilia.*

האמה *vertex:* item *noctua.*

הון tria significata habet. I. הון. Inde הֵהִין *incepit, ausus, conatus fuit, voluit, contendit.* Deut. 1. וַתָּהִינוּ, Targum וְשָׁרֵיתוּן *& incepistis ascendere in montem.* pro quo habetur, Num. 14. v. 44. וַיַּעְפִּלוּ, Targ. וְאַרְשַׁעוּ *& contenderunt ascendere super verticem montis.*

Nom. הוֹן *copia, possessio, facultas, divitiæ:* aurum & argentum propriè. Plur. הונים *opulentiæ, copiæ, facultates.* Proverb. 10. הוֹן, Targ. קִנְיַן *possessio impij.* Proverb. 13. *honora Dominum* מֵהוֹנֶךָ, Targ. מִן מָמוֹנָךְ *de divitijs tuis.* Psalm. 44. v. 12. *vendis populum tuum* בְּלֹא הוֹן *absq; divitijs.* Targum מִגָּן דְּלָא מָמוֹנָא *gratis absq; divitijs.* Prov. 30. vers. 15. *quatuor non dicunt* הוֹן *sufficientia.* Psalm. 112. הוֹן *divitiæ & opes in domo ejus.* Targum מַזָּלָא *fortuna.* Proverb. 10. *non proderit* הוֹן, Targum שִׁקְרָא *mendacium.*

הִין *Hin* mensura liquidorum, ut vini & olei; continens duodecim לוּגִים *logim,* & לוֹג *log,* sex ova, quæ sunt 72. ova.

II. Syr. הֵוַן *intellexit.* ❧ הַוְנָא *intellectus, judicium, mens.* ❧ מְהַוְנֵי *intelligibilis.* ¶ 1. Thes. 5. v. 6. וּמְהוֹנִין *& sobrij simus.*

Chaldaicè הוּנָא *difficultas.*

III. Arab. הון & האן *despexit, contemsit, aspernatus fuit, sprevit.* Psalm. 69. *& non* יהין *despiciet inimicos suos.* Psalm. 22. *quia non* יהן *spernet neque despiciet.* Matth. 13. vers. 57.

ליס

ליס יהאן נבי *non contemtus est propheta nisi in patria.* Johan. 8. vers. 49. ואנתם תהינונני *& vos inhonoratis me.* Galat. 4. ולם תחינוא בליה גסרי *& non estis aspernati experimentum carnis meæ.* Heb. 6. vers. 5. ויהינוה *& ludibrio exponant eum.* Alcoran. 2. מהין. Alcor. 3. ולהם עדאב מהין. Hiphil אהאן *contemtum reddidit.* 1. Cor. 1. vers. 20. *nonne Deus* אהאן *contemtam reddidit sapientiam seculi?* A

Nom. הואן haven *contemtus, dedecus, ludibrium, despectus.* Item *mortarium.* ❧ מהונא *deformatus.*

הין hein *facilis:* Plur. הינין heinin *faciles.* Alc. 19. והו עלי הין *& hoc apud me facile.* B

היונה hujuna *facilitas, enchiridion, manuale.*

פיאלהין falhin *facilè, mox, statim.*

הוץ. Arab. היצה haida *colica passio.* item היצה hayda *menstruum:* Plur. היץ hajad *menstrua.*

הור. Arab. היר hajar *impedivit.*

הירה haira *impedimentum:* Plur. היראת hairat *impedimenta.*

מהיר muhajar *locus occupatus.*

הות. Arab. הות hut, & האת hit *attulit, intulit, admovit.* Joh. 20. v. 27. האת ידך *admove manum tuam, & pone eam in latus meum.* C

הזז. Arabic. הזו hazaz *movit, commovit.* הזו אלראס hazaz alras *movit caput.* Psalm. 109. הזו אלארני. והזוא ריסהם *& moverunt capita sua.* hazaz aludni *movit aures.* Alc. 29. פהזי *& move apud te arborem palmæ:* excute.

Nom. הזו אלרוס *commotio capitis.* ❧ הזז hazz, & הזה hazza *motus, tremor.* ❧ אהתזאז ihtesis *commotio.*

Deinde, הזז hazez *miscuit, confudit, commiscuit.* D

אהתזז ahtazaz *mixtus, commixtus, confusus fuit.*

הזה hazza *mixtura.* ❧ הז אלמור hez almur *castoreum.*

הזיזה haziza *impetigo:* Plural. הזואין hazaiz *impetigines.* ❧ מהזז muhazzez *impetiginosus.*

Tertiò, הזז hazaz *insidiatus, speculatus fuit.*

הזה duo significata habet. I. הזה *dormivit, dormiturijt, somniavit, in somno locutus fuit.* Esa. 56. *universi illi canes muti, non valentes latrare,* הזים, Targum נימין *dormitantes:* cubantes. LXX. ἐνυπνιαζόμενοι *somniantes.* Hieron. *videntes vana.* legit חזים à חזה *vidit:* ob ה'ח similitudinem. E

II. Arab. חזא & חוה hazi, & אהזא ahzi *neglexit, dedignatus fuit, sprevit, contemsit, derisit, illusit.* Pass. אסתהזא astahzi *spretus, contemtus fuit.* Psalm. 2. אלסאכן פי אלסמואת יהזו בהם *habitans in cœlis illudet illis.* Matth. 20. vers. 19. ויהזון בה *& illudent ei, & flagella-*

bunt eum. Luc. 13. יסתהזיון בה *illudent ei.* Luc. 9. *& qui* יהזי בי *despexerit me.* Alcor. מסתהזון mustahizun. Alcor. אללה יסתהזי בהם.

Nom. הזוא & הזו husu *illusio, subsannatio, deliramentum.*

מסתהזוא mustahzi *neglectus, negligens.* ❧ אסתהזא istihzi *negligentia.*

מסתהזיין *derisores.*

הזל. Arabic. הזל hazal *attenuatus, extenuatus, macer fuit.*

מזהול mazhul *extenuatus, macer.* ❧ הזאל & תוהיל *extenuatio, macies.*

הזם. Arab. הזם hazem *fregit, rupit.* Pass. אנהזם anhazam *fractus fuit.* Hebr. 11. v. 34. והזמוא *& in fugam converterunt exercitus.* Alcor. 2. והזמוהם באדן אללה *& fugaverunt illos.* Rom. 8. והזם *& condemnavit peccatum.* Psalm. 78. ואנהזמוא *& fracti* (fugati) *sunt in die belli.*

Nom. תהזימה tahzima *fractio, ruptura:* Plur. תהאזים tahazim *rupturæ.*

מהזם mahzam *idem.*

Rabbin. הזמי *lolium.* ❧ הזמה *manipulus:* potiùs ח.

הזר. Chald. הזרא, potiùs חזרא *furfur.* Item *genus longæ spinæ,* quæ vice veru usurpatur.

הטט. Syr. הטטא, in אטר vide.

הטל. Arab. הטל hatâl *stillavit, destillavit, pluit.* Matth. 7. הטל *destillat pluvia.* Pass. אנהטל anhatâl *destillatus, complutus fuit.* הטל hâtal: Foem. הטלה hatlâ *destillatio, gutta, stillicidium, catharrus:* Plural. הטלאת hatlat *destillationes, catharri.*

היה. היה idem quod הוה, *fuit, factus est, evenit, accidit.* Genes. 1. *terra autem* היתה, Targ. הות *erat inane & vacuum.* Deuter. 23. *quia peregrinus* היית, Targum הויתא *fuisti in terra ejus.* Ezech. 16. *in sanguine tuo* חיית *fuisti.* LXX. ἔζησας *vixisti.* legerunt חיית, ob ה'ח similitudinē. 1. Sam. 1. v. ult. *omnibus diebus, quibus* היה *fuit* (erit) *vivet.* ¶ Observandum, 1. היה *fuit,* & יהיה & יהי *erit,* ob crebriorem usum de utroq; genere & numero dicuntur. Eccl. 2. ובני בית היה לי *& filij domus fuerunt mihi.* Gen. 1. יהי מארות *fiant luminaria in firmamento cœli.* Targ. יהון *fiant.* Exod. 20. *non* יהיה לך אלהים אחרים *erunt tibi dij alij.* ¶ 2. additum participijs, præteritum imperfectum denotat, ac perseverantiam importat. Jud. 16. v. 21. היה טוחן *erat molens in carcere:* de Simsone. Ps. 122. עומדות היו *stantes erant pedes nostri:* stabant. sic, Matth. 7. v. 29, *erat docens.* Marc. 1. *erat Johannes baptizans:* baptizabat. ¶ 3. cū ל possessivo, habendi signific. habet: ut suprà. ¶ 4. subintelligit.

Niphal. נִהְיָה *factus fuit.* Deuter. 4. הֲנִהְיָה, A
Targ. הַהֲוָה *an factum est, sicut res ista magna?*
Prov. 13. v. 19. תַּאֲוָה נִהְיָה *desiderium fractum,*
dulce erit animæ. Dan. 8. *& ego Daniel* נִהְיֵיתִי *cō-*
fractus (cōfectus) *fui, & dolore affectus fui,* ubi
significationem habet radici contrari-
am, aut congruentem cum הָוָה *calamitas.*

Nom. יְהוָה, in הָוָה quære.

Rabbin. הוית *essentia.* & היה cum affixo
נו *ipse*: ut, הֵינוּ, sicut יֶשְׁנוּ, *est.* הֵינוּ כָּךְ, *id est.*
רֵהֵינוּ *quod est.*

Arab. היא *præparavit.* Psalm. 8. היאת *præ-*
parasti laudem.

מהיי *præparatorius.* ❧ תהייה *præparationes,* B
aptationes.

Avic. הִיה *forma, figura*: Plur. היאת *for-*
mæ, figuræ.

היך. הֵיךְ, idem quod אֵיךְ, literis א׳ה׳ permuta-
tis, *quomodo, sicut, juxta, secundum.*

Chald. הֵיכָא & הֵיכֵן *ubi?* ❧ Syr. מֵהֵיכַן
unde? ❧ הֵיכֵי *propterea.* ❧ הֵיאַךְ *quomodo?*
הֵיכְּנָא & הֵיכֵן ❧ הָכוֹת & הָכְוָת *similiter, sic.* ❧
הֵיכְמָא ❧ *quomodo?* ❧ כְּהֵיכְנָא *eodem modo.*
quemadmodum. ❧ הָךְ *hic.* ❧ הָכֵי *tamen, sic.* C

הכל. Inde הֵיכָל, Chald. הֵיכַל, Syr. הַיכַל, Arab.
היכל heical *palatium, atrium, regia, aula, ba-*
silica: Plur. הֵיכָלִים, Foem. הֵיכָלוֹת, Chal.
הֵיכְלִין, Syriac. הַיכְלִין *palatia, atria, aulæ.* 1.
Reg. 21. *juxta* הֵיכַל אַחְאָב *palatium Achab,*
regis Samariæ. Prov. 30. *& ipsa est* בְּהֵיכְלֵי מֶלֶךְ
in palatijs regis. ¶ Deinde *tabernaculum,* ac
postea *templum Hierosolymitanum,* & pecu-
liariter, *pars hujus exterior & major.* Tem-
pli enim partes erant tres: דְּבִיר *oraculum,* D
הֵיכָל *palatium* seu *atrium,* & אוּלָם *porticus.*
de דְּבִיר & אוּלָם vide suo loco. In medio
הֵיכָל *palatij* erant extra velum שֻׁלְחָן *men-*
sa aurea panum propositionis, versus
septentrionem: הַמְּנוֹרָה *candelabrum* ver-
sus meridiem: & in horum medio ver-
sus ortum מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת *altare thymiamatis.*
Post hæc ad septentrionem *tabula marmo-*
rea, continens pulverem pavimenti, ad
potandum suspectam. Malach. 3. *veniet*
ad הֵיכָלוֹ *templum suum Dominus, quem vos* E
quæritis. Jerem. 7. *ne confidatis vobis super*
verba mendacij, dicendo: הֵיכַל יְהוָה הֵיכַל יְהוָה
הֵיכַל יְהוָה הֵמָּה *templum Domini, templum Do-*
mini, templum Domini, sunt. ipsi dicebant ad
Prophetam: *non devastabit templum suum ob*
iniquitatem, nec vastabitur urbs ista. Dicit au-
autem ter templum Domini, quòd tria
essent אולם *porticus,* הֵיכָל *atrium,* & דְּבִיר *ora-*
culum, vel ad majorem emphasin. Tria
porrò fuerunt templa, Hierosolymita-
num; Garizitanum, seu Samaritanum,
quod stetit ducentos annos in monte
Garizim: & Ægyptiacum, in præfectura
Heliopolitana, ad Hierosolymitani simi-
litudinem; ubi conveniebant Judæi Æ-
gyptum incolentes. Et Hierosolymita-
num aliud prius, aliud posterius. Prius à
Salomone extructum, quod stetit annos
420. posterius extructum post captivita-
tem Babylonicam, stetit annos 639. &
dies 45. juxta Josephum, lib. 7. belli Ju-
daici, cap. 10. & inter utrumq; interces-
serunt 70. anni captivitatis.

הכר. הָכַר *agnitus, cognitus fuit, innotuit.* Job. 19.
v. 3. *non pudet quod* תַּהְכְּרוּ, Targ.
תִּשְׁתְּמוֹדְעוּן *innotescatis.* alij, *illudatis mihi.*

Arab. הכר *impudentia.*

הלל quinq; significata habet. I. הָלַל *splen-*
duit, fulsit, luxit, claruit, nituit, hell seyn. Job.
29. v. 3. בְּהִלּוֹ, Targ. בְּאַנְהָרוּתֵהּ *cum splende-*
ret lucerna ejus super capite meo. al. *cùm ipse*
splenderet lucerna sua: cùm essent res secun-
dæ. pro בְּהִלְלוֹ, ab הָלַל infinitivo Cal. Hi-
phil הֵהֵל, Chald. אַהֵל *splendere, lucere fivit.*
Esa. 13. vers. 10. *stellæ cæli non* יָהֵלּוּ, Targ.
יְזַהֲרוּן *splendere sinent lucem suam.* & absolu-
tè, Job. 31. vers. 26. *si vidi lucem, quando*
יָהֵל, Targ. יְנַהַר *splendebat.* Solem cum lu-
cebat. Job. 41. v. 10. *sternutationes ejus* תָּהֶל,
Targ. תַּנְהַר *splendere faciet lucem*: accendet
ignem.

Nom. הֵילֵל *lucifer,* stella matutina, qua
non apparet splendidior aut lucidior.
Esa. 14. *quomodo ex cælo cecidisti* הילל *Lucifer,*
filius auroræ? Targ. כּוֹכַב נְגַהּ *stella veneris?*
quæ certis diebus conspicitur circa or-
tum auroræ: de casu Nabugdonosaris.

Arab. הלאל hilil *luna nova,* primū splen-
dere incipiens: Plu. אַהִלָּה ahille *lunæ novæ,*
novilunia, lunationes. Græcis ἥλιος *sol.*

תְּהִלָּה *splendor, lux, lumen.* Habac. 3. וּתְהִלָּתוֹ
& splendor ejus implevit terram. sequitur וְנֹגַהּ
& splendor. transfertur ad splendorem si-
ve claritatem nominis seu famæ.

II. Metaphoricè, Piel. הִלֵּל, Arab. הַלַּל *splen-*
didum, illustrem, clarum, nobilem, celebrem red-
didit, illustravit, laudavit, prædicavit, celebra-
vit, ornavit, decoravit, honestavit. Psalm.
117. הַלְלוּ, Targum שַׁבְּחוּ *laudate Dominum*
omnes gentes. Psalm. 119. in Schin: *septies in*
die הִלַּלְתִּיךָ, Targ. שַׁבַּחִית יָתָךְ *laudavi te.* Esa.
64. v. 9. *domus sanctitatis nostræ & decoris no-*
stri אֲשֶׁר הִלְלוּךָ *ubi laudaverunt te patres nostri.*
Targum אֲתַר דִּפְלַחוּ קֳדָמָךְ *locus ubi servierunt*
coram te. Genes. 12. וַיְהַלְלוּ, Targum וְשַׁבַּחוּ
& laudabunt eam apud Pharaonem: prædica-
bunt. absolutè, *laudavit seipsum, gloriatus fuit.*
Psalm. 10. vers. 3. *quia* הִלֵּל, Targ. אִשְׁתַּבַּח
gloriatur impius ob desiderium animæ suæ. Psal.
148. v.

148. v. 1. הַלְלוּיָהּ Halleluja: הַלְלוּ אֶת יְהוָה *lauda-* A
te Dominum ex cœlis, הַלְלוּהוּ *laudate eum in excelsis.* & versu ultimo: *filiis Israel, populo propinquo ejus*, הַלְלוּ־יָהּ *laudate Dominum.*

Vox הַלְלוּיָהּ in Psalmorum principio, *exhortationem*: in fine autem *acclamationem* denotat: nec reddenda est sicut *Amen.* sic, Apocal. 19. ἀλληλούϊα, *salus & honor, & gloria.* Pual. הֻלַּל *laudatus, prædicatus, celebratus fuit.* Psalm. 78. v. 63. *& puellæ ejus non* הוּלָּלוּ, Targum אִשְׁתַּבְּחָן *fuerunt laudatæ*: non fuerunt elocatæ, sed innuptæ interierunt. in nuptiis enim sponsus & sponsa carminibus laudantur, seu epithalamiis B
celebrantur. Hithpael. הִתְהַלֵּל *prædicavit, laudavit se, gloriatus fuit, jactavit se.* 1. Reg. 20. *non* יִתְהַלֵּל, Targ. יִשְׁתַּבַּח *glorietur accinctus, ut solutus.* Prov. 27. *ne* תִּתְהַלֵּל, Targ. תִּשְׁתַּבְהַר *glorieris de die crastino.* Psalm. 106. לְהִתְהַלֵּל *ad gloriandum cum hæreditate tua:* ad gaudendum.

Arabic. אתהלל athallal *gavisus, lætatus fuit, exultavit.* Matth. 5. vers. 12. *gaudete* ואתהללוא *& exultate.* Psalm. 9. אתהלל *lætabor in salute tua.* Psalm. 16. ותהלל *& exultabit lingua mea.* C

Nomen. הִלּוּלִים *laudes, gaudia, tripudia, choreæ.* Levit. 19. *& anno quarto erit omnis fructus ejus sanctitas* הִלּוּלִים, Targ. תּוּשְׁבְּחָן *laudum ipsi Jehovah:* gaudiorum. Jud. 9. v. 23. *& fecerunt* הִלּוּלִים *laudes.* Targum חִנְגִּין *tripudia:* choreas, gaudia. ¶ Rabb. הִלּוּלִים *epithalamia*, quibus sponsus & sponsa laudantur.

הִלּוּלָא *lætitia nuptialis, choreæ, nuptiæ.* בֵּית D
הִלּוּלָא *domus nuptiarum*, quod ibi laudantur sponsus & sponsa carminibus.

תְּהִלָּה *laus, & celebratio, prædicatio:* Plur. תהלות *laudes*, & *virtutes laudabiles.* Esa. 43. v. 21. תְּהִלָּתִי *laudem meam narrabunt.* LXX. τὰς ἀρετάς μου *virtutes meas.* sic Æneid. 9. *Quæ vobis, quæ digna viri, pro laudibus istis Præmia posse rear solvi?* hoc est, virtutibus. Psalm. 33. v. 1. *rectis decora est* תְּהִלָּה *laus:* prædicatio. Psalm. 22. תְּהִלּוֹת *laudes Israelis.*

Rabb. תְּהִלִּים, & per syncopen, ה eliso, תִּלִּים: Foem. תְּהִלּוֹת *Psalmi*, hymni in laudem Dei compositi. סֵפֶר תְּהִלִּים *liber Psal-* E
morum; quod major Psalmorum pars Dei laudes contineat. unde Luc. 20. *David dicit* ἐν βίβλῳ ψαλμῶν *in libro Psalmorum.* sumptus autem videtur hic titulus ex Psalm. 145. qui inscribitur, תְּהִלָּה לְדָוִד *laus Davidis:* quod totus nihil sit, nisi Dei celebratio. Ideo veteres Hebræi filium futuri seculi pronunciant eum, qui hunc Psalmum quotidie ter recitet; ore, corde, lingua. ¶ Deinde הַלֵּל *hymnum* vocant, Psalm. 113. cum quinq; sequentibus, ad 119. usq;: eumq; recitant ad mensam, in Neomenia, Encænijs, & tribus festis: atque ita etiam in nocte Paschatis post agnum comestum. eiq; subjungunt acclamationem הַלְלוּיָהּ *Halleluja:* unde & *Halleluja magnum* vocatur. Rambam: הלל הגדול הוא מהודו לה׳ כי טוב עד שיר המעלות. ejus initium est: הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה: finis autem ejusdem Psalmi est: הַלְלוּיָהּ. unus legit sive recitat eum, reliqui acclamant: עונין אחר קורא את ההלל הללויה: exordiuntur verò hoc modo: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִקְרֹא אֶת הַהַלֵּל: *Benedictus tu Deus*, &c. *qui jussit nos recitare hymnum.* & כּוֹס הַהַלֵּל *poculum hymni*, vocant, quo per cœnam circumlato, unus ex istis Psalmis recitatur. eum & Apostoli dixerunt, Matth. 26. vers. 30. καὶ ὑμνήσαντες *& hymno dicto exierunt in montem olearum.*

מַהֲלָל, Arab. תהליל tahlil *laus, canticum, hymnus.*

הַל *an? num, nunquid? si.*

Rabb. verb. הִתְהִיל *laudavit:* ut ת fiat radicale.

III. Per antiphrasin, הָלַל *inglorius, indecorus, insanus, furore actus fuit, indecorè, indecenter se gessit, insanivit, furijt.* Psalm. 75. vers. 5. *dixi* לַהוֹלְלִים אַל תָּהֹלּוּ *ad insanientes ne insaniatis.* Targum. *ad* מִתְלַעְבִין *subsannatores, ne* תִּתְלַעֲבוּן *derideatis.* Piel הוֹלֵל *inglorium reddidit, dedecoravit, dehonestavit, ad insaniam redegit, perturbavit.* Esa. 44. v. 25. *& ariolos* מְהוֹלֵל, Targum מְשַׁגֵּשׁ *ad insaniam redigens:* perturbans. Job. 12. v. 17. *& judices* יְהוֹלֵל, Targum יְתַלְעֵב *ad insaniam rediget.* LXX. ἐξέστησε *stupidos fecit.* Psalm. 5. vers. 6, & 73. vers. 3, & 102. vers. 9. Eccles. 2. vers. 2, & 7. vers. 26. Jerem. 25. vers. 16, & 50. vers. 38, & 51. vers. 7. Nahum. 2. v. 5. Hithpael הִתְהוֹלֵל *indecorè, indecenter* aut *immoderatè se gessit, furore actus fuit.* Jerem. 25. vers. 17. *& insanient* וְהִתְהֹלְלוּ, Targ. וְיִטַּרְפוּן *& furore agentur.* Jer. 46. v. 9. *ascendite equos* וְהִתְהֹלְלוּ, Targum וְיִשְׁתַּגְּשׁוּן *& furore agantur currus:* cursus equorum & fremitus eorum similis est insaniæ & furori. 1. Sam. 21. vers. 13. וַיִּתְהֹלֵל, Targ. וְאִשְׁתַּמַּם *& stupidus factus est in manibus eorum:* simulabat insaniam.

Nomen. הוֹלֵלוֹת *insaniæ, stultitiæ, furores.* Eccl. 1, & 10.

נְהַלֹּלִים *indecora* seu *ingloria ligna*, arbores viles, dumeta, vepres. Esa. 7. v. 19. *& in omnib. arbustis, & in omnibus* הַנַּהֲלֹלִים *dumetis.*

A Hieron. *foraminibus.* legit החללים, literarum ה ח similitudine deceptus. Hosiand. non correxit. Targ. בָּתֵּי תֻשְׁבַּחְתָּא *domibus laudum.* ab הלל *laudavit.*

Arab. אהלואל *rumores bellorum.* מַהַלָּה mahalle *bellum, pugna, castra.*

IV. Arabic. הָלַל hallal *laudavit, blanditus, adulatus, assentatus fuit, allexit, demulsit, delinivit, mitigavit, reconciliavit, indulsit, pexit.*

האלל halil, & מְהַלֵּל *laudans, blandus, adulator, assentator, demulciens.* Foemin. הָאלָלָה halila *blanda.*

תַהְלִיל tahlil, & הַלִילָה *blanditiæ, indulgentia, adulatio.* B

V. Chald. & Syriac. אֲהַל *vituperavit, conviciatus est, contempsit, vilipendit*: per antiphrasin.

הלא. הָלְאָה & מֵהָלְאָה, Chald. הָלָא, & לְהָלָא & לְהַלָּן, Syr. לְהַל *ultra, trans, ulterius, longè, deinceps*: loci & temporis. distantiam & remotionem significat. Esa. 18. vers. 2. *ad populum terribilem* מִן הוּא וְהָלְאָה *hinc & ultra.* Genes. 35. vers. 21. *& tetendit tabernaculum suum* מֵהָלְאָה לְמִגְדַּל־, Targ. מִלְּהָלְאָה C *ulterius ad turrim gregis.* Amos 5. vers. 27. *& abducam vos* מֵהָלְאָה לְדַמָּשֶׂק *ulterius ad Damascum.* ultra Damascum. Genes. 19. vers. 9. *accede* הָלְאָה, Targ לְהָלְאָ *ulterius*: accede in locum tuum, & elongare à nobis. Inde Niphal נַהֲלָאָה *remota & repulsa.* Mich. 4. וְהַנַּהֲלָאָה *& repulsa ad gentem fortem*: elongata, ultrà rejecta.

הלג. Arab. הלג *irruit, æstuavit.* Act. 48. v. 18. *cumq;* הלג *æstuaret in eos tempestas.* Rom. 2. D והלג *& exarsit unus in alterum*: irruit.

הלה. תָהֳלָה *ingloria, indecentia, dedecus.* Job. 4. vers. 18. *& in Angelis suis ponet* תָהֳלָה *dedecus.* Targ. עִילָא *occasionem.* Alij exponunt, *splendorem, lucem*: ut הָלַל & הָלָה permutentur significatione.

הלך duo significata habet. I. הֲלַךְ, Chald. הֲלַךְ *incessit, ambulavit, ivit, abiit, profectus est, perrexit, venit.* Gen. 31. *& Laban* הָלַךְ, Targ. אֲזַל *abiit.* Jos. 3. וַהֲלַכְתֶּם, Targ. ותהכון *& ibitis post eum*: sequemini. E Eccl. 7. *melior est aspectus oculorum* מֵהֲלָךְ־נָפֶשׁ *quàm ambulatio animæ.* Jos. 10. הֶהָלְכוּא *qui iverant.* ה relativum, & א paragogicum. Niphal נֶהֱלַךְ *ambulavit, abiit.* Piel. הִלֵּךְ, Chald. & Syr. הַלֵּךְ *ambulare, incedere fecit,* aut coëgit. Job. 24. *nudum* הִלְּכוּ *siverunt incedere absq; veste.* Aliâs absolutè. Psalm. 38. *tota die ater* הִלָּכְתִּי *incessi.* Syr. Joh. 8. *non* נְהַלֵּךְ *ambulabit in tenebris.* Hithpael. הִתְהַלֵּךְ *continuè, assiduè ambulavit, obambulavit, deambulavit, conversatus est.*

Psalm. 82. *in caligine* יִתְהַלָּכוּ *obambulabunt.* ¶ Variè autem usurpatur, 1. per metaphoram de vita, moribus, actionibus. Psalm. 1. *Beatus vir qui non* הָלַךְ *ambulavit in consilio impiorum.* Psalm. 119. vers. 1. הַהֹלְכִים *ambulantes in Lege Domini.* Genes. 5. וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת־הָאֱלֹהִים, Targum וְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ בְּדַחַלְתָּא דַיְיָ *& ambulabat Hanoch in timore Domini*: vitam divinam & inculpatam agebat. significat occupatum esse in cultu Dei corde & corpore. 1. Sam. 2. *domus tua & domus patris tui* יִתְהַלְּכוּ *ambulabunt coram me.* Targ. יְשַׁמְּשׁוּן *ministrabunt.* Gen. 17. הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי *ambula coram me & esto perfectus.* Targ. פְּלַח קֳדָמַי *servi coram me.* 2. Sam. 7. וָאֶהְיֶה מִתְהַלֵּךְ בְּאֹהֶל וּבְמִשְׁכָּן *& fui obambulans in tentorio & tabernaculo.* pro quo habetur, 1. Paral. 17. וָאֶהְיֶה מֵאֹהֶל אֶל אֹהֶל *& fui ex tentorio in tentorium, & ex tabernaculo.* ¶ 2. de inanimatis; igne, melle, flumine, navi: & incorporeis; ut voce, &c. Exod. 9. וַתִּהֲלַךְ אֵשׁ *& ambulabat ignis in terram*: discurrebat. Psalm. 104. *ibi naves* יְהַלֵּכוּן *ambulabunt.* Exod. 19. *& fuit* קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ *vox tubæ ambulans.* Gen. 3. v. 8. *audivi* קוֹל *vocem Domini Dei* מִתְהַלֵּךְ *ambulantem in horto.* potest referri ad הרוח, aut ad הקול. ¶ 3. per metalepsin, de rebus evanescentibus, intereuntibus, pereuntibus, morientibus. Gen. 15. v. 2. *& ego* הוֹלֵךְ עֲרִירִי *abiens sterilis.* Targ. אָזֵל בְּלָא וְלַד *vadens sine prole.* Lxx. ἀπολύομαι ἄτεκνος *morior sine liberis.* Targ. Hieros. אָזֵל מִנוֹ עָלְמָא *abeo ex mundo.* sic Latinis *abitio* pro *morte.* qui nascitur, venit: qui moritur, abit. Fest. Pomp. *abitionem antiqui dicebant mortem.* Ps. 58. v. 9. *velut limax colliquescet* יַהֲלֹךְ *& abibit*: evanescet, interibit. Psal. 109. *sicut umbra cùm declinat* נֶהֱלָכְתִּי *abij*: perij. Targ. אתְנְמַרִת *consumtus fui*: evanui, celeriter interij. Hos. 13. *sicut ros* מַשְׁכִּים הֹלֵךְ *matutinus abiens.* Targ. מוֹחֵי פָסֵק *festinans cessans*: qui manè evanescit. Job. 31. *Lunam preciosam* הֹלֵךְ *abeuntem.* Lxx. φθίνουσαν *tabescentem.* sic Aristoteli φθίσις σελήνης *tabes Lunæ*, est interlunium. ut sit luna preciosa, cùm est plena; tabescens, cùm decrescit. Gen. 8. *& aquæ erant* הָלוֹךְ וְחָסוֹר, Targ. אָזְלִין וְחָסְרִין *euntes & deficientes.* ¶ Inde Arab. הָלַךְ halac *periit, interiit, vastatus, destructus fuit.* Psalm. 27. *cadent* ויהלכון *& peribunt.* Actor. 48. v. 22. *anima ex eis non* יהלך *peribit.* Matth. 8. vers. 23. *ô Domine, serva nos, quia* הלכנא *perimus.* Piel. הַלַּךְ hallac *perdidit.* Genes. 18. *non* תהלך *perdes justum cum impio.* Psalm. 78. *& non* יְהַלְּכִהֶם *perdet eos.* Hiphil אַהְלַךְ ahlac, idem cum Piel, *perdidit, occidit, destruxit, vastavit.*

Psalm.

A Psalm. 101. אַהְלִכָה *perdebam omnes peccatores terræ.* Matth. 2. verf. 13. *quæret puerum* לְיַהֲלְכָה *ut perdat eum.* אַהְלַכְנָאְהֹם *perdidimus eos.* ☞ הָאלִךְ halic *periens, perdens, vastator:* Plur. הָאלִכִין halicin *pereuntes.* ☞ הָלָכָה halaca, & הָלָאךְ helec *perditio, interitus, mors, miseria, vastatio.* ¶ 4. de rebus sensim magis magisq; crescentibus aut decrescentibus dicitur, αὔξησιν reiq; incrementum significans. Prov. 4. v. 18. *& via justorum sicut lux splendoris* הוֹלֵךְ וָאוֹר *vadens & lucens usq; ad firmitatem diei.* Jon. 1. v. 11. *quia mare* B הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר *vadens & æstuans.* L x x. καὶ ἐξήγειρε μᾶλλον κλύδωνα *& excitabat magis fluctus.*

Nomen הֵלֶךְ *ambulator, viator.* 2. Sam. 12. *& venit* הֵלֶךְ, Targ. אוֹרְחָא *viator ad virum divitem.* ¶ הֵלֶךְ *ambulatio.* 1. Sam. 14. *& ecce* הֵלֶךְ *ambulatio mellis.* Targ. בְּרוּ *fluxus.* mel ibat seu fluebat in superficie agri. mel, quod fluit ex apiario & ambulat in superficie terræ.

C הָלִיךְ, Foem. הֲלִיכָה *ambulatio, iter, incessus, vestigium:* Plur. הֲלִיכִים, Foem. הֲלִיכוֹת, Chald. הָלִיכָן *incessus, vestigia, pedes.*

מַהֲלָךְ, Chald. לָךְ *iter, via, itinerarium, deambulatorium.* Rabb. *motus.* Plur. מַהֲלָכִים *itinera.* Est autem מַהֲלָךְ iter hominis mediocre, decem פַּרְסָאוֹת. R. S. ☞ תַּהֲלוּכוֹת *ambulationes.*

Rabb. הֲלָכָה, Chald. הִלְכָא, & הִתְהַלְּכוּת *via, mos, consuetudo, lex, jus, ritus, lectio continua* aut *usitata, paragraphus.* כְּהִלְכָא *juxta mo-* D *rem.* Gen. 40. כַּמִּשְׁפָּט, Targ. כְּהִלְכְתָא *juxta morem priorem.*

Rabb. הלוך *pestis.*

Chald. הֲלָךְ *reditus,* tributi genus, donum quod dabatur regi transeunti per urbem aliquam.

II. Arab. הלך hallac *ambiit, obsepivit, vallavit, vallo circumdedit.*

הֲלָכָה halâca *ambitus, circus, circulus:* Pl. הַלָּאיךְ halaic *circuli.*

E תַּהְלִיכָה tahlica *circuitus palatii, obsidio, anfractus, flexus, ambages, circuitio, via:* Plur. תהאליך tahalic *circuitiones, viæ.*

הֻלֵיכָה hulaica *fibula rotunda:* item, *lorica:* Plur. הֻלֵיכָאת hulaicit *fibulæ.*

אבו הלך abu halac *reduvia, paronychia.*

הִלְכָה hilca *digitale:* Plur. הִלָאךְ *digitalia.*

הלם duo significata habet. I. הָלַם *contudit, contrivit, fregit, quassavit, percussit, pulsavit.* Psalm. 141. יֶהֶלְמֵנִי, Targ. יְמַכְּחַנִּי *percutiat me justus, & erit beneficium.* absolute. Deut. 21. הָלְמוּ *quassatæ sunt ungulæ equi.* Targum אִשְׁתַּלְּפוּ *extractæ sunt.* Esa. 28. הֲלוּמֵי יַיִן *contusi vino.* Targ. כְּתִשֵׁי *contriti.* 1. Sam. 14. v.

16. *& ibat* וַהֲלֹם *& quassabatur.* infinitivus pro præterito. præcedit נָמוֹג.

Nom. הֹלֶם *contusio, res contundenda, percussio, ferrum incudis,* super quo aliquid contunditur.

הַלְמוּת *malleus,* quo aliquid contunditur aut frangitur. ☞ מַהֲלֻמוֹת *contusiones, contritiones.*

יַהֲלֹם, Chald. סַבְהֲלוֹם *Adamas,* lapides omnes frangit: vel frangi aut domari nequit: per antiphrasin.

הֲלֹם *huc, illuc:* pro natura orationis. ubi quis pedem figit. Est loci & temporis.

II. Arab. הלם halam *venit.* Psalm. 34. הלמוא *venite filii, audite me.* Gen. 11. אהלמוא *venite, faciamus urbem.*

הלם halm *sensus.* בהלם bihilm *pacifice.*

הלן. Rabb. לְהַלָּן *ibi, illic.*

הלם. Arab. הלם *macer factus est.*

המם tria significata habet. I. הָמַם, Chald. הֲמַם *tumultum fecit, turbavit, conturbavit, concurrit, debachatus fuit.* Exod. 23. וְהַמֹּתִי, Targum וָאֲשַׁגֵּשׁ *& turbabo omnem populum ad quem veneris.* Exod. 14. וַיָּהָם, Targum וַיְהַמֵּם וְשַׁגֵּשׁ *& turbavit castra Aegypti.* Jos. 10. *& turbavit eos Dominus coram Israel.* Targum וְתַבְּרִנּוּן *& contrivit eos.* Deuter. 2. לְהֻמָּם *ad perdendum eos.* Passiv. Chald. אִתְהֲמַם *tumultuatus, debachatus fuit, concurrit.* 1. Reg. 18. וַיִּתְגֹּדְדוּ, Targum וְאִתְהֲמְמוּ *& tumultuati sunt juxta morem suum:* concurrerunt. Jer. 49. וְהִתְשׁוֹטַטְנָה, Targ. וְאִתְהֲמְמוּ *& concurrite in sepibus.*

Nom. הֲמָם *tumultus, turbatio.*

הֵם & הֵמָּה, Chald. הִמּוֹ & הִמּוֹן, & הִנּוּן, Syr. הֶנּוּן, Arab. הֻם hum, Dual. הֻמָא humma *hi, illi, ipsi.* Psalm. 9. v. 7. *periit memoria eorum* הֵמָּה *ipsorum.* Targ. מִנְּהוֹן *ab illis.* L x x. μετ᾽ ἤχου *cum sonitu.* acceperunt pro הָמָה *strepitus.* כָּהֵמָּה *similia.* הֵמוֹ *ab ipso.* הֵמָּנָּה *ab ipsa.* הָמוֹ *sumus, ipsos.*

Rabb. הֲמָמִי *perniciosus.*

Propr. הָם *Ham,* loci nomen. Gen. 14. *Gigantes* בְּהָם *in Ham.*

II. Chald. הֲמַם *verrit, scopis purgavit.* Esa. 14. וְטֵאטֵאתִיהָ, Targum וַאֲהַמְמִנַּהּ *& verram eam.*

Nom. הַמְמָא *furfur, quisquiliæ, purgamentum.* Amos 8. וּמַפַּל בַּר, Targ. וְהַמְמַת עֲבוּרָא *& furfur frumenti.*

III. Arabic. הַמַם hamam, & הַם hamm *cogitavit, decrevit, constituit, meditatus, imaginatus, opinatus, suspicatus, solicitus fuit, curavit.* Tit. 3. vers. 12. המממת *cogitavi ibi hybernare:* decrevi. Rom. 12. vers. 16. *id quod*

והמוא הממתכם *cogitaſtis in animabus veſtris,* תהמוא *etiam cogitate de fratribus veſtris, & non* *cogitetis res ſublimes.* Matth. 21. verſ. 46. פהמוא *& cogitabant quando comprehenderent eum.* Pſal. 4. *& quod* תהמון *cogitabitis in cordibus veſtris.* Matth. 1. v. 19. והם בתחליתהא סרא *& cogitabat de dimiſſione ejus occulta.* Passiv. אהתמם ahtamam, & אתהם, & אהתם ahtamm *idem; ſolicitus fuit.* Pſalm. 119. in Beth: *in mandatis ejus* אהתממרה *meditatus fui.* Matth. 6. verſ. 25. לא תהתמוא לאנפסכם *ne ſitis ſoliciti pro animabus veſtris.* Luc. 10. אהתם *curam illius habeto.* Coloſſ. 3. verſ. 2. ואהתמוא *& curate ſuperna.* Pſalm. 119. in Gimel: *ſervus tuus* יהתם *meditabitur in juſtificationibus tuis.* Pſalm. 40. *Dominus* יהתם *ſolicitus erit de me.*

Nomen הםם hamam, & הם hemm, & המה himma *cogitatio, meditatio, opinio, ſolicitudo, triſtitia, tædium, cura, conſilium, decretum, ſtudium:* Plural. המום humum, & המאם himem *cogitationes, curæ.* קלילאאלהמה calil alhimma *parum ſolicitus, ſecurus, incurius.* ✠ תהמה tuhma *ſuſpicio.*

מהם muhimm *cogitabundus, triſtis, ſolicitus, furioſus:* Plural. מהמין muhimmin *cogitabundi, furioſi.* ✠ מהמומא *idem.*

מהתם muhetem *ſolicitus, triſtis:* Plur. מהתמין muhetemmin *ſoliciti.*

Propr. הָם *Ham.* Geneſ. 14. verſ. 5. *&* הַזּוּזִים בְּהָם *Zuzim in Ham.* Lxx. ἅμα αὐτοῖς, Latin. *cum eis.* acceperunt pro בָּהֶם *in illis.* Targ. רִבְהֶמְתָּא *animalium.* quaſi בְּהֵמָה *animal.*

המה Tria ſignificata habet. I. הָמָה, Chald. הֲמָא idem quod הָמַם, *tumultuatus eſt, ſonuit, ſtrepuit, obſtrepuit, murmuravit, fremuit, garrivit.* Pſalm. 42. verſ. 12. *& quare* תֶּהֱמִי, Targum תַּרְגִּישִׁי *tumultuaberis contra me?* fremes? Eſa. 59. verſ. 11. נֶהֱמֶה *murmurabimus ut urſi.* Jerem. 31. *propterea* הָמוּ *ſonuerunt viſcera mea ſuper eo.* Targum אִתְגּוֹלָלוּ *convoluta ſunt.* 1. Reg. 1. verſ. 41. *quæ vox civitatis* הוֹמָה *tumultuantis?* Targ. אִשְׁתַּגְּשַׁת *quæ turbata eſt.* Ezechielis 7. *ſicut columbæ vallium omnes* הומות, Targum מְנַהֲמִין *gementes.* Lxx. ἀποκλινῶ *interficiam.* q. הֵמִית, à מות *mortuus fuit.* Eſa. 17. v. 11. כַּהֲמוֹת יַמִּים יֶהֱמָיוּן *ſicut fremunt maria, frement.*

Nomen הוֹמִי *tumultuarius, ſonorus, garrulus.* Foemin. הוֹמִיָּה *ſonora, garrula:* Plur. הוֹמִיּוֹת *turbæ, ſtrepitus.* Prov. 1. *in capite* הֹמִיּוֹת *turbarum* (חוצות הֹמִיּוֹת) *clamabit.*

הֶמֶה & הֶמְיָה, Chald. הָמוֹת, Syr. מַהֲמִינוּת *tumultus, ſonus, ſonitus, ſtrepitus, murmur.* Ezechiel. 7. *& non* מֵהֲמֵהֶם *de ſono ipſorum.* Lxx. ἐξ αὐτῶν *ex ipſis.* legerunt מֵהֶם. Eſa. 14. הֶמְיַת נְבָלֶיךָ *ſonitus nabliorum tuorum.*

Chald. הֶמְיָן, Arabic. המאין hamain *baltheus, cingulum:* Plural. הֶמְיָנִין *balthei, cingula.* In אַבְנֵט vide. Inde Joſephus 3. Antiq. 8. *nos vocabulo à Babylonijs mutuato Emian dicimus.* ✠ Huc aliqui הָמוֹן. vide in המן.

II. Syr. per antiphraſin, הֲמָא. Hiphil: אַהֲמִי *quievit, non curavit, neglexit, contemſit, abominatus eſt, permiſit, conceſſit.* Hebr. 12. v. 5. *fili mi, ne* תַּהֲמֵא *negligas correptionem Domini.*

Nomen מַהֲמִינוּת *contemtus, negligentia, faſtus.*

III. Arab. המא, vel המי hamî, & אהמא ahmî, & אהתמא ahtemî *defendit, protexit, fovit, calefecit.*

האמי hami, & מהמי muhami *defenſor, protector, fautor.*

המיה himeia *defenſio, protectio, favor.*

המל. הֲמֻלָּה & הֲמוּלָה *ſermo, loquela, ſonitus, tumultus.* Ezechiel. 1. *& vox* הֲמֻלָּה *tumultus.* Lxx. τοῦ λόγου *verbi.* q. מִלָּה, à מלל. Jerem. 11. *ad vocem* הֲמוּלָה *tumultus magni.* Lxx. περιτομῆς *circumciſionis.* acceperunt pro מִילָה, à מול *circumcidit.*

Arab. המל hamal, & אהמל ahmal *ſprevit, aſpernatus fuit.* Pſalm. 78. *audivit Deus* ואהמלהם *& ſprevit eos.* Pſalm. 83. *Deus, ne ſileas, neque* תהמל *ſpernas.* 2. Corinth. 9. v. 8. *non* אהמל *ſpernam illud:* non tædet me illius. 1. Cor. 11. v. ult. *Deus non* יהמלכם *ſubjiciet vos, ut tentemini.*

המן. הָמַן *tumultuatus, rixatus fuit, turbavit.* Ezechielis 5. verſ. 7. יַעַן הֲמָנְכֶם *propter tumultuari vos præ gentibus, quæ ſunt in circuitu veſtro, in ſtatutis meis non ambulaſtis.* Targ. בְּרִיל. al. חֲלַף דְּחָבְתּוּן *propterea quod peccaſtis.* alijs fuiſtis multitudo magna.

Nomen הָמוֹן *tumultus, ſtrepitus, turba, rixa, ſeditio, & multitudo:* Plural. הֲמוֹנִים *turbæ, multitudines.* Pſalm. 37. *melius eſt modicum juſti* מֵהֲמוֹן, Targum מֵרִכְפַּת *quam multitudo impiorum.* Lxx. ὑπὲρ πλοῦτον *ſuper divitias.* Geneſ. 17. *eris in patrem* הֲמוֹן, Targ. סַגִּי *multitudinis gentium.* 1. Paralip. 29. *omnis* הֶהָמוֹן *multitudo iſta:* multitudo auri & argenti. Eccl. 5. *qui diligit* בֶּהָמוֹן *in multitudine.* Targ. לְמִכְנַשׁ מָמוֹן *colligere divitias.* Eſa. 60. *mutabitur ad te* הֲמוֹן יָם *multitudo maris.* Targ. עוֹתַר מַעַרְבָא *divitiæ Occidentis.* Jer. 10. v. 13. *dante illo* הֲמוֹן מַיִם *multitudinem aquarum in cælis.* Targ. רִכְפַּת *impetum.* periphraſis pluviæ. Pſ. 42. v. 5. הָמוֹן חוגג *multitudo feſtum celebrans.* Lxx. ἤχου ἑορτάζοντος *ſonus feſta celebrantis:* epulantis. הָמוֹן *etiam multitudinem ſignificat, &* ἑορτάζειν *celebrare feſtum.* Dan. 10.

& vox

& vox verborum ejus, sicut vox הָמוֹן *multitudinis.* quæ vocem magnam edit. 1. Sam. 4. *quæ vox* הֶהָמוֹן *tumultus istius?* Targ. שְׁנוּשְׁיָא *turbarum.*

Rabbin. הֲמוֹנִי *vulgaris.* דְּבָרִים הֲמוֹנִיִּים *res vulgares.*

Arab. המיאנא *pera, sacculus:* Plur. המיאנאת *peræ, sacculi.*

Propr. בַּעַל הָמוֹן *Baalhamon*, nomen loci, ubi Salomon vineam coluit. Cant. 8.

הֲמוֹנָה *Hamona*, nomen urbis, in qua sepulchrum destinatum fuit ipsi Gog. Ezech. 39. B

הָמָן *Haman*, hostis Judæorũ, filius Hammedata Agagæi, quod Judæi interpretantur, quod fuerit ex posteritate Agag regis Amalecitarum.

המס. Inde הֲמָסִים *liquefactiones*, ignis magnus & fortis, qui omnia liquefacit. Esa. 64. *sicut exurit ignis* הֲמָסִים *liquefactionum, aquas fervefaciet ignis*: quo liquescunt montes. Accentus Rebia ostendit pertinere ad præcedentia, non ad sequentia. R. D. vult esse nomen, à מָסַס *liquefecit*: posito camez pro patach & dages: pro הֲמָסִּים, &c. C

המר. Inde מַהֲמרות *foveæ profundæ.* Psalm. 140. v. 11. *in igne proyciet eos* בְּמַהֲמֹרוֹת *in foveas, ne resurgant inde.* Sic in Talmud: *initio sepeliunt eos* בְּמַהֲמרות *in foveis, & absumtâ carne colligunt ossa, & sepeliunt ea in cistis.*

המת. Arab. המת *vertex.* Alc. 3. הַמַּת.

הנן quatuor significata habet. I. הֵן & הֵנָּה, Chal. הֵן & אִנּוּן, Syr. אִנֵּין, & הֵנֵּין, & הָנֵּין *hæ, illæ.* Arab. הֻנַּאת hunnat *hæ, illæ, istæ.* Gen. 6. v. 2. *quod pulcræ* הֵנָּה, Targ אִנּוּן *ipsæ essent.* D

II. הֵן & הֵנָּה *huc.* עַד-הֵן, & עַד-הֵנָּה, & עֲדֶנָּה, & עֲדֶן, Rabb. עֲדַיִן *adhuc, hucusq.* loci & temporis. Gen. 15. *& generatione quarta redibunt* הֵנָּה, Targ. הָכָא *huc: quia non integra est iniquitas Amorrhæi* עַד הֵנָּה, Targum עַד כְּאַן *usq. huc.* id est, nunc. prius loci est, posterius temporis. Gen. 21. *& nunc jura mihi per Deum* הֵנָּה, Targum הָכָא *huc.* Num. 14. *remisisti populo isti ex Aegypto* וְעַד הֵנָּה, Targ. וְעַד כְּאַן *& usq. huc.* ad hunc usq; locum. Psalm. 71. וְעַד הֵנָּה *& hucusq. annũciabo mirabilia tua.* Targum וְעַד הָעִדָּנָא *& usq. in hoc tempus.* Jer. 50. v. 5. הֵנָּה *versus hunc locum.* Eccl. 4. *& laudo ego mortuos, qui antea sunt mortui, præ vivis, qui sunt vivi* עֲדֶנָה *adhuc: & melior utrisq., qui* עֲדֶן *adhuc non fuit.* ¶ Chaldaicè לָהֵן *propterea, nisi.* E

III. הֵן & הִנֵּה *en, ecce.* usurpatur de rebus præsentibus & futuris. Gen. 6. *& vidit Deus terram,* וְהִנֵּה, Targum וְהָא *& ecce corrupta erat.* Lxx. καὶ ἦν *& erat corrupta.* Genes. 29. וְהִנֵּה, Targum וְהָא *& ecce ibi tres greges.* Lxx. ἦσαν δὲ *erant autem ibi.* Gen. 31. v. 11. *& dicebam* הִנֵּנִי, Targ. הָא אֲנָא *ecce ego.* Lxx. τί ἐστι *quid est?* ecce adsum, quid me vis? Esa. 58. v. 9. *clamabis, & dicet,* הִנֵּנִי *ecce ego.* Lxx. ἰδοὺ πάρειμι *ecce adsum.* 1. Paral. 17. הִנֵּה *ecce ego habito in domo cedrina.* pro quo habetur, 2. Sã. 7. רְאֵה נָא *vide, quæso.* Jud. 19. v. 9. הִנֵּה *ecce remissus est dies.* Hieron. *considera, quod dies* &c. semel. Gen. 19. v. 2. הִנֵּה נָא *ecce nunc, domini mei, recedite quæso ad domum servi vestri.* B Targum בְּבָעוּ כְּעַן *quæso nunc.* Job. 13. הֵן *ecce occidet me, in ipsum sperabo.* ¶ Observandum præterea, prophetas hanc particulam usurpare, de rebus eximijs & certis, dicturos, ut auditores reddant attentos. Esa. 7. הִנֵּה *ecce virgo gravida est & pariet filium,* &c. ¶ Rabb. geminatum, est *sive, sive:* sicut אִם *si.* הֵן רַב הֵן מְעַט *sive multum, sive parum.*

Item הֵן ἓν *unum.* Foem. הֵנָא ἕνα *una.*

IV. Chald. הֵן *si.* הֵן לָא *si non, nisi.* ¶ לָהֵן *propterea, præterea, præterquam, nisi.* Dan. 2. הֵן לָא *si non indicaveritis mihi.* Ibidẽ לָהֵן *propterea somnum indicate mihi.* C

הנד. Arab. תהניד tahnid *gemitus.*

הנדא handa *ecce.*

הנד hind, est הד *India*, literâ nun insertâ.

הנדי hindi *Indus.* הנדי מן אשרק hindi min aschraq *Indus orientalis.* ויד אלהנד vid alhind *fluvius Indiæ.*

D **הנה**. Rabb. הָנָה, Chald. הֲנָה, Syr. הֲנָא: Passiv. אִתְהֲנִי & אִתְהֲנָא: Hiphil. אַהֲנִי *profuit, utile, gratum, suave, dulce fuit, delectavit.* Chald. Jerem. 23. וְהוֹעֵל לֹא יוֹעִילוּ, Targum וְאַהֲנָאָה לָא יְהֲנוּן *& prodessendo non proderunt.* Jerem. 31. *& somnus meus non* עָרְבָה לִי, Targum הִנְהֲנִי *dulcis est mihi.* Prov. 30. *non* יוֹעִיל, Targ. מַהֲנִי *prodest fallacia.* Syr. Joh. 6. v. 63. *corpus non* מַהֲנֵא *prodest quicquam.* Matth. 16. *quid* נְתְהֲנֵא *proderit homini?* 1. Cor. 15. *quid* אֶתְהֲנִית *proderit mihi, si mortui non resurgunt?* ¶ Rabb. נֶהֱנָה *frui sive uti: utilitatem consecutus est.* E

הֲנָאָה & הֲנָיָא, Chal. הֲנָיָא, Syr. הֲנָיָן *utilitas, profectus, delectatio.* בְּלֹא שׁוּם הֲנָאָה *absq. ulla utilitate.*

הֲנָאִין *deliciæ, commoda.* ❧ הֲנִיוּת *suavitas odoris, aut saporis.* ❧ לַהֲנוֹת *ad deliciandum.* ❧ מַהֲנִי & הָנִי *utile, gratũ, suave, dulce, q; prodest.*

Rabb. הֲנָה *ligustrum.* ❧ Arab. הניה *hora.*

הנך. Arab. הנאך *ibi.* ❧ אלי הנאך *illuc.* ❧ מן הנאך *inde.*

הנם הִנֹּם *Hinnom*, nomẽ viri, à quo vallis proxima Hierosolymam amœnissima, quam possedit, cognominata fuit, גֵּי הִנֹּם *vallis Hin-*

lis Hinnom; & גי בן הנם *vallis filij Hinnom:* & גיא A
גוא בני הנם *vallis filiorum Hinnom.* de quo in vide; & huc refer. In ista valle fuit locus תפת *Tophet* dictus, de quo suo loco.
הינומא *mappa.*

חנק. Arab. הנק hanaq *acutus cũ malicia.* בלא הנק bile hâneq *sine malicia*, simplex.

הסס. Chald. הסס *hæsitavit, dubitavit.*

הסה. Inde Piel הסה *siluit, tacuit*, reverentiæ causa, *timuit, reveritus fuit.* Zachar. 2. הס, Targ. סלק *sile omnis caro à facie Domini.* pro הסה, per apocopen. Neh. 8. v. 11. הסו *silete, quoniam dies ille sanctus est.* accentus in penultima distinctivus. Hiph. ההסה *silere fecit, cõpescuit, sibilo silentiũ indixit.* Nũ. 13. ויהס *& cõpescuit Caleb populũ.* ויהסה, p apocopẽ. Targ. ואצית *& attentum reddidit:* auscultare jussit. B

הפה. Arab. Marci 11. הפואתכם *debita vestra.*

הפך. הפך, Chal. הפך & אפך *vertit, cõvertit, evertit, subvertit, pervertit, convertit*, mutavit substãtiam, formam aut locũ rei cujuscunq;. Gen. 19. ויהפך, Targ. והפך *& vertit Dominus urbes illas:* subvertit. 2. Sam. 10. v. 3. *an nõ propterea, ut scrutentur urbẽ, & ad explorandũ eam* ולהפכה *& ad vertendũ eã misit David servos suos ad te?* Targ. ולמבדקה *& ad inquirendũ eam.* qui enim rem aliquã quærit, omnia hinc inde vertit. Vulg. *& everteret eã.* 1. Par. 19. v. 13. *ad explorandũ* ולהפך *& ad vertendũ.* Vulg. *& investigent.* Explicat metonymiã. Hosiãder correxit: *ut evertat.* malè. Jer. 13. היהפך *an vertet Aethiops pellem suã?* Targ. האפשר דישני *an fieri potest, ut mutet?* Jer. 23. v. 36. והפכתם *& pervertetis verba Dei vivi.* Psal. 66. הפך *vertit mare in aridam:* cõvertit. Jos. 7. v. 8. *postquam* הפך *vertit Israel* ערף *cervicem coram hostib. suis:* conjectus est in fugam. qui. n. fugiunt, tergũ vertunt hosti. Et sæpius ערף *cervix* subintelligitur. Psal. 78. *filij Ephraim armati jaculantes arcu* הפכו *verterunt in die prælij.* Targ. אפכו קדל *verterũt cervicẽ.* Jud. 20. v. 38. ויהפך *& vertit vir Israel in bello.* Targ. ואתחזר *& cõversus fuit.* 2. Reg. 9. v. 23. ויהפך *& vertit Jehoram* ידיו *manus suas, & fugit.* Targ. ואתחזר *& conversus fuit* Jehoram לאחרוהי *retrorsum.* vertit manum, qua frenũ equi tenebat. ut reflecteret faciem suã & fugeret. 1. Reg. 22. *& dicebat ad aurigam suum* הפך ידך *verte manũ tuam, & educ me ex castris.* Targ. אתחזר לאחורך *converte retrorsum:* verte manũ, qua habenã equi tenes. 2. Par. 9. ותהפך *& vertit & abijt in terram suam:* cõversa fuit. Chaldaicè, 2. Reg. 9. v. 23. וינס, Targ. ואפך *& fugit.* Psal. 112. הפכת, Targ. אפכתא *vertisti planctum meũ in lætitiam.* Psalm. 139. *à facie tua* אברח, Targ. איפך *fugiam.* Prov. 26. *canis* שב, Targ. הפך *revertens ad vomitũ.* Syr. Luc. 19. v. 15. והפך *& reversus fuit.* Matth. 2. v. 12. *ut non* נהפכון *reverterentur ad Herodem.* Mat. 7. v. 6. ונהפכון *& convertentur.* Niphal. נהפך, *versus, conversus, eversus, perversus, mutatus fuit.* Exod. 7. *& baculum* נהפך, Targ. ואתהפך *qui conversus fuit in serpentem, accipias in manum tuã.* Jos. 8. נהפך, Targ. אתחזר *conversus fuit ad persequentẽ.* Hiphil. Syr. אהפך *vertit, avertit, retulit.* Mat. 27. אהפך *retulit triginta argenteos principibus sacerdotum.* Rom. 11. v. 26. ונהפך *& avertet iniquitatem Jacob.* Hophal. ההפך *conversus fuit.* Job. 30. v. 15. ההפך *conversus est super me terrores.* Hithpael התהפך, Chal. אתהפך, Syr. אתהפך. *vertit se, versus, conversus, conversatus, obversatus fuit.* Job. 38. v. 14. תתהפך *vertetur sicut lutũ sigilli.* Gen. 3. *& laminã gladij* המתהפכת, Targ. ומתהפכא *vertentis se:* bicipitis: habẽtis duas acies. Chald. Exod. 14. ויהפך, Targ. ואתהפך *& versum est cor Pharaonis:* mutatũ est. Syr. Mat. 18. v. 3. *nisi* תתהפכון *conversi fueritis, & facti sicut pueri.* 2. Cor. 1. v. 12. אתהפכן *versati sumus in mundo.*

Nom. הפך *versio, diversum, contrarium, inversio, conversio.* Ezech. 16. *& fuit in te* הפך *diversitas à mulieribus in scortationib. tuis, & post te non fuit scortatum, & dedisti mercedẽ, & merces non fuit data tibi, & fuisti* להפך *in contrariũ.*
¶ Rab. הפך *antiphrasis, contrarium:* Pl. הפכים *contraria.* והחפך *& è contrà.* להפך *in contrarium*, per antiphrasin. דבר והפכו *res & ejus contrariũ.* Itẽ, Rab. *refutatio, contradictio.* מתהפכים *contrariantes, contraria.* מרפך & הפוך *conversus.*
הפכה, Chald. הפכא, & cum מ heemãthi, מהפכה, Chald. מהפכא *versio, eversio, subversio.* Deut. 29. כמהפכת סדם, Targ. בהפכתא דסדום *juxta subversionem Sodomæ.*
מהפכת *carcer, cyppus*, in quo evertũtur & contorquentur sontium corpora, *numella*, machina lignea, in qua caput & collum immittebantur. Jerem. 20. *& dedit eum super* המהפכת, Targ. כפיא *cyppum.*
תהפכות *perversitates.* הפכפך *perversus, versutus.*
Rabb. הפוך *conversio, mutatio.*
Syr. הפכא *oppositio, contradictio.* הופך & הופכא *conversatio*, actio vitæ.

הצם. Arab. cum ץ raphato, quod ד pronunciatur, הצם hadam, & אהצם ahdam *digessit cibum, coxit, concoxit.*
האצם hadim *digerens.* קוה האצמה caffa hadima *virtus digestiva.*
מהצום mahdũ *digestus.* הצים hadim *idẽ.* עיר מהצום gairi mahdũ *indigestus.* עיר הצים gâiri hadim *idem.*
אהצם hadam, & הצמא hadma, & אהצם ihdam, & אנהצאם inhidam *digestio.*
אלהצם

אלהצם אלאול הו פי אלמעדה *digestio prima est in ventriculo.* אלהצם אלתאני הו פי אלכבד *digestio secunda est in epate* ... A

Geograph. אסתהצם *digestus fuit.*

Avic. יהצם *claudetur.* de pyloro.

הצן הֹצֶן *species armorum:* aut collectivè, *arma.* Ezech. 23. *& venient super te* בְּהֹצֶן, Targ. בְּמָאנֵי וְזֵינָא *in vasis bellicis.*

הקה Arab. תהקיה tahquia *lusus, illusio.* מהקי muhaqui *illusor, impostor:* ad חכה.

הקף הֶקֵף *signum:* Plur. הֲקָפִים *signa.*

הרר duo significata habet. I. הַרַר *mons:* Plur. הֲרָרִים *montes.* Psal. 30. v. 9. *constituisti* לְהַרְרִי *super montem meum robur.* LXX. τῷ κάλλει μου *decori meo.* ab הָדָר *decor,* ob literarū ר ד similitudinem. Gen. 14. *& Horæum* בְּהַרְרָם *in monte ipsorum Seir.* Targ. דִּי בְּטוּרְיָא *qui erat in montibus Seir.* legerunt בַּהֲרָרֵים. A. E. *cum ascenderent ipsi in montem Seir.* Quod in quibusdā libris בַּהֲרָרָם scribatur: ut sit infinitivus ab הָרַר *ascendit, altum petijt.* Deut. 8. וּמֵהֲרָרֶיהָ *& ex montibus ejus excindis æs.* Psal. 76. *gloriosus* מֵהַרְרֵי טָרֶף *præ montib. rapinæ:* in quib. degunt boves, ursi & bestiæ rapaces. Ps. 87. בְּהַרְרֵי קֹדֶשׁ *in mōtibus sanctitatis:* sanctis. Sunt Zion & Moria. B C

הֲרָרִי *montanus.* Jer. 17. v. 3. הֲרָרִי *montanus est in agro.* Babylonij, quia in montibus colebant idola.

Et literā duplicatā abjectā, הַר *mons:* Pl. הָרִים *montes.* Exod. 3. *& venit ad* הַר *montem Dei.* Jos. 11. v. 16. *&* הַר *montem Israel:* ubi Jacob habitavit. Ibidē v. 17. *à* הָהָר הֶחָלָק, Targ. טוּרָא פְלִיגָא *monte divisionis.* in quo nullę erāt arbores. Esa. 14. v. 14. *& habitabo* בְּהַר מוֹעֵד *in monte conventionis in laterib. septentrionis:* in monte Zion. Ezech. 20. בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל *in monte excelso Israel.* est mons Moria, in quo ædificatum templū. Mich. 3. v. 12. הַר הַבַּיִת *mons domus:* quod ibi esset domus sanctuarij: Zion. Gen. 14. v. 10. *& relicti* הֶרָה *in montem fugerunt.* pro הָרָה, ut patach mutetur in segol ante ר, sicut ante gutturales cametsatas. Gē. 8. *& conspecta sunt cacumina* הֶהָרִים *montium.* Esa. 65. *qui possideat* הָרַי *montes meos.* montem Zion & Moriah, ubi templum. D E

¶ Porrò per synecdochē, הַר *mons,* urbs aut arx in mōte sita, alta & munita. 1. Reg. 16. *& emit* הָהָר *montem Samariæ.* Targ. כְּרַכָּא *arcē.*

¶ Per metaphorā, *res aut persona magnæ:* res altæ, excelsæ, excellentes. 1. *cœli.* Ps. 18. v. 8. *Fundamenta* הָרִים *montiū cōmovebuntur.* pro quo habetur, 2. Sam. 22. שָׁמַיִם *cœlorum.* 2. reges fortes, magnates, regna. Mich. 6. *audite* הֶהָרִים *montes litem Domini.*

II. Syr. הַר: Piel הַרְהַר: Hiphil אַהַר *molestavit, irritavit, afflixit, læsit, nocuit, vexavit.* Luc. 10. v. 19. *nihil* נַהְרְכוֹן *lædet vos.* Luc. 11. v. 1. *ne* תַהְרִינַי *molestetis me.* Actor. 18. *nemo potest* לְמַהֲרוּתָךְ *lædere te.* Rab. מְהָרִין *molesti.*

הרא Arab. הרא hori *horreum:* Pl. אהרא ahara *horrea.* Matth. 6. v. 26. ולא תחזן פי אלאהרא *nec cōgregant in horrea.* Luc. 12. v. 18. אהדם אהראי *destruam horrea mea.*

הרב Arab. הַרַב harab *fugit, aufugit:* Metaphoricè, *abominatus est.* Psal. 114. ראה אלבחר פהרב *vidit mare & fugit.* Psal. 139. *& quo* אַהְרֹב *fugiā à facie tua?* Mat. 2. v. 13. אַהְרֹב אלי מצר *fuge in Aegyptum.* Mat. 23. v. 33. כיף תַהְרְבוּן מן דינונה נהים *quomodo fugietis à judicio Gehennæ:* Piel, הַרַּב harrab *fugavit.*

Nom. הארב *fugiens.* Rab. הרב harab, & הרוב hurub, & הַרְבָּה hârba *fuga:* Plur. הַרְבַאת harbat *fugæ.*

הַרַאב harrab *fugitivus.*

מַהְרַב maharâb *refugium, asylon, ara:* Plur. מַהָארִב mahârib *asyla, aræ.*

Avic. הרב *abominatio, nocumentum.*

הרג הָרַג *occidit, interfecit.* Gen. 27. v. 41. וְאַהַרְגָה (pro וְאֶהֱרֹג) *& occidam Jacob fratrem meū.* Psal. 59. *ne* תַּהַרְגֵם, Targ. תִּקְטְלִנוּן *interficias eos.* ¶ Per metaphorā, de rebus inanimatis: aut animā vegetativā habentib. Psal. 78. יַהֲרֹג *occidet grandine vitem ipsorū.* Targ. יְקַלֵּף *decorticabit.* Virgil. 4. Georg. *Fer stabulis inimicū ignem, atq. interfice messes.* Cic. in Oecon. *neq. herbas arescere & interfici.* ¶ Deinde significat, *valde molestū esse.* Hos. 6. v. 5. הָרַגְתִּים *occidi eos verbis oris mei.* Ezech. 26. *filias tuas in agro gladio* יַהֲרֹג *occidet:* de villis. Niph. נֶהֱרַג: Pual. הֹרַג *occisus, interfectus fuit.* Ezech. 26. *& filiæ ejus, quæ sunt in agro, gladio* תֵּהָרַגְנָה *occidentur:* vastabuntur: de villis.

Nom. הוֹרֵג *homicida.*

הֶרֶג *occisio, cædes, interfectio.* ¶ Rab. הֶרֶג *decollatio:* supplicij genus, cùm caput aut gladio, aut trunco impositum, securi amputatur. capite autem plectebantur homicidæ, & ad idololatriam deficientes.

הֲרֵגָה *idē.* Zach. 11. *pasce oves* הַהֲרֵגָה *occisionis.* q. traditę sūt in man⁹ hostiū ut interficiātur jugiter, ubi Dei mādata trāsgressę fuerint.

הרה quatuor significata habet. I. הָרָה *cōcepit, uterū gessit,* de toto tēpore quo fœtus est in utero, *gravida fuit.* Gen. 16. v. 4. וַתַּהַר, Targ. וְעַדִּיאַת *& gravida facta est: & vidit quod* הָרָתָה, Targ. עַדִּיאַת *gravida facta esset.* Num. 11. *nū ego* הֶאָנֹכִי הָרִיתִי *concepi omnē populū hunc?* Targ. הַאַב אֲנָא *an pater ego sum toti populo isti?* Pual. הֹרָה *conceptus fuit.* Job. 3. *& nox in qua dictum fuit* הֹרָה, Targ. אִתְבְּרָא *conceptus est vir:* cum pater meus matrem meam gravidavit.

NOM. הורה *genitor, parens*: PL. הורים *parentes, genitores*. Gen. 49. v. 26. *super benedictiones* הורי *parētū meorū*. Targ. *super benedictiones, quib. mihi benedixerunt* אבהתי *patres mei*. Lxx. ὀρέων *montium*. q. הרים. FOEM. הורה *genitrix, mater*. Rabb. זלזול הורים *contemtus parentum*. A

הרה *gravida*, uterū gerens fœmina: PL. הרות & הריות *gravidæ*. Esa. 7. v. 14. *ecce virgo* הרה *gravida est*. Targ. מעדיא *impregnata*. Lxx. ἐν γαστρὶ λήψεται *in utero cōcipiet*. Jer. 20. *& fuit mihi mater mea sepulcrum meum, & matrix ejus* הרת עולם *gravida seculi*: ut sim perpetuò in matrice ejus, nec inde exeā. Jer. 31. *venit cæcus & claudus*, הרה *gravida & puerpera simul*: sine offensione, pedetentim incedēt. Amos 1. v. 13. *propterea quod dissecuerint* הרות *gravidas Gilead*: ut nullæ sint reliquiæ. Targ. מעדית, Lxx. ἐν γαστρὶ ἐχούσας, Hier. *prægnantes*. Aut idē quod הרים *montes*. Et denotat urbes munitas in montib. sitas. sequitur enim: *ad dilatandum* גבולם *terminum suum*. 2. Reg. 8. *parvulos eorum allides* והרותיהם *& gravidas eorū dissecabis*. Hoseæ 14. והריותיו *& gravidæ ejus dissecabuntur*. Targ. מעדיתהון *gravidæ eorum*. Lxx. καὶ ἐν γαστρὶ ἐχουσαι αὐτῶν. ¶ Rabb. הרה *matrix mulieris* aut *gallinæ*. C

הרון & הריון *conceptio*, uteri gestatio.

II. Chal. הרהר *concepit mente, cogitavit, imaginatus fuit*.

NOM. הרהור *mētis cōceptus, cogitatio, imaginatio*: PLur. הרהורין *cogitationes*. Ar. הרי *ecce*.

III. Syr. הרא & הרהר in malū, *irritavit, læsit, nocuit, molestus fuit, vexavit*: in הרר quærito.

IV. Arab. הרי harri *dissuit, discidit, dilaniavit, dissolvit*. PASS. אתהרי atharri *dissolutus, discissus, dilaniatus fuit*. D

מהרי muharri *dissolvens*. Ar. תהריה taharia *dilaniatio*.

הרט. Syr. הרט, in והט invenies.

הרם. Arab. הרם haram *consenuit*. Avic. יהרמון *consenescent*.

הרם *senex, decrepitus*: PLur. אהראם *senes, decrepiti*. Ar. הרם *senium*.

הרן. הרן *Haran*, est Mesopotamia.

הרס. הרס, Arab. הרס harras *diruit, destruxit, fregit, effregit, confregit, trivit, cōtrivit*. 1. Reg. 19. *altaria tua* הרסו, Targ. פגרו *diruerunt*. Prov. 29. *vir exactionum* יהרסנה, Targ. עקרלה *diruit illam*. Exod. 19. v. 21. *ne fortè* יהרסו, Targ. יפגרון *irruant ad Dominum*: perrumpāt, irrūpant. Lxx. ἐγγίσωσι *appropinquent*. Exod. 14. תהרס, Targ. תברתנון *confringes insurgentes tuos*. NIPHAL נהרס *dirutus fuit*. PIel הרס *diruit*. Exod. 23. הרס תהרסם, Targ. פגרא תפגרנון *diruendo dirues eos*. E

NOM. הריסה & הריסות *destructio*: PLur. הריסות *destructiones*.

Arab. תהריסה taharisa *contritio, fractio*.

מהרס maharas *mortarium*: PL. מהארס maharis *mortaria*. יד אלמהרס jed almaharas *pistillum*.

הריסא harisa *triticū contritū*, pulmētū triticeū coctū: PLur. הראיס harais *pulmenta*.

Avic. הרסת אלכתב אלחמסה *divisi in quinq; libros*.

הרק. Arab. הרק haraq: PIel הרק harraq: HIPh. אהרק araq *fudit, effudit, diffudit, sparsit, aspersit, conspersit, evacuavit*. Luc. 5. ותהראק *& effundatur & pereat*. Gē. 9. מן אהרק דם אנסאן ואלאנסאן יהראק דמה מכאן אלדם *qui effuderit sanguinē hominis* &c. Psal. 75. *fæx mea non* יהראק *effusa est*. PASS. אנהרק anharaq *effusus fuit*. Psalm. 22. אנהרקת מתל אלמא *effusus sum sicut aqua*. B

הרק herq, & אהתראק ihtiraq *fusio, effusio*.

תהריקה taharica *confusio, mixtio*.

מהראק *pullus equi*. C

הרקה hiraca *urina*, quæ effunditur.

הרקה harraca *urinale, matula, lasanum*.

השש. Arab. השש haschasch *fregit*. Ar. השאשה *pulverizatio*.

השם. Arab. השים *rota*.

השר. Inde ואהשר *& gyrum faciam*. Alc.

התת. PIel הותת *deliberavit, sermones produxit*. Psal. 62. v. 4. *usq; quo* תהותתו *deliberabitis contra virum, ut occidatis?* Targ. אתון מתרגשין *vos concurritis*. cogitabitis הוות *res malas*. D

Arab. Psal. 6. ויהת *& conturbentur*. Ar. הת *multiloquus*.

התך. Arab. התך hatac *attrivit, contrivit*. Psalm. 93. התכוא *contriverunt viduam*.

NOM. התך *attritio, cōtritio*. Ar. אנהתאך *ruptio*.

התל. PIel התל & התל *illusit, derisit, subsannavit, fefellit*. 1. Reg. 18. ויהתל, Targ. וחיך *& irrisit eos*. Jud. 16. *ecce* התלת, Targ. שקרתא *fefellisti me*.

NOM. הותל *falsus*. Ar. התלים *falsitates, fallaciæ, deceptiones*. Ar. מהתלות *idem*. E

Rab. התול *derisio, fraus*. דרך התול *per illusionē*.

התף. Arab. התף *occlamavit*. Act. 36. v. 11. התפוא *occlamarunt omnes*.

התק. Arab. מהתק mahteq *volutabrum*: PLur. מהתקאת matequit *volutabra*.

התר. Rabbin. התר *concessit*: in יתר vide.

FINIS
LITERÆ HE.

LITERA
ו VAV.

Sexta Alphabeti litera dicitur Hebræis וָיו, Syr. וָאו, Arabibus ואו *vav*. LXX. βαῦ. Exponitur autem וָו vel וָיו *uncinus, clavus recurvus*, quem figura ו refert. ¶ Potestas ejus alia in Orthographia est, alia in Etymologia. In Orthographia valet *v* consonantem, qua carent Græci, seu digammon *vv*, veluti ex Græco *γγ* factum. In Etymologia modò radicalis est, modò servilis. Et servit utrinq; in principio & fine. ¶ In principio est conjunctio copulativa, disjunctiva, adversativa, causalis seu rationalis, & ordinativa, pro natura orationis. Copulativa plærunq;. Gen. 1. *in principio creavit Deus cœlum* וְאֵת *& terram.* וְהָאָרֶץ *& terra erat inanis & vacua.* ¶ Disjunctiva, או *aut, vel.* Deut. 17. *non sacrificabitis Domino* שׁוֹר וָשֶׂה, LXX. μόσχον ἢ πρόβατον *vitulum aut ovem.* Exod. 12. v. 4. מִן הַכְּבָשִׂים וּמִן הָעִזִּים *ex agnis aut ex capris accipies illum.* 2. Sam. 2. *non declinavit ire ad dextrā* וְעַל, Targ. או על *aut ad sinistram.* Jud. 11. v. 30. *erit Domini* וְהַעֲלִיתִיהוּ *aut offeram illud holocaustum.* Exod. 21. וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ *& percussor patris sui, aut matris suæ moriendo morietur.* ¶ Adversativa, אֲבָל *sed.* Gen. 42. *& dixerunt ad eum; non domine mi:* וַעֲבָדֶיךָ *sed servi tui ad emendum frumētum.* Psalm. 44. *omne hoc evenit nobis* ולא *non tamen obliti sumus tui:* nec. Psalm. 7. וָאֲחַלְּצָה *sed exui hostem meum inaniter.* ¶ Causalis, אם. Psalm. 60. *da nobis auxilium ex tribulatione,* וְשָׁוְא *quia vana salus hominis.* Esa. 64. *ecce tu iratus fuisti,* וַנֶּחֱטָא *quia peccavimus.* Exod. 8. *dimitte populum meum* וְיַעַבְדֻנִי, LXX. ἵνα μοι λατρεύσῃ *ut serviat mihi.* Levit. 10. v. 19. וְאָכַלְתִּי *si comedissem hostiam peccati hodie, an bonum erit in oculis Domini.* Targ. ואלופון אכלת *& si comedissem.* Exod. 4. v. 22. וַתְּמָאֵן, pro וְאִם תְּמָאֵן *& si nolueris.* Esa. 38. וַיִּשְׁמַע *& audivit quod ægrotâsset Ezechias.* pro quo habetur, 2. Reg. 20. כִּי שָׁמַע *quia audiverat.* ¶ Ordinativa, אַחֲרֵי אֲשֶׁר. Josuæ 7. *& combusserant eos igne,* וַיִּסְקְלוּ, A B C D

Targ. בָּתַר דִּרְגְמוּ *postquam lapidassent eos.* Job. 14. *& vir morietur* וַיֶּחֱלָשׁ *postquam debilis fuit.* ¶ Similitudinis, כֵּן *sic*: & habet vim collationis. Prov. 26. *aquæ frigidæ super anima lassa:* ושמועה *sic rumor ex terra remota.* Ita sæpe in Proverbijs. ¶ Est insuper idē quod עִם *cū.* 1. Sam. 14. v. 18. *quia erat arca Dei in die illo* ובני *& filij* (cū filijs) *Israel in bello.* Targ. עִם יִשְׂרָאֵל *cum Israel.* Esa. 1. v. 13. *Non potero* (pro possū scil. ferre) אָוֶן וַעֲצָרָה *iniquitatem & congregationem.* pro עם. Contrà, עם *cum*, pro ו copula. 1. Sam. 16. v. 12. *& ipse ruffus* עִם יְפֵה עֵינַיִם, pro ויפה *& pulcer.* ¶ Completiva interdum, quando videlicet inseritur ornatus causa, nulla significationis necessitate, sicut פ Arabum, de quo infra. Gen. 30. *Et modicum quod fuit ibi coram me,* וַיִּפְרֹץ *& crevit in multitudinem.* Amos 4. *& adducam fœtorem castrorum vestrorum* וּבְאַפְּכֶם *& in nasum vestrum.* Levit. 7. *& postero die* וְהַנּוֹתָר *& reliquū ex eo comedetur.* ¶ Est etiam initium librorum seu narrationum, quas præcedentibus quasi subjungit. Ruth. 1. וַיְהִי *& factum est in diebus Judicum.* Quando initio versus vertit futurum in præteritum, vis ejus in sequens ejus versus membrum, aut etiam in versum sequentem spargitur. Psalm. 106. v. 12. וַיַּאֲמִינוּ *& crediderunt in verbis ejus,* יָשִׁירוּ *cantârunt laudes ejus:* pro וַיָּשִׁירוּ *& cantarunt.* v. 16. וַיְקַנְאוּ *& zelati sunt contra Mosen in castris, contra Aharonem sanctum Domini.* v. 17. תִּפְתַּח *aperuit terra* (os suum) וַתִּבְלַע *& deglutivit Dathan.* v. 19. יַעֲשׂוּ *fecerunt vitulum in Horeb.* pro וַיַּעֲשׂוּ *& fecerunt.* ¶ Sæpe nō tam res conjungit, quàm orationem, seu initium orationis continuat. ¶ In fine verborum ו numerum pluralem constituit: ut, פָּקְדוּ, Arab. פקדוא *visitârunt.* In fine nominum verò, ו est affixum, ut Chald. & Arab. ה: ut, עַבְדּוֹ *servus ejus.* ¶ Arabibus in dictionis medio, ante tertiam radicis literam, format, 1. Plurale nominum masculinorum; ut, ארץ ard *terra*: ארוץ urud *terræ.* 2. Nomen, aut Infinitivum Cal. חרוג *exitus & exire.*

& *exire.* ¶ Porrò apud Hebræos, Chaldæos & Syros, ו initio & fine dictionum, semper est servilis, nunquam verò radicalis, exceptis paucis proprijs, quæ primam radicalem habent ו: ut, וַשְׁתִּי *Vasti.* Esther 1. LXX. ἀστίν. וָפְסִי, Num. 13. *Vophsi*, σαβί. וָהֵב, Num. 21. v. 14. *Vaheb.* וַשְׁנִי *Vasni*, filius Samuelis, 1. Paral. 6. וַיְזָתָא *Vaizata*, unus ex filijs Haman, Esther 9. v. 9. Et uno appellativo וָוִים, quod subjungitur. Exceptis etiam paucis in quibus ה״י radicales in vav mutantur, ut וָלָד *natus*, à יָלַד *genuit.* שָׁלֵו *salvus*, à שָׁלָה *salvus fuit.* ¶ Apud Arabes autem sæpissimè est radicalis, ita ut pleræq; radices Hebræis à י incipientes, Arabibus à ו incipiant, literis ו׳י permutatis: ideo in litera י quærendæ sunt: ut, Arabic. וחד in Hebr. יָחַד invenies, &c. Et in fine Arabes ה in ו mutant.

וו. Inde Plurale וָוִים, Chald. וָוִין *uncini*, clavi recurvi, paxilli, qui infixi erant columnis templi, præ se ferentes figuram ו literæ; erantq; ad hoc facti, ut in ipsis suspenderentur pecudes offerendæ, ibiq; excoriarentur, & interiora eximerentur: aut etiam cortinæ inde dependebant. Exod. 27. וָוֵי הָעַמֻּדִים, Targ. וָוֵי עַמּוּדַיָּא, Targ. Hierosol. אוּנְקְלִינֵי עַמּוּדַיָּא *uncini columnarum.* Ibidem, וָוֵיהֶם, Targ וָוֵיהוֹן, Targ. Jeros. אַנְקְלָתְהוֹן *uncini ipsarum argentum.*

ולא. Syr. וָלֵא & וָלֵי, Rabb. ואלי (ad ילה refer) *æquus, dignus, conveniens, necessarius, debitus.* Foem. וָלְיָא *æqua, digna*: Plur. וָלְיָן *dignæ, utiles.* Joh. 3. דְּוָלֵא *quod convenit vobis*: oportet vos.

וָלִיתָא *convenientia.* בְּוָלִיתָא *convenienter, dignè.* ܘܠܝܐܝܬ וָלְיָאִית *idem.* ܠܐ ܘܐܠܝ לא ואלי Aruch exponit: לא אֲרִיךְ *non conveniens est.*

Reliqua omnia à vav incipientia Hebraica, Chaldaica, Syriaca & Arabica, quære in radicibus à י incipientibus. וָלָד *natus*, in יָלַד *genuit*: וַעַד *pactum*, in יָעַד *convenit*: וֶרֶק *folium*, in יָרַק *viruit*, &c.

FINIS LITERÆ VAV.

LITE-

LITERA
ז Zain.

SEPTIMÆ in Alphabeto li- A
teræ nomen est apud He-
bræos זַיִן zaijn: Lxx. in Thre-
nis Jeremiæ, ζάιν zain; quia ז
olim ז pronunciabant. apud
Syros זַי זאי ζaj: apud Arabes זא
ze, ultima abjecta, sicut & Lxx. ζαΐ, in bi-
blijs Græcis Basileæ editis. ¶ Significat
autem זַיִן Chaldæis *armaturam*, seu omnis
generis arma, & inter hæc *telum, jaculum,*
spiculum, quod figura ז refert. ¶ Potestas e-
jus alia in Orthographia est, alia in Ety-
mologia. In Orthographia valet Græcũ B
ζδσ, Latinum z *ds*: quamvis Græcum ζῆτα,
non cum זַיִן *zain*, sed cum צָדִי *zade* conve-
niat. ¶ In Etymologia perpetuò est radi-
calis. nisi quòd soli Æthiopes ז usurpant
pro זֶה pronomine relativo, *qui, quæ, quod*:
ut, Psal. 1. v. 1. זְאִיחַר *qui non ambulavit*. זְאִיקֹם
qui non stetit. Et in titulis Psalmorum: זְדָוִיט
ζδαβιδ *Davidis*. de quo radicem זָהָה vide.
¶ Ac in multis radicibus ז *ds* apud Chal-
dæos, Syros & Arabes, detracto sc. ad vi-
tandam hujus difficultatem, sibilo *s*, in ד *d*, C
mutatur: ut, זָכַר, Chad. & Syr. דְּכַר, Arabicè
דַּכַר dacar *recordatus fuit*. זְבַב, Chald. & Syr.
כְּדַב, Arab. כַּדַב cadab *mẽtitus fuit*. אָחַז, Chal.
& Syr. אֲחַד, Arab. אַחַד achad *apprehendit, te-*
nuit. ¶ Ubi observandum, apud Arabes
ex ז Hebræo factũ דֹ puncto, tanquam vir-
gula Raphe דֿ notari, molliusq; ut *dh*, pro-
ferri. de quo R. David in libro radicum, in
rad. הזה ita scribit: בלשון ערבי הד'לת רפה במקום
ה"זין בעברי *in lingua Arabica Daleth raphatum*
loco zain in Hebraica. atq; ita punctum hoc דֹ D
seu virgula raphe דֿ originem vocabulorũ
Arabicorum ex Hebraicis, ut plurimum
ostendit, de quo in litera Daleth. ¶ Sic
Hebr. זֶה, Chal. & Syr. דִּי, vel sola litera ד, A-
rab. cũ אַל articulo, אַלַּדִי elladi, *qui, quæ, quod*:
relativũ, utriusq; generis & numeri. Æ-
thiopes verò pro hoc relativo דִּי vel ד, i-
psum ז, ut & supra dictũ, retinent: ut, Ps. 1.
v. 1. אֲשֶׁר לֹא עָמַד, Chald. וְלָא קָם, Æthiop.
זְאִיקֹם, Arab. אַלַּדִי לַם יַקֻף elladi lam jakuf
qui non stetit in consilio impiorum.

זז. Chald. זָז *motus fuit*. in זוז invenies.

זאב. זְאֵב, Chald. דֵּיב & דְּאֵב, Syr. דְּאֵב & דֵּיב, A-
rab. דְּאב & דִּיב dib, cum א articulo empha-
tico, אַדִּיב adib, literis ד"ז, & אי" permutatis,
(unde in officinis *Adip*) *lupus*, Wolff. Plur.
זְאֵבִים, Chal. דֵּיבִין & דְּאֵבִין, Syr. דְּאבִין & דִּיבִין,
Arab. דִּיאַב dieb *lupi*. Esa. 11. v. 6. *& habitabit*
זְאֵב עִם כֶּבֶשׂ, Targ. דֵּיבָא עִם אִמְּרָא *lupus cũ agno*.
pax significatur spiritualis tẽpore Mes-
siæ. Syr. Joh. 10. v. 12. דִּיבָא *lupus autẽ rapit &*
dispergit oves. ¶ Et quia lupus animal robu-
stũ, sævũ ac rapax est, fit ut per metapho-
ram lupi dicantur, *homines fortes, feroces, sæ-*
vi, crudeles, avari, rapaces, hostes. Gẽ. 49. v. 27.
Benjamin זְאֵב *lupus discerpens*. Tribus Benja-
min, semper fortis & sęva fuisse deprehẽ-
ditur. Benjamitæ enim, & ex Gibea egres-
si, magnam stragẽ ediderunt in exercitu
Israelitarũ, Jud. 20. v. 24. Et rapuerũt pu-
ellas Silo, Jud. 21. v. 20. Ex tribu quoq; Bẽ-
jamin orti fuerunt cũ Saul, 1. Sam. 10. qui
regno potitus, vicinis suis hostib. bellum
intulit, & omnia cõmovit, 1. Sam. 14. v. 47:
tum Paulus Apostolus, Rom. 11. v. 1. Philip.
3. v. 5. qui in Christianos sævijt, Act. 9. v. 1.
Gal. 1. v. 13. Jer. 5. v. 6. זְאֵב עֲרָבוֹת *lupus vespe-*
rarũ vastabit eos. Targ. *populi fortes* כְּדֵיבֵי רַמְשָׁא
sicut lupi vespertini diripient eos. lupi noctu e-
grediuntur sylvis ad rapinã. Habac. 1. v. 8.
acriores sunt מִזְּאֵבֵי עֶרֶב, Targ. מִדֵּיבֵי רַמְשָׁא
quam lupi vesperarum. Zoph. 3. v. 3. *judices ejus*
sunt זְאֵבֵי עֶרֶב, Targ. דֵּיבֵי רַמְשָׁא *lupi vesperæ*. Lu-
pi vespertini dicũtur, qui timidiores na-
turâ, nõ nisi sub vesperã & noctem sylvis
prodeũt, & quos solos invenerint, homi-
nes aut pecudes invadunt & dilacerant.
Sũnt qui *Hyænas* vesperi & noctu grassan-
tes intelligant. Ezech. 22. v. 27. *principes*
ejus in medio illius כִּזְאֵבִים, Targum כְּדֵיבִין *sic-*
ut lupi rapientes prædam, ad effundendum sangui-
nem, & ad perdendas animas, & auarè sectanda
lucra.

lucra. Act.20.v.29.*post discessum meum intrabunt in vos λύκοι,* Syr. דיבא, Arab.דיאב dieb *lupi graves.* h.e. hostes Evangelij & falsi doctores. A

זבב דְּבַב tria significata habet. I.זבוב, Chald.דִּבַּב, Ar.דבאב dhebeb, & דְּבִינָה dubbina, literis ז״ד permutatis, *musca* fliege: Plur.זבובים, Chald.דִּבְבִין, Arabic.דבאב dhebeb, & דֻבִּין dubbin *muscæ.* Complectitur autē omnia insecta alata, cujusmodi sunt musca fliege: culex, Arab.דבאח mugge: vespa wespe: fucus hummel: œstrum brām: crabro hōrniß. Esa.7.v.18. *& sibilabit Dominus* לַזְּבוּב *ad muscam, quæ est in extremitate fluviorum Aegypti.* B Targ.לְעַם קָטְרֵי מַשְׁרְיַת גִּבָּרִיא דְסַגִּיאִין כִּדְבָבַיָּא *ad populum accinctum exercitibus fortium qui multi sunt sicut muscæ.* Muscis comparat exercitum hostium infestum & innumerabilem. Sic & Aristophanes: *quanta multitudo culicum accedit?* h.e militum. Eccl.10.v.1. זבובי מות *muscæ mortis, fœtidum & exhalans reddit unguentum pigmentarij.* Ex muscis, frigoris tempore languescentibus & moribundis, si vel una in unguentū preciosum illabatur, illud corrumpit. Cohæret C autem cum ultimo noni capitis versu: *Melior est sapientia quam arma; & errans unus multa bona perdit.* Unus sæpe in consilijs aberrans, efficit in bello ut victoria amittatur, aut infeliciter succedant omnia: sicut una musca unguentum pessundat. inconveniens igitur est ibi capitum distinctio. ¶ 2.Reg.1.v.4. Achas, ex lapsu decumbens, mittit, qui de valetudine ipsius consulant בַּעַל זְבוּב *Baalzebub, deum Ekron.* D Targ. בְּעֵל זְבוּב *Beelzebub.* LXX. βάαλ μυῖαν *Baal muscæ.* Sic vocabatur idolum, quod incolæ urbis Ekron in Palestina colebāt, illudq; imperium in muscas perniciosas habere, & has ex sua regione abigere credebant. Erat autem Jupiter qui apud Ethnicos μυιαγρος & μυιώδης *muscarius*, ἀπομύιος & ἀπομυιαγρος *muscarū depulsor*, appellabatur. Idem vocabatur ἀχώρ, sine dubio ex Ekron seu Accarō urbis nomine. Plin. E lib.10.v.18. *Invocant Cyrenaici Achorē deum, muscarum multitudine pestilentiam afferente: quæ protinus intereunt, quando litatum est illi Deo.* Et Judęi Christum per βεελζεβούβ, Syr. בְּעֶל זְבוּב, corruptè βεελζεβοὺλ eijcere dæmonia calumniantur. Matth.12.v.24. Marc.3.v.2. Luc.11.v.15. Sic autem nominat principem dęmoniorum, qui potestatem habeat in dæmonia, & hæc ex obsessis discedere jubeat. Ac diaboli muscis comparantur, quod sint spiritus volantes in aëre, cujus regiones, media &

suprema, lumine carent, quod eo usque radij solis à terra non regerantur: unde Paulus, Ephes.6.v.12. dicit: *mundi dominos, rectores tenebrarum seculi hujus, & spirituales malicias in cœlestibus.* ¶ Arab.דבאב אלכלב debeb alkelb *cynomyiæ,* muscæ caninæ.

II. Arab.זבב זַבַּב zabab *crispus, intortus fuit.* Piel זַבֵּב zabbab *crispavit, intorsit, cincinnavit, echinavit.* מְזַבַּב muzabbab *crispus, cincinnatus, echinatus, spinosus* ut echinus, aut asperum castaneæ operculum. Plur. מְזַבְּבִין muzabbabin *crispi, cincinnati.*

Nom.זְבִיבָה zabiba *crispitudo, capillus intortus, cincinnus, floccus:* Plur. זביב זְבִיב zabib *cincinni.* זְבִיבָה אַלְמֶלֶף zabiba almelf *crispitudo lanæ* aut *panni, floccus.*

תַזְבִיב tazbib *crispatio, intorsio.*

זֻב זב zubb *pubes,* pudendum maris & fœminæ: Plur.זבוב zubub *pudenda.* ¶ זב אַתְּוֹר zubb athaur *corium tauri.*

III. Arab.זביבה zibiba *passula,* uva passa, uva Cypria, aut Smyrnęa: Pl.זביב zibib *passulæ:* in officinis *zibebæ.* זביב אַלְגַבַל zibib algebel *passulæ montanæ* aut *sylvestres,* in Avicen. In Geographia: במדינה גנואן כרום יחמל ענבא כביר אלחב גדא ויצנע מנה זביב טיב אלדוק גליל אלמקטאר ויחמל אלי אלבלאר אלמגאורה להא ואלבעידה מנהא *in urbe Ganuan sunt vites, quæ ferunt uvas magnas baccis valde: & fiunt inde passulæ dulces gustu, pulcræ proportione, & feruntur ad urbes vicinas ei, & ab ea remotas.*

זבג Arab.זַבְגָה zabaga *Gagates;* Hispanis *azavaye:* Plur.זַבַג zabag *Gagates.*

זבד duo significata habet. I. זָבַד, Chald.זְבַד, *dedit, donavit.* Gen.30.v.19. dicit Lea sextum filium enixa: זְבָדַנִי *donavit me Dominus* זֵבֶד *dono bono.* Targ.יְהַב לִי *dedit mihi Dominus* חֲלָק *partem bonam.*

Nom.זֶבֶד, in quibusdam libris זבד *donū, munus:* Plur.Chald.זבדין *dona, munera.*

Propr. זַבְדִּי *Zebbedæus:* quem Latinè *Donatum* dixeris.

II. Arab.זבד zabad *spumavit.* Hiph.אזבד azbad *spumare fecit.* Marc.9.v.18. ואזבדה *& faciebat spumare eum.* Luc.9. ויזבד *& spumare facit.* ¶ מְזַבְּדָא muzbada *spumans.*

Nom. זבד זַבַד zabd *spuma, spumositas:* זבד אַלְבַחר zabd albahar *spuma maris,* salispuma, *alcyonium,* in libris Medicorum. Matth. *zebd albhar, zebothalbahar.*

Deinde, זבד z ubd *butyrū crudum;* itē, crustula in superficie lactis calefacti, *colostrū,* spongiosa lactis densitas à partu primo.

זבח זְבַח, Chald. & Syr.דבח, Arab. דַבַח dabah, ד cum pūcto suprascripto, & literis ד״ז permutatis, *mactavit, jugulavit, decollavit, occidit* pecudem

pecudem ad convivium vel ſacrificium. Per metonymiam, pecudem mactatã in convivio comedendam alijs præbuit, aut Deo idolisve obtulit in ſacris, *ſacrificavit, immolavit*. Gen. 31. v. 54. וַיִּזְבַּח, Targ. וּנְכַס *& mactavit* Jacob זֶבַח, Targ. נִכְסְתָא *mactationem in monte*ـ, *& vocavit fratres ſuos ad edendum*: mactavit pecudes & paravit convivium, ad quod vocavit amicos ex Labani comitibus. 1. Sam. 28. v. 24. *erat mulieri vitulus ſaginatus in domo, & feſtinabat* וַתִּזְבָּחֵהוּ, Targ. וְנִכְסְתֵהּ *& mactabat illum, apponebatq; Sauli & ſervis ipſius*. 1. Reg. 19. v. 21. *accipiebat Eliſæus par boum* וַיִּזְבָּחֵהוּ *& mactabat illud, & coquebat carnes, & dabat populo, & comedebant*. Targum וְהַדְמֵהּ *& diſſecabat illud*; in fruſta concidebat. Sic, Num. 22. v. 40. Deut. 12. v. 15, 16. v. 2. 1. Reg. 1. v. 9. Syr. Marci 14. v. 12. *die primo azymorum, quo* ἔθυον, Syriacè דָבְחִין *mactabant Judæi paſcha*. Arab. Matth. 22. v. 4. וַעֲגוּלִי אַלְמַעְלוּפַה קַדְדַבַחְתּ *& vitulos meos ſaginatos jam mactavi*. In Geographia: לא יַדְבְחוּן טַאִירַא *non jugulant aves*. Alcor. 2. אן אַללַּה יַאמֻרְכֻם אַן תַּדְבַּחוּא בַקַרַה *ſi præceperit vobis Deus ut mactetis vaccam*. 1. Cor. 5. v. 7. *paſcha noſtrum eſt Chriſtus, qui* ἐτύθη, Syriacè אֶתְנְכֵס, Arab. דֻבִח dubih (eſt Niphal) *mactatus eſt pro nobis*. Atq; his ferè in locis mactationem ad convivia hominum, in cæteris verò ad ſacrificia Dei aut idolorum denotat. 1. Sam. 1. v. 4. וַיִּזְבַּח, Targ. וּדְבַח *& ſacrificavit Elkana*: victimas Deo offerendas adduxit. præcedit verſu 3. quod aſcenderit in Silo *ad orandum*, וְלִזְבֹּחַ, Targ. וּלְדַבָּחָא *& ad ſacrificandum coram Domino*. Pſalm. 106. v. 36. וַיִּזְבְּחוּ, Targ. וּדְבַחוּ, Arab. וַדַבַחוּא vadabahu *& ſacrificârunt filios ſuos, & filias dæmonibus*. Syr. Act. 14. v. 13. ἤθελε θύειν, Syr. דִנְדַבַּח *ut ſacrificaret illis*. ¶ Transfertur autem ad celebrationem Dei, & beneficiorum divinorum. Pſalm. 50. v. 14. זְבַח, Targ. דְבַח, Arab. אַדְבַח adbuh *ſacrifica Deo celebrationẽ*. Piel זִבַּח, Syr. דַבַּח, Arab. דַבַּח *ſacrificavit*. Amos 4. *ſuper verticibus montium*. יְזַבֵּחוּ *ſacrificabunt*. Arab. Alc. 2. יְדַבְּחוּן אַבְנַאכֻם *ſacrificabunt filios veſtros*.

Nom. ſubſt. זֶבַח, Chald. דְבַח, Arab. דַבְח dabh, Rabb. זִבּוּחַ: Foem. זִבְחָה, Syr. דַבְחִיוּת, Arabic. דַבְחַה dabha, & דַבִיחַה dabiha *mactatio, jugulatio, decollatio, occiſio, cædes* pecudis ad convivium vel ſacrificium: per metonymiam, *convivium, ſacrificium, victima*. Pl. זְבָחִים, Chald. דִבְחִין, Syr. דַבְחִין, Arab. דַבַאִיח dabâih, & דַבִיחַה dabiha: Foem. זְבָחוֹת, Arab. דַבְחַאת dabhat *mactationes, convivia, ſacrificia*. Quatuor igitur hoc mactationis nomine ſignificantur: 1. *convivium & cibus*. 1. Sam. 16. v. 3. *& vocabis Jeſſe* בַּזָּבַח *ad mactationem*. Targ. בְּשֵׁירוּתָא *ad convivium*. 1. Sam. 9. v. 13. *nam ipſe benedicit* הַזֶּבַח, Targ. מְזוֹנָא *cibum, & poſt hæc edunt peregrini*. 1. Sam. 9. v. 12. זֶבַח *convivium hodie in excelſo*. Jacobi 5. v. 5. *in luxurijs enutriviſtis corda veſtra, tanquam in die* σφαγῆς, Syr. דִנְכְסְתָא, Arabicè אַלְדַבְח aldabh *mactationis*. h. e. convivij. ¶ 2. *ſacrificium*. Pſal. 40. v. 7. זֶבַח, Targ. נִכְסָא *mactationem & oblationem noluiſti*. Arabicè אַלְדַבַאִיח aldabaih (Plur.) *ſacrificia*. 1. Cor. 8. v. 1. εἰδωλόθυτα, Syr. דַבְחָא דַפְתַכְרֵא *ſacrificia* dicuntur ea, *quæ idolis immolantur*. ¶ 3. κατ᾽ ἐξοχὴν, ea ſacrificij ſpecies, quæ זֶבַח שְׁלָמִים *ſacrificium retributionum* vocatur, & quod ſolis ſanctis ſeu mundis inde comedere liceret: à Chaldæo interprete נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא *ſacrificium ſanctitatum* redditur: quoties videlicet זֶבַח *ſacrificium*, & עוֹלָה *holocauſtum*, tanquam duæ præcipuæ ſacrificiorum ſpecies conjunguntur. quorũ hoc integrum ſuper altare concremabatur; illius pars incendebatur, ut adeps & exta, pars vero tradebatur ſacerdotib. Pſal. 51. v. 18. *non vis* זֶבַח, Targum נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא, Arab. אַלְדַבַאִיח aldabaih (Plur.) *ſacrificium, & darem*: עוֹלָה, Targ. עֲלָתָא, Arab. אַלְוֻקוּד alvukud *holocauſtum non acceptum habes*. 1. Sam. 20. v. 6. *quia* זֶבַח יָמִים *ſacrificium dierum ibi toti familiæ*. Et v. 29. *quia* זֶבַח מִשְׁפָּחָה *ſacrificium familiæ eſt nobis*. Targum שֵׁירוּ נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא *convivium ſacrificij ſanctitatum*. ſolebant enim ſingulæ familiæ quotannis offerre ſacrificium שְׁלָמִים *retributionum*; atq; inde parare convivia, ſimulq; lætari. Marci 12. v. 33. *diligere proximum ut ſeipſum, plus eſt, quam omnia* τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν, Syriacè יַקְרָא וְדַבְחֵא *holocauſta & ſacrificia*. Aliâs numerantur ſex ſpecies זְבָחִים *ſacrificiorum*: עוֹלָה *holocauſtum*; quod totum erat Domini, cutẽ verò ſacerdos accipiebat. Et hujus ſpecies quædam eſt עוֹלַת תָּמִיד *holocauſtum juge*ـ. מִנְחָה *ſacrificium* præcipuè *veſpertinum*. זֶבַח שְׁלָמִים *ſacrificium retributionum*, quod erat omnium: Dei, ſacerdotis & offerentium. זֶבַח תּוֹדָה *ſacrificium confeſſionis*. חַטָּאת & אָשָׁם *hoſtiæ pro peccatis*, ex quib. cedebat offerentib. nihil: Deo adeps, renes, reticulũ jecoris &c. ſacerdotib. reliqua caro. מִלּוּאִים *impletiones*, ſacrificiũ conſecrationis. de quibus ſingulis in ſuis radicibus. ¶ 4. *cædes, hominum internecio*. Eſa. 34. verſ. 6. זֶבַח *mactatio*. Targum קִטְלָא *cædes eſt ipſi Jehova in Bozra*. Zophon. 1. verſ. 7. *quia paravit Dominus* זֶבַח, Targum קְטוֹל *cædem*. Ibidem. *Et erit in die* זֶבַח *mactationis Domini*: in die vaſtationis, excidij.

Ar.דְּחַב dabh *angina*, occidens hominẽ. A
דַּבָּאח dabbah mactator pecudum, *lani-
us*: Plur.דַּבָּאחִין dabbahin *mactatores*, lanij.
Heem.מִזְבֵּחַ, Chald.& Syr. מַדְבַּח, Arab.
מַדְבַּח madbah, הַמָּקוֹם שֶׁמַּקְרִיבִים עָלָיו הַזְּבָחִים,
R. David: *locus ſuper quo offerunt ſacrificia; ara,
altare, θυσιαςήριον*, Judæis opfferſtull. Plural.
Fœm.מִזְבְּחוֹת, Chal.מַדְבְּחָן, Arab.מַמַרָאבּח ma-
dabih *aræ, altaria*. Erant autẽ duo in tem-
plo Hieroſolymitano altaria: unum מִזְבַּח
הַקְּטֹרֶת *altare thymiamatis*: alterũ מִזְבַּח הָעוֹלָה
altare holocauſti. Exod.30.v.27, & 28. In illo B
aromata ſeu odora incendebantur quo-
tidie, manè & veſperi: in hoc ſacrificia
comburebantur. Illius verò cornua, quia
quotannis ſemel in feſto expiationum à
ſummo ſacerdote aſpergebantur ſacrifi-
ciorũ ſanguine, Exod.30.v.10. nomen idẽ
cum altero, מִזְבַּח *altare*, à ſacrificijs obti-
nuit. Utrũq; conſtabat aſſerib. cedrinis, &
obductum erat laminis; illud aureis, hoc
æneis: unde & illud מִזְבַּח הַזָּהָב *altare au-* C
reum, hoc מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת *altare æneum*, appel-
labatur. Exod.39.v.38, & 39. Illud in ſupe-
riori parte tectum habebat, quia lamina
aurea exiguum ignem, ad ſuffitus facien-
dos neceſſarium ferre poterat, ne aſſeres
adurerentur: hoc tecto carebat, & com-
plebatur terra, quæ ignem majorẽ in ſa-
crificiorum cõbuſtione ſuſtineret: unde
& מִזְבַּח הָאֲדָמָה *altare terreum* vocatur. Exod.
20.v.24. *Altare terreum facies tibi*. Illud col-
locatum erat intra הֵיכָל *templum*, proximè D
velum, quod לִדְבִיר *ſancto ſanctorum* obten-
debatur, ante arcam fœderis. h. e. ex hu-
jus regione: hoc verò juxta templum in
אוּלָם *portico* ſeu *atrio ſacerdotum*, verſus ſe-
ptentrionem. unde illud מִזְבַּח הַפְּנִימִי *altare
interius*, hoc *exterius* vocabatur: Et illud
ſolis ſacerdotibus, hoc & alijs, præſertim
orantibus adire licebat. Et à dextro late-
re דְּמַדְבְּחָא דִּבְסְמָא *altaris ſuffitus*, ſtetit Ange-
lus, qui Zachariæ odora imponenti ap-
paruit. Luc.1.v.11. Et ad idem alludit Jo- E
hannes Apocal.9.v.13. *audivi vocem unam
ex quatuor cornib. altaris aurei, quod eſt ante ocu-
los Dei*. Porrò ad aram tanquam aſylum, &
locum tutum atq; inviolabilem, unde de-
trahi nefas erat, olim confugiebant rei &
miſeri: cùm ut ſuppliciũ differretur, tum
ut eſſet cauſam cognoſcendi & culpã de-
precandi ſpacium. Sed Deus inde ad pœ-
nam rapi voluit homicidam voluntariũ.
Exod. 21.v.14. *ſi quis per induſtriam occiderit
proximum ſuum, & per inſidias, ab* מִזְבְּחִי, Tar-
gum מִמַּדְבְּחִי *altari meo accipies eum, ut moriatur*.
1.Reg.1.v.48. Adonias ſeditioſus: & 2.

verſ.59. Joab hunc ſecutus, Salomonem
metuentes, apprehendũt cornua הַמִּזְבֵּחַ,
Targ.מַדְבְּחָא *altaris*: quod erat in Hieruſa-
lem, ut ibi eriperentur. Sed illi, ut fratri,
quem ad frugem rediturum ſperaret, i-
gnoſcit: hunc verò, qui antea Amaſam &
Abnerum interfecerat, occidi jubet Sa-
lomo. Joab in eo erravit, quod altare ap-
prehendebant homicidæ involũtarij. i-
pſe autem ſciens interfecerat Abnerum.
Sic etiam apud Ethnicos, ara erat miſe-
rorum & reorum perfugium. Apud Plu-
tarchum Demoſthenes capitis condem-
natus, in Calabriam ad templum Neptu-
ni confugit, & vix detractus ab ara, quia
venenum hauſerat, exanimis concidit.
Et apud Terentium Chremes inquit: *ne-
mo accuſat, Syre, te, nec tu aram tibi, neq; precato-
rem pararis*. Plaut. in Moſtell. *ſed tu iſthic quid
confugiſti in aram hanc?* Virg.11. Æn. *& natæ
nequicquam altaria circum*. Ovid.2. de ponto,
Eleg.8. *Vos eritis noſtræ portus & ara fugæ*. 4.
Triſt. Eleg.5. *Unica fortunis ara reperta meis*.
Inde & phraſes: *effugere ad aram: ire poſt alta-
re: aram amplecti*, &c. Rabb. vocabuli מִזְבֵּחַ
notericon eſſe ajunt, מְחִלָּה *veniam*, זְכוּת *me-
ritum*, בְּרָכָה *benedictionem*, & חַיִּים *vitam*.

זבל duo ſignificata habet. I. זָבַל *habitavit*,
herbergen. Gen.30.v.20. *Jam* יִזְבְּלֵנִי *habitabit
(apud) me maritus meus*. pro יִזְבֹּל עִמִּי, quod
eſt, יָדוּר עִמִּי *habitabit mecũ*, wirdt bey mir her-
bergen. Ellipſis præpoſitionis. Targ. יְהֵי
מְדוֹרֵה דְּבַעְלִי לְוָתִי *erit habitatio mariti mei apud
me*. Lxx. *αἱρετιεῖ με eliget me*: ſenſum expreſ-
ſerunt. ſequitur in textu: *idcirco vocavit no-
men ejus* זְבֻלוּן *Zebulon*.

Subſtant.זְבוּל & זְבֻל, eſt דִּירָה, *habitaculum,
hoſpitium*, herberge. Eſa.63.v.15. *vide* מִזְּבוּל,
Targ.מִמְּדוֹר *ex habitaculo ſanctitatis tuæ*. Hab.
3. *Sol, luna ſtetit* זְבֻלָה *in tabernaculo*: ה locale o-
ſtendit accentus in penultima. Targum
בִּמְדוֹרֵיהוֹן *in habitaculis ſuis*.

Propr.זְבֻלוּן *Zebulon*: cujus etymon in
verſu ſuprà poſito traditur, ſextus Jacobi
fili⁹ ex Lea: qui nomen dedit tribui, regi-
oni & urbi Neronis tẽpore munitiſſimæ.

Rabbin.זְבִיל *habitaculum* ſeu receptacu-
lũ libri, *membrana* ſeu *involucrum*, quo libri
ab injuria temporis & pulverum, integri
conſervantur, *Sittybus*. unde זְבִילִין דְּחוּמְשִׁין
opercula Pentateuchorum, quibus quinq; libri
Moſis involvuntur.

Arab.זְבִיל zibil, & זַנְבִיל *ſporta* in qua ali-
quid reponitur, vas vimineum. Act.9.v.
25. Paulus per murum demittitur ἐν σαργά-
νῃ, Arab.פִּי זְבִיל fi zibil *in ſporta*.

II. Chald. & Syr.זְבַל & זְבַל, Arab.זבל zebel,
Matth.

Matth. zebel, hebel, *stercus, fimus:* Pl. Rab. A
זְבָלִים, Syr. זבלין, Arab. זבאלה zabala *stercora.* Chald. 2. Reg. 3. v. 37. כְּדִמְן *sicut stercus in superficie agri.* Targ. כזבל מבדר *sicut fimus dispersus.* Syr. Phil. 3. v. 8. *omnia ista reputavi σκύβαλα,* Syr. אֵיךְ זֶבְלָא *sicut stercora.* quibus sc. nihil est contemtius, nihil detestabilius. unde & Græcis, Syrac. 26. *& viri prudentes σκυβαλιζόμενοι contemnantur.* Arab. Psal. 115. ירפע אלפקיר מן אלזבאלה *eriget pauperem de stercoribus.* Hebr. מֵאַשְׁפֹּת, Targ. מִקִּלְקַלְתָּא *ex sterquilinio.* In libris Medicorum, זִבְל אַלְחַנְזִיר zebel alchanzir *stercus suis,* succerda. זִבְל אלכלב zebel alkelb *stercus canis,* album græcum. B

מַזְבָּלָה mazbâla *sterquilinium, fimetum.* Pl. מזאבל mazabil *sterquilinia.*

Verb. Rabb. in Piel זבל, Arab. זַבַּל zabbal, Syr. in Hiphil. אזבל, Arab. אַזְבַל azbal *stercoravit,* fimum agris & arborum radicibus inspersit, fœcunditatis gratia. Syriac. Luc. 13. v. 8. וְאַזְבְּלִיה *& stercorabo eam;* ficum. Rabb. מְזַבֵּל *stercorans.* sc. agrum.

• זבילא *pala,* instrumentum rusticum, quo agri stercorantur. C

Arab. תזבלה tazbila *stercoratio:* Pl. תזאבל tazabil *stercorationes.*

זבן duo significat. I. Chald. & Syr. זְבַן *emit, redemit.* Chald. Dan. 2. v. 9. *tempus vos* זָבְנִין *ementes.* Gen. 39. v. 1. וַיִּקְנֵהוּ, Targ. וּזְבָנֵהּ *& emit eum Potiphar.* Syr. Joh. 12. v. 5. *unde* נִזְבַן *ememus panem?* 2. Corinth. 4. v. 5. *ut qui sub Lege sunt* נִזְבַן *redimat.* Niphal. Chald. אזדבן, Syr. אזדבן *emtus, redemtus est* vel *fuit.* 1. Corinth. 7. v. 23. *precio* אזדבנתון *redemti estis.* D
Piel זבן *vendidit.* Chal. Gen. 25. v. 33. וַיִּמְכֹּר, Targ. וְזַבֵּן *& vendidit primogenituram suam* Jacobo. Joel. 4. v. 6. מְכַרְתֶּם, Targ. זַבֶּנְתּוּן *vendidistis filijs Græcorum.* Syr. Matth. 13. v. 44. זַבֵּן *vendidit omnia quæ habet* וּזְבַנָהּ *& emit illum.* Luc. 22. v. 36. נְזַבֵּן *vendat vestem suam,* וְנִזְבַּן *& emat gladium.* Pual. Chald. אזדבן, Syr. אִזְדַּבַּן *venditus fuit.* Chald. Psalm. 105. v. 16. *in servum* נִמְכַּר, Targ. אִזְדַּבַּן *venditus fuit Joseph.* Syriac. Luc. 12. v. 32. *quare non* אֶזְדַּבַּן *venditum fuit unguentum.* E

Nom. זְבַן & זבון *emtor, obsonator.* Syr. זַבָּנָא & זְבִינָא *emtio.* Syr. מְזַבֵּן & מְזַבְּנָא *venditor.* Syr. זבון *venditio.* Syr. זְבִין *merx,* quæ venditur.

II. Syr. זְבַן *tempus,* in זְמַן: & זוּבָן *fluxum patiens,* in זוב reperies.

זבק. Arab. זיבק zaibach *argentum vivum.*

זבר. Arab. זַבַר zabar *putavit* vites aut arbores, sicut hebræis זָמַר, literis ב״מ, ejusdem organi, permutatis.

זַבָּאר zabbar *putator* arborũ & vitiũ, *frondator, pāpinator:* Pl. זַבָּארִין zabbarin *putatores.*

מִזְבַּר mazbar *falx putatoria, arboraria, vineatica:* Plur. מַזָאבִר mazabir *falces putatoriæ.*

זבארה זַבָּארָה zabbara *idem:* Plur. זבאראת zabbarat *idem.* Syr. עאם אזאביר im azabir *tempus putandi arbores, putatio:* זָמִיר Hebræis.

זבור ראוד zabur David *psalterium Davidis:* sic Hebr. זְמִירוֹת *psalmi.* Syr. זְבַר quoq; *psalterium* significat. Cap. Filij Israel. וְאָתֵינָא דָאוּד זְבוּרָא *& dedimus Davidi psalterium.*

Rabb. זבירית *manubrium.*

Chald. זְבוּרָא *apis, vespa, crabro:* in דבר habetur.

Syr. זְבוּרָא *patina & thuribulum.*

Alcor. זֻבַר אַלְחַדִיד *incus.*

זגג. Chald. & Arab. זַגָּג *vitriarius.* Syr. זְגוּגִית *vitrum:* & similia, in זכך reperies.

זגב. Arab. זגבה zagba *pilus velleris, villus, lanugo:* Plur. זגוב zugub *villi.*

מְזַגַּב muzaggab *villosus:* Plur. מְזַגְּבִין muzaggabin *villosi, pilosi.*

קָיַם אַזְגוּב cajam azugub *erexit pilos:* horruit. מְקַיִּם אזגוב mucajim azugub *horridus, erigens pilos.* תַּקְיִם אַזְגוּב tacijm azugub *erectio pilorum, horror.*

זגה. Alcor. רַבְּכֻם אַלְדִי יֻזְגִי לַכֻם אַלְפֻלְךְ פִי אַלְבַחַר.

Alcor. אַלְלָה יֻזְגִי סַחַאבָא *Deus disgregat nubes.*

זגל. Arab. זגל zagal *animosus, magnanimus, audax, temerarius, ferox, potens* in armis & bello: Plur. זגלה zagalah *animosi, audaces, feroces.*

זגלה zogla *animositas, audacia, temeritas, incogitantia.*

זַגַל zagal *concio, carmen:* Pl. אזגאל azgal *carmina.* כאתב אלאזגאל catib alazgal *scriptor carminum,* poëta.

תַזגל tazgal *poësis, scriptura contra alterum, processus juris:* Plur. תזאגל tazagil *scripturæ contra alterum.*

זגר Syr. זְגַר, Arab. זַגַר zagar *increpavit, reprehendit, cohibuit, compescuit, silentium imposuit.* Psalm. 106. זגר zagar *increpavit mare.* Psal. 68. אזגר *increpa feram arundinis.* Marci 4. v. 39. פַקַאם וַזַגַר אַלְרִיח fakam vazagar alrich *& surrexit & increpavit ventum.* Luc. 4. וַזַגַר *& imperavit febri.* Epist. Judæ v. 9. יַזְגֻרְךְ jazgurcha *increpet te Deus.* Syr. Marci 4. v. 59. *Sile* זגיר *obmutescens tu.*

Subst. זַגְרָה zogra *increpatio, reprehensio:* Plur. Alcor. זגראת *increpationes.*

Avic. זגיר *tenasmus.*

זגת. Chald. זגת *balneum, lavacrum.* Syr. זַגְתָּא *gallina.*

זדד. Arabic. תזדיד tazdid *æstimatio, taxatio.*

זדה. Arab. תזדיה tazdia *stamen.*

זדח. Syriacè זְדַח *superbijt.* Syr. מְזַדְּחָנוּתָא *superbia.*

Arab.אוֹדַח אַזְדַח izdach *maxilla*: Plur.אַזְאַרח A
azadich *maxillæ*.

זדם.Arabic.זַדַם zadam *cepit, accepit, sumsit, assumsit*.

זדע.Arab.מַזְדַע mazda *circus & circulus*, ubi spectacula exhibentur: Plur. מַזַאדְע mazadi *circi, circuli*.

זדק.Syr.זַדֵק *justus, æquus fuit*: in צדק invenies.

זדר.Arab.זַדַר zadar *reprehendit*. Gal.2.יַזְדֻרוּן בְּהֻ jazdurun bihu *reprehenderunt eum*.

מַזְדַר mazdar *gerundium*.

זהה זֶה & זוֹ, Chald. Syr. & Arabic. דִי, & Chaldaic. דְכַן & דִיכִי, & דֵיךְ, & דְנַן, & דֵין, & דִי & דוּ B
hic, is, iste: demonstrativũ rei, loci & temporis. Gen.5.v.27.זה, Targ.דֵין *iste consolabitur nos*. Est autem זוּ generis cõmunis, sicut אֲשֶׁר. Plur. Chald. דְנַן *hi, illi, isti*. Foem. זֹה, & זוֹ, & זאת, Chald. דָא & דְנָה *hæc, ea, ista*: Plur. דְנַן *istæ*. ¶ Interdum זה, Chald. די, Arab.cum אל *el*, articulo אלדי *elladi* vel *alladi*, ferè semper valet relativum אֲשֶׁר *qui, quæ, quod*: Plur. Arab.אלדין elladin: Dual. אלדאן elladan *qui*. Job.19.v.19.וְזֶה אָהַבְתִּי, Targ. C
וְדֵן דִי רְחַמַת *& is, quem dilexi, conversi sunt contra me*. Vel est simul demonstrativum & relativum, cum postponitur nomini, & verbum sequitur: ut, Psal.74.*montem Zion* זה, Targ.דֵן דִי *istum, in quo habitasti*. Dan.2. *Daniel ingressus est ad Arioch*, דִי מַנִּי *quem constituerat rex*. Exod.13.*propter* זה *illud quod fecit Dominus*. ¶ Et pro די usurpatur ד, in Targum & Talmud: ut, Psalm.1.v.1.*beatus vir* אַשְׁרֵי, Targ.דְלָא, Arab.אלדי לם elladi lam *qui non abijt in consilio impiorum*. ¶ D
Et די ac ד, articulum genitivi significant. Dan.2.*dixit ad Arioch* שַׁלִּיטָא דִי מַלְכָּא *principem regis*. Psal.1.v.2. *in Lege* יְהוָה, Targ. דַייָ *Domini*. Et v.5. *in cœtu* צַדִּיקִים, Targ. דְצַדִּיקִין *justorum*. ¶ Etiam pronominum: ut, דִידִי *mei*, דִידֵהּ *ejus*. Syr. דִילַן *nostrum* vel *nostri*. Inde דִילָנִי, emphat. דִילָנָיָא *quod nostrum est*, proprium uniuscujusq;, *privatum*: Plur. דִילָנָיֵא *privata*. דִילָנָאִית *privatim*. Sic דִילֵהּ *ipsius*. דִילִיתָא & דִילִיתוּתָא *proprietas*. ¶ Æthiopes verò pro hoc relativo זה, ipsum ז usurpant: ut, Psalm.1.v.1.זְאֵיקֵם *qui non stetit in via peccatorum*. ¶ Emphaticum הַזֶּה, Chal. הַהוּן *ille, ipse*: Foem. הַזֹּאת, Chald. הָדָא, Arab. מן אגל הדא hada *hæc, hoc*: להדא lihada, & הדא min agal hada *propter hoc*. ¶ Praeponũtur insuper huic voculæ & literæ Caleb; ut, Jerem.2.*etiam* מֵאֵת זֶה *inde exibis*: Ex isto loco. Gen.37.*profecti sunt* מִזֶּה *inde*: Ex isto loco. Gen.38.*non fuit* בָּזֶה *ibi meretrix*. in isto loco. Et ב subintellecto: Exod.5.*Quare* זֶה *ibi dimisisti eos?* pro, בְּזֶה הַדֶּרֶךְ *in ista via*. Numer.13.*ascendite* זֶה *isthac*: pro בְּזֶה הַדֶּרֶךְ *per istam viam*.

E

Verb. Rabb. זָהַה & זְהָא *calefecit*. זִיהָא *æstus, calor, radius solis, coruscatio*.

Syr. זְהָא *superbus, magnificus, curiosus, circumspectus, cautus fuit*. זְהִיאִירְת *cautè, circumspectè*.

זְהִין *alacris*: Plur. זְהוֹנַיָא *alacres, læti*.

זהב.זְהַב, Chald. & Syr.דְהַב, Arab.cum ד puncto supernè imposito, דַהַב deheb *aurum*. Psalm.19.v.11. *desiderabilia* מִזָּהָב, Targ.מִן דַהֲבָא, Arab. מן אלדהב min aldeheb *magis quam aurũ*. Exod.25.*& operies eam* זָהָב טָהוֹר, Targ. דְהַב דְכֵי *auro puro*: quod postquam fuerit excoctum, relinquitur defæcatum ab omnibus scorijs. Marc.10.*non possidebitis* χρυσὸν, Syr. דַהְבָא *aurum*. ¶ Auri autem nomen cum numero usurpatum, significat שֶׁקֶל *siclum*, (aut certè זָהוּב *aureum*, auri denarium) qui valet semunciam seu quatuor drachmas Atticas, aut denarios. Et drachma seu denarius auri, unum aureũ ungaricum. Gen.24.v.22.עֲשָׂרָה זָהָב *decem aurei pondus eorum*. Targ. עֲסַר סִלְעִין דִדְהַבָא *decem sicli auri*. h.e.40.ungarici. Lxx. δέκα χρυσῶν *decem aureorum*. Rabb. הַזָּהוּב הוא דינר *aureus est denarius*. 2.Reg.5.שֵׁשֶׁת אֲלָפִים זָהָב, Targum דִנְרִין דִדְהַב *denarios auri*: de Naaman. ¶ Per metaphorã, aurum dicuntur res puræ & mundæ, aut quæ colore aurum referunt, ut *vinũ, oleum & sudum cœlum*. Vinum: Jerem.51.v.7.כּוֹס זָהָב *calix auri Babylon in manu ejus*. h.e. vini clari. Oleum: Zacha.4.v. 11.*Evacuantes à se* הַזָּהָב *aurum*. h.e. oleum. Targum מִשְׁחָא לְבוֹצִינֵי דִדְהַבָא *oleum in lucernas aureas*. Sudum cœlum, serenitas auri instar rutilans: Job.37.v.21.*à septentrione* זָהָב *aurum venit*. h.e. cœlum sudum: vel, qui hoc fermè invehit, ventus purus ut aurum, & purgans aerem, ut fiat purus sicut aurum: ventus Boreas; unde & ab Homero dicitur αἰθρηγενέτης *serenitatis effector*. Virg.1.Georg.*Et claro cernes sylvas Aquilone moveri*. i.e. serenifico. Contrà Horatius; *plumbeus Auster*: ab humore pluvio. Lxx. νέφη χρυσαυγοῦντα *nubes instar auri splendentes*.

Heem.מַדְהֵבָה *aurum, tributum, aureũ*. alijs *urbs Babyloniæ*, auro abundãs. Esa.14.v.5.*& cessavit* מַדְהֵבָה *aurum*: tributũ: quia præcedit, נֹגֵשׂ *exactor*. ut cum Chaldaico דְהַב conveniat.

Rabb. זַהֲבִי *aurifaber*.

Verb. זָהַב, Arabicè דַהַב dahab *inauravit*.

מֻדַהִב mudahib *inaurator, aurarius*. מֻדַהַב mudahab *inauratus*. תַּדְהִיב tadhib, & תַּדְהִבָּה tadhiba *inauratio*.

זהר

זהד. Arab. זאהד zahid *constans, firmus, stabilis:* A
Plur: זאהדון *constantes*.

זהם. זָהַם, Chald. זהם *inquinavit, fœdavit*, vergifften. In 2. conjug. זִהֵם. Job. 33. v. 20. וְזִהֲמַתּוּ *& inquinabit eum vita ejus panē*. hoc est, anima ipsius ut omnem cibum inquinatum, fœdum, insipidum, insuavem reputet, & abominetur, efficiet. Est enim verbum fœmininum, quod ad חַיָּתוֹ *vitam* seu *animam ejus* refertur. Passiv. Chald. אִזְדְּהַם *inquinatus, fœdatus fuit*. Psal. B
106. *mutaverunt gloriam suam in similitudinem bovis comedentis herbam*. Targ. addit: וּמְזוּהָם *& inquinati*. hoc est, qui ubi multum herbæ comederit, multum fimi egerit, & sese inquinat: quo nihil detestabilius. Rabb. מְזוּהָם *inquinatus, sordidatus*. מַיִם מְזוּהָמוֹת *aquæ inquinatæ*.

Chald. זוּהֲמָא & זִיהוּמָא *sordes, excrementum, recrementum, scoria, sudor, spuma*. Ezech. 24. וְחֶלְאָתָהּ, Targum וְזִיהוּמְתַהּ *& sordes ejus* (spuma ejus) *non egressa est ex ea*. זוּהֲמָא C
דְּדַהֲבָא *scoria auri*.

Chald. זְהִים *inquinatus, fœdus*.

Arab. זהים zehim *insulsus, insuavis mores*. זהמה zehema *insipiditas, insulsitas*. זהומאת *insipida, pinguia*, in Avicenna.

זהק. Arab. זהק zahaq *illapsus fuit, incidit, influxit*. In 3. conjug. אזהק azhac *inclinavit*.

זהקה zahca, & מזהקה mazhaca *influxus, illapsus*. Partic. מזתהק muztahac *illapsus*.

זהר tria significata habet. I. זְהַר, Chald. זְהַר D
splenduit, clarus fuit, fulsit, refulsit. In 3. conjug. הִזְהִיר, Chald. אַזְהַר *idem*. Dan. 12. v. 3. *& qui erudiunt* יַזְהִירוּ *fulgebunt* כְּזֹהַר *ut splendor cœli*. LXX. ἐκλάμψουσιν. Matth. 13. *tunc justi* ἐκλάμψουσιν *fulgebunt ut sol in regno patris mei*. Esa. 9. *Lux* נָגַהּ, Targ. אַזְהַר *splenduit super illis*. Marc. 9. וּמַזְהַר *& splendidum factum est vestimentum ejus*.

Subst. זְהַר, Chald. זִיהוּר *splendor, fulgur, lux, claritas*. Ezech. 8. v. 2. *sicut aspectus* זֹהַר E
splendoris.

Chald. זִיהוֹרָא *luna*, à splendore & pulchritudine.

Arab. אזהורה azohôra *lucifer*. In Geograph. היכל אלזהורה heikel alzohôra *templum veneris*.

זהורית & זְהָרִית, Syr. זחורית *coccinum*, color carmesinus, à pulchritudine. זַהֲרוּרָא *pulchritudo*. זַהֲרִי *toxicum*.

II. Per metaphoram, זְהַר *præadmonuit, commonefecit*, Warnen; qui enim admonetur, illustratur & de rebus eventuris edocetur. Pass. נִזְהַר, Chald. אזדהר, Syr. אֶזְדְּהַר *admonitus, commonefactus, edoctus fuit, cavit*.

Eccl. 4. v. 13. *qui non novit* לְהִזָּהֵר, Targum לְאִזְדַּהֲרָא *admoneri amplius*, LXX. προσέχειν *præcavere*. Marc. 7. v. 15. προσέχετε, Syriac. אזדהרו *cavete à pseudoprophetis*. In 2. conjug. Syr. זַהַר *admonuit*. Luc. 8. v. 56. *ipse verò* זהר *admonuit eos*. In 3. conjug. הִזְהִיר, Chald. אַזְהַר *admonuit, commonefecit, exhortatus fuit, castigavit*. Ezech. 3. v. 19. *quia* הִזְהַרְתָּ, Targ. אַזְהַרְתְּ *commonefecisti impium*.

Rabb. זְהִירִים, Chald. זָהֲרִין & זְהִירִין *admonitores, adhortatores, exactores, præfecti, custodes*.

מַזְהַר & אַזְהַר *speculator*: Plur. אַזְהֲרִין *speculatores*.

Rabb. הַזְהָרָה, Chald. אַזְהָרָה & זִיהוּרָא *admonitio, cautio*: Plur. Syr. זֻהָרָן *admonitiones, adhortationes, castigationes*.

זְהִירָאִית *cautè, diligenter, bene*.

III. Chald. זְהַר, Arab. זהר zahar *floruit*. Hos. 14. v. 6. יִפְרַח *florebit ut lilium*. Targ. יִזְהֲרוּן *florebunt*. Arab. Psalm. 90. v. 6. יזהר *florebit manè*. scilicet herba.

Arab. זַהַר zahar *flos*: Plur. אַזְהָאר azhar *flores*. Matth. 6. v. 28. תאמלוא אזהאר אלחקל *considerate flores agri*. Avic. זהרה אלנחאס zaharat alnahas, Mattheol. zar alnhas *flos æris*.

זוב. זוּב & זָב, Chal. דְּאַב & דָּב, Arab. דַּאב dib & דוב dub *fluxit, effluxit, diffluxit, liquefactus fuit*, rinnen/fliessen. Jer. 49. זָב *fluxit vallis tua*: fluet ista vallis præ sanguine interfectorum. Levit. 15. *si* תָּזוּב, Targ. תְּדוּב *fluxerit mulier*. Psal. 105. *aperuit petram* וַיָּזוּבוּ, Targ. ודאבו *& fluxerunt aquæ*. Esa. 48. *scidit petram* וַיָּזֻבוּ, Targ. ונגרו *& fluxerunt aquæ*. Threnorum 4. *qui* יָזוּבוּ *fluunt transfixi*: fluit sanguis eorum, qui perierunt fame, acsi fuerint transfixi. Arab. Psalm. 97. דאבת dibat *fluxerunt* (liquefacti sunt) *montes ut cera*.

Particip. זָב, Chald. דָּאֵב & דיב & דוּבָן, Arab. דאיב daib *fluens*. Fœmin זָבָה, Chald. דָּיְבָא *fluens*: fluxum patiens, vir seminis, fœmina sanguinis. Exod. 3. v. 8. *ad terram* זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ *fluentem lacte & melle*. hoc est, quæ lacte & melle abundat. Targ. עָבְדָא *facientem lac & mel*. Virg. Eclog. 3. *Mella fluant illi: ferat & rubus asper amomum*.

זוב, Chal. דוּב *fluxus*. Rabb. זִיבָה *fluxus seminis aut sanguinis, gonorrhæa, menstruum, profluvium*. דַּם זִיבָה *sanguis profluvij*, qui extra septem dies menstrui stillat. Est autem duplex seminis fluxus: 1. קֶרִי *nocturnus*. 2. טִפָּה *destillatio*: eaq; vel *tenuis*, instar ריר *spumæ*, aut *salivæ*; vel עָב *crassa*.

זובן, Arab. זֻבַּן *mentula*, membrum viri unde semen fluit.

Arab. מֻדַּאב mudib *liquescens, fluens*. In 2.

conjug. דַיֵב dajab: in 3. conjug. אַדְאב & A
אדיב adib *liquefecit, dissolvit, resolvit, relegavit, diluit, fudit metalla.* Psalm. 147. *mittet verbum suum* פִּידִיבָה *& liquefaciet eam.* Psalm. 119. in צ. *zelus domus tuæ* אַדאבְתַני *liquefecit me:* tabefecit me. Passiv. תַדַיַב tadajab *liquefactus fuit.* מְדַיַּב mudejeb *liquefactus.*

תדייב tadjib, & אדאבה adiba *liquefactio:* Plur. תדאיב tedjib *liquefactiones, resolutiones, liquamina.*

Avicen. דאבאני dibani *liquefactivus.* ☞ דובאן *liquefactio.* B

זוג duo significata habet. I. per cholem Rabb. Chald. & Syr. זוג, Arab. זוג zeug, vel זאג zig, est Græcum ζυγὸς (à ζεύγω) *jugum* boum, aut mularum, *junctura*, par duarum rerum æqualium. Plur. Rabb. זוגות, Chald. זוגין, Syr. זוגין, Arabic. אזואג azuveg *juga, juncturæ, paria.* 2. Reg. 5. צֶמֶד, Targ. זוג *jugum mularum.* Verb. Chal. זַוֵג: in 2. conjugat. זַוֵג, Arab. זַוֵג zauveg *jugavit, junxit, conjunxit, copulavit matrimonio, elocavit, combinavit, miscuit.* Alc. וזוגנאהם C *& jungemus eis puellas pulcras.* In 3. conjugat. Arabic. אזואג azueg *nupsit.* Passiv. Rabb. הזדווג, Chald. אזדוג, Syr. אזדוג, Arab. אנזוג anzauvag *matrimonium contraxit, conjugatus fuit.* Psalm. 68. vers. 7. *Deus inhabitare facit solitarios in domo.* Targum, *Deus* דמזוג זווגין *qui combinat combinationes:* qui copulat conjugia. Psalm. 37. vers. 1. *nec æmuleris facientes iniquitatem.* Targum addit: למזדוג עמהון *ut miscearis cum illis:* copuleris, conjungaris. Syr. Matth. 19. vers. 6. D *quos Deus* זוג *conjunxit, homo ne separet.* 1. Corinth. 7. vers. 9. נזדוגון *nubant:* matrimonio jungantur. Arab. Luc. 13. תזוגת *uxorem duxi.* Matth. 22. v. 30. פי אלקיאמה לא יתזוגון ולא יזוגון *in resurrectione non ducetur, nec ducent: non* יזוגון jazauvagun *nubent, neque* ינזוגון janzauvagun *nubentur.* Matth. 5. ומן תזוג מטלקה *& qui duxerit repudiatam.*

Rabb. זווג, Syr. זוג, Arabice זיג zivig, E & תזויג tazuig *conjugium, matrimonium, elocatio:* Plur. זווגין *conjugia.*

בר זוג *consors, compar, socius.*

Chaldaicè מְזוּג, Arab. מזוג muzauvag, & מתזוג mutzauvag *combinatus, conjugatus:* Plur. מתזוגין *conjugati.* Foemin. מזוגה muzauvagah *maritata.*

זוג zeug *maritus:* Plur. אזואג azvig *mariti.* Foemin. זוגה zeuga *conjunx:* Item in Avicen. *viscositas, cohærentia.* זוג אם zeug om *maritus matris, vitricus.*

II. Per schurec, Rabb. זוג, Chald. זגא *tintinnabulum, nola:* Plural. זגין *tintinnabula, nolæ.* Exod. 28. פַּעֲמוֹן, Targ. זגא *tintinnabulum*

aureum. Est autem זוג propriè pars exterior, seu *æramentum:* interior verò vocatur ענבל vel ענבול *malleus.* ¶ Deinde, Rabb. זג *acini tunica*, vel *folliculus:* Plur. זגין *folliculi.*

Arabic. זאג *atramentum sutorium:* Item *gumma.* & *vitriolum, rubrica.*

זוד quatuor significata habet. I. זוד & זיד *ferbuit, efferbuit, bullivit, ebullivit, coxit.* in 3. conjug. הזיד *coxit, decoxit*, sieden. Gen. 25. v. 29. ויזד, Targ. ובשל *& coquebat Jacob* נזיד, Targ. תבשילא *decoctum:* pulmentum. Sunt זוד & נזד diversi ordinis, sed ejusdem significationis.

II. Per metaphoram, זוד; in 3. conjug. הזיד, Chald. אזיד *efferbuit, intumuit, superbivit, superbè egit, sciens & prudens peccavit, iniquè egit*, Mutwillig seyn. Cum על construitur: & est de industria aliquid facere, ut ignorantiæ opponatur. Exod. 18. v. 11. *quia eam rem, quòd* זדו עליהם *superbierunt contra illos.* scilicet Ægyptij contra Israelitas. Targ. *ea ipsa re, qua cogitârunt Aegyptij judicare Israelem, judicavit eos.* hoc est, Ægyptij cogitârunt Israelem perdere aquis, his ipsi perierunt. Estq; accentus in ultima, ut ad זדה referendum videatur. Jer. 50. v. 29. *quia contra Dominum* זדה *superbivit.* Targ. *locuta est verba non decentia.* Exod. 21. v. 11. *si* יזיד *superbiet.* Targ. ירשע *iniquè aget quis contra alterum.* Dan. 5. v. 20. *spiritus ejus confirmatus est* להזדה *ad superbiendum.*

Adject. זד & זדון *superbus, audax, temerarius, impius:* Plur. זדים & זדונים, Chald. זדונין *superbi, elati.* Jerem. 43. v. 2. *& omnes homines* הזדים *superbi.* Targ. רשיעיא *impij.* Psalm. 19. *etiam* מזדים *à temeritatibus prohibe servum tuum.* ubi substantivè positum significat *peccata*, quæ quis sciens & volens perpetrat. L x x. ἀπ' ἀλλοτρίων *ab alienis:* q. esset מזרים, literarum ד ר similitudine decepti. sic, Malach. 3. vers. 15. *nos beatos pronunciamus* זדים *superbos.* Hieron. *arrogantes.* L x x. ἀλλοτρίους *alienos.* Psal. 124. *tunc transiissent super animam nostram aquæ* הזידונים *superbæ:* elatæ, tumidæ, ebullientes, intumescentes, subitò inundantes.

Subst. זדון, Chald. זדון & זדנות *superbia.* Jerem. 50. *ecce ego ad te* זדון *ô superbia.* pro איש זדון *vir superbiæ.* hoc est, superbe. L x x. ὑβρίστρια. Obad. 1. v. 3. זדון לבך *superbia cordis tui.* Rabb. מזיד *temerarius*, qui pro libitu agit.

III. Arabic. זוד zud, vel זאד zid; in 3. conjug. אזיד azid *addidit, adjunxit, apposuit, adjecit, auxit, multiplicavit, extendit.* Passiv. אזדאד & אזתאד azdad *additus fuit.* Psalm. 61. זדת *addidisti super dies regis.* Psalm. 69. ואזדאדוא ואזיד *& addiderunt dolorem.* Psalm. 71.

& ad-

& addam super laudem tuam. Actor. 4. *Dominus* יַזִּיר *adjungebat ad Ecclesiam.* יִזְּאר *addetur.* A

זַאִיר zaid, & מֻזִיד muzid *additus, superfluus, nimius, abundans.*

זיאדה zieda *additio, incrementum, augmentum, melioratio, superfluitas, abundantia, porticus:* Plur. זואיר zavaid *additiones.* זיארת נהר ziedat nahar *additio diei*, intercalatio. זיארה לאלמאזן zieda lealmizin *additio ad pondus.* Geogr. זִארה אַלְנִיל *incrementum Nili.*

מִזְוַר *saccus*, in quo aliquid reponitur.

IV. Syr. זָוַר *pavit.* ܙܘܪ זְוַר *cibus*: in צור invenies.

זוה. Hinc זָוִית, Chald. & Syr. זָוִית & זָוִי, Arab. B
זאויה zavija *angulus*, Eckstein: Plur. זָוִיּוֹת, Chald. & Syr. זָוִין, Arab. זאויאת zavijat *anguli* ædificij exteriores qui prominent. Zach. 9. v. 15. כְּזָוִיּוֹת *sicut anguli altaris:* qui scilicet sanguine victimarum conspergunter. Psalm. 144. v. 12. *filiæ nostræ* כְּזָוִיּוֹת *sicut anguli excisi:* sicut anguli palatiorum ex lapidibus quadratis dolatis facti.

Alia forma; מְזָוִים *anguli*, interiores scilicet: in quos reponuntur necessaria, winckel / *cellæ, promptuaria, penuaria.* Psalm. C
144. v. 13. מְזָוֵינוּ *anguli nostri pleni.* Targum תַּסוֹבְרִינָא *cellaria nostra.* L x x. ταμεῖα *cellæ.*
¶ Arab. etiam זאויה zavija *monasterium.* ¶
In Euclid. זאויה מֻסְתַקִימַה אַלְחַטִּין zavijah mustakima alchattin *angulus rectilineus.*

זיו. זִיו *secundus mensis anni*, aliâs אִיָּר (in quo arborum est pulchritudo) dictus, cujus initium in 12. Aprilis incidit. 1. Reg. 6. v. 1. *in anno quarto, mense* זִו *zif, hic est mensis secundus.* Targ. זִיו נִצָּנַיָּא *splendoris florum:* in D
quo primùm apparent flores arborum.

Est enim Chald. זִיו, Foem. זִיוָא *splendor, decor, forma, figura, facies:* Plur. זִיוִין *formæ, facies.*

זִיוְתָן *splendidus, decorus:* Plur. זִיוְתָנִין *splendidi, decori.* Foem. זִיוְתָנָן *splendidæ.* 1. Sam. 22. v. 13. מִנְּגַהּ נֶגְדּוֹ *à splendore coram eo.* Targ. מִזִּיו יְקָרֵהּ *à splendore gloriæ ipsius.* Dan. 2. וְזִיוֵהּ *& forma ejus magna.*

זוז. זִיז nomen collectivum, comprehendens *feras*, hinc inde זָזִים sese moventes, seu discurrentes in agris & sylvis. Psalm. E
50. v. 11, & 80. vers. 14. וְזִיז שָׂדַי *& fera agri.* L x x. καὶ ὡραιότης *& pulchritudo.* legerunt זִיו, ob ז ו similitudinem. Targ. וְתַרְנְגוֹל בָּרָא *& gallus sylvestris.* Est nomen avis magnæ. Esa. 66. v. 11. *& deliciabimini* מִזִּיז (pro זִיו *splendor*) *à splendore gloriæ ejus.* Targ. מֵחֲמַר *de elegantia.* Lxx. ab εἰσόδου *introitu.* Hieron. *ab omnimoda gloria ejus.* In his enim locis omnibus, in quibus tantum occurrit, à quibusdam exponitur *universitas.*

מְזוּזָה, Chald. מְזוּזְתָא *postis*, pars januæ seu portæ dextra & sinistra, latus ostij, unde hoc pendet. Deut. 6. v. 9. וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ *& scribes ea super postibus domus tuæ & in portis tuis:* in uno postium (Targ. סִפַּיָּא) ut manè & vesperi recorderis. Rabb. מִצְוַת מְזוּזָה *præceptum postis.* erat autem מְזוּזָה schedula quædam, in qua scriptum erat: *Audi Israel Dominus Deus tuus, Dominus unus est:* & ponebatur super limen ostij. Filum triplex, quod non facilè rumpitur, est תפילין בראש ובזרוע וציצית בבגד ומזוזה בפתח:

B Rabb. item verbum זוז vel זָז *motus, agitatus fuit* è loco in locum, *recessit, discessit:* ut, לֹא זָז מִשָּׁם *non discessit inde.*

זוז *drachma* seu *denarius Romanus.* hoc est, $1\frac{1}{7}$ drachmæ: ferè Angelicus, Schreckenberger. sicli quadrans; in argento, grossi argenti semuncialis seu Joachimici pars octava, vel tres grossi Misnici, ein halber ort. In auro, unus Ungaricus. זוז de argento: דִּינָר de auro. Elias Levit. Plur.
C זוּזִים, Chald. זוּזִין *drachmæ, denarij.* R. David in 45. Ezech. השקל הוא ארבעה זוזים *siclus est quatuor drachmæ.* 1. Sam. 9. רֶבַע *quarta pars sicli.* Targ. זוּזָא חֲדָא *drachma una argenti.* Luc. 15. *reperi* δραχμὴν *drachmam unam.* Syriac. זוּזִי *denarium meum amissum.* Matth. 17. *præceptor vester non solvit* δίδραχμα, Syr. תְּרֵין זוּזִין *duos denarios:* semisiclum.

Chald. זָאז *ramus*, frons arboris, quòd vento agitetur: Plur. זָאזִין *rami, arbores.*

זָז & זִיז *thalamus, appendix:* prominentia
D in muro, quæ trabium capita sustinet: Plur. זָזִין: Foem. זִיזָן *appendices.*

Gen. 14. v. 5. הַזּוּזִים בְּהָם *& zuzim in Ham:* sunt Gigantes in eo loco habitantes. Targum תַּקִּיפַיָּא דִּבְהָמְתָא *robustos qui erant in Ham.* acceperunt pro עָזַז. sic, Lxx. καὶ ἔθνη ἰσχυρὰ ἅμα αὐτοῖς *& gentes fortes cum eis.* quasi עַזִּים & בָּהֶם.

זוח. Chald. זוח & זָח idem quod זָחַח, *levatus, elevatus, sublatus, remotus fuit.* Job. 8. יָקוּט *languefiet.* Targ. תְּזוּחַ *tolletur constantia ejus.*

Rabb. מֵזִיחַ *tollens, abolens.*

Syr. זוּחָא, & זוּחָא, & זִיחָא *elatio, superbia, applausus.*

זוט. Rabbin. זוּט *parvus, abbreviatus*, in compendium redactus; ut, סֵדֶר עוֹלָם זוּטָא *ordo mundi minor.* hoc est, in epitomen redactus.

זוּטוֹ *fundus, solum, fundamentum;* ut, בְּזוּטוֹ שֶׁל יָם *in fundo maris.*

זוּטָא & זָט *vive, prosit:* dicitur sternutanti: Est Græcum ζῆθι *vive.* ad quod etiam alludi-

alluditur, cum dicitur, זיטא אפטא חיטא A
יחיה אוכטון ζῆθι ἑπτὰ, θνῆσκε ὀκτὼ: & exponitur, שבעה ימות שמונה *vivet septem, morietur octo.* hoc est, septimestris partus vivere solet, octimestris mori. Est enim ζ nota septenarij apud Græcos, & ζῆθι *vive:* θ verò litera Alphabeti octava, & prima nominis θάνατος *mors:* condemnationis & mortis nota in judicijs Græcorum. sic in versiculis: *Sex horæ tantum rebus tribuantur agendis; Vivere post illas litera zita monet.*

זיטא זטא græca litera ζ.

מזוט mezuet *pera:* Plural. מזאוט mazavit *peræ.* B

זול duo significata habet. I. זול vel זָל: in 3. conjug. הזיל *vilipendit, contempsit,* verschmehen. Esa. 46. v. 6. הַזָּלִים זָהָב *vilipendentes aurum ex loculo.* hoc est, tanquam rem vilem expendentes, profundentes. Targ. גָּבְן *colligentes:* auferentes. LXX. συμβαλλόμενοι *conferentes.* Thren. 1. v. 8. *omnes qui honoraverunt eam* הִזִּילוּהָ *vilipendunt eam.* zere in chirek & dages resolvitur. LXX. ἐταπείνωσαν *humiliârunt.* C

Rabbin. זול, Chald. זלות *vilitas,* parvum precium, contemtus. בזול *vili precio,* wolfeil.

זלזול הורים *contemtus parentum.*

II. Arab. זול zul & זאל zil, sicut hebr. אָזַל *abijt, paulatim cessavit, desijt, destitit, perijt, evanuit, amotus, ablatus, sublatus, amissus fuit.* Matth. 5. vers. 18. אלסמא ואלארץ תזולאן *cælum & terra transibunt:* Duale. Matth. 24. vers. 35. אלסמא ואלארץ יזולון וכלאמי לא יזול *cælum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.* 1. Corinth. 2. vers. 6. *qui* יזולון jazulun *pereunt.* Actor. 23. *non* תזאל tazil *cessabis evertere vias Domini.* Alcor. 2. פלא יזאלון *& non cessabunt.* In precat. יא מן להו מלך לא יזול ja man lahu mulc la jazul *ô cui est regnum, quod non cessabit.* In 2. conjugat. זואל zavel. In 3. conjugat. אזאל azil *tulit, sustulit, abstulit, demsit, amovit, abolevit.* Actor. 3. vers. 15. *Deus postquam* אזאל *abstulit* (dissimulavit) *tempora.* 2. Corinth. 11. vers. 25. *ut* יזילה jazilhu *amoveret illum à me.* זואל אלורק zavel alvaraq. *decerpsit folia,* E aut *pampinos;* pampinavit, frondavit.

מזואל muzaval *amotus.* מזואל אלורת muzaval alvarth *exhæredatus.*

זואל zivil, & אזאלה, & תזואל tazvil *sublatio, remotio, abolitio.*

זום. Syr. זָם *sonuit, resonuit,* Sommen. 1. Cor. 13. v. 1. *sunt æs* ἠχῶν, Syr. דְזָאֵם *quod resonat.*

זמומין *tibiæ,* à sonitu.

זון quinq; significata habet. I זון idem quod אָזַן. Inde nomen זָן, Foem. זוּנָה: & cum מ heemanthi מָזוֹן, Rabb. זיון *cibus, esca, alimentum, nutrimentum.* Psalm. 144. v. 13. *anguli nostri pleni, depromentes* מִזַּן אֶל־זַן *à cibo ad cibum.* Targ. מִן שַׁתָּא לְשַׁתָּא *ab anno in annum.* hoc est, suppeditantes cibum ab uno anno in alterum: ab eo anni tempore, quo fruges colliguntur, usq; ad idem tempus alterius anni. LXX. ἐκ τούτου εἰς τοῦτο *ex hoc in illud:* quasi esset, מִזּוֹ אֶל־זוֹ, literarum similitudine decepti. In quibusdam libris scribitur זַן, patach pro camez. Joel. 3. v. 3. *& dederunt puerum* בַּזּוֹנָה *pro cibo.* sequitur: *& puellam vendiderunt vino.* Targ. בְּאַגַר זָנִיתָא *pro mercede meretricis:* ex significatione זָנָה *scortatus est.* Hieron. *in prostibulum.* Gen. 45. v. 23. *portantes frumentum, panem* וּמָזוֹן *& alimentum patri ejus ad iter.* Targ. וּזְוָדִין *& cibos.* אפונים ופול ועדשים ודחן וכסמין ותאנים וצמוקים ותמרים כי אלה לבדם הם מזון חוץ מדגן ושעיר: א"ע.

Adiect. זוֹנָה cibos præparans & vendens fœmina, *caupona, tabernaria, hospita:* Plural. זונות *cauponæ, tabernariæ.* Jos. 2. v. 1. *ingressi sunt domum mulieris* זוֹנָה *cauponæ, nomine Rahab.* Targ. פּוּנְדְקִיתָא *cauponariæ:* quod est Græcum πανδοκεύτρια *tabernaria* (masc. פונדקי פונדק πανδοκεύς *caupo:* & πανδοχεῖον *diversorium.*) LXX. πόρνης *meretricis.* q. esset à זָנָה *scortatus fuit.* (sed si fuisset meretrix, hi viri ad illam non divertissent, ob suspiciones & scortatorum advenientium metum.) unde Jacob. 2. vers. 25. *similiter & Rahab* ἡ πόρνη, Syr. זָנִיתָא *meretrix:* sicut & ad Hebræos 11. Jud. 11. v. 1. *Jephte filius mulieris* זוֹנָה, Targ. פּוּנְדְקִיתָא *cauponæ.* LXX. πόρνης *meretricis.* 1 Reg. 3. v. 17. *venerunt duæ mulieres* זונות, Targ. פּוּנְדְקָן πανδοκεύτριαι *cauponæ:* quarum mariti tum fortè abierant negociationis ergò. LXX. πόρναι *meretrices.*

Verb. Chald. זָן *pavit, cibavit, aluit, nutrivit, enutrivit.* Psalm. 55. v. 23. *jacta super Dominum curam tuam, & ipse* יְכַלְכְּלֶךָ, Targum יְזוּן יָתָךְ *enutriet te.* Passiv. Rabb. נִזּוֹן, Chaldaic. אִתְזַן & אִתְּזִין *pastus, cibatus, nutritus fuit.* Dan. 4. *& inde* יִתְזִין *nutriebatur omnis caro.*

נִזּוֹן *nutribile.* כֹּחַ הַזָּן *vis nutritiva.*

II. זוֹנוֹת & אֲזֵנִים *arma, instrumenta bellica.* 1. Reg. 22. vers. 38. *linxerunt canes sanguinem ejus,* וְהַזֹּנוֹת *& arma abluerunt.* Targum וּמָנֵי זֵינָא *& instrumenta armorum.* Hieron. *habenas.* Refertur ad id, quod in eodem versu præcedit: *& lavit* הָרֶכֶב *currum.* Græci, καὶ αἱ πόρναι. Lat. *meretrices.* quasi esset à זָנָה *scortatus fuit.* Hosiand. correxit: *& meretri-*

meretrices: sed malè: ex German. und die Huren wuschen jhn. Deut. 23. v. 14. *& clavus erit tibi juxta* אֲזֵנֶךָ, Targ. זֵינָךְ *arma tua.* Hieron. *in baltheo tuo:* ex LXX. ἐπὶ τῆς ζώνης σου: quasi esset זון, quod Rabbinis est græcum ζωνὴ *zona.*

Chal. Verb. זן: In 2. conjug. זַיֵּן *armavit,* armis instruxit. Pass. אִתְזַן: in 2. conjugat. אִזְדַּיַּן, Syr. אֶזְדַּיַּן *armatus, armis instructus fuit.* Gen. 41. v. 40. *& juxta os tuum* יִשַּׁק, Targ. יִתְזַן *armabitur omnis populus meus.* Tu eris dux belli & exercitus: nemo arma capiet, & in bellum proficiscetur sine tuo mandato. sicut sequitur, v. 44. *absq; te nemo, attollet manum suam, & pedem suum in tota terra Aegypti,* ut scilicet arma capessat, & militatum abeat. Num. 31. vers. 3. הֵחָלְצוּ, Targ. Jerosolym. אִזְדַּיְּנוּ *armamini ex vobis viri.* Syriac. 1. Petr. 4. *etiam isto sensu* אִזְדַּיַּנוּ *armamini.*

Rabbin. מְזוּיָּן, Syr. מְזַיַּן, Chald. מְזָרַיַּן *armatus:* Plural. מְזֻיָּנִים, Syr. מְזַיְּנִין, Chald. מְזָרַיְּנִין *armati.* unde quod Jerem. 5. vers. 9. scribitur: *equi* מְיֻזָּנִים; & legitur מוּזָנִים, exponitur quasi transpositum מְזוּיָנִים *armati.* Targ. אַגִירִיסִין *agrestes.* aut מוּזָנִים, quasi transpositum מְזוּנִים *cibati:* bene pasti per noctem & saturi. Ex significatione prima זן *cibus.* LXX. θηλυμανεῖς *amatores.* Hieron. *amatores in fœminas.*

Subst. זֵין & זַיִן *armatura,* omne armorum genus, & inter hæc, *tela, sagitta, jaculum:* Plur. זֵינִין & זַיְנִין *arma, tela, sagittæ.* Esa. 22. *vix* נֶשֶׁק, Targ. זֵין *armaturam domus sylvæ.* Ibidem. *& Elam portans* אַשְׁפָּה *pharetram.* Targ. זֵין *armaturam:* sagittam. Psalm. 7. כְּלֵי מָוֶת, Targ. זֵינֵי דְמוֹתָא *arma mortis:* mortifera.

זֵינָא *carcer.*

III. Arab. זין zajan *formavit, formosum reddidit, ornavit, adornavit, comsit, composuit, disposuit, correxit, emendavit, illustravit, polivit.* Matth. 23. וְתַזְיְנוּן מְרָאפֵן אַלְצַדִּיקִין *& ornatis monumenta justorum.* Tit. 2. v. 10. *ut* יְזַיְּנוּא *ornent doctrinam Servatoris nostri in omnibus.* Alcor. זַיַּנָּא *ornavimus cœlum.*

מְזַיַּן muzajan *dispositus, illustratus, politus:* Plur. מְזַיְּנִין muzajanin *politi.* מְזַיְּנָה muzajana *polita.*

זֵין zein, & זִינָה zeina. & תַזְיִין tezein *ornatus, dispositio, politio.* זֵין אַלְחוַאתִם zein alhavatim *ornatus annulorum,* digitus annularis.

IV. Rabb. זוּן, Arab. זואן, Matth. zeven *lolium, zizanium:* Plural. זוּנִין *Zizania.* Hebr. זוּנִים.

V. זוֹן idem quod אֹזֶן: Hiphil הֵזִין idem quod הֶאֱזִין, ex אֹזֶן huc refer.

A **זוע**. זוע vel זָע, Chald. זוּע & זַע, Arab. זאע za *movit se* subinde de loco ad locum præ metu, *motus, commotus fuit, tremuit, contremuit, metuit, timuit, expavit.* Esther 5. v. 9. *neq; surrexit, neq;* זָע *motus fuit ab illo.* Targ. רְתַת *tremuit.* exterritus fuit. Exod. 20. *& vidit populus* וַיָּנֻעוּ, Targ. וְזָעוּ *& commoti sunt.* Arab. Psalm. 53. זאעו *timuerunt omnes.* Alc. 12. מִזַע וְזָעֲתִי לְכִי *movendo moveris tibi.* pro, insanis. Alc. 3. זִיעַ & זַע קְלוֹבְנָא חֲזִיעַ. Pass. Syriac. אתזיע *commotus, consternatus, territus fuit.* Johan. 5. v. 7. דְּאֶתְזִיעוּ *quum commotæ*

B *fuerint aquæ.* In 2. conjugat. זַעְזַע, Chald. זַעְזַע, Arab. זעזע *commovit, terruit.* Habac. 2. v. 7. *& evigilabunt* מְזַעְזְעֶיךָ, Targ. מְזַעְזְעָךְ *terrentes te.* Arab. Psalm. 22. v. 15. וזעזעוא *& commoverunt ossa mea.* Pass. Chald. אִזְדַּעְזַע, Syr. אֶזְדַּעְזַע, Arab. תזעזע *commotus, perculsus, territus fuit.* Esther 4. v. 4. וַתִּתְחַלְחַל *& dolore affecta est regina.* Targ. ואזדעזעת *& perterrefacta est.* Arab. Psalm. 82. *fundamenta terræ* תזעזעת *moventur.* In 3. conjugat. Chald. אַזִיעַ & אַזַע, Syr. אַזִיעַ *commovit, terruit, con-*

C *sternavit, perterrefecit.* Luc. 6. v. 48. דְּנַזִיעִיוּהִי *ut commoveret eam.*

זֵעָה, Chald. זֵיעָא, Syr. דוּעָא *sudor,* qui ex commotione corporis oritur. Gen. 3. v. 20. בְּזֵעַת אַפֶּיךָ, Targ. בְּזֵיעֲתָא דְאַפָּךְ *in sudore vultus tui comedes panem tuum.* Labor vehemens significatur: qui enim laborat sudat. Æen. 5. *sudor fluit undiq; rivis.*

זְוָעָה pro זַעֲוָה, Chald. זִיעַ, זְוָעָא, & זִיעָ & זִיעוּ *commotio, tremor: &* σεισμὸς *terræ motus:* Plur. Syr. זְוָעֵא *commotiones.* Syr. מֶתְזִיעָנוּת

D *commotio animi, affectus.*

זיף duo significata habet. I. Rabbin. זִיֵּף, Chald. זַיֵּף *falsificavit, vitiavit, adulteravit,* monetam, pondus aut mensuram. Jer. 8. v. 8. *stylus est mendacij* סוֹפְרִים *scribarum.* Targ. לִמְזַיְּפָא *falsificatoris.* Rabb. מְזַיֵּף מַטְבֵּעַ *adulterator monetæ.*

זַיְּפָן *falsarius.*

זִיּוּף זִיּוּפִין *falsificatio, falsitas, error:* Plur. זִיּוּפִין *falsitates, errores, errata.* זִיּוּף הַמִּדּוֹת וְהַמִּשְׁקָלוֹת

E *falsificatio mensurarum & ponderum.*

זִיף *stylus.*

II. Syr. זוּף, Arab. זוף zuf *hyssopus.* In Matthiolo *cyse, jusa.* Est autem *adiantum, capillus veneris, & ruta muraria.* Joh. 19. v. 29. *impleverunt spongiam de aceto, & posuerunt super* זופא *hyssopo.* pro quo Matth. 27. v. 48. & Marcus 15. v. 36. habent κάλαμον *arundinem.* significat igitur ibi aspersorium seu aspergillum, ex baculo cedrino, hyssopi fasciculo, &, quo hæc alligabantur, filo coccineo factum. sicut & Psalm. 51. *asperge*

asperge super me ותחטאני *hyssopo tuo, & mundabor.* A
sic & Hispani aspersorium vocant *Isopo para rociar.* אלזופא אלרטב *hyssopus humida.* אלזופא אליאבס *hyssopus sicca:* pro *æsipo* in libris medicorum.

זוק. ויקות ובזיקות *scintillæ, favillæ.* Esa. 50. v. 11. *& in favillis arsistis.* Prov. 26. v. 18. tantum.

Verb. Arab. זאוק zavac *delineavit, pinxit, illuminavit libros.* מזאוק muzavac *pictus, illuminatus.*

תזויק tazuic *pictura*, illuminatio librorum. זואק *pictor.*

זוקה zevce *argentum vivum.* B

זור quatuor significata habet. I. זור & זר cum accusativo constructum, *compressit, comprimendo expressit,* außtrucken. Job. 30. v. 8. *& obliviscetur, quod pes* תזורה *comprimet illud.* scilicet ביצה *ovum.* Targum תבדרנה *dispergit illud.* Judic. 6. v. 38. ויזר, Targ. ועצר *& compressit vellus, expressitque ex eo rorem.* Aliqui libri habent ויזר, quod erit à זרה. Esa. 1. vers. 6. *non* זרו *compressa sunt illa.* scilicet C
vulnera: non sunt curata, sanata. solent enim chirurgi vulnera hiantia comprimere, & comprimendo exprimere saniem & pus, quo nisi remoto vulnera non curantur. Ponitur absolutè, & formam פעל habet. Esa. 59. vers. 5. והזורה *& compressum rumpetur.* scilicet ביצה *ovum.* Paul. Foemin. זורה: sed segol est pro camez ante fœmininum, ut sequenti אפעה respondeat.

Substantiv. מזור *compressio, expressio.* significat autem compressionem vulneris, quod curatur saniei expressione: & D
ipsum vulnus quod comprimitur & curatur. Jerem. 30. vers. 13. *non est judicans judicium tuum* למזור *ad compressionem.* hoc est, ad curationem, sanationem. Non est medicus, qui vulneri aut morbo profuturam esse curationem morbi judicet. Targum לרחמא עלך *ad miserendum super te.* Hos. 5. vers. 13. *& vidit Ephraim morbum suum, &* Jehuda מזורו *compressionem suam.* hoc est, vulnus seu plagam. Targ. מכאבה *dolorem suum.* sicut & Lxx. τὴν ὀδύνην αὐτοῦ. E
Hieron. *vinculum suum.* Hos. 5. *& non tollet à vobis* מזור *vulnus.* Targum מכאב *dolorem.* Abd. vers. 7. *ponent* מזור *compressionem subter te.* hoc est, vulnus, morbum, plagam. Targ. תקלא *offendiculum.* Lxx. ἔνεδρα *insidias.*

II. זור & זר cum מ constructum, *aversus, alienus, abalienatus fuit, à re aliqua abhorruit;* quod fit quadam corporis & cordis compressione seu constrictione. Psalm. 78. v. 30. *non* זרו *abalienati sunt à desiderio suo:* aut קצו, רחקו. Job. 19. vers. 13. *noti mei etiam* אך זרו ממני *abalienati sunt à me.* Targum אתעבדו חלונאין מני *facti sunt alieni à me.* Ibidem v. 7. רוחי זרה לאשתי *alienus fuit uxori meæ anhelitus meus.* ubi cum ל construitur. & absolutè ponitur, Psalm. 58. vers. 5. זרו *abalienati sunt impij ab utero.* Niphal נזור *aversus fuit.* Es. 1. נזרו *aversi sunt retrorsum:* retroacti sunt. 2. conjug. Pass. הוזר *alienus factus est.* Psal. 69. vers. 9. מוזר, Targ. נוכרי *alienus factus sum fratribus meis.*

Adiect. זר *alius, alienus, alienigena, extraneus,* qui alterius est gentis aut familiæ, quàm ejus de qua agitur, *paganus, profanus.* Rabb. *anomalus:* Plur. זרים *alieni, extranei.* Foem. זרה *aliena, extranea:* Plur. זרות *alienæ, extraneæ.* Prov. 27. v. 2. *laudet te* זר, Targ. חלוני *alius, & non os tuum.* 1. Reg. 3. v. 19. *non erat* זר, Targ. נוכרא *alius nobiscum.* Exod. 29. v. 33. וזר *& extraneus non comedet ex eo.* h. e. qui non est de familia Aharonis, laicus. Deut. 25. v. 5. *non nubet uxor defuncti foris viro* זר, Targ. אוחרן *extraneo.* h. e. qui non est de familia defuncti. Deut. 32. v. 16. *ad æmulationem provocabunt me* בזרים *in alienis.* scilicet dijs. Targ. בפולחן טעון *in cultu Idolorum.* Hos. 5. v. 7. *quia filios* זרים *alienos genuerunt.* Targ. מבנת עממיא *ex filiabus populorum.* Jer. 18. v. 14. *aquæ* זרים *alienæ:* extraneæ, quæ aliunde, ex loco extraneo & longinquo, per canales subterraneos in urbem ducuntur. ¶ Accipitur in malum. Prov. 21. v. 8. *perversa est via viri* וזר *& alieni: sed* זך *sinceri opus est rectum.* sic Arab. זור *iniquitas.* Ps. 139. *si via* אלזור *iniquitatis est in me.*

Subst. זרא & זרה, literis א"ה permutatis, *abalienatio, nausea, fastidium.* Num. 11. v. 20. *donec exeat per nares vestras, & fiat vobis* לזרא *in nauseam:* res abominabilis. Targ. לתקלא *in offendiculum.* Lxx. εἰς χολέραν *in choleram.*

מזור *idem.* Obad. 1. v. 7. *ponent* מזור, Targ. תקלא *offendiculum sub te: nulla est prudentia in eo.* Lxx. ἔνεδρα, Hieron. *insidias.*

III. Chald. זר & זאר *declinavit, recessit;* in סור habes.

מזור *maculis respersus.*

זיר *paxillus*, quo autores utuntur pro serico.

זירא *genus phalerarum*, quo cameli ligabantur.

IV. Arab. זור *rugivit.* Psalm. 22. *leo* אלזאיר alzair *rugiens.* 1. Pet. 5. v. 8. *diabolus obambulat* ויזיר vaiazir *& rugit instar leonis.*

זייר אלאסד *rugitus leonis:* in Avic.

Matth. 25. vers. 43. ולם תזורוני *& non visitastis me.*

זית . זַיִת , Arabic. זַיְתוּנָה zeituna *olea & oliva*, arbor & fructus: Plural. זֵיתִים , Chald. זֵיתִין , Syr. זַיְתָא , Arabic. זיתון zeitun *oleæ & olivæ, colymbades*, olivæ conditiciæ. In Matthiolo, *zaiton*, *cayton*. Psalm. 52. *ego autem* כְּזַיִת , Targum היך אילן זית , Arabic. מחל שגרה אלזיתון *sicut arbor olivæ viridis in domo Dei*. Olea enim semper viret. 2. Sam. 15. vers. 30. *& David ascendebat per gradum* הַזֵּיתִים *olivarum*. Targ. רטור זֵיתַיָּא *montis olivarum*. LXX. τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν. Zach. 14. vers. 4. *super* הַר הַזֵּיתִים , Targum טור זֵיתַיָּא *monte olivarum, qui est è regione Jerusalem ab oriente*. Matth. 21. Syr. טוּרָא דְזַיְתָא *mons olivarum*. Sic ab ejus arboris copia dicitur mons, inter quem & urbem Jerusalem nihil præter vallem Josaphat interjacet, ut intervallum sit iter Sabbathi. hoc est, 2000. passus, seu ¼ milliaris germanici. Actorum 1. vers. 12. dicitur & Chaldaic. טור משחא *mons olei*, in Targum Cant. 8. Deut. 8. vers. 8. *terram* זֵית שֶׁמֶן *oleæ olei*. Targum דְזֵיתָהָא עָבְדִין מִשְׁחָא *cujus oleæ* (arbores olei) *faciunt oleum*. significat olivam cui adhuc inest oleum, nondum expressum.

Arabic. זֵית zeit *oleum olivarum, olivum*. Matth. *cait, zait*: Plur. זיות zuvit *olea*.

זַיַּאת zeet *olearius*: Plur. זַיַּאתִין zeietin *olearij*.

זֵית מִן גוּז zeit min geus *oleum nucum*. זֵית אסוסין zeit asusin *oleum liliorum alborum*: susinum, Officinis. זֵית אַלוּז zeit aleus *oleum amygdalinum*. זֵית אַלְוַרְד zeit aluard *oleum rosarum*. זית אלעציר zeit alhazir *oleum expressum*. זֵית אַרַנד zeit arand *oleum laurinum*. זֵית אַלְקטרן zeit alquitin *oleum lini*. זֵית אַלְכִתן zeit alquitran *oleum juniperi destillativum*.

Syr. זַיְתָא דְבָרָא ἀγριέλαιος *oleaster*: Rom. 11. vers. 17.

זחח duo significata habet. I. זָחַח : Passiv. נָזַח *levatus, allevatus, elevatus fuit*. Exod. 28. vers. 29. *nec* יִזַּח *attollatur pectorale ab Ephod*. Targum יִתְפָּרַק *abrumpatur*: verrückt werde.

II. Metaphoricè, Chald. זחח *elatus, superbus fuit, superbivit*.

Rabb. זחוחים , Chald. זחוחין *elati, superbi*. זְחוּחָא *elatio, superbia*.

זחה זְחָה , Syriac. זְחָא , idem quod Chaldaic. זחח *elatus fuit*. 3. conjugat. אַזְחִי *extulit, laudavit*.

זחט cum ח punctato supernè. Arab. מַזְחוּט maschut *superbus*: Plur. מַזְחוּטִין mazchutin *superbi*.

זחל tria significata habet. I. זָחַל , Chald. זְחַל *repsit, serpsit, cucurrit*, terendo vel calcando, ut vermis ventre gradiens in terra aut pariete.

זוחל , Chald. זָחַל *vermis, serpens, locusta repens, bruchus, eruca, tinea, limax*: Plural. זוחלים , Chald. זַחֲלִין *vermes, serpentes*. Deut. 32. vers. 24. *cum furore* זוחלי עפר *serpentum pulveris*. Targum תַּנִּינַיָּא דְזָחֲלִין בְּעַפְרָא *draconum qui serpunt in pulvere*: terrestrium. Mich. 7. vers. 16. כְּזוֹחֲלֵי אֶרֶץ *sicut serpentes terræ contremiscent in claustris suis*. Esa. 33. *colligens* הֶחָסִיל , Targum זַחְלָא *locustam*. Psal. 22. *ego autem* תּוֹלַעַת , Targ. זַחְלָא חֲלָשׁ *vermis infirmus*.

Rabbin. זְחִילָה *cursus* omnis rei terentis & calcantis.

II. Metaphoricè, Rabb. זָחַל , Chald. זחל *fluxit*, cùm transfertur ad aquam, per pulverem aut canales, quasi repentem aut serpentem. 1. Reg. 1. vers. 9. *juxta lapidem* זוחלת *fluentem*. hoc est, juxta quem erant aquæductus, aut fluvij: sicut additur; *qui est juxta fontem Rogel*. Targ. סְכוּתָא *speculationis*: super quo stabant, & in longinquum prospiciebant. LXX. ζωελέθ.

Chald. מַזְחִילָה & מַזְחַל *locus declivis*, parieti vicinus, ubi serpunt aquæ in terram delabentes.

III. Metaphoricè, זחל *humi repsit, veritus fuit, timuit, expavit*. Job. 32. vers. 7. *propterea* זָחַלְתִּי *expavi, & timui*. Targ. אִסְתַּפִּיתִי *consumtus sum*.

זחם . Arab. זחם zaham *pressit, compressit*. Marci 3. v. 9. לילא יזחמוה *ut non comprimerent eum*. Ibidem יזחמון *irruebant in eum*. Avic. יזחם *comprimet*.

זִהַם ziham *impetus, celeritas*.

זחף . Arab. זחאפאת *reptilia*.

זחר Precat. יַא זַחַר מִן לַא זַחַר לַהּ .

זטם . Syr. זִטְמָא *falsitas*, vel *solium*.

זטר . Chald. זוטר *parvus, junior*. Foem. זוּטְרָא *parva*: Plural. זוטרן *parvæ*. Psalm. 119. צָעִיר , Targ. זוטר *parvus ego, & contemtus*. סֵדֶר עוֹלָם זוטר *ordo mundi minor*.

Arab. מֻסְטַר mostar *mustum*.

מַזְטָרָה maztâra *ferula, hostorium*: Plural. מַזָאטִר mazâtir *ferulæ, hostoria*.

זכך זַךְ & זָכַךְ *mundus, purus, clarus fuit*, lauter/rein seyn. Threnor. 3. vers. 7. זַכּוּ , Targ. הֲווֹ בְּרִירִין *fuerunt puri Nazaræi ejus præ nive*. 3. conjug. הֵזַךְ *mundavit*, reinigen. Job. 9. v. 30. וַהֲזִכּוֹתִי *& mundavi nitro manus meas*. Targ. וּשְׁזִגִית *& lavi*.

Adiect. זַךְ *mundus, purus*, Foemin. זַכָּה *munda, pura*.

זכוכית, Chald. זוגית & זגוגית, Arab. זגאג A
zugig *vitrum*, Glaß: à puritate. Item, *speculum*. Arab. אלזגאג אלדאיב alzugig al daib *vitrum liquefactum*.

Rabb. זגג, Arab. זגאג zugegi *vitriarius*.

Arab. זאג zeg *vitriolum, atramentum*.

חשיש אלזגאג hasis alzugig *herba vitri*, vitrearia: Offic. *alsinen*, ex græco ἑλξίνη *Helxine*. ✠ זגאגה *vitrum*.

זכה tria significata habet. I. זכה, Chald. & Syr. זכא & דכא, Arab. זכא zaci *mundus, purus, immaculatus, irreprehensibilis, innocens, pius, justus, meritus, dignus fuit*. Psalm. B
51. *ut* תזכה *mundus sis, cum judicabis*. Targum תברור יתי *mundum reddas me*. LXX. νικήσῃς *vincas*: ex usu Syriaco, de quo infra. unde Rom. 3. v. 4. ותזכא *& vincas cum judicaris*. Job. 33. *non* צדקת, Targum זכית *justus fuisti*. Passiv. Chald. אתדכי *mundatus fuit*. מתדכי *mundatus*. 2. conjugat. זכה, Chald. דכי & זכי, Arab. זכי zacci: 3. conjug. Chal. אזכי *mundavit, emundavit, purgavit, justificavit, justum, meritum, dignum habuit, reputavit*. Psalm. 119. in ב. *in quo* יזכה, Targ. C
ידכי *emundabit adolescens viam suam?* Levit. 1. לטהר, Targum לדכאה *ad mundandum vos*. Matth. 3. ומדכא *& purgans horrea sua*. Psal. 73. *ergò frustra* זכיתי, Targ. זכית, Arab. זכית zaccaitu *justificavi cor meum*. Actor. 15. v. 9. דדכי *qui purgavit fide corda eorum*. Arab. Luc. 10. v. 29. פאריד אן יזכי נפסה *& volebat justificare seipsum*. Alcor. יזכיהם. Pass. Chal. אזדכי & אדכי, Syr. אתדכי, Arab. אתזכי atzacci *mundatus, justificatus, dignus habitus fuit*. Matth. 8. *volo ego* אתדכא *mundare; &* D
illa hora אתדכי *mundatus fuit*. Psalm. 143. *non* יצדק, Targum יזכי, Arabic. יתזכי jutzacci *justificabitur in conspectu tuo omnis vivens*. Hiphil. Arabic. אזכי *mundavit, justificavit*. 4. conjugat. הזכה, pro התזכה *mundatus fuit*: abjecto ת characteristico. Esa. 1. v. 16. *lavamini* הזכו, Targ. אדכו *mundamini*. Accentus in ultima ostendit ordinem quintum.

Adiect. Chald. זכי, & דכי, & זכי, Arab. E
זכי zacci *mundus, purus, irreprehensibilis, innocens, pius, justus, meritus, dignus*: Plur. זכאין, Arab. זכיה zaccieh *mundi, innocentes*.

Substant. Chald. זכו וזכות & זכו, Syr. זכוא, & דכיות, & זכאות, Arab. זכוה zaccava *puritas, innocentia, justitia, dignitas, meritum, præmium*: Plur. זכון *justitiæ, merita, præmia*.

Arab. זכוה *eleemosyna*, Alc.

Syr. דוכיא & תדכית *purgatio, expiatio*.

תדכיתא *latrina*. ✠ דכיאית *purè, sincerè*. ✠ מדכן מדכיא *novacula*, à mundando. ✠ *mundator, purificator*.

Rabb. זכה *dignus fuit*.

II. Per metalepsin, Syr. זכא *dignior fuit, superavit, vicit, devicit*. Johan. 16. *confidite, ego* זכיתה *vici istum mundum*. Luc. 11. vers. 22. נזכיוהי *vincet eum*.

Subst. זכות *victoria, virtus*. Philip. 3. v. 14. *ad* βραβεῖον, Syriacè זכותא *palmam*.

III. Rabbin. זכי *eleemosynam dedit*: sicut צדק Hebræis.

זכם. Arabic. זכאם zukem *coryza*, gravedo capitis.

זכר זכר, Chald. דכר & זכר, Arab. דכר dacar *recordatus est, memor fuit, meminit, mentionem fecit*. cum ל, *vertere aliquid alicui* vel *in bonum* vel *in malum*. Psalm. 9. v. 13. *requirens sanguinem eorum* זכר, Targ. דכיר, Arab. דכר dacar *recordatus est*. Alcor. ואדכר פי אלכתאב מרים *& recordare in libro Mariæ*. Passiv. נזכר, Chald. אדכר & אתדכר, Syr. אתדכר, Arab. אתדכר atdacar *commemoratus est* vel *fuit*. Jerem. 11. v. 15. *& nomen ejus non* יזכר, Targ. יתדכר *commemorabitur amplius*. Joh. 2. ואתדכרו *& recordati sunt discipuli*. Rabb. נזכר *memoratus*, cujus antea facta est mentio. Exod. 34. v. 9. *omne pecus tuum* (quod) תזכר *masculabitur*. hoc est, quod natum fuerit זכר *masculum*, aut masculinum. LXX. τὰ ἀρσενικὰ *masculina*. Targ. דכרין תקדיש *masculos sanctificabis*. Sed verbum תזכר passivum est, non activum; nec secundæ, sed tertiæ personæ fœmininum, quod ad מקנה *pecus* refertur: Aut est Enallage generis, relativo אשר subintellecto. ac formatur verbum à nomine זכר *masculus*, de quo infra. 3. conjug. הזכיר, Chald. אדכר, Arab. אדכר adcar *in memoriam revocavit, commonefecit, admonuit, memoravit, commemoravit, recitavit, nominavit, prædicavit*. Exod. 20. v. 24. *in omni loco, ubi* אזכיר *fecero mentionem nominis mei*. Targum אשרי שכינתי *collocavero majestatem meam*. LXX. ἐπονομάσω *nominavero*. non igitur ubicunque pro arbitrio hominum. Psalm. 71, vers. 16. אזכיר, Targum אדכר, Arabic. אדכר adcar *memorabo justitiam tuam*. Psalm. 20. vers. 8. *sed nos in nomine* Jehova *Dei nostri* נזכיר, Targum נדכר *commemorabimus*. LXX. ἐπικαλεσόμεθα *invocabimus*. Amos 6. vers. 11. *quia non* להזכיר *ad commemorandum in nomine Domini*. Targum הוו מצלן *erant orantes*. Esa. 26. v. 13. נזכיר *commemorabimus nomen tuum*. Targum *in nomine tuo nos* מודן *confitemur*. LXX. ὀνομάζομεν *vocamus*. Cant. 1. נזכירה *commemorabimus amores tuos præ vino*. ריח וקבול הדבר ברצון *odor & perceptio rei*. Esa. 66. vers. 3. מזכיר *commemorans thus*.

LXX.

L x x. ὁ διδοὺς λίβανον εἰς μνημόσυνον *qui dat thus ad ſui memoriam* : qui adolet ut Deum ſui admoneat. 2. Sam. 8. verſ. 16. *& Jehoſaphat, filius Ahilud erat* מַזְכִּיר *commemorator.* Targum מְמַנָּא עַל דְּכְרָנַיָּא *conſtitutus ſuper hiſtorias :* בִּידוֹ סֵפֶר זִכְרוֹנוֹת. L x x. ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων *à commentariis.* Eſa. 36. verſ. 3. *& Joah filius Aſaph* הַמַּזְכִּיר *commemorator.* L x x. ὑπομνηματογράφος *qui erat à commentariis.* μνήμων *magiſter memoriæ*, qui annotabat res geſtas regis & agendorum memoriam ei ſuggerebat. Latinè *monitor.* A

Substant. זֵכֶר, & זֶכֶר, & זִכָּרוֹן, & אַזְכָּרָה, Chald. דִּכְרוֹן, & דִּכְרָן, & אַדְכָּרָא, & אַדְכָּרוּת, Arabic. דִכְר *memoria privata*, memoratio, recordatio : *& publica*, monimentum, hiſtoria : Plural. זִכְרוֹנִים, Chaldaic. דִּכְרוֹנִין & דִּכְרָנִין : Foemin. זִכְרוֹנוֹת & אַדְכָּרוּת *recordationes, hiſtoriæ.* Exod. 17. verſ. 14. *delendo delebo* זֵכֶר, Targ. דָּכְרָנָא *memoriam Amalec.* L x x. τὸ ὄνομα *nomen.* Hoc impletum fuit per regem Saul, qui delevit Amalecitas, 1. Sam. 15. & horum reliquias Haman & alios deleverunt Mardochai & Eſther. Quòd Saul ambiguitate vocabuli deceptus, pro זֵכֶר *memoria* legerit זָכָר *maſculus :* & maſculos occidendo, ſe huic mandato Dei ſatisfeciſſe putaverit, falſum eſt. Id enim fuit peccatum Saulis, quod viros & fœminas, boves & oves, camelos & aſinos occidere juſſus, regi Amaſecitarum Agag, quem vivum cepit ; & pecoribus melioribus pepercit, & hæc ad ſacrificia reſervavit. Eſa. 26. verſ. 14. *perdidiſti omnem* זֵכֶר *memoriam.* L x x. ἄρσεν *maſculum eorum.* legerunt זָכָר *maſculus :* abſentibus punctis. Proverb. 10. verſ. 7. זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה *memoria juſti ad benedictionem.* L x x. μνήμη δικαίων μετ᾽ ἐγκωμίων *memoria juſtorum cum laudibus.* Hoc Hebræi uſurpant de piè mortuis. Syrac. 45. *Moſen*, οὗ τὸ μνημόσυνον ἐν εὐλογίαις *cujus memoria in benedictionibus.* Hoſ. 12. verſ. 5. יְהוָה זִכְרוֹ *Dominus eſt memoria ejus.* Targum דָּכְרָנֵהּ, L x x. τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ. Hinc Dei nomen יהוה vocant Maſoritæ אַדְכָּרָא μνημόσυνον, alia verò אַזְכָּרוֹת & אַדְכָּרוּת μνημόσυνα : quòd nos divinæ eſſentiæ, majeſtatis & potentiæ commonefaciant. Hoſ. 14. verſ. 8. זִכְרוֹ *memoria ejus ſicut vinum Libani.* hoc eſt, odor, memorabilis fragrantia : quòd odor rei admoneat. Hieronymus : *memoriale ejus.* [redacted] *recordabuntur ejus.* Levitici 24. verſ. 7. *erit ſuper pane* לְאַזְכָּרָה *in* B C D E

recordationem : ut Deum offerentis admoneat.

Aliud זָכָר & זָכוּר, Chald. & Syr. דְּכַר & דְּכוּר, Arabic. דַכַר dacar, & דְכוּר ducur *mas, maſculus* in omni ſpecie : Plural. זְכָרִים Chald. דִּכְרִין, Arabic. דכור & דְכוּרַה ducura *mares, maſculi.* Sic autem dicitur *proles maſcula*, quod memoriam & nomen familiæ conſervet. Filius eſt זָכָר *memoria* patris, & qui ſine filio moritur, perit זכרו *memoria* (nomen) *ejus.* 2. Samuel. 18. dicit Abſalon : *non eſt mihi* בֵּן *filius* בַּעֲבוּר הַזְכִּיר שְׁמִי *ut in memoria conſervet nomen meum : ideo erexit ſtatuam, quam vocavit manum Abſalonis.* Et Deuter. 25. *ſuſcitare nomen fratri*, de maſcula prole dicitur. Euripid. στῦλοι γὰρ οἴκων παῖδές ἄρσενες *columnæ enim familiarum liberi mares.* contrà fœminæ dicuntur נָשִׁים, à נָשָׁה *oblitus fuit*, quod in illis nomen familiæ extinguatur. Malach. 1. *& eſt in grege ejus* זָכָר *maſculum*, ſcilicet תָּמִים *integrum.* ¶ Rabbin. לְשׁוֹן זָכָר *maſculinum.* Alcor. חַלַקְנַאכֻּם מִן דְכַר וַאֻנְתַי *creavimus vos ex maſculo & fœmina.*

Chald. דְּכַר *aries, hircus*, à ſexu maſculino : Plur. דכרין *arietes, hirci.* Levit. 14. אַיִל, Targ. דְּכַר *aries integer.*

זָכוּר, דכורו & זכורו, Rabb. זכור, Syriacè דכור *recordator, divinator, ariolus, pytho :* Plural. זְכוּרִין *divinatores, pythones.*

Arab. דַכַר dacar natura maris aut fœminæ, *penis, mentula :* Plur. דכורה ducura *naturalia, virilia.* ☞ דכורי *virilitas.*

דֻכְרָאנִי ducrani *virilis fœmina, virago.*

מַדְכּוּר madcur *memoratus.* ☞ תַדְכָּרַה tadcâra *commonefactio.*

מַדְכַּר madcar *teſticulus :* Plur. מַדַאכִּיר madacir *teſticuli.*

דכר dacar *thus maſculum.* ☞ דכיר dacir *ſuavis.* ☞ דֻכָּרַה ducara *caprificus.* ☞ תַדְכִּיר tadcir *caprificatio.*

Proprium. זְכַרְיָה, זְכַרְיָהוּ, Arabic. דַכַרִיַא *Zacharias :* à memoria. Zacharias filius Barachiæ inter templum & altare interfectus. Matthæi 23. verſ. 25. putatur fuiſſe Zacharias Jojadæ, ſummi ſacerdotis filius, ſacerdos ſummus & propheta, juſſu regis Joas lapidatus & interfectus in templo, circiter annum Mundi 4060. 2. Paral. 24. ut Jojadas fuerit binominis, & etiam Barachias dictus. ſed Zacharias, Barachiæ filius, Haggæi collega fuit. Targum in 2. Threnor. verſ. 20. *Zacharias filius Iddo, ſacerdos magnus & propheta fidelis, interfectus fuit in templo, die* דְּכִפּוּרַיָּא *propitiationum*, propterea quòd

arguiſ-

arguissent eos, ne facerent malum coram Domino. pater fuit Barachias, avus Iddo.

זלל duo significata habet. I. Adiect. זולל, idem quod זל, *vilis, contemtus, despectus, ignobilis:* opponitur יָקָר *precioso.* Foemin. זוללה *despecta, contemta.* Jer. 15. v. 19. *& si eduxeris* יָקָר מִזּולל *preciosum à vili.* L x x. ἀπ' ἀναξίε *ab indigno.* Thren. 1. vers. 11. *vide, Domine, & aspice quàm* זוללה *despecta ego sum.* L x x. ἠτιμωμένη *inhonorata.* Targ. גַּרְגְּרָנִיתָא *gulosa*; ex significatione mox sequente. Est enim postea זולל homo vilis, levis, qui omnia vilipendit, absumit, & prodigit, *prodigus, epulo, decoctor, lurco, comessator,* ein fresser. Plur. זוללים, Chald. זַלְלִין *epulones, lurcones.* Deut. 21. v. 19. זולל *comessator & potator.* Targ. זָלֵל בְּסַר *vorator carnis, & potator vini.* L x x. συμβολοκοπῶν *comessationibus vacans.* Prov. 23. v. 21. *Nam potator* וְזולל *& comessator ad inopiam redigetur.* Targum ואסיט *&* ἄσωτος *decoctor.* L x x. πορνοκόπος *leno.* Prov. 23. v. 20. *ne sis* בְּזֹלְלֵי בָשָׂר *inter voratores carnis.* Targum בְּאִלֵּן דְאַסִיטוּן בִּבְשְׂרָא *inter illos qui* ἀσωτεύεσι *epulantur carne.*

C Subst. זלות *vilitates, homines viles,* leves, contemti, ignobiles. Ps. 12. v. 9. *cum eveh untur* זֻלּוּת *vilitates inter filios Adam.*

זלזלים *racemi* in vitibus teneri, radicibus adhærentes. Esa. 18. v. 5. *& abscindet* הַזַּלְזַלִּים *racemos falcibus.* L x x. τὰ βοτρύδια μικρὰ *racemulos parvos:* Reben.

Verb. Chald. זְלוּל & זַל זלל: 2. conjug. זַלֵּל *vilipendit, contemsit, despexit.* Pass. אִתְזַלַּל & אִזְדַּלַּל *spretus, contemtus fuit, viluit.* Job. 39. v. 34. *ecce* קַלּוֹתִי, Targ. אִזְדַּלְּלֵית *despectus sum,* D *quid respondebo tibi?* L x x. ἔθεν ὤν *nihil existens.*

זְלִיל *vilis, contemtus:* Plural. זְלִילִין *viles, spreti.* 𝔄𝔯. זלות *vilitas, despectio.*

Syr. זְלִילָאִית *per contemtum.*

Rabb. זלזול *vilipensio, despectio.* 𝔄𝔯. מְזֻלְזָל *despectus, execrabilis.*

II. Arab. זלל zalal *motus, commotus fuit.* Psal. 13. *exultabunt si* אמוט, Arab. זללת zalaltu *motus fuero.* Alcor. 2. וללחם. 2. conjug. זַלֵּל zallal, & זַלְזַל zalzal *movit, commovit.* Psal. 60. הִרְעַשְׁתָּה, Arab. זללת zallalta *commovisti* E *terram.* Psal. 29. *Dominus* יזלזל jazalzal *commovebit desertum.* Passivum תזלזל tazalzal *commotus fuit.* Psalm. 17. תְזַלְזְלַת tazalzalat *commota est terra.*

Subbstnat. זלזלה zalzala *motus.* 𝔄𝔯. זלזאל zalzil *terræ motus.*

זַלָּה zallah *excessus, delictum.*

זל zell *phtisis, tabes.* 𝔄𝔯. מזלול mazlul *phtisicus, tabidus.*

זלג מַזְלֵג, Arab. מִזְלַג *uncinus, fuscinula, fuscina* A extrahendæ ex aheno fervente carni accommoda, κρεάγρα, Krempel. 1. Sam. 2. v. 13. *quicquid extrahebat* הַמַּזְלֵג, Targ. מַשִׁילְיָא *fuscinula, accipiebat sacerdos.* L x x. κρεάγρα. Ibid. וְהַמַּזְלֵג *& fuscinula trium dentium:* subintelligitur בַּעַל. Plur. מִזְלָגוֹת *fuscinulæ.*

Verb. Chald. זְלַג: 3. conjug. Syr. אַזְלֵג *fluxit, defluxit, stillavit.* Psal. 88. v. 10. *oculus meus* דָּאֲבָה *doluit.* Targ. זלגת דמעין *stillavit lachrymas.* Jos. 16. v. 20. דָּלְפָה, Targ. זלגת *stillavit oculus meus.* Act. 9. v. 3. אַזְלֵג *defluxit super eum lux:* affulsit.

Rabb. מַזְלְגוֹת *cataractæ,* fistulæ aquarum.

B **זלח**. Chald. זְלַח: Pass. אִזְלַח *fluxit, defluxit, decurrit, stillavit, scaturivit.* Ps. 147. יִזְּלוּ, Targ. זַלְחִין *fluunt aquæ.* 3. conjug. Rabb. הַזְלִיחַ, Chald. אַזְלַח *diffudit.*

זַלְחִין *defluxus, imbres.*

זלט. Arab. אנזלט anzalat *pauper factus est.*

זלט zalt *paupertas.* 𝔄𝔯. מזלוט mazlut *pauper,* cedens bonis.

זלם. Arab. זְלָמָה zuluma *proboscis,* rostrum suis. Plur. זְלָאִים zalaim *proboscides.*

C אזלם izlem *Mauritania.* 𝔄𝔯. מֻזְלָם muzlem *Maurus.*

זלע. duo significata habet. I. Syr. זְלַע *hausit.* Joh. 2. v. 8. זלועו *haurite adhuc & afferte.*

Chaldaic. זְלוּעַ vasculum angusti oris, *bombylius.* Jer. 19. v. 10. *& franges* הַבַּקְבֻּק, Targ. זְלוּעַ *vasculum*; gutturnium.

II. Arab. זַלַע zala *calvus fuit.* 𝔄𝔯. אַזְלַע azla *calvicies.* 𝔄𝔯. זלוע zoloa *calva.*

אזלע azalla *parasitus fuit.* 𝔄𝔯. זלע zulla *pa-* D *rasitus,* joculator. 𝔄𝔯. תזלע tezela *parasitatio.*

זילעאן *species caricæ.*

זלף. duo signific. habet. I. Chald. זְלַף idem quod hebraicum דָּלַף *stillavit, effudit.* Job. 36. יִזְּלוּ, Targum יַזְלְפוּן *effundent pluviam.* Pass. אזדלף *effusus fuit.*

Arab. זלפא zalfa *lubricum.*

II. Arabic. Hiphil, אַזְלַף azlaf *mutuavit, mutuum dedit, commodavit, credidit.*

מַזְלוּף mazluf *mutuus.*

זָאלִף zalif *mutuator.* 𝔄𝔯. זֶלֶף zelf *mutuum.*

זלק. Chald. זְלִיקִין *scintillæ:* Item *radij solis.*

E Arab. זלק *lenitas, levitas, lubricitas.* זלק אלאמעא *levitas intestinorum,* lienteria.

Verbum יַזְלֵק *lubricitabit.* 𝔄𝔯. מְזַלֵּק *lubricitativus.*

זלת. זולת & זוּלָתִי *præter, nisi, excepto.* זוּלָתוֹ *præter illum.* זולתם *præter eos.* Rabbin. בְּזוּלַת *absq;*

Chald. זַלְתָּא *arca, canistrum.*

זמם tria significata habet. I. זָמַם & זוֹמֵם *cogitavit, excogitavit;* plærunq; in malum, *machi-*

machinatus est, gedencken. Psalm. 31. v. 14. *tollere animam meam* זָמָּמוּ, Targ. חֲשַׁבוּ *cogitarunt*. L x x. ἐβουλεύσαντο *consultarunt*. Psalm. 37. vers. 12. זוֹמֵם *cogitat impius contra justum*. Targ. חָשַׁב בִּישׁ *cogitat malum*. L x x. παρατηρήσεται *observat justum*. Deut. 19. v. 18. *facietis ei quemadmodum* זָמַם *cogitavit facere fratri suo*. L x x. ἐπονηρεύσατο *inique cogitavit*.

Substant. זָמָם, Foem. זִמָּה & מְזִמָּה *cogitatio, consilium*; plærunq; in malum, *cogitatio prava, consilium malum, machinatio, practica, malicia, scelus*. καὶ ἐξοχὴν *scortatio*: Plurah זִמּוֹת & מְזִמּוֹת, Chaldaic. מִזְמַן *cogitationes, machinationes, scelera*. Levit. 19. vers. 29. *implebitur terra* זִמָּה *cogitatione*, scilicet mala. Targum עֲצַת חַטָּאִין *consilio peccatorum*. L x x. ἀνομίας *iniquitate*: de scortatione. Jer. 51. vers. 9. מְזִמָּתוֹ *cogitatio ejus est perdere eam*. Targum רְעוּתֵהּ *voluntas ejus*. Proverb. 24. vers. 22. *quia* בְּזִמָּה, Targ. בְּעַבִרְתָּא *in peccatum adducet eum*. Job. 31. v. 11. *quia est* זִמָּה, Targum זְנוּ *scortatio*. Prov. 1. vers. 2. *scientiam* וּמְזִמָּה, Targum וְחַרִיעוּתָא *& voluntatem*: intelligentiam. L x x. ἔννοιαν *cogitationem*. Psalm. 10. vers. 2. *deprehendentur* בִּמְזִמּוֹת *in cogitationibus, quas cogitarunt*. Targum בִּנְכִילוּתָא *in fraude*. L x x ἐν διαβουλίοις *in consiliis*. Proverb. 2. מְזִמָּה *cogitatio custodiet te*. L x x. βουλὴ καλὴ *consilium bonum*. Ezech. 23. vers. 29, & 16. v. 58. *etiam tu porta* זִמָּתֵךְ *maliciam tuam & scortationes tuas*: עוֹנַשׁ *pœnam* tuæ maliciæ. Prov. 12. אִישׁ מְזִמּוֹת *vir cogitationum*. Targum גַּבְרָא רַשִׁיעָא. L x x. ἀνὴρ παράνομος *vir iniquus*: impius.

Rabb. זוֹמֵם *falsus testis*. ☩ הַזִּמָּה *scelerata cogitatio*.

Arab. מזמום mazmum *iniquus, sceleratus*.

II. Chald. זְמָם *capistrum*, & *annulus in naribus bubali*: Plural. זְמָמִים *capistra*. Psalm. 32. v. 9. בְּמֶתֶג, Targum בִּזְמָמָא *in capistro, & freno maxillas eorum constringes*. Lxx. ἐν κημῷ *in camo*.

Verbum. אִתְזְמֵם *refrenatus fuit*. ☩ זָמִין *nares*.

III. Arab. זָמַם zamam *cogitavit, computavit, supputavit, rationem accepti & expensi subduxit, inscripsit, matriculavit*.

זְמִים zemim *liber rationum, codex rationarius, inventarium, matricula, catalogus*: Plur. אזמא azimma *codices rationarij*. זְמִים אלאכריה zemim alacria *liber redituum*. ¶ Deinde זָמַם zamam *toleravit, sustinuit, passus est*.

זֶם zemm *patientia*. ☩ זָאמִים zamim *patiens*.

זמג. Arab. זמג zemag *mergulus*.

A **זמה.** Chald. אוּמָאָה & זְמִיוֹן *cogitatio mala, machinatio*: Pl. זְמִיוֹנִין *cogitationes, machinationes*. Rabb. זומיות *tributa*.

זמל. Chaldaic. אִזְמֵל *novacula*: Plur. אִזְמְלִין, Foem. אִזְמְלָן *novaculæ*.

Arabic. זָמַאל zemil *caballus, equus clitellarius*.

זָאמִל zamil *agaso, mulio*. ☩ מוֹמַל *idem*. ¶ Alc. *propheta*. ☩ נוּמַל *prophetabimus cum signis*. Cap. fil. Isr.

B **זמן.** זְמַן, Chald. זְמַן, Syr. זְבַן, Arab. זְמַן zaman, & אַזְמָנָה azmana *tempus certum*, statutum & constitutum, determinatum, præfinitum: Plural. זְמַנִּים, Chald. זְמָנִין, Syr. זְבָנִין, Arabic. אזמאן azman *tempora certa*: item, *vices*. Eccl. 3. v. 1. *omnibus est* זְמָן, Targ. זְמַן *tempus certum*. Deut. 1. מוֹעֵד, Targ. זְמַן *tempus exitus tui*. Gen. 24. הַפַּעַם, Targ. הָדָא זִמְנָא *hoc tempore* (hac vice) *confitebor Domino*. Gen. 15. *decepit me* פַּעֲמַיִם, Targ. תַּרְתֵּין זִמְנִין *duabus vicibus*. Johan. 7. vers. 6. זְבַנִי *tempus meum nondum venit*. Syr. זְבַן בְּזְבַן *in tempore temporis*, interdum, nonnunquam.

Rabb. זְמַנִּי, Arab. זמני zamani *temporalis*: Plur. Arab. זמניה zamanie *temporales*. זְמַנּוֹ שֶׁל הָאָדָם נַעֲרוּת בַּחֲרוּת וְזִקְנָה *tempus hominis; pueritia, adolescentia & senectus*.

Verb. 2. conjug. זִמֵּן, Chald. זַמֵּן. 3. conjug. Rabb. הִזְמִין, Chald. אַזְמֵן *constituit certum tempus*, ad quod quis adesse debeat, veluti ad convivium, vel ad judicium, *vocavit, convocavit, invitavit, citavit, paravit, præparavit*. Jer. 2. קַדְּשׁוּ *sanctificate*. Targ. זַמִּינוּ *convocate cœtum*. 1. Sam. 8. *populū* קָרָאתִי, Targ. זַמֵּנִית *invitavi*. Dan. 2. v. 9. הִזְמִנְתּוּן *præparastis*: in margine est הִזְדְּמִנְתּוּן. Pass. אִזְדְּמַן, Syr. אִזְדְּמַן *invitatus, paratus fuit*.

מְזֻמָּן, Chald. מְזַמַּן & מִזְדַּמַּן *invitatus, paratus, oportunus, commodus*: Plural. מְזֻמָּנִים, Chald. מְזַמְּנִין *invitati, parati, commodi, opportuni*. Foem. מְזֻמָּנוֹת *invitatæ*.

E Chald. זְמִין *paratus*: Plur. זְמִינִין *parati*. ☩ זִמְנָא *conventus*.

הַזְמָנָה *invitatio, citatio, pactum*. מִבְּלִי הַזְמָנָה *absque pacto*: de improviso, sine loci aut temporis significatione. שֶׁלֹּא בִּזְמָנָה *quod non est in pacto*.

זִמּוּן & מְזֻמָּן *convivium & benedictio*, quæ fit in convivio: *triclinium*.

זמע. Arab. מוזמע muzama *futurus, necessarius*. Matth. 2. *Herodes* מְזַמַּע *futurum* (futurus) *est ut quærat puerum*. Joh. 6. אלדי מוזמע ישלמה *qui traditurus erat ipsum*. אלדין אלמוזמע aldin almuzama *judicium futurū*. אלעאלם אלמוזמע alalam almuzamma *seculum futurum*.

C

D

מְזֻמֶּאת muzammaet *futura*, futuræ res. A

זמר זְמַר duo significata habet. I. זְמַר, Chald. *incidit, secuit, resecuit, putavit, amputavit* superflua & infrugifera ex arboribus, vitibus & re quacunq;, verschneiden. Levit. 25. vers. 3, & 4. *& vineam tuam non* תִזְמֹר, Targ. תִכְסַח *putabis.* Pass. נִזְמַר *resectus, putatus fuit.* Esa. 5. v. 6. *non* יִזָּמֵר *putabitur*, scilicet vinea. L x x. τμηθῇ.

Substant. זְמֹרָה *palmes*, ramus aut surculus amputatus, *sarmentum*, Reben: Plur. זְמֹרִים *palmites, sarmenta.* Num. 13. vers. 24. *resecuerunt ibi* זְמֹרָה, Targ. עוֹבַרְתָּא *palmitem & botrum.* B

מַזְמֵרוֹת *falces putatoriæ*, quibus vites & arbores putantur, Schneidmesser. Esa. 18. v. 5. *& abscindet ramos* בַּמַּזְמֵרוֹת *falcibus.* Esa. 2. v. 4. *cudent gladios in vomeres, & lanceas suas* לְמַזְמֵרוֹת, Targum לְמַגְלִין *in falces.* L x x. δρέπανα. contrar. Virg. 1. Georg. *Et curvæ rigidum falces conflantur in ensem.*

מְזַמְּרוֹת, Chaldaic. מְזַמְּרִין *forcipes*, quibus lychni amputantur. Jerem. 52. vers. 18. הַמְזַמְּרוֹת *emunctoria*: instrumenta, quibus ellychnium igni exustum incidebatur. Al. *Psalteria.* Al. *cultri magni.* C

זֶמֶר animal ramiferum, *capra rupicola, dama.*

II. Metaphoricè, 2. conjug. זִמֵּר, Chald. & Syr. זַמַּר, Arabic. זַמַּר zammar *cecinit* voce vel instrumento, *modulatus est* carmen concisum & breve, amputatis omnibus supervacaneis, *carmine celebravit, decantavit.* Psalm. 9. v. 12. זַמְּרוּ לַיהוָה *canite Domino.* Targ. שַׁבַּחוּ קֳדָם יְיָ *laudate coram Domino.* Ibid. v. 3. אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ *canam nomen tuum altissimum.* Targ. אֲשַׁבַּח *laudabo.* Syr. Matth. 11. v. 17. זמרנא לכם ולם חרקצוא *cecinimus vobis, & non saltastis.* Ex 1. conjug. Pass. Syr. אֶזְדְּמַר *canitur, psallitur.* D

Substant. זָמִיר *cantus avium*, seu *tempus vernum*, quo cantus avium exaudiri incipit. Cant. 1. vers. 12. *& tempus* הַזָּמִיר *cantus avium attigit*: sicut sequitur, *vox turturis audita est in terra nostra.* Est idem quod שִׁיר. L x x. καιρὸς τῆς τομῆς *tempus putationis*: ex significatione prima. Esa. 25. vers. 3. זְמִיר עָרִיצִים *cantus robustorum respondebit.* hoc est, cantus avium. al. *excisio robustorum humiliabitur.* præcedit, תַּכְנִיעַ *humiliabis.* E

מִזְמוֹר & זִמְרָה, Syr. מַזְמוֹר, Arabic. מִזְמַר mazmar *cantio, carmen, versus, psalmus.* Amos 5. *aufer à me sonitum canticorum tuorum*, וְזִמְרַת נְבָלֶיךָ, Targum וּנְגוּן כִּנָּרָךְ *& cantum nablorum tuorum.* Septem זמר *musices* sunt species: כִּנּוֹר *cithara*, תּוֹף *tympanus*, צִלְצְלֵי *cimbali*, מְחוֹל *tibia*, מִינִים *species*, עוּגָב *organum*, תְּרוּעָה *vociferatio.* Plu. זְמִירוֹת, Arab. מַזְאמר mazamir *carmina, psalmi.* Job. 35. vers. 10. *qui dat* זְמִירוֹת *psalmos in nocte*: gaudium in tribulatione. L x x. φυλακὰς *custodias.* acceperunt pro שְׁמִירוֹת, decepti literarum ז ש affinitate in sono. Targum: *ut laudes dicant Angeli excelsi in nocte.*

¶ Significat item זִמְרָה rem carmine aut prædicatione dignam & præstantem. Genes. 43. vers. 11. *accipite* מִזִּמְרַת הָאָרֶץ *ex prædicatione terræ.* Targum: מִדְּמִשְׁתַּבַּח בְּאַרְעָא *ex eo quod laudatur*: quod laude dignum & præstans in terra Chanaan reperitur. L x x. ἀπὸ τῶν καρπῶν *de fructibus*: ex significatione priori, ut denotet fructus resectos.

זִמְרָה עטוש מלמטה *crepitus ventris*, *fœtor*, Gestanck. Ezechielis 8. vers. 17. *& ipsi mittunt* הַזְּמוֹרָה *fœtorem ad nasum suum.* Targum בַּהֲתָא *pudendum*; podicem. sic vocat suffitum, quem faciebant. pro אַפָּם *nasum suum.* olim scriptum erat אַפִּי *nasum meum*: sicut præcedit, לְהַכְעִיסֵנִי *ad irritandum me*: sed Scribæ mutarunt in Dei reverentiam, quia indignum Dei majestate videbatur, ad ipsius nasum mitti fœtorem. L x x. καὶ τὸ κλῆμα ὡς μυκτηρίζοντες *ramum, sicut subsannantes*: ex prima significatione.

Chald. זְמַר *cantio, musica*: Plur. זְמָרִין *cantiones.*

זַמָּר, Syr. זָמַר, Arabic. זאמר zamir *cantor, musicus, tibicen*: Plural. זַמָּרִין, Syr. זָמָרָא, Arabic. זמרה zamarah *cantores, musici, tibicines.* Matth. 9. *videns* τοὺς αὐλητὰς, Syr. זָמָרֵא *tibicines & turbam.* Apud Judæos antiquitus funus educebatur ad tibiam, sicut sponsa. Erat μοναυλία *unius tibiæ tristis concentus.*

זְמָרָא *musica, convivium* cui musica adhibetur, *saltatio, lascivia.*

Arab. זַמְר zamr *instrumentum musicum.*

תַזְמִיר tazmir, & מִזְמַאר mazmar *Psalterium.*

זמרה zumara, & מַזְמַאר mazamar *fistula, tibia.* Item, *trachæa arteria.* זֻמַארַה אלראעי zumara alrai *fistula pastoris.* מִזְמַאר אַלְרַאעִי *idem.*

זנב זְנָב, Chaldaic. דְּנַב & דּוּנְבָּ, Arabic. דנב deneb *cauda* animalis, & *penis.* Job. 40. v. 12. *movebit* זְנָבוֹ, Targum דּוּנְבֵּהּ *caudam suam quasi cedrus.* Jud. 15. v. 4. וַיִּפֶן זָנָב אֶל־זָנָב *& vertebat caudam ad caudam.* Targum וּקְטַר דּוּנְבָּא בְּרֵאשׁ דּוּנְבָּא *& ligabat caudam in capite caudæ.* Arab. in libris Medicor. דנב אלחיל deneb alchail: Matth. daneb alchail, denebalchil & dembalchil *cauda equi*, ἵππουρις.

πυ̃ρις *equiſetum*. vide חיל chail *equus*. In globo cœleſti, דנב אלכיטוס deneb alcaytos *cauda ceti*. vide κη̃τ@ caitos *cete*. Eſt a. ſtella in extremitate auſtrali, 3. magnitud. דנב אלגדי deneb algedi *cauda capricorni*. vide גדי gedi: corruptè, chedi, *hædus* & *capricornus*. 3. magnitud. דנב ארגינה deneb adigige *cauda gallinæ* aut *cygni*. vide דגינה digige *gallina*, ſtella 2. magnitud. דנב אלאסד deneb aleſed *cauda leonis*. vide אסד eſed (corruptè eced, ecet & ezet) *animal* & *ſignum Zodiaci*. ſtella in extremo caudæ, primæ magnitudinis. Plur. זְנָבוֹת, Chald. maſc. דְּנְבִין, Arab. אַדְנַאב adneb *caudæ*. Diminut. Arab. דְנַיְבַה duneibe *caudula*: Plural. דְנַיְבַאת duneibet *caudulæ*. ¶ Metaphoricè cauda, *extremitas cujusq; rei*, לדמיון גוף בהמה *ad ſimilitudinem corporis brutorum animalium*: in his enim cauda, pars eſt corporis extrema. Eſa. 7. v. 4. *cor tuum non molleſcat à duabus* זַנְבוֹת הָאוּדִים *caudis titionum fumigantium*. h. e. extremitatibus: in quibus ſc. ad extremum uſq; durat quidem ignis, ſed tandem extinguitur. LXX. ξύλων *lignis*. Deut. 28. v. 13. *ponet te Dominus* לְרֹאשׁ ולֹא לְזָנָב *in caput & non in caudam*. Targum לְתַקִּיף וְלָא לְחַלָּשׁ *in robuſtum & non in debilem*. Ibidē v. 44. הוא יִהְיֶה לְרֹאשׁ וְאַתָּה תִּהְיֶה לְזָנָב *ipſe erit in caput, & tu eris in caudam*. Eſa. 9. v. 13. *& abſcidit Dominus ab Iſrael* ראשׁ וְזָנָב *caput & caudam*. In apophthegmatibus patrum: הֱוֵי זָנָב לַאֲרָיוֹת וְאַל תְּהִי רֹאשׁ לַשּׁוּעָלִים *eſto cauda leonum; nec ſis caput vulpium*. h. e. inter bonos ultimus, imus, abjectiſſimus; quàm inter malos primus, ſummus, præſtantiſſimus eſſe malis.

A nomine זָנָב *cauda*, derivatur Verbum Piel, contrariam actionem ſignificans, זִנֵּב, Chald. זַנֵּב *decaudavit, caudam præcidit, extremitatem amputavit, agmen extremum carpſit*. Joſ. 10. v. 19. וְזִנַּבְתֶּם אוֹתָם *& decaudabitis eos*. R. D. in comment. ותכריתו זנבם והוא סוף המחנה *& amputabitis caudam eorum, & hæc eſt extremitas exercitus*. Targ. וְתַדְבְּקוּן יָתְהוֹן *& apprehendetis* (aſſequemini) *eos*. LXX. καὶ καταλάβετε τὴν οὐραγίαν αὐτῶν *& comprehendite extremitatem ipſorum*. Hier. *& extremos quosq; fugientium cædite*. Deut. 25. v. 18. וַיְזַנֵּב בְּךָ כָּל-הַנֶּחֱשָׁלִים אַחֲרֶיךָ *& decaudavit in te omnes debiles poſt te*. R. D. in libro Rad. הרג אחרונים שהם זנב המחנה *occidit poſtremos, qui ſunt cauda agminis*. Targum וְקַטֵּל בָּךְ כָּל דַּהֲווֹן מִתְאַחֲרִין בָּתְרָךְ *& interfecit in te omnes tardantes*: retromanentes. LXX. καὶ ἔκοψέ σου τὴν οὐραγίαν, καὶ τοὺς κοπιῶντας *& cecidit extremum agmen tuū, & laſſos*. Hieron. *&* (quomodo) *extremos agminis tui, qui laſſi reſidebant, ceciderit*. Eſt enim οὐρὰ & οὐραγία cauda poſtrema agminis pars: ſicut ςόμα *os*, aut πρόσωπον *facies*, prima. Rabbini, המזנב בגפנים *amputans caudam in vitibus*: hoc eſt, הקוטע מקצת גפנים להגביר כוחם *abſcindēs extremitatem vitium, ut vis earum fortior reddatur*. R. Nathan in Aruch.

זנד. Arab. מזנד mezned *cervical, pulvinus, focile*: Plur. זנדין *focilia*.

זנה. זָנָה, Chald. & Syr. זְנָא, Arab. זנא zanî: Piel זַנֵּה, Syr. זַנִּי *fornicatus, ſcortatus, meretricatus fuit*, laſcivijt corpore vel animo: cùm quis ſpreto & derelicto conjuge ſcorta ſectatur, aut idola: eiſq; adhæret & cultum exhibet. modo hoc poſteriore ut plurimum accipitur, cum de cœtu Iſrael dicitur. ¶ Variè autem uſurpatur: 1. abſolutè. Gen. 38. *& annunciatum eſt Judæ, dicendo*: זָנְתָה, Targum זְנִית *fornicata eſt Thamar nurus tua*. Jerem. 3. v. 6. וַתִּזְנִי (pro וַתִּזְנֶה) *& fornicata eſt ibi*. Targum וּפָלְחִין לְטַעֲוָתָא *& colunt idola*. ¶ 2. cum ב *in*. Ezech. 16. *& feciſti tibi imagines maſculi*, וַתִּזְנִי בָם *& fornicata es in eis*. ¶ 3. cum אֶל *ad*, & עַל *contrà*. Numer. 25. v. 1. *& cœpit populus* לִזְנוֹת אֶל *fornicari ad filias Moab*. Targum לְמִטְעֵי בָּתַר *errare poſt*, &c. Hoc volunt Hebræi accidiſſe conſilio Bileam, quod ipſi Balac regi Moabitarum dederat: ut ſc. ad caſtra Iſraelitarum mitteret formoſiſſimas mulieres, quæ eos ad libidinem & idololatriā pellicerent. Id confirmat cap. 31. v. 16. *ecce iſtæ erunt filiis Iſrael* בִּדְבַר *in verbo*. Targ. בַּעֲצַת *in conſilio Bileam, quæ tradiderunt tranſgreſſionem contra Dominum*. Et Apocal. 2. *Tenentes doctrinam Baleam, qui docuit Balac obijcere offendiculum, coram filiis Iſraël, ut ederent ex idolothytis, & ſcortarentur*. Jud. 19. v. 2. וַתִּזְנֶה עָלָיו *& laſcivijt contra ipſum pellex ejus*. Targ. וּבְסַרַת *& ſprevit: ex poteſtate mariti exijt*. ¶ 4. cum אֶת *cum*. Eſa. 24. v. 15. וְזָנְתָה אֶת *& ſcortata eſt cum omnibus regnis ſuper facie terræ*. Targum וּתְהֵי מְסַפְּקָא סְחוֹרָה *& erit exercens negociationem ſuam*, ſequitur enim: *& erit* סַחְרָהּ *negociatio ejus*. ¶ 5. cum אַחֲרֵי *poſt*. Exod. 34. וְזָנוּ *& ſcortabuntur filiæ eorum* אַחֲרֵי *poſt deos*. Targum וְיִטְעוּן *& errabunt*. ¶ 6. cum מ, & מֵעַל, & מֵאַחֲרֵי *à*. Pſal. 73. *auferes omnem* זוֹנֶה מִמֶּךָ *fornicantem abs te*: aberrantem à vijs tuis. Hoſ. 9. v. 1. *quia* זָנִיתָ מֵעַל *fornicatus es à Deo tuo, & dilexiſti mercedem*. Hoſ. 1. *quia* זָנֹה תִזְנֶה *ſcortando ſcortabitur terra* מֵאַחֲרֵי יְהוָה *à Domino*. ¶ 7. cum תַּחַת *ſub*. Ezech. 16. וַתִּזֶן *& fornicata eſt Ahola* תַּחְתָּי *ſub me*. ¶ 8. cū affixis. Ezech. 16. וַתִּזְנִים (pro וַתִּזְנִי עִמָּם) *& ſcortata es cum ipſis*. Piel זַנֵּה, Syriacè זַנִּא *ſcortatus fuit*. 1. Cor. 10. *ne* נְזַנֵּא *ſcortemur, ſicut*

A illi זַנִין scortati sunt. PUAL. זֻנָּה scortatum fuit. Ezech. 16. & post te non זֻנָּה scortatum fuit. Arab. qui ducit repudiatam, פקד זַני & jam scortatus est. Psalm. 106. וזנוא & fornicati sunt in operibus suis. Matth. 5. v. 27. non תַזְנִי mœchaberis. HIPHIL. הִזְנָה, Arabicè אַזְנִי azni scortari fecit, prostituit. Exod. 24. וְהִזְנוּ & scortari facient filios tuos post deos eorum. Targ. וִיטַעְןָ & seducent. Absolutè: Hos. 4. v. 18. הַזְנֵה הִזְנוּ scortando scortati sunt. Ibidem v. 10: הִזְנוּ וְלֹא יִפְרֹצוּ scortabuntur & non erumpent, non

B multiplicabuntur. Targ. יִסְבוּן נְשִׁין וְלָא יוֹלְדוּן בְּנִין accipient uxores, & non gignent filios: in bonum.

Putanerio

NOM. זוֹנֶה, Chald. זַנִי & זָנֵי, Arabicè זַאנִי zani fornicator, scortator, adulter, corrivalis: PLUR. זוֹנִים, Chald. זַנָּאִין & זָנַיִין, Arab. זאניין zanijn, & זנאה fornicatores, scortatores, adulteri, corrivales. FOEM. זוֹנָה, Chal. זַנְיָא, Arab. זַאנְיָה zania meretrix, scortum, pellex, concubina: PLUR. זוֹנוֹת, Chaldaic. זָנְיָן, Arab. זאניאת zaniat meretrices, scorta, pellices, concubinæ.

C Gen. 34. הַכְזוֹנָה an sicut scortum faciet sororem nostram? Targ. הַכְנָפְקַת בָּרָא an sicut exeuntem foràs? periphrasis. Levit. 21. mulier זוֹנָה, Targ. מַטְעָיָא adultera. Ezech. 16. v. 41. & cessare faciam te מִזּוֹנָה à scorto: ne sis scortum. Alia in זון vide.

זְנוּת & תַּזְנוּת, Chald. זְנוּ, Syriacè זָנְיוּת, Arab. זנא zîne scortatio, lascivia, libido, adulterium: PLUR. זְנוּתִים, & תַּזְנוּתִים, & abjecto ת, literaq; nun geminata, זְנוּנִים scortationes,

D libidines, adulteria. Hos. 1. v. 2. אֵשֶׁת זְנוּנִים mulier fornicationum: fornicaria: & יַלְדֵי זְנוּנִים filij fornicationum. Num. 14. & ipsi portabunt זְנוּתֵיכֶם scortationes vestras. Targum חוֹבֵיכוֹן peccata vestra. Ezech. 23. v. 43. nunc יִזְנֶה תַזְנוּתֶיהָ scortabuntur scortationes ejus: Exibũt ex potestate sua, & ex terra sua: quia scortans exit ex potestate mariti sui. 2. Reg. 9. ad זְנוּנֵי אִיזֶבֶל scortationes Isebel matris tuæ. Targum טַעֲוָת idola: adulteria.

E Arab. דאר אזנא dar azine domus scortationis; lupanar.

זנאני zenini adulterinus, spurius, nothus: PL. זנאניין z eniniin adulterini, spurij.

תזנון teznun illegitima nativitas.

זְנִים aromata libidinem excitantia odore suo. 2. Paral. 16. וּזְנִים & aromata condita.

Chald. זַן modus, species: PLUR. זְנִים & זְנִין species, modi. Gen. 1. facientem fructum לְמִינוֹ, Targum לִזְנֵהּ juxta speciem suam. Ibidem PLUR. quod produxerant aquæ לְמִינֵהֶם, Targ. לִזְנֵיהוֹן juxta species suas. Dan. 2. זְנֵי זְמָרָא species musices: omnis generis instrumenta musica.

A **זנח**. זָנַח contemsit, abominatus est, rejecit, repulit, amovit, removit, elongavit. Hos. 8. זָנַח rejecit Israel bonum. Ibidem. זָנַח removit (hostis) vitulum tuum, ô Samaria: quia rex Assyriæ franget vitulos, & accipiet aurum. Psalm. 74. v. 1. quare זָנַחְתָּ, Targ. רַחֶקְתָּא removisti in finem? abominatus es? Psalm. 89. & tu זָנַחְתָּ removisti & abominatus es. Targum שְׁבַקְתָּא dereliquisti. Absolutè: Thren. 3. v. 17. וַתִּזְנַח & remota est à pace anima mea, oblitus sum boni. HIPHIL. הִזְנִיחַ removere jussit. 1. Paral. 29. &

B omnia vasa quæ הִזְנִיחַ removere jusserat rex Achas. Absolutè: Esa. 19. וְהֶאֱזְנִיחוּ & removebuntur flumina. Targ. וְיִצְדּוּן & vastabuntur: formatur ab אֶזְנִיחַ abundante א: sicut in אֶשְׁתִּי bibit.

Arab. זנח זנח rancidus, abominabilis: PL. זנחה rancidi: in Avicenna.

זנק. Inde PIEL זִנֵּק erupit magno impetu, inundavit. Deut. 33. Dan catulus leonis יְזַנֵּק erumpet ex Basan. Targ. terra ejus irrigua à fluminibus,

C quæ decurrunt ex Basan.

Rabb. זִנּוּק impetus aquæ inundantis aut effusæ.

אַזְנָקָא prominentiæ, aut expensæ ædificij.

Arab. זַנְקָה zanâca callis, via trita, via publica: PL. זַנָאִיק zanaic calles, viæ publicæ. זַנְקָה בְּלָא מַנְפוּדָה zanaca bile manfuda via sine transitu; vicus non pervius, angiportus.

זעב. Arabic. זעב pilus, lanugo, pilosus: in Avicenna.

D **זעה**. Inde זַעֲוָה idem quod זְוָעָה, commotio. Deuter. 28. erisq; לְזַעֲוָה, Targum לְזִיעַ in commotionem.

Chald. זַעֲזַע commotus fuit: literis ז'ר permutatis.

זעח. Arab. זעח zaah turbavit, confudit. Act. 16. v. 1. & יזעח confundebat Judæos. Act. 30. v. 14. à אזעאח turbandis viris.

זעט. Chal. זַעֲטֵי & זַעֲטוּטִין axillæ. זַעֲטוּט, & ע absorpto, זוט parvus: זוּטָה parva.

E **זעך**. Inde נִזְעַךְ excisus, extinctus, consumtus, amputatus fuit; idem quod דעך. Job. 17. dies mei נִזְעָכוּ excisi sunt. Targum דְּעִיכוּ extincti sunt.

זעם duo significat. I. זָעַם indignatus, detestatus, abominatus, iratus fuit, contemsit, sprevit. Psalm. 7. & Deus זוֹעֵם, Targ. רָגִיז irascens quotidie. Deut. 23. & quid אֶזְעֹם detestabor, quem non זָעַם detestatus est Dominus? Targ. אַתְרִיכֵהּ repellam eum. Proverb. 22. וּזְעוּם יְהוָה & iratus Dominus. LXX. ὁ μισηθεὶς ὑπὸ κυρίου odio habitus à Domino. NIPHAL. נִזְעַם contemtus fuit.

NOM. זַעַם indignatio, detestatio, ira. Esa. 26.

donec

donec transeat זַעַם ira. Targ. לוט maledictio; A
pœna, calamitas à Deo irato immissa. ita Matth. 3. *fugite à ventura ira.*

II. Arab. זעם zaam *superbè dixit, affirmavit, jactavit, gloriatus fuit.* Matth. 24. *si* יִזְעֲמוּא *dixerint vobis.* 1. Joh. 2. v. 9. *& qui* זַעַם *dicit se in Lege esse:* gloriatur, existimat. Geogr. יִזְעַם אַהל תַלך אַלארץ *affirmat incola ipsius terræ.*

זעים zaim *gloriosus, jactabundus, vaniloquus.*

זַעָמָה zaama *jactantia, vana gloria, superbia.*

זען. Arab. זען zaan *extulit laudibus.* B

זעף. זְעַף, Chald. זְעַף, est קצף וכעס *tristis, contristatus, iratus fuit, furijt.* Gen. 30. *& ecce erant* זֹעֲפִים, Targ. נסיסין *tristes.* Proverb. 19. *& contra Dominum* יִזְעַף *irascetur cor ejus.* Targ. מתרעם *murmurans:* Dan. 1. *qui cum viderit facies vestras* זֹעֲפִים, Targum נסיסין *tristes præ pueris.* Niphal. Syr. אֶזְדְעֵף *fremuit.* Marci 14. ומזדעפין *& frementes in eam.*

Nom. זָעֵף *iratus, tristis.* 1. Reg. 10. *& abijt rex Israel domum suam intractabilis* זָעֵף, Targ. ודוי *& tristis.* C

זַעַף, Chald. זועף *ira:* de mari, *æstus, ventus furens, tempestas;* atq; hoc per metaphoram. Mich. 7. זַעַף *iram Domini portabo, quia peccavi ei.* Jon. 1. *& stetit mare* מִזַּעְפּוֹ *ab ira sua.* Targ. מנחשולה *à tempestate sua.* Psalm. 103. *quia* רוח, Targum זַעְפָּא *ventus transit in eo.*

Syr. זַעְפָּאִית *iracundè, vehementer.*

זעק duo significata habet. I. זָעַק, Chald. & Syriacè זעק *clamavit, exclamavit, acclamavit, vocavit.* Variè autem usurpatur: 1. absolutè. Ezech. 27. וַיִּזְעֲקוּ, Targum וִיצַוְחוּן *& clamaverunt in amaritudine.* D Exod. 21. *& ingemuerunt filij Israel ob servitutem* וַיִּזְעָקוּ, Targ. וזעקו *& clamaverunt.* 2. cum אֶל, vel ל *ad.* Jud. 3. v. 9. וַיִּזְעֲקוּ *& clamaverunt filij Israel* אֶל יְהוָה *ad Dominum.* Hos. 8. v. 2. לִי יִזְעָקוּ *mihi* (ad me) *clamabunt.* 3. cum את. Jud. 12. v. 2. וָאַזְעִק אֶתְכֶם *& vocavi vos, & non salvastis me.* Syr. Luc. 4. וְזָעַל *& clamavit voce magna.* Niphal. נִזְעַק *clamatus, conclamatus, vocatus, convocatus, collectus, congregatus fuit:* E voce enim præconis clamantis convocatur populus. Jud. 6. v. 34. וַיִּזָּעֵק, Targum וְאִתְכְּנִשׁ *& congregatus fuit Abiezer.* Jud. 18. *& viri qui in domibus, qui erant in domo Micha* נִזְעֲקוּ, Targum אִתְכְּנִשׁוּ *congregati fuerunt.* Hiphil. הִזְעִיק *clamavit, vocavit, conclamavit, convocavit, congregavit,* vocavit milites per classicum: per metonymiam, *prædicavit.* 2. Sam. 20. *& dixit rex ad Amasa* הַזְעֶק־לִי, Targum כְּנוֹשׁ קֳדָמַי *congrega coram me viros Judah.* Jud. 4. v. 13. וַיַּזְעֵק, Targum וּכְנַשׁ *& congregavit*

Sisara. Zach. 6. וַיַּזְעֵק, Targum וְאַכְרִיז *& prædicabat contra me.* Jon. 3. וַיַּזְעֵק, Targum וְאַכְרִיז *& prædicabat in Ninive.*

Nom. זַעַק & זְעָקָה *clamor.*

II. Arab. זעק zaac *fœdavit, defœdavit, deformavit, deturpavit.*

Nom. זעק zaiac *fœdus, deformis, ferus:* Pl. זעאק ziac *fœdi, deformes.*

זַעָקָה zaâca *fœditas, deformitas, feritas, barbaries.*

זער. Inde זְעֵר & מִזְעָר *parum, modicum, paululum:* est temporis, & quantitatis discretæ. Esa. 28. זְעֵר שָׁם *modicum ibi, modicum ibi.* Esa. 10. v. 25. *quia adhuc* מְעַט מִזְעָר *modicum parum, & consumetur ira.* geminatio minimum temporis significat.

Verb. Chald. זְעַר *parum* aut *modicum fuit, minutus, imminutus fuit.* 2. Sã. 7. וַתִּקְטַן, Targ. וּזְעֵרַת *& parum fuit etiam hoc.* Esa. 21. *heroes filiorum Cedar* יִמְעָטוּ, Targum יִזְעֲרוּן *minuentur:* pauci fient. Prov. 13. *& dies impiorum* תִּקְצֹרְנָה *abbreviabuntur.* Targum נִזְעֲרָן *minuentur.* Hiphil. אזער *minuit, imminuit.* Amos 8. v. 5. לְהַקְטִין, Targum לְאַזְעָרָא *ad minuendũ Epha.* Exod. 16. *multiplicans* וְהַמַּמְעִיט, Targ. ודאזער *& qui minuerat.* Psal. 76. in Targ. יַזְעַר *minuet spiritum principum.*

זְעַר, Syriac. זעור *parvus, minor:* Pl. זעורין & זְעוּרִין *parvi, minores.* Foem. זְעֻרָא *parva, minor:* Plur. זְעֻרָן *parvæ, minores.*

זְעוֹר *minor ætas, pueritia:* Plur. זְעוּרִין *pueritiæ.*

זעורות *paucitas.* ¶ זְעִיר זְעִיר *paulatim.* ¶ כִּזְעֵר *ferè.* בִּזְעוּרְתָא *paucis, breviter.*

Rabbin. זֶרֶת pro זְעֶרֶת *μικρὸς minimus digitus:* & *palmus,* cujus dimensio fit à minimo digito ad pollicem.

Arabicè אוער *levis, sine pilis,* in Avicenna.

זפת. Inde זֶפֶת, Chald. זפת & זִפְא, Arabicè זֶפֶת zeft: Matth. ceft, zeft, *pix nigra de pino,* & *ceratum.* Exod. 2. *& oblivit eam bitumine* וּבַזָּפֶת, Targum ובזפתא *& in pice.* Esa. 34. v. 9. *& vertentur torrentes ejus* לְזֶפֶת, Targum לזפתא *in picem: & erit terra ejus* לְזֶפֶת בֹּעֵרָה, Targum לְזִפְתָּא *in picem ardentem.* ubi participium fœmininum ostendit ה esse heemâthi, nominis fœminini formativum. idemq; indicat forma Chaldaica altera in א desinens.

Unde Verb. Rabbin. זָפַת, Arabicè זפת zaffat *picavit, oppicavit.*

Arab. מְזַפַּת muzaffat *oppicatus.*

תזפית tazfit *oppicatio.* In Geographia בחר זַפְתי *mare piceum.*

זפק. Rabb. זֶפֶק, Arab. זפק zifac *vesica, matrix,* & *vesi-*

& *vesica gallinæ, struma, tunica, panniculus.* Avic. In ave, quod in homine stomachus, ventriculus. A

זפר Arab. זַפַר zafar *sibilavit, exibilavit.*

זִפְרָה zifra *sibilus, gemitus, clamor:* Plural. זִפְרָאת zifrat *clamores, gemitus.* Psalm. 31. & *anni mei* בַּאֲלזִפְרַאת *in gemitibus.*

תַּזְפִּירָה tazfira *sibilus:* Plur. תַּזְאָפִּיר *sibili.*

מֻזַפִּר muzâffir *sibilans:* Plural. מֻזַפִּרִין muzaffirin *sibilantes.*

זפת in זפה vide.

זקק tria significat. I. זְקַק, Chald. זְקַק & זַק, Arab. זַקַק zacac *fudit*, fundendo *purgavit*, active: item, *percolatus, excolatus, defæcatus fuit:* aurificum est. Job. 28. v. 1. *quia est argento exitus, & locus auro* יָזֹקּוּ (ubi) *percolabunt:* defæcabunt. Job. 36. יָזֹקּוּ *percolabunt pluviam ad vaporem ejus.* Targum יִזְלְפוּן *stillabunt.* Arab. Matth. 23. *qui* תזקקון *excolabitis culicem.* Piel זִקֵּק: Hiphil Chal. אַזִּיק *colavit, percolavit, defæcavit.* Malach. 3. וְזִקַּק, Targ. וְיַזִּיק & *defæcabit eas, sicut aurum & sicut argentum.* B

Nom. Chald. & Syr. זַק, Arab. זִק zec *uter* ad vinum & aquam, *colum; saccus picatus, culeus,* saccus vinarius: Plur. Chald. זִקִּין, Syriacè זִקִּין, Arab. זקוק zucuc, & זקאק zicac *utres, culei.* Chald. Psalm. 146. *congregans* כַּנֵּד, Targum הֵיךְ זִקָּא *sicut utrem.* Arab. Psal. 119. *factus sum sicut* זק *uter.* C

Rabb. זָקוּק & מְזֻקָּק *colatus, percolatus, purus.* Arab. אסתסקא אלזקי *hydrops ascites,* distento solo ventre, qui percussus utris instar resonat.

Deinde Arab. זקאק *vicus, platea, angulus:* Plur. אזקה *vici, plateæ, anguli.* D

II. זִקִּים, Chald. זִקִּין *compedes, vincula, laquei, catenæ.* Job. 36. v. 8. *ligati* בַּזִּקִּים, Targum בְּשׁוּשְׁלָן *in catenis.* Esa. 45. v. 14. בַּזִּקִּים, Targum בְּשַׁלְשְׁלָן *in catenis transibunt.* Jerem. 40. v. 1. & *ipse erat vinctus* בָּאזִקִּים, Targ. בְּעִזְקְיָא *in catenis:* in annulis vinculorum quibus ligantur manus. pro בַּזִּקִּים, ut patach & dages contrahantur in cametz, & post hoc א quiescens inseratur.

Verbum Chald. זְקַק *ligavit, vincivit.* E

זְקִיק *ligatus, vinctus.* Esa. 60. & *reges eorum* נְהוּגִים *ducti.* Targ. זְקִיקִין *vincti:* ligati catenis.

Deinde זִקִּים, Chald. זִיקוּקִין *favillæ, scintillæ.* Prov. 26. v. 18. *projiciens* זִקִּים *scintillas* (flāmas ignis. alij, laqueos) *sagittas & mortē.*

III. Rab. נִזְקַק *mixtus, commixtus fuit, coivit.* R. D. in Psal. 103. הַבֵּן נִזְקַק לְאִמּוֹ *filius mixtus fuit matri suæ.* Et in Ps. 128. *mater ipsorū non* נִזְקְקָה אֶלָּא לְבַעְלָהּ *mixta fuit, nisi marito suo.*

זקן זָקֵן *senuit, consenuit, senio confectus fuit.* Gen. 24. & *Abraham* זָקֵן, Targ. סִיב *consenuerat.* Hiphil. הִזְקִין *idem.* Prov. 22. & *cum* יַזְקִין *senuerit, non recedet ab ea.* Hithpael Rabb. נִזְדַּקֵּן *consenuit.*

Nom. זָקֵן *senex, senecio.* Rabb. *avus:* Plur. זְקֵנִים *senes.* Foem. זְקֵנָה *senex.* Rabb. *avia:* Plur. זְקֵנוֹת *senes.* Refertur autem, cùm ad ætatem, tum ad sapientiam & dignitatē: quia sapientia ut plurimum in senib. reperitur, & seniores ob sapientiam in consilia & gubernationem adhibentur. Sunt igitur זְקֵנִים *seniores* in aulis regum, *consiliarij;* in civitatibus, *senatores.* 2. Reg. 10. v. 1. & *misit Samariam ad principes* Jesreel, הַזְּקֵנִים *senes, & ad nutritores:* ad senatum. Exod. 12. *vocavit Moses* כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל *omnes senes Israelis:* totum senatum.

זֹקֶן & זִקְנָה, Chald. זִקְנָא *senectus, senium.*

זְקוּנִים *senectus,* ætas senilis plures annos complectens. Gen. 37. & *Israel diligebat* Josephum *præ omnibus filijs suis, quia filius* זְקֻנִים *senectutis erat ipsi:* ipsum genuerat senex, annos 91. natus. Targ. חַכִּים *sapiens.* retulit ad ipsum Josephum, quod senili sapientia fuerit præditus; vel, quod senis instar sapuerit.

זָקָן, Chald. דְּקַן, Arab. דַּקַן dacan, literis ד ז permutatis, *barba,* senectutis index; per synecdochen, *mentum cum barba:* Plur. Arab. אַדְקָאן *barbæ,* menta. Levit. 13. *in capite aut* בְּזָקָן, Targum בִּדְקַן *in barba.* 1. Sam. 17. & *apprehendit* בִּזְקָנוֹ *in barba ejus.* Targum בְּלוֹעָה *in gutture ejus:* in mento, in mandibula inferiori. Est autem barba prolixa, faciei decus, sicut capilli capitis. Et radebatur in luctu & mœstitia, vel etiam ignominiæ causa, ut illud decus tolleretur. Unde barba rasa mœstitiam & dolorem denotat. Jerem. 41. *octuaginta viri rasi* זָקָן *barba, & scissi vestibus:* ob devastationem templi. 2. Sam. 10. & *rasit dimidium* זְקָנָם *barbæ ipsorum.* Hoc erat inusitatum & contumeliosum Judæis, sed usitatum incircumcisis.

Talm. זָקָן זַלְדְקָן habens *barbam* זל *raram:* vilem. זָקָן עֲבַדְקָן habens עב *densam barbam.*

זקף זָקַף, Chal. זְקַף *levavit, elevavit, erexit, exaltavit.* Chal. & Syr. זְקַף *crucifixit,* aut *palo* seu *cruci affixū, aut ex eo suspensum erexit.* Ps. 146. *Domin*⁹ זֹקֵף, Targ. זָקֵף *erigēs incurvatos.* Chal. Gen. 18. וַיִּשָּׂא, Targ. וּזְקַף & *levavit oculos suos.* Gen. 31. וַיְרִימֶהָ, Targ. וּזְקָפַהּ & *erexit eā statuā.* Esth. 10. יִתְלוּ, Targ. יִזְקְפוּן *suspendant super lignū.* Syr. Joh. 19. וּזְקוֹפוּהי & *crucifigite eū.* Ibidem דְּאֶזְקְפָךְ *ut crucifigam te.* Niph. Chald. אִזְדְּקֵף, Syr. אֶזְדְּקֵף *erect*⁹, *elevatus, suspensus, crucifixus fuit.* Chald. Psal. 20. & *nos* קַמְנוּ *surreximus.*

reximus. Targum אזדקפנא *erecti fuimus*. Job. 28. דלו, Targum אזדקפו *elevati sunt ab hominibus*. Syr. Joh. 6. v. 18. *& mare* אזדקף *elevabatur*: intumescebat. Matth. 26. *filius hominis tradetur* דנזדקף *ut crucifigatur*. Rom. 6. v. 6. אזדקף *crucifixus est cum eo*.

NOM. Chald. זקף *erigens, erector*. Sic Grammatici vocant accentum ֽ, à figura & voce elevata.

זקיף *erectus, suspensus*. Syr. *crucifixus*. Syr. item זקיף *palus erectus*, plærunq; in superiori parte, cum signo transfixo, *crux*. Matthæi 10. *qui non tollit* זקיפה *crucem suam*. PLur. זקיפין *erecti*.

A

זקיפות & זקפות *elevatio*: Syr. *crucifixio*.

Rab. זקפא *pollex*. ‡ מזקף *strigil*. ‡ אזדקפות *elevatio, excellentia*.

B

זקר. Talmud. אזדקר *saltavit*. אזדיקור *saltare*.

Syriacè זקר *texuit, contexuit*. ‡ זקור *textor*. זקיר *textus, contextus*. Joh. 19. *erat* זקירתא *texta tota*.

זקת. Chald. זקת *baculus, stimulus, aculeus*: PLur. זקתין *baculi, stimuli, aculei*. 1. Sam. 3. *ut figeret* הדרבן, Targum זקת *stimulum*.

C

Rabbin. זקיתא *fera quædam* esui accommodata.

זרר. Inde PIel זורר *sternutavit*: ut conveniat cum זור *compressit*: cum enim quis sternutat, sese comprimit. 2. Reg. 4. v. 35. ויזורר *& sternutavit puer septies*. Targ. ואתמרק *& horruit*.

Chaldaicè זרירין *sternutationes*. Job. 41. עטישותיו, Targ. זרירוי *sternutationes ejus illustrabunt lucem*.

D

Arab. זרר zarar *crepuit porta* vel *janua*.

זרורה zorôra *rosa sylvestris*: PLur. זרור zaror *rosæ sylvestres*. Item, *fraga*.

זרראה zarrea *pituita gallinarum*.

זרזור *sturnus*: PLur. זראזיר *sturni*: in Avicenna.

זרא in זרה invenies.

זרב. Inde PuAl. זורב *contractus, coarctatus fuit*. Job. 6. v. 17. *in tempore* (quo) יזרבו *contrahentur*: constringentur. Targum *in tempore quo peccaverunt* אשתרבבו *dissipati sunt*. Syriacè זרב *strinxit, coarctavit, cohibuit, continuit, ursit*.

E

Rabb. זרוביא *rostrum*. ‡ זרבוב *angustia*.

Talmud. אזדרבוי *scaturire*, *odorem spargere*.

Arab. זרבה zêrba *retentio lactis*: PLur. זרב zerb *retentiones*.

זרג. Arab. זרגון est שרג.

זרד. Chald. זרד, Arab. זרד zarâd *lorica*, & *oculus loricæ*, seu *retis*.

VErb. Arab. זרד zarad *loricatus fuit, loricam induit*. ‡ מזרד muzarrad *loricatus, fibulatus*: PLur. מזרדין muzarradin *loricati*.

זראד zarrad *qui loricas facit*.

אזדראד *deglutitio*: in Avicen.

Rabb. זרד *corium*. ‡ זירוד *genus frumenti*.

זרד *secuit, incidit, putavit*. ‡ זרדים *sarmenta*.

Chaldaicè זרדא *sorbus*, arbor: PLur. זרדין *sorbi*.

זרה duo significata habet. I. זרה, Chald. & Syr. זרא, דרא, Arab. ذرا deri, literis ז׳ד permutatis, *sparsit, dispersit, dissipavit, sparsim abjecit* aut *projecit, ventilavit frumentum, evanuit*. Exod. 36. ויזר, Targ. ודרא *& sparsit super aquam*. Jerem. 4. v. 11. *non* לזרות *ad spargendum, neq; ad purgandum*. Targ. לבדרא *ad dispergendum*: non est ventus quo spargitur frumentum & paleis expurgatur. Jerem. 51. v. 2. *& mittam in Babel* זרים וזרוה *extraneos & dispergent eam*: paranomasia. Syr. Luc. 20. v. 18. *super quem ceciderit* תדריוהי *dissipabit eum*. Arab. Psalm. 1. תדריה *disperget eum ventus*. Alcor. 2. ודרוא מא בקימן אלדרבוא. NIph. נזרה *dispersus fuit*. PIel זרה *dispersit*. Lev. 26. אזרה, Targum אבדר *dispergam inter gentes*. 1. Reg. 14. וזרם *& disperget eos*. Targ. ויגלנון *& transferet eos*: disperget eos trans flumina Æthiopiæ: quæ fuit transmigratio prima. PuAl. זרה *sparsus fuit*. Esa. 30. אשר זרה, Targ. דידרא *quod spargitur ventilabro & vanno*.

NOM. זורים *ventilatores*.

מזרה, Chald. מזרא & מדירא, Syr. מדרא, Arab. מדרי midrî *ventilabrum, vannus*, quo aceres & frumenti retrimenta ad ventulum excutiuntur & repurgantur: PLur. Arab. מדארי madiri *vanni*.

VErb. Chald. מזר *ventilavit*.

Arab. דרא derî *furca*, qua stramenta feruntur, *merga*: item, *ventilatio*.

דריה *semen, posteritas*.

II. Per antiphrasin, זרה: PIel זרה *auxit, circumdedit, complicavit*. Psalm. 139. v. 3. *semitam meam* זרית *cinxisti*: circumdedisti. Targum אתעבדת חלוני *factus es alienus*. accepit pro זור *abalienatus fuit*.

NOM. זר, Chald. זר *peripheria, circumferentia, corona*. Exod. 25. *& facies super eam* זר, Chald. זר *circumferentiam auream in circuitu*. Erat ambitus, decoris causa, arcæ adhibitus.

זרזיר *canis leporarius*. ‡ זרזור *pica*.

זרז. Chald. זרז: PIel זרז *cinxit, accinxit, expedivit, paravit, instruxit, excitavit, solicitavit, admonuit, exhortatus fuit*. Gen. 22. ויחבוש, Targum וזרז *& accinxit asinum suum*. Job. 38. אזור, Targum

Targ. זְרַז *accinge ſicut vir lumbos tuos.* Gen. 14. A
וַיָּרֶק, Targ. וְזָרֵז *& expedivit adoleſcentes ſuos.*
Pſalm. 38. חוּשָׁה *feſtina ad auxilium meum.*
Targum זָרֵז *expedire.* PASſ. אִזְדְּרַז *expeditus*
fuit. Jerem. 46. הִתְיַצֵּב *aſſiſte & para te.* Targ.
אִזְדְּרַזוּ *accingere.*

NOM. זְרִיז *cinctus, expeditus, excitatus, alacer:* PLur. זְרִיזִין *cincti, expediti.*

זְרָז *cingulum, ſuccinctorium:* PLur. זְרָזִין *ſuccinctoria.*

מְזָרְזִין *cincti, accincti, expediti, armati.*

זְרִיזוּת & זִירוּז *ſolicitudo, excitatio, alacritas.*

זרח זָרַח *ortus, exortus fuit, diffudit ſeſe, lucem ſparſit.* 1. propriè de Sole; 2. per metaphoram, & de alijs rebus dicitur: *apparere.* Gen. 22. B
וַיִּזְרַח, Targ. וּדְנַח *& exortus eſt Sol.* Deut. 33.
וְזָרַח *& ortus eſt ex Seir.* Targ. וְזִהוֹר יְקָרֵיהּ *& ſplendor gloriæ ejus.* Eſa. 60. *& gloria Domini ſuper te* יִזְרַח *orietur.* Targ. יִתְגְּלֵי *revelabitur.*

NOM. זֶרַח, & מִזְרָח, & מִזְרַח *ortus, oriens:* Pſ. 103. *quantum diſtat* מִזְרָח *oriens ab occidente.* Deut. 4. *trans Jordanem* מִזְרְחָה שָׁמֶשׁ *ad ortum Solis.* à forma מִזְרַח quæ mutat patach in ſcheva cum ה locali. C

אֶזְרָח *indigena:* eo ipſo in loco ortus ſeu genitus, & omnibus notus inſtar ſolis orientis. Levit. 23. *omnis* הָאֶזְרָח, Targ. יַצִּיבָא *indigena in Iſrael.* ¶ Semel denotat *arborem* in loco aliquo ortam, ſponte creſcentem. Pſalm. 37. v. 35. *vidi impium validum & robuſtum* כְּאֶזְרָח *ſicut arborem viridem.* Targ. הֵיךְ אִילָן יַצִּיב *ſicut arborem indigenam & viridem.* LXX. ὡς τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου *ſicut cedros Libani.* acceperunt pro אֶרֶז *cedrus:* ob vocum & literarum ח ה ſimilitudinem. D

PROPRIUM זֶרַח *Serah,* filius Judæ ex Tamar, Gen. 38. unde Pſalm. 88. הֵימָן אֶזְרָחִי *Heman Ezrahites;* cantor, ſic dictus, quod eſſet ortus ex filijs Serah, ſicut habetur in Paralipomenis: *Filij Serah, Zamri, & Ethan, & Heman.*

Rabb. הַזְרָחָה & זְרִיחָה *ortus, exortus.*

זרם זָרַם *inundavit,* cum impetu fluctuavit, *abripuit.* Pſalm. 90. v. 5. זְרַמְתָּם *abripuiſti eos* (ſc. annos hominũ; ſicut flumen citò inundans) *ſomnus erunt.* Sicut aqua inundãs omnia abripit: aut aquæ inſtar feciſti eos dilabi. *Tempora labuntur more fluentis aquæ.* PUAL: זֹרַם *abreptus fuit.* Pſalm. 77. זֹרְמוּ *abreptæ ſunt aquæ* (è) *nubibus:* exundârunt. Targ. אַחִיתוּ *demiſerunt aquas nubes.* ex PIEL. E

NOM. זֶרֶם, FOEM. זִרְמָה, Chald. זַרְמִית *fluxus, fluctuatio, imber rapidus,* שֶׁטֶף. Eſa. 28. כְּזֶרֶם בָּרָד *ſicut imber grandinis:* qui deijcit & frangit arbores. Eſa. 25. v. 4. *protectio* מִזֶּרֶם *ab imbre, umbra ab æſtu, quia ira fortium* כְּזֶרֶם

קִיר *ſicut imber parietis.* Targum כְּזַרְמִית דִּשְׁקִפָא בְּכֹתֶל *ſicut imber qui proſternit* (deijcit) *parietem.* omnibus iſtis ſignificantur afflictiones ſive calamitates. Ezech. 23. v. 20. וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם *& fluxus equorum, fluxus eorum.* de ſemine inſtar aquæ egredientе.

זָרִים *idẽ.* Eſa. 1. v. 7. *& vaſtata eſt* כְּמַהְפֵּכַת זָרִים *juxta ſubverſionem imbris:* שֶׁטֶף *inundationis, diluvij:* ſicut aqua inundans & fluctuans omnia abripit & vaſtat. Alij: *juxta ſubverſionem alienorũ:* extraneorum. à זָר *extraneus.* Vulg. *ſicut in vaſtitate hoſtili.*

זרן Inde Arab. מִזְרָן mazran *inteſtinum* in genere: Deinde, *jejunum* & *rectum,* tenue ſeu colon: PLur. מַזָארִין mazârin *inteſtina.*

זרע זָרַע, Chald. זְרַע, Arab. זרע zara *ſeminavit, ſemen ſparſit* aut *projecit* ad ſpeciem conſervandam. Jud. 6. *& factum eſt cum* זָרַע, Targ. זְרַע *ſemináſſet Iſrael.* Eſa. 17. v. 10. *propterea plantabis plantas amœnas, & ramũ alieni* תִּזְרָעֶנּוּ *ſeminabis eum.* nuclei enim ſeminantur. LXX. ἐμφυτεύσεις *inſeris.* Zachar. 10. וְאֶזְרָעֵם *& ſeminabo eos in populis.* Targ. וּכְמָא דִּבְדַרְתִּנוּן *& ubi diſperſero eos.* Prov. 11. וְזֹרֵעַ *& ſeminans juſtitiam, merces fidelis:* ſignificatur ſtudium, conatus, aſſiduitas. Syr. Mat. 13. v. 27. *nonne bonum ſemen* זְרַעְתְּ *ſeminaſti?* Arab. Pſal. 126. *qui* יִזְרְעוּן *ſeminabunt in lachrymis.* Gal. 6. *metet quod* יזרע *ſeminaverit.* Matth. 25. v. 24. תחצד מאלם תזרע *metes quòd non ſeminaveris.* Luc. 8. חרג אלזארע ליזרע זרעה *exijt ſeminator, ut ſeminaret ſemen ſuum.* NIPHal. נִזְרַע, Syriacè אִזְדְּרַע, Chaldaicè אִזְדְּרַע, Arab. אזרע: PUAL. זֹרַע *ſeminatus eſt.* Num. 5. וְנִזְרְעָה זָרַע *& ſeminabitur ſemine.* Targum וְתִעְדֵּי עִדּוּי *& impregnabitur impregnatione.* Syr. Matth. 13. *quod juxta viam* אִזְדְּרַע *ſeminatum fuit.* HIPH. הִזְרִיעַ *ſeminificavit, ſemen tulit, produxit* aut *ſuſcepit.* Levit. 12. *mulier cum* תַזְרִיעַ *ſemen ſuſceperit.* Targum תְּעַדֵּי *conceperit.* Gen. 1. *herbam* מַזְרִיעַ *ſeminificantem ſemen.* Targum דְּבַר זַרְעֵהּ מִזְדְּרַע *cujus filius ſeminis ſeminatur:* cujus ſemen ſeipſum ſeminat.

NOM. זֶרַע, Chald. זְרַע, Arab. זרע zara *ſemen,* herbarum & animantiũ; *nucleus, granum.* Gen. 1. *& arborem facientem fructum, cui ineſt ſemen ejus:* ſunt nuclei fructuum, qui plantantur; indeq; arbores enaſcuntur. PLural. זֵרֻעִים, Arab. זראריע zarriri *ſemina.* Malach. 2. v. 3. *ecce ego increpo vobis* הַזֶּרַע *ſemen.* LXX. ὦμον, Hieron. *brachium.* legerũt זְרֹעַ *brachium:* abſentibus punctis. Hag. 2. *Num amplius* הַזֶּרַע *ſemen in horreo?* LXX. ἐπιγνωσθήσεται *cognoſcatur.* q. הודע. Arab. זַרְעָה אַלְבַצַל zarrat albazal *ſemen cæparum:* cæpina. ¶ Per

na. ¶ Per synecdochen, זֶרַע, 1. *soboles, posteritas, filij, nepotes*. Gen. 15. *mihi non dedisti* זֶרַע *semen*. Targ. וְלַד *sobolem*. Gen. 24. *& hæreditet* זַרְעֲךָ *semen tuum portam inimicorum suorum*. Targ. בְּנָיִךְ *filij tui*. 1. Sam. 1. v. 11. *& dederis ancillæ tuæ* זֶרַע אֲנָשִׁים *semen virorum*. Targ. בַּר בְּגוֹ בְּנֵי אֱנָשָׁא *filium inter filios hominis*. Psal. 37. וְזֶרַע *& semen impiorum peribit*. Targum וּבְנֵיהוֹן *& filij ipsorum*. Gen. 19. *suscitabimus ex patre nostro* זֶרַע *semen*. Targ. בְּנִין *filios*. ¶ 2. *frumentum*. Hagg. 2. *an adhuc* הַזֶּרַע *semen in horreo?* Targ. עֲבוּרָא *frumentum*. ¶ 3. *ager*. 1. Sam. 8. וְזַרְעֵכֶם *& semina vestra & vineas vestras decimabit*: agros vestros. A B

זֵרוּעַ idem. Num. 11. כְּזֶרַע גַּד *sicut semen coriandri*. ⁂ זְרוּעַ *satum*.

מִזְרָע *sementis*: Plur. Arabic. מַזָּארַע mazari *agri, campi, segetes*.

Rabb. זְרִיעָה *seminatio, satio*.

זֵרְעִים, & per epenthesin, זֵרְעֹנִים, Syr. זַרְעוֹנִין *legumina*. Dan. 1. *& dent nobis de* הַזֵּרֹעִים *leguminibus*. ⁂ Syr. זָרוֹעָ *seminator*. C

Chald. זַרְעִית, Arab. דְּרִיָּה *familia, cognatio*: Plur. זַרְעִין & דַּרְעִין *familiæ, prosapia*. Jos. 7. וְהַמִּשְׁפָּחָה, Targ. וְזַרְעִיתָא *& familia, quam ceperit Dominus*.

זְרוֹעַ, Chald. דְּרָא & אֶדְרוֹעַ, Syr. אֶדְרָעָ, Arab. דרע dira *brachium hominis*, quo semen spargitur: & *armus animalis, humerus*: Pl. זְרֹעִים, Chald. דְּרָעִין & דְּרָעַיָּן, Foem. זְרוֹעוֹת, Arabicè אַדְרָעַ adra: Dual. דרעאן *brachia*. Exod. 6. *redimam vos* בִּזְרוֹעַ, Targ. בִּדְרָע *in brachio extēto*. Num. 6. הַזְּרֹעַ, Targ. דְּרָעָא *armum coctum arietis*. Job. 31. אֶזְרֹעִי *brachium meum à canna frangatur*. ¶ Per metaphorā, גְּבוּרָה *robur, vis, virtus, potentia, fortitudo, gloria, majestas, principatus, auxilium, subsidium*. Job. 40. *& si* זְרוֹעַ *brachium ut Dei tibi*. Jer. 48. וּזְרֹעוֹ *& brachium ejus fractū est*. Targ. שִׁלְטוֹנֵיהוֹן *principes eorū*: principes & exercitus ejus, qui sunt brachiū regis & populi. Ezech. 22. *quilibet* לִזְרֹעוֹ *ad brachium suū*. Targ. לְתוּקְפֵהּ *ad robur suum*. Esa. 40. v. 10. וּזְרֹעוֹ *& brachiū ejus*. Targ. וְתוּקַף דְּרָע גְּבוּרְתֵהּ *& robur brachij fortitudinis ejus*. Ezech. 31. v. 17. וּזְרֹעוֹ *& brachiū ejus sedebunt in umbra ejus*. Targ. וְשִׁלְטוֹנוֹהִי *& principes ejus*: isti reges, qui fuerunt ipsorū brachium & auxiliū. LXX. καὶ σπέρμα αὐτοῦ *& semen ejus*. legerunt זַרְעוֹ, à זֶרַע *semen*. Esa. 9. v. 20. *quilibet* בְּשַׂר זְרֹעוֹ *carnem brachij sui cōedet*. Targ. נִכְסֵי קָרִיבֵהּ יְבוֹזוּן *opes proximi sui deprædabuntur*. legit זרעו *seminis sui*. Jer. 17. *& posuit carnem* זְרֹעוֹ *brachium suum*. Targ. רְחִצָנֵהּ *fiduciam suam*. Iob. 22. v. 8. *vir* זְרוֹעַ *brachij, ipsius est terra*. Targum נִכְסַן *dives*: potens. Psalm. 83. *fueruntq;* זְרוֹעַ *brachium filijs Lot*. Targum לְסַעַד *in auxilium*. Exod. 6. *redimam eos* בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה *in brachio exten-* D E

to: in magna potentia. Irati, quo potentius percutiant, brachium elevant. 1. Sam. 2. v. 32. *& abscindam* זְרֹעֲךָ *brachium tuum, &* זְרוֹעַ *brachium domus patris tui*. Targum תְּקוֹף זַרְעָךְ *robur seminis tui*. lege דְּרָעָךְ *brachij tui*: sicut sequitur: *& robur* דְּרָע *brachij domus patris*.

Arab. דרע dara *cubitus, mensura 24. cubitorum*. ⁂ דרעה *lacerti*.

זרף. Arab. זַרָאפָה *sclizatorium*. item, *Camelopardalis*: Plur. זְרָאִיף *camelopardales*.

Chald. זְרַף *incidit, succidit*. ⁂ פַּרְזְלָא דְזָרֵף *ferrum incidens*.

Arab. זרף zarraff *disjunxit, separavit diversa, expedivit*.

זרף zarraf *catulivit*, prurivit canis aut quodvis animal. ⁂ כלב זארף celeb zarif *canis catuliens*.

זרק tria significat. I. זָרַק, Chald. זְרַק, &, literis ז'ד permutatis, דְּרַק *sparsit, aspersit*, cum aspersione fudit, diffudit, projecit. Exod. 24. *& dimidium sanguinis* זָרַק, Targ. זְרַק *sparsit*. Job. 2. וַיִּזְרְקוּ, Targ. וּדְרַקוּ *& sparserunt pulverē super caput*. Semel tantum per Dalet. Absolutè; Hos. 7. *etiam canicies* זָרְקָה *sparsa est in eo*. Poetis; *spargentes tempora cani*. Pual. זֹרַק *sparsus fuit*. Num. 19. *aqua expiationis* זֹרַק *sparsa est super illos*.

Nom. מִזְרָק, Chal. מִזְרָק vas, quo excipiebatur sanguis victimarum, & super altare spargebatur, *pelvis, phiala, crater, scyphus*: Pl. מִזְרָקִים, Chald. מִזְרְקִין: Foem. מזרקות *pelves, crateres, scyphi*. Zach. 9. v. 15. *& implebuntur* כַּמִּזְרָק *sicut pelvis, sicut anguli altaris*: implebuntur sanguine hostiū, sicut pelvis, quo sanguis victimarum; aut sicut anguli altaris, quibus idem sanguis aspergitur. Amos 6. *qui bibunt* בְּמִזְרְקֵי יַיִן *in pelvibus vini*. Targ. בִּפְיָלָוַן דִּכְסַף *in phialis argenteis vinum*. quæ scil. sunt majores scyphis. Est enim phiala, planū & repandum poculum. ⁂ Chald. זִרְקָא *idem*.

זֶרֶק & מִזְרָק *caro* hærens cuti, aut caro mortua.

מִזְרָק *bos sylvestris*.

Arab. זרק אלבול *emissio urinæ*.

Alcoran. זַרְקָא *pallor*.

Arab. זָרַק zarac *projecit lanceam*, aut *lapidem, jaculatus fuit*.

זרקה zarca *jaculatio*: Plur. זרקאת zarcat *jaculationes*.

זראקה *injectio*: Plur. זראקאת *injectiones*.

מזרק mazrac *jaculum, lancea, hasta*: Plur. מזארק mazâric *jacula, lanceæ*.

חאמל אלמזרק hamil almazrac *portans lanceam, lancearius*: in cœlo, Boötes.

Rabb. זַרְקָא *balista*, tormenti bellici genus, quo lapides & jacula mittebantur.

III. Arab. זרק zarq *cæsius, cæruleus, subcæruleus, lividus.*

אזרק אלעינין azrac alainin *habens oculos cæsios*, glaucopis.

זרקה zarca *glaucedo oculi*, in Avicenna. ☙ A

זרקון *minium.*

זרת. זֶרֶת, Chald. זַרְת *palmus major, σπιθαμή, dodrans pedis.* mensura, quæ digitis expansis notatur, ab extremo pollicis usq; ad minimi extremum; constans tribus טְפָחִים *palmis*, aut duodecim digitis, aut novem pollicibus, חצי אמה ein Daumelln. 1. Sam. 17. *altitudo ejus sex cubiti* וָזֶרֶת *& palmus.* Aruch זרת *exponit* זְעֶרֶת *parvulum digitum*, quod ab illo fiat ad pollicem dimensio. Sed rectius exponitur *manus sparsa*, à זָרָה *sparsit.* Exod. 28. v. 17. זֶרֶת *palmus, longitudo ejus:* de pectorali quadrato. Et ea ferè est humani pectoris amplitudo.

QUATUOR LITERARUM VOCABULA.

זַלְעָפָה *tempestas:* Plural. זַלְעָפוֹת & זלעפות *tempestates.*

זַרְזִיף *humor destillans, destillatio, stilla, pluvia.*

זַרְזִיר *leopardus.* In libello, Proverbia vulpium, usurpatur pro *regula.* B

Arab. זרזור *sturnus:* Plur. זראזיר *sturni.*

זרזל. Arab. זרזל zerzel *terræmotus:* Plur. זראזל zerîzil *terræmotus.*

FINIS LITERÆ ZAIN.

LITE-

LITERA

ח HETH.

OCTAVA Alphabeti litera A
dicitur Hebræis & Syris חית *Hheth*: Arabibus חא *Hhe*, per apocopen: LXX. ἠθ. Exponitur autem חיה hheth, vel חַיָּה, ab חַיָּה *bestia, quadrupes*, quã figura ח refert.

Poteſtas ejus alia in Orthographia eſt, alia in Etymologia. In Orthographia valet ſpiritum denſiorem quàm denſus (ʽ) Græcorum, aut *h* Latinorum, nimirũ *hh* duplex. Græci per χ expreſſerunt; ut, חם χάμ. verùm חוה Εὔα per tenuem ſpiri- B
tum interdum. Sed cum Hebræo nomine חית *Heth*, Græcum ἦτα, & cum figura Hebræa ח; Græca η convenit. Ac olim etiam η nota aſpirationis erat Atticis, ac ἦτα vocabatur: unde notæ apud Græcos majuſculæ ⊢ & ⊣: Et his jũctis H apud Latinos. ¶ Apud Arabes notata puncto ח valet *ch*, & חא *che* vocatur: à Rabbinis verò per כ raphatum exprimitur, ac diverſam vocabuli ſignificationem efficit: ut,
בחר bahar *mare*, ſed בחאר buchar *vapor*. R. C
D. Kimhi בוכאר ſcribit, in radice איד *vapor*. טבאח dabbah mactator, *lanius*; ſed טַבָּאח tabbach *coquus*, quod R. David טַבָּאך ſcribit, in radice טָבַח *mactavit*. חֻבְז chobz *panis*. R. D. ſcribit כֻּבְז, in radice נוס *fugit*. ſic pro פחאר, R. D. habet בכאר *figulus*. pro חטאף idem habet כטאף *hirundines*. Item pro בטיח Rambam habet בטיך: pro הרדל Ramb. כרדל: pro חָזַן Ramb. רוכן: pro חבאזי Ramb. ſcribit כבאזי & כובווא *malva*. חרוב harub
bella. Sed חרוב, quod Rambam ſcribit D
כרוב charub, κεράτια *ſiliqua*. pro חֲרִיטָה charita, Kimhi ſcribit כריטא *crumena*. pro חֲלִיפָה Ramb. סְלִיכָה *caſſia fiſtula*. pro סְלִיחָה Benjamin ſcribit כְּלִיפָה calipha *ſucceſſor*. Atque inde Rabbini tradunt, in ſcriptura Arabica literas Heth & Caph eandem habere figuram, ſeu unam eſſe literam; & Heth Arabum eſſe; Caph Hebræorum: non quod Heth Hebræorum in Caph Arabum unquam mutetur, ſed quod ח puncto notatum, ut כ raphatum proferatur.

חח חח in חוח invenies.

חבב tria ſignificat. I. חָבַב idem quod חָבָא & חָבָה, *abſcondidit, abdidit, occultavit*. Deut. 33. *etiam* חֹבֵב *abſcondens populos*. Targum חָבִבִנון לְשִׁבְטַיָּא *dilexit* (elegit) *eos in tribus*. Ex idiomate enim Chaldæo, אחבה וחבב ſignificat, *amavit, dilexit*.

NOM. חֹב *ſinus, gremium*; ubi quid abditur ſeu occultatur; *receſſus, latibulum*. Job. 31. v. 33. *ad abſcondendũ* בְּחֻבִּי, Targ. בְּעִטְפִּי *in ſinu meo iniquitatẽ meam*. LXX. λάθρᾳ *clam apud me*.

II. Chald. & Syr. חַבַּב, Arab. חַבַּב habab *in ſinu tenuit* aut *geſtavit, fovit, complexus, amplexus fuit, in precio, in delitijs habuit, amavit, dilexit, elegit, deſideravit, voluit*. Piel Chald. חַבֵּב, Arab. חַבַּב habbab *idem*. Arab. Matth. 5. חַבּוּא אעדאכם *diligite inimicos veſtros*. HIPH. Chal. & Syr. אַחֲבֵב & אַחֵב, Arab. אחבב & אחב ahabb *idem*. Chald. Ezech. 24. אוקיר, Targ. אַחֲבֵב *charum reddam hominem*. Syr. Joh. 3. v. 16. *ſic enim* אחב *dilexit Deus mundũ*. Gal. 5. v. 14. ותחב *ut diligas proximum tuũ*. Joh. 15. *ſicut ego* אַחֲבְתְכוֹן *dilexi vos*. Arab. Matth. 5. v. 43. אחבב קריבך *dilige proximũ tuum*. 1. Petr. 1. v. 4. אַחְבַבְתֻּמוּה *dilexiſtis eum*. Gal. 5. תחב קריבך כנפסך *diliges proximũ tuũ ſicut animã tuam*. Gal. 6. *qui* יחבון *voluerint gloriari*. יֻחַב *diliget*. Alc. אַחַבַּה *dilexit eum*. מֻחִב *diligens*. מֻחַב *dilectus*. HITHPAEL Chald. אתחבב, Arab. אַסְתַחְבַב aſtahbab, & אתחב, & אסתחב *amore conglutinatus fuit*.

NOM. Chald. חַבִּיב, Arab. חביב habib *amabilis, amicus, dilectus, electus, peculiaris*. item, *patruus*: PLUR. Arab. אחבא ahabbi *amici*.

חִבּוּב, FOEM. חִבָּא & חִבּוּת, Syr. חוב *amor, dilectio, electio*.

Arab. חב hubb, & חבה hubba, & מַחַבָּה mahabba *amor, dilectio, voluntas, concordia*: PLUR. מחבאת mahabbat *amores*.

מֻחִב muhibb *amãs, amator, amicus, proximus, benevolus*.

מַחְבּוּב mahbub, & מֻסְתַחַב mustahab *amatus, dilectus, familiaris, domesticus.* A

III. Syriacè חַבַב *fovit, calefecit, accendit.* Luc. 12. v. 49. *si jam* חַבַּת *accensus est*, scilicet ignis.

Nom. חַבָּא *stipula*, quæ facilè accenditur. Actor. 28. *& Paulus accepit multitudinem* דחבובא *stipularum.*

Ar. חבאב *calefactus.* itē, *diaphragma*, in Av.

IV. Arab. חַב habb: Plur. חבוב hubub. Foem. חַבָּה habba: Plur. חַבַּאת habbat *granum, pilula, atomus, legumen.* Alcor. 2. חַבָּה אַנְבַתַת סַבְעַ סַנַאבִל *granum produxit septem spicas.* פִּי כֻּל סֻנְבֻלַה מִאַיָה חַבָּה *in omni spica centum grana.* B

חֻבַיְבָה hubaiba *vinaceus acinus, granulum:* Plur. חֻבַיְבַאת hubaibat *granula uvarum.*

חַבָּה מִן מִלְחִ habba min malh *granum salis.* חַב אַלְמֻלוּךְ habb al muluch *granum regum*, ricinus: item, *cerasa*: ob raritatem apud Arabes. חַב אַלְבַן habb alben *glans unguentaria.* חַב אַלְעַאר *granum lauri.* חב אלולם *granum zolem.* חַבָּה אלחצרא *granum viride*, fructus terebinthi. חַב אַלְרַאס hab elras *herba pedicularis, staphis agria.*

חבא. Inde Niphal נֶחְבָּא *absconditus fuit, sese abdidit.* 1. Sam. 10. v. 22. *ecce ipse* נחבא, Targum טמיר *absconditus inter vasa.* Gen. 3. v. 10. *& timui quia nudus ego* וָאֵחָבֵא, Targ. וְאִטַּמְרִית *& absconditus fui.* Piel Arab. חַבִּי chabbi *abscondit.* Matth. 13. v. 33. וחבאתה *& abscondit illud in tribus satis farinæ.* Pual. Hebr. חֻבָּא *absconditus fuit.* Job. 24. v. 4. *simul* חֻבְּאוּ, Targum אִטַּמְרוּ *absconditi sunt afflicti terræ.* Hiph. הֶחְבִיא *ascondit, abdidit.* Esa. 49. v. 2. *sub umbra manus suæ* הֶחְבִּיאָנִי *abscondit me.* Targum אַגֵן עֲלַי *protexit super me.* Jos. 6. v. 17. הֶחְבְּאָתָה *abscondit nuntios.* duæ notæ fœminini generis, ad majorem emphasin: pro הֶחְבִיאָה. aut ה est paragogicū, & ת est pro ה fœminino. Hophal. הָחְבָּא *absconditus fuit.* Hithpael הִתְחַבָּא, Arab. אחתבא achtabbi *abscondit se.* Gen. 3. v. 8. וַיִּתְחַבֵּא, Targ. וְאִטַּמַּר *& abscondit se homo & uxor ejus.* Job. 38. v. 30. *aquæ tanquam lapides* יִתְחַבָּאוּ *abscondentur.* Targ. קְרִישָׁן וּמִטַּמְּרָן *congelatæ & abolitæ*: ob humiditatē, ut sint נִקְפָּאִים *congelatæ.* Arab. Gen. 3. v. 10. ואחתבאת *& absconditi me.* C D E

Nom. מַחֲבָא *latibulum:* Plural. מַחֲבָאִים *latibula.* Esa. 32. v. 2. *& erat vir* כְּמַחֲבֵא רוּחַ *sicut latibulum venti:* sicut latibulum, ubi abscondunt se homines à vento.

Rabb. הַחְבָּאָה *absconsio.*

חבה idem quod חָבָא *absconditus, abditus fuit, latuit.* Esa. 26. v. 20. חֲבִי, Targ. אִטַּמַּר *abscondere modicū temporis, donec transeat furor:* abde te. Arab. Piel חַבִּי chabbi, ח cū puncto. Hiph. אחבי achbî *abscondidit, abdidit, condidit, recondidit, celavit, occultavit, negavit.* Actor. 8. v. 9.

ותחבי *& abscondes de precio agri.* Hithpael אחתבי achtabi, & אסתחבי astachbi *absconditus fuit.* Joh. 12. ואחתבי מנהם *& abscondit se ab illis.*

Nom. חֶבְיוֹן *latibulum, latebra.* Habacuc 3. v. 4. וְשָׁם חֶבְיוֹן *& ibi absconsio roboris ejus.* Lxx. καὶ ἔθετο ἀγάπησιν *& posuit amorem.* quasi שָׂם & חִבַּב.

חֲבִית *dolium*, in quo aliquid reconditur. Plur. חֲבִיוֹת *dolia.*

Arab. מֻחְבִי muchbi, & מֻחַבִּי muchabbi *absconditus.*

מַחְבִי machbi *absconsio*, locus occultus: Plur. מַחַאבִי *latebræ.*

חבא chabi *pellis, cortina, velum, papilio:* Pl. אחביה achbia *vela, papiliones.*

חבז. Arab. חַבַז, cum ח punctato, chabaz *pinsuit.* Geograph. כולך יטחנונהא ויחבזונהא *ubi molerint eam & pinsunt eam.*

Nom. חַאבִז chabiz *pistor, panifex:* Plur. חַאבִזין *pistores.* Fœm. חַאבִזַה chabîza *pistrix.* מַחְבַז machbaz *ars pinsendi, panificium.*

חֻבְז chobz. Fœm. חֻבְזַה *panis:* Pl. Foem. חֻבְזַאת chobzat *panes.* Mat. 6. אעטינא חבזנא אליום *da nobis panem nostrum hodie.* Rom. 8. *si quis spiritum Christi non habet, non est de* חבזה *pane ejus:* non est ejus.

חֻבַיְזַה chobaiza *parvus panis:* Pl. חֻבַיְזַאת *parvi panes.*

חֻבְז מִן שַׁעִר chobz min schaar *panis ex hordeo*, hordeace⁹. חֻבְז מִן קַמְח chobz min camh *panis ex tritico*, triticeus. חֻבְז מִן סמיד chobz min cemait *panis ex simila*, similagineus. חֻבְז מֻחְתַמַר chobs muchtâmar *panis fermentatus.* חבז פטיר chobz fatir *panis azymus*, nō fermētatus. חֻבְז מֻהַלַּל chobz muhallal *panis acidus.* חֻבְז רַטְב chobz ratab *panis mollis.* חֻבְז מִן נֻחַל chobz min nohal *panis furfuraceus.*

חֻבַּאזִי chubezi *malva*: in Avicen. Matth. chubezi, chabazi.

חבט. חֲבַט, Chald. חֲבַט *baculo vel virga excussit frumenta aut legumina ex folliculis; aut olivas aliosve fructus ex arborib.* Ruth. 2. v. 17. וַתַּחְבֹּט *& ipsa excutiebat id quod collegerat.* Targ. וְדָשַׁת *& triturabat.* Lxx. καὶ ἐρράβδιζεν *& baculo excussit.* Deut. 24. v. 20. *si* תַחְבֹּט, Targ תַּחְבֹּט *excusseris oleam tuam.* Jud. 6. v. 11. *Gideon filius ejus* חֹבֵט *excutiēs triticum.* ¶ Metaphor. Esa. 27. v. 12. *in die illa* יַחְבֹּט *excutiet Dominus ab alveo fluminis, usq; ad flumen Ægypti, & vos filij Israel seorsim colligemini.* Syr. Marc. 9. חָבְטָא *allidēs ipsum.* Niph. נֶחְבַּט *excussus fuit.* Esa. 28. v. 27. *quia baculo* יֵחָבֶט *excutietur Gith, & cimminum virgâ.*

Nom. Rab. חבוט *excussio*, q̃ fit baculo: sed דישה *trituratio*, fit jumēto. חבוט הקבר *excussio sepulchri*: de qua vide Eliam in Tisbi.

Alcor. 2.

Alcor. 2. תַּחְבַּט & חַבְטַת *perdes*. Ibid. אַלְדִי יַתַּחַבַּטָה אַלְשַׁיְטַאן. A

Rabbinis insuper, חָבַט *proſtravit ſe ſuper ventrem*.

חוּבַט *venter*. [illegible] חָבַט *corrigia*.

חבך. Syr. חֲבַךְ *conjunxit*, cum חבק convenit.

חבל tria ſignificat. I. חָבַל *ligavit, colligavit, alligavit, conſtrinxit, pigneravit*, pignus vel pignori accepit. Exod. 22. v. 25. *ſi* חָבֹל תַּחְבֹּל *pignorando pignoraveris veſtem proximi tui*. Targ. מַשְׁכּוֹנָא תִּסַּב *pignus* ſeu *pignori acceperis*. B Deut. 24. v. 6, & 17. *non* יַחֲבֹל *pignoret molam ſuperiorem*. Targ. יִסַּב מַשְׁכּוֹנָא *accipiat pignus*. Lxx. ἐνεχυράσεις *oppignorabis*. Ezech. 28. חֲבֹל לֹא חָבַל *pignus nō pignoravit*. Targ. מַשְׁכּוֹנָא לָא נְסַב *pignus non accepit*. Job. 22. v. 6. *quoniam* תַּחְבֹּל, Targum תְּמַשְׁכֵּן *pignorabis fratrem tuum*. Amos 2. v. 8. *& ſuper veſtimentis* חֲבֻלִים *oppignoratis accumbunt juxta altaria mea*.

Nom. חֲבֹל & חֲבֹל, Foemininum חֲבֹלָה *acceptio pignoris, pignus*, datæ fidei vinculum. C Prov. 20. v. 16. *& propter alienam* חַבְלֵהוּ (pro חֲבֹלוֹ,) Targ. מַשְׁכֹּנֵהּ *pignus ejus*. ſc. accipe. Ezech. 18. v. 12. חֲבֹל *pignus non reddiderit*. Ibid. v. 7. חֲבֹלָתוֹ, Targ. מַשְׁכֹּנֵהּ *pignus ejus debitor reddat*. & 33. cap. חֲבֹל *pignus reddat impius*: quod accepit à paupere, pupillo aut vidua injuſtè.

חֶבֶל, Chald. חַבְלָא, Arab. חבל habel *funis, funiculus, laqueus*, quo quid ligatur, colligatur, cōſtringitur; *ligula, capiſtrū*: Pl. חֲבָלִים, D Chald. חַבְלִין, Arab. חבאל hibil, & חבאיל habâil *funes, ligulæ*. Job. 40. v. 20. וּבְחֶבֶל, Targ. וּבְאַשְׁלָא *& fune deprimes linguam ejus*. Joſ. 2. v. 15. *& demiſit eos* בַּחֶבֶל, Targ. בְּאַטּוּנָא *per funē*. Eſther 1. v. 6. *detentus* בְּחַבְלֵי-בוּץ *in funibus byſſi & purpura*. per patach. 1. Reg. 20. v. 11. וַחֲבָלִים, Targ. וְאַטּוּנִין *& funes in capite noſtro*: ſignum luctus. Pſalm. 140. v. 6. וַחֲבָלִים *& funibus expanderunt rete ad latus viæ*. ſolet in ſummitate retis alligari funis lōgus, quo auceps videns aves ſub reti eſſe, illud ipſis E inijcit. ¶ Deinde חֶבֶל *funis*, & חֶבֶל מִדָּה *funis menſuræ*, quo extēto fundos ſeu agros metiebantur, & dimenſos ſorte diſtribuebāt hæredibus in Palæſtina: quod apud nos nunc virga, ſeu decempeda perficitur. Amos 7. v. 17. *& terra tua* בַּחֶבֶל *fune dividetur*. Zach. 2. v. 5. *& in manu ejus* חֶבֶל מִדָּה *funis menſuræ*: menſorius. Mich. 2. *Propterea nō erit tibi* מַשְׁלִיךְ חֶבֶל בְּגוֹרָל *proyciens funem in ſorte in cœtu Domini*. Targum מָתַח חוּט מְשַׁח בְּעַדְבָא *extendens funiculum menſuræ in ſorte*: dividens hæreditatem. ¶ Per ſynecdochen, *ſors, terminus, ſpacium, portio agrorum, proprius alicujus fundus, hæreditas*, tractus aut regio fune dimenſa. Deuter. 3. v. 4. *ſexaginta urbes, totum* חֶבֶל *funem Argob, regnum regis Baſan*. Targum בֵּית פְּלַךְ טַרְכוֹנָא *omnia loca provinciæ Argob, regni Og in Baſan*. Zophon. 2. *væ habitantibus* (in) חֶבֶל *fune maris*. Targum בִּסְפַר *in littore*. intellige Palæſtinam mari vicinā. 2. Sam. 8. v. 2. *& menſus eſt eos* בַּחֶבֶל *fune*. Targ. בְּעַדְבָא *ſorte, & projecit eos in terram; & menſus eſt duos* חֲבָלִים *funes ad interficiendum, & plenitudinem* הַחֶבֶל *funis ad vivificandum*. duas partes interfecit, unā ſervavit vivam. Pſ. 16. v. 6. חֲבָלִים *funes ceciderunt mihi in amœnis*. Targum עַדְבִין *ſortes*: portiones amœnæ mihi obtigerūt. Joſ. 17. v. 14. *quare dediſti mihi hæreditatem* (ſortem) *unam*, וְחֶבֶל *& funem unum*. Targ. וְחֻלָק *& partem*. v. 5. *& ceciderunt* חַבְלֵי-מְנַשֶּׁה *funes Manaſſis decem*. Targum עַדְבֵי *ſortes*. Eccl. 12. v. 6. *& rūpatur* חֶבֶל הַכֶּסֶף *funis argenteus*: medulla ſpinalis, quæ alba eſt inſtar argenti. Hoſ. 11. בְּחַבְלֵי אָדָם *funib. hominis traham eos*: qui ſunt tenues & molles. [illegible] Arab. חַבַל אַלְוַרִיד *guttur*. ¶ Præterea חֶבֶל ſignificat *cœtum, cohortem, catervam, turbam* inſtar funis coadunatam, *multitudinem*, ſicut σπεῖρα Grecis. 1. Sā. 10. v. 5. *& obviam venies* חֶבֶל נְבִאִים *funi prophetarum*. Targ. סִיעַת סָפְרַיָּא *cœtui ſcribarum*. Pſal. 119. v. 61. חֶבְלֵי רְשָׁעִים עִוְּדֻנִי *funes impiorum apprehenderunt me*. Targ. סִיעֲרַת רַשִׁיעַיָּא אִתְכְּנַשׁוּ עֲלַי *catervæ impiorum congregatæ ſunt adverſum me*. ſic, Matth. 27. v. 27. *coëgerunt ſuper eum totam* σπεῖραν *cohortem*.

חִבֵּל *malus*, arbor navis, de cujus ſummitate dependent atq; alligantur funes, quibus navis retinetur, & perpetuò agitatur ſeu movetur ventis. Proverb. 23. v. penult. *& ſicut dormiens in ſummitate* חִבֵּל *mali*. Lxx. ἐν πολλῷ κλύδωνι *in multa tempeſtate*.

חוֹבֵל & חָבָל *gubernator navis*, qui præfectus eſt funibus navis, ut hanc gubernet: qui trahit funes veli, eoſque contrahit aut laxat ad ſuſcipiendum ventum, & tenet clavum, atque ita navim gubernat. Jonæ 1. *acceſſit ad eum princeps* הַחֹבֵל *gubernator*, Targum סַפָּנַיָּא *nautarum*. ſingulare accepit collectivè, & in genere, pro nauta. Plur. חֹבְלִים & חֲבָלִים *gubernatores*. Ezech. 27. חֹבְלַיִךְ *gubernatores tui*. Eſa. 33. *dimiſſi ſunt* חֲבָלַיִךְ *gubernatores tui*.

תַּחְבּוּלוֹת *gubernationes navis, aſtutiæ, conſilia*, cujuſmodi naves gubernātur. Job. 37. *& ipſe circumvolutiones vertit* בְּתַחְבּוּלֹתָיו *in aſtutijs ſuis*. Targum בְּחָכְמְתֵהּ *in ſapientia ſua*. Proverb. 1. verſ. 5. *& intelligens* תַּחְבּוּלוֹת *aſtutias*

astutias accipiet. Targ. מִרְבְּרָנוּתָא *gubernationem.* Rabb. חָכָם בְּתַחְבּוּלוֹת *sapiens in astutijs,* solers, astutus, vafer, & ingeniosus ad malas artes. A

Arabic. חבל אלמסאכין habel almasacin *funis pauperum,* herba.

VErbum חבל chabbel *ligavit, colligavit, implicavit, intricavit, involvit, turbavit, discordavit, dissonuit.*

מְחַבֵּל muhabbal *ligatus, implicitus, perplexus, intricatus, involutus, turbatus:* PL. מְחַבְּלִין *implicati, perplexi.* מְחַבֵּל אלשער muchabbal alschaar *incomtus.* B

מְחַבֵּל muchabbil *turbatio.*

חבלה chabbala, & תַּחְבִּיל tachbil *implicatio, perplexitas, turbatio, luxatio.* תחביל אלשער tachbil alschaar *perplexitas capillorum.*

II. Metaphoricè חבל *dolor,* quo ceu fune aut laqueo capiuntur & constringuntur parturientes. Esa. 66. *antequam venit* חֵבֶל *dolor super eam, enixa est masculum.* Targum זִיעַ *commotio ut funes.* PL. חֲבָלִים, Chald. כְּחַבְלִין, Syr. חֶבְלִין *dolores, tormina.* Jerem. 13. *an non* חֲבָלִים *dolores apprehendent te, sicut mulierem partus?* Esa. 13. *angustias* וַחֲבָלִים *& dolores apprehendent, sicut pariens dolebunt.* Psalm. 18. v. 5. *circumdederũt me* חֶבְלֵי מָוֶת *dolores mortis.* pro quo habetur, 2. Sam. 23. מִשְׁבְּרֵי מָוֶת *contritiones mortis.* Oseæ 13. חֶבְלֵי יוֹלֵדָה *dolores parientis venient super eã.* Targ. עָקָא וְזִיעַ כְּחַבְלִין עַל יָלְדָא *angustia & commotio sicut funes super parientem.* ac scribitur חֶבְלֵי, per segol, ut differat à חַבְלֵי, per patach, *funes.* Esa. 26. v. 17. *sicut gravida vicina est partui, dolet, clamat* חֲבָלֶיהָ בַּחֲבָלֶיהָ *in doloribus suis.* Job. 39. v. 3. חֶבְלֵיהֶם, Targ. צַעֲרֵיהוֹן *dolores suos emittũt:* partus suos. Syr. Matth. 24. *illa erunt initia* דְּחֶבְלֵא *dolorum.* C D

VErbum חבל, Syr. חַבַּל *cum dolore enixa est, peperit, parturivit.* Cãt. 8. v. 5. *ibi* חִבְּלַתְךָ *peperit te mater tua.* LXX. ὠδίνησέν σε *parturivit te.* Hieron. *ibi corrupta est mater tua:* ex significatione tertia. Item, *concepit.* Psalm. 7. v. 15. יְחַבֶּל, Targ. יַצְטַעַר *cum dolore pariet dãnum:* concipiet. Syr. Gal. 4. v. 19. *quos denuo* מחבל *parturio.* Arab. חבל habal *concepit, impregnatus fuit.* Psal. 7. וחבל *& concepit dolorem.* Matthæi 1. v. 23. הוּרא אלעדרא תחבל ותלד אבנא *ecce virgo concipiet & pariet filium.* Luc. 2. v. 21. קבל אן יחבל פי אלבטן *antequam conciperetur in utero.* Piel. חבל habbel: Hiphil. אַחְבַּל ahbal *impregnavit, gravidam reddidit.* Gen. 16. פַּאַחְבַּלְהָא *& impregnavit eam.* E

NOM. חבלה hubla, & חבלי hubli *gravida, pregnans fœmina:* PLural. חבלאת hublet *gravidæ.*

חבילה habila *conceptio.* Luc. 1. *& abscondit* חבלהא *graviditatem suam.*

מחבל *locus conceptionis:* in Avic.

Chald. חֲבוּל, Syr. חוּבָל & חוּבַל *usura,* cum nummus nummum parit, *fœnus,* id quod mutuum debetur pro accepto beneficio: PLur. חִבּוּלִין *usuræ.* Chal. Exod. 22. *non ponetis super eum* נֶשֶׁךְ, Targ. חִבּוּלְיָא *usuras.* Syr. 2. Corinth. 6. v. 13. חוּבָלַי *usuras meas.*

Chald. חֲבַל interjectio dolentis, *væ.* Mich. 7. אַלְלַי, Targ. חֲבַל *væ super me.*

III. Per antiphrasin, חָבַל, Chald. חֲבַל *solutus, dissolutus, dissipatus, disperditus, ruptus, corruptus, dirut⁹, destructus, eversus fuit.* Neh. 1. v. 7. חָבוֹל חָבַלְנוּ *corrumpendo corrupti sumus contra te:* commisimus peccatum perditione dignum. Vulg. *vanitate seducti sumus.* legit a. Autor vulgatę versionis Hebręam vocem per ה. Job. 34. *quia ad Deum sermonem tollam, non* אֶחְבֹּל *corrumpar.* NIphal. נֶחְבַּל *corruptus fuit.* Prov. 13. v. 13. יֵחָבֶל לוֹ, Targ. נִתְחַבַּל מִנֵּהּ *corrumpetur ab ea.* semel. PIel חִבֵּל, Chal. חַבֵּל, Arab. חבל habbal *solvit, dissolvit, dissipavit, perdidit, disperdidit, rupit, corrupit, diruit, evertit, destruxit.* Esa. 13. v. 5. לְחַבֵּל, Targ. לְחַבָּלָא *ad perdendum universam terram.* Eccl. 5. v. 5. *quare irascetur Deus super voce tua,* וְחִבֵּל *& perdet opus manuum tuarum?* Mich. 2. v. 10. *propter immundiciem* תְּחַבֵּל *corrumpẽris.* intransitivè. Chaldaicè, Exod. 32. *Quia* שִׁחֵת, Targum חַבֵּל *corrupit populus tuus.* Ezræ. 5. לְחַבָּלָה *ut destruat domum istam.* Dan. 4. *succidite arborem,* וְחַבְּלוּהִי *& perdite eam.* Syr. Matthæi 6. מְחַבְּלִין *corrumpunt enim facies suas.* Lucæ 12. *& tinea non* מְחַבֵּל *corrumpit.* 2. Cor. 7. *neminẽ* חַבֶּלְן *corrupimus:* perdidimus. PuAl. חֻבַּל, Chald. אִתְחַבַּל, Syr. אֶתְחַבַּל *perditus, corruptus fuit.* Esa. 7. v. 26. וְחֻבַּל *& corrumpetur jugum ob pinguedinẽ.* quando enim bos pinguescit, jugum disrumpitur. Job. 17. *anhelitus meus* חֻבָּלָה, Targ. מִתְחַבְּלָה *corruptus est.* Dan. 2. *regnũ quod in secula non* תִתְחַבַּל *corrũpetur:* destruetur. Syr. Act. 13. v. 42. וְתֶתְחַבְּלוּן *& disperdemini.*

NOM. חֶבֶל & חֲבוֹל, Chald. חֲבַל & חֲבוּל: FOEmin. חֲבָלָה, Syr. חֲבָלָא *corruptio, vastatio, læsio, nocumentum, lues, tabes, interitus.* Mich. 2. v. 10. וְחֶבֶל *& corruptio valida.* Chald. Dan. 3. וַחֲבָל *& læsio non erat in eis.* Syr. Act. 2. *ut videat* חֲבָלָא *corruptionem.* PLur. חֹבְלִים *corruptiones.* Zachar. 11. *& accepi mihi duos baculos, unum vocavi amœnitatem, & alterum vocavi* חֹבְלִים *corruptiones.*

Syr. לָא מְתְחַבַּל *incorruptibilis.* מְתְחַבְּלָנוּת *corruptibilitas.*

חבן. Syr. חֲבַן *piger factus est, ocio torpuit.*

חַבְּנָן *piger, ociosus.* Matth. 25. v. 26. *serve* A
male καὶ ὀκνηρὲ. Syr. וְחַבְנָנָא *& piger.* ¶ חַבְנָנוּת *pigritia.*

חֲבִינָא *serpens complicatus.*

חבס. Arabic. חבס habas *ligavit, alligavit:* in חָבַשׁ reperies.

חבץ. Rabb. & Syr. חֲבַץ *pressit, expressit, butyrum de lacte, oppressit, compressit, constrinxit, premendo contendit.* Talmud. הַחוֹלֵב וְהַמְחַבֵּץ וְהַמְגַבֵּן *qui mulget, & qui butyrum exprimit, & qui caseos conficit.* Syr. Luc. 16. v. 16. *& omnis* חָבֵץ *contendit ingredi.* Marc. 3. vers. 9. *ne* B
נֶחְבְּצוּנֵיהִי *opprimerent eum.*

Nom. Syr. חֻבְצָא *pressura.*

Rabb. חבוץ *cibus* ex farina, oleo & melle confectus.

חבק. Inde Piel חִבֵּק *complicavit, brachijs inclusit, complexus, amplexatus fuit.* Eccl. 3. *tempus* לַחֲבוֹק, Targ. לְחַפָּף *ad amplexandum, & tempus ad elongandum* מֵחַבֵּק *ab amplexando.* Eccl. 4. v. 5. *stultus* חֹבֵק *complicat manus suas.* Gen. 29. v. 13. וַיְחַבֵּק, Targ. וְגַפֵּף *& amplexus est* C
eum. Thren. 2. חִבְּקוּ, Targ. גַּפְּפוּ *amplexi sunt fimum.*

Nom. חִבֻּק *complicatio, amplexus.* Prov. 24. v. 33. *modicum* חִבֻּק *complicatio manuum ad cubandum.* Targ. תְּשִׂים יְדָיךְ עַל חַדְיָךְ *pones manus tuas super pectus tuum.*

Propr. חֲבַקּוּק *Habacuc* propheta: cujus sepulchrum monstratur in urbe קְעִילָה *Keila,* quæ postea יאקוק Jakok, vel קקו *Caco* fuit appellata. D

Rabb. חֶבֶק *cingulum asinorum sub ventre.*

Arabic. חבקה vel חבכה habâca *ozimum herba.*

חבר Quinq; significata habet. I. חָבַר, Chal. חֲבַר *sociatus, consociatus, junctus, conjunctus, copulatus, compositus fuit, convenit.* Gen. 14. *omnes illi* חָבְרוּ *consociati fuerunt in planicie.* Targ. אִתְכְּנַשׁוּ *congregati fuerunt.* Piel חִבֵּר, Chald. חַבַּר *sociavit, consociavit, junxit, conjunxit, copulavit, composuit, apposuit.* Exod. 26. v. 9. וְחִבַּרְתָּ *& consociabis cortinas unam ad* E
alteram. Targum תְּלַפֵּף *consues.* Pual חֻבַּר, Chald. אִתְחַבַּר *consociatus, conjunctus fuit.* Psalm. 124. שֶׁחֻבְּרָה, Targ. דְּאִתְחַבְּרַת *quæ consociata est sibi.* Hiphil הֶחְבִּיר *conjunxit.* Job. 16. אַחְבִּירָה, Targ. אֲחַבֵּר *conjungam contra vos in verbis:* componam. Hithp. הִתְחַבֵּר, Chald. אִתְחַבַּר *consociavit se.* Dan. 11. *& in fine annorum* יִתְחַבְּרוּ *consociabunt se.*

Nomen חָבֵר, Chald. חֲבַר *socius, sodalis, amicus, collega, consors, particeps:* Plur. חֲבֵרִים, Chald. חַבְרִין *socij.* Foemin. חֲבֶרֶת, Chald. חַבְרָא *socia:* Plur. Chald. חַבְרָן *sociæ.* Jud. 20. v. 10. *& collectus fuit omnis vir Israel ad urbem sicut vir unus* חֲבֵרִים *socij.* Targ. שָׁוִין *æquales.* Ezech. 37. *& universæ domus Israel* חֲבֵרָיו *sociorum ejus.* Targ. אֲחֵיהוֹן *fratrum ipsorum.* ¶ Rabb. חָבֵר *doctus,* quasi socius aut collega doctorum, qui nondum docet, sed vicinus est Rabbinatui.

חבר idem Hebr. quod חָבֵר: Plural. חֲבָרִים *socij.* Job. 40. *paciscentur super eo* חַבָּרִים *socij:* mercatores unà congregati. sequitur enim, כְּנַעֲנִים *mercatores.* Targ. חַכִּימַיָּא *sapientes.* accepit ea significatione, qua usurpatur חָבֵר Rabbinis, de qua dictum modò.

חֶבֶר, Foem. חֶבְרָה *societas, collegium, communio, communitas.* Hos. 6. v. 9. חֶבֶר *societas sacerdotum.* Hieron. *particeps.* LXX. ἔκρυψαν *absconderunt.* legerunt חָבוּ, à חָבָה *abscondit:* ob literarum ו' ר similitudinem. Prov. 21. v. 9, & 25. v. 24. *melius est habitare super angulo domatis, quam mulier rixarum,* וּבֵית חָבֶר *& domus societatis:* ubi multi conveniunt, & nihil boni discitur: mala societas. v. 19. omittitur, & tantùm *mulier rixosa & iracunda* dicitur. Targ. וּבֵיתָא טַרְקָא *& domus serpentis.* accepit pro societate serpentum, incantatione congregatorum: de qua significatione infrà.

חֹבֶרֶת, & מַחְבֶּרֶת, & התחברות *consociatio, conjunctio, junctura, commissura.* מַחְבָּרוֹת *juncturæ, commissuræ.* מחברת שבתי וצדק *conjunctio Saturni & Jovis.*

Rabb. חִבּוּר *continuum.*

חַבּוּרָה *livor, ulcus* aut apostema, in quo collectus est sanguis aut sanies: Plural. חבורות *livores.* Gen. 4. *quia virum occidi ob vulnus meum, & puerum* לְחַבֻּרָתִי *ob livorem meum:* si quis puer livorem mihi inferebat, eum occidebam. Psalm. 38. *fœtuerunt* חבורותי *livores mei.* Targ. הַלְבְּשׁוּשַׁי *cicatrices meæ:* vulnera mea: pustulæ, quæ fiunt in carne, quæ sunt plenæ sanie putrida.

חֲבַרְבֻּרוֹת *maculæ pardi.* Jerem. 13. *& pardus* שַׁלְטֵי רִקְמְתָה חֲבַרְבֻּרֹתָיו *maculas suas.* Targum *maculas picturarum.*

Rrop. חָבוֹר *Chabor,* fluvius in Mediam procurrens, & in montem גוזן *Gosen* incidens: Arab. אלחאבור, quod Rabb. אַלְכָּבוֹר *Alcabor* scribunt, literam ח per כ exprimentes.

Rabb. חֲבַרְבּוּרָה *procreatum ex serpente & bufone.*

Arab. מַחְבְּרָא *vitrum atramentarium.*

Propr. חֶבְרוֹן *Hebron,* urbs Judææ, sita in monte, sacerdotalis & fugitivorum, distans Hierosolyma 12. m. pass. septem annis antiquior Ægypti urbe Zoan. sic dicta ab Hebron, filio Caleb, cum anteà

Kiriat-arba & *Mamre* appellaretur. Hîc sepulti sunt in spelunca duplici, 1. Adam & Eva. 2. Patriarchæ: Abraham & Sara. Isaac & Rebecca. Jacob & Lea. 3. Jesse, pater Davidis, in monte Hebron. 4. Abner, filius Ner. 5. ossa Joseph ex Ægypto delata. 6. dolia plena ossibus Israelitarum antiquorum à familijs illuc asportata. 2. Sam. 2. v. 3. *& habitabant in urbibus* חֶבְרוֹן *Hebron*. Totus mons vocatur nomine urbis Hebron, & in illo fuerunt urbes plures. Geograph. מן בית לחם אלי מסגר אבראהים פי אלגנוב טחו מן תמאניה עשר מילא והי קריה ממרנה ופי מסגר הא קבר אבראהים ואסחק ויעקוב עליהם אלסלאם וכל קבר מן קבורהם תגאה קבר אמראה:

II. חוֹבֵר *incantator*, vel qui consortium habet cum dæmonibus, *conjurator*, qui incantationibus multa animalia in unum locum consociat vel congregat, vel ne lædant, associat. Deut. 18. v. 11. וְחֹבֵר חָבֶר, Targ. וְרָטֵן רְטַן *& incantans incantationem*. Psalm. 58. vers. 6. חֹבֵר חֲבָרִים *incantantis incantationes*.

Nom. חֶבֶר *conjuratio, incantatio*: Plural. חֲבָרִים *incantationes*. in exemplis præcedentibus. Esa. 47. vers. 9, & 12. *in robore* חֲבָרַיִךְ *incantationum tuarum*. Targ. קְסָמַיִךְ *divinationum tuarum*. Præterea, Job. 40. vers. 25. Prov. 29. vers. 9, & 25. v. 24.

Chald. חֲבוּרָא *incantatio*.

III. Rabb. חִבֵּר *composuit & edidit librum*.

מְחַבֵּר *compositor*, autor libri.

חִבּוּר *compositio, editio, opus*: item *plurale collectivum*.

יִתְחַבְּרוּת *conjunctio*. דק׳ מִתְחַבֵּר *conjunctivus*.

IV. Arabic. חבר chabar, cum ח punctato, *nunciavit, annunciavit, denunciavit, prædicavit, divulgavit, dixit, condixit, narravit, declaravit, concionatus fuit*. Psalm. 9. ואחברוא *& nunciate inter gentes*. Psalm. 19. *& firmamentum* יחבר *nunciabit opera manuum ejus*. Matth. 2. אחברוני *nunciate mihi*. Galat. 1. ואנא אחברכם יא אחותי *& ego nunciabo vobis, ô fratres*. 2. Thess. 2. vers. 4. ויחבר ען נפסה *& prædicabit de se ipso*: præ se feret. Hiphil. אחבר achbar *idem*. Genes. 14. פאחבר *& nunciavit Abrahamo*. Marci 13. v. 23. ואחברתכם *& nunciavi vobis omnem rem*. Hithpael. אחתבר achtabar & אסתחבר astachbar *quæsivit, sciscitatus fuit, exploravit, examinavit, probavit, expertus fuit, tentavit, visitavit*. Matth. 2. v. 4. ואסתחבר הם אין יולד אלמסיח *& quæsivit eos ubi nasciturus esset Messias*. Actor. 43. v. 8. *ut* יסתחברוא *explorent aliquid*. Psalm. 139. אחתברני *proba me, Deus*. Psalm. 66. *sicut* תחתבר *examinabitur argentum*.

Nom. חבר chabar *fama, rumor, narratio, nuncium*: Plur. אחבאר achbar *rumores, narrationes*. Dim. חביירה chubayra *rumusculus*: Plur. חביראת chubeiarat *rumusculi*.

חביר chabir, & חאבר châbir, & מחבר muchbir *eloquens, narrans, narrator*, qui nova dicit.

מחתבר muchtabir *visitator, examinator*.

אסתחבאר דק׳ istichbar *examen, proba, visitatio, quæstio tormenti*. מסתחבר דק׳ mustachbar *probabilis*.

מחתבר muchtabbar *probatus, examinatus*.

אחבאר *Sacerdotes Persarum*.

V. Arabic. חבאר, cum ח sine puncto, hibar *atramentum*.

מחברה machbara *atramentarium, calamarium*: Plur. מחאבר mahâbir *atramentaria, calamaria*.

Alia in הָבַר & חָפַר quærito.

חבש. חָבַשׁ, Chald. חֲבַשׁ, Arab. חבס habas. Piel. חִבֵּשׁ, Syr. חַבֵּשׁ, Arab. חַבַּס habbas *ligavit, alligavit, obligavit, colligavit, circumligavit, superalligavit, superimposuit, constrinxit, cohercuit, clausit, inclusit, conclusit, exclusit, obsedit, compegit, tenuit, detinuit, retinuit, sustinuit*. Pual. חֻבַּשׁ *ligatus, alligatus fuit*. ¶ Usurpatur autem de varijs rebus: 1. de ornamentis, quæ capiti imponuntur & alligantur, vmbbinden. Exod. 29. v. 9. וְחָבַשְׁתָּ *& alligabis illis mitras*. Targ. וְתַתְקֵן *& applicabis*. Job. 40. *facies eorum* חֲבוֹשׁ *liga in abscondito*. Targ. כְּבוֹשׁ *subige*: coherce. Jonæ 2. vers. 6. *juncus* חָבוּשׁ *ligatus super caput meum*. Targ. תְּלֵי *suspensus*. Ezech. 27. *funibus* חֲבֻשִׁים *ligatas*. scilicet vestes. vestes memoratæ sunt repositæ in arculis, & colligatæ funibus. ¶ 2. de fascijs & remedijs seu emplastris, quibus vulnera ligantur, curantur & sanantur, verbinden. Ezechiel. 34. vers. 16. וְלַנִּשְׁבֶּרֶת אֶחֱבֹשׁ, Targ. אֶצְמַד *alligabo*. Ibidem vers. 4. וְלַנִּשְׁבֶּרֶת לֹא חֲבַשְׁתֶּם *& fractam non colligastis*. pro quo habetur, Zachar. 11. וְהַנִּשְׁבֶּרֶת לֹא יְרַפֵּא *& fractum non sanabit*. Esa. 61. vers. 1. לַחֲבוֹשׁ *ad ligandum fractos corde*. Targum לְתַקָּפָא *ad roborandum*. Job. 5. vers. 18. *quia ipse dolore afficiet*, וְיֶחְבָּשׁ *& ligabit*. Targ. וּמַעֵל סַמְתְּרוּתָא *& afferens medicinam*: imponens emplastrum. Psalm. 147. v. 3. *sanans contritos corde*, וּמְחַבֵּשׁ *& ligans super dolores ipsorum*. Targum וּמַסֵּק אֲרוּכִין *& imponens emplastra*. ligatio & involutio vulneris: sequentia declarant. Pual. Esa. 1. vers. 6. *non compressa sunt neq;* חֻבָּשׁוּ *ligata sunt*. Ezech. 30. v. 21. *brachium Pharaonis regis Aegypti confregi, & ecce non* חֻבְּשָׁה *alligatum est*.

¶ 3. de

¶ 3. de hominibus, qui obligantur vel ad obedientiam, vel ad pœnam, & cohercentur. Job. 34. v. 17. *num osor judicij* יַחֲבוֹשׁ *ligabit?* dominabitur? Targ. יִסְמַחַר *emplastrum adhibebit:* medicabitur; ex significatione secunda. Esa. 3. v. 7. *non ero* חֹבֵשׁ *ligans.* Targ. כְּשַׁר לְמֶהֱוֵי רֵישׁ *idoneus ut sim caput:* dominus, princeps, qui mandatis suis cohercet rebelles, & ad mandata sua alligat: qui ligat & vincit transgressores. Lat. *medicus:* ligator vulnerum. L x x. ὁ ἰατρός. Luth. Artzt. Bas. σὺ ἀρχηγὸς *tuus princeps.* Alij per metaphoram: *non possum mederi vestræ ruinæ & dissipationi.* Job. 28. v. 11. *à fletu fluvios* חִבֵּשׁ *alligavit:* ne flerent prohibuit. ¶ 4. de jumentis quæ clitellis seu cingulis ligantur aut sternũtur: cujusmodi sunt asini, &c. sattlen. Gen. 22. v. 3. וַיַּחֲבוֹשׁ *& ligavit asinum suum.* Targ. וְזָרִיז *accinxit:* expedivit. 1. Reg. 13. v. 13. חִבְשׁוּ, Targ. זָרִזוּ *accingite mihi asinum:* וַיַּחְבְּשׁוּ, Targ. וְזָרִזוּ *& accingebant.* 2. Sam. 19. אֶחְבְּשָׁה, Targ. אַחְשׁוֹק *ligabo mihi asinum.* ¶ 5. de captivis, qui in carcere ligantur, cohercentur aut concluduntur. Syr. חַבֵּשׁ, Arab. חבס chabas. Syr. Luc. 3. וְחַבְשֵׁה *& ligavit ipsum Johannem in carcere.* 2. Corinth. 3. v. 22. חַבֵּשׁ *conclusit Scriptura omnia sub peccato.* Gal. 4. vers. 17. לְמַחְבְּשְׁכוֹן *excludere vos volunt.* Arab. Marci 6. v. 17. וְחַבְּסָה מן אגל הירודיא *& ligaverat eum ob Herodiam:* carceri incluserat. Luc. 23. v. 25. אַלְדִי חבס מן אגל אלקטל ואלקלק *qui ligatus erat ob cædem & seditionem:* in carcerem conjectus. Psal. 68. ליחבס *ut excludant probatos argento.* Actor. 6. v. 3. וְחַבְּסוּהֻמא *& ligarunt eos in custodia.* Rom. 11. vers. 32. חבס אללה כל אחד בתרך אלטאעה ליתרחם אלנאס גמיעא *conclusit Deus omnes sub peccatum, ut misereatur hominum omnium.* Luc. 8. ויחבס *& detinebatur in carcere.* Geogr. אלחבס אלדי חבס פיה אלסיד אלמסיח *carcer in quo detentus fuit Dominus Christus.* Ibidem רגאל ונסא מחבוסין יבחעון בדלך אגר אללה *viri & fœminæ inclusi expectant propterea mercedem Dei:* de monasterijs.

Nom. Rabb. חוֹבֵשׁ *medicus, chirurgus.*

Chald. חֲבוּשָׁה, Arab. חבס habs *carcer,* quo homines cohercentur. Gen. 40. *in domo* הַסֹּהַר, Targum חֲבוּשָׁה *carceris.* Arab. צאחב אַלְחַבְס zahib alhabs *præfectus carceris,* carcerarius.

Syr. חֲבוּשְׁיָא *angustia, coërtio, claustrum.*

Rabb. חֲבוּשׁ *malum cotoneum.* חַחְבּוֹשֶׁת *emplastrum.*

Arabicè חַבְס habs *detentio, contractio, mora.*

מַחְבּוּס mahbus *vinctus, prehensus, incarceratus, captivus:* Plural. מַחְבּוּסִין mahbusin *captivi.*

מַחְבּוּס אַלְלִסָּאן mahbus allisin *ligatus lingua,* blæsus, balbus, hæsitans.

מַחְבַּס mahbas *receptaculum,* locus in quem se quis recipit: Plur. מַחָאבַס mahabis *receptacula.*

מֻחְתַבַּס muhtabas *prehensus, incarceratus, retentus.*

אִחְתִבָאס ihtebes *retentio.*

חַבְס אַלְעֻרוּק habs aluruq *ligatio nervorum,* rigor, tetanus. מַחְבּוּס אַלְעֻרוּק mahbus aluruq *ligatus nervos,* tetano laborans. חַבְס לְקֻדָאם habs licudim *ligatio anterior.* מַחְבּוּס לְקֻדָאם mahbus licudim *ligatus anterius.*

חַבַּשׁ habasch *Aethiopia orientalis,* terra חֲוִילָה *Havila,* India media inter majorem & minorem, divisa in septem regna, quibus imperat Pretejane, seu Presbyter Johannes, totius Africæ rex potentissimus. Inde *Habassini,* Æthiopes orientales, & חַגַר אַלְחַבָשִׁי hagar alhabasi *lapis nigrorum,* qui inde affertur.

חבת duo signific. habet. I. חֲבִית & מַחֲבַת *sartago, craticula:* Plur. חֲבִתִּים *craticulæ.* 1. Paral. 9. *super opere* הַחֲבִתִּים *sartaginum.* Levit. 2. *& si munus super* מַחֲבַת קָרְבָּנֶךָ, Targ. מַסְרִיתָא קָרְבָּנָךְ *sartagine oblationis tuæ.*

II. Arab. חַבִּית chabith *malignus, malus, improbus, reprobus:* Plur. חַבִּיתָה *maligni:* in Avicen. *ulcera maligna.*

חַבַת chabath *scoria.*

Alcor. לִיָמִיז אַלְלָה אַלְחַבִית מִן אַלטַיִב *ut separet Deus malum à bono.*

Verbum חבת chabat *castigavit.*

אַחְבַּת achbat *repsit, perrepsit, irrepsit.* Psal. 66. אחבתנא *repsimus* (transivimus) *per ignem.*

Avic. חבית *amabilis.*

חגג duo significata habet. I. חָגַג, Chald. חֲגַג *motus, commotus, circumgyratus, circumagitatus, circumactus fuit, saltavit, subsiliyt, tripudiavit,* præ gaudio. semel. Psalm. 107. vers. 28. יָחוֹגּוּ *circumagentur & movebuntur ut ebrius.* Targ. יִרְתְּתוּן *trement:* agitabuntur, quando tempestas navim commoverit: quia tum huc & illuc cadent nautæ. 1. Sam. 30. *edentes & bibentes* וְחֹגְגִים, Targ. וְחָגְגִין *& saltantes:* tripudiantes.

Nom. חָגָא, pro חָגָה, literis א'ה permutatis, *commotio, circumactio* præ metu aut terrore. Esa. 19. v. 17. *& erit terra Juda Aegypto* לְחָגָּא *in commotionem.* Targ. לִדְחָלָא *in terrorem.* Et sic Rabbini vocant *festum idololatrarum.*

Chald. חַגָּא, & dagesch in ג resoluto, חנגא,

חַגָּא, & חִגּוּגָא, & חגגית *circuitus, gyrus, tripu-* A
dium, chorus, mercatus, nundinæ, in quibus
ſaltatur: Plur. חַגְגִין, & חגוּגִין *chori, choreæ.*
Rabb. חָגָג *piſcina rotunda.*

II. Per metonymiam, חָגַג, Chald. חֲגַג *feſti-
vavit*, feſtum diem egit, feſtum celebra-
vit; quia feſtis diebus lætitiam ſuam
choreis & ſaltationibus declarabant, &
adhuc declarant Judæi. Exod. 12. v. 14.
וְחַגּוֹתֶם, Targum וּתְחַגּוּן *& feſtum celebrabitis.*
Pſalm. 42. *cum omni multitudine* חוֹגֵג *feſtum
celebrantis.* Targ. *cum populis* דְאָתַיִן לְמֵחַג *qui
veniunt ad celebrandum feſtum.*

Nom. חַג *feſtum*, dies feſtus, & celebris B
ſolennitas: Et in genere, *dies lætus*, quo
edunt, bibunt & ſaltant homines: Plur.
חַגִּים, Chald. חַגִּין *feſta, ſolennitates, feriæ.*
Exod. 32. חַג, Targum חַגָּא *feſtum eſt coram
Domino.* Hoſ. 2. *& abolebo omne gaudium
ejus* חַגָּהּ *feſtum ejus:* dies convivij & gau-
dij. Tribus autem vicibus apparebat o-
mne maſculum coram Domino Hiero-
ſolymis: בְּחַג הַמַּצּוֹת או הַפֶּסַח בְּחַג הַשָּׁבֻעוֹת
או הַקָּצִיר בְּחַג הַסֻּכּוֹת או הָאָסִיף *in feſto azymo-* C
rum, ſeptimanarum & tabernaculorum. Pſalm.
118. v. 27. *vincite* חַג *feſtum frondibus uſq; ad
cornua altaris:* in feſtis enim templa fron-
dibus ornantur. 2. Æneid. *Nos delubra
deûm miſeri, &, feſta velamus fronde per ur-
bem.* Sic vocant 24. Tiſri, quo celebrant
convivia & conſumunt reliquias feſti ta-
bernaculorum, quod præceſſit. item 22.
Niſan, poſt paſcha celebratum. Targum
טַלְיָא *agnum funibus.* ſequitur interpreta-
tionem Rabbinorum, qui חַג accipiunt D
pro *hoſtia*, quæ die feſto offertur. Et ita
exponunt: *afferte agnum ligatum funibus, do-
nec adducatis illum ad cornua altaris, ut mihi im-
moletur.* Eſt enim altera ambiguitas in
עֲבוֹתִים, quod & *frondes* & *funes* ſignificat.
¶Deinde חַג ſynecdochicè, *hoſtia*, ut agnus
aut ſimile pecus, cujuſmodi die feſto
plærunq; offerebatur. Exod. 23. verſ. 18.
& non pernoctabit adeps חַגִּי *feſti mei uſque ad
manè.* Targum נִכְסַת חַגָּא *ſacrificij feſti.* A-
mos 5. v. 21. *odi, rejeci* חַגֵּיכֶם *feſta veſtra:*
ſacrificia veſtra: agnos veſtros. ſequitur:
quia ſi obtuleritis mihi holocauſta & oblationes E
veſtras, non acceptabo. Malach. 2. *& ſpargam
ſtercus ſuper faciem veſtram, ſtercus* חַגֵּיכֶם *fe-
ſtorum veſtrorum.* hoc eſt, ſacrificiorum,
כִּבְשִׂים. Eſa. 29. v. 1. חַגִּים *feſta excidentur:*
ſacrificia ceſſabunt.

Propr. חַגַּי *Haggæus*, quaſi feſtivus, Pro-
pheta. Juxta viam, qua ex Rama Samue-
lis patria, itur Hieroſolymam, ſunt tres
ſpeluncæ, in quarum una ſepulti ſunt

Haggæus propheta, & Zacharias, & Ma-
lachias, & cum illis multi prophetarum
filij, ſeu diſcipuli.

III. Arab. חַגַּג hagag *compulit.* Luc. 13. ואחגג
& compelle intrare.

Nom. חֻגָּה & אִחְתִגַאג *ratio, cauſa, occaſio,
excuſatio, accuſatio, condemnatio.*

Deinde חַגַּג hageg *peregrinatus fuit.*

חִגַּה higga *peregrinatio.*

חַג hag *peregrinus* longo tempore: Plur.
חֻגַּאג hugig *peregrini.*

חגב duo ſignificata habet. I. חָגָב, Chald.
חֲגַב *cicada, locuſta:* Plur. חֲגָבִים, Chald. חַגְבִין
cicadæ: locuſtæ genus, quo veſci licebat.
Levit. 11. *verùm illud comedetis ex omni re-
ptili alato, &c. &* הֶחָגָב, Targ. חַגְבָא *cicadam
juxta ſpeciem ſuam.* Num. 13. *& fuimus in ocu-
lis noſtris* כַּחֲגָבִים, Targ. כְּקוּמְצַיָא, L x x. *ὡσεὶ
ἀκρίδες ſicut locuſtæ.* Ita Matth. 3. v. 4. *cibus
Johannis erat ἀκρίδες,* Syr. קַמְצָא *locuſtæ.* & lo-
cuſtis veſcuntur Africani, Syri & Perſæ.
Clenard. in Epiſtolis: *Plauſtra plena locuſtis
advehunt Feſam. Nam hos hoſtes vulgò hîc com-
edunt.* Eccleſ. 12. *& onerabitur* הֶחָגָב *cicada:*
locuſta. locuſta quieſcens ſuper eo, erit
oneri: non poterit eam portare. vel in-
curvo dorſo incedet cicadæ inſtar.

II. Arabic. חַגַב hagab *velavit, occultavit.* حجب
מַחְגוּב *velatus, occultatus.*

חִגַאב higeb *velum, velamen, operimentum,
tegumentum, diaphragma:* in Avicen. חִגַאב
אַלְדַמַאג *velamen cerebri*, meninx. ¶ Dein-
de חַגַאב hagib *ſupercilium:* Plural. חַוִיגִב
havigib: Duale, חַאגִבַין *ſupercilia.* מַחְלוּט
אַלְחַוִיגִב machlut alhavigib *ſuperciliosſus*,
qui mixta ſeu confuſa habet ſupercilia:
Plur. מַחְלוּטִין אַלְחַוִיגִב *ſuperciliosi.*

חִגַאב *latibulum, velamen.*

חגה. Inde חַגְוֵי *foramina, fiſſuræ.* Cant. 2. *co-
lumba mea* בְּחַגְוֵי סֶלַע *in foraminibus petræ.* Je-
rem. 49. v. 15. Obad. v. 3. *Habitatrix* בְּחַגְוֵי
סֶלַע *in foraminibus petræ.* Targ. בְּשִׁנֵּי *in ſcopu-
lis.* Aliqui exponunt, *arcem in petra extru-
ctam:* & per petram intelligunt montem
Seir. ut ſit חָגֶה, idē quod חוּג, *circulus, ambitus.*

Arab. אתחגי athagi *legit adminiculo lite-
rarum.*

חגו. in Geograph. יחגו. In Avic. חגו *diſtinctio.*
Geograph. אַרְץ אַלְחַגַאו.

חגט. Arab. חגט cum ט punctato, *exivit.* In
Avic. יחגטאן *exibunt.*

חגוט *exitura*, egreſſio oculorum.

חגל. Arab. חַגַלָה hagêla *perdix:* Plural. חַגַל
hagel *perdices.* כַּלְב אַלְחַגַל chelb alhagel *ca-
nis perdicum.* דַכַרַה אַלְחַגַל dacara alhagel *na-
tura perdicis.*

Avi-

A

Avicen. יחגל חגלא *saliat super pedem.*

Rabb. חָגַל *apprehendit.*

Arab. cum. ח punctato, חגל chagel *tremuit, palpitavit.* אחגל achagal *occupatus fuit re aliqua.*

חגם. Arab. חגם hagam *magnitudo, quantitas.*

Verbum אחתגם *vento satus fuit.*

חגאם *ventosa, cucurbitula:* Plur. חגאמה *ventosæ, cucurbitulæ.*

חגמה higema *idem:* Plur. חִגַמַאת higemat *ventosæ.* מַחְגַמַה mahgema *ventositas:* Plur. מַחַאגִים *ventositates.*

אַחְגַאם *corpora rotunda.*

B

חגס. Chald. חָגָס *cuniculus.* ܣ Syr. חֲגִים *claudus:* Plur. חֲגִיסִין *claudi.*

חגר tria significata habet. I. חָגַר, Chald. חֲגַר *cinxit, præcinxit, accinxit, constrinxit, clausit, cohibuit, ligavit, vinctum tenuit.* 2. Reg. 9. חֲגוֹר *cinge lumbos tuos.* Targ. זְרֵז *expedi.* Levit. 16. *& baltheo lineo* יַחְגֹּר, Targ. יֵיסַר *accinget.* Psalm. 45. חֲגוֹר *accinge gladium super femur tuum, ô heros.* 1. Reg. 20. v. 11. *non glorietur* חוֹגֵר כִּמְפַתֵּחַ *accingens sicut aperiens.* scilicet gladium. Targum דְּמִזְדָּרֵז וְנָחֵת בִּקְרָבָא כִּגְבַר C דְּנַצַּח וְסָלֵק מִנָּהּ *expeditus & descendens in bellum, sicut vir qui vicit & ascendit ex eodem.* Lxx. ὁ κυρτὸς ὡς ὀρθὸς *gibbosus ut rectus.* q. חַקִּיר. Chald. 2. Reg. 3. חוֹגֵר חֲגֹרָה *accingens cingulum:* idoneus ad bellum. Targum אֲסִירֵי סַיְפָא *accincti gladio.* 2. Sam. 3. וְחִגְרוּ, Targ. וַאֲסַרוּ *& accingite saccum:* luctus signum. Esa. 32. וַחֲגוֹרָה *& accinge super lumbos.* scilicet saccos: pro חֲגֹרְנָה *accingite.* Joel. 1. חִגְרוּ *accingite & plangite.* scilicet saccos. D sequitur enim, לִינוּ בַשַּׂקִּים *pernoctate in saccis.* Psalm. 65. *& exultationem colles* תַּחְגֹּרְנָה, Targ. תִּקְמְרִין *accingent.*

Nom. חֲגוֹר, Foem. חֲגֹרָה & מַחֲגוֹרֶת *cingulum, cinctura, cinctorium, baltheus, militare cingulum, cinctus, lata zona:* Plural. חֲגֹרִים & חֲגוֹרוֹת *cingula, cinctoria, succinctoria.*

II. Metaphoricè, Chald. חֲגַר cinctus, clausus, vinctus vel impeditus fuit: aut pede, *claudicavit*; aut linguâ seu ore, *balbutiit.* 2. Sam. 4. *& cecidit* וַיִּפָּסֵחַ, Targ. וַחֲגַר *& claudicavit.* E

Nom. חֲגִיר, & חַגִּיר, & מְחַגַּר *claudus, balbus:* Plur. חַגִּירִין & חֲגִירִין *claudi, balbi.* Levit. 22. *cæcus aut* פִּסֵּחַ, Targ. חֲגִיר *claudus.* discriminis causa sæpe additur חֲגִיר פּוּם *vinctus ore.* & חֲגִיר מַמְלַל *vinctus loquela*, pro balbutiente.

חַגְרָא locus, qui Hebraicè שׁוּר *Sur* appellatur.

III. Arab. חַגַר hagar *lapis, petra:* Plural. חִגַאר higar, & חִגַארַה higara *lapides.*

A

חֻגַיְר hugajar *lapillus:* Plur. חֻגַיְרַאת hugairat *lapilli.*

מַחְגַרַה mahgâra *locus petrosus*, glarea, rudetum: Plur. מַחַאגִר mahgir *rudeta.*

מְחַגַּר muhagar *petrosus, calculosus:* Plur. מְחַגַּרִין muhagarin *calculosi.*

תַּחְגַר tahgar *lapidositas.*

חַגַּאר haggar *lapicida, latomus:* Plural. חַגַּארִין haggarin *lapicidæ, latomi.*

מַקְטַע אַלְחִגַאר macta alhigar *lapicidina:* Plural. מַקַאטִע אַלְחִגַאר macati alhigar *lapicidinæ.*

חַגְרִי hagri *lapideus, lapidosus:* Plur. חַגְרִיִין B *lapidosi, petrosi.*

Verb. חַגַר hagar *lapidibus stravit.* Item, *lapidescit, induruit.*

חַגַר אַלְמַס hagar almes *lapis Heraclius*, magnes. חַגַר אַלְחַמִּים hagar alhamim *lapis balnei*, pumex. חַגַר מְרַמַּל hagar muramal *lapis arenarius*, tophus. חַגַר אַלְזַנַר hagar alzenet *silex.* חַגַר אַלְטַחִין hagar altahin, & חגר אלרחי *lapis molaris.* Matth. 18. v. 6. *ut suspendatur in collo ejus* חגר אלרחי *lapis molaris.* חַגַר אַלְמַסַן hagar almesen *lapis acuens*, cotis. חַגַר אַלְעַאגִי C hagar alagi *lapis eburneus.* חַגַר אַלְיַהוּד hagar aliehud *lapis Judaicus.* חַגַר אַלְקַמַר hagar alcamar *lapis lunæ*, selenites. חַגַר אַלְחַיַּה hagar alhaja *lapis serpentis*, serpentinus. חַגַר אַלְחַבַשִׁי hagar alhabaschi *lapis nigrorum.* חַגַר אַלְעַלִי hagar alali *melitites.* חַגַר יטפי אלזית *lapis qui extinguitur in oleo*, thracias. חַגַר יַשְׁף *jaspis.* חַגַר אַלְאַסְפַנְג hagar alasfengi *lapis spongiæ*, spongites.

חְגוּר *foveæ.*

D

חדד duo significata habet. I. חַד & חָדַד *acutus fuit.* Habac. 1. וְחַדּוּ, Targ. וַחֲרִיפִין *& acuti sunt præ lupis:* celeres. acuta enim facilè penetrant: metalepsis. contra hebetes & obtusi dicuntur, qui tardi sunt. Piel. Arab. חדד haddet *acuit.* Ephes. 5. v. 22. ותתחדדוא *& renovemini spiritu mentis.* Hophal Hebr. הוּחַד *exacuatus fuit.*

Nomen חַד, Arab. חַאד chod *acutus.*

חַדּוּדִים *acumina.* Job. 41. *subter ipso sunt* E חַדּוּדֵי חָרֶשׂ *acumina testæ.* Targ. הֵיךְ חַדְּדִין חַרִיפִין חַסְפָּא *lapilli acuti instar testæ.*

Syr. חַדַּד *univit, cohibuit, continuit:* חַדְדָא *unà, simul*, cum יַחַד conveniunt.

Arab. חד *acies.* חד אלסיף *acies gladii.*

תחדיד tahdid *acuminatio.* ܣ חדה *acuitas.* ܣ מחדוד mahdud *acutus.*

חדיד hadid *ferrum.* ܣ חדאד haddad *ferrarius faber.*

II. Arab. חדד hadad *definivit, terminavit.* in Avic. יחדוא *definient.* חדון *definiuntur.* ¶ יחדד *extendet.*

Nom.

NOM. חד hadd *terminus, meta, limes, territorium, definitio, assignatio, regula, pars:* DUAL. חדאן: PLUR. חדוד hudud *termini, definitiones.* אלחד אלטב *definitio medicinæ.* A

חדוד & מחדוד mahdud *terminatus, definitus, distinctus.*

Deinde חד, cum ח punctato, *maxilla, gena, mandibula:* PLUR. חדוד chudud *maxillæ, mandibulæ.* Matth. 5. vers. 39. *qui percusserit te* אלאימן עלי חדך *super maxillam tuam dextram.*

חדיר *tunc.* יום חד hadd *dies Dominica.*

חדא. Chaldaicè חֲדָא *gavisus fuit:* in חדה habes. B

חדב. Arab. חַדְבָּה hadube *gibbus:* PLural. חַדְבַאת hadubat *gibbi.* חדבה אלכבד *gibbus epatis:* in Avic.

חַדְבִי haddubi *gibbosus, gibber, arquatus.*

מְחַדַּב muhaddab *gibbosus, convexus.* סַטְח מְחַדַּב *superficies convexa.*

VERB. אחתדב *constrinxit.*

חַדַּב *acuitas, acor.*

חדה. חָדָה, Chald. & Syr. חֲדָא & חֲדִי *gavisus, exhilaratus, lætatus fuit.* Exod. 18. vers. 9. וַיִּחַדְּ, Targum וַחֲדִי *& gavisus fuit Jethro.* C Job. 3. vers. 5. *non* יִחַדְּ *gaudeat in diebus anni:* non gaudeat annumerari reliquis anni diebus. Targum יִתְיַחַד *uniatur:* conjungatur. accepit significatione יָחַד *unitus fuit*, ut חָדָה & יָחַד permutentur. Prov. 27. *ferrum per ferrum* יָחַד *acuitur.* Targ. לְטֵשׁ *acuet: & vir* יָחַד *acuet faciem socij sui.* pro יְחַדֶּה, & חדה pro חדד permutatis verborum ordinibus, & prius per ־, ob pausam. Psalm. 3. vers. 5. 1. Paral. 16. vers. 27. D Nehem. 8. vers. 10. Chald. Psalm. 16. שָׂמַח, Targum חֲדָא *lætum est cor meum.* Syr. Luc. 1. vers. 14. *multi* נֶחְדוּן *gaudebunt in nativitate ejus.* Piel. חִדָּה, Chald. חַדִּי *lætificavit, exhilaravit.* Psalm. 21. תְּחַדֵּהוּ *exhilarabis eum cum gaudio vultus tui.*

NOM. חֶדְוָה, Chal. חֶדְוָא, Syr. חוּדָא, & חדות, & חדו *gaudium, lætitia, hilaritas.*

Syr. חַדִּי *hilaris.* מנה חַדְיָאִית *hilariter, alacriter.* E

Chald. חדי *pectus*, in חָזָה quære.

Arab. חאדי, cum ד punctato, *est in directo, opponitur.* יחאדי *opponetur.*

חדא *calceamentum:* PLural. חדאין *calceamenta.*

אחדי ahdi *traxit.*

חדל duo significata habet. I. חָדַל *cessavit, desijt, destitit, defecit, abstinuit.* Gen. 11. וַיַּחְדְּלוּ, Targ. וּמְנַעוּ *& cessarunt ædificare urbem.* Gen. 18. חָדַל, Targum פסק *cessavit esse Saræ via secundum mulieres.* 1. Sam. 9. *ne* יֶחְדַּל, Targ. יִשְׁבּוֹק *desinat pater meus ab asinabus.* Ezech. 3. v. 11. *si audierint, & si* יֶחְדָּלוּ *cessaverint.* LXX. πτοηθῶσι *timuerint.* legerunt יחרדו, ob ר״ל similitudinem. Targum. יִתְמַנְעוּן מִלְמֶחֱטֵי *cessabunt peccare.* HIPHIL הֶחְדִּיל *deseruit, reliquit.* Jud. 9. v. 9. הֶחֳדַלְתִּי, Targ. הַאֶשְׁבּוֹק *an deseram pinguedinem meam?* pro הַהֶחֳדַלְתִּי, ut ה interrogativum abjiciatur.

NOM. חָדֵל & חֲדַל *cessans, deficiens, abjectus, caducus.* Esa. 53. v. 3. חֲדַל אִישִׁים *abjectus virorum seu hominum:* à quo omnes cessant & abstinent, qui nulli curæ est.

חֶדֶל *cessatio*, tempus vitæ humanæ citò desinens, *seculum.* Psalm. 39. *ut sciam quam* חָדֵל *caducus ego sim.* Targ. אֵימָתַי אִפְסוֹק *quando desinam.* Esa. 38. *non aspiciam hominem amplius cum habitatoribus* חָדֶל, Targ. פְּסַק *cessationis.* al. *temporis.* aut est idem quod חֶלֶד *seculum, orbis:* literis transpositis.

Arab. מחתדל muhtedel *abstemius, sobrius, temperans in vino:* PLur. מחתדלין muhtedelin *sobrij, abstemij.*

אחתדאל ihtidel *temperantia in vino, abstinentia.*

Alcor. 30. ואחדל עֻקְדָה מִן לִסָאנִי *amove nodum linguæ meæ.*

II. Arab. אִנְחַדַל anchadel, cum ח punctato, *miratus fuit.* מנה מַחְדוּל machdul *mirandus.*

חדם. Arab. חַדַם cum puncto super ח, quod 5 *ch* profertur, chadam: HIPHIL אַחְדַם achdam *servijt, ministravit, administravit, operatus est, laboravit, rei alicui incubuit, coluit agrum, vineam* aut *arborem.* Psalm. 101. *iste* יחדמני *ministrabit mihi.* Matth. 20. vers. 28. *non venit* לִיחְדַם בל לִיחְדַם *ut ministretur ei, sed ut ministret.* Matth. 4. vers. 12. *angeli* תחדמה *ministrabant ei.* HIPHIL. אחדם achdam *coluit.* HITHPAEL, אִסְתַּחְדַם astachdam *cultus fuit.*

NOM. חאדם & חדים chadim, & חדם chadam *minister, servus, famulus, puer, operarius, mancipium, pedissequus:* PLural. חֻדָּאם chudim *servi.* FOEM. חַאדִמָה chadîma *ministra, famula.*

חִדְמָה chidma *servitus, administratio, cultus, labor, operatio, ministerium:* Plur. חִדְמַאת chidmat *ministeria.*

מַחְדוּם machdum *cui ministratur.*

חַדַם פִּי אַל בָּטִיל chadam albatil *laboravit in vanum.*

חדמי chidmi *culter:* Plural. חדאמי chadami *cultri.*

חדן. Arab. חַדַן hadan *quievit, tranquillus, pacatus, mansuetus, placidus, sedatus, mitis, lenis fuit.* PIEL חַדַּן haddan *quietavit, sedavit, pacavit, man-*

vit, *mansuefecit, mitigavit, lenivit, recreavit, placavit, cicuravit.* PASS. אִתְהַדַּן athaddan *pacatus placatus fuit.* ✠ מְהַדַּן muhadan *pacatus, recreatus, fotus.* A

הֻדְנָה hudna *tranquillitas maris* aut *ventorum, flustrum, malacia, quies.*

תַּהְדִּין tahdin *pacificatio, mansuefactio.*

מְהַדְּנָה muhaddana *fotum ovum, pullificum.*

חדס Arab. חדס hadas *perscrutatio.*
Chald. חֲדַס in חסר vide.

חדע Arab. חדע chada, cum ח supernè punctato, *fefellit, decepit, imposuit, illusit, seduxit.* Matth. 24. פיחדעון *& fallent multos*: decipient. Galat. 6. *Deus non* יֻחְדַע *falletur*: irridebitur. Alcor. יֻחַאדעון אללה *fallent Deum.* Ibidem, יַחְדעון. B

NOM. חַדאע hadda *deceptor, impostor, astutus*: PLural. חַדאעין haddain *deceptores, impostores.*

חְדִיעָה *deceptio, impostura, illusio.*

מַחְדַע machda, cum ח & ד punctato, *penetrale, cubiculum*: PLur. מחאדע machadi *cubicula, penetralia.* C

חדק duo signific. habet. I. חֵדֶק & חְדַק, Chald. חֲדַק *spinæ genus*, dolore afficiens contingentem, *paliurus.* Est, qui putat esse *Lycium*, quod in libris medicorum appelletur *Hadad*, pro quo *Hadac* legendum esse opinatur. sed Lycium in Avicenna dicitur עַצָּן *hadad*, quod cum חֵדֶק nullo modo convenit, nec correctionem istam admittit. de quo vide suo loco. Mich. 7. v. 4. *optimus ipsorum* כְּחֵדֶק *sicut paliurus*: qui attingentem dolore afficit. Asperitas morum & rapacitas significatur. D

VERb. Rabb. חָדַק *oppilavit.*

חדוק *operculum dolij.* ✠ חַדָּק *ruga.*

II. Arabic. חדק hadac *intentus fuit.* Luc. 4. *omnium oculi* מחדקה *intenti in ipsum.* PIel. חדק haddac *intricavit, acutum fecit.* Hebr. 11. v. 30. אחדק בה *circumdedit eam.* Hebr. 12. v. 1. אתחדק אלמחדקון בנא *circumstantes nos.* PASS. אתחדק athadac *intricatus fuit.*

חאדק hadic *acutus, ingeniosus, docilis, discretus*: PLural. חדאק hudac *dociles.*

חדאק haddac *res intricata.*

חדקה hadâca *intricatio, acumen, ingenium.*

בחדקה bihadâca *intricatè.*

חנדק chandaq *vallis*: PLur. חנאדק chanadic *valles.*

חדקה hadaca, & חדק אלעין hadac alain *pupilla oculi.* Psal. 17. אחפטני יא רב מתל חדקה אלעין *custodi me, ô Domine, sicut pupillam oculi.*

חדר quatuor significata habet. I. חֶדֶר & חֲדַר, Chald. & Syr. אֲדַר & אִדְרוֹן, Arab. חדר hadar *penetrale, locus secretus, thalamus, cubiculum, conclave, cœnaculum, horreum, area*: Plur. חֲדָרִים, Chald. אִדְרוֹנִין & אִדְרִין, Syr. אִדְרִין *penetralia, cubicula, horrea.* Exod. 7. v. 28. *& venient in domum tuam* וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ, Targum וּבְאִדְרוֹן בֵּית מִשְׁכְּבָךְ *& in penetrale cubiculi tui.* 1. Reg. 22. v. 24. *quod venies* חֶדֶר בְּחֶדֶר, Targ. תַּוָן בְּגוֹ תַּוָן *penetrale in penetrali ut abscondaris.* 2. Reg. 11. בַּחֲדַר הַמִּטּוֹת *in penetrali lectorum.* quod fuit in exedra Levitarum aut Sacerdotum. Gen. 43. *& ingressus est* הַחַדְרָה *in penetrale, & flevit.* Targ. לְאִדְרוֹן בֵּית מִשְׁכְּבָא *in penetrale cubiculi.* Job. 9. v. 9. וְחַדְרֵי תֵימָן *& penetralia Austri.* Targum וְאִדְרוֹנֵי שִׁטְרֵי מַזָּלַיָּא בְּסִטַר דָּרוֹמָא *& penetralia schedarum signorum in latere australi.* sunt canopus & vicinæ perpetuæ occultationis stellæ. Prov. 7. *descendentes ad* חַדְרֵי מָוֶת *penetralia mortis.* Targum קִיטוֹנֵי דְּקִבְרָא *cubicula sepulchri.* Chald. Num. 18. *juxta proventum* גֹּרֶן, Targ. אִדְּרָא *horrei.* Syr. Matth. 3. *& purgans* אִדְּרוֹהִי *areas suas.* ¶ Rabb. חדרים de corde, *ventriculi cordis, thalami.* חַדְרֵי הַמּוֹחַ *ventriculi cerebri.*

VERb. חָדַר *penetravit.* Ezech. 21. v. 14. *iste est gladius interfectionis magnæ* הַחֹדֶרֶת *penetrans ad illos.* Targ. דְּמְזִיעָא *qui tremens ad illos.* accepit pro חָרַד *commotus, conversus fuit, tremuit*: literis transpositis. Aliqui exponunt: *in cubili insidians illis.* ¶ Arab. verò חַדַר hadar; PASS. אַנְחַדַר anhadar *descendit.* Joh. 2. v. 15. אַנְחַדַר אַלַי כַּפַר נַחוּם *descendit in Cafer-nahum.* Genes. 12. וַאַנְחַדַר *& descendit Abraham in Aegyptum.* HIPhil. אַחְדַר ahdar *deduxit.* Actor. 24. v. 15. וַאחְדַרְתֻהְ *& deduxi eum in synagogam ipsorum.* ינחדר, *descendet.*

מנחדר *descendens.* item, *radix montis.* ✠ אנחדאר *descensus*: in Avic.

II. Arab. חדר chadar, cum ח punctato, *stupuit, stupefactus fuit.* חַדַּר chaddar *stupefecit.* Alcor. 3. יְחַדִּרְכם. Alc. אַחַדַר חַדַאר.

מחדר *stupefaciens, narcoticus*: PLu. מחדראת *narcotica.*

חַדְר chadr *stupor & tortura faciei, convulsio canina*: in Avic.

חַדַּאר chaddar *propola, istitor.*

E III. Arab. חדר, cum ד punctato, *vidit, consideravit, observavit, attendit, cavit.* Matth. 7. v. 15. אַחְדְרוּא מִן אַלְאַנְבִיא אַלְכַּ[illegible]ה *attendite à prophetis falsis*: cavete. Marci 12. vers. 38. אַחְדְרוּא מִן אַלְכַּתַבַה *cavete à scribis.* Luc. 9. v. 21. וַחַדַּרְהֻם אַלַּא יַקוּלוּא הַדַא *& monuit eos ne dicerent illud.*

IV. חֲדַר, Syr. *circuivit*: in חֲזַר reperies.
Rabb. חַדְרוֹן *bufo.*

חדש quatuor significata habet. I. חָדַשׁ. Inde Piel חִדֵּשׁ, Chal. חַדֵּת, literis ש״ת permutat. *novavit, innovavit, renovavit.* Esa. 61. וְחִדְּשׁוּ,

Targ. וְיחַדתוּן *& renovabunt urbes solitudinis.* A
Thren. 5. חַדֵּשׁ, Targ. תְּחַדֵּת *renovabis dies nostros.* HIthpael הִתְחַדֵּשׁ, Syr. אֶתְחַדַּת *renovavit se, renovatus fuit.* Psal. 103. תִּתְחַדֵּשׁ *renovabitur ut aquila juventus tua.* Syr. 2. Corinth. 4. מִתְחַדְּתָא *innovatur quotidie.*

NOM חָדָשׁ, Chald. & Syr. חֲדַת, Arab. חדית hadith *novus:* PLur. חֲדָשִׁים, Chald. חַדְתִּין *novi.* FOEm. חֲדָשָׁה, Chald. חַדְתָּא, Emphat. חֲדַתָּא *nova:* PLur. חֲדָשׁוֹת, Chald. חַדְתָּן *novæ.* Exod. 1. *& surrexit rex* חָדָשׁ, Targ. חַדְתָּא *novus super Aegyptum.* LXX. ἕτερος *alter.* sic, Joh. 13. *mandatum novum do vobis.* hoc est, aliud. Jerem. 26. *& steterunt in janua portæ* B
Domini הֶחָדָשׁ *novæ.* Targ. מְדִינְחָאָה *orientalis.* porta Domini κατ' ἐξοχὴν: & nova, quia renovata erat, vel tota, vel ex parte ædificij. Psalm. 33. *cantate ei canticum* חָדָשׁ *novum.* hoc est, non vulgare. Virg. Eclog. 3. *Pollio & ipse facit nova carmina.* hoc est, inaudita, mira. sic, Matth. 26. *cum bibero vobiscum καινὸν,* Syr. חַדְתָּא *novum in regno cœlorum.* Marci ultim. *linguis loquentur novis.* Jud. 15. *& ligaverunt eum duobus funibus* חֲדָשִׁים *novis.* hoc est, recentibus. 2. C
Sam. 21. *accinctus* חֲדָשָׁה *novo.* scilicet חֶרֶב *gladio.* Targ. אַסְפַּנִיקִי חַדְתָּא *baltheo novo.* Jerem. 31. *quia creavit Dominus* חֲדָשָׁה *novum in terra:* ברית aut גזרה. Deut. 24. *quando duxerit vir uxorem* חֲדָשָׁה *novam.* LXX. προσφάτως *nuper.* Esa. 42. וַחֲדָשׁוֹת *& nova ego annuncio:* inaudita.

Arabic. חדתא *puer, adolescens.* חֲדָאתָה hadathe *adolescentia*, ætas recens & viridis. D

חֹדֶשׁ *novilunium*, primus dies mensis, quo luna quasi innovatur: postea per synecdochen, *mensis totus:* PLur. חֳדָשִׁים *novilunia*, & *mensis*, quem à novilunio Judæi inchoant, *menses.* Num. 28. v. 17. *illud est sacrificium* חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה *novilunij in renovatione ejus pro novilunijs anni.* Targum רֵישׁ יַרְחָא בְּאִתְחַדָּתוּתֵהּ כֵּן לְכָל רֵישֵׁי יַרְחֵי שַׁתָּא *initij mensis cum renovatur, sic pro omnibus initijs mensium anni.* Ibidem, בְּרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם E
in initijs mensium vestrorum offeretis holocaustum Domino. Primus dies cujusq; mensis semper erat sacer, in memoriam divinæ gubernationis, ita ut proprium quidem holocaustum, cessationem tamen ab operibus, nisi primo die Tisri, in tubarum festo, non haberet. Et initium mensis est, quando luna vesperi incipit conspici, post conjunctionem duas circiter horas durantem. 1. Sam. 20. *ecce* חֹדֶשׁ *novilunium cras.* In novilunijs convivia extructis mensis inter se agitabant:

& in illo omnes duces solebant cum rege discumbere. Ibidem, *& factum est post crastinum novilunij secundi.* Duo dies erant initium mensis: unus quo mensis præteritus erat plenus, & alter quo novus mensis inchoabatur. hoc est, dies trigesimus, & primus. Hisce duobus servabant novilunium. Sequitur; *& non edit in die* הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי *novilunij secundi panem.* 2. Reg. 4. *quare tu vadis ad eum, cum hodie non sit* חֹדֶשׁ *novilunium, neque Sabbathum?* In novilunijs ibant ad prophetas, ad verbum Dei audiendum. Amos 8. *quando transibit* הַחֹדֶשׁ *novilunium & Sabbathum.* In novilunijs nefas erat aliquid emere, aut vendere. Oseæ 5. *nunc consumet eos* חֹדֶשׁ *mensis cum partibus eorum.* unus mensis: breve temporis spacium. Gen. 29. *& mansit cum eo* חֹדֶשׁ יָמִים, Targum יְרַח יוֹמִין *mensem dierum.* communem mensem constantem 30. diebus, non horis, nec minutis: mensem integrum. non enim fit integer mensis, nisi integro die, & non in parte diei. ex duodecim enim mensibus, quinq; constant 29. & totidem 30. diebus, & unus horum modò 29, modò 30. hi sunt Marhesvan & Kisleu. Exod. 12. הַחֹדֶשׁ *mensis iste vobis* רֹאשׁ חֳדָשִׁים *initium mensium.* Inde Judæis est annus lunaris. Jerem. 2. בְּחָדְשָׁהּ *in mense ejus invenient eam.* unus est mensis in anno quo invenitur. Targ. בִּזְמְנַהּ *in tempore ejus*: in mense quo est gravidus, & facilè capi potest. ¶ De nominibus porrò mensium Hebræorum hoc observetur. Ante captivitatem Babylonicam vocantur in Biblijs menses juxta numerum, *Primus, Secundus, Tertius,* & similiter cæteri, scilicet ab egressu ex Ægypto. Ac primus erat in quo אָבִיב inveniebatur, indeq; fiebat menses numerandi initium. Post reditum verò ex Babylone, in memoriam hujus captivitatis & liberationis, appellati sunt menses sicut in Babylone, nominibus Persicis & Medicis: 1. נִיסָן Nisan *Martius.* 2. אִיָּר Ajar *Aprilis.* 3. סִיוָן Sivan *Majus.* 4. תַּמּוּז Tamuz *Junius.* 5. אָב ab *Julius.* 6. אֱלוּל Elul *Augustus.* 7. תִּשְׁרִי Tisri *September.* 8. מַרְחֶשְׁוָן Marchesuan *October.* 9. כִּסְלֵו Cisleu *Novẽber.* 10. טֵבֵת Tebet *Decemb.* 11. שְׁבָט Schebat *Januar.* 12. אֲדָר Adar *Februarius.* Ideo nullum horum reperitur nisi in Haggæo, Zacharia, Daniele, Ezra & Esther, qui in captivitate fuerunt. & tum impletum fuit quod scribitur Jerem. 16. & 23. *non dicent amplius: vivit Dominus, qui eduxit filios Israel ex terra Aegypti: sed vivit Dominus, qui eduxit & adduxit se-*

A *xit semen domus Israel ex terra septentrionis, & ex aliis terris, in quas expulit eos, & habitabunt in terra sua.* & sic intelligendum est Esth. 3. *in mense primo, is est mensis Nisan.* verum in Lingua sancta reperiuntur tria mensium nomina, sed alia ratione: ירח זיו *mensis amœnitatis,* & simpliciter זיו, qui est secundus איר Ajar *Aprilis.* ירח בול *mensis germinans,* qui est octavus, Marchesuan, *Octob.* & ירח האיתנים *mensis fortium,* qui est septimus, Tisri. ¶ Apud Syros, qui annum ab autumno inchoant, sunt: 1. תשרין קדים *Tisri prior.* 2. תשרי אחרי *Tisri al-*
B *ter.* 3. כנון קדים *Canun prior.* 4. כנון אחרי *Canun alter.* 5. שבט *Sebet.* 6. אדר *Adar.* 7. ניסן *Nisan.* 8. איר. 9. חזירן *Haziran.* 10. תמוז *Tamuz.* 11. אב *Ab.* 12. תבאך *Tebach.* 13. אלול *Elul.* ¶ Apud Arabes: 1. *Mucharam.* 2. *Safar.* 3. *Rabie prior.* 4. *Rabie posterior.* 5. *Gumadhi prior.* 6. *Gumadhi posterior.* 7. *Rehab.* 8. *Schaban.* 9. *Ramadhan.* 10. *Schevval.* 11. *Dhil Kahde.* 12. *Dhil haga,* vel *Zilhitsche.* Inchoant autem annum in Junio.

Rabb. חדוש, Chald. חדתות *novitas, inno-*
C *vatio:* Item, *rasura,* qua caput vel barba videtur innovari.

Syr. חדתאית *noviter, recens, denuò.*

חודת *renovatio,* ἐγκαίνια *encænia, initiatio, dedicatio.*

Verb. חדת *initiavit, dedicavit.*

II. Rabbin. חדש, Arab. חדת hadath, cum ת punctato, *accidit, contigit, evenit, fuit, factum est, effectum, generatum fuit.* Rabbin. שיתחדש ויקרה ביום ההוא *quod accidet & eveniet in diebus illis:* quæ enim fiunt, nova
D sunt. Arab. Luc. 15. חדת גועשריד *accidit fames valida.* Matth. 24. יחדת *erit tribulatio magna.* 1. Pet. 4. v. 12. *quid peregrinum* יחדת בכם *accidet in vobis?* Hiph. Arab. אחדת ahdath *fecit, effecit, operatus est.* 2. Cor. 5. v. 16. יאחדת *operata est vobis studium.*

חארתה *evenientes:* in Avic.

Rabb. התחדש, Arab. אתחדת athaddath *factus fuit.*

III. Arab. חדת haddath *nova dixit, narravit, recitavit, computavit, fabulatus, affatus, locutus, collocutus, concionatus, confessus fuit, prædicavit, orationem habuit, declaravit, exposuit.*
E Psalm. 104. חדתוא *narrate omnia mirabilia ejus.* Psalm. 126. ויחדתון *& annunciabunt cœli justitiam ejus.* Luc. 1. vers. 65. ותחדת בהדא אל כלאם *& prædicabis hunc sermonem in omnibus finibus Judææ.* Alc. 2. יחדתונהם *narrabis ipsis.* תחדת *loquebatur.* ☞ אחדת, inde יחדת *faciet.*

חדת hadath *novitas, fabula, sermo, colloquium, historia, narratio:* Plur. אחדאת *fabulæ, narrationes.*

מחדת muhaddith *fabulator, novitatum studiosus,* qui nova dicit, historicus: Plur. מחדתין muhaddithin *fabulatores.*

חדית hudajath *narratiuncula, fabella:* Pl. חדיתאת hudaithat *fabellæ.*

IV. Arab. חרשא *excoriatio:* in Avic.

חדת. Chald. & Syr. חדת, Arab. חדת *novavit,* &c. in חדש præcedente invenies.

חוא. Chald. חוא *indicavit:* in חוה quære.

חוב. חוב, Chald. & Syr. חב *debuit,* vel ex facultatibus vel ex corpore, *obligatus, reus fuit, peccavit, iniquè egit.* Chald. Exod. 32. חטאה חטא, Targum חב *peccavit populus iste* חובתא, Targum חובתא *peccatum magnum.* Levit. 4. *si sacerdos, aut unctus* יחטא, Targ. יחוב *peccabit.* Syr. Rom. 3. vers. 8. *nemini quicquam* תחובון *debeatis.* Arab. Psalm. 34. *& non* יחיב *peccabit sperans in eum.* 1. Corinth. 7. vers. 5. *quod* יחב *debet ipsi.* Piel חיב, Syr. חיב *accusavit* de debito aut peccato, *condemnavit, reum fecit.* Dan. 1. vers. 10. וחיבתם *& reum facietis caput meum apud regem.* Syr. Matth. 12. ונחיבונה *& condemnabunt eam.* Ibidem, *non* מחיבין הויתון *condemnassetis illos.* Matth. 5. *qui occiderit,* מחיב *reus est judicij.* Passiv. אתחיב & אתחיב *condemnatus fuit, reus factus est.* Matth. 12. *& ex verbis tuis* תתחיב *condemnaberis.* Rom. 4. *& totus mundus* נתחיב *reus fiat Deo.* Rom. 13. v. 8. דמתחיב *quod debetur.*

Nom. חיב *debitor, reus, peccator, obnoxius, dignus:* Plur. חיבין *debitores, rei, obnoxii, peccatores.* Foem. חיבא *peccatrix.*

חוב & חיוב, Foem. חובה, Chald. חובא, Syr. חובא *debitum, peccatum, culpa, reatus:* Plur. חובין, Syr. חובין, Arab. חאיבה *peccata, delicta.* Est autem peccatum quoddam debitum, quo nos obstringimus, rationem aliquando reddituri, nisi pœnitentiam agamus. vel peccati tanquam debiti alicujus ratio est reddenda. Ezech. 18. v. 7. חוב, est מלוה, ut exponit R. David.

חבה, Syr. חויבא *condemnatio, multa.*

Rabb. התחיב *necessariò sequitur, consequitur, provenit.* ☞ התחיבות & חיוב *necessitas, consecutio, affirmatio.* ☞ בחיוב *affirmativè.* חיובים *consequentia, concomitantia.*

מחיבים *obligati:* à sing. מחיב *affirmatus, obligatus.* ☞ מחיב *affirmans.*

חביתין *expiationes à peccatis.*

חוב & חיב *affirmatus fuit.* ☞ חיב *affirmavit.* ☞ מחיבת *affirmatio.* ☞ התחיב *affirmatur.*

חוג duo significata habet. I. חוג vel חג *circulum fecit, gyravit, circuivit, circino circumscripsit.* Job. 26. v. 10. *statutum* חג *circumscripsit super facie aquarum.*

A NOMEN חוג, Chald. FOEM. חוגא *circulus, circumferentia.* Esa. 40. v. 22. *qui sedet super* חוג *circulo terræ:* super sphæra quæ terram ambit. cœlum est circulus seu circumferentia, & terra centrum. Job. 22. vers. 14. וחוג *& circulum cœli perambulabit:* sphæras cœlestes. Proverbior. 8. v. 27. *cum constitueret ipse* חוג *circulum super faciem abyssi.* ¶ Rabb. חוג עֲגָלִי *circulus plaustralis,* arcticus. חוג הֶפֶךְ עֲגָלִי *circulus oppositus plaustrali,* antarcticus. ¶ Deinde, Rabb. חוג *circinus:* מַכְרֵז *centrum:* עֲגוּלָה *circumferentia.*

מְחוּגָה *circinus.* Esa. 44. v. 13. וּבַמְּחוּגָה *& circino formavit illud.*

B II. Arab. חוג & חאג *necesse, opus fuit, oportuit.* תחוג *opus est.* Alc. 2. לִיחְאגוכם בהי.

אחתאג *opus, necesse habuit, indiguit, eguit.* Matth. 3. vers. 14. אנא אלמחתאג אן אעתמד מנך *ego indigens* (necesse habens) *ut baptizer à te.* Actor. 31. vers. 10. *nec* יחתאג אלי כל שי *opus habet ulla re.*

NOM. חאגה haga *necessitas, indigentia, egestas, defectus:* חואיג *necessitates, necessaria.*

C מחתאג *indigens, egenus:* PLur. מְחתאגין *indigentes.* Geograph. במא יחתאג *quantum opus est.* אלדי לא יחתאג אלי חי *quibus non opus est ad vitam.* Avicen. לא נַחְתַאג אֶלֵי בַיַאן *non nobis necesse est declarare.* 1. Corinth. 10. v. 11. לא חאגה לי פיכם *non defectus est mihi in vobis.* 2. Corinth. 11. vers. 28. *quia vos* אחוגתמוני *coëgistis me:* necessitatem attulistis mihi. 2. Corinth. 10. v. 9. פאחתאגת *& indigerem.* מֻחְתַאג *necessarius.*

D חוד tria significata habet. I. חוד, Chaldaic. חַד *acutè dixit, obscurè locutus fuit,* ita, ut aliud, quàm verba sonant, intelligatur, *ænigma proposuit.* Jud. 17. *& dicebat ipsis Simson:* אָחוּדָה *proponam nunc vobis* חִידָה *ænigma.* Ibidem, חוּדָה *propone* חִידָתְךָ *ænigma tuum.*

NOMEN חִידָה, Chald. חוּדָה & חִידָא: in Daniele, אֲחִידָן acutè & obscurè dictum, *ænigma, problema,* γρῖφος, quæstio ænigmatica, verbum obscurum, cum unum ex altero intelligitur: PLural. חִידוֹת, Chald. חִידִין, & חוּדִין & חוּדָאִין, & אֲחִידָן *ænigmata, problemata.* 1. Reg. 10. *ut tentaret ipsum* בחידות *in ænigmatibus.* Targum בְּמַתְלָן *in proverbiis.*

E Arab. חודה *cæphalea:* in Avic.

II. Arab. חוד vel חאד *declinavit.* Psalm. 119. in zain: *superbi* חארוא *declinârunt à Lege tua: ego autem* לם אחד *non declinavi à Lege tua.* Ibidem in Gimel: *qui* יַחִיד *declinabit à mandatis tuis.*

III. Arab. חַאוַד chavad, ח cum puncto, *turbavit, conturbavit, commiscuit.*

מחאור muhavad *turbatus.* item havad *stipatus, satellitio cinctus fuit, asseclas habuit.*

חוה. duo significata habet. I. חָוָה: Piel חִוָּה Chald. & Syr. חַוָּה, & חַוִּא, & חַוִּי *patefecit, ostendit, indicavit, nunciavit, demonstravit, exhibuit, effecit, præstitit.* Job. 32. v. 10. אֲחַוֶּה, Targ. אֲחַוֵּי *indicabo scientiam meam etiam ego.* Job. 15. vers. 17. אֲחַוְּךָ *indicabo tibi, audi me.* Psalm. 19. v. 3. *& nox nocti* יְחַוֶּה *nunciabit scientiam.* Chald. Dan. 2. v. 4. *& interpretationem ejus* נְחַוֵּא *indicabimus.* Genes. 3. *quis* הִגִּיד, Targ. חַוִּי *nunciavit tibi, quod sis nudus?* Syr. Matth. 2. *& cum inveneritis* חַוַּאוני *indicate mihi.* Matth. 3. *quis* חַוִּיכון *indicavit vobis?* Johan. 2. *quale signum* מְחַוֵּא *ostendis tu nobis?* HIPHIL Chald. הַחֲוִי *idem.* Dan. 2. *si somnium & interpretationem ejus* תְּהַחֲוֻן *indicaveritis.* Ibidem, נְהַחֲוֵה *indicabimus.* HITHPAEL Chald. אתחוא *nunciatum fuit.* Jos. 9. הֻגֵּד הֻגַּד, Targ. אִתְחַוָּאָה אִתְחֲוָא vel אִתְחֲוַי *nunciando nunciatum fuit servis tuis.*

NOM. cum א heemanthi, אַחֲוָיָה, Chald. אַחֲוָיָא, Syr. מַחְוִיָנוּת & תַּחְוִית *declaratio, demonstratio.* Job. 13. v. 17. וְאַחֲוָתִי *& declarationem meam auribus vestris.*

Chald. מַחְוִין *imagines* futura denunciantes.

חֶוְיָא, & חֵוִין vel חֵוָן, & חָוָן, Syr. הֶוָן *indicium, nota, signum, argumentum, ratio, consideratio, mens, sensus.* Marc. 3. הוֹנֵה *sensus ejus exyt:* furiosus est. Thes. 5. וְמַהוֹנִין *& sobrij.*

חוי & חִוְיָא, Syr. חֶוְיָא *serpens:* Plur. חֵוְוָן & חֵוְוָן *serpentes, colubri:* in חָיָה vide.

II. Arabic. cum ח punctato, חוה chava *curvitas, inflexio, cavitas, vacuitas.* חוה אלרכבא chava alroqba *curvitas pernæ.*

חאוי chavi *cavus, vacuus, inanis:* opponitur solido: PLural. חאויה chavia *inanes.* Psalm. 107. *sanavit animas* חאויה *inanes.*

חאויי chavij *vacuum in corpore animalis.*

Avic. תחתוי *continent.*

חוז duo signific. habet. I. inde מחוז Chald. מחוזא *terminus, regio, provincia:* PLur. Chald. מחוזין *termini, plateæ, regiones, provinciæ.* Psal. 107. אֶל מְחוֹז, Targum לִמְחוֹז *ad terminum desiderij ipsorum.*

Arab. חוז *terminus:* Plur. אחואז *termini.* חאיז *provincia.*

II. Arabic. חוז vel חאז his *possedit, obtinuit.* Psalm. 109. חוז *possideat fœnerator omnia, quæ ejus sunt.* Psalm. 73. חאזוא *obtinuerunt divitias.*

מחו muhis *possessor:* Plur. מחוין muhisin *possessores.*

חיאוה hiêza *poſſeſſio, hæreditas*: Plural. A
חיאואת hiezat *poſſeſſiones, hæreditates.*

חוח ſex ſignificata habet. I. חוח & חח *ſpina, paliurus*: Plural. חוחים, Chald. חוחין *ſpinæ, paliuri*. Prov. 26. v. 9. חוח, Targ. כובא *ſpina aſcendit in manu ebrij*. Job. 31. *pro tritico egredietur* חוח, Targ. סלוא *ſpina*. Cant. 2. *ſicut lilium inter* החוחים *ſpinas*.

II. Metaphoricè, ſpina artificialis, ex ære aut auro facta, *fibula*, qua tanquam ſpina oræ veſtis ſub gutture perforantur & B
connectuntur: Plur. חחים *fibulæ*. Exod. 35. v. 22. *attulerunt* חח *fibulam & monile*. Targ. שירין *armillas*: Hefftel.

III. חוח & חח *hamus*, quo ipſorum nares perforante, piſces capiuntur & ex aqua extrahuntur: Plur. חחים *hami*. Job. 40. v. 21. ובחוח, Targ. ובפלוא *& hamo perforabis maxillam ejus*. Eſa. 37. *& ponam* חחי *hamum meum in naſo tuo*. Targ. שירין *circulos*. Ezech. 38. *& dabo* חחים *hamos in maxillis tuis*. C

IV. חוחים & חחים *compedes, vincula, catenæ*, quibus homines, ut piſces hamis figuntur, capiuntur & obtinentur. Ezech. 19. v. 4. *& adduxerunt eum* בחחים, Targ. בשלשלן *in catenis ad terram Aegypti*. 2. Paral. 33. *& ceperunt Manaſſen* בחחים *catenis*.

V. חוחים *ſpinæ montium*, ſeu *rupes præacutæ*, in quas tanquam in loca tutiora ſe recipiebant homines tempore perſecutionis. 1. Sam. 13. v. 6. ובחוחים, Targ. ובשקיפי כיפיא *& in rupibus petrarum*. D

VI. Arab. cum ח punctatis, חוחה chaucha *perſicum*: Plur. חוח chauch *perſica*: arbor & fructus. Matth. chauch, ſauch.

Verbum חוח chuch *mulſit, emulſit, exuxit*.

חוח chauch *poſticum*.

חוט duo ſignific. habet. I. Hebr. & Chald. חוט, Arabic. חיט chait *filum* unde veſtis conſuitur: propriè duplicatum ac tortum, *funiculus, capillamentum*: Plur. Chald. E
חוטין, Arab. חיוט chajot *fila*. Geneſ. 14. *ſi* מחוט, Targ. מחוטא *à filo & uſq; ad corrigiam calceamenti*: à re minima pro מחוט, dageſch non compenſato ante ח gutturalem.

Verb. Chald. & Syr. חוט & חט, Arab. חאט chit: Piel חיט: Hiphil אחיט *ſuit, conſuit, filis connexit, concinnavit, ſarcivit, reſarcivit, compegit*. Chald. Job. 16. *ſaccum* תפרתי, Targ. חיטת *conſui*. Metaphora, Ezræ 4. *& muros* יחיטו *conſuent*: reſarcient. Syriac. Marc. 2. verſ. 21. וחאט *& aſſuit veſti veteri*. Joh. 19. *tunica non erat* חיטא *ſuta deſuper*.

Rabbic. חיט, Arab. חיאט chajat *ſartor*,
A *ſutor*: Plural. חיטים, Arab. חיאטין chajatin *ſartores, ſutores*.

Rabb. מחט, Syr. מחטא, Arab. חיאט *acus*: cujus partes ſunt, חריר *foramen*, & עוקץ *acies*.

Rabbin. חוט השדרה *filum ſpinæ* ſeu *dorſi, medulla ſpinalis*, quæ Eccleſ. 12. dicitur, חבל הכסף *funis argenteus*.

Arabic. חיטה chajata, חיטא chaita, & מחוט *ſutura*. ☩ חיטי chaiti *filoſus*.

חיט chait *aulæum, tapetium*.

Deinde per ſynecdochen, חוט *filum*
B *menſorium, regula*. 1. Reg. 7. *&* חוט *filum duodecim cubitorum*.

II. Arab. חוט hut, & חאט hit: Hiphil אחאט: Hithpael אחוט & אחתאט *ambijt, circumivit, circumdedit*. Pſalm. 34. מלאך אלרב יחוט אתקיאה *Angelus Domini circumdabit timentes eum*. Pſalm. 125. *Dominus* יחיט *circumdabit populum ſuum*. Pſalm. 32. *miſericordia* יחוטהם *circumdabit eos*. Pſalm. 88. ואחאטתני *& cir-*
cumdedit me. Pſalm. 48. אחתאטוא *circumda-*
C *te Zion*. Matth. 21. v. 33. ואחאט בה סיאגא *& circumdedit eam ſepe*. Alcor. 2. יחיטון. Geogr. ואלהוא יחיט באלמא מן כל אלגהאת *& aër ambit aquam ex omnibus partibus*. Gen. 2. אלמחיט *circumiens totam terram Havila*. ☩ מחיטין *circumdantes*.

Nom. אחאטה & מחיט *circumdans, ambitus, circumferentia*.

חאיט *paries*: Plur. חיטאן *parietes*.

מחאט *mucilaginoſus*. ☩ אחתיאט *circuitus*. Alcor. 2. אלחיט אלאביץ מן אלחיט אלאסוד.

D **חוך**. Chald. חוך & חך: Piel חיך & חאך *riſit, luſit*. Geneſ. 18. צחקה, Targ. חיכת *riſit Sara*. Jud. 16. ויצחק, Targ. ויחיך *& ludebat coram eis*. Geneſ. 21. *quem peperit Abrahamo* מצחק, Targ. מחאך *ludentem*.

Nom. חוך *riſus, luſus, illuſio*.

חול ſeptem ſignificata habet. I. חול & חל *doluit, cruciatus fuit*: חרדה ורתת ſignificatur. Jer. 5. *percuſſiſti eos, nec* חלו *doluerunt*. Ezech. 30. חול תחול *dolendo dolebit Sin*. Targum מזע
E תזוע *commovendo commovebitur*. Pſal. 114. v. 7. *à facie Domini* חולי *dole terra*: contremiſce, metaph. Piel חולל: Hiphil החיל *dolore affecit*: abſolutè, *doluit*. Pſalm. 29. יחיל *dolore afficiet deſertum Sin*. Targum מרטט *tremere facit*. Jerem. 5. *à facie mea non* תחילו *dolebitis*. Targ. *non* תזועון *commovebimini*. Pſalm. 55. *cor meum* יחיל *dolebit intra me*. Targum ירתת *tremet*. 1. Samuel. 31. verſ. 3. ויחל מאד מהמורים *& doluit valde à ſagittarijs*. Targum ורחל *& metuit*. 1. Paral. 10. verſ. 3. ויחל מן היורים *& doluit à ſagittarijs*. Pſ. 96. v. 9. חילו, Targ. רתתו *contremiſcite à facie ejus*. Hithpael. התחולל & התחלחל *valde doluit*. Eſth. 4.

וַתִּתְחַלְחַל *& doluit regina vehementer.* Targ. A ואתרעושת *& commota fuit.*

NOM. חִיל & חַל, FOEM. חַלְחָלָה & חִילָה, Chald. חַלְחָלָא *dolor, cruciatus, metus.* Exod. 15. חִיל *dolor apprehendit eos.* Targ. דַּחֲלָא *metus.* 2. Sam. 20. *& stabat* בַּחֵל *in metu:* tota urbs stabat in timore magno. Targ. וְאַקִּפָה מַשְׁרְיָן *& circumdedit eam exercitus.*

II. Per synecdochen, חוּל & חַל *doluit in partu, parturivit, peperit.* Esa. 23. *non* חַלְתִּי, Targum מְרַעַת *dolui, nec peperi.* Esa. 54. v. 1. *& hinni* (quæ) *non* חָלָה *doluit.* idem quod præ- B cedens יָלָדָה *peperit:* quia partus fit cum dolore parientis. Targ. אַעְדִּית *concepit.* Jerem. 4. vers. 31. *quia vocem* כְּחוֹלָה, Targum כִּמְעַדְיָא *sicut parturientis audivi.* Esa. 66. חָלָה *parturivit, etiam peperit Zion filios suos.* PIEL חוֹלֵל: HIPHIL הֵחִיל *parturire* aut *parere coëgit, ad partum impulit* vel *adegit:* absolutè, *parturivit,* cum dolore peperit. Psal. 29. v. 9. *vox Domini* יְחוֹלֵל, Targ. מְבַטַּן *parere cogit cervas:* cervarum partus est difficilis ob matricis angustiam & robur seu duriciem: C voce autem tonitru terrentur, & matrix ipsarum aperitur. Job. 39. vers. 1. חוֹלֵל *dolore cervarum observabis:* tempus quo parturiunt. Targum כַּד מִצְטַעֲן *cum dolent.* Esa. 51. vers. 2. *& ad Saram, quæ* תְּחוֹלֶלְכֶם, Targum עֲדִיתְכוֹן aut אַעְדִּית יָתְכוֹן *concepit vos.* Prov. 24. *ventus Aquilonis* תְּחוֹלֵל, Targum בָּטְנָא *parit pluviam:* metaphora. Job. 26. חוֹלֲלָה *peperit manus ejus draconem:* formavit. Targum בְּרַת *creavit.* HIPHIL. הֵחִיל *pe-* D *perit.* Esa. 45. vers. 10. *& ad fœminam, quid* תְּחִילִין, Targum תְּעַדִּין *concipies?* paries. Esa. 66. *antequam* תָּחִיל *doluit:* peperit. Psalm. 10. יָחִילוּ *parient* (enixè urgebunt) *vias suas.* Targum מַצְלְחִין *prosperantur.* Jerem. 5. *si à facie mea non* תָחִילוּ, Targum תְזוּעוּן *movebimini.* habet significationem פחד. PUAL. חוֹלַל: Hophal הוּחַל *partu editus fuit.* Psalm. 51. *in iniquitatibus* חוֹלָלְתִּי, Targum אִתְיְלֵדֵת *genitus sum.* Job. 15. *& ante colles* חוֹלָלְתָּ, Targum אִתְבְּרֵיתָא *creatus fuisti.* Proverbior. 8. E vers. 25. *ante colles* חוֹלָלְתִּי, Targ. אִתְבְּטֵנֵת *concepta fui.* Esa. 66. v. 8. הֲיוּחַל *an partu edetur terra in die uno, si nascetur gens vice una?* formabitur.

NOMEN חוֹלָה *parturiens.* Jerem. 4. *quia vocem* כְּחוֹלָה *quasi parturientis audivi.* Targ. כִּמְעַדְיָא *tanquam gravidæ:* metaphora. Filia Zion elevabit vocem, sicut mulier sedens super sella partus dolet & clamat.

III. Per antiphrasin, חִיל, חַיִל, & חֵל, & חַל, Arab. חול chaul *robur* corporis & animi, *fortitudo, potentia, vis, virtus, victoria, alacritas, strenuitas:* PLURAL. חֲיָלִים, Chald. חֵילִין, Syr. חַיְלִין, FOEMIN. חֲיָלִן *strenuitates.* Jud. 4. *& omnis* אִישׁ חַיִל *vir roboris.* Targ. גְּבַר גִּבָּר *vir fortis:* strenuus. 1. Reg. 1. אִישׁ חַיִל *vir strenuitatis.* Targ. גְּבַר דְּחֵל חֲטָאִין *vir timens peccata.* Prov. 12. אֵשֶׁת חַיִל *uxor virtutis est corona mariti sui.* Targ. כַּשְׁרְתָא *recta:* honesta. 2. Sam. 11. v. 16. אַנְשֵׁי חַיִל *viri roboris.* Targ. גַּבְרִין גִּבָּרִין *viri fortes.* LXX. *ἄνδρες δυνατοὶ viri potentes.* Zach. 4. *non* בְּחַיִל *in fortitudine, neque in virtute.* 1. Sam. 10. *& iverunt cum eo* הַחַיִל *virtus.* Targ. *quidam ex populo* גַּבְרִין דַּחֲלֵי חֶטְאָה *viri timentes peccatum.* ¶ Per metonymiam, accipitur pro rebus in quibus hominum vis aut potentia consistit, sicut Græcis *δύναμις.* 1. pro *multitudine hominum, populo, cœtu, exercitu, copijs militaribus.* Ezech. 38. וְחַיִל, Targum וְעַם *& populus multus.* Psalm. 84. מֵחַיִל אֶל חַיִל *ab exercitu ad exercitum.* Psalm. 48. *ponite cor vestrum* לְחֵילָה, Targum לְאוּכְלְסָהָא *ad populos ejus.* 1. Reg. 1. *princeps* הַצָּבָא, Targum חֵילָא *exercitus.* Exod. 14. *& in toto* חֵילוֹ, Targum מַשְׁרִיתֵהּ *exercitu ejus.* 1. Sam. 14. v. 48. *& congregavit* חַיִל, Targ. מַשְׁרְיָן *exercitum:* copias. Psalm. 110. *populus tuus spontaneus in die* חֵילֶךָ *exercitus tui.* Targum אַנְחוֹת קְרָבָךְ *belli tui.* in die quo bellum commiseris. populus tuus promtus & paratus erit ad egrediendum tecum, cùm colliges exercitum, ut hostes persequaris. Obad. 1. *& migratio* הַחֵל *exercitus istius.* Targ. עַמָּא הָדֵן *populi istius:* cœtus. ¶ 2. pro *divitijs, copijs, opibus.* Esa. 10. v. 14. *& invenit veluti nidum manus mea* לְחֵיל הָעַמִּים, Targ. נִכְסֵי עַמְמַיָּא *divitias populorum.* Job. 15. *non stabilis erit* חֵילוֹ, Targ. עֻתְרֵהּ *opulentia ejus.* Esa. 30. v. 6. *bajulabunt in humeris pullorum* חֵילֵיהֶם, LXX. *τὸν πλοῦτον αὐτῶν divitias suas.* Prov. 31. *multæ filiæ fecerunt* חַיִל *robur.* Hieron. *congregaverunt divitias.* Deut. 8. *Deus fecit mihi* הַחַיִל *virtutem istam.* Targ. *congregavit mihi* נִכְסַיָּא *divitias istas.* Gen. 34. *& omnes* חֵילָם, Targ. נִכְסֵיהוֹן *divitias eorum.* ¶ 3. pro *fructibus arborum,* quibus harum virtus declaratur. Joel 2. *ficus & vitis dederunt* חֵילָם, Targum פֵּירֵיהוֹן *fructus suos.* ¶ 4. pro *munitione,* fossa murum urbis ambiente, quæ præsidio est. Psal. 122. v. 7. *sit pax* בְּחֵילֵךְ *in munitione tua.* LXX. *ἐν τῇ δυνάμει σου in virtute tua.* Thren. 2. *& vastavit* חֵל *munitionem & murum simul.* Targ. מַקְפָּתָא *ambitum.* Nahum. 3. v. 8. *cujus* חַיִל *murus est mare.* LXX. *ἧς ἀρχὴ cujus principium:* ab הַחֵל *incepit.* Hieron. *divitiæ.* ¶ 5. pro *agro, planicie, valle.* 1. Reg. 21. vers. 23. *canes comedent Isabel* בְּחֵל *in valle.* Targ. בְּאַחְסָנַת *in agro Jezreel.* Esa. 28. גֵּיא, Targ חֵילָא *vallis pinguedinum.* ¶ 6. Arab.

חיל

חיל châil, cum ח punctato, *equus*; à robore. A
חֵיל אלבחר châil albachar *equus marinus*: piscis. חֵיל כחל châil cohal *equus niger*. Aruch צהל אלכיל *hinnitus equi*.

Inde Verb. Chald. & Syr. Piel חַיֵּל *roboravit, confortavit, confirmavit, vim exercuit*: absolutè, *validus fuit*. Chald. Num. 4. לִצְבָא, Targum לְחֵילָא *ad militandum militiam*. Syr. Actor. 15. חַיְלוּ *confortarunt fratres*. Luc. 22. דְּמְחַיֵּל *confortans eum*. Pass. Chald. אִתְחַיַּל, Syr. אֶתְחַיַּל *roboratus, confortatus fuit, militavit*. Num. 31. וַיִּצְבְּאוּ, Targ. וְאִתְחַיָּלוּ *& militarunt contra Midian*. Syr. Luc. 1. וּמִתְחַיַּל *& roborabatur in spiritu*. Actor. 9. *sumsit cibum* וְאֶתְחַיַּל *& confortatus est*. B

Nom. מְחַיְלָן *qui alium confortat*.

חֵילוּת *fortitudo, robur*: Plural. חֵילְוָן *fortitudines*.

חַיְלְתָן & חֵילְתָן *robustus, validus, miles, potens*.

Rursus per antiphrasin, מְחִיל & מחיל *infirmus, debilis*. Rom. 8. v. 3. דַּמְחִיל *cum infirma esset Lex*.

מחילות & מְחִילוּת *infirmitas, debilitas*. ☙ C
חולתן *anxius, timidus*.

IV. חול idem quod יָחַל, *speravit, expectavit, præstolatus, moratus, commoratus fuit, resedit, mansit, remansit, permansit*: permutâ verborum significatione. Thren. 4. v. 6. *nec* חָלוּ בָהּ *manserunt* (moratæ sunt) *in ea manus*. In Sodoma evertenda non diu occupatæ fuerunt manus hostium: quia ab Angelo fuit eversa momento. Mich. 1. חָלָה לְטוֹב *speravit ad bonum habitatrix Maroth*: קוותה. Jerem. 30. *super capite impiorum* יָחוּל *manebit*. 2. D Sam. 3. v. 29. יָחוּלוּ *manebunt super capite Joab*: חָלָה, à יפלו ויחנו, permutatâ significatione. Hos. 11. v. 7. וְחָלָה *& manebit gladius in urbibus ejus, cadens super homines*. Eccl. 5. *malum* חוֹלָה *permanens*. Hiphil. הֵחִיל *idem*. Job. 21. v. 21. *non* יָחִיל, Targum יוֹרִךְ *expectabit bonum suum*. Gen. 8. וַיָּחֶל, Targum וְאוֹרִךְ *& expectabat adhuc septem dies*. Jud. 3. v. 24. וַיָּחִילוּ, Targum וְאוֹרִיכוּ *& expectabunt*. Hithpael. הִתְחוֹלֵל *idem*. Job. 35. וּתְחוֹלֵל, Targum וּתוֹרִךְ *& expectabis ipsum*: sperabis in ipsum. Psal. E 37. v. 7. *sile Domino*, וְהִתְחוֹלֵל, Targ. וְאוֹרִךְ *& expecta eum*: spera in eum. LXX. *καὶ ἱκέτευσον αὐτὸν & ora eum*. acceperunt pro חַלֵּה, quod cum פָּנִים, *orare* denotat. Jerem. 23. v. 19. *& tempestas* מִתְחוֹלֵל *permanens super capite impiorum* יָחוּל *permanebit*.

Nom. חוֹל, Chald. חָל *arena*, in littore permanens seu jacens. Gen. 22. כַּחוֹל *sicut arena, quæ est juxta litus maris*. huc respexit Propheta Oseas cap. 1. *eritq; numerus filiorum Israel*, כַּחוֹל *sicut arena maris*: quæ nec mensura, nec numero comprehendi potest. Targum סַגִּי כְּחָלָא *multus ut arena*. Job. 6. *quia nunc* מֵחוֹל *præ arena marium gravis erit*.

Propr. חֲוִילָה *Havila*; India orientalis seu Gangetica, in qua est Havila regio, ubi sunt aurifodinæ, ex quibus thesauros hausit Salomo: & mons unde eruitur onyx. Gen. 3. *& aurum terræ istius est bonum, ibi bedellium & onyx*.

V. חול idem quod חָלַל, *chorum duxit, saltavit, lusit tibijs*.

Nom. מָחוֹל, Foem. מְחוֹלָה *chorus, chorea*: Plur. Fœm. מְחוֹלוֹת *chori, choreæ, saltationes*, quæ fiunt tempore lætitiæ. Jud. 21. v. 21. לָחוּל בַּמְּחוֹלוֹת, Targum לְמִחַג בְּחִנְגַּיָּא *ad saltandum in choreis*. Jer. 31. *lætabitur virgo* בְּמָחוֹל, Targum בְּחִנְגִּין *in choreis*. Exod. 15. v. 20. וּבִמְחֹלֹת, Targum וּבְחִנְגִּין *& in choreis*. Piel. חוֹלֵל *chorum duxit*. Jud. 21. v. 23. *ex* הַמְּחוֹלְלוֹת *chorum ducentibus, quas rapuerant*. Cantic. 6. כִּמְחֹלַת מַחֲנָיִם *sicut chorus Mahanaim*: ubi sonant fistulæ; ubi ludunt tibijs. Job. 6. *& saltabo* בְּחִילָה *in tripudio*: cum gaudio. Jerem. 31. *& exibis* בִּמְחוֹל מְשַׂחֲקִים *in choro lætantium*. Targum בִּכְנִשַּׁת *in cœtu*.

VI. Arab. חאול havel, & אַחוֹל ahuel *vertit, obvertit, convertit, alteravit, mutavit, subvertit, turbavit, perturbavit, contorsit, tumultuatus, seditiosus fuit*. Psalm. 105. וחול *& vertit* (mutavit) *aquas ipsorum in sanguinem*. Matth. 5. v. 41. פחולה לה אלאחר *& verte ad ipsum alteram*: obverte ipsi. Pass. אתחול athaval, & אסתחול, & אסתחאל *versus, conversus, mutatus fuit*. 2. Corinth. 2. v. 24. נתחול *mutabimur in ipsam imaginem*. Jacob. 4. v. 9. *risus noster* יסתחיל *mutabitur in luctum*.

Nom. חוֹל haul *strabismus*, unius oculi contorsio, obliquus aspectus: Item, *tumultus, seditio*: Plural. אחואל ahuel *seditiones*.

תַּחְוִיל tahuil *alteratio, contorsio unius oculi*.

מְחוֹל muhavil *obtorquens, ringens, turbator*.

מחול muhaval *subversus, turbatus*. ☙
תַּחְוִילָה tahuila *subversio*.

חֻולָה haule *ventus*, omnia turbans & subvertens.

אַחוֹל ahual *cocles, luscus, limus*. ☙ מתחול *conversus*.

חאלה & אסתחאלה *conversio, alteratio*; in Avicenna.

חוֹל & חאל *dispositio, status*: Plur. אַחְוַאל, & חָאיִל, & חאלאת *dispositiones*. Luc. 7. באסו חאל *in malicia dispositionis*.

חילה *oportunitas.* חול *circa, in circuitu.* מחאל *castra.* A

VII. Arab. חול chul, cum ח punctato, & חיל chaiêl, & אחחיל *imaginatus fuit, phantasavit, fabricavit, fecit artem.*

Nom. חיאל chiel & תחיל *imaginatio, phantasia, phantasma nocturnum, spectrum: ingenium,* dispositio ad fabricandum, *artificium.* Marc. 6. *putaverunt ipsum* חילא *spectrum esse.* Plur. חילאת chielit *imaginationes.* יתחיל *imaginabitur.*

מחיל muchîel *phantasticus.*

מחיל muchaijl *ingeniosus ad fabricandum.* B

חיאל chiel, & תחיול techavil *appetitus, libido.*

מתחיל mutechail *libidinosus.* חילה *ars.* חילאן *lentigines, maculæ.*

חום duo significat. I. Inde חום *adustus, fuscus, niger:* ut conveniat cum חמם *incaluit:* adustio enim nigredinē inducit. Gen. 30. *& omne pecus* חום, Targ. שחום *fuscum:* nigrum. Rabb. חום טבעי *calor naturalis.*

II. Arab. cum ח pūctato, חאם *crudum, phlegma.* חים chim, Foem. חימה chaima *tugurium, casa, tabernaculum:* Plur. חיאם, Fœmin. חימאת chaimat *tuguria, casæ, tabernacula.* C

חימי chaimi *scenopæus:* Plur. חימין chaimijn *scenopæi.*

חון tria significat. I. Chald. חין idē quod תחנה, *oratio, supplicatio.* Job. 41. וחין ערכו *& supplicatione instructionis ejus.* Targ. בעותא *deprecatione.*

חן *sinus.* 2. Sam. 12. v. 8. *& uxores Domini tui* בחיקך, Targ. בחינך *in sinum tuum.* cætera in חנן vide.

Syr. חון idem quod חנן, *gratiosus, misertus fuit.* Matth. 18. דתחון *ut miserearis conservi tui, sicut ego* חנתך *misertus sum tui.* Luc. 18. *Deus* חוניני *esto propitius mihi peccatori.* Rom. 9. v. 15. ואחון *& gratiosus ero,* דחאן *cui gratiosus sum:* cujus misereor. D

II. Arab. חין hin *tempus.* פי כל חין fi culli hin *in omni tempore:* semper. בחין bihin *in tempore,* tēpestivus, præcox. ¶ חין *quando.* וחין *& tempore, & cum, & quando.* חינא אחר *tempore alio:* aliàs. ¶ חין *menstruum:* in Avic. E

חאן chan, cum puncto super ח, Persis *rex.* חון hun *propter.*

III. Arab. cum ח punctato, חון chon *imposuit, dolose egit, fefellit, creditorem fraudavit.*

חאין chain *impostor:* Plur. חאינון chainū *impostores.* Foem. חאינה chaina *dolosa.* Psal. 52. *lingua* אלחאינה *dolosa.* חאין אלעהד chain alahad *fœdifragus.*

חיאנה chiāna *impostura, malicia, maledictio, blasphemia.*

חוס, חום, Chald. חוס & חס *pepercit, ab ultione abstinuit, veniam dedit, indulsit, ignovit, propitius, misertus fuit.* Et construitur cum על *super.* Gen. 45. *& oculus vester non* תחס, Targ. תחוס *misereatur super vasis vestris:* nihil de supellectile relinquite in terra Chanaan. oculis tribuuntur affectus, qui in oculis apparent. Esa. 13. v. 18. *super filios non* תחוס *parcet oculus ipsorum.* 1. Sam. 24. ותחס *& misertus est super te.* subint. עיני *oculus meus.* Syr. Rom. 8. *si super filium suum nō* חס *pepercit.* Piel Chald. חיס *idem.* Psalm. 37. *justus autem* חונן, Targum מחיס *miseretur & dat.* Joel. 2. חוסה *parce, Domine, super populum tuum.* ¶ Inde Chald. & Syr. חס, & Arab. חש *parce, absit.* Genes. 44. חלילה, Targum חס *absit à servis tuis.* Syr. Matth. 16. חסלך *absit tibi:* non fiat tibi hoc. Actor. 10. חס מרי *parce, Domine:* absit. Rom. 3. v. 4. μὴ γένοιτο, Syriacè חס *absit.* Arab. Matth. 16. חאשאך *absit tibi, Domine.* Gen. 18. חאשאלך *absit à te, ut facias hoc.*

חוס & חסה *subjectio,* qua quis sibi parci petit. חוסן *parsimonia.*

Chald. חיס *propitius.* חיסין *parcentes.*

חוף duo significat. I. חוף *litus, & portus* in litore, quo naves appellunt, ibiq; à tempestatibus proteguntur: convenit cum חפף *operuit, texit, protexit:* quia naves non stant tutæ in loco aperto, & ventis exposito. Deut. 1. ובחוף *& in littore maris.* LXX. καὶ παραλίαν *& maritimam.* Josuæ. 9. *& in omni* חוף, Targ. ספר *litore maris.* Gen. 49. *Zabulon* לחוף ימים, Targ. על ספרי ימיא *juxta litus marium habitabit, & ipse* לחוף אניות *ad portum navium.* Targ. יכבש מחוזין בספינן *subiget portus navib.* Jer. 47. *& ad Ascalon, & ad* חוף, Targ. ספר *litus maris:* ad Philistæos habitantes in littore maris mediterranei, in angulo meridionali & occidētali. sic, Ezech. 25. v. 6. *perdam reliquias* חוף *portus maris.* post excidium Israelitarum reliqui fuerunt Philistæi.

Arab. חאפה hâfa *margo,* paginę extremitas, *scopulus, petra, rupes:* Pl. חאפאת *scopuli.*

II. Arab. חוף chof, & חאף chif, cum ח punctato, *timuit, metuit, territus, attonitus, reveritus fuit, stupuit, obstupuit.* Psalm. 27. *à quo* אחאף *timebo?* Ibidem, *non* יחף *timebit cor meum.* Gen. 18. ותאפת *& timebat Sara.* Matth. 1. v. 20. *Joseph fili David ne* תחף *timeas.* Mat. 21. v. 46. וחאפוא מן אלגמוע *& timebant à turbis.* Piel חאוף chavef *terruit, terrefecit.* 2. Cor. 10. *ego* אחופכם *terrebo vos.*

Nom. חאיף chaif *timens, timidus, meticulosus:* Plur. חאיפון & חאיפין chaifun *timidi, attoniti.* חואף chauvaf *idem.*

חוף chauf, Fœm. חופה chaufa *timor, metus, stupor, reverentia.* מחאפה *idem.*

מְחוּף muchavif *terribilis, terrificus, stupendus.* A

מְחוּפָּאת *terrores.* מְחוּפִין *exterriti.*

חוץ duo significat. I. חוץ *foris, extrà, extrinsecus, præter, excepto:* locum exteriorem importat. opponitur dictioni בַּיִת *intus.* Levit. 18. *nata* בַּיִת *intus, aut nata* חוּץ *foris.* Targum *nata ex patre tuo, ex uxore alia: aut ex matre tua, ex marito alio.* Eccl. 2. *quis festinabit* חוּץ מִמֶּנִּי Targum בַּר מִנִּי *præter me?* pro בַּחוּץ? וּלְתִי pro *foris,* in loco exteriori. חוּצָה *foràs,* ad locum exteriorem. Interdum ה locale subintelligitur. Deut. 23. *& egredieris illuc* חוּץ, Targum לְבָרָא *foràs.* Numer. 24. בַּחוּץ, Targum B בְּבָרָא *foris stabis: & vir, cui tu fœneraris, efferet ad te pignus* הַחוּצָה, Targum לְבָרָא *foràs.* מחוּץ *extrinsecus, extrà.* Gen. 6. *& bituminabis eam* מִבַּיִת וּמִחוּץ, Targum מִגָּיו וּמִבָּרָא *intrinsecus & extrinsecus.* Deuter. 23. v. 10. *& locus erit tibi* מִחוּץ לַמַּחֲנֶה, Targum לְמִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא *extra castra.* Ibidem, אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה, Targum לְמִבָּרָא לְמַשְׁרִיתָא *extra castra.* Gen. 19. *& eduxerunt eum, & reliquerunt eum* מִחוּץ לָעִיר, Targum מִבָּרָא לְקַרְתָּא *extrinsecus ad urbem:* extra urbem. C ¶ Rabbin. חוּץ מִמֶּנּוּ *extra nos sit:* absit à nobis. בְּחוּצָה לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל *extra terram Israel.* לא עשה דבר חוץ מדעתו *non fecit quicquam præter suam sententiam.* סִבָּה מחוץ *causa extranea.* ¶ Deinde, Hebr. חוּץ *platea,* quæ est extra ædes aut urbem, *forum:* Plur. חוּצוֹת *plateæ.* Gen. 9. *& nunciavit duobus fratrib. suis* בַּחוּץ, Targum בְּשׁוּקָא *in platea.* Job. 18. *& non nomen ei super facie* חוּץ, Targum אַשְׁקָק *plateæ.* Jerem. 37. מִחוּץ, Targum משוק *ex platea pistorum.* D 1. Reg. 10. וְחֻצוֹת, Targum וְשׁוּקִין *& plateas pones tibi in Damasco:* fora ad nundinas, ut accipias ibi vectigalia à mercatoribus. Num. 22. v. 39. *& venerunt* קִרְיַת חוּצוֹת (in) *urbem platearum.* Targum לְקַרְתָּא מַחוּזוֹהִי *in urbem terminorum ejus;* quæ erat in extremis regni ipsius finibus. LXX. ἐπαυλέων *diversoriorum.* quasi חֲצֵרוֹת. Job. 5. v. 10. *& immittit aquas super faciem* חוּצוֹת *platearum:* agrorum.

E חִיצוֹן, חִיצוֹן Syriacè: Fœm. חִיצוֹנָה *exterior, forensis.* Ezech. 44. v. 1. *& reduxit me versus portam sanctuarij* הַחִיצוֹן *exterioris.*

Rabb. חָצַן *foris collocari ad insidiandum:* ut Nun fiat radicale. חִיצוֹנִי *exterior.*

חַיִץ, Chald. מְחִיצָא *paries exterior, tabulatum, murus:* Plural. Chald. מְחִיצִן & מְחִיצִין *parietes, muri.* Ezech. 13. *& ipse ædificabat* חַיִץ, Targ. מְחִיצָא *parietem.*

Inde Verbum Syr. & Arab. חַיִּץ *instar muri cinxit.* Actor. 23. v. 17. מְחַיְצִין *cingentes navim.* Arab. Psalm. 32. אלמחיצין *circumdantes.*

חִיצָאִירְ *intrinsecus.* חֵיצָא *linteum.*

Rabbin. מְחִיצָה *interstitium, tabulatum, thalamus.* מְחִיצַת הַצַּדִּיקִים *thalamus justorum.* scil. mortuorum.

II. Arab. cum ח punctato, חיץ *menstruum.* נזף אלחיץ *fluxus menstrui:* in Avic. מַחִיץ *menstruata:* Alcor. 2.

חאצה *proprietas, propriè, maximè, abundè.*

חאץ *proprium, possessio:* Plural. חואץ *proprietates.*

מחאץ *dolores.*

חוק duo significat. I. חֵק & חֵיק anterior pars corporis intra complexum cum pectoris brachiorumq;, quæ *sinus:* tum femorum fœminumve, quæ *gremium* est Latinis. Gen. 16. *dedi ancillam* בְּחֵיקֶךָ *in sinum tuum.* Targum לָךְ *tibi:* ut cubet in sinu tuo. 2. Sam. 12. v. 8. *& dedi tibi domum domini tui, & uxores domini tui* בְּחֵיקֶךָ, Targum בְּחֻבָּךְ *in sinu tuo.* Deut. 13. v. 6. אֵשֶׁת חֵיקֶךָ *uxor sinus tui:* quæ cubat in sinu tuo: tibi charissima. LXX. ἡ ἐν τῷ κόλπῳ σου *quæ est in sinu tuo.* h. e. charissima. Targum קְיָמָךְ *fœderis tui.* accepit pro חק *statutum, fœdus.* Deut. 28. v. 56. *malus erit oculus ejus erga maritum* חֵיקָהּ *sinus sui.* h. e. charissimum. Targum קְיָמַהּ *pacti sui.* ¶ In *sinu* notat intimam societatem, conjunctionem, & amorem. Joh. 1. *Filius qui est in sinu Patris.* Joh. 13. *recumbens in sinu:* proximus. 1. Reg. 1. *& cubet* בְּחֵיקֶךָ *in sinu tuo.* Targum לְוָתָךְ *apud te.* 1. Reg. 3. *& collocavit eum* בְּחֵיקָהּ *in sinu suo.* Targ. לְוָתַהּ *apud se: & filium suum mortuum collocavit* בְּחֵיקִי *in sinu meo.* Targum לְוָתִי *apud me.* Psalm. 35. *& oratio mea super* חֵיקִי *sinum meum redeat:* Bonum, quod pro ipsis peto, mihi eveniat. Psalm. 79. *& redde vicinis nostris septuplum in* חֵיקָם *sinum ipsorum.* Esa. 65. v. 7. *& retribuam super* חֵיקָם *sinum ipsorum.* ¶ Per synecdochen, *vestis pectori proxima,* qua sinus tegitur, ad cinctum usque. Exod. 4. v. 6. *infer quæso manum tuam* בְּחֵיקֶךָ *in sinum tuum.* Targum בְּעִטְפָךְ *in vestem tuam* &c. Prov. 16. בַּחֵיק *in sinum projicietur sors.* ita olim sortiebantur. Prov. 21. *munus in abscondito extinguet iram: & munus* בַּחֵיק *in sinu furorem fortem:* clanculū. ¶ In *sinu* occultationem notat. Job. 19. *consumpti sunt renes mei* בְּחֵיקִי *in gremio meo.* ¶ Per metaphoram, חֵיק *sinus,* significat *medium.* 1. Reg. 22. *effusus est sanguis vulneris* אֶל-חֵיק *in sinum currus.* Targ. לְגוֹ *in medium.* Ezech. 43. וְחֵיק *& medium, cubitus:* medium altaris habebat altitudinem cubiti. Ibidem וּמֵחֵיק *& à sinu terræ usq; ad crepidinem inferiorem.* Targum תְּשׁוֹרִית *fundamentum.*

Rabb. חָוק *scala, gradus:* Plur. חֲוָקִים *scalæ.*

חַיִק & חָוק *fundamentum.* A

II. Arab. חאק *vertex*: in Avic. ¶ Cum ח punctato חוק chuq *truncus arboris, stipes, caudex*: Plur. חוקאת chuquat *trunci*. חִיקָה chîca *nebula*.

חָאיק chaiq *textor*: Pl. חָאיקין chaiquin *textores*.

חור quatuor significat. I. חָוַר, Chal. & Syr. חַוַר *albuit, canduit, palluit*: per metonymiam, *erubuit, metuit*. Esa. 29. v. 22. *non nunc pudefiet Jaacob, nec nunc facies ejus* יֶחֱוָרוּ *albescent*. Targum יִשְׁתַּנּוּן *mutabuntur*: homo erubescens pallescit; fit facie albus, cum sanguis ad B cor refugit à partibus exterioribus ob metum & pudorem. Græcis λευκαίνειν, Latinis *exalbescere*, pro pallescere. Cic. 5. De finibus: *nõ refugiat timido sanguen, atq; exalbescat metu.* Sic Rabbini dicunt de Thamar, quod noluerit לְהַלְבִּין אֶת פָּנָיו *albefacere faciem ejus.* sc. Judæ. h. e. ipsum pudefacere. Syr. Matth. 17. v. 2. *vestimenta ejus* חָוַרו *candida facta sunt.* Piel Chald. חַוַּר *albefecit, candidavit, dealbavit, lavit, abluit.* Exod. 18. וַיְכַבְּסוּ, Targum וְחַוַּרוּ *& lavarunt vestes suas.* C Pass. אִתְחַוַּר *dealbatus, candidatus, lotus fuit.* Psalm. 51. *& præ nive* אַלְבִּין, Targ. אֶתְחַוַּר *dealbabor.*

Nom. חוּר *albus, candidus.* Esther 1. v. 6. חוּר *candidum*: carbasinũ. Joh. 20. v. 12. *vidit duos angelos ἐν λευκοῖς*, Syr. בְּחוּרָא *in albis.* sc. vestibus.

חֹרִים, Chald. חִירִין & חוֹרִין, Syr. חארין *albati*, vestibus albis ornati, candidi, *principes, magnates, primates*: quod aulici proceres olim candidis vestirentur: vel tanquã D illustres: sicut infimates è contra dicuntur חֲשׁוּכִים *obscuri.* 1. Reg. 21. v. 8. *& misit literas ad seniores, & ad* הַחֹרִים *proceres, qui erãt in urbe ejus.* Targ. תּוּרְבְּנַיָּא *nutritij.* Eccl. 10. v. 17. בֶּן חוֹרִים *filius procerum*: nobilibus parentibus prognatus, generosus. Jer. 27. v. 19. *& omnes* חֹרֵי יְהוּדָה, Targ. רַבְרְבֵי *principes Judah.* Præterea: Esa. 34. v. 12. Jer. 39. v. 6. Arab. חואריון *albis vestibus induti*: Alc.

Chald. חִוַּר, Syr. חִוָּר *albus, candidus*: Plur. E חִוָּרִין *albi, candidi*: Fœmin. חִוָּרָא *alba, candida*: Plur. חִוָּרָן *albæ, candidæ.*

חִוַּרְתָּא & חָוִירְתָּא *ciconia* alba plumas, nigra alas: ab albedine. Georg. 2. *Candida venit avis nigris invisa colubris.* Jer. 8. *etiam* חֲסִידָה, Targ. חוּרִיתָא *ciconia in cælo.*

Syr. חִוָּרָא *canicies*, albus capillus.

Rabb. מְחֻוָּר, Chald. מְחַוַּר *candidus, clarus, perspicuus, manifestus.*

Arab. חַוְרָה haura *populus albus, ulmus*: Pl. חַוַר haur *ulmi.* חורה לגבאל haura algebel *ulmus sylvestris.*

II. חוֹר, Chald. חוֹר *foramen, caverna*: Pluralit. חֹרִים & חוֹרִים, Chald. חוֹרִין *foramina, cavernæ.* 2. Reg. 12. v. 10. *& fodit* חוֹר, Targ. חַרְכָּא *foramen in porta ejus.* Job. 30. v. 6. חוֹרֵי עָפָר, Targ. בִּנְקִירְתָא *in cavernis pulveris.* Zach. 14. v. 12. *oculi ejus tabescent* בְּחֹרֵיהֶן *in cavernis suis.* Targ. בְּגַלְגַּלֵּיהוֹן *in pupillis suis.* reperitur quoq; 1. Sam. 14. v. 11. Job. 30. v. 6. Cant. 5. v. 6. Esa. 11. v. 8, 36. v. 12, 42. v. 22. Ezechiel. 8. v. 7. Nahum. 2. v. 13. ¶ Per metaphoram, חוֹרִים *foramina* dicuntur, quæ foraminibus constant, 1. *retia.* Esa. 19. v. 9. *& texentes* חוֹרַי, Targ. מְצָדָן *retia.* ם ablato. ¶ 2. *canistra* ex viminibus contexta, *corbes* ad modum retis factæ ex virgultis: aut *albæ* ex virgis decorticatis factę. Gen. 40. v. 16. *& ecce tres* סַלֵּי חֹרִי *canistra* (sportæ) *foraminum* (foraminosæ) *super capite meo.* pro חוֹרִים, Targ. סַלִּין דְּחִירוּ *sportæ libertatis.* ¶ 3. חוֹרִים & חֹרָאִים *stercora* ex foramine seu ano egredientia. 2. Reg. 18. *ut comedant* חֹרֵיהֶם *foramina sua.* Targ. מַפְּקָתְהוֹן *excrementa sua.* pro quo, Esa. 36. v. 12. חֹרָאֵיהֶם scribitur. Et Masoritæ utrobiq; notant in margine, reverentiæ causa legendum esse צֹאָתָם *egestionem suam*; eamq; lectionem in textu punctis exprimunt. in obsidione sc. diuturniori ob famem ingentem, & penuriam.

Inde מַחֲרָאוֹת *foramina* quibus excipiuntur stercora, *cloacæ, latrinæ.* 2. Reg. 10. v. 27. *& posuerunt eam* לְמַחֲרָאוֹת *in foramina usq; in hunc diem.* Targ. לְבֵית מַפְּקַת אֱנָשָׁא *in domum egestionum hominis*: redegerunt in locum in quem populus alvum exonerat: in cloacas. ubi etiam Masoritæ in margine notant legendum esse לְמוֹצָאוֹת *in locum egestionum*: eamq; lectionem in textu exprimunt punctis.

חֲרִיוֹנִים, quasi חוֹרֵי *foramina* seu *stercora* יוֹנִים *columbarum.* 2. Reg. 6. *& quarta pars Kabi* חֲרִיוֹנִים *quinq; argenteis.* Targ. וְרוֹבַע מַפְּקַת יוֹנַיָּא *stercoris egestionis columbarum.* ubi Masoritæ in margine notant legendum esse, דִּבְיוֹנִים: quod דָּב *fluit*, ex יוֹנִים *columbis.* de quo in דָּבָה vide. Atq; hanc lectionem in textu punctis exprimunt. Eo autem stercore in obsidione usi fuerunt ad fovendum seu accẽdendum ignem loco lignorum, ob horum penuriam: quia ipsis ad cędenda ligna exire in sylvas non licebat.

Chaldaicè & Arabicè מַחֲרָיָא & חַרְיָא *stercus.*

Syr. & Arab. חֲרָא *stercus egessit, cacavit*, suo loco in חרא vide.

בַּת חוֹרִין *spiritus immundus.*

III. Chal. & Syr. חוּר, Arab. חור hur, & חאר hir *intuitus est, prospexit*: quasi per חוֹר *foramen* pupillæ

pupillæ aspexit, *intentus fuit, observavit, cavit, cognovit, scrutatus fuit.* Chald. Prov. 23. *oculi tui* יראו, Targum יחורון *intuebuntur alienas.* Syr. Johan. 19. דנחורון *quod intuebuntur in eum.* Actor. 22. וְחָרֵת *& intuitus sum eum.* Marci 19. v. 26. חַר בהון *intuitus est eos Jesus.* Matth. 6. v. 1. חורו *attendite autem in eleemosynam.* Arab. Psalm. 78. *ut* יחירוא *cognoscat generatio altera.* Psalm. 109. יחור *scrutetur fœnerator omnem substantiam ejus.* Luc. 9. ותחיר *& hæsitabat.*

B NOM. Syr. חֶוְרָא *exemplar*, quod continuè intuemur.

חָרוֹר *inspector, observator.*

Arab. חוארי havari *apostolus*: PLur. חואריין havarijn *apostoli.*

IV. Arabic. cum ה punctato, חור chur, & חאר chir *bonus, electus fuit.* HIPH. אחיר, & HITHpael אחתאר *elegit.* Psalm. 84. אחירת *elegi.* Gen. 13. ואחתאר *& elegit Lot totam regionem Jordanis.* Psalm. 33. *quem* אחתארה *elegit sibi in hæreditatem.* Psalm. 46. אחתארנא *elegit nos hæreditatem sibi.* 2. Cor. 7. v. 4. *ipse* אחתיר *electus est inter Ecclesias ipsorum.*

C NOM. חַיר châir *bonus*: PLur. חיאר *boni.* FOEM. חירת *bonæ.*

מחתאר *electus.* ¶ חירה chîra, & היארה chiâra, & אחתיאר *electio, probatio.*

חיארשנבר chiar schanbar *cassia fistula.* ¶ חיאר *citrebus.*

חירבוא chir bu *nux muscata.* Alia in חתר vide.

D חוש tria significat. I. חוש vel חָש *festinavit, properavit, alacer, promptus, sedulus, solicitus fuit, curavit.* Hab. 1. *volabunt sicut aquila* חָש *festinans ad edendum.* Targum דטאס *qui advolat.* Psalm. 104. חַשְׁתִּי *festinavi & non tardatus sum.* Targum זְרִיזֵת *expeditus fui*: celer & alacer fui in mandatis, nec piger fui in ipsis. Deuter. 32. *quia propinquus est dies calamitatis ipsorum*, וְחָש, Targum וּמְבַע *& festinat ventura ipsis.* singulare cum plurali construitur. Eccl. 2. *nam quis comedebat, &*
E *quis* יָחוּש *festinabat forâs, plus quam ego?* Targum דאית לֵהּ חֲשָׁשָׁא *cui erat solicitudo?* Job. 31. וַתַּחַש *& festinavit ad fraudem pes meus.* pro וַתָּחַש, patach תַ pro camez תָ, aut à חָשָׁה, permutatis, quoad significationem, verborum ordinibus. Esa. 8. v. 1. *ad accelerandum spolium*, חָש *festinans prædam.* HIPhil. הֵחִיש *festinare jussit* aut coëgit, *ursit, celeriter adduxit.* Esa. 60. *ego Jehovah in tempore suo* אֲחִישֶׁנָּה, Targum אַיְתִנַהּ *adducam illud.* Et absolutè: Esa. 28. *qui credit, non* יָחִיש *festinabit.* Targum וְצַדִּיקַיָּא דְּהֵימְנוּ בְּאִלֵּין בְּמֵיתֵי עָקָא לָא יִזְדַּעְזְעוּן *& justi, qui credunt in illis, cum vene-*

A *rit tribulatio, non commovebuntur.* Jud. 20. *& insulæ* הַחִישׁוּ, Targum אוֹחִי *festinarunt.*

חוּשׁ חוש *festinus, celer, velox*: PLural. חֻשִׁים *festini, celeres, alacres, expediti.* Num. 32. *& nos eligemur* חֻשִׁים, Targum מַבְעִין *festini coram filijs Israel.*

חִיש *festinantia*: adverbialiter, *citò.* Psal. 90. *quia* גָז חִיש *avulsa est celeriter.* Targum עָרוּ בְּסִיהוֹבְיָא *transierunt celeriter*: festinater.

Rabb. מחיש *festinus, solicitus.*

II. Rabb. חוש *sensus*: PLur. חושים *sensus*: qui sunt quinq;: משוש *tactus*, ריח *olfactus*, שמע *auditus*, ראות *visus*, & טעם *gustus.* חוש משתף *sensus communis.* ¶ חושי *sensibilis.* חושיות *sensibilia.* ¶ חושים פנים *sensus interiores*; qui sunt tres: בחינה *judicium*, מחשבה *phantasia*, & זכרון *memoria.* insuper & דמיון *imaginatio.* חושים חיצוניים *sensus exteriores.*

מוחש *sensatus, sensibilis*, qui sensu percipitur: PLur. מוחשים *sensibiles.*

III. Arab. חיש haisch *anguis, coluber*: PL. חיוש huiusch *angues.* חיש אלמא haisch alma *anguis aquaticus*, hydrus, natrix. חיש אחצר haisch achdar *anguis viridis.* חיש מכעך haisch mucaac *serpens sinuatus, convolutus.*

חישיה haischia *dracunculus, dracontium.*

חות Arab. חוּתָה huta *piscis*: PLur. חות hut: DuAl. חיתאן hitan *pisces.* צידה אלחות saida alhut *piscatio.* ¶ אלחות alhut *pisces in Zodiaco.* אלחות אלגנובי alhut algenubi *piscis australis* in cœlo. פום אלחותה fom albuta *os piscis*, stella in ore piscis australis, in Aquario.

חוית havit *piscator, & piscarius*, qui pisces capit & vendit: חויתין havitin *piscatores.* FOEmin. חֲוִיתָה havita *piscatrix & piscaria.*

חית *taliter*: cum ת punctato, in Avicen. ¶ *ubi*: locus. ¶ מן חַיִת *de improviso.*

חוז duo significat. I. inde חָוִיז, Chald. חֲוִיז *fulgur*, quod videtur antequam tonitru audiatur; ut conveniat cum חָזָה *vidit*: *nubes coruscans, coruscatio*: PLur. חזיזים, Chaldaicè חֲזִיזִין *fulgura, coruscationes.* Job. 28. v. 26. *& viam* לַחֲזִיז קולות *fulguri tonitruorum.* Zach. 10. v. 1. *Jehovah facit* חֲזִיזִים *fulgura.* Targ. רוחין *ventos.*

Chald. חֶזְוָא *visio.*

חָזָן *impetiginosus.* Levit. 21, & 22. וְיַלֶּפֶת *& impetigo.* Targum וְחָזָן *& impetiginosus.* Elias, דמלי חֲזָזִין.

חָזָז & חֲזִיז *impetigo.* Arab. חזיזה haziza *lichen, impetigo*: PLuralit. חַזָאיז hazâis *lichenes.*

מחזז muhazzas *lichenosus, impetiginosus.* חזיזה פי אל לחיה haziza fallahia *lichen in barba, mentagra.*

חזאז

חזאו *furfures capitis.* ܟܙ חזוז *squamæ.* ܟܙ A
חזאויז *vacuitates,* in Avic.

חזא Chald. חֲזָא *vidit,* in חזה habes.

חזב. Arab. חזב hizb *lectio*; quæ datur discipulo. Item *secta*: Plur. אחזאב ahzab *lectiones.* 1. Corinth. 1. v. 12. *ego sum* חזב *sectator Pauli, Petri,* &c.

חזה duo significat. I. חֲזָה, Chald. & Syr. חֲזָא, Arab. literis ז׳צ׳ permutatis, חצא hasi *vidit, prævidit, providit, contemplatus est* oculo & mente. Syr. חֲזָא *existimavit, censuit, opinatus* B
est, consuluit, visum fuit. Psalm. 58. v. 11. *quia* חָזָה, Targum חמא *vidit vindictam.* Esa. 30. וְלַחֹזִים לֹא תֶחֱזוּ לָנוּ *& ad videntes, ne videatis nobis.* Targ. וּלְמַלְפַיָּא לָא תַלְפוּן לָנָא *& doctorib. ne doceatis nos.* Esa. 57. v. 8. יָד חָזִית *manum vidisti.* Targum אֲתַר בְּחַרְתְּ *locum elegisti.* Job. 8. *domum lapidum* יֶחֱזֶה, Targ. יִעְיַין *videbit*: eliget. Chald. Gen. 29. *postquam* רָאָה, Targ. חֲזָא *vidit Jacob.* Dan. 4. *& quod* חֲזָא *vidit rex.* Dan. 3. *quia* חֲזֵיתוּן *vidistis.* Syr. Matth. 1. חֲזַין *vidimus enim stellam ejus in oriente.* Arabic. C
Psalm. 95. וחצוא *& viderunt opera tua.* ¶ Et quando construitur cum ב *in*, significat *cum voluptate spectare.* Psalm. 27. v. 4. לַחֲזוֹת בְּנֹעַם *ad videndum in jucūditate Domini.* Passiv. Chald. אִתְחֲזִי, Syr. אֶתְחֲזִי *visus, conspectus fuit, apparuit.* Chal. Levit. 13. *quasi lepra* נִרְאָה, Targ. אִתְחֲזִי *visa est mihi.* Deut. 4. *tu* הָרְאֵתָ, Targ. אִתְחֲזֵיתָא *ostensus es mihi.* Gen. 42. *quare* תִּתְרָאוּ, Targ. תִּתְחֲזוּן *videbitis vos?* Syr. Matthæi 1. אֶתְחֲזִי *apparuit ipsis Angelus.* Matth. 17. D
quid מִתְחֲזָא *videtur tibi Simon?* Joh 9. *quomodo* אֶתְחֲזִי לָךְ *visus restitutus est tibi?* Matth. 6. דְּנִתְחֲזוּן *ut videantur ab hominibus.* Actor. 1. v. 3. אֶתְחֲזִי *visum est etiam mihi.* Piel. Syr. חַוִּי *ostendit, monstravit.* Luc. 24. חַוִּי *monstravit illis manus.* Hiphil. הֶחֱזָה, Chald. אַחֲזִי *ostendit, videre jussit, sivit*: absolutè, *vidit.* Job. 23. v. 9. *sinistram, cum faciet illud, non* אַחַז *videbo.* pro אֶחֱזֶה *videbo.* Mich. 4. v. 11. וְתַחַז *& videbit in Zion oculus noster*: cum voluptate spectabit, id, quod voluit, optavit, expectavit. Chal. Gen. 41. v. 28. הֶרְאָה, Targ. אַחֲזִי *ostendit Pharaoni.*

Nom. חוזה, Chald. חָזוֹי *videns.* qui futura, alijs occulta, prævidet & prædicit, *vates, propheta*: Plur. חוזים *videntes, vates.* Esa. 30. וְלַחֹזִים *& ad videntes, ne videatis nobis.* Targum וּלְמַלְפַיָּא *& ad doctores.* Esa. 47. הַחֹזִים *videntes in stellis.*

חָזֶה, Chal. & Syr. חֲדִי *pectus*, quod in anteriore hominis parte videtur: Et *diaphragma.* Rabb. מפתח הלב *clavis pectoris*: Plural. חָזוֹת, Chald. חֲדִין, Foem. חֲדִין & חֶרְוָן *pectora*: literis ד׳ו׳ permutatis. Lev. 7. *& erit* חֶזֶה,

Targ. חֲדִיָא *pectus.* Syr. Luc. 18. *percutiebat super* חַדְיֵה *pectus suum.* ¶ Per synecdochen, *mamilla*, quæ est in pectore mulieris. Cāt. 8. *quis dabit te sicut fratrem mihi,* יוֹנֵק שְׁדֵי אִמִּי *sugentem ubera matris meæ.* Targ. *sicut puer sugens* בִּחֲדִיָא דְאִמֵּהּ *in mamilla matris suæ.* Rabb. אֶמְצַע הֶחָזֶה *medium pectoris*, thorax. ¶ item חזה *coccyx.*

חָזוּת, & חָזוֹן, & חִזָּיוֹן, & מַחֲזֶה, & חָזוּת, חֶזְוָה, Chal. חֲזָא, & חֵזוּ, & חֶזְוָא, & חֶזְוָן, & חָזוּת *visio*, apparitio simplex aut prophetica, *vaticinium, prospectus*: Plur. חָזוֹת & חֶזְיוֹנוֹת, Chald. חֶזְוִין, in Daniele חֶזְוִין *visiones.* Esa. 1. v. 1. חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ *visio Esaiæ, filij Amos, quam* חָזָה *vidit super Judam.* Targ. נְבוּאַת אַתְנַבֵּי *vaticinium Esaiæ, quod vaticinatus est.* Gen 15. *factum est verbum Domini ad Abrahamum* בַּמַּחֲזֶה *in visione.* Targ. בִּנְבוּאָה *in prophetia.* Esa. 48. *audivi* חֲזֵה כֻּלָּהּ *visionem totam*: prophetiam. Esa. 29. חֲזוֹן לָיְלָה *visio noctis*: quicquid homo videt per somnium. Syr. Joh. 5. וְחֶזְוֵהּ *& faciem ejus nō vidistis.* ¶ Deinde חֹזֶה, & חָזוּת, & מַחֲזֶה, idem quod חוז vel מחוז *termin⁹*: permutatis quoad significationem ordinibus. Esa. 28. *quia dixistis, percussimus fœdus cum morte, & cum inferno fecimus* חֹזֶה *terminum, quem non transeat.* vel *pactum*: ad quod quis respicit ac in eo fidit & sperat. Alijs, *speculatorem*, qui nunciet nobis diem adventus ejus: ut sit idem quod צֹפֶה. Targum שְׁלָמָא *pacem.* Ibidem, *& delebitur fœdus vestrum cum morte,* וְחָזוּתְכֶם *& terminus vester cum inferno non stabit.* Targum שְׁלָמְכוֹן *pax vestra.* ¶ Tertiò, חָזוּת *perplexitas, complicatio*: ut conveniat cū אחז *apprehendit, tenuit*, permutata ordinum significatione. Dan. 8. v. 5. *cornu* חָזוּת *perplexitatis inter oculos ejus*: perplexum instar ramorū. complicatum. sic, Dan. 4. וַחֲזוֹתֵהּ *& perplexitas ejus usq; ad finem terræ*: rami ejus conspicui. Job. 8. v. 17. *ad domum lapidum* יֶחֱזֶה *perplexa erat.* vide יסתבך.

מֶחֱזָה *fenestra*, per quam prospicitur. 1. Reg. 7. *è regione* מֶחֱזָה אֶל מֶחֱזָה *fenestræ ad fenestram.* Targ. זְוִי *angulus.*

Chald. חֲזֵה, & חֲזִי, & חֲזֵי *visus, spectatus, dignus*, ut ראוי Hebræis: Plur. Fœmin. חֲזַיִן *dignæ.* Dan. 3. v. 18. *quàm* חֲזֵה *dignum erat accendere eam.*

כִּדְחָזֵי *sicut dignum est.* Levit. 5. *faciet holocaustum* כַּמִּשְׁפָּט *juxta judicium.* Targ. כִּדְחָזֵי *sicut dignum est.* Esther 2. הָרְאֻיוֹת, Targ. דְּחָזְיָן *quæ dignæ erant dare ei.* 2. Reg. 23. *quilibet* כְּעֶרְכּוֹ *juxta æstimationem suam.* Targ. כִּדְחָזֵי *sicut dignus erat.*

Syr. חֶזְוָן *spectaculum, triumphus, res manifesta.*

מַחֲזִית מַחֲזְיָן *speculum*: Plur. מַחֲזְיָן *specula.*

Rabb.

Rabb. חַזָן *inspector synagogæ, æditu⁹, apparitor, lictor, custos*: Plur. חַזָנִים *æditui, lictores*. A
חַזָן הַכְּנֶסֶת נוטל תורה *inspector synagogæ attollit librum Legis*. Luc. 4. *complicavit librum & dedit* לִמְשַׁמְּשָׁנָא *ministro*.

חֲזוּיָא *inspectio, ordo, judicium, mos, dignitas*.

חֲזִי *vide, en, ecce*.

II. Arab. cum ח punctato, חזא chazi *confusus, pudefactus fuit, erubuit*. Psalm. 31. *non* אחזא *confundar in æternum*. 2. Thess. 3. ליחזי *ut pudefiat*. Luc. 9. *filius hominis* יחזיה *erubescet eum*. 1. Pet. 2. v. 6. מן יומן בה לא יחזי *qui credit in eum, non pudefiet*. B
Piel. חזי chazzi *pudefecit, confudit, dehonestavit, vituperavit*. Psalm. 44. וחזית *& confudisti odientes me*. 1. Cor. 1. v. 27. ליחזי *ut pudefaciat sapientes*.

מחזי muchzi *dehonestatus, vituperatus*.

חזי *confusio, contemtus*. חזיא *ignominia*.

חזל. Arab. חַזְלָה chazla *malefactum, delirium*: Plur. חַזָאל chizal, & חַזְלָאת chazlat *malefacta, deliria*.

חַזָאל chazzal *malefactor*: Plural. חַזָאלִין chazzalin *malefactores*. 1. Pet. 4. v. 16. *nec* יחזל *pudefiat*. C

חזם Arabic. חזם chazzam *ligavit, colligavit, cinxit, succinxit, suffarcinavit*. Pass. אתחזם atchazzam *ligatus, cinctus fuit*.

חזם chazam *fascis, manipulus*.

חזמה chuzma: Plur. חזאם chuzem *idem*.

Dimin. חזימה huzeima *fasciculus*: Plur. חזימאת huzeimit *fasciculi*. Matth. 13. חזמא *fasciculi*.

חזמה *spartum, pomice*, ex sparto leviter torta restis: Plur. חזאם chazem. D

חזם hizim *cinctus, cingulum*.

תחזים tahzim *cinctura, zona*: Pluralit. תחאזים tahazim *cincturæ*.

תחזים tahzim, & מחזם mahzam *idem*.

Avicennæ, יחזם *disrumpat*.

חזן tria significat. I. Rabb. חַזַן *germen, herba*. חֲזִינָא *baculus in summo ferrum gerens*.

חַזָנָא *cantor*. חַזָן qui in synagoga lectiones Mosaicas cantillat: de quo in חָזָה precedente. E

II. Arab. חזן hazan *mœstus, tristis, contristatus, afflictus fuit, doluit, luxit*. Gen. 4. וחזן *& tristis fuit Cain valde*. Psalm. 55. *ego* חזנת *contristatus sum*. Psal. 30. *ne* יחזן *affligatur cor meum*. Mat. 14. v. 9. פחזן אלמלך *& contristatus fuit rex*. Coloss. 3. v. 21. *ne* תחזנוא *contristemini*. Hiphil. אחזן ahzan *cõtristavit, afflixit*. Psal. 27. *qui* אחזנוני *affligũt me*. 2. Cor. 1. v. 26. *ego enim si* אחזנתכם *tristitia afficerem vos*. Rom. 14. *in hoc* תחזן *contristabis fratrem tuum*.

Nom. מחזון mahzun *afflictus, tristis, lugẽs*: Plural. מחזונין mahzunin *afflicti, tristes*.

חזן huzn *tristitia, afflictio, luctus*: Plural. אחזאן ahzen *afflictiones*. Psal. 34. v. 20. כתירה היא אחזאן אלצדיקין ומן גמיעהא יחלצהם אלרב *multæ seu magnæ sunt afflictiones justorum, verùm ex iis omnibus liberat ipsos Dominus*.

תיאב אלחזן tieb alhuzn *vestis lugubris*.

חזין hazin *tristis, afflictus, lugens*: Fœmin. חזינה hazina *afflicta*. Matth. 7. *via* אחזן *arcta*. חזאנה *afflictiones*.

III. Arab. cum ח punctato seu raphato, חזן chazan: Hiphil. אחזן achzen *collegit, congregavit, reposuit, recondidit, thesaurisavit*, cum Hebræo חסן, literis ז"ס permutatis, convenit; *thesaurus* & *apotheca frugum*. Matth. 6. v. 26. ולא תחזן פי אלאהרא *nec congregant in horrea*. Luc. 12. ואחזן *& congregabo ibi triticum meum*: reponam. In Geographia: ויחזנון בהא אקואתהם *& reponunt in ea victualia sua*.

Nom. חאזן chazin *thesaurarius, œconomus, cubicularius, cellarius, pincerna*: Plural. חאזנין chazinin *thesaurarij, cubicularij*.

מחזון machzun *reconditus, repositus*: Plur. מחזונה *repositi*.

חזאנה chazina *thesaurus, gazophylacium, horreum, taberna, cella, cubiculum, theca pennarum* aut *librorum, apotheca frugum, repositorium*: Plur. חזאין chazain *thesauri, cubicula, repositoria, granaria, cellæ*. Matth. 6. v. 6. *ingredere* חזאנתך *cubiculum tuum*. Matth. 3. v. 12. *colliget in* חזאינה *horrea sua*. חזאנה אלכתוב chazinat al cutub *taberna librorum*, in qua libri prostant.

Dimin. חזינה chuzeiana *cellula*: Plur. חזינאת chuzeianit *cellulæ*.

מחזן machzen *cella, horreum*: Plur. מחאזן machazin *cellæ*. מחזן מן אלשרב machzan mital scharab *cella vinaria*.

מחיזן mucheizen *penetrale*: Pl. מחיזנאת muchezenit *penetralia*.

חזאן *œconomi, ministri*.

חזף. Arab. אחזאף *extremitates*: in Avic.

Cum ח punctato, חזף chazaf *testa*, in חֶסֶף invenies.

חזק quatuor sign. I. חָזַק, Syr. חזק *robustus, fortis fuit, prævaluit*: cũ ב, *fortiter apprehẽdit & tenuit, detinuit, continuit, retinuit, obtinuit, vicit, superavit, potit⁹, dominatus fuit*. Jos. 23. וַחֲזַקְתֶּם, Targ. ותתקפון *& fortes eritis valde ad custodiẽdũ & faciendũ omnia*. Jer. 20. חֲזַקְתַּנִי *robust⁹ fuisti* (præ) *me, & prævaluisti*: pro, חֲזַקְתָּ מִמֶּנִּי. 1. Reg. 19. *non* נֶחֱזַק מֵהֶם, Targ. נתקף מנהון *fortiores erimus illis*. 2. Sã. 18. וַיֶּחֱזַק, Targ. ואתאחד *& detẽtũ fuit caput ejus in quercu*. Esa. 39. *postquã audivit quod ægrotasset* וַיֶּחֱזָק *& roboratus esset*. Targ. ואתאסי *& sanatus esset*. Lxx. καὶ ἀνέστη *& convaluisset*. Deut. 11. *ut* תֶּחֶזְקוּ *roboremini, & veniatis, & possi-*

& possideatis terram. LXX. ζῆτε *vivatis.* Deut. A
12.*tantum* חזק *fortis esto, ne comedas sanguinem.* LXX. πρόσεχε ἰσχυρῶς *cave fortiter.* Exod. 7. ויחזק *& roboratum fuit cor Pharaonis:* induratum est. ¶ Cum ב. Exod. 4. v. 4. *mitte manum tuam,* ואחז בזנבה, Targum ואחוד בזנבו *& apprehende in cauda ejus: & misit manum suam* ויחזק־בו *& apprehendit in eo.* Syr. 1. Petr. 1. v. 13. חזוקו *apprehendite.* PIEL. חזק *roboravit, firmavit, confirmavit, obfirmavit.* Rabb. *dicta confirmavit, rem exaggeravit.* Exod. 4. *& ego* אחזק, Targum אתקף *roborabo cor Pharao-* B
nis. LXX. σκληρυνῶ *indurabo.* Esa. 22. *& baltheo tuo* אחזקנו *roborabo eum.* Targ. אזרזנה *accingam eum.* Esa. 35. v. 3. חזקו *roborate manus remissas.* 2. Sam. 11. וחזקהו, Targum ותקפוהי *& confirma eum:* exhortare illum, sc. Joabum, tu qui hæc nuncias. sunt enim verba Davidis ad nuncium de Joab. 2. Reg. 12. *& ipsi* יחזקו *roborabunt rimam domus:* sarcient. 1. Sam. 23. ויחזק *& roboravit manum ejus in Domino:* jussit eum esse firmo & constanti animo. ¶ לחזק הענין *ad exaggerandum* C
rem: ad emphasin. HIPHIL. החזיק *prehendit, apprehendit, tenuit, continuit.* 1. Sam. 17. v. 35. והחזקתי, Targ. ואחדת *& apprehendi in maxillaejus.* Esa. 45. v. 1. אשר החזקתי בימינו *cujus dextram apprehendi.* Esa. 42. v. 6. ואחזק בידך *& apprehendam manum tuam.* Esa. 51. v. 18. *nec est* מחזיק בידה *apprehendens manum ejus.* Manum in signum benevolentiæ prehēdere veteres solebant, & indignantes retrahere. Esa. 41. v. 12. *ego Dominus Deus tu-* D
us מחזיק ימינך *roborans manum tuam, dicens tibi: ne timeas, ego adjuvi te.* Zach. 8. v. 9. תחזקנה ידיכם *roborentur manus vestræ:* estote firmo & constanti animo. Mich. 7. *non* החזיק *tenet in æternum iram suam.* Targum מורך *prolongat.* Prov. 26. מחזיק, Targum דלכר *qui apprehendit in auribus canis.* 2. Sam. 15. *& mittebat manum suam* והחזיק לו *& apprehēdebat eum, & osculabatur eum.* Apprehendebat manum supplicantium, & erigebat eos, ut eorum corda furaretur, & se humilem er- E
ga illos ostenderet. HITHPAEL התחזק, Rabb. נתחזק *obfirmavit, confirmavit se, confortatus fuit.* 1. Paral. 19. חזק ונתחזקה *confirmatus* (fortis) *esto, & confortabimus,* sc. nos pro populo nostro. Unde Rabbini hoc usurpant in fine librorū Biblicorum; חזק ונתחזק quo ad sequentia aggredienda exhortantur.

NOM. חזק *fortis, robustus, validus, firmus, obfirmatus:* PLur. חזקים *fortes, robusti, firmi, obfirmati.* FOEmin. חזקה *robusta, firma:* PLur. חזקות *firmæ.* Num. 13. החזק, Targ. התקיף *num fortis, an debilis?* Esa. 40. *ecce Dominus Deus* בחזק *in fortitudine veniet:* potēter. concretum pro abstracto. Ezech. 3. *dedi facies tuas* חזקים *robustas contra facies ipsorum:* ut non metuas ab illis, nec illis te submittas. Ibidem, *quia tota domus Israel* חזקי מצח *robusti fronte.* Targum חציפי אפין *impudentes facie.*

חזק, Fœm. חזקה: & חזק, Fœm. חזקה *robur, fortitudo, firmitas.* Jon. 3. *& clament ad Deum* בחזקה *in fortitudine:* fortiter. Apocal. 18. *clamavit* ἐν ἰσχύϊ *voce magna.* Plaut. in Asinaria: *jubeo te salvere voce summa:* quoad vires valent. Ezech. 34. v. 4. ובחזקה *& in fortitudine subegisti eos.* Targ. ובתקפא *& in potentia:* potenter. LXX. κραταιῶς *vi.*

Rabb. חזק, Fœm. חזקה *vis rei* aut *possessio,* cum quis rem diu tenuit. ☞ חזקה *consuetudo, mores usitati.* ☞ חזק מצח *robur frontis,* impudentia. ☞ כוח המחזיק *vis retentiva.* ☞ לחזק הדבר *causâ emphaseos.*

II. Syr. חזק *cinxit, præcinxit, constrinxit, vincivit, alligavit.* Eph. 6. וחזוקו *& accingite lumbos vestros.* Johan. 24. דחזיק *quod alligatum fuerat capiti ipsius.*

NOM. חזקא *vinculum, conjunctio.*

III. Syr. חזק *abijt, profectus, peregrinatus est.* Act. 24. v. 4. *ego* דאחזוק *ut proficiscar.* Matth. 21. v. 3. וחזק *& abijt.*

IV. Arab. cū ח pūct. חזק chazaq *rupit, disrupit, scidit.* PASS. אתחזק atchazaq *rupt⁹, disruptus, scissus fuit.* Joh. 21. v. 11. וכהוא אלתקל לם תתחזק אלשבכה *& illo pondere non disrumpebatur rete.*

NOM. חזק chazaq *ruptio, disruptio.*

חזקה, חזק *stercus gallinarum:* PLur. חזאק *stercora gallinarum.*

חזר duo significat. I. חזיר, Arab. cum ח pūctato, & נ epenthetico, חנזיר chanzir *porcus, verres, sus;* sic dicta, quod lota ad volutabrum cœni redeat, & in eo volvatur. PL. Arab. חנאזיר chanazir *porci, sues.* FOEmin. Rab. חזירה, Chal. חזירא, Arab. חנזירה chanzira *porca, sus.* Psal. 80. *vastabit eam* חזיר מיער *sus ex sylva:* hostis Nebucadnezar, qui abduxit populum in Babyloniam: & ע elevatum indicat captivitatem duraturam septuaginta, non diutius, annis. Est etiam medium Psalterij quoad literas. Esa. 66. *comedentes carnem* החזיר *suis.* Judæi intelligunt Christianos: nam Ismaëlitæ non comedunt sues, sed (quod sequitur) *reptile & murem.* In libro Genealogiarum: duo decreta facta sunt tempore Hircani & Aristobuli: ארור מי שיגדל חזיר *maledictus qui aluerit suem:* וארור מי שילמד לבנו חכמה יונית *& maledictus, qui docuerit filium suum sapientiam Græcam.* sic & Julianus. Arab. Psalm. 80.

וְחַנְזִיר אַלְעֲאבַ אַפְסַדְהָא *& sus sylvæ corrupit eam.* A
2.Pet.2.v.22. כאלחנזירה אלתי אגתסלת חם תמרעת פי אלחמאה *sicut sus, quæ, ubi lota fuerit, rursus volutatur in cœno.*

Rabbin. חֲזִירַת יַעַר *sus sylvæ*, aper.

Arab. חַנְזִיר גַבַלִי chanzir gebeli *sus montana*, aper. ⁂ Dim. חֻנַיְזִר chonaizar *porcellus*: Foemin. חֻנַיְזִרָה chonaizara *sucula*.

חַנְזַאיר chanzair *porcarius*, subulcus.

חַנְזִירָה chanzira *scrofula, struma*: Plural. חנאזר chanizir, Rabb. חֲזִירִים *scrofulæ*.

חַנְזִיר כַבִיר chanzir quibir *porcus magnus*: sic vocant Turcæ, ubi conspicati fuerint Christianum carne suilla vescentem. ⁂ B
חואר *tonsor*.

Verb. Rabb. חָזַר, Chald. חֲזַר, Syr. literis ז'ר permutatis, חֲדַר *rediit, reversus, conversus, revolutus fuit, ambiit, circuivit, circumdedit*. Chald. Psalm. 113. *Jordanis* יִסֹּב, Targ. חֲזַר *reversus est retrorsum*. Psalm. 117. *omnes populi* סְבָבוּנִי, Targ. חֲזָרוּ יָתִי *circumdederunt me*. Dan. 4. *ad gloriam regni mei* הַדְרִי *redii*. Syriac. Joh. 10. v. 24. וְחַדְרוּהִי *& circumdederunt eum Judæi*. Luc. 19. ונחדרונכי *ut circumdent te inimici tui*: obsideant. Rabbinis, חֲזוֹר בָּךְ, Talm. C
הדרן עלך *redeas ad te*: repete tecum. נַחֲזוֹר *repetemus*. Niph. Chald. אתחזר *reversus, revolutus fuit*. Jud. 20. *& vir Israel* הָפַךְ, Targ. אתחזר *conversus fuit*. Piel Chald. חַזַּר: Hiph. Rabb. הֶחֱזִיר, Chald. אַחֲזַר, Syr. אחדר *reduxit, repetiit, restituit, revolvit, convolvit, convertit, complicavit, circumdedit, sepsit*. Syr. Matth. 21. v. 33. ואחדרה *& circumdedit eum maceria*.

Nom. Rabbin. מַחֲזוֹר, Fœm. מַחֲזוֹרָה *periodus, cyclus*: קָטוֹן *parvus*, lunaris, 19: גָּדוֹל *magnus*, solaris, 28. annorum. Item *liber* continens precationes, quę singulis annis redeunt: aut qui in margine Bibliorum reperitur: Plur. מַחֲזוֹרוֹת *cycli*. D

חֲזֶרֶת *lactuca*: Plur. חֲזֶרִין *lactucæ*.

Chal. חזור & חֲזוֹרָן *malus*, arbor & fructus ejus, pomum & omne rotūdum: Plural. חֲזוּרִין *poma*. Item, *sphærulæ* vel *globi*.

חֲזוֹר חֲזוֹר *circumcirca, circumquaq;*.

חֲזוֹרָא *furfur*, porci cibus. E

חֲזוֹרָא *herba quædam* in Babel crescens.

הֲדַר *rursus*, & *rotundum* quod revolvitur.

הָרוֹר *vendens* & *distrahens per urbem*.

Syr. חֲדָרַי *circa*. חֲדָרַיה *circa eum*. חֲדָרוּהִי *circa illum*. ⁂ חֲזָרָה *reversio*.

II. Rabbin. חָזַר, Syriacè חֲדַר *circuivit ad colligendam stipem, ostiatim obversatus, mendicatus est*. Syriacè Lucæ 16. v. 3. וּלְמֶחְדַר *& mendicare erubesco*. Marci 10. v. 46. *sedens juxta viam* וְחָדַר *& mendicans*.

Nom. Syr. חָדַר & חָדוֹר *mendicus*.

Rabb. מַחֲזִיר *mendicus*. מְחַזֵּיר עַל הַפְּתָחִים *obambulans* (mendicans) *ostiatim*: mendicus. חוזר על הפתחים לשאול לחם *ut panem petat*. ⁂ חֲזָרָה *mendicatio*.

חטט quatuor significat. I. Chald. חֲטַט idem quod חוט *suit, consuit*. Genes. 3. וַיִּתְפְּרוּ, Targ. וְחַטִּיטוּ *& consuebant folia*. Ezech. 13. הַמְתַפְּרוֹת, Targ. דִּמְחַטְּטִין *qui consuunt pulvillos*.

Nom. Arab. חט hat *filum*: חטאן *duo fila*.

II. Arab. חטט *declinavit*.

אנחטאט *declinatio*, diminutio ætatis aut morbi: in Avic.

III. Arab. cum ח punctato, חטט chatat *scripsit, descripsit, transcripsit, delineavit*. Rom. 16. v. 22. *qui* חטטת *descripsi hanc epistolam*.

Nom. חט chat *litera scripta, linea*, & *portio*: Plur. חטוט chutut: Dual. חטאן *literæ scriptæ, lineæ*. חט דק chatt daq *litera parva*. חט מסתקים *linea recta*. חטאן מסתקימאן *duæ lineæ rectæ*. אלחטוט מסתקימה *lineæ rectæ plures*. חטין מסתקימין מחתלפין פי אלטול *lineæ rectæ diversæ in longitudine*: inæquales, in Euclide. חט אלאסתוא *linea æquationis*: æquinoctialis, in Geographia & Avic.

חתטיט tachtit *lineatio, delineatio*. ⁂ חטה *apex*. ⁂ חט *stylus*. ⁂ חטוט *lineamenta urinæ*.

IV. Per metaphoram, Arab. חטט chatat *sulcavit, sulcos fecit arando, terram proscidit*.

Nom. חט chatt *sulcus*, lacuna vomere facta: Plur. חטוט chutut *sulci*: Item, *rugæ*; quas uteri *sulcos* dixit Martialis. ⁂ חטה chatta *stigma*.

חט לגרי אלמא chatt liguri alma *sulcus ad cursum aquæ, sulcus aquarius, elix*, sulcus latior ad eliciendas & corrivandas è frugibus aquas factus, *deliquia, colliquia*.

Syr. חֲטַט *fodit*. ⁂ חיטין *dentes*.

חטא tria significat. I. חָטָא: Hiphil. הֶחֱטִיא, Arab. אחטא achta *erravit* quocunq; modo, *deviavit, deflexit*, à via vel scopo aberravit. Judicum 20. v. 16. *& non* יַחֲטִא *aberrabat*; non aberrare sinebat lapidem à capillo, ad quem funda eum projiciebat. Targ. מְשַׁבְּשִׁן *variabant*: deviabant. Rectius; *errabant*, à שָׁגָה *erravit*. Hithpael התחטא *deflexit se, proripuit se aliò*. Job. 41. *ab elevatione ejus timebūt fortes, à procellis* יִתְחַטָּאוּ *deflectent*: declinabunt, proripient se.

Nom. חַטָּאִים *errones, exules*. 1. Reg. 1. *ero ego, & filius meus Salomo* חַטָּאִים *errones*. Targum מְתָרְכִין *ejecti*; exules, *maledicti*.

Syr. יַחְטָא *abortivum, apostata*. 1. Corinth. 15. v. 8. *tanquam* דַּלְיַחְטָא *abortivo*.

II. Per metaphoram, חֲטָא, Chald. & Syr. חֲטָא & חֲטִי, Arab. cum ח punctato, חטא chata *peccavit, deliquit*, à Lege divina aberravit.

 ¶ Variè

A
¶ Variè autem construitur: 1. absolutè ponitur. Jos. 7. חָטָא, Targ. חֲטָא *peccavit Israel.* Gen. 43. וְחָטָאתִי *& peccator ero tibi omnib. diebus:* reputabo me peccatorem. Exod. 32. חֲטָאתֶם, Targ. חֲבְתּוּן *peccastis.* Thré. 1. חָטְאָה, Targ. חָבַת *peccavit Jerusalem.* Gen. 40. חָטְאוּ, Targ. סְרַחוּ *peccaverunt pincerna regis Aegypti, & pistor.* ¶ 2. cum ב *in.* Gen. 42. *ne* תֶּחֶטְאוּ בַיֶּלֶד *peccetis in puero.* ¶ 3. cum ל *contra.* Psalm. 51. לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי *tibi soli peccavi:* contra te solum. ¶ 4. cum מ *à.* Levit. 4. *anima si* תֶּחֱטָא, Targum יְחוּב *peccaverit per errorem* מִכֹּל *ab omnibus mandatis Domini.* Syr. 1. Joh. 2. v. 1. *si quis* נֶחְטָא *peccaverit.* Rom. 2. *qui sine lege* חַטוּ *peccaverunt.*
B
Arab. Psalm. 39. *ne* אחטי *peccem.* 1. Joh. 1. v. 10. *si dixerimus quod non* נחט *peccaverimus.* Hiphil. הֶחֱטִיא, Arab. אחטא achti *peccare fecit, seduxit, in errorem adduxit.* Exod. 23. *ne fortè* יַחֲטִיאוּ, Targum יְחַיְּבוּ *peccare faciant te.* Arabic. Psalm. 41. אחטארת *peccavi tibi.*

Nom. חוֹטֵא, Chald. חָטֵי, Arab. חאטי chati *peccans, peccator:* Plur. חוֹטְאִים, Arabicè חאטיין chatijn *peccantes, peccatores.*
C
חַטָּא *peccator, erro, reus:* Pl. חַטָּאִים, Chal. חַטָּאִין *peccatores.* 1. Reg. 1. v. 21. *& ero ego, & filius meus Salomo* חַטָּאִים *peccatores.* Targum מְחָרְכִין *ejecti,* sc. ex regno, carentes regno.

חֵטְא, Chald. חֲטָא, Fœm. חַטָּאָה, & חֲטָאָה, & חטאת, חַטָּאת, Chald. חֲטוּת, Syr. חַטִּית, Arabicè חַטָא chatâ, Fœm. חַטִּיָּה chatiâ, & חטאיא *error, erratum, peccatum, & pœna peccati, scelus:* Plur. חֲטָאִים, Chald. חטאין & חֲטַיִן, Fœm. חֲטָאוֹת & חטאת, Chald. חֶטְוָן, Syr. חֲטָהִין & חֶטְיָן, Arab. חטיאת chatiat *errata, peccata.*
D
Zachar. 14. v. 19. *& hoc erit* חַטַּאת *peccatum Aegypti,* וְחַטַּאת *& peccatum omnium gentium:* pœna. 1. Reg. 13. v. 34. *& facta est hæc res* לְחַטַּאת *in peccatum Jarobam:* in pœnam: sequentia declarant. Job. 35. v. 3. *quid utilitatis dabo* מֵחַטָּאתִי *ex peccato meo?* ex supplicio. Alcor. חֲטָבָאת *errores.*

Chal. יַחֲטָא & חַטָּאָה *diabolus,* auctor peccati, peccans ab initio. 1. Joh. 3. Zach. 3. *& dicebat Dominus ad* הַשָּׂטָן, Targ. יַחֲטָא *diabolum.*
E
Ibidem, וְהַשָּׂטָן, Targ. וַחֲטָאָה *& diabolus stabat juxta dextram ejus.*

II. Per antiphrasin, Piel חִטֵּא *peccatum abstulit, removit,* à peccato absolvit, errorem compensavit, *expiavit;* quod fiebat aspersione sanguinis sacrificiorum; ideo Chal. per דכי, Lxx. per ῥαντίζειν reddunt. Exod. 29. וְחִטֵּאתָ, Targum וּתְדַכֵּי *& mundabis super altari.* Lxx. καὶ περιῤῥανιεῖς *& asperges.* Levit. 14. לְחַטֵּא, Targum לְדַכָּאָה *ad mundandum.* Levit. 9. וַיְחַטְּאֵהוּ, Targum וְכַפַּר בִּדְמֵהּ *& expiavit sanguine illius.* Levit. 14. v. 52. וְחִטֵּא, Targum וִידַכֵּי *& expurgabit domum.* Levit. 6. *Sacerdos* הַמְחַטֵּא אֹתָהּ *offerens* (expians) *illud.* Targum דִּמְכַפֵּר בִּדְמָהּ *qui expiat sanguine illius.* Psalm. 51. v. 9. תְּחַטְּאֵנִי *expiabis me Isopo, & mundabor.* Targum תַּדִּי עֲלַי *asperges super me, sicut Sacerdos qui aspergit Isopo super immundum aquam aspersionis ex cinere vaccæ.* Lxx. ῥαντιεῖς με *asperges me.* Gen. 31. *ego* אֲחַטֶּנָּה *expiabam:* Erat peccatum super me, & retribuebā tibi simile: compēsabam. pro אֲחַטְּאֶנָּה, more lamed ה quiescentium. Hithpael, הִתְחַטֵּא *expiavit se.* Num. 8. וַיִּתְחַטְּאוּ, Targ. וְאִדַּכִּיו *& mundarunt se.*

Nom. חַטָּאָה & חַטָּאת *expiatio, & piaculum seu sacrificium expiationis.* Num. 8. *asperge super eos* מֵי חַטָּאת *aquas expiationis.* Levit. 6. *hæc est lex* הַחַטָּאת *piaculi, ubi mactabitur holocaustū, ibi mactabitur* הַחַטָּאת *piaculum coram Domino.* Hos. 4. חַטַּאת עַמִּי *peccatum populi mei comedent.* Exod. 30. v. 10. *ex sanguine* חַטַּאת *sacrificij expiationum.* Psal. 40. v. 7. *holocaustum* וַחֲטָאָה *& sacrificium non postulasti.* Levit. 4. v. 3. *Domino* לְחַטָּאת *in piaculum.* Hujus a. sacrificij duo erant genera. Unum eorum animalium, quorum sanguis inferebatur in tabernaculum testimonij, & adeps cremabatur super altari holocausti; cæterùm pelles, carnes, caput, crura, intestina & stercus, extra castra portata cremabātur, nec licebat sacerdotibus de ipsis edere quicquam: Levit. 4. Alterum eorum animalium, quorum sanguis non inferebatur in taberculum testimonij, & carnes ejus edebantur à sacerdotibus: Levit. 6.

Arab. מחטא mochti *perditus, errabundus.* אלב חטא bile chatâ *innocens.*

חטב quatuor significat. I. חָטַב, Chald. חֲטַב *cæcidit, incidit, succidit, excidit, discidit, secuit* ligna aut lapides, *dissecuit.* Ezech. 39. *nec* יַחְטְבוּ, Targ. יְקַצּוּן *succidēt ex sylvis.* Deut. 29. מֵחֹטֵב *à cædente ligna tua.* Targ. מִלָּקֵט *à colligente.* Jos. 9. *& sunt* חֹטְבֵי עֵצִים *cæsores lignorum.* Targ. מְלַקְטֵי אָעִין *collectores lignorū.* Piel. חִטֵּב *idem.* Psalm. 114. *filiæ nostræ sicut anguli* מְחֻטָּבוֹת *excisi:* qui constructi sunt lapidibus dolatis.

Nom. חֲטֻבוֹת *tapetia.*

II. Arab. חַטָּבָה hatâba *lignum:* Plur. חַטַּב hatab *ligna.* in Geogr. מַאוַחַטַב *aqua & ligna.*

חַטָּאב hattab *lignator,* qui ligna portat: Plur. חַטָּאבִין hattabin *lignatores.*

Verb. אַחְתַטַב ahtatab *lignatum ivit.*

III. Chald. חֲטַב *prædicavit, celebravit, extulit.* Deut. 27. *Dominum* הֶאֱמַרְתָּ, Targum חֲטַבְתְּ *prædicasti, & Dominus* הֶאֱמִירְךָ, Targum חַטְבָךְ *prædicavit te;* extulit. Arab. cum ח puncta-to,

to, חָטַב chatab, & אחטב achtab, & אַחְתַטַב achtatab. Piel. חאטב *prædicavit, narravit, sermonem habuit, sermocinatus, concionatus, fabulatus fuit*. Act. 22. v. 21. לִיחַטֵב *ut sermonem haberet ad illos*. Actor. 18. v. 17. *angelus* יְחַאטְבֵה *informaverat eum*. Luc. 4. יְחַאטב *loquebatur cum altero*. Marci 16. v. 50. פחַאטבְהֻם *& allocutus est eos*. In Geograph. יחטב לְנַפְסֵה *prædicabit de seipso*.

חאטב chatib *prædicator, concionator, narrator, ecclesiastes*: Plur. חַאטְבִין chatibin *prædicatores*.

חֻטְבַה chotba *prædicatio, narratio, sermo, colloquium*: Plur. חֻטַאב chotab *narrationes*.

חטאבה chataba *admonitio*. ℞ חטיב chatib *rhetor*.

חטוב *informatio*. ℞ חטב *labor*, in Avicen.

חֻטַאב *sermo, institutio*.

IV. Arab. cum ח punctato, חטב chatab *desponsavit*. Matth. 1. v. 16. למא חטבת מרים אמה ליוסף *cum desponsata esset Marjam mater ejus Josepho*. Pass. אחחטב achtatab *desponsatus fuit*. ℞ מחטוב machtub *desponsatus*: Fœm. מחטובה machtuba *desponsata*.

חטיב chatib *sponsus*, novus nuptus: Fœmin. חַטִיבַה chatiba *spōsa*, nova nupta. Matthæi 1. v. 16. יוסף חַטִיב מַרִיַם *Joseph sponsus Mariæ*. Ibidem, יוסף חטיבהא *Joseph sponsus ejus*. Ibidem, *ne timeas*, תאחד מרים חטיבתך *accipias Mariam sponsam tuam*.

חֻטְבַה chotba *desponsatio, conjugium*. Alc. וַמַא חַטְבַכֻם *& quæ causa vestra?*

חטה. Hebr. חִטָה *triticum*, in חנט quære.

Arab. חטה *ambulavit*. יחטוא *ambulabunt, passabunt*: in Avicen. ℞ חטואת *gressus*.

חטך. Arabic. cum ח punctato, חטך *destruxit*. Psalm. 60. ואחטכתנא *& destruxistis nos*.

חטם duo significat. I. חָטַם *iram cohibuit, longanimus, tardus ad iram fuit, nares obturavit*, ne inde fumus exiret, neve alicui irasceretur. Esa. 48. *propter nomen meum prolongabo iram meam, &* (ob) *laudem meam* אֶחֱטָם לָךְ *cohibebo tibi*: אאריך חטמי.

Nom. Rab. חֹטֶם, Chald. חוטַם *nasus*: per synecdochen, *totus vultus*: Plural. Chald. חוטמִין *nares*.

חוטַם & חוטְמָן *circulus* aut *annulus in narib. bubali*. Jumenti nasus perforatur, & annulus inseritur, huicq; inditur lorum, quo jumentum ducitur.

Nom. Ar. חטם chatā *palea, stramen, stipula, substramen*, quod animalibus substernitur.

חטמי chatmi *altea, malva arborea*.

II. Arab. חטם chatam *contrivit, confregit*. Psal. 104. וחטם *& contrivit semen terræ*. Psalm. 29. *vox Domini* יחטם *confringet cedros*. Psal. 10. אַחְטֵם *contere brachium peccatoris*.

חטף duo sign. I. חָטַף, Chal. & Syr. חֲטַף, Ar. cū ח punctato, חטף chataf *citò, celeriter accepit, rapuit, diripuit, abripuit, eripuit, præripuit, antevertit, antevenit, præoccupavit*. Psal. 10. *insidiabitur* לַחְטוֹף *ad rapiendum pauperem*: יַחְטֹף *rapiet pauperem, cum trahet ipsum reti suo*. Jud. 21. v. 21. וַחֲטַפְתֶּם, Targ. וַחֲטַפְתּוּן *& rapuistis vobis*. Chald. Ezech. 22. v. 26. חָמְסוּ, Targ. חָטְפִין *diripiunt Legem meam*. Syr. Joh. 10. v. 28. *& nemo* נֶחְטוֹף *rapiet eas ex manu mea*. Joh. 6. *ut* נֶחְטְפוּנָיהִי *raperent ipsum*. Act. 18. v. 27. חַטְפוּהִי *prævenerunt ipsum fratres*. Arabic. Psalm. 10. ליחטף *ut rapiat pauperem*. Pass. Chal. אִתְחֲטַף, Syr. אֶתְחֲטַף, Arab. אחתטף achtataf *raptus, abreptus fuit*. Syr. Act. 27. וְאֶתְחַטְפַת *& rapta fuit navis*. Arab. 2. Cor. 11. v. 20. אחטף *raptus fuit in tertium cœlum*. Psal. 7. *ne* יחתטפוא *rapiant ut leo animam meam*. Ps. 89. אחתטפה *diripuerunt eam omnes transeuntes*. Matth. 11. v. 12. *regnum Dei vim patitur & violenti* יחתטפונהא *rapient illud*. Joh. 6. v. 15. *quod ipsi cogitarent, ut* יחתטפוה *raperent eum*.

Nom. Chald. & Syr. חָטוף, Arabic. חאטף chatif *raptor*: Pl. חָטוּפִין, Arab. חאטפין chatifin *raptores*.

Chald. חֲטוּף, Syriacè חֲטוּפְיָא, Arab. חטף chatf *rapina, vis, injuria*: Plur. חֲטוּפִין *rapinæ*. Job. 16. *quod non* חָמָס, Targ. חֲטוּפָא *rapina in manibus meis*.

חֲטִיפָא rapax quædam avis, ἅρπη *harpa*, avis aquilæ similis, *milvus*, raptor pullorū.

מְחַטְפִין *fibulæ*, quod arripiant & connectant.

Arab. חטפה chatfa, & אחתטאף ichtetif *raptus, impetus*: Plur. חטפאת *impetus*. בחטפה bichatfa *cum impetu*, violenter.

מחטף machtaf *pedum*, virga pastoralis incurva, qua pecudum pedes detinētur, *uncinus, ancus, hamus*. Item, *harpago*, instrumentum nauticum, pertica ferro adunco præpilata, qua navis tenetur: Plural. מַחַאטִף machatif *uncini, hami*.

חֻטַפַה chotâfa *hirundo*. Item, *aspis chelidonia*: Plur. חֻטַאף chotaf, & חַטַאטִיף chatatif *hirundines*. רַבַע אַלְחֻטַאף raba alchotaf *herba hirundinum*, chelidonium. R. D. in rad. שָׁמַם scribit, כטאף. Matth. chataf, chatas, thartaf.

II. Syr. חֲטַף *hortatus, exhortatus fuit*.

חטק. Arab. מְחטק mahteq *volutabrum*: Plural. מחאטק mahitiq *volutabra*.

חטר duo significat. I. חֹטֶר, Chald. חוטַר *virga, baculus*: Plur. Chald. חוטרִין *virgæ, baculi*. Esa. 11. *& egredietur* חֹטֶר *virga ex trunco Isai*. Proverb. 14. v. 3. *in ore stulti* חֹטֶר *virga superbiæ*.

Targ. חוטרא וְעַקְתָּא *virga & tribulatio.* superbia A loquitur contra homines. Chald. Exod. 3. *& dicebat* מַטֶּה, Targ. חוטרא *baculus.* Num. 22. *percutiebat asinam* בַּמַּקֵּל, Targ. בחוטרא *baculo ferreo.* 2. Reg. 4. *accipe* מִשְׁעַנְתִּי, Targum חוטרי *baculum meum.* ¶ Rabb. חוטרא דְרָעְיָא *virga pastoris*, herba: dipsacus, labrum veneris. ¶ Per synecdochen, Chald. חוטר, Arab. cum ט punctato, חטיר & מחטור *septum ex virgis aut baculis cōstructum, caula ovium, ovile*: Plur. חוטרין *septa, caulæ oviū.* Mich. 2. *sicut gregem* בָּצְרָה *Bozra.* Targ. בְּגוֹ חוטרא *in medio caulæ.* accepit pro בָּצְרָה *in angustia.* Arabicè, Joh. 10. חטיר אלחראף *septum ovium*: ovile. B

Verb. Chald. חֲטַר *sepivit.* Job. 19. *viam meam* גָּדַר, Targ. חֲטַר *sepivit.*

II. Rabb. חטוטרת & חטרת, Chald. חטורית & חטוריאת *gibbus, tumor*, ut cameli habent. Esa. 30. v. 6. *& super* דַּבֶּשֶׁת, Targ. חטוריאת *gibbo cameli thesauros ipsorum.*

Syr. חַטִּיר *tumidus, elatus, superbus*, in חתר vide.

III. Arab. cum ח punctato, חטר chatar *penetravit, trajecit.* 1. Corinth. 2. v. 9. *neq; in cor hominis* יחטר *penetrabit.* Actor. 10. v. 38. חטר *penetravit in cor ejus.* C

חאטר chatir *penetrans.*

חטרה chatāra *trajectio, penetratio.* Item, *pons*: Plur. חטראת chatarat *pontes.*

Deinde חטר chatar *metus mali, cura, periculum*: in Avicen.

חטש. Arab. אחטש ahtesch *excusavit.*

חיי. חָיִי, & חָיִי, & חַי, ad formam פָּעַל, idem quod D חָיָה *vixit.* unicum hoc verbum apud Hebræos habet tertiam literam jod. Gen. 5. *& fuerunt omnes dies Adam*, אֲשֶׁר חַי, Targ. דַּחֲיָא *quos vixit.* Gen. 3. *ne mittat manum suam, & accipiat etiam ex arbore vitæ, & edat*, וָחַי, Targum ויחי *& vivat in æternum.* Exod. 33. *non videbit me homo* וָחָי, Targum וְיִתְקַיָּם *& vivet*: superstes erit. Levit. 25. *& timeas à Deo tuo* וְחֵי אָחִיךָ, Targ. ויחי *& vivat frater tuus tecū.* Exod. 1. *si filius est, tum occidetis eum, & si filia est*, וָחָיָה *tum vivat.* Targ. תְּקַיְּמִנָּה *sinas eam vivere.* pro חָיְה, cum ו conversivo præt. in fut. E id ostendit accentus in penult. qui cum sit distinctivus (Siluc) in mutat, & post vocalem longam accentu distinctivo notatam, dagesch abjicitur seu dissimulatur.

Nom. חַי *vivens, vivus*: Pl. חַיִּים, Chald. חַיִּין חַיָּיא *viventes, vivi.* Fœm. חַיָּה, Chald. חַיְּתָא *viva*: Plur. חַיּוֹת, Chald. חַיָּן *vivæ.* Jos. 3. v. 10. *in hoc cognoscetis quod Deus* חַי *vivus sit inter vos.* opponitur idolis, quæ sunt simulacra

hominum mortuorum. Joh. 6. *sicut me misit ὁ ζῶν vivens Pater.* 1. Sam. 25. v. 6. *& dicetis sic* לֶחָי *ad vivum*: *si vivat.* al. לְאַחַי *ad fratres meos.* א abscondito. Usurpatur autem in juramentis חַי de Deo. Jerem. 46. חַי-אָנִי *vivo ego, dicit rex, Jehova Zebaot nomen ejus*: quemadmodum ego vivo; vel quam certum est me vivere, ita erit verbum meum certum. Jerem. 5. v. 2. *si* חַי יְהוָה *vivit Dominus, dicēt: propterea falsò jurabunt.* Targ. אִם בִּשְׁמָא דַיְיָ יָמַן *si in nomine Domini jurant.* Sed חֵי in forma פֵּעַל de hominibus. Gen. 42. חֵי פַרְעֹה *vivit Pharao, si egrediemini inde.* LXX. νὴ τὴν ὑγίειαν *per salutem Pharaonis.* Adhuc apud Ægyptios usitatum est, ut si quis juret per vitam regis, & non rē præstet, sit reus mortis. 2. Sam. 15. חַי יְהוָה וְחֵי אֲדֹנִי *vivit Dominus, & vivit dominus meus rex.* Amos 8. *jurantes per peccatum Samariæ, & dicent*: חֵי אֱלֹהֶיךָ *vivit deus tuus, ô Dan*, וְחֵי דֶּרֶךְ *& vivit via Bersaba*: ubi de deo non vero חֵי usurpatur. 1. Sam. 1. חֵי-נַפְשְׁךָ *vivit anima tua, mi domine.* Hieron. *per salutem animæ tuæ.* Eccl. 4. *& laudabam ego mortuos, qui olim fuerunt mortui*: *præ* הַחַיִּים *vivis*, *qui sunt* חַיִּים *viventes adhuc.* Psalm. 120. *tunc* חַיִּים *vivos deglutivissent nos.* Eccl. 6. *quid* לֶעָנִי *pauperi scienti ambulare coram* הַחַיִּים *vivis?* divitib. Opponitur pauperi, qui pro mortuo reputatur. ¶ חַי absolutè positum significat *vivum*: substantivè, *animal.* Gen. 8. *nec addam percutere omne* חַי *vivum.* Targum דְּחַי *quod vivit.* Rabb. omnis res est, aut צוֹמֵחַ *crescens*, aut חַי *vivens*, aut דּוֹמֵם *silens.* ¶ Per metaphoram dicitur, 1. *de carne recente & cruda.* Levit. 13. בָּשָׂר חַי *caro viva*: recens, non putrida, non mortua, wild fleisch. 1. Sam. 2. *non accipiet abs te carnem* מְבֻשָּׁל *coctam, sed* חָי *vivam*: crudam, recentem. Chald. כַּדְּחַי, est בָּשָׂר חַי *crudum.* ¶ 2. *de aquis scaturientibus & perennibus.* Genes. 26. *& invenerunt ibi puteum* מַיִם חַיִּים *aquarum vivarum.* Targum דְּמַיִן נָבְעִין *aquarum scaturientium.* Jerem. 2. *me dereliquerūt* מְקוֹר מַיִם חַיִּים *fontem aquarum vivarum*: omnium bonorum autorem. Targum מַבּוּעַ דְמַיִן דְּלָא פָסְקִין *scaturiginem aquæ, quæ non cessat.* Et מַיִם subintellecto: Proverb. 10. מְקוֹר חַיִּים *fons vivarum* (aquarum) *os justi.*

Deinde חַיִּים, Chald. חַיִּין, plurale tantum, *vita*, plures complectens annos, aut gradus. Gen. 2. *& inspiravit in nasum ejus halitum* חַיִּים *vitæ, & factus est homo in animam* חַיָּה *vivam.* Exod. 1. *& acerbam reddiderunt* חַיֵּיהֶם, Targ. חַיֵּיהוֹן *vitam ipsorum.* Proverb. 18. מָוֶת וְחַיִּים *mors & vita.* Gen. 1. *& dicebat Deus, producat terra* נֶפֶשׁ חַיָּה, Targum חַיְתָא

animam

animam viventem juxta speciem suam. Levit. A
14. *&* הַצִּפֹּר הַחַיָּה *avem vivam.*

חַיָּה absolutè positum duo denotat, 1 חַיָּה, Chald. חֵיוָא *vivum, animal cicurum* (domesticum) aut *ferum.* Gen. 8. *omne* הַחַיָּה, Targ. חַיְתָא *animal, quod est tecum de omni carne.* Ibidem, *super omne* חַיַּת הָאָרֶץ, Targum וְחֵיוַת אַרְעָא *animal terræ.* Genes. 1. v. 23. וְחַיְתוֹ אֶרֶץ *& bestiam terræ.* ו paragogicum in regimine, & dagesch ex jod schevato perditur. ¶ Sed quando בְּהֵמָה additur, hoc domesticum, illud (חַיָּה) *ferum animal,* seu *feram* aut *bestiam* denotat. Gen. 8. *recordatus est Deus Noæ, & omnis* הַחַיָּה, Targ. חַיְתָא *bestiæ, & omnis* הַבְּהֵמָה, Targ. בְּעִירָא *jumenti, quod cum ipso in arca.* ¶ Per metaphoram, חַיָּה *cœtus, congregatio, conventus, exercitus, turma, agmen,* quod modo ferarum congregatur. R. D. *cœtus domuncularum, villa, urbs, cui non est murus.* 2. Sam. 23. v. 11. *& congregati sunt Philistæi* לַחַיָּה *in cœtum.* L x x. εἰς θηρία *in feras.* Hieron. *in statione.* Hosiander. *ad villam.* q. חוה. Ibidem v. 13. וְחַיַּת C
פְּלִשְׁתִּים *& cœtus Philisthæorum castra metabatur in valle Rephaim.* pro quo habetur, 1. Paral. 11. וּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים *& castra Philistæorum.* Targ. וּמַשְׁרִית, L x x. καὶ τάγμα *& agmen.* Hieron. *castra autem Philistinorum erant posita.* Hos. correxit, *armenta autē Philistinorum manebant.* Psalm. 74. חַיַּת עֲנִיֶּיךָ *cœtum pauperum tuorum ne oblivioni tradas.* Psalm. 74. v. 19. *ne des* לְחַיַּת *cœtui* (hostium) *animam turturis tuæ.* Psalm. 68. חַיָּתְךָ *cœtus tuus habitârunt in ea.* Ibidem, *Increpa* חַיַּת קָנֶה *cœtum arundinis.* Est cœtus habentium arundines, id est, lanceas. cœtum lancearioꝝum, qui pugnant lanceis. ¶ 2. *vitam animalem.* Gen. 18. *revertar ad te* כָּעֵת חַיָּה *circa tempus vitæ.* Targ. כְּעִדָּן דְּאַתּוּן קַיָּמִין *circa tempus quo vos vivitis:* circa hoc tempus anno altero, quo eris viva. Esa. 57. v. 10. חַיַּת יָדֵךְ *vitam manus tuæ invenisti:* robur. Job. 38. וְחַיַּת כְּפִירִים *& animam leunculorum implebis:* ingluviem. Psalm. 143. *contudit ad terram* חַיָּתִי *vitam meam.* Plural. חַיּוֹת, Chald. חַיִּין *vivæ.* Levit. 14. *duas aves* חַיּוֹת, Targ. חַיִּין *vivas.* ¶ Deinde substantivè, *animalia.* Psalm. 104. חַיּוֹת *animalia parva cum magnis.*

D

E

חַיּוּת *vita.* 2. Sam. 20. *in viduitate* חַיּוּת *vitæ.* ¶ Rabb. חיות *animalitas.*

חַוָּה *viculus,* collectio aliquot domuum simul viventium seu commorantium, *villa, pagus:* Plur. חַוֹּת *villæ.* Num. 32. v. 41. *& accepit* חַוֹּתֵיהֶם, Targ. כַּפְרָנְהוֹן *villas ipsorum.* Deut. 3. v. 14. חַוֹּת יָאִיר *villæ Jari:* qui quasdam villas in Basanitide regione occupavit. ℞ Arab. אלחי *villa.*

Propr. חַוָּה *Eva.* Gen. 3. *& vocavit homo nomen uxoris suæ* חַוָּה *Eva: quod ipsa esset mater omnis* חַי *viventis.* Targ. בְּנֵי אֱנָשָׁא *filiorum hominis:* hominum tantum, & non reliquorum animalium. L x x. ζωὴ *vita.* Porrò in utroq; חַוָּה mutata est litera Jod in vaf, ad differentiam præcedentis חַיָּה *vita* aut *bestia.*

Syr. חית מיתא *resurrectio.*

חיא. Chald. חֲיָא *vixit,* in חָיָה habes.

B **חיב** in חוב invenies.

חיה. חָיָה, Chald. & Syr. חֲיָא, Arab. חיא hajî *vixit, revixit, sanus, sanatus, salvatus, salvus, incolumis fuit, valuit, convaluit, nutritus, recreatus fuit.* Gen. 17. *utinam Ismael* יִחְיֶה, Targ. יִתְקַיַּם *vivat coram te!* superstes sit. Jos. 5. v. 7. עַד חֲיוֹתָם *quoad viverent.* Targum עַד דְּאִתַּסִּיו *quoad sanaretur.* significatur רְפִיאָה *medicina, sanatio.* 1. Reg. 1. v. 25. יְחִי *vivat rex.* Targ. יִצְלַח *fœlix sit:* in regno prosperetur. precatio ad vitam & prosperitatem pertinens. 1. Reg. 3. *tu & filius tuus* תִּחְיִי *vives.* Targ. תִּתְפַּרְנְסִין *nutrieris.* 2. Reg. 20. *& posuerunt super ulcus,* וַיֶּחִי, Targ. וְאִתַּסִּי *& sanatus fuit.* Esa. 38. v. 9. וַיְחִי מֵחָלְיוֹ *& revixit à morbo suo.* Targ. וְאִתַּסִּי *& sanatus fuit.* Joh. 4. *vade, filius tuus vivit.* 2. Reg. 1. v. 2. Num. 21. v. 8. Jud. 15. v. 9. *& bibit, & reversus est spiritus ejus,* וַיֶּחִי *& revixit:* recreatus fuit. Genes. 45. v. 27. וַתְּחִי *& revixit spiritus Jacob patris ipsorum.* L x x. ἀνεζωπύρησε *revixit.* 2. Tim. 1. ἀναζωπυρεῖν *resuscitare donum Dei.* Psalm. 22. v. 27. יְחִי *vivat cor vestrum.* Explicatur, Psalm. 69. v. 33. *viderunt afflicti & lætabuntur: quærentes Deum* וִיחִי *& vivat cor vestrum:* sitis hilares, bono animo. contrarium est, 1. Sam. 25. vers. 37. וַיָּמָת לִבּוֹ *& moriebatur cor ejus in medio ejus.* Syr. Matth. 10. v. 22. *qui perseveraverit in finem* נחא *vivet:* salvabitur. Arab. Psalm. 22. תחיא *vivet cor ipsorum.* Gen. 3. ויחיא אלי אלאבד *& vivat in æternum.* 1. Corinth. 18. v. 1. *in quo etiam* תחיון *vivetis:* servati estis. Matth. 4. v. 4. ליס באלחבז וחדה יחי אלאנסאן *non in pane solo vivet homo.* Piel חִיָּה, Chald. חַיֵּא *vivificavit, vivum conservavit, nutrivit, recreavit.* Deut. 20. *non* תְחַיֶּה *vivere sines veneficam.* Targ. תְּקַיְּמוּן *conservabitis.* Gen. 19. וּנְחַיֶּה, Targ. וּנְקַיֵּם *& conservabimus ex patre nostro semen.* Psalm. 22. v. 30. *&* (qui) *animam suam non* חִיָּה *vivificavit:* recreavit, exhilaravit: qui nunquam fuerunt bono animo. L x x. καὶ ἡ ψυχή μου αὐτῷ ζῇ *& anima mea illi vivet:* legerunt; וְנַפְשִׁי לוֹ חָיָה: sed נֶפֶשׁ *anima,* & חִיָּה genere non conveniunt. Hos. 14. יְחַיּוּ *reficient frumentum:* reficient

 seipsos